EDITIONUM COLLEGII HISTORICI ACADEMIAE LITERARUM CRACOVIENSIS
Nr. 30.

ACTA HISTORICA
RES GESTAS POLONIÆ ILLUSTRANTIA
AB ANNO 1507 USQUE AD ANNUM 1795.

TOMUS VIII.

LEGES, PRIVILEGIA ET STATUTA CIVITATIS CRACOVIENSIS
(1507—1795)
edidit
Dr Franciscus Piekosiński.

TOMUS I.
(1507—1586).
Volumen 2.

CRACOVIAE
SUMPTIBUS ACADEMIAE LITERARUM CRACOVIENSIS.
E TYPOGRAPHIA „CZAS", FRANCISCI KLUCZYCKI ET SOC.
Provisore Josepho Łakociński.
1885.

WYDAWNICTWA KOMISYI HISTORYCZNEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE
Nr. 30.

PRAWA
PRZYWILEJE I STATUTA
MIASTA KRAKOWA
(1507—1795)

zebrał i wydał
Dr Franciszek Piekosiński.

DUBLET
Bib. Ord. Krasińskich

TOM I
(1507—1586).
Zeszyt 2.

KSIĘGOZBIÓR
Dział ... Nº B. D. 4148
WŁODZIMIERZA SPASOWICZA.
SZAFA ... PÓŁKA ...

W KRAKOWIE
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI KRAKOWSKIEJ.
W DRUKARNI „CZASU" FR. KLUCZYCKIEGO I SP.
pod zarządem Józefa Łakocińskiego.
1885.

K-62/91

125815

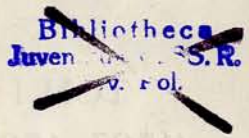

Niniejszy drugi volumen tomu pierwszego Praw, przywilei i statutów miasta Krakowa, obejmuje dokończenie części drugiej, poświęconej wilkirzom i statutom cechowym, część trzecią obejmującą przywileje, odnoszące się przeważnie do majątku miasta i jego granic, wreszcie część czwartą obejmującą rachunki miejskie i wykaz widerkaufów przy końcu.

Jeden dział aktów został w niniejszej publikacyi zupełnie pominięty, mianowicie kilka donioślejszych procesów karnych, jak proces o ścięcie magistra Franciszka Wolskiego, proces przeciw Janowi Morawieckiemu o zabicie pani Straszowej, różne procesa z powodu tumultów studenckich i t. p. Komisyja historyczna bowiem uchwaliła aktom tej kategoryi poświęcić w dogodnym czasie tom osobny.

Co do rachunków miejskich, to takowe przechowały się od r. 1390. Najdawniejsze z nich z lat 1390 do 1405 ogłoszone zostały drukiem w tomie czwartym Pomników wieków średnich do objaśnienia rzeczy Polskich służących, pod tytułem: Najstarsze księgi i rachunki miasta Krakowa (Kraków 1878); późniejsze z całego wieku XV i początku XVI zaginęły prawie zupełnie, pozostały tylko drobne fragmenta, które w dodatku do tomu ostatniego niniejszej publikacyi zużytkowane zostaną. Rachunki z XVI wieku poczynają się dopiero rokiem 1517, a i w pośród nich nie brak dotkliwych luk, jak między latami 1518 a 1523, 1524 a 1531, 1532, 1534, 1536, 1539 i 1540, 1542, 1544, 1549 i 1550 tudzież 1561.

Przy ekscerpowaniu tych rachunków zachowaliśmy tę samą metodę, jakiej trzymaliśmy się przy wydawaniu rachunków z XIV wieku, z nieznacznemi tylko zmianami. W zestawieniach corocznych podajemy przede wszystkiem poszczególne rubryki przychodów i wydatków w sumach łącznych, zaś w notkach przytaczamy te wszystkie pozycyje pojedyncze, które czyto pod względem historycznym i politycznym, czy pod względem instytucyj i urządzeń, zwyczajów i obyczajów, handlu i przemysłu, sztuk i rzemiosł, cen towarów, topografii miasta, słownictwa staropolskiego i t. d. znaczniejszą wartość przedstawiają. Klucz do tych szczegółów znajdzie czytelnik w wykazie przedmiotów i słowniczku, zaś wyjaśnienie poszczególnych pozycyj budżetowych, mianowicie w czem która pozycyja dochodu polega, na jakim przywileju jest oparta i w jaki sposób pobieraną bywała, w skorowidzu dochodów miejskich, ułożonym w r. 1542 przez Urbana Pyrnusa, pisarza miasta Krakowa, pod tytułem: *Liber omnium proventuum per serenissimos Poloniae reges civitati*

Craccouiensi graciose concessorum etc. któryto skorowidz ogłoszony jest drukiem w Kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa na str. 721—767.

Zwracamy uwagę, iż od r. 1557 rachunki budżetowe przemienione zostały w rachunki ściśle kasowe, to jest, iż do nich wciągano tylko dochody, które rzeczywiście wpłynęły do kasy miejskiej i wydatki rzeczywiście poczynione, z pominięciem tych rubryk dochodów, które choć się miastu należały, jednak nie wpłynęły i pozostały w zaległości, oraz tych wydatków, które choć przypadały do wypłaty, nie zostały wypłacone dla braku gotówki w kasie. Te pozycyje dochodów i wydatków zaległych figurują potem w rachunkach z lat następnych w miarę jak wpłynęły lub wypłacone zostały, w dziale dochodów w pozycyi pod tytułem »exacta debita«, zaś w dziale rozchodów w pozycyi »solutio antiquorum debitorum«.

Wykazy osób i przedmiotów oraz słownik wyrazów technicznych i obcych tudzież wyszłych z użycia, zamykają tom niniejszy. Wykazy te musieliśmy koniecznie ograniczyć na ważniejsze przedmioty, inaczej zajęłyby one przynajmniej pół tomu dla siebie, a na taki zbytek w obec tylu materyjałów pierwszorzędnej wagi czekających wydania, nie mogliśmy się zgodzić. Wykaz osób ograniczyliśmy w skutek tego na te osobistości, które jakiś urząd lub znaczniejsze stanowisko zajmowały, pomijając te liczne nazwiska osób bez znaczenia, które zwłaszcza w cechowych przywilejach są przytoczone. Przy każdej osobie podajemy najwcześniejszą i najpóźniejszą datę roku, pod którym takowa w niniejszej publikacyi przychodzi, oraz ilekroć w nowym charakterze urzędowym występuje. Jakkolwiek w całem dziele zachowaliśmy pisownię ówczesną oryginałów, w wykazie jednak osób trzymaliśmy się pisowni nowożytnej, gdyż zatrzymanie pisowni dawnej, jeszcze nieustalonej i zmiennej, utrudniałoby bardzo czytelnikowi poszukiwanie, z drugiej strony imiona w wykazie tym zawarte, są tak dobrze z innych źródeł historycznych znane, że przemiana pisowni starej na nową nie mogła przedstawiać żadnych trudności ani rodzić obawy popełnienia myłki.

W Krakowie dnia 10 Grudnia 1885.

Wydawca.

518. 1562. die 5. m. Ianuarii, in Łomża.
Sigismundus Augustus rex Poloniae contubernio cerdonum Cracoviensium privilegia quaedam impertit 625

519. 1562. die 23. m. Ianuarii, Cracoviae.
Pactio contubernii mensatorum Casimiriensium cum contubernio mensatorum Cracoviensium 627

520. 1562. die 23. m. Februarii, Casimiriae.
Consulum Casimiriensium decretum, inter crumenarios, bursifices, cingulatores et cerdones Casimirienses litem dirimens . . 627

521. 1562. die 6 m. Aprilis, Casimiriae.
Statuta contubernii currificum, rotificum et fabrorum ferrariorum Casimiriensium 630

522. 1562. die 23. m. Aprilis, Cracoviae.
Statuta sociorum cuiusdam ignoti contubernii 633

523. 1562. die 27. m. Iunii, Casimiriae.
Senatus consultum de braxatoribus, braseatoribus et civibus cerevisiam coquentibus 635

524. 1562. die 27. m. Iulii, Casimiriae.
Senatus consultum de placentis coquendis 635

525. 1562. die 31. m. Iulii, Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii acuficum Cracoviensium 636

526. 1562. die 3. m. Augusti, Casimiriae.
De detrudendo gallo sagittariorum 636

527. 1562. die 2. m. Octobris, Cracoviae.
Senatus consultum de venditione halecum 637

528. 1562. die 23. m. Novembris, Cracoviae.
Statuta sociorum contubernii albicerdonum Cracoviensium 637

529. 1562. die 12. m. Decembris, Petricoviae.
Sigismundus Augustus rex Poloniae decretum a consulibus Cracoviensibus inter cultellifices et institores ferrarios a. 1561. latum, ratum facit 640

530. 1562. die 13. m. Decembris, Petricoviae.
Sigismundus Augustus rex Poloniae incolis vicorum Biskupie et Pędzichów interdicit, ne panes albos coquere divendereque audeant 640

531. 1563. die 9. m. Ianuarii, Petricoviae.
Sigismundus Augustus r. P. privilegium a Sigismundo I. r. P. contubernio sutorum Cracoviensium a. 1548. impertitum, ratum esse iubet 642

532. 1563. die 9. m. Ianuarii, Petricoviae.
Sigismundus Augustus r. P. privilegium a Vladislao II. r. P. contubernio cerdonum Cracoviensium a. 1423. impertitum, ratum facit 643

533. 1563. die 14. m. Ianuarii, Casimiriae.
Senatus consultum de institoribus avenariis 643

534. 1563. die 27. m. Ianuarii, Cracoviae.
Senatus consultum de venditione halecum et anguillarum 644

535. 1563. die 18. m. Februarii, Petricoviae.
Statuta contubernii aurificum Casimiriensium et Stradomiensium 644

536. 1563. die 18 m. Martii, Casimiriae.
Senatus consultum de contubernio cingulatorum, bursificum et marsupiariorum Casimiriensium 649

537. 1563. die 6. m. Iunii, Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii aurificum Cracoviensium 649

538. 1563. die 4. m. Iulii, in Kowno.
Sigismundus Augustus r. P. abusus quosdam molendinatoris Casimiriensis tollit 650

539. 1563. die 20. m. Augusti, Vilnae.
Sigismundus Augustus r. P. officialibus mandat, ut iura pannicidarum Cracoviensium conservari curent 651

540. 1563. die 10. m. Septembris, Casimiriae.
Consulum Casimiriensium decretum, inter molendinatorem et tabernatores Casimirienses litem dirimens 652

541. 1563. die 3. m. Novembris, Cracoviae.
Statuta telam in smeterhaus vendentium 654

542. 1563. die 20. m. Decembris, Casimiriae.
Consulum Casimiriensium decretum, inter contubernium gladiatorum, serrificum, corrigiatorum et caldeatorum Stradomiensium et Michaelem seniorem eiusdem contubernii litem dirimens 655

543. 1564. die 18. m. Februarii, Varsoviae.
Statuta contubernii braseatorum braxatorumque Cracoviensium 656

544. 1564. die 28. m. Aprilis, Cracoviae.
De sociis contubernii albicerdonum Cracoviensium . . . 662

545. 1564. die 9. m. Maii, Casimiriae.
Additamentum ad statuta contubernii tabernatorum et braseatorum Casimiriensium 662

546. 1564. die 9. m. Augusti, in Parczów.
Sigismundus Augustus r. P. consulibus Cracoviensibus executionem decreti cuiusdam demandat 663

547. 1565. die 8. m. Februarii, Casimiriae.
Senatus consultum de contubernio braseatorum et tabernatorum Casimiriensium 664

548. 1565. die 2. m. Aprilis, Petricoviae.
Sigismundus Augustus r. P. tabernatoribus Casimiriensibus et Stradomiensibus coquendi cerevisiam facultatem tribuit . . 665

549. 1565. die 4. m. Maii, Petricoviae.
Idem mensatoribus societatem cum mensatoribus Cracoviensibus non habentibus, interdicit, ne opera sua Cracoviae exponant 666

550. 1565. die 27. m. Iulii, Cracoviae.
Senatus consultum de conviviis abrogandis 667

551. 1565. die 8. m. Octobris, Casimiriae.
Senatus consultum de textoribus Casimiriensibus 668

552. 1566. die 18. m. Februarii, Cracoviae.
Tornatores Cracovienses cum mensatoribus Cracoviensibus societatem faciunt 668

553. 1566. die 27. m. Martii, Cracoviae.
Senatus consultum de sortitione locorum in smeterhaus, vendentibus telam assignatorum 669

554. 1566. die 17. m. Maii, in Lublin.
Statuta contubernii pileatorum Cracoviensium 669

555. 1566. die 7. m. Iunii, in Lublin.
Sigismundus Augustus r. P. civibus Casimiriensibus indulget, ut modio veteris mensurae utantur 671

556. 1566. die 10. m. Iunii, in Lublin.
Statuta contubernii cerdonum Casimiriensium 673

557. 1566. die 14. m. Iunii, Cracoviae.
Senatus consultum de contubernio aurificum Cracoviensium 677

558. 1566. die 21. m. Iunii, in Lublin.
Sigismundi Augusti r. P. statutum de metretis molendinonorum regiorum Casimiriensium 677

559. 1566. die 12. m. Iulii, in Lublin.
Sigismundus Augustus r. P. privilegium Casimiri II. r. P. de anno 1451. ratum facit 679

560. 1566. die 23. m. Iulii, in Lublin.
Idem privilegium tabernatoribus Cracoviensibus de contributione ducillari solvenda impertitum, renovat 679

561. 1566. die 12. m. Augusti, in Lublin.
Idem consulibus Cracoviensibus mandat, ut iura contubernii cerdonum Casimiriensium conservent 681

562. 1566. die 12. m. Augusti, in Lublin.
Idem cerdonibus Cracoviensibus mandat, ne cerdonibus Casimiriensibus iniuriam inferrant 682

563. 1566. die 12. m. Augusti, Casimiriae.
Senatus consultum de tabernis salinatorum Casimiriensium 683

564. 1566. die 16. m. Augusti, in Lublin.
Sigismundus Augustus r. P. contubernio piscatorum Cracoviensium privilegia quaedam impertit 684

565. 1566. die 24. m. Octobris, Casimiriae.
Consulum Casimiriensium decretum, inter braseatores et doleatores Casimirienses litem dirimens 685

566. 1567. die 11. m. Ianuarii, Cracoviae.
Pactum cultellificum Cracoviensium cum Cracoviensibus institoribus ferrariis de cultellis exoticis vendendis 686

567. 1567. die 5. m. Maii, Petricoviae.
Statuta contubernii saponariorum Cracoviensium 687

568. 1567. die 5. m. Maii, Petricoviae.
Sigismundus Augustus r. P. significat albicerdonibus Cracoviensibus, sese commissariis quibusdam negotium inquirendi de fluvio Rudawka commisisse 691

569. 1567. die 26. m. Maii, Petricoviae.
Idem proconsuli et consulibus Cracoviensibus mandat, ne extraneos artifices a venditione operum suorum in nundinis Cracoviensibus prohibeant 691

570. 1567. die 27. m. Augusti, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter sellatores gladiatoresque Cracovienses et tendlarios Cracovienses litem dirimens 692

571. 1568. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.
Senatus consultum de tabernis ligneis in circulo Cracoviensi non exstruendis 693

572. 1568. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter socios et magistros contubernii cultellificum Cracoviensium litem dirimens . . 694

573. 1568. die 23. m. Ianuarii, Cracoviae.
Statuta tabernatorum Cracoviensium 694

574. 1568. die 25. m. Augusti, Casimiriae.
Senatus consultum de venditoribus panum fructuumque . 698

575. 1568. die 1. m. Decembris, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter mensatores Leopolienses et Cracovienses litem dirimens 698

576. 1569. die 15. m. Februarii, in Lublin.
Additamentum ad statuta tabernatorum Cracoviensium . . 699

577. 1569. die 7. m. Martii, in Lublin.
Sigismundus Augustus r. P. Gregorio Dirink mellitas placentas Casimiriae coquendi facultatem tribuit 702

578. 1569. die 11. m. Maii, Cracoviae.
Pactum contubernii mensatorum Cracoviensium cum contubernio mensatorum Leopoliensium 703

579. 1569. die 26. m. Maii, Casimiriae.
Senatus consultum de institoribus avenariis 704

580. 1569. die 6. m. Iunii, Casimiriae.
Consulum Casimiriensium decretum, inter contubernium aurificum Cracoviensium et aurifices Casimirienses litem dirimens . 704

581. 1569. die 28. m. Iunii, in Lublin.
Statuta contubernii frenificum Cracoviensium 706

582. 1569. die 26. m. Iulii, in Lublin.
Statuta contubernii ephippiariorum Cracoviensium . . . 710

583. 1569. die 16. m. Septembris, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter peratores Casimirienses et Cracovienses litem dirimens 711

584. 1569. die 17. m. Octobris, Casimiriae.
Senatus consultum de institoribus avenariis 712

585. 1570. die 16. m. Februarii, Varsoviae.
Sigismundi Augusti r. P. decretum, inter stannifusores regni Poloniae et stannifusores Vratislavienses litem dirimens . . 712

586. 1570. die 21. m. Februarii, Varsoviae.
Sigismundus Augustus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut iura contubernii muratorum Cracoviensium conservari curent 714

587. 1570. die 5. m. Martii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut Gregorium Dirink a venditione mellitarum placentarum in foro Cracoviensi prohibeant 715

588. 1570. die 1. m. Iunii, Varsoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut pecunias a tabernatoribus Cracoviensibus indebite exactas, eisdem restituant 716

589. 1570. die 1. m. Iulii, Varsoviae.
Additamentum ad statuta contubernii pictorum Cracoviensium 717

590. 1570. die 8. m. Iulii, Varsoviae.
Sigismundus Augustus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus iterum mandat, ut Gregorium Dirnik a venditione mellitarum placentarum in foro Cracoviensi prohibeant 719

591. 1570. die 1. m. Septembris, Cracoviae.
Consules Cracovienses institoribus pannariis mandant, ne sartores Cracovienses a venditione operum suorum in foro vendeta dicto, prohibeant 720

592. 1570. die 12. m. Septembris, Varsoviae.
Sigismundus Augustus r. P. controversiam inter pannicidas et sartores Cracovienses consulibus Cracoviensibus diiudicandam committit 721

593. 1571. die 29. m. Ianuarii, Cracoviae.
Senatus consultum de tabernis halecistarum Cracoviensium 722

594. 1571. die 27. m. Martii, Cracoviae.
Additamentum ad statuta sociorum contubernii sellatorum Cracoviensium 723

595. 1571. die 22. m. Iunii, Cracoviae.
Senatus consultum de figulis extraneis 723

596. 1571. die 2. m. Iulii, Cracoviae.
Additamentum ad statuta magistrorum et sociorum contubernii muratorum Cracoviensium 724

597. 1571 die 6. m. Octobris, Casimiriae.
Senatus consultum de cerevisia coquenda 726

598. 1571. die 8. m. Octobris, Casimiriae.
Senatus consultum de venditione salis sic dicti bancati, de salinatoribus et tabernis eorum 726

599. 1572. Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium 727

600. 1572. Cracoviae.
Additamentum ad statuta magistrorum et sociorum contubernii muratorum Cracoviensium 728

601. 1572. die 7. m. Novembris, Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii pistorum Cracoviensium 729

602. 1574. die 18. m. Ianuarii, Casimiriae.
Senatus consultum de pretio vasorum »achtualia« dictorum 730

603. 1574. die 1. m. Martii, Cracoviae.
Statuta contubernii laniorum Casimiriensium 731

604. 1574. die 1. m. Martii, Cracoviae.
Henricus r. P. privilegia contubernio laniorum Casimiriensium a praedecessoribus suis impertita, rata esse iubet 734

605. 1574. die 31. m. Martii, Cracoviae.
Senatus consultum de telis extraneis in domo »smatrus« dicto solummodo vendendis 737

606. 1574. die 9. m. Aprilis, Cracoviae.
Henricus r. P. privilegia contubernio ruficerdonum Cracoviensium ab antecessoribus suis impertita, rata facit 737
607. 1574. die 14. m. Aprilis, Cracoviae.
Statuta contubernii funificum Cracoviensium 741
608. 1574. die 12. m. Maii, Cracoviae.
Henricus r. P. privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio piscatorum Cracoviensium a. 1566. impertitum, ratum facit 745
609. 1574. die 27. m. Maii, Cracoviae.
Henrici r. P. decretum, inter lanios Cracovienses, Casimirienses Clepardiensesque et cives Ropcicenses litem dirimens . 745
610. 1574. die 27. m. Maii, Casimiriae.
Consulum Casimiriensium decretum, inter mensatores, doleatores ac funifices Casimirienses et currifices Casimirienses litem dirimens 747
611. 1574. die 16. m. Iunii, Cracoviae.
Senatus consultum de crumenariis et bursificibus Cracoviensibus 747
612. 1574. die 16. m. Iunii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter pileatores Casimirienses et pileatores Cracovienses litem dirimens 748
613. 1574. die 5. m. Iulii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter magistros contubernii mensatorum Cracoviensium et socios eiusdem contubernii litem dirimens 748
614. 1574. die 15. m. Septembris, Casimiriae.
Statuta contubernii braseatorum, braxatorumque Casimiriensium 749
615. 1574. die 24. m. Septembris, Cracoviae.
Statuta contubernii salicidarum Cracoviensium 751
616. 1574. die 6. m. Octobris, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices et arvinarios Cracovienses litem dirimens 755
617. 1574. die 8. m. Octobris, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices et acufices Cracovienses litem dirimens 756
618. 1575. die 28. m. Ianuarii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices et arvinarios Cracovienses litem dirimens 756
619. 1575. die 31. m. Ianuarii, Cracoviae.
Ordinatio halecistarum Cracoviensium 757
620. 1575. die 26. m. Augusti, Cracoviae.
Statuta contubernii caldeatorum Cracoviensium 759
621. 1575. die 9. m. Septembris, Cracoviae.
Senatus consultum de contubernio crumenariorum, bursificum, peratorum et tinctorum Cracoviensium 761
622. 1576. Cracoviae.
Additamentum ad statuta muratorum Cracoviensium . . 761
623. 1576. die 3. m. Iulii, Varsoviae.
Stephanus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut homines extraneos, societatem cum laniis Cracoviensibus non habentes, a venditione carnium in civitate Cracoviensi prohibeant 762

624. 1576. die 23. m. Iulii, Cracoviae.
De arvinariis et de pice vendenda 763
625. 1576. die 13. m. Decembris, Casimiriae.
Senatus consultum de sociis contuberniorum in catalogum inscribendis 763
626. 1577. die 20. m. Maii, Casimiriae.
Senatus consultum de institoribus avenariis 764
627. 1577. die 19. m. Iunii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter sutores et viduas sutrices Cracovienses litem dirimens 764
628. 1577. die 7. m. Iulii, Cracoviae.
Additamentum ad statuta sociorum contubernii muratorum Cracoviensium 765
629. 1577. die 7. m. Augusti, Cracoviae.
Consules civitatis Cracoviae societati sagittariorum Cracoviensium proventus quosdam assignant 765
630. 1577. die 28. m. Augusti, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter sutores et viduas sutrices Cracovienses litem dirimens 767
631. 1577. die 18. m. Septembris, in Marienburg.
Stephani r. P. statutum de sociis contubernii aurificum Cracoviensium erudiendis 769
632. 1577. die 24. m. Octobris, Cracoviae.
Statuta contubernii chartariorum Cracoviensium 770
633. 1577. die 24. m. Novembris, Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium 771
634. 1577. die 5. m. Decembris, in Marienburg.
Stephanus rex Poloniae privilegia contubernio aurificum Cracoviensium a praedecessoribus suis, regibus Poloniae, impertita, rata facit 772
635. 1577. die 7. m. Decembris, in Marienburg.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut incolas de Kleparz, Biskupie, Pędzichow et Krowodrza a venditione panum alborum in civitate Cracoviensi prohibeant . . . 774
636. 1578. die 17. m. Ianuarii, Varsoviae.
Idem privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio saponariorum Cracoviensium a. 1567. impertitum, ratum esse iubet 775
637. 1578. die 26. m. Ianuarii, (Varsoviae).
Idem privilegium a Sigismundo I. r. P. contubernio mensatorum Cracoviensium a. 1547. impertitum, ratum facit . . . 775
638. 1578. die 28. m. Ianuarii, Varsoviae.
Additamentum ad statuta contubernii saponariorum Cracoviensium 776
639. 1578. die 29. m. Ianuarii, Varsoviae.
Stephanus r. P. privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio pistorum Cracoviensium a. 1552. impertitum, ratum facit 777
640. 1578. die 29. m. Ianuarii, Varsoviae.
Idem senatus consultum Clepardiense de cervisia Cracoviensi vendenda, de a. 1554. ratum facit 777
641. 1578. die 22. m. Februarii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium 777

642. 1578. die 5. m. Martii, Varsoviae.
Stephanus r. P. privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio tabernatorum Cracoviensium a. 1569. impertitum, ratum facit 778

643. 1578. die 10. m. Martii, Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium 778

644. 1578. die 8. m. Aprilis, Varsoviae.
Stephani r. P. decretum, inter lanios Cracovienses, Casimirienses Clepardiensesque et cives Iaroslavienses de teloneo solvendo litem dirimens 780

645. 1578. die 25. m. Aprilis, Sandomiriae.
Stephanus r. P. testatur, pistores contubernii Cracoviensis Hieronymo Filipowski donatario fisci regii, summam 660 marcarum persolvisse 781

646. 1578. die 25. m. Aprilis, Sandomiriae.
Idem statuit, ne in civitatibus Cracoviensi, Clepardiensi et Stradomiensi ac in vico Biskupie liceat cuicumque praeter pistores Cracovienses panes coquere et veno exponere 782

647. 1578. die 25. m. Aprilis, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter cives Slomnicenses et salicidas Cracovienses litem dirimens 784

648. 1578. die 19. m. Iunii, Casimiriae.
Senatus consultum de tabernis butyraceis 785

649. 1578. die 10. m. Iulii, Leopoli.
Stephanus r. P. inter proconsulem consulesque Leopolienses et contubernium aurificum Cracoviensium litem dirimit 786

650. 1578. die 28. m. Iulii, Leopoli.
Eiusdem decretum, inter proconsulem consulesque Iaroslavienses et contubernium laniorum Cracoviensium, Casimiriensium et Clepardiensium litem dirimens 787

651. 1578. die 2. m. Septembris, Cracoviae.
Consules Cracovienses contubernio pectinistarum Cracoviensium locum in circulo Cracoviensi assignant 789

652. 1578. die 31. m. Octobris, Cracoviae.
Stephanus r. P. inter sartores et pannicidas Cracovienses litem dirimit 789

653. 1578. die 30. m. Novembris, Cracoviae.
Eiusdem decretum, inter aurifices Cracovienses et Clepardienses litem dirimens 791

654. 1578. die 22. m. Novembris, Cracoviae.
Stephanus r. P. inter tabernatores et proconsulem consulesque Cracovienses litem dirimit 793

655. 1578. die 13. m. Decembris, Cracoviae.
Statuta contubernii braxatorum, braseatorum tabernatorumque Clepardiensium 795

656. 1578. die 15. m. Decembris, Cracoviae.
Stephanus r. P. privilegium contubernio muratorum Cracoviensium a Sigismundo Augusto r. P. anno 1552. impertitum, ratum facit 806

657. 1578. die 16. m. Decembris, Cracoviae.

Eiusdem decretum, inter braxatores braseatoresque et consules Cracovienses litem dirimens 807

658. 1578. die 17. m. Decembris, Cracoviae.
Stephanus r. P. statuta quaedam sociorum contubernii laniorum Cracoviensium, Casimiriensium et Clepardiensium rata facit 808

659. 1578. die 20. m. Decembris, Cracoviae.
Stephanus r. P. privilegia contubernio albicerdonum Cracoviensium a Sigismundo I. et Sigismundo Augusto r. P. a. 1545. et 1549. impertita, rata facit 812

660. 1578. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
Idem privilegium contubernio sutorum Casimiriensium a Sigismundo I. r. P. anno 1531. impertitum, ratum facit 813

661. 1578. die 23. m. Decembris, Cracoviae.
Idem piscatoribus Cracoviensibus vendendi pisces cuiusvis generis in foro publico Cracoviensi et Casimiriensi facultatem tribuit 813

662. 1578. die 26. m. Decembris, Cracoviae.
Idem privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio figulorum Cracoviensium a. 1552. impertitum, ratum facit . . . 815

663. 1578. die 28. m. Decembris, Cracoviae.
Idem proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut iura mercatorum, qui opulentiores vocantur, conservari curent . 815

664. 1578. die 29. m. Decembris, Cracoviae.
Idem privilegium contubernio cantrifusorum Cracoviensium a Sigismundo Augusto r. P. anno 1558. impertitum, ratum facit 816

665. 1578. die 30. m. Decembris, Cracoviae.
Idem inter contubernium laniorum Cracoviensium, Casimiriensium, Clepardiensiumque et proconsulem consulesque Casimirienses litem dirimit 816

666. 1579. die 26. m. Ianuarii, Casimiriae.
De pice et loris vendendis 818

667. 1579. die 27. m. Martii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter pistores et cuchleros Cracovienses litem dirimens 818

668. 1579. die 16. m. Decembris, Cracoviae.
Senatus consultum de sociis contubernii pileatorum Cracoviensium 819

669. 1579. die 20. m. Decembris, Varsoviae.
De vino adusto conficiendo vendendoque 819

670. 1579. die 21. m. Decembris, Varsoviae.
De contributione ducillari solvenda 820

671. 1579. die 24. m. Decembris, Varsoviae.
Stephanus r. P. privilegium civibus Casimiriensibus a Sigismundo Augusto r. P. anno 1566. impertitum, ratum facit . . 821

672. 1580. die 12. m. Ianuarii, Varsoviae.
Idem magno procuratori arcis Cracoviensis mandat, ut cives Wielicenses a venditione salis frustulati Casimiriae et Clepardiae prohibeat 821

673. 1580. die 4. m. Augusti, Casimiriae.
Statuta contubernii pellificum Casimiriensium et Stradomiensium 821

674. 1580. die 3. m. Octobris, Casimiriae.
Senatus consultum de cerevisia coquenda 825

675. 1581. die 23. m. Ianuarii, Varsoviae.
Stephanus r. P. statuta contubernii pellificum Casimiriensium de anno 1580. rata facit 826
676. 1581. die 3. m. Martii, Varsoviae.
Idem privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio sartorum Cracoviensium a. 1552. impertitum, ratum facit . . . 826
677. 1581. die 5. m. Martii, Varsoviae.
Idem statuta contubernii pictorum, sculptorum et vitrariorum Cracoviensium de a. 1490. et 1497. rata facit 826
678. 1581. die 5. m. Iunii, Cracoviae.
De sociis papyrificum Cracoviensium 827
679. 1581. die 6. m. Iulii, Casimiriae.
Senatus consultum de praerogativa reguli sagittariorum in alios non transferenda 827
680. 1581. die 24. m. Iulii, Casimiriae.
Consules Casimirienses funificibus Casimiriensibus sex institas conferunt 828
681. 1581. die 28. m. Iulii, Cracoviae.
Statuta sociorum contubernii albicerdonum Cracoviensium 828
682. 1581. die 17. m. Augusti, Casimiriae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter pannicidas et sartores Casimirienses litem dirimens 830
683. 1581. die 7. m. Septembris, Casimiriae.
Senatus consultum de pretio metretarum molarium . . . 831
684. 1581. die 6. m. Novembris, Casimiriae.
Statuta contubernii tabernatorum Casimiriensium 831
685. 1581. die 5. m. Decembris, Cracoviae.
De compotationibus nocturnis interdictis 833
686. 1582. die 12. m. Iunii, Cracoviae.
De contubernio chirurgorum Cracoviensium 833
687. 1582. die 31. m. Augusti, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter pannicidas et mercatores Cracovienses litem dirimens 834
688. 1582. die 20. m. Novembris, Varsoviae.
Statuta contubernii cordibanariorum Cracoviensium . . . 835
689. [1583]. Cracoviae.
Pactum pannicidarum Cracoviensium cum mercatoribus Cracoviensibus 839
690. 1583. die 10. m. Ianuarii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter pictores et currifices Cracovienses litem dirimens 840
691. 1583. die 18. m. Februarii, Cracoviae.
Stephanus r. P. privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio pileatorum Cracoviensium a. 1566. impertitum, nec non senatus consultum Cracoviense de a. 1579. ratum facit . . 841
692. 1583. die 28. m. Martii, Casimiriae.
De tabernis butyrariarum et halecistarum 841
693. 1583. die 26. m. Maii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter caldeatores et serrifices nec non fabros ferrarios Cracovienses litem dirimens . . 841
694. 1583. die 2. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de magistris et sociis contubernii cultrifabrorum Cracoviensium 842
695. 1583. die 16. m. Iunii, Cracoviae.
Statuta sociorum contubernii cordibanariorum Cracoviensium 842
696. 1583. die 17. m. Iunii, Cracoviae.
Statuta contubernii carpentariorum Cracoviensium . . . 848
697. 1583. die 3. m. Iulii, Cracoviae.
Statuta contubernii cordibanariorum Cracoviensium . . . 849
698. 1583. die 21. m. Iulii, Cracoviae.
Stephanus r. P. statuta contubernii acuficum Cracoviensium de anno 1552. rata facit 855
699. 1583. die 10. m. Augusti, Cracoviae.
Statuta braseatorum, braxatorum, tabernatorumque Casimiriensium 855
700. 1583. die 26. m. Augusti, Cracoviae.
Stephanus r. P. inter pistores Cracovienses et proconsulem consulesque Clepardienses litem dirimit 860
701. 1583. die 27. m. Augusti, Cracoviae.
Idem inter arvinarios et funifices Cracovienses litem dirimit 861
702. 1583. die 27. m. Augusti, Cracoviae.
Stephani r. P. decretum, inter lanios Cracovienses, Casimirienses, Clepardiensesque et proconsulem nec non consules Premislienses litem dirimens 863
703. 1583. die 28. m. Augusti, Cracoviae.
Stephanus r. P. privilegium a Sigismundo I. r. P. contubernio carpentariorum Cracoviensium a. 1525. impertitum, et senatus consultum Cracoviense de a. 1583. rata esse iubet 864
704. 1583. die 29. m. Augusti, Casimiriae.
Additamentum ad statuta cerdonum Casimiriensium . . . 865
705. 1583. die 30. m. Augusti, Cracoviae.
Stephanus r. P. inter pictores et currifices Cracovienses litem dirimit 865
706. 1583. die 15. m. Septembris, Cracoviae.
Eiusdem decretum, inter lanios Cracovienses, Casimirienses, Clepardiensesque et lanios extraneos »kijaki« dictos, litem dirimens 866
707. 1583. die 15. m. Septembris, Cracoviae.
Stephanus r. P. inter pannicidas et mercatores Cracovienses litem dirimit 868
708. 1583. die 26. m. Octobris, Cracoviae.
Senatus consultum de arvinariis Cracoviensibus 870
709. 1584. die 18. m. Ianuarii, Cracoviae.
De privilegiis et iuribus contubernii funificum Cracoviensium 870
710. 1584. die 20. m. Martii, Cracoviae.
Senatus consultum de negotiationibus Iudaeorum 871
711. 1584. die 23. m. Martii, Cracoviae.
Senatus consultum de cingulatoribus et gladiatoribus Cracoviensibus 871
712. 1584. die 26. m. Iunii, Cracoviae.
Litterae magistrorum contubernii cordibanariorum Cracoviensium ad cordibanarios Leopolienses de congiariis, sociis eiusdem contubernii dari solitis 872

Uniwersytet Warszawski BIBLIOTEKA Wydz. Hum. Filia w Białymstoku
125815

713. 1584. die 13. m. Augusti (?), Cracoviae.
Additamentum ad statuta muratorum Cracoviensium . . . 874
714. 1584. die 23. m. Augusti, Casimiriae.
Consulum Casimiriensium decretum, inter seniores contubernii saponariorum Cracoviensium et saponarios Casimirienses litem dirimens 875
715. 1584. die 28. m. Augusti, in Lublin.
Stephanus r. P. statuta contubernii textorum Casimiriensium de anno 1457. rata esse iubet 876
716. 1584. die 3. m. Septembris, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices Clepardienses et funifices Cracovienses litem dirimens 876
717. 1584. die 19. m. Novembris, Cracoviae.
Eorundem decretum, inter mercatores et pannicidas Cracovienses litem dirimens 877
718. 1584. die 15. m. Decembris, Cracoviae.
De pistoribus extraneis 877
719. 1585. die 1. m. Februarii, Varsoviae.
Stephanus r. P. statuta contubernii barchanicorum Cracoviensium de a. 1548. assensu suo comprobat 878
720. 1585. die 1. m. Martii, Cracoviae.
Senatus consultum de coriis a cordibanariis perficiendis . 878
721. 1585. die 28. m. Martii, in Niepołomice.
Stephanus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut cerdones Cracovienses a coriis »kurdiban« dictis, perficiendis, prohibeant 878
722. 1585. die 29. m. Martii, Cracoviae.
Senatus consultum de sociis contubernii marsupiariorum Cracoviensium 879
723. 1585. die 17. m. Maii, Cracoviae.
Senatus consultum de contubernio pixidariorum 880
724. 1585. die 29. m. Iunii, in Niepołomice.
Stephanus r. P. statuta quaedam contubernii pellificum Cracoviensium assensu suo comprobat 880
725. 1585. die 5. m. Iulii, in Niepołomice.
Stephanus r. P. privilegium a Sigismundo Augusto r. P. contubernio sellatorum Cracoviensium a. 1569. impertitum, ratum facit 881
726. 1585. die 5. m. Iulii, Cracoviae.
Consules Cracovienses inter ruficerdones et cordibanarios Cracovienses de coriis perficiendis litem dirimunt 881
727. 1585. die 9. m. Augusti, in Niepołomice,
Stephanus r. P. statuta contubernii cordibanariorum Cracoviensium de a. 1583. assensu suo comprobat 882
728. 1585. die 4. m. Septembris, Cracoviae.
De contubernio pixidariorum Cracoviensium 883
729. 1585. die 9. m. Septembris, Cracoviae.
Litterae magistrorum contubernii cordibanariorum Cracoviensium ad magistros contubernij cordibanariorum Strassburgensium 883
730. 1585. die 11. m. Octobris, Cracoviae.
Statuta contubernii fabrorum, serrifabrorum, caldariorum, horologistarum et naglariorum Cracoviensium 884

731. 1586. Cracoviae.
Statuta sociorum contubernii muratorum lapicidarumque . 891
732. 1586. die 21. m. Martii, Cracoviae.
Senatus consultum de magistris contubernii serrificum Cracoviensium 895
733. 1586. die 6. m. Iunii, Cracoviae.
Senatus consultum de cerifusorio 896
734. 1586. die 20. m. Iunii, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter seniores et magistros quosdam contubernii sutorum Cracoviensium litem dirimens 896
735. 1586. die 24. m. Iulii, Casimiriae.
Senatus consultum de incolis vici »inter maźniki« dicti . . 897
736. 1586. die 30. m. Iulii, Cracoviae.
Senatus consultum de sapone vendendo 898
737. 1586. die 19. m. Augusti, Casimiriae.
Promulgatio iurium contubernii sartorum Casimiriensium . 898
738. 1586. die 25. m. Augusti, Cracoviae.
Senatus consultum de contubernio doleatorum et lagenariorum Cracoviensium 899
739. 1586. die 5. m. Septembris, Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii sutorum Cracoviesium 899
740. 1586. die 17. m. Septembris, Cracoviae.
Additamentum ad statuta contubernii acuficum Cracoviensium 901
741. 1586. die 10. m. Octobris, Casimiriae.
De pretio cerevisiae 901
742. 1586. die 29. m. Octobris, Casimiriae.
Senatus consultum de cerevisia coquenda 901
743. 1586. die 3. m. Novembris, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices et arvinarios Cracovienses litem dirimens 902
744. 1586. die 14. m. Novembris, Cracoviae.
Consulum Cracoviensium decretum, inter incolas vici Pędzichów et pistores Cracovienses litem dirimens 902
745. 1586. die 17. m. Novembris, Cracoviae.
Consules Cracovienses inter magistros et socios contubernii mensatorum Cracoviensium litem dirimunt 904
746. 1586. die 3. m. Decembris, Cracoviae.
De contubernio tabernatorum Cracoviensium 905

III.

Litterae, quae ad facultates civitatis spectant.

747. 1510. die 22. m. Decembris, Cracoviae.
Sigismundus I. r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus tres marcas annuas ex mola cultraria solvendas, remittit . . 909
748. 1511. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.
Idem pactum proconsulis consulumque Cracoviensium cum

Ioanne de Tarnow de curia »Grodek« dicta, factum, ratum esse iubet 910

749. 1512. die 25. m. Augusti, Cracoviae.
Commissarii regii inter possessiones civitatis Cracoviensis et monasterii de Zwierzyniec fines constituunt 912

750. 1527. die 10. m. Aprilis, Cracoviae.
Sigismundus I. r. P. pactum a Fuggeris mercatoribus Augustanis cum proconsule consulibusque Cracoviensibus de mercatura aeraria et plumbaria initum, ratum facit 915

751. 1533. die 7. m. Martii, Cracoviae.
Consules Cracovienses Carolo Coczer locum »Żabikruk« dictum addicunt 918

752. 1533. die 31. m. Maii, Cracoviae.
Sigismundus I. r. P. civibus Cracoviensibus aquam ex fluvio Rudawa in fossata civilia ducendi facultatem tribuit . . . 919

753. 1533. die 31. m. Maii, Cracoviae.
Sigismundus I. r. P. officinam serrariam a consulibus Cracoviensibus ad fluvium Rudawa constructam, civitati Cracoviensi addicit 920

754. 1533. die 7. m. Iunii, Cracoviae.
Sigismundi I. r. P. decretum, inter monasterium de Zwierzyniec, consules Cracovienses et Iostum Ludovicum Decium de fluvio Rudawa litem dirimens 922

755. 1537. die 19. m. Februarii, Cracoviae.
Idem conciones germanicas ex ecclesia ad s. Mariam in ecclesiam ad s. Barbaram transfert 924

756. 1538. die 15. m. Aprilis, Cracoviae.
Consules Cracovienses Thomae Ptaszyński in villis Dąbie et Grzegórzki locum ad officinam serrariam construendam aptum, assignant 926

757. 1548. die 25. m. Iunii, Cracoviae.
Sigismundus Augustus r. P. pactionem factam a Mathia Manlich cive Augustano, cum consulibus Cracoviensibus de mercatura aeraria et plumbaria, ratam esse iubet 927

758. 1549. die 14. m. Martii, Cracoviae.
Sigismundus Augustus r. P. XII millia florenorum a proconsule consulibusque Cracoviensibus mutuo accepta, in molendino »kutłowski« dicto, inscribit 930

759. 1549. die 23. m. Septembris, Cracoviae.
Idem III millia florenorum a proconsule consulibusque Cracoviensibus mutuo accepta in zuppis Vielicensibus et Bochnensibus inscribit 930

760. 1549. die 26. m. Septembris, Cracoviae.
Idem VI millia florenorum a proconsule consulibusque Cracoviensibus mutuo accepta ex reditibus quibusdam regiis assignant 931

761. 1551. die 31. m. Iulii, Cracoviae.
Stanislaus a Cracovia praepositus monasterii ad s. Spiritum, fundum inter Pędzichów et Biskupie situm, colonis locat . . . 931

762. 1553. die 20. m. Martii, Cracoviae.
Sigismundus Augustus r. P. pactionem a Mathia Manlich cive Augustano cum consulibus Cracoviensibus de mercatura aeraria et plumbaria factam, assensu suo comprobat 932

763. 1553. die 20. m. Septembris, Cracoviae.

Pactum consulum Cracoviensium cum Mathia Manlich cive Augustano de mercatura aeraria et plumbaria factum 933

764. 1560. die 15. m. Septembris, Vilnae.
Sigismundus Augustus r. P. pactum consulum Cracoviensium cum mercatoribus quibusdam Augustanis de mercatura aeraria et plumbaria factum, ratum esse iubet 933

765. 1560. die 25. m. Iunii, in Lublin.
Eiusdem decretum, inter proconsulem consulesque Casimirienses et conventum ad s. Catharinam de laneis quibusdam litem dirimens 937

766. 1568. die 18. m. Iunii, in Mogiła.
Pactum abbatis et conventus monasterii Mogilensis cum proconsule consulibusque Cracoviensibus de pascuis quibusdam »błonie« ditis 938

767. 1570. die 7. m. Iulii, Varsoviae.
Sigismundus Augustus rex Poloniae civibus Casimiriensibus mandat, ne aggerem in ripa fluvii Vistulae villam Grzegorzki versus exstruant 940

768. 1570. die 21. m. Augusti, Cracoviae.
Ministerialis terrestris Cracoviensis relatio opis latae ab incolis villarum Grzegorzki et Dąbie, in ripis fluminis Vistulae reficiendis 941

769. 1570. die 22. m. Septembris, Varsoviae.
Sigismundus Augustus r. P. proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ne pascua communia privato destinent usui 942

770. 1570. die 10. m. Novembris, Varsoviae.
Pactum proconsulis consulumque Cracoviensium cum Wolfgango Paller et successoribus Leonardi Weiss, civibus Augustanis, de mercatura aeraria et plumbaria factum 943

771. 1577. die 30. m. Septembris.
Succamerarii terrae Cracoviensis decretum, inter villas Wola duchacka, Łagiewniki et Ianowa wola fines constituens 943

IV.

Rationes accepti et expensi civilis.

Regestrum perceptorum et expositorum a. 1517 . . . . . 949, 952
» perceptorum et expositorum a. 1518 . . . . . 955, 956
» perceptorum et expositorum a. 1523 . . . . . 960, 962
» perceptorum et expositorum a. 1524 . . . . . 964, 966
» perceptorum et expositorum a. 1531 . . . . . 968, 970
» perceptorum et expositorum a. 1533 . . . . . 972, 973
» perceptorum et expositorum a. 1535 . . . . . 975, 977
» perceptorum et expositorum a. 1537 . . . . . 979, 980
» perceptorum et expositorum a. 1538 . . . . . 982, 983
» perceptorum et expositorum a. 1541 . . . . . 985, 986
» perceptorum et expositorum a. 1543 . . . . . 988, 990
» perceptorum et expositorum a. 1545 . . . . . 992, 993
» perceptorum et expositorum a. 1546 . . . . . 995, 997
» perceptorum et expositorum a. 1547 . . . . . 1000, 1002

Regestrum perceptorum et expositorum a. 1548 . . . . . 1004, 1005
» perceptorum et expositorum a. 1551 . . . . . 1008, 1010
» perceptorum et expositorum a. 1552 . . . . . 1012, 1014
» perceptorum et expositorum a. 1553 . . . . . 1017, 1018
» perceptorum et expositorum a. 1554 . . . . . 1021, 1022
» perceptorum et expositorum a. 1555 . . . . . 1024, 1026
» perceptorum et expositorum a. 1556 . . . . . 1028, 1030
» perceptorum et expositorum a. 1557 . . . . . 1032, 1034
» perceptorum et expositorum a. 1558 . . . . . 1037, 1039
» perceptorum et expositorum a. 1559 . . . . . 1042, 1044
» perceptorum et expositorum a. 1560 . . . . . 1047, 1050
» perceptorum et expositorum a. 1562 . . . . . 1053, 1054
» perceptorum et expositorum a. 1563 . . . . . 1057, 1059
» perceptorum et expositorum a. 1564 . . . . . 1061, 1062
» perceptorum et expositorum a. 1565 . . . . . 1065, 1066
» perceptorum et expositorum a. 1566 . . . . . 1069, 1070
» perceptorum et expositorum a. 1567 . . . . . 1073, 1074
» perceptorum et expositorum a. 1568 . . . . . 1077, 1079
» perceptorum et expositorum a. 1569 . . . . . 1081, 1082
» perceptorum et expositorum a. 1570 . . . . . 1085, 1086
» perceptorum et expositorum a. 1571 . . . . . 1089, 1090
» perceptorum et expositorum a. 1572 . . . . . 1092, 1094
» perceptorum et expositorum a. 1573 . . . . . 1096, 1097
» perceptorum et expositorum a. 1574 . . . . . 1099, 1101
» perceptorum et expositorum a. 1575 . . . . . 1103, 1105
» perceptorum et expositorum a. 1576 . . . . . 1107, 1108
» perceptorum et expositorum a. 1577 . . . . . 1111, 1112
» perceptorum et expositorum a. 1578 . . . . . 1114, 1115
» perceptorum et expositorum a. 1579 . . . . . 1117, 1118
» perceptorum et expositorum a. 1580 . . . . . 1120, 1121
» perceptorum et expositorum a. 1581 . . . . . 1123, 1124
» perceptorum et expositorum a. 1582 . . . . . 1126, 1127
» perceptorum et expositorum a. 1583 . . . . . 1128, 1130
» perceptorum et expositorum a. 1584 . . . . . 1131, 1132
» perceptorum et expositorum a. 1585 . . . . . 1134, 1135
» perceptorum et expositorum a. 1586 . . . . . 1137, 1141
Census spirituales et vitales 1143

BIBLIOTHECA
Iuventutis
TORUNII

518. 1562. die 5. m. Ianuarii, in Łomża.

Sigismundus Augustus rex Poloniae contubernio cerdonum Cracovien. sium privilegia quaedam impertit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cuiauiae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, uniuersis et singulis, tam praesentibus quam futuris, harum noticiam habituris, quod exhibitae sunt nobis literae pargameneae serenissimi olim Wladislai, Dei gratia regis Poloniae, proaui nostri desyderatissimi, titulo et sigillo appenso communitae, sanae, integrae omnique uicio et suspicionis nota carentes, pro parte seniorum et totius contubernij cerdonum ante plateam sutorum, extra muros Cracouienses manentium, in quibus mensae pro uendendis cuttibus sub certo censu in ciuitate Cracouiensi illis assignantur, et aliae immunitates conceduntur, atque pro eisdem per nonnullos consiliarios nostros nobis supplicatum est, ut praedictas literas seu priuilegium confirmare dignaremur. Cuiusquidem tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

(Sequuntur litterae Vladislai II. regis Poloniae de anno 1423)*).

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praedictus, supplicationibus consiliariorum nostrorum benigne annuentes et rei aequitate permoti, suprascriptas privilegii literas authoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas duximus, approbamusque, ratificamus et confirmamus per praesentes literas nostras, decernentes easdem et omnia in eis contenta in omnibus clausulis, articulis et conditionibus, nullis penitus exceptis, robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere, si et in quantum iuri communi nihil derogant. Praeterea supplicatum nobis est per eosdem consiliarios nostros, vt praedictis potius cerdonibus tanquam subditis nostris, quam externis hominibus commoditatem, quae ex emptione et uenditione cutium non modo sine detrimento verum etiam cum vtilitate ciuitatis nostrae Cracouiensis haberi possit, indulgere et ad superius scriptum et confirmatum priuilegium illorum hosce articulos infrascriptos adiungere dignaremur:

§ 1. Primum, ne liceat hominibus externis praesertim Opauiensibus praeter tempus nundinarum in ciuitate nostra Cracouiensi et circum circa intra aliquot miliaria cutes non elaboratas emere et extra regnum euehere praedictosque cerdones in eorum officinis augendis impedire.

§ 2. Alterum, vt cum praefati cerdones tam multum cutium elaborarent, vt pro usu sutorum ac aliorum ciuitatis Cracouiensis artificum necessitate copiam illarum prebere possint, facta apud dictos artifices de eiusmodi copia publica protestatione, quicquid cutium superfuerit, liceat eis externis hominibus ad ipsos uenientibus vendere aut etiam extra regnum euehere.

*) Jest ten przywilej króla Władysława Jagieły z r. 1423, ogłoszony drukiem w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa pod N. CXX.

Quare nos huic quoque supplicationi benigne assentientes ac subditorum potius nostrorum quam externorum commodis prospicientes, volumus et mandamus, vt proxime suprascripti duo articuli tam quo ad externos quam quo ad subditos nostros in omnibus firmiter ac inuiolabiliter obseruentur et custodiantur, facultatemque eam omnem prebemus dictis cerdonibus, vt et ipsi secundum memoratos articulos sine cuiusquam impedimento sese gerant et in ius priuilegiumque suum iure magistratus authoritate mediante tueantur et defendant. In quorum omnium fidem firmiusque et euidentius testimonium sigillum nostrum maius infra est appensum. Datum Lomzae feria secunda post festum Circumcisionis Domini proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, regni uero nostri anno trigesimo secundo. Praesentibus ibidem reuerendis in Christo patribus, dominis Philippo Padniewski Cracouiensi et regni Poloniae procancellario, Iacobo Vchainski Wladislauiensi, Andrea Nosskowski Plocensi, Nicolao Wolski Chelmensi, ecclesiarum episcopis, nec non magnificis, generosis et venerabilibus: Ianusio de Kosczielecz Siradiensi, Maioris Poloniae generali, Naklensique, Ioanne de Sluzhewo Brzestensi ac Dibouiensi, Arnolpho Vchainski Plocensi ac Wischegradiensi, Andrea Sieprski de Gulczewo Rawensi ac Plocensi, Stanislao Lawski Masouiae et uicesgerenti, palatinis, Stanislao Maczieiowski Sandomiriensi, curiae nostrae marschalco ac Lubomliensi, Zawichostensique, Valentino Dembienski Sandecensi ac Chanczinensi, Czorsthinensique, Ioanne Szirakowski Landensi curiae nostrae referendario ac Przedecensi, Stanislao Wolski Brzezinensi, Ioanne Kosthka Gedanensi, terrarum nostrarum Prussiae thezaurario ac Dirschauiensi, Pucensique castellanis, Ioanne de Ocziessino regni Poloniae cancellario, Cracouiensi generali ac Osswianczimensis, Zathoriensis ducatuum tum Schamboriensi Olsthinensique, Stanislao Misskowsky de Myrow incisore regni nostri ac Mariemburgensi, Rathnensique, Christopho Sobek de Szulieiow Warschouiensi, Solecensi, Nurensique, Nicolao Lasski incisore nostro et Crassnostauiensi, Ioanne Dulski Rogoznensi capitaneis, Petro Ardziechowski causarum Podliaschensium, Stanislao Karnkowski regni nostri, referendariis et canonico, Alberto Stharozrebski archidiacono, Andrea Przeczlawski scholastico, Raphaele Msthowski canonico Cracouiensibus, Thoma Pssonka sacrae theologiae doctore, Sandomiriensi, Wratislauiensi, Pultouiensique canonico ac beatae Mariae in circulo Cracouiensi ecclesiae parrocho, praeposito Dibouiensi et cancellariae nostrae maioris notario primario, Paulo Sthempowski Wladislauiensi, Plocensique canonico, (s) Goreczki campestri notario, secretarijs nostris et alijs quamplurimis fide dignis testibus, secretariis, officialibus et aulicis nostris sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus eiusdem magnifici Ioannis de Ocziesschino, regni nostri cancellarii, Cracouiensis generalis ac Osswienczimensis, Zathoriensis ducatuum tum Schamboriensis, Olsthinensisque capitanei, syncere nobis grateque dilecti. — Ioannes Ocieski r. P. cancel. spt. — Relatio magnifici Ioannis de Ocieschino, regni Poloniae cancellarij, Cracouiensis generalis ac Oszwianczimensis, Zathoriensis ducatuum, tum Szamboriensis, Olstinensisque capitanei et terrae Cracouiensis succamerarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu garbarzy Krakowskich. Pieczęć oderwana. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

519. 1562. die 23. m. Ianuarii, Cracoviae.

Pactio contubernii mensatorum Casimiriensium cum contubernio mensatorum Cracoviensium.

Actum feria sexta post festum s. Agnetis. — Coram nobis in consessu consulari personaliter comparentes seniores contubernii mensatorum Craccouiensium, vtpote Simon Poliak et Mathias Varschowskj, necnon seniores Cazimirienses eiusdem artificii, nempe Albertus Vissokinskj, Mathias Navara, Martinus Sikora, et Nicolaus Ormianin, vtrique in presentia famatorum dominorum Mathiae pannicidae et Gabrielis consulum Cazimiriensium, sponte recognouerunt et expressis verbis fassi sunt, se racione certorum articulorum in priuilegio contubernii ipsorum descriptorum, eiusmodi, quae sequitur, fecisse concordiam. Ante omnia quicunque mensatorum Cazimiriensium ex eo tempore et deinceps perpetuis temporibus voluerint in magistros suae artis inaugurari, tum priusquam magistri facti fuerint, specimina eiusdem suae artis alias *sztuki* iuxta contenta ipsorum priuilegii tenebuntur demonstrare. Caeterum Martinus Sikora et Nicolaus Ormianin praedicti ex eadem concordia debent refundere ex suo senioribus mensatorum Craccouiensium omnes sumptus, quos expenderunt in litem contra et aduersus mensatores Cazimirienses racione praenominatorum articulorum in priuilegio expressorum, non multo ante motam, idque facere debent atque vigore praesentis inscriptionis facturos se obligauerunt ad primam et proximam eorundem mensatorum Craccouiensium requisitionem. Quam quidem concordiam praenominati mensatores tam Craccouienses quam etiam Cazimirienses petierunt actis nostris annotari.

Acta Cons. Crac. 22, str. 197.

520. 1562. die 23. m. Februarii, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum, inter crumerarios, bursifices, cingulatores et cerdones Casimirienses litem dirimens.

Actum feria secunda post festum Natiuitatis Domini (die 29. m. Decembris, a. 1561).

Zalovali sie starszi y mlodszi mistrzovie rzemiesla garbarskiego naprzeciwko Simonovi kaletnikowi, Ianowi tasnikovi y Stanislawovi kaletnikovi themi slowi, isz ony przisedszi do czechu nassego prosili nasz, zebismi ie przijely, chczącz sie nam zachovacz braterskie, a ony therasz nie maią nasz nyzacz poviedaiącz, isz vy nieiesteszcie iako my, abowiem rzemieslo nasse iest sinkowne a v vasz niesinkowne, gdzie schaczki czeste chczą miecz po nasz, a przi thich schaczkach nicz dobrego nie biwa, yeno svari a klopothi, zasie vyni obcziesliwe, niesnosne vicziągaią. Wtore zaluiemi sie na nye, isz nasz lsią, sromoczą, partaczami nasz przezivaią, moviącz, isz listow niemamy.

Item czego niezastali, thego sie vpominaią: bila kussa braczka, nieviem gdzie sie v ogien podziala, any viemy o nyei, zbroia tha sie wroczila.

A kaletniczi y thasnik przerzeczeni poviedziely, isz tho oni omilnie poviedaią, abowiem thi niesnaski dzieia sie o pieniadze braczkie, z ktorich pieniedzi nam po 4 f. vziczili, a szami po viethsey summie pobraly: thesz o kusse braczką, ktora po ognyv zostala vedlie sviadecztwa, ktore dali ku czithaniv ex actis cerdonum feria tercia ante festum Natiuitatis Mariae, anno 1561.

Pothem Mathisz Pokrziwka zachovuiącz sobie odmowe na przeciwko themv swiadecztwu ymieniem wsistkich poviedzial, isz my niechczemy przy ich czechu y pravie bicz, przetho isz garbarze ze Lvova, s Przemisla y s ynsich miasth niechczą nam czeladzi pusczacz przetho, isz niemami svego czechu ossoblivego, a tak chczemi sie od nych oddalicz.

Pothem sprawa tha iest z urzędu do thegodnia odlozona.

Actum feria quinta post festum Epiphaniarum (die 8. m. Ianuarii, a. 1562).

Iako bily kaletniczi, thasniczi y pasniczi otrzimaly confirmacią jego k. m. na articuly y na porządek czechu swoiego, kv ktoremv prawu, bracztvu y czechovi swemu prziiely garbarze Kasimirskie vedlie ksiąg radi Kasimirskiei de data feria quinta ante festum s. Mathiae apostoli, anno 1555, therasz isz garbarze przerzeczeni ich praw y czechu vziwacz nie chczą, thedi przerzeczeni kaletniczy, thasniczi y pasniczi thi tho garbarze Kasimirskie od svego czechu y od swich praw volne pusczaią zachovuiącz sobie s nymi vgode y sprawę okolo rzeczi czechovich y braczkich.

Actum feria quinta post festum Conuersionis sancti Pauli (die 29. m. Ianuarii). — Iako malo przed them garbarze Kasimirsczi odlączili się od czechv kalietniczego, thasniczego y pasniczego, y obieczali vgode abo rosdzial czinicz rzeczami czechovemi, therasz na dzisieiszem rokv poviedzieli, isz thę vgodę chczą czinicz, alie niechczą aby pasniczi przy niey mieli bicz z niektorich prziczin, ktore do vrzedu podali na karczie spisane themi slowi:

Slawny panie mily burmistrzv, moy laskawy panovie! Iako v. m. raczili obaczicz kalietniki y thasniki w tim tho czechv sgromadzenie malę y raczili v. m. obeslacz kalietniki, pasniky y thasniki y thvdziesz sgromadzenia ynssego garbarze y raczili v. m. zlęczicz w iednoscz wsistkich, wsiszi w czechu za iednego czlovieka bicz, y raczili v. m. w tim tho potvierdzicz iednego prawa krola iego mczi spolecznie vziwacz, ktori raczil nadacz then tho czech abo tho sgromadzenie, w ktorim tho czechv thego prawa vziwacz y s niego sie mamy veselicz, a kosdi swim prawem them tho czechovi niesgardzicz w them tho spolecznim czechv. A gdi yusz sie tho stalo, pothim ze richlo vibrali garbarza starsym y pasnika, y czi tasniczi obacziwšy po sobie niedostatek vielki y podesloscz maietnosczi swey, gdzie thesz bily przithim y pasniczi, y oddali thi tho rzeczi wsistki garbarskiemv czechovi, tho iesth garbarzom, aby sie thesz przithim rządzily iako mogą nalepiey. Czi tho thasniczi y pasniczy wsgardzili thim tho prawem y niebilo yem wdzieczne, ktore prawo raczil nadacz krol iego miloscz themv tho czechowi abo sgromadzeniv pasniczemv, stali sie nieposlusny, isz do czechv niechczieli chodzicz. Napiervey Vavrziniecz them tho czechem wsgardzil y them prawem, ktore iest w garbarskim czechu krola iego mczi. Pothem tho garbarze opoviedzieli tho vrzedowi a vrzad mv przikazal, abi do czechv chodzil a czechovi bil poslu-

sen. Przisethwsy do nassego czechv garbarskiemv (s) y napominali go starszi mistrzowie garbarze, aby bil bracziey poslusen w them tho czechv, a on thak poviedzial, nie bedę poslusen nigdi, y tho iescze slowo przilozil po laczinie: id est in aeternum, pothimze vieczey niepostal w czechv vieczei nysz rok y podatkv zadnego do thego czechv niedawal y poslugi zadney miasthv nieczinil, iako iest obyczay na czechove ludzie. Drugi zasz Bernath pasnik then thesz niebil poslusen czechovi, kiedi poslali pon mistrza mlodsego, tak iako iest obyczai wselakiem czechv, y roskazal mlodsy mv pod vyną mistrzowską, aby do czechv przisedl, a on poviedzial przesz mistrza mlodsego: nie poyde, abowiem do czechv po mye slyą, a na kolaczią po mie nieslią. A pothim thesz vieczey niepostal, tho iest vieczey nysz trzy czvierczi rokv. Trzeczi pasnik Iedrzey bedączi starsim thesz thimze czechem wsgardzil y porzuczil klucz iako vrzednik y vieczey thesz w czechv niepostal, a kiedi ych napominano, isz w czechv niebivaczie, ony odpoviedzieli: dobrze nam tak mieskacz w thim, ze sgardzili thimze prawem, ktore raczil nadacz krol iego miloscz themv garbarskiemv czechowi, niebili mv wdzieczni czi trzey pasniczi, a tho przesz tho, isz niebily poslusny. A także thedy thesz yusz niemaią nicz do sgromadzenia nassego czechovego garbarskiego y przi vgodzie nassey nie maią bicz.

Ktorą ych zalobe vislisawsy pasniczi, przesz Simona kaletnika poviedzieli, isz garbarze pasnikow od liczbi y od vgodi oddalicz nie mogą, abowiem pasniczi nakladali do czechv, skladali, wsistky postepky czechowi czinili y pirvey stego sie czechv vesselią, w ktorim będącz z kaletniki y s tasniki, thedi kv szobie y kv svem prawom garbarze przyeli, a dovodząc thego daly czitacz minute s ksiąg radi Kasimirskiei de data feria quinta ante festum s. Mathei apostoli anno 1555. A czo sie thicze omieskania chodzicz do czechv, poviedzieli, isz iest zachovanie czechove, isz gdi ktori brath bedącz obeslani a ma iaką sprawe, moze nieprzicz do czechv y moze niebicz rok; a gdi zasz przidzie a chcze bicz w czechv, thedi gdi odlozili (s) vyni y podatki omieskane nyemoze bicz s czechv vilączon. A tak pasniczi iesli by czo vpornie omieskaly, thedi tho karanie moze bicz w czechv postanovione, alie obaczaią, isz nicz nieprzevinili, gdisz garbarze kv swem schaczkam pasnikow vpornie obssilacz niekassali y szamy ye od czechv odganiali, przetho proszą, abi przi they vgodzie y rosdzialie iako ynssy bily.

Tham Mathisz Pokrziwka ymieniem wsistkich garbarzow poviedzial, isz szami pasniczi do czechv niechcziali chodzicz; a tho isz nasz kv sobie przieli, themv sie snamy, alie ony bedącz pirwsemi, przesz swoie nieposlusenstwo stali sie posliednieysemy. A pasniczi poviedzieli, isz nasz niechczieli do czechv obssilacz.

Panowie raycze obaczavaiącz, isz kaletniczi, thasniczi y pasniczi vesseliacz sie s przivileiv ym od radi danego y od krola iego mczi potvierdzonego, garbarze kv themv prawu prziiely, a therasz isz garbarze sie od nych odlączili y vgode o rosdzial rzeczi czechovich vczinicz chczą, alie pasnikow do they vgodi za nieposlusenstwo przziącz nie chczą, thedi skazaly, ponievasz garbarze prziczini slusney nieokazvią, dlia czego by pasniczi od czechv y od listhv iego k. m. czechovi danemv odpascz miely, przetho pasniczi przi they vgodzie thesz mayą bicz y spolnie yą z niemi czinicz, odkladaiącz

wsistkiem tak garbarzom iako ynssem rzemiesnikom tego czechv actią o nieposlusne vyny y o podatky omyeskane od czechv.

Od ktorego decretu garbarze do vielmosnego pana Iana Bonara castellana Bieczkiego vielkiego rzancze Craccowskiego, Spiskiego, Rapstinskiego etc. starosti appellovaly.

Actum feria secunda post dominicam Reminiscere (die 23. m. Februarii). — Panovie raycze chczacz, aby vgoda miedzi pasniki y miechovniki z iednei strony y garbarzmi Kasimirskiemi z drugiei strony, richley sie stoczicz mogla, roskazali mistrzom przerzeczonem, aby wsistky rzeczi czechove tak pieniadze, iako y sbroie z obudwu stron polozili od thego dnia przesz dwie niedzieli. Na czo sie wsiszczi tak pasniczi, garbarze y ynssi mistrzovie thego czechv zesvolily y tho panow radziecz roskazanie prziiely.

Acta Consul. Casim. 760, str. 119, 127, 139, 156.

521. 1562. die 6. m. Aprilis, Casimiriae.

Statuta contubernii currificum, rotificum et fabrorum ferrariorum Casimiriensium.

Burmistrz i raice miasta Kazimirza przi Cracowie, zeznawamy them pissaniem nassem wsisthkiem, ku ktorich wiadomosczi przi̇idzie i ktorem tho wiedziecz nalezecz będzie, isz przed nasz stanąwssy opatrszni Simon Samborczik, Ian Czarnoczki mistrzowie rzemiosla stelmaskiego, i Mathisz Sieczechowski mistrz rzemiosla kolodzieiskiego, ssąsiedzi nasy, mistrzowie wedle porządku miasta Cracowa w ieden czech złączeni, obaczawaiącz, isz ich w thim czechu maly poczeth iesth, dla czego porządkowi czechu swego niedosycz vczinicz mogą, a isz rzemioslo kowalskie ku ich rzemioszlu stelmaskiemu i kolodzieiskiemu należy, przetho ku lepssemu swego czeladzi ich postanowieniu przilączili się i wczielili się ku czechowi kowalskiemu Kazimirskiemu i ku ich prziuileiom. Kthore stalmachi i kolodzieie starsy i mlodsy mistrzowie rzemiosla kowalskiego w szwoi czech i ku swoiem prziuileiom prziięli i ku wsisthkiem rzeczam czechowem przipusczili z obu sthron, tak sstrony kowalow, iako tesz sstrony stalmachow i kolodzieiow obowiązaiącz ssię niniei̇ssem zapissem za iednego czlowieka w czechu thim iednem sstacz i wsisthki rzeci cechowe ssobą spolecznie miecz, porządki i poslusenstwa czechowe czinicz, a tho tak s temi, ktorzi terasz ssą obliczni, iako tesz z ich potomki, ktorzi pothim nastaną, tho wsisthko podzwolili się nossicz. Ale isz w prziwileiu kowalskiem porządek około rzemiosla i czeladzi stelmachow i kolodzieiow nie iesth opissan, przeto wsisczi mistrzowie starsy i mlodssy kowale, stelmassy i kolodzieie iusz w ieden czech złączeni, articuly niektore okolo slusnego porządku zachowania nam na pismie podali, żądaiącz, zeby byli z rozkazania nassego radzieczkiego stelmasy i kolodzieie y ich czeladz wedle tich articulow zachowani.

§ 1. Naprzod rzemioslo kowalskie, stalmaskie także i kolodzieiskie ma byçz spolnie i nierozdzielnie iednem bracztwem trzimane, potem s tego bracztwa na każdi rok maią między ssobą obieracz trzech mistrzow starsych, ktore między sobą baczą bycz godnieisse, dwu starsych rzemiosla kowalskiego a iednego ku niem abo z rzemioszla stelmaskiego abo z rzemiosla kolodzieiskiego, ktorich starsych mistrzow wybranych wsisczi insy mistrzowie ve wsistkich rzeczach przistoinych maią szluchacz, a czi starsy mistrzowie występne a nieposlusne tak mistrze iako i thowarzisse zupelną mocz będą miecz karacz i winy od nich bracz. A ty winy do skrzinki pospolitei braczia maią obraczacz. A gdi . . . vy . . idzie znowu inne starsse wedle wyssei opissanego porządku, tho iesth dwu s kowalow a iednego abo s stelmachow abo s kolodzieiow miedzi sobą maią obieracz, ktore wybrawsy maią ie przed burmistrzem a radą na ratusz ku potwierdzeniu postawicz.

§ 2. Item kowale, stelmassy i kolodzieie maią miecz iedny swiecze przi iednem koscziele, na ktore maią się skladacz i ony palicz wedle starodawnego zwyczaiu w prziwileiu kowalskiem opissanego.

§ 3. Item thimże sposobem okolo pogrzebu i okolo zalomsei ma bycz porządek i karanie vedle opissania i postanowienia staradawnego miedzi kowalami.

§ 4. Item czo ssię doticze czeladzi kowalskiei, tha ma bycz sprawowana vedle przivileiu dawnego kowalskiego.

§ 5. Item articuly nizei opissane thu wlasnie nalezecz będą, thilko na mistrze i na czeladź rzemiesla stelmaskiego i kolodzieiskiego.

§ 6. Naprzod isz stelmassy maią robicz ossobliwe swe rzemiosla, a takosz kolodzieie ossobliwe a nie pospolu stelmastwo i kolodzieistwo, dla tego, aby tym porządniei i lepiei ku potrzebam ludzkiem kazdi swemu rzemioslu dosycz czinił.

§ 7. Item vczen kazdi stelmaskiego rzemiosła ma ssię vczicz trzi latha, a gdi będzie na rzemioslo przyiimowan, thedi ma dacz do braczkiei skrzinki sescz grossy; a iesliby chczial przed thim miecz za wyuczenie, thedi powinowath będzie dacz do bracztwa iako obyczai thego iesth, zloti pieniędzi, a ossobliwie ma na mistrze kolacziią sprawicz. Ale czi, ktorzi się rzemiosla kolodzieiskiego będą vczicz, tedi niewięcei ssię maią vczicz iedno dwie leczie, dawsy sescz grossy do bracztwa. A gdi się wyuczi ktori ssnich, tedi ma bycz chowani za thowarzissa i wedle iego vmieiętthnoszczi ma mu mistrsz placzicz na thidzień. Gdi tesz vczen dosluzi czassu swego, ma mu mistrz dacz zloti, za ktori sprawi kolacziią.

§ 8. Item kazdi thowarzisz ma ssię obyczainie i potcziwie zachowacz v mistrza; a gdiby mial odyscz od mistrza, przed them ma mu dacz znacz dwie niedzieli; a gdi by jarmark byl abo ziazd krola jego miloszczi, abo ssyem valny, niemoze odstacz od mistrza, iedno czteri niedzielie przed thim. A tak ma bycz rozumiano, że po jarmarku abo wyechaniu krola jego miloszczi abo tesz po sseimie czteri niedzielie ma odstacz, vyiąwssy tho, gdiby mial przicziny slusne mistrz do niego, zeby go niechczial chowacz, abo tesz takze thowarzisz. Wsakze iednak nieleda dla iakiei plonei przicziny się tho ma stacz, ale azeby bylo tho vznane przesz wsisthki mistrze. A gdiby ktori thowarzisz nad thą vstawę odstal od mistrza, thakiego thowarzissa zaden mistrz niema prziimowacz i do inych miasth abo miastheczek maią za niem pissacz, aby niebyl chowan, ale mistrzowi za tho dosycz vczinil prze thę prziczinę,

że mistrzowie spusczіwssy się na thowarzisse, tei roboczie, czo się obowiązą ludziom, dossycz z utrathą swą niebędą mocz vczinicz.

§ 9. Item tho tesz będą miecz w moci mistrzowie, że każdemu vczniowi po vyuczeniu maią dacz przezwiska, ale takowe, ktoreby były vcczіwe a nie ku posmiewisku, bo takowe, ktoreby byly ku posmiewisku, niemaią bycz chowane. Ale thowarzisse będą chowacz przezwiska thowarzissom thim, ktorziby z inych miasth przіwędrowali, vyiąwsy z Lublina, ktorim niebędą vinni dawacz drugich przezwisk, a także tesz Crakowskich przemiankow oni niebędą mocz odmieniacz, a thowarzisse za przemianki będą bracz po trzi grosse.

§ 10. Item gdiby ktori thowarzisz zlie sie v mistrza zachowal abo występku nieuccziwego abo tesz czego nieprzistoinego dopusczil ssię, taki ma bycz karan od mistrzow winami nieodpusczonemi. A gdiby odssedl za występek swoi dossycz nieucziniwssy, za takiem ma bycz pissano, aby niebyl prziimowan, aszby dosycz vczinil, gdzie się przewinil.

§ 11. Item gdi ktory thowarzisz za nieumieięthnosczią swoią będzie chczial mistrzem zostacz, thedi kazdi ma czinicz sstuki. Stalmach będzie powinowath vczinicz vassągk s krathami i s krzizmi rzezanemi, kthori thak ma bycz porządnie vcziniony, ze niema bycz w niem naleziona namnieissa przigana. Thakże tesz kolodziei ma vczinicz czteri kola do ridwana kupieczkiego, a dwie kolie do vielkiego furmanskiego vozu. Ktore stuki maią bycz przesz mistrze starsse ogliądane, iesliby dostatecznemi byly vczinione.

§ 12. Item zadny mistrsz stelmach i kołodziei nie ma siekierą zacziącz na varstaczie asz dossicz stukam vczini, a iesliby niedossicz vczinil stukam swem, thedi niema bycz prziięth za mistrza, ale ma vędrowacz rok i sescz niedziel.

§ 13. A gdi thowarzisz stalmaski abo kolodzieiski dossycz stukom vczini, ma bycz prziięth za mistrza, ale powinowath będzie dacz do czechu osmnasczie groszy i thesz prze wsisthki mistrze tak kowale iako thesz i insse kollacziią w rok po vczinieniu stuki sprawicz będzie powinien. A takowy nowy mistrsz niedalei iedno do roku będzie mogl robicz rzemioszlo besz zony. Thegosz roku będzie powinowath poiącz zonę slubną, a pierwei listh od vrodzenia przinieszcz, ktori listh maiącz, zarazem ma prziiącz mieiszkie prawo.

§ 14. Item od swiethego Michala do wstąpnei srzodi maią dawacz po trzi razi czeladzi iescz, a czeladź powinowata będzie o dziesiąthei godzinie rano wstacz a do wtorei w nocz robicz; ale od wstępnei srzodi do swiethego Michala thedy będą winni czteri razi dawacz czeladzi iescz, a czeladź będzie winna kiedi dzień maly wsthacz a asz do wybiianei godziny robicz. A gdzieby ktori thowarzisz abo pozdno nisz opissano iesth, omieskal wstacz, abo tesz richle robicz przestal, takowy ma bycz karan viną czterech grossy do skrzinki braczkiei. Thakże tesz, gdiby mistrsz nan thego niepowiedzial, ma bycz sesczią grossy viny karan.

A thak my burmistrsz i raice Kazimirsczi chcząсz articuly vyssei opissane ku skutecznei exequutiiei przіwiescz, roskazalismy vyssei opissanem misthrzom, aby thi articuly, kaszdi articul wedle swego rzemiosla potrzeby mocznie trzimali i wedle ssię ich sprawowali. Na czo ssię wsisczi mistrzowie tak kowale iako thesz stalmassy i kolodzieie zezwolili i thi articuly mocznie trzimacz pod vinami wyssei opissanemi obowiązali i tho skazanie nasse za wdzięczne prziięli. Ku kthorei rzeci pewnieissei moczi i swiadecztwa pieczęc nassa radzieczka iesth ku themu lisstowi zawiessona. Dan w Kazimirzu w poniedzialek po niedzieli przewodnei, roku Panskiego thissiącznego pięthssethnego sesczdziesanthnego wtorego.

Dokument pargaminowy. Pieczęć wraz z paskiem oderwana.

522. 1562. die 23. m. Aprilis, Cracoviae.

Statuta sociorum cuiusdam ignoti contubernii.

Rządi abo obyczaye spraw thowarziszom naschim od panow starszich i od wszithkiego czechu naszego Cracouskiego widane y pyeczęczią własną czechu naszego potwierdzone y za iednostainim przizwolenim panow mistrzow i thowarziszow widane we czwartek dzien szwiętego Woicziecha, roku 1562, ktore się mayą tak słowo od szlowa:

§ 1. Thowarzisze wieczie rząd a obiczay. We dwie nyedziely szchvdza miewami dla thowarziskiego dobra, yezli bi miał szobie o robothe poszłacz abo ieden na drugiego skarzicz, tedi aby wstał przed stoł, pokoinie oznaimił; thowarzisse szlissącz od wasz, ze bi tho przіwiedli w myr a w pokoi, nizli bi pothim czo gorssego s tego miało przіiscz, a daliei gdzie szie wam przikazvye kasde dwie niedziely pana oycza y panią mathkę abiszcie w poczczіwosczi miely y czeladkę iego wszithkę; a kiedi bi szie goscz iaki dobri do pana oiczowego domv przitraphił, abiszcie go patrzili tak vczczicz, iako szamego pana oycza, abowiem pan ocziecz dobrego człowieka szobie szanvye iako szam sziebie, a szwego mieiscza mv dożyczy.

§ 2. A daliei wyeczie iako szie chowacz maczie po varstaczie: mistrza, mistrzową w poczczіwosczi myely, szami thesz młodschi starschim abi bili poddani. Towarzisze starssi widzancz poddanoscz młodszego, zachowaią szie kv niemv iako kv młodszemv thowarziszowi.

§ 3. Do gospodi kiedi szie obsziła tv, abiszcie besz mieskania szly, abowiem sie nadarmo nieobsziła, iedno dla thowarziskiei potrzebi; a czo szię w gospodzie iedna, tego abiszcie do mistrzow nienoszili a od mistrzow zassie do towarziszow, abowiem thowarzisse tego nieżądaią, chiba ys bi komv czo na skodę biło, temv szie niebroni.

§ 4. Z bronią zadną abiszcie do gospodi niechodzili, abowiem tego pan ocziecz miecz niechcze; czego pan ocziecz miecz niehcze, tego nam nałatwiei niechacz.

§ 5. Na szi(n)kowanie kiedi idzieczie, abiszcie spokoinie besz zadnego wołania szly, abowiem s tego wołania nieprzichodzi iedno szwari a roznicze, a thowarziszom zamieskanie, a temv skoda, kto w czo wpadnie.

§ 6. Do warstatv kiedi prziidzieczie, abiszcie żadnego naczinia nieoględowali, abowiem tho niekasdemv myło iest, iedno temv, kto w thim warstaczie ma robycz, temv szie niebrony.

§ 7. Po przechadzkach, po szinkownich domiech abysczie w poczczywo-

sczi myely dobre lyudzie, widzącz to po wasz, ze szie kv nym dobrze a poczciwie chowaczie, będą szie tesz kv wam chowacz iako kv dobrim thovarzissom zaliezi.

§ 8. Za stolia abisczie besz odpowiedzi niewstawali, wieczie dobrze że na to iesth wina. Tak szie chowaiczie, po kwartnikv do skrzinki daiczie, a kto tv nierobił, ten połgrossa day.

§ 9. Item pierwschi articul iako szie w rządziech przikazvye stroni gospodi, iako szie mayą kv panv oiczu y kv paniei matcze chowacz. Ktorzi bi szie towarzisse tego dopusczili nievczczivim iezikiem pana oicza abo panią matkę abo dobrego człowieka vłaiał, ten abi położił wini 10 gros. i ta abi mv bila vziętha bes miłoszci.

§ 10. Item ktorzibi sie thowarzisse warstaczie kv panv mistrzowi i kv paniei mistrzovei zlie zachowali i gdzies kolwiek indziei iako dobri rząd vkazvye, ten abi kładł 20 gros. bez miłoszci.

§ 11. Item iezli bi sie thowarzis s towarzissem warstaczie povadzil a na się nieskarzili, takowi abi po 10 gros bily karani, tak ławicznik iako y podmistrzi, a to besz miłoszci ma bicz wziętho.

§ 12. Czego panie boze vchovai kiedibi ieden na drugiego vderził, ten abi 1 złothi położił, a ten bes miłoszci ma bicz wzyęthi.

§ 13. Item iako szie tesz w rządziech przikazvie, iako maią po przechadzkach i po szinkownich domiech chowacz kv dobrim livdziem; iezlizebi szie tego ktori thowarzis dopvszcził a niechował szie kv dobrim livdziem, iako na to naliezi, a nan skarga przisła, abo nan vsuiaczono biło, tedi podlie vznania towarziskiego ma bicz karan.

§ 14. Item ktori bi towarzis czescz a kasn przestąpił, ten takowi 1 złoti położił, a ten bes miłoszci ma bicz wzyęth a z gospodi abi mv niebiło vikazano.

§ 15. Item gdibi we grze s siebie szathi zastawiał abo przedawał a pieniądze przegrał, na to wini iest złoti, a ta besz miłoszci ma bicz wziętha.

§ 16. Item ktobi we grze s towarzissem szie powadził, takovi abi 10 gros położił, a the bes miłoszci maią bicz wzięthe.

§ 17. Item ktobi w gospodzie krom gri rwacz abo zlimi szlowi nievczczicz się vaził, czo towarzisse vznaią, ma bicz karan.

§ 18. Item czo sie doticze thovarzissow nierządnich, ktorzi od tego porządkv nierządnie odchodzą zdłuziwssi ssie panom mistrzom i paniei matcze w gospodzie, towarzisse starssi, ktorzi od panow mistrzow starszich vibrani bendą, abi nad tym pilnoscz miely, abi tim czesczei na nie listi pissali na takowe nierządne tovarzisse, a iest sprawiedliwa rzecz abo bi takovi vielie ynnym dobrim towarzissom kaził, abowiem kiedi bi inemv dobremu potrzeba biła, dlia nich sie obiesscz niemoże.

§ 19. Item ktorzi bi towarzisse przi inich rządziech nierządni bili a tv miedzi nami robili a listhi na nye tv do nassego rządv przisli, takowi miedzi namy robothi niemaią miecz, iedno podlie rządv do dwu niedziel, chiba ys bi bił panom mistrzom dłużen bił; alie bendącz dłużni tedi thowarzisse starschi podlie rządv dobrego maią rozeznacz, do ktorego bi to czassu mogł odrobicz a iemu vłozicz, poczem bi miał szvemv mistrzowi virazacz a tesz aby mogł sobie na drogię wirobicz.

§ 20. Item ieslibi thowarzisz thowarzissow starsich od panow starsich i od wssitkiego czechv vibranich szobie nieważił abo w poczczywoszci nie miał, ten abi vini 10 gr. położił a ta besz miłoszci ma bicz wzięthe (s); i tho czo bi biło trudnego abo potrzebnego, to szobie panowie starschi y czech wsitek w moczi vedlie potrzebi zachowaly.

Stalo się dnia y rokv na wyrzchv napischanego.

Dokument pargaminowy bardzo splamiony i zniszczony, Pieczęć wraz z dólnym marginesem oderwana. Dorsalnych zapisek nie ma żadnych, stąd też brak wszelkiej skazówki do odgadnienia, jakiego cechu towarzyszom ten statut służył.

523. 1562. die 27. m. Iunii, Casimiriae.

Senatus consultum de braxatoribus, braseatoribus et civibus cerevisiam coquentibus.

Actum feria quarta ante festum sancti Viti. — Pan burmistrz y panovie raycze chczacz, aby pokoy miedzi slodowniki a miedzi pivovari y themy, ktorzi piwo sinkuią, bil zachovan, zalozili zaklad piecz grziwien, isz gdi bi sie stich stron vissey opissanich ieden na drugiego slowi nievczczivemi porval, abo sie ieden s drugiego smial y vrągal, abo czego boze vchoway reka pomknal, tedi takovi vistepni na rathusz polozicz y dacz; a ktoribi snich bedącz przesz sluge braczkiego oblicznie, abo przed zoną abo przed czeliadzią opoviedzion y snakiem na stolie napissanem obviesczony, do bracztwa nie przisedl, thedi takowi vporny sescz grossy vyni do skrzinki braczkiei ma nieodwlocznie polozicz, thilie ylie by krocz priscz do bracztwa niechczial.

Acta Cons. Casim. 760, str. 236.

524. 1562. die 27. m. Iulii, Casimiriae.

Senatus consultum de placentis coquendis.

Actum feria secunda post festum sancti Iacobi apostoli. — Slawny mistrzovie starszi y mlodszi czechv y rzemiesla piekarskiego dawsy przed slawną rade obeslacz opatrznego Pawla Zobka bratha ich piekarskiego, pithali go przed vrzedem, aby zesnal, iesli przisvolil vespolek z drugiemy mistrzami na vchfale y na postanovienie okolo pieczenia kolaczow, ktore postanovienie stalo sie w czechv gainem feria quarta post festa Paschae anno 1560, y w ksiegi czechowe wpissane, ktore postanovienie iest yawnie przed vrzedem, gdzie thesz on thego przisluchoval, czithano. A tham Pavel Zobek yasnie rasz y drugi y trzeczi zesnal, ysz na takowi porządek s drvgiemi votoval, przisvolil y przi niem stoy y stacz chcze, ktorego porządkv panovie raycze dopusczili, yeslyby skodzicz niemialo rzeczi pospolithey y czloviekovi pospolithemv.

Acta Consul. Casim. 760, str. 285.

525. 1562. die 31. m. Iulii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii acuficum Cracoviensium.

Sub data feria sexta post Annae. — Nos consules ciuitatis Craccouie notum facimus tenore praesentium vniuersis et singulis, harum noticiam habituris, tam praesentibus, quam futuris, quod nos in reipublicae negocijs congregati, annuentes iustae petitioni prouidorum magistrorum artificij acuficum Craccouiensium, coram nobis personaliter comparentium, de vnanimi voluntate et consensu omnium et singulorum eorundem magistrorum ad nos humiliter factae, ex singulari gratia nostra hanc illis et eorum successoribus praerogatiuam et libertatem dandam et concedendam duximus, prout praesentibus literis damus et concedimus:

§ 1. Quod filij ipsorum magistrorum acuficum Craccouiensium hic ex ciuitate Craccouiensi oriundi tum et aduenae eiusdem artificij acuficum, quicunque filias aliquorum magistrorum acuficum Craccouiensium praesentium et pro tempore existentium in matrimonium duxerint, nullum specimen artis suae edere aut laborare tenebuntur. Ad contubernium tamen acuficum septem grossos pecuniarum et duas libras cerae dare et reponere erunt adstricti.

§ 2. Praeterea quicunque aduena eiusdem artificij acuficum alicuius magistri acuficis Craccouiensis relictam uiduam duxerit in vxorem, talis etiam a labore speciminis suae artis et artificij acuficum alias *od stuky* liber omnino et immunis esse debet. Ratione cuius speciminis non praestiti ipse florenos duos pecuniarum monetae et numeri Polonicalis eidem contubernio acuficum pro armatura comparanda soluere ac reponere tenebitur.

§ 3. Nihilominus ipsi magistri praefati contubernij id praecauere debent, ut artifices bene periti ac idonei huius artis ad contubernium illorum suscipiantur.

In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum et datum Craccouiae feria sexta post festum s. Annae, anno 1562.

Acta Cons. Crac. 22, str. 255.

526. 1562. die 3. m. Augusti, Casimiriae.

De detrudendo gallo iaculatorum.

Actum feria secunda post festum sancti Petri in vinculis. — Zaloval sie opatrzni Michal Grob miesczanin Kasimirski na przeciwko starszim bracztwa strzelczow Kasimirskich, isz za iego vbiczim glovi v ptaka, kleynotow kv glovie nalezączich iemu niedaly, a ynssemv, ktori iaczi trzaske vbyl, thi kleynothi vidali kv iego krziwdzie. A tak aby tha sequella na pothem nievrosla, dal sie w tey spravie na rozesnanie vrzedne. Starszi przerzeczeni poloziwsy przed vrząd glove roslupioną, poviedzieli isz stuka przesz Michala vbitha nieiest glova alye nosz, a tha trzaska przesz drugiego strzelcza straczona, iest pravie glową, davaiącz na przyklad, isz kiedi wsistkiego ptaka sbiią, telko maluska trzaska zostanie, tedy onym strzelczom, ktorzi ptaka obiią, nie movią, aby ptaka sbili, iedno onemv, ktori trzaske, ktora bila zostala, zbie. A thesz za then trafar, ktori Michal myal, dano mv thesz ynsse clenothy, a Michal poviedzial, isz mv nyetak ydzie o clenothi, iako o sequelle, abowiem sie s tich stuk polozonich okazvie, czo glova a czo trzaska. Panowie raicze skazali: ponievasz then, ktori po thei glovie pirwsy trafar mial, niewsistkiei glowi sbil, thedi then, ktori ostatek glowi vbil, iest sie bliszi przi clenocziech kv glovie należączich zostacz. Od ktorego decretv Michal Grob do vielmosnego pana Iana Bonara castellana bieczkiego, vielkiego rzancze Craccowskiego, Spiskiego, Rabstinskiego starosti appelloval.

Acta Consul. Casimir. 760, str. 289.

527. 1562. die 2. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de venditione halecum.

Feria sexta post Michaelis. — Spectabiles domini consules authoritate officij sui liberam facultatem omnibus et singulis, quicunque institas siue budas alecum ciuiles habent, concesserunt et contulerunt praesenti inscriptione ea ipsa aleca in institis huiusmodi ciuilibus Craccouiensibus libere vendendi sine quarumuis personarum contradictione et impedimento, idque actis consularibus inscribi iniunxerunt.

Acta Cons. Crac. 22, str. 273.

528. 1562. die 23. m. Novembris, Cracoviae.

Statuta sociorum contubernii albicerdonum Cracoviensium.

Feria secunda ante festum s. Catharinae. — Nos consules ciuitatis Craccouiae notum facimus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis, quia coram nostra consulari residentia personaliter comparentes famati Iacobus Richter, Michael Amendo, Simon Zaidel et Valentinus Nazer, seniores iurati contubernij albicerdonum Craccouiensium, suis et reliquorum magistrorum albicerdonum eiusdem contubernij nominibus ex vna, et honesti Matthias Hampil de Vienna, Petrus Menczel de Vrathislawia, Petrus Szmith de ciuitate Monasteriensi, Matthias Barscz de Craccouia, Martinus Thim de Fracksten, Andreas Stenchaiser de Vienna, Nicolaus Creczmer de Gierlicza, Thomas Schilink, Michael Gibel de Poznania, Martinus Begier, Stanislaus Thowman, Bartholomeus Laizner, Nicolaus Zabisz de Craccouia, Petrus Minich de Liegnicza, Ioannes Lang, Matthias Beer de Posnania, Caspar Helinik de Gier-

licza, Ioannes Scholcz, Sigismundus de Szwincza, Vrbanus Garban de Thorunia et Benedictus Platner de Craccouia, socij eiusdem artificij albicerdonum, suis et reliquorum consociorum suorum eiusdem contubernij nominibus partibus ab altera, libere recognouerunt ac expressis verbis fassi sunt, se ultro libereque consensisse praesentibusque consentire in articulos infrascriptos latino et germanico idiomate conscriptos, ibidemque lectos, atque de vnanimi voluntate et consensu se suosque successores firmissime obligauerunt, eosdem articulos omnes et singulos in toto tenere inuiolabiliterque seruare temporibus perpetuis, petentes id actis nostris consularibus inscribi, et obtinuerunt. Quorum quidem articulorum tenor ad verbum sequitur et est talis:

Mos et leges sociorum oppificii alutariorum Cracc. vsitatae:

§ 1. Primo si quis alutariorum*) socius Craccouiam aduenerit, interrogabit de diuersorij loco, vbi id ingressus fuerit, vsque ad finitas vespertinas preces ibi manebit. Tandem debet vocare seniorem socium artificij alutarij, per quem ducatur ad magistrum suum, neque diu in hospicio immorabitur, ne diutius magister eius hora coenae eum expectet. Similiter id omnibus diebus festis fieri debet. Et quando domini sui edes ingressus fuerit, hospicium ab eo seu vxore seu liberis seu quicunque domi praesentes erunt, rogabit. Tandem dominus illum ad spacium quatuordecem dierum conducere solet secundum morem vsitatum. Quibus elapsis dominus eius cum primum ipsum de solutione et precio conuenerit, socius ab eo sex grossos non amplius poscet, dominus etiam ex debito singulis diebus 14 dimidium grossum suo socio ad balineas dabit. Singulis quoque sex hebdomadis lectum pure lotum sterni curabit, quater in die cibum vsque ad Martini festum, ab eo ad Bachanalia ter largietur.

§ 2. Et hoc quilibet sociorum sciat, ne vllo die a labore ocietur, neque in ipsa hebdomada renunciabit operas et laborem. Quisquis autem inuentus fuerit huic constitutioni contrarius, mulctabitur pecunia, quae illi pro labore binis ex hebdmadis prouenerit, vnam partem seu dimidium in arculam communem sociorum reponendam, alteram vero ad compotationem eorum conuertendam.

§ 3. Item etiam socius hyeme decima quaque hora mane surgat ad operas, easque tractet ad vigesimam tertiam vsque horam, aestate vero nemo temporis labori impedendi ignarus esse debet.

§ 4. Quod si magister villes et corruptas habuerit merces, potest socius aliquanto diucius laborare, ne quid magister damni illius patiatur.

§ 5. Debet etiam quisque sociorum diligenter opus in fullonica mola curare.

§ 6. Quidquid etiam corruptum fuerit vel a magistris vel socijs, nullo alio in loco, nisi in contubernio albicerdonum accusabitur et bona cum gratia componetur.

§ 7. Conclusum est quoque seniorum magistrorum consensu, ne quisquam eorum plures quam duos conducat operarios socios; si vero alij non opus habuerint illis, poterit libere quotquot vollet, conducere.

*) Białoskórników.

§ 8. Nemo sociorum etiam vltra vires magistro suo laborare cogetur, ne inde aliquid damni magistro suo inferat.

§ 9. Singulis denique 14 diebus socij conuenientes ad arculam, dimidium solidum imponent, dimidium quoque mulctae in arculam sociorum componetur. Quam pecuniam socij obseruabunt diligenter propterea, quod si, Deus auertat, aliquis eorum in morbum inciderit, aut in alium casum, ut haberet inde subsidium praesens, ne magister ipsius immodicis sumptibus eius causa grauaretur. Pro hoc autem beneficio si reualuerit, debebit pecuniam cum gratitudine ad arculam, vnde accepit, reddere.

§ 10. Nunquam etiam conueniant socij ad res et negocia in publico conuentu tractanda, nisi die dominico, ita tamen, ut semper duo magistrorum intersint, ne quis iniuriam sibi factam conqueratur. Peregrinis et aduentitijs socijs propinabunt ita, vt semper adsint carnes assatae.

§ 11. Et quisquam eorum nitabit tanquam in debitum opus cutes ex aqua cinericia alias *z zoll* eycere; sed hoc tamen peracto opere licet illi cutes huiusmodi abluere ab immundicie cinerea, vt melius radi*) possint. Non enim subinde dominus cum familia interesse potest.

§ 12. Interdum socius potest coria siue cuttes humi expandere, sed non obligatur, ut ea calce mixta cum cinere conspergat, verum sola corria de ceruis et alce alias *loszie* licet eo modo conspergere.

§ 13. Cum armis etiam nemo sociorum iu communi compotatione appareat, aut mense assideat. Item vestimenta sua a calce munda seruabit, nulli inhonestae aut informi personae praebibet ceruisiam aut alium potum in communem sociorum vsum pertinentem.

§ 14. Item turpia verba loqui ne audeat in edibus domini sui, et multo minus impudicas mulieres clam in domum inducere aut familiam ipsius turpitudine aliqua afficere.

§ 15. Item non ingredietur in ciuitatem nudis pedibus, nisi uulnere quodam aut damno affectus fuerit.

§ 16. Vbi duo simul in officina cooperantur, alter suas operas seorsim ab altero in proprio loco tractet et collocet, nec alterum alter in opere impediat, operasque vel clam mutet vel destruat sub poena constituta.

§ 17. Item alter alterius famam caueat blandicijs et adulacione apud suum magistrum ledere.

§ 18. Denique inter compotandum nemo prohibitum verbum proferat, idque sub poena constituta.

§ 19. Nec absque suorum consociorum venia aut surgat aut abeat, dum occupati sunt tractandis rebus et necessarijs negocijs.

§ 20. Hoc etiam conclusum est, si magister conducticium operarium siue mercenarium habuerit, cui soluit pro labore quolibet die non secundum septimanas, atque interim contigerit socius carens labore, tum licebit magistro eundem mercenarium a se dimittere et loco eius socium suscipere.

§ 21. Item quilibet semper de nocte tempestiue in edibus domini sui adsit, nec alibi sine legitima causa pernoctabit, nam si casu acciderit (quod Deus prohibeat), ut incendium aliquod publicum exoriretur aut aliud quid-

*) Swedowane.

piam necessarium repente et inopinate eueniret, vt quilibet in auxilium magistro domi praesens adesset sub poena constituta.

In quorum omnium praemissorum fidem etc.

Acta Cons. Crac. 22, str. 339. Jest tego statutu tłumaczenie polskie z r. 1658 w cechu białoskórników Krakowskich, w którem atoli następujące znajdują się odmiany:

W artykule 1 myto towarzyskie oznaczone jest na półosma grosza a na łaźnię grosz jeden.

Artykuły 18 i 19 są między sobą przełożone.

Nadto dodane są jeszcze następujące dwa artykuły:

§ 22. Mistrzowscy synowie niepowinni będą wędrować tylko dwie niedzieli po pierszy szynk.

§ 23. Iezeli sie co między mistrzami albo towarzyszami zawini w koronie Polskiey, ma to bydz miedzy mistrzami cechu białoskornicego iako y towarzyszami ziednano bydz y zostać według przywileiu krola iego mci; dwieście czerwonych złotych winy, ktoryby sie tego wazył, a do inszego krolestwa albo panstwa o sprawiedliwosc sie vciekał.

529. 1562. die 12. m. Decembris, Petricoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae decretum a consulibus Cracoviensibus inter cultellifices et institores ferrarios a. 1561. latum, ratum facit.

Dokument pargaminowy podarty. Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana. Zatwierdzony tym przywilejem dekret radziecki z r. 1561, zamieszczony jest wyżej pod N. 517 niniejszego zbioru.

530. 1562. die 13. m. Decembris, Petricoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae incolis vicorum Biskupie et Pędzichów interdicit, ne panes albos coquere divendereque audeant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dvx Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, vniuersis et singulis, harum notitiam habituris, quod cum ad nos in hanc generalem conuentionem venissent seniores ex contubernio pistorum ciuitatis nostrae Craccouiensis conquerentes, quod quum iam a multo tempore literas a serenissimis Ioanne Alberto serenissimoque Sigismundo patre nostro desyderatissimo, regibus obtinuerint a nobisque confirmatas habeant super eo, quod non liceat subditis mensae episcopalis in vico Biskupie dicto commorantibus, panes quoslibet pinsere venumque in ciuitate Craccouiensi aut alias circumquaque exponere, nihilominus tamen dicti pistores in vico episcopali Biskupie dicto commorantes, literis per reuerendum patrem dominum Philippum episcopum Cracouiensem, Vilnae de data die dominico ante festum Katherinae proximo, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo a nobis impetratis freti, panes omnis generis pinsere atque ubique libere venum exponere ce-

perunt, supplicantes, ut iuxta priuilegiorum suorum tenorem, in quorum vsu et possessione pacifica hucusque extiterunt, conseruarentur: volentes itaque de querela pistorum, iusta sit nec ne, cognitionem fieri, mandauimus, vt in praesentia ipsius reuerendi patris domini episcopi Craccouiensis iura omnia dictorum pistorum ciuitatis nostrae Craccouiensis reuiderentur. Iustam itaque caussam cum pistores Craccouienses ipse reuerendus dominus episcopus Craccouiensis habere cognosceret, sponte sua et beniuolo animo literis Vilnae pro pistoribus vici sui episcopalis Biskupie dicti, in praeiudicium pistorum Craccouiensium impetratis, cessit et condescendit perpetuis temporibus et in aeuum, deincepsque nullius roboris et momenti esse voluit. Quare nos quoque literas praefatas incolis vici episcopalis Biskupie dicti, in praeiudicium pistorum praefatorum Craccouiensium concessas, authoritate nostra regia abrogamus nulliusque roboris ac momenti esse volumus perpetuis temporibus et in aeuum, literas autem pistorum nostrorum Craccouiensium in omnibus articulis, punctis, clausulis et conditionibus approbamus et conseruamus, volentes ac decernentes, dictos incolas vici episcopalis Biskupie dicti deinde nullam facultatem pinsendi cuiuscumque generis panes habere potestatem, verum eosdem incolas vici episcopalis iuxta veterem consuetudinem vendendi et distrahendi panem tantum siliginaceum in liberis foris habere. Quoniam uero et antea seniores contubernii quaesti sunt et nunc suo aliorumque eius contubernii quaeruntur nomine, quod tametsi literis priuilegiorum tam diui parentis nostri, quam etiam nostris eisdem pistoribus Craccouiensibus concessis, cautum sit, ne quisque albos quosuis panes Clepardiae aut Stradomiae vbicumque locorum confectos, in ciuitate Craccouiensi diuendere aut venum exponere audeat, nihilominus tamen incolas de Pendzichow iuxta templum sancti Valentini extra Clepardiam sub iurisdictione communitatis viccariorum arcis Craccouiensis consistentes, constructis fornaculis panes albos conficere atque passim quibusuis in locis Craccouiae, Clepardiae, Stradomiae, quin etiam in arcem nostram Craccouiensem clam deferre diuendereque, qua in re cum non solum de vtilitatibus molendinorum nostrorum Craccouiensium agitur, quibus hoc nomine plurimum decedit, (in extraneis enim molendinis incolae commemorati farinas comparant), sed etiam censibus annuis, ad quos nobis praestandos pistores adstricti sunt, ea re multum detrahitur, dederamus itaque ad communitatem viccariorum Craccouiensium literas mandatorum nostrorum, ut incolis de Pędzichow panes albos conficere atque in ciuitate Craccouiensi aliisque in locis praenominatis diuendere prohibeant, commissimusque et mandauimus capitaneo nostro tum et magno procuratori Craccouiensi nunc et pro tempore existenti, eorumque officialibus, vt si mandatis nostris communitas vicariorum Craccouiensium contrauenerit, iuribusque et priuilegiis pistorum Craccouiensium per incolas de Pędzichow contradicere aut illis parere noluerit, ut in incolas eosdem de Pendzichow animaduertant atque fornaces eorum dirui demolirique authoritate sui officii capitanealis secundum praescriptum priuilegiorum pistorum Craccouiensium demandent. Quod ut et nunc ab eisdem et in futura tempora obseruetur volumus, mandantes eisdem capitaneo et magno procuratori Craccouiensibus, praesentibus et pro tempore existentibus, eorumque locumtenentibus, vt in eos, quicumque panes tam in vico episcopali quam in Pędzichow

aut aliis quibuscumque locis contra praescriptum priuilegiorum pistorum Craccouiensium conficere praesumpserint, eiusmodi panes secundum dispositionem pistorum Craccouiensium priuilegiorum accipiant fornacesque diruant et demoliantur. Pro debito suo et gratia nostra facturae. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est subappensum. Datum Piotrcouiae in conuentione regni generali, die dominico ipso die sanctae Luciae, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, regni nostri tricesimo tertio. — Ioannes Ocieski r. P. canc. sst. — Relatio magnifici Ioannis de Oczieschino r. Pol. cancellarii, Craccouiensis generalis ac Oswieczimensis, Zathoriensis, Samboriensis, Olstinensisque capitanei.

Dokument pargaminowy, przechowany w cechu piekarzy Krakowskich, opatrzony większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, znacznie zniszczoną, zawieszoną na sznurku z białego, zielonego i szafirowego jedwabiu.

531. 1563. die 9. m. Ianuarii, Petricoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae privilegium a Sigismundo I. rege Poloniae contubernio sutorum Cracoviensium anno 1548. impertitum, ratum esse iubet. (Sabbato post festum Epiphaniarum proximo).

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu szewców Krakowskich, opatrzony jest większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, znacznie uszkodzoną, zawieszoną na sznurku z białego, pąsowego i fioletowego jedwabiu. Potwierdzony przywilej Zygmunta I z r. 1548, zamieszczony jest powyż pod N. 440 niniejszego zbioru. Przywilej Zygmunta Augusta ma jeszcze następujące dodatkowe rozporządzenie:

Et quoniam edocti sumus, quosdam Italos et alios aduenas sutores extra fraternitatem sutorum Cracouiensium opificium et laborem calceorum in ciuitate Cracouiensi et suburbio eiusdem sub arceque Cracouiensi in curiis et locis iurisditionis tam spiritualium quam secularium libere exercere calceosque omnis generis publice in foro Cracouiensi et plateis ciuitatis eiusdem venum exponere, eoque fieri, quod ipsi sutores Cracouienses calceos laboris sui diuendere nequeant neque ob id censibus nostris, quos ad magnam procurationem Cracouiensem pendunt nomine institarum, in quibus calceos uenum exponere solent, sufficere possunt, ex eaque ratione institas complures sine possessoribus desertas fieri, prospicere volentes, ne in posterum publico magnae procurationis nostrae Cracouiensis commodo aliquid decedat, statuimus, quod facultas conficiendorum et diuendendorum omnis generis in ciuitate Cracouiensi et suburbio illius calceorum, penes solos sutores Cracouienses fraternitatis eiusdem, possessores institarum, ex quibus census annui ad magnam procurationem Cracouiensem nobis penduntur, permanere debet, neque licebit alicui Italo siue extraneo cuicunque sutori extra fraternitatem sutorum Cracouiensium, qui institas ad magnam procurationem pertinentes non possederit, calceos omnis generis in ciuitate Cracouiensi et suburbio eiusdem ciuitatis sub arceque Cracouiensi in curiis et locis iurisditionis cuiuscunque conficere aut diuendere, tam in foro Cracouiensi, quam in plateis suburbioque Cracouiensi ac sub arce eiusdem ciuitatis sub poena amissionis

eiusmodi calceorum, quorum medietas capitaneo Cracouiensi, alia vero medietas magno procuratori Cracouiensi ac officialibus eorundem irremissibiliter cedere et prouenire debet. Quod ad vniuersorum et singulorum, quorum interest aut interesse quomodolibet poterit, praesertim uero magnifici Ioannis de Oczieszino regni nostri cancellarii, Cracouiensis generalis, Oswieczimensis, Zatoriensis, Samboriensis, Olstinensisque capitanei ac generosi Mathiae Blesczynski magni procuratoris nostri Cracouiensis, in absentia uero eorundem vicecapitanei et viceprocuratoris Cracouiensium et famatorum proconsulis ac consulum Cracouiensium praesentium et pro tempore existentium noticiam deducimus mandantes, idque serio ab eis requirentes, vt sutores Cracouienses in superius recensita praerogatiua eis a nobis concessa, inuiolabiliter conseruent et quotiesscunque ab eisdem sutoribus requisiti fueritis, prohibeant et interdicant Italis et aliis aduenis sutoribus, extra fraternitatem sutorum Cracouiensium consistentibus, laborem calceorum omnis generis conficere, eiusmodique calceos in ciuitate Cracouiensi et suburbio eiusdem in arceque Cracouiensi, in curiis et locis iurisditionis cuiuscumque praeuentos irremissibiliter accipiant in ususque superius recensitos conuertant et applicent. Pro gratia nostra et debito officii sui secus non facturae.

(Kopija W. Gąsiorowskiego).

532. 1563. die 9. m. Ianuarii, Petricoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae privilegium a Vladislao II. rege Poloniae contubernio cerdonum Cracoviensium anno 1423. impertitum, ratum facit.

Przywilej pargaminowy, przechowany w cechu czerwonoskórników Krakowskich, znacznie uszkodzony. Pieczęć oderwana. Zatwierdzony jak powyż przywilej Władysława Jagiełły z r. 1423, ogłoszony jest drukiem w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa pod N. 120.

533. 1563. die 14. m. Ianuarii, Casimiriae.

Senatus consultum de institoribus avenariis.

Actum feria quinta post octauas Epiphaniarum. — Panowie raycze then porządek vczinili miedzi themy, ktorzi miedzi masniki owiesz przedavaią, aby zaden niesmial przedacz na kasdi thidzien krom svietha iedno dziesiecz czvierczien owsa, asz sye wsisczi obydą. A ktori bi sie thego vazil, thedi ma bicz karan f. 2 nieodpusczona viną. Na czo wsisczi przisvoleli nieskodzacz pierwsemv porzatkowi feria secunda post dominicam Conductus Paschae anno 1560 vczinionemv.

Acta Consul. Casimir. 760, str. 397.

534. 1563. die 27. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de venditione halecum et anguillarum.

Feria quarta post festum Conuersionis s. Pauli. — Domini consules Craccouienses in certis reipublicae negociis per scaedulas congregati, exauditis primum depositionibus per modum querelae ab allecistis Craccouiensibus factis, nimirum iis, quod licet haberent ius ciuitatis, quemadmodum et reliqui ciues Craccouienses, oneraque ciuilia aequaliter cum caeteris ferant, censum insuper annuum ex institis allecariis ciuitati soluant, se tamen pace nonnullorum ciuium praesertim mercatorum Craccouiensium libertatibus ac praerogatiuis, quibus caeteri ciues vtuntur, frui non posse, nempe quod ab allecis et anguillis in vasis contentis, emendis et rursum reuendendis arcerentur. Qua quidem re se magnopere gravari praedicabant, implorantes a praenominato officio consulari constitutionem alicuius ordinationis desuper. Talibus itaque domini depositionibus exauditis, prospicientes, ne praedicti allecistae merito de illis quaeri possint, se ab eis in immunitate, quae de iure ipsis debetur, non conseruari, ex eo, quod ciues et ipsi sint oneraque ciuitatis aequaliter ferant, necnon census ex institis allecariis annuos reipublicae ciuitatis soluant, communi consilio omniumque, qui tum confluxerant assensu, eam, quae sequitur, racione praemissorum fecerunt ordinationem, nempe eisdem allecistis Craccouiensibus presentibus et pro tempore existentibus permiserunt liberam facultatem vasa allecibus et anguillis impleta a venditoribus Craccouiam ipsa importantibus, nunc et deinceps omni tempore perpetuo emendi libere ac absque vllius hominis impedimento, eademque rursum quibuslibet emptoribus tam ciuibus quam etiam externis revendendi. Hac saltem conditione adiecta, quod superius expressa allecum et anguillarum emptio ac eorundem reuenditio non alias a praedictis allecistis exerceri debet, quam ex eorundem propriis facultatibus ipsorumque propria pecunia, vt ne scilicet praedicti allecistae freti eiusmodi ordinatione, habita cum alterius generis hominibus tam ciuibus quam etiam externis intelligentia, ipsorum pecunia id exerceant in reliquorum ciuium Craccouiensium hoc genus mercaturae exercentium fraudem atque damnum, se atque alienos non integra fide ditantes.

Acta Cons. Crac. 22, str. 314 i 330.

535. 1563. die 18. m. Februarii, Petricoviae.

Statuta contubernii aurificum Casimiriensium et Stradomiensium.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, vniuersis et singulis, tam praesentibus quam futuris, harum notitiam habituris, exhibuisse coram nobis per

certos consiliarios nostros nomine famatorum Stanislai Storcz, Ioannis Hedenbrech, Ioannis Wiewierka et Stanislai Szamotula, seniorum et fratrum contubernij aurificum Kazimiriensium et Stradomiensium, articulos infrascriptos ad bonum regimen et incrementum recensiti ipsorum contubernij communiter in fraternitate laudatos et ordinatos, eidemque praedictorum aurificum fraternitati nouiter constitutae pertinentes, supplicasseque, vt ipsos articulos ad bonum rectumque ordinem praedictae fraternitatis spectantes, senioribus et fratribus praeinsertis ac totae communitati contubernij aurificum Kazimiriensium et Stradomiensium authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quorum quidem articulorum tenor de verbo ad verbum in vulgari sequitur et est talis:

§ 1. Naprzod kazdi ktoribi thu chczial w tim miesczie Kazimirzu y na Stradomiu rzemioslo zlothnicze miedzi namy robicz, tak samssiad, ktory tu s tego miastha iest rodzicz, iako tez y z inand przychodzien, pierwei nizli pocznie stuke robicz, powynien miecz listh swoy od vrodzenia sswego, iesli ze on iest vrodzon z vtcziwego malzenstwa sswietego, a tho dla tego, abismi mi tego nie podwierdzaly ani pochwalaly, czego sam Bog w przikazaniu sswoim swiethim zakazacz raczel. Powinien tesz miecz vrzendowi listh dowodni od wiuczenia sswego rzemiesla, y ma to na onym lisczie pokazacz, isz się czteri latha vczel, czteri latha wedrowal, y powinien tesz miecz listhi z onich miast, gdzie wendruiacz robiel, ktorebi o nim pewne a nie watpliwe swiadecztwo dawali, y o iego wiernim a vtcziwim zachowaniu przes thi wszitki czaszi, kendikolwiek robiel albo szie vczel.

§ 2. A to ma bicz od nowego mistrza przyetho w naszim czechu: naprzod isz powinien bedzie robicz v ktorego mistrza thu w thim miesczie pulroka a v drugiego mistrza drugie pulroka; a gdy to wikona, thedi oni dwa mistrzowie, v ktorych on robiel, maią dacz swiadecztwo dostateczne, iako tego sam dobrze swiadomi, isz on iusz godzi za mistrza przyacz, za ktorym oni swiadecztwo dayam przed wszitkiem bracztwem naszim, a to dla tego, aby nasze bracztwo yakich przymowek szromotnych nie czierpialo dla iakiego nierostropnego przymowania mlodich mistrzow niedobrze vmieietnich etc.

§ 3. Ktemu nizli iescze bedzie miedzi nasz za mistrza przyeth, powinien iest mieiskie prawo przyącz oprocz wszeliakiego klopotu y niepotrzebnego ku mierzancze przywodzenia od panow radziecz naszich przeciwko bracztwu naszemu.

§ 4. Tesz ten, ktory ma bicz za mistrza przyeth, ma robicz y przed drugiemi mistrzami w cechu okazacz sztuki rzemiosla szwego, dwa trinkszeri, to iest dwa kubki ieden w drugi, pieczencz z helmem y sczitem, piersczien zlothi; ktore sztuki mistrzowie obacziwszi, isz szą dobrze a dostatecznie wirobione, mayą go przyącz za mistrza.

§ 5. Powinien tesz kazdi, ktori chcze bicz za mistrza przyeth, dacz do skrzinki naszei spolecznei sesznasczie zlotich moneti y lidzbi polskiei, ktorich ieslibi gothowich nie mial, thedi ie bedzie powinien na rathi wypłaczacz, ktore rathi powinni mu mistrzowie vstawicz y rozdzielicz oprocz wsselakiei obcziazliwoszci iego, a tho maiącz na robothe iego, iesli ie wiele albo malo miewa, telko takowe rathi powinien bedzie zareczicz ludzmi osziadlemi.

§ 6. The pieniadze, ktore będa do skrzinki naszei skladane, tak od mlo-

dich mistrzow iako tesz y z inszich przipadkow, tedi ie powinni tam dawacz y iemy safowacz czy, ktorym ich braczia skrzinke zwierzą, nie na czo innego, iedno na opatrowanie vbogich, to iest, isz gdi bi szie trafielo, isz bi prze iakie nawiedzenie Boze ktory brath nasz zubozal albo pogorzal, thedi go stamtąd powinni zalozicz, albo ktoriby iusz brat szobie nie mogl ziwnosczi zarabiacz dla staroszczi swoiei, thedi go s tei skrzinki zapomagacz powinni tak, isz bi mogl miecz ziwnoscz szwoie oprocz zebraniny albo tulania szie po vliczi. Także tesz gdi bi szie trafiela wdowa vboga, zona bratha vbogiego zmarlego, aby iam tesz zapomagali, ktemu w chorobach abi zapomagali y zakladali vbogie mistrze, thowarzisze, wdowi, ktorzibi skand inand ziwnoszci nie mieli, takze y na inne potrzebi, ktore należą ku chwale Bozei y ku myloszci blizniego, abi s tich pieniedzi vdzielali. A wszakze czi, ktory temi pieniadzmi szafowacz bedą, nie maią nicz czinicz ani widawacz oprocz dozwolenia wszitkich mistrzow, starszich y mlodszich, a wszlascza (s) kendibi szlo czo nie malo komu dacz.

§ 7. Wsziszczi mistrzowie czechu tego tak starszi iako y mlodszi maią raz w rok s poszrodku szwego obracz dwu mistrzow, ktore zowią starszemi, ktorym bedzie nalezalo w tim czechu porzandek czinicz. Skrzinka tak ma bicz chowana: naprzod ma bicz v niei zamek y klotka, y ma bicz chowana v iednego mistrza starszego, a drugi s tichze starszich ma miecz od niei klucz ieden, a drugi klucz ma miecz v sziebie ieden z mlodszich. Tamze w tei skrzincze maią bicz chowane xiegi, w ktore wpiszuią mlode mistrze y vcznie , takze y inne potrzebi, thamze y regestra maią bicz chowane. Powinni tesz będą czinicz lidzbe z onych pieniedzi raz w rok oni starszi, ktorzi nimi szaffowali, y tamze bedzie wolno wszitkiei bracziei na ich mieiscze insze przes rok obracz, y postanowicz, albo iesli szie czi dobrze zachowali, tedi ye mogą na szwich mieiszczach zostawicz.

§ 8. Mistrzowski sin albo chlopiecz, ktory bi szie tu v naszego bratha vczel, a ktemu isz bi bel rodzicz z miasta Kazimierza albo s Stradomiei, tedi tesz winien stuke pokazacz thimze sposzobem, tako iusz iest wiszei opiszano, ieslibi chczial miedzi nami mistrzem zostacz, tilko mu na thim laszka ma bicz vcziniona, isz tilko polowicze do skrzinki ma dacz oszm zlotich, czo by mial dacz sesznasczie zlotich. Ale przedszie wszitko powinowacztwo wiszei opiszanę powinien będzie wipelnicz dla tego, aby bil dostatecznie doszwiadczon, iesli iest mistrz doszkonali na mistrzostwo godni.

§ 9. Gdi iusz mlodi mistrz rzemioslo pocznie robicz, tedi szie tak zachowacz ma przes wszitek czas, poki tu sz nami bedzie mieszkal: naprzod gdi od kogo robothe będzie przymowacz, a ize bi mu on, czo daie robicz, dal swoie szrebro, thedi on mistrz wsziawszi ono szrebro, ma czeche szwoie wlaszną na malą stuczke onegos srebra wibicz, potem zarazem ma dacz one stuczke szrebra z oną czechą onemu, ktori dal ono szrebro robicz, a tho dla tego, isz kiedi on zas robothe od tego mistrza wezmie, tedi sz nią poidzie do starszego mistrza, ktori bedzie powinien sprobowacz z oną stuczką onei robothi, iesli w niei tak dobre szrebro, iakie mu bel dal, albo nye.

§ 10. Grziwna ssrebra, ktore od nych bedzie wichodzicz, ma w szobie trzimacz pietnasczie lotow albo dwadziesczia y czteri skoicze podlug branthu Cracowskiego, podlug ktorego branthu powinien kazdi mistrz s kramu

robothe szwoie widawacz, izebi szrebro nie belo gorsze ani podlieisze, iedno iako branth Crakowski. Ktorą robothe pierwei nizli yą wida sz kramu szwego, ma sz nią icz do starszego mistrza, aby ią on pilnie y opatrznie ogladal, sprobowal dobrze, a sprobowawszi iesli w niei dobre szrebro iest, thedi ma na nie czeche robicz miastha Kazimirza, a przithim tesz drugą czeche szwoie wlaszną ma wbicz on mistrz, ktory ono ssrebro robiel.

§ 11. A ktory bi sie tego dopusczil, izebi wydal s swego kramu swei robothi szrebro falsziwe takie, ktorebi nie donioslo brantu Crakowskiego, albo piersczienie, łanczuchi mosziądzowe pozlaczal, thedi przepadnie wine czteri zlothe moneti do skrzinki braczkiei, ktore będzie powinien wneth zarazem zaplaczicz, a one robothe iego powinni mu bedą stlucz ony mistrzowie starszi, ktorzi tego doglądacz maią z wiszadzenia braczkiego; czego ieslizebi szie dopuscziel do trzeczieg razu, tedi mu bendą powinni starszi mistrzowie kram zamknacz tak długo, asz wine odprawi panom rayczam taką, iaką ony nan vlozą o taki falsz, a drugą wine mystrzom thaką, iaką tesz nąn zezwoliwszi sie wlozą.

§ 12. On tesz mistrz, ktori oglieduie kazdą robothe kazdego mistrza ieslize iest dobra, powinien thes tenze porzandek wyszei opiszani nienaruszenie trzymacz y zachowiwacz: tho iest, gdi robothe od kogo przymuie y zaszie oddaie, ma tesz do tego wezwacz dwu mistrzow, iednego s starszich a drugiego z mlodszich, a tham ony bedą powinni iego robothi doirzecz y probowacz thim sposzobem, yako ym tesz on dogliada, a iako iest wiszei opyszano; gdzie iesli bendzie sprawiedliwa, tedy tesz miesczką czeche maią na nie wbicz, a on thesz ma wbycz swoie wlaszną czeche; a gdziebi szie tesz iakiego falszu dopuscziel w swoiey roboczie, albo gdi bi za iego nie pilnem doyrzenym od ktorego mistrza naszego iaka falsziwa robotha wiszla, thedi tesz bendzie powinien thaką wine o tho vczierpiecz, iako inni czierpią, czo iest wiszei opiszano.

§ 13. Zaden mistrz abi drugiemu mistrzowi nie przekazowal robothi any iei przed drugym zabiegal, abo go w thim iaką chitrosczią podchodziel; czego gdibi szie mistrzowie na ktorego doświadczeli, thedi bendzie wine powynien zaplaczycz czterzi zlothe moneti do bracztwa.

§ 14. Zaden mistrz nie ma wienczei czeliadzy chowacz, iedno dwu thowarziszow a dwu chlopczow ku vczeniu, a gdziebi wienczei robothi mial, nyzli mu ona czeliadz wistarczi, tedi yą ma s chuczią y z milosczią drugiemu mistrzowi spusczicz dla tego, abi szie tak nasze bracztwo rozmnazalo; chiba ieslibi ktoremu przipadla robotha krolewska albo ktorego pana z radi krolewskiei, tedi mu maią na thaką robothę pozwolicz czeliadzi chowacz tile, ile mu iei potrzeba. Wszakze gdi onei robothi dokonczi, thedi zasz powinien one czeliadz opusczicz, zostawiwszi szobie telko dwu thowarziszow.

§ 15. Vcznia tilko ma iednego naprzod przyancz kazdi mistrz, a gdi go bendzie zmawial, thedi w ten czas ma kszobie wezwacz dwu drugich mistrzow, s ktorimy pothim przziszedszi przed starsze, ma onego chlopcza viednacz y wpiszacz, a on chlopiecz przi onim wpiszowaniu ma dacz do skrzinki sescz groszi a piszarzowi dwa grosza. Takze kiedi szie ius on vczen dovczi onich czterech lath, tedi go iusz on mistrz nie ma na wieczei wicziegacz, chiba ieszli iest iego dobra wola v niego za mitho robicz, ale zarazem przi-

szedszi sz nim przed starsze mistrze, tam ma dacz szwiadecztwo o iego przes ten czas zachowaniu, a tham go potim wolnim vcziniwszi, iusz mu powinni bedą dopusczicz za mitho robicz, v ktorego mistrza chcze, rostawszi sie z onim dobrze, v ktorego szie vczel, y podziekowacz mu przed mistrzmi powinien; a vcziniwszi to ma zasz do szkrzinki dacz groszi sescz za to, czo go thowarziszem vczinili, piszarzowi dwa grosza.

§ 16. Thowarzisz ktori będzie v nasz w naszim bracztwie robiel, thedi bedzie powinien dawacz na kazdi quartal grosz ieden do szkrzinki dla potrzebi wiszei opiszanei, tho iest dla chorobi albo inszei przigodi; a gdibi szkand inand do nasz thowarzisz prziwendrowal, thedi szie ma zarazem starszemu mistrzowi opowiedziecz, a za thim nizli mu szie v ktorego mistrza robotha trafy, tedi mu powinien ktori mistrz dacz robothe v sziebie dwie niedzieli, abo go szkrzinki zalozicz podlug iego potrzebi, ylie moze bycz. Gdzie iesli sie mu przes oni dwie niedzieli robotha nie trafi, tedy go tesz iusz mistrzowie strawowacz nie powinni; a onemu thesz bendzie wolno precz odecz, kendi chcze, podziekowawszi starszemu mistrzowi.

§ 17. Powinni szie bendą mistrzowie y wsziszci thowarzisze schodzicz wespolek do starszego na mieiscze naznaczone na kozde czwiercz liata raz, a tham ma kazdi mistrz y thowarzisz wlozicz do skrzinki grosz ieden na pospolithe potrzebi. Thamze szobie bendą powinni zawzdi dacz przeczitacz thi porzandki wszitkie wiszei opiszane, dla tego, abi ie dobrze pamietali y w nie szie statecznie wprawowaly, zachowiwaiącz sie z wielką pilnosczią miedzi szobą ku wiecznei czczy a chwale Panu Bogu naszemu y dobrei slawie themu szlawnemu miastu.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praefatus, supplicationi praedictorum consiliariorum nostrorum in hac praesenti conuentione nobiscum congregatorum, pro dictis senioribus et magistris contubernij aurificum Kazimiriensis et Stradomiensis ciuitatum nobis factae, eo quidem benignius et clementius annuendum esse censuimus, quo magis cupimus per eiusmodi ordinem et opificiorum disciplinam ciuitates et oppida nostra vbiuis in regno et dominijs faeliciter regnantibus crescere, tam in opibus, quam artificiorum artiumque mechanicarum in melius prouectionibus. Quare articulos preinsertos praedictae fraternitati aurificum ciuitatum nostrarum Kazimirz et Stradomia damus, concedimus et ab ijs, quorum interest, inuiolabiliter seruandos, quos etiam in omnibus eorum punctis, clausulis et conditionibus approbamus, ratificamus et confirmamus per praesentes literas nostras, decernentes eosdem et omnia in eis contenta robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere, quatinus tamen eorum aliqui iuri communi immunitatique et libertati aliarum personarum non repugnent: mandantes generoso Mathiae Blesczinski magno procuratori arcis nostrae Cracouiensis ipsiusque viceprocuratori nec non proconsuli et consulibus Kazimiriensis et Stradomiensis ciuitatum nostrarum, iuxta Cracouiam sitarum, ac alijs omnibus magnis procuratoribus seu eorum viceprocuratoribus modernis et pro tempore existentibus, vt praefatos aurifices ciuitatum praedictarum secundum articulos suprascriptos in omnibus punctis, clausulis et conditionibus conseruent, tueantur et defendant, conseruarique et manuteneri ab alijs, quorum interest, curent, pro gratia nostra. Harum testimonio litterarum, quibus in fidem sigillum

nostrum est praesentibus subappensum. Datum Piotrkouie in conuentione regni generali, feria quinta post festum sancti Valentini proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, regni vero nostri trigesimo quarto. — Ioannes Oczieski regni Poloniae cancellarius sst. — Relatio magnifici Ioannis de Ociesino regni Poloniae cancellarij, Cracouiensis generalis, Osswieczimensis, Zatoriensis, Olstinensis et Samboriensis capitanei.

Z kopii zawartej w Codex iurium et privilegiorum civit. Casimiriae, str. 103.

536. 1563. die 18. m. Martii, Casimiriae.

Senatus consultum de contubernio cingulatorum, bursificum et marsupiariorum Casimiriensium.

Actum feria quinta post dominicam Oculi. — Gdi thasniczi y miechowniczi przed slawną radą Kasimirską ządali, aby pasniczi iesli by s nych ktori przichodzien chczial do ych czechv przistacz, zeby vedlie przivileyv ym danego volno mv bilo abo stuki robicz a nycz do skrzinki niedacz, abo nierobicz a kopę do skrzinki dacz, a pasniczi poviedzieli, isz iest dawne zachovanie miedzi pasniki tak w Krakowie tak y thv iako v inssich miesczіech, isz pasniczi maią stuki czinicz, a kto by ich niechczial czinicz, themv ma czeladz bicz zabroniona: panovie raycze obaczavaiącz, isz thasniczi i miechovniczi stara dawna pasniki w ych zviczaiv y porzatkv czierpiely, thedi pasniczi przi them porzatkv mayą bicz zachovany, tho iest isz stuk nyemaią odkupovacz alie ye robicz i okazovacz mayą.

Acta Consul. Casim. 760, str. 452.

537. 1563. die 6. m. Iunii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii aurificum Cracoviensium.

Deus in nomine tuo. Anno Domini 1563, dominico die sacratissimae Trinitatis ac individue vnitatis. — W czechu wedlie zwiczaiu starodawnego zagaionim zupelno zebranie panow brathow czechu naschego zlothniczego Cracowskiego thak starsich iako mlodsich z dobrim a nieskwapliwim rozmislieniem iest postanowiono na wieczne czashi nieulomnie trzimacz, a tho oglandaiancz się na iednoscz, zgoda a miloscz braterską, ktori koniecz iest thego nashego zebrania iednosczi braterskiej, za ktorą Pan Bog wshego dobra rozmnozenie daye y laska swa swiatą, ish kazdi brath odstempuiącz thesh wsheliakich przziwileiow, iakiembikolwiek bili imieniem mianowany, przychilaiancz się prawam nashim czechovim od ich m. panow radziecz nashich, zwierzchnosczy a wladzei od iego k. m. nashego m. pana a na miesczu iego k. m. postanowionim, kthore ich krolewskie miloszci z dobrothliwosczi a laski ich k. m. nam pothwierdzicz raczily, ktore tho postanowienie przodko-

wie nashi y my w wienkszej czensczy przez kilkadziesianth lath, a pan Bog ich w thim mnozicz pewnie a bez pohibi raczil, nieulomnie do thego czashu zachowaly są: ish kaszdi brath nash niewienczei iedno dwu thowarzishow a dwu uczniow bendzie mogl chowacz a s nymy rzemienslo robicz, thak ish gdzieby się czego Boze uchoway, thego wazil a tho przestampil, thakowego panowie starsi dwa thego roku przisiengly bendą miecz mocz karacz wina w prawach nashich opisaną, tho iest kamien wosku karacz bez wshei folgy; gdziebi wyny wishei opishanej się zbronil odlozicz, thedi przepadnie odlozi-wshy thą wyna czechową, iego m. pana burgmistrza y ych m. panow radziecz ktemu odlozicz. A przitim panom starsim dlia snadnieshej a richleshej exequutiej bendzie wolno thakowemu roskazacz poslusenstwo zarazem uczinycz y tho ku pewnemu skuthkowy prziwiescz za pomoczą thesh slug urzendowich. Na czo sią ich mć. zezwolyly iednostaynie, a dlia lepsej a nieulomnej pewnosczy a pothwierdzenia swymy renkoma wlasnymy podpishaly za sią y potomstwo swe. Przy ktorim to postanowieniu bicz raczily ich m. panowie raycze Crac. oblycznie, iako przednieishi panowie braczia czechu nashego chfalebnego, iako ich m. pan Ioseffh Ielien y pan Andrzey Mastella, ktorzi sie thes wlasnymy renkoma podpisacz raczyly. — Ioseph Ielyen rayca Crakowsky, — Andreas Marstella raicza Crac. manu propria, — Iacob Schwaiczer na ten czas starszy, — Stanisław Czymerman na ten czas starschy. (Dalej podpisy 25 majstrów).

Z księgi cechowej przechowanej w cechu złotników Krakowskich. (Kopija T. Żebrawskiego).

538. 1563. die 4. m. Iulii, in Kowno.

Sigismundus Augustus rex Poloniae abusus quosdam molendinatoris Casimiriensis tollit.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae etc. Significamus etc. Expositum esse nobis nomine pistorum et braseatorum ciuitatis nostrae Casimiriensis apud Cracouiam sitae, multa eos damna atque iniurias pati solere ex emptione frumentorum et braseorum ex molendino Casimiriensi metretarum nomine tam ad nos seu capitaneum nostrum Cracouiensem, quam ad molendinatorem ipsum pertinentium, uidelicet quod metretas quidem ad molendinatorem spectantes, quas ipsi emere nulla ratione obligati existunt, emere nihilominus contra uoluntatem suam compellantur, metretas autem nobis seu capitaneo nostro Cracouiensi prouenientes, quas emere se esse obligatos profitentur, eas non modo carius, quam passim in foro et mercatu emi soleant, emere adigantur, sed etiam tanti plane, quanti uideatur ijs, quibus forte tunc temporis ususfructus earum metretarum per capitaneum nostrum locatus fuerit. Praeterea autem, quod ad haec omnia incommoda illa etiam accedit iniuria non ferenda, quod in percipiendis ijs metretis talis modius adhiberi soleat, qui propter laxitatem suam multo maiorem frumenti numerum et quantitatem in fastigio capiat, quam modius antiquitus ad eam rem designatus, capere solebat, cuius modij similis et aequalis extare etiam num dicitur in eorum praetorio Cazimiriensi. Quam ob rem supplicatum est nobis, ut eosdem pistores et braseatores liberos et immunes ab omnibus eiusmodi damnis atque iniurijs faceremus. Nos igitur aequum esse existimantes, oneribus quemque insolitis ac iniustis leuari, faciendum nobis esse duximus, ut praefatis pistoribus et braseatoribus Casimiriensibus eam libertatem concederemus, quemadmodum quidem concedimus per praesentes, ut metretas quidem ad molendinatorem spectantes, si ultro emere noluerint, non adigantur, ad nos autem siue ad capitaneum nostrum Cracouiensem pertinentes, non pluris, quam alias in foro et mercatu precium frumenti extiterit, emere deinceps compellantur. In quibus quidem metretis emensurandis talem plane modium adhiberi deinceps a capitaneis et molendinatore ipso uolumus, qualis olim fuit in molendino ad eam rem modius constitutus, aut qualis hodie quidem in praetorio Casimiriensi aeneus extare dicitur, ut non modo quantitate et capacitate, sed etiam figura et qualitate ipsa eum referre uideatur is, qui deinceps ad emensurandas metretas Casimirienses constituendus erit. Quod omnibus in uniuersum, quorum interest, nominatim uero capitaneis nostris Cracouiensibus et molendinatoribus ipsis, ei molendino praefectis, ad quod molendinum ciues Casimirienses uetere siue priuilegio siue more alligati existunt, denunciantes mandamus, ut pistores braseatoresque praefatos in libertate et aequitate praefata secundum has litteras nostras omnino conseruent, conseruarique a suis faciant. Pro gratia nostra. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datae Kownae quarta die mensis Iulij, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, regni nostri trigesimo quarto. — Relatio reuerendi Petri Myszkowski regni Poloniae vicecancellarij, decani Cracouiensis, Gnesnensis, Posnaniensis, Plocensis, Lancitiensisque praepositi.

Powyższy przywilej wydany przez Stefana Batorego z aktów kanclerskich w Warszawie 25 stycznia 1585, zatwierdził następnie tenże król w Warszawie 12 lutego 1585 pod pieczęcią pokojową, a później Zygmunt III w Warszawie 29 marca 1590. Tekst powyższy podajemy wedle wypisu z aktów kanclerskich.

539. 1563. die 20. m. Augusti, Vilnae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae officialibus mandat, ut iura pannicidarum Cracoviensium conservari curent.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus interest, vniuersis et singulis, harum notitiam habituris, quod coram maiestate nostra et consiliarijs nostris reproduxerunt et ostenderunt nobis certas inscriptiones et antiquas consuetudines, quas in vsu suo ab antiquo habent, famati pannicidae et ciues Craccouienses, subditi nostri, quaestique sunt contra sartores Craccouienses intra et extra muros Craccouienses habitantes, et alios extraneos homines de regno et terris alienis aduenientes, extraneos et Iudaeos, qui in damnum et

magnum praeiudicium eorum non mediocre pannos tinctos vlnatim incidunt, et tunicas de nouo panno elaboratas in foro scrutario alias vendeta et alijs consuetis locis vendunt, et alia plura, quae duntaxat in pannicidio vendi debent et non in foro praedicto alias vendeta, quod est contra illorum vetustam et conseruatam consuetudinem: supplicaruntque igitur coram nobis humiliter, vt iuxta eorum iura et inscriptiones factas illos conseruare semper clementer dignaremus. Nos vero, qui vnumquemque in iustitia et iure suo fouere, manutenere et conseruare semper consueuimus, volumus non obstantibus etiam literis prioribus nostris, si quae contra iura et priuilegia eorum a nobis obtenta essent, praesentibus literis nostris declaramus inania et incommoda esse, annihilata immo cassata esse volumus. Quocirca vobis famatis proconsuli et consulibus totique officio ciuili ciuitatis nostrae Craccouiensis et alijs ciuitatibus in regno nostro consistentibus mandamus seriose mandantes, vt ipsos pannicidas in pannicidijs Craccouiensibus sedentes, iuxta eorum iura, priuilegia et inscriptiones legitimas et consuetudinem antiquam in vsu habitam, conseruetis, et ab alijs conseruari faciatis sub gratia nostra regia et non aliter facturi. Harum quibus sigillum nostrum propter firmum et euidens testimonium est subappensum. Datum Vilnae vigesima Augusti, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, regni vero nostri trigesimo quarto. — Petrus Myszkowsky r. P. vicecancellarius sst.

Z kopii zawartej w rękopisie Bibl. Jagiel. Krak. N. 135, karta 198.

540. 1563. die 16. m. Septembris, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum, inter molendinatorem et tabernatores Casimirienses litem dirimens.

Actum feria quinta post festum Exaltacionis sanctae Crucis. — Przi bitnosczi slachetnich Caspra Sczepanowskiego jego mosczi pana starosti Cracc. sprawcze, y Iana Boszowskiego jego mosczi pana podskarbiego sluzebnika kv thei spravie zeslanich, slawni Ian Iacubussovicz przisiesnik Kasimirski iako then, ktori mliny jego mosczi pana starosti Cracc. y pana podskarbiego w poruczenstvie ma, zaloval sie na przeczivko wsistkiem kaczmarzom Kasimirskiem, isz ony slodow mlynskich, ktore v niego dobrovolnie pobrali, vedlie Cracc. mlinow defalcuiącz sostanasta miarę niechczą placzicz, a tho dlia tego thę sostanasta defalcuią, aby nierzekli, zeby ie miano vieczey nad svisz vicziągacz. Na czo thesz szamy przed niebosczikiem panem canclerzem y przed panem podskarbiem przisvoleli, a ya ich tesz nieprzinievolam, aby mieli kupovacz, asz kiedi sie zagęszczi slodow ve mliniech, thedi dopiro chcze miecz od nych vieczei nad targ grossem iednem abo dviema. A ony slodi, ktore v mnie dobrovolnie vsiely, nie chczą placzicz iedno vedlie rinkv, a gdi od nych chcze miecz vedlie rinkv grossem abo dviema vieczei, abo iako mogę s nimy tractovacz, thedi ony slorzeczenie vielkie czinią. A tak prosse, zebi placzili z dobrą volą iako pobrali.

Na tho slodovniczi y kaczmarze przesz slawnego Olexego Rabke po-

viedzieli, isz tha rzecz iest na nie nowa, ktora nygdi nyebivala okolo targv sboza, zebismy mieli drozei slodi kupovacz ve mliniech, nysli iako w targv kupuią. Abowiem zawsdi stari sviczai then bil, isz kiedi bilo komv slodu potrzeba, thedi dano snacz starszem, abo sie smovili z miernikiem, thamze stargovawsi takie slodi daly snacz bracziei, ze pothemv a pothemv stargovali slod, a tak bedzieczie bracz slod vedlie targv. Czo sie tak zachovivalo y w themesmy bily asz do tego czassu zachovani. A isz thv pan Ian miernik czini odedwu person, thedi my niechczemi sie wdacz any sie wdayemy stroni jego mczi podskarbiego, bosmy tham nyepovinni odkupovacz slodov, alie czo sie thicze stroni jego mczi pana starosti Cracc. znami sie, zesmy szą povinovaczi odkupovacz miari vedlie targv, iako na rinku kupuiemi a niedrozei tak y miar iako y vimiernich slodow, abowiem thesz nam vstavuią piwo vedlie targv. A gdzie bismy thesz takie slodi mieli drozei bracz, mvsielibismy na thim traczicz. A thesz nigdi tich trudnosczi nie bivalo, iescze rokv niemasz, kiedi sie wtoczila tha rzecz niesvikla miedzi nasz, dliaczegosmy za iego mczią panem canclerzem do Szambora slacz musieli, a iego miloscz na prziiasd swoi thv do Cracc. thę rzecz odlozil, a pothem aszbi prziiechal s Piotrkova thv, a nysz prziiechal, thedi sie rosniemogl, a takesmi przistepu do jego mczi miecz niemogli. A gdismy niemogli koncza miecz, thedismy sie vcziekli do jego k. m. y otrzimalismy przivilei, ktori podavami kv czitaniv: datum Kownae penultima Iunij anno currenti, przi ktorim przivileyv prosily, zebi bily zachovani.

Na przeciwko themv Ian Iacubussovicz poviedzial, isz ony nie mogą sie thim listem jego k. m. sczicziczicz a zwlascza na slodi, ktore dobrovolnie v mnie biorą, y przedaie vedlie mlynow Cracc. defalcuiącz sostanasta miarę. Bo tham w thim lisczie jego k. m. nie stoi iedno o miarach, alie o slodziech vimiernich nye masz zadnei zminki; a isz thv poviedaią, ze ony thi mierne slodi kupovali vedlie targv rinkovego, a ya na tho poviedam, isz vedlie mlinow Cracc. defalcuiącz sostanasta miare, y kiedi bily przed jego mczią panem canclerzem s pany raiczi, tedi na tho wsysczi zesvolely iako stara dawni obiczai bil. A isz sie thv niechczą wdavacz strony jego mczi pana podskarbiego, niechczacz iego miar odkupovacz, tedi ym then listh j. k. m. na tho niemoze nicz pomocz krom pana podskarbiego dosvolenia, abowiem on tego stara dawna vzival y do tich czassow vziva, isz thi miari vespolek povinny miesczanie bili odkupovacz iako y pana starosczine y zawse iego miloscz pan podskarbi w uzivanyv bil y pirwse ma prawo, nysz tho therasnieisze, ktore niemoze derogovacz pirwsemv. A tak ya pitham, acz my thich slodow tak iego mczi pana starosti, iako thesz pana podskarbiego, vespolek ktore dobrovolnie v mnie brali, nyemaią placzicz, y tich ktore gdi ie przimvszam vedlie starego obiczaia, acz ich nievinni bracz y placzicz krom slorzeczenia.

A slodowniczi stoiącz przi thim lisczie jego k. m. prossili, aby bili vedlie iego zachovani.

Panovie raicze vislisawsi zalobę y odpor stron, obaczavaiącz, isz iedna abo dvie abo trzi ossoby nyemogą vblizicz prawu pospolitei rzeczi nadanemv, thedi przikłaniaiącz sie kv themv listowi jego k. m. slodownikom y kaczmarzom danego, skazali, isz czi kaczmarze, ktorzi dobrovolnie any przimuseny

v Iana Iacubussovicza iako v miernika brali slodi, thedi thi slodi maią zaplaczicz iako stargovali, a wsisczi pothim gdi by bily kv kvpovaniv miar przimuseny, tedi ony miari maią odkupowacz iako na targv psenicze piwną kupuią. A czo sie ticze miar jego mczi pana podskarbiego iako mlinarza, tedi miesczanie nie maią bicz kv odkvpovaniv tich miar przimuseni; a wsakosz czi, ktorzi by ye svei dobrei volei chczieli odkupovacz, thedi ich tesz niemayą drozei placzicz, iedno iako na targv psenicze piwną kupuyą.

Od ktorego decretu naprzednieisego articulv kaczmarze gdzie skazano, isz miesczanie maią placzicz iako stargovali, a Ian Iacubussovicz od ynssich wsistkich articulow tego decretv do jego mczi pana Maczieia Bleschinskiego vielkiego rzancze Cracc. etc. appellovali.

Acta Cons. Casimir. 760, str. 593.

541. 1563. die 3. m. Novembris, Cracoviae.

Statuta telam in smeterhaus vendentium.

Feria quarta post festum Omnium Sanctorum. — Nos consules ciuitatis Craccouiae notum facimus tenore praesentium vniuersis et singulis, quibus expedit, quia coram consessu nostro consulari comparentes personaliter famati Petrus Iastrzamb et Ioannes Sczirbowicz ciues Craccouienses, suis et fratrum ac sororum suarum in smaterhusz telam vendentium nominibus humiliter nobis supplicauerunt, ut articulos infrascriptos ibidemque lectos illis ex gratia singulari admitteremus et concederemus, quorum tenor talis est:

§ 1. Inprimis dominationes vestras rogamus, ne liberum esset ipsis reuenditoribus tam in circulo, in foro scrutario siue tendetha, sub cruce, in circulo et in macellis pistorum, quam etiam in alijs quibusuis locis telam incidere, publice vendere, neque in venditione mercium nostrarum, quae in smaterhusz venum exponuntur, impedire, uictumque et commodum nostrum praeripere, quandoquidem censum in quadruplo maiorem, quam antea reipublicae ciuitatis huius soluturos nos submiseramus propterea, ut bonum regimen et a dominationibus vestris tanto maiorem defensionem contra huiusmodi praepeditores nostros haberemus.

§ 2. Item a dominationibus vestris petimus, vt nobis dominationes vestrae in smaterhusz locum eum ipsum, qui inter nos et albicerdones est, inscribere atque in eo ipso loco depositorium ad vendendam telam concedere et permittere dignentur propterea, ut aduenientibus nundinis aduenae cum mercibus huc Craccouiam uenientes, telam eo in ipso depositorij loco publico venum deponant, ibidemque ipsam telam nobis caeterisque omnibus cuiuscunque status et conditionis hominibus per petias vendant.

§ 3. Item vestras dominationes rogamus, vt reuenditores domestici tempore nundinarum singulis diebus tum etiam exceptis nundinis in foro septimanali, videlicet feria tertia et feria sexta telam in eo loco depositorij venum publice exponant, atque per petias vendant, siquidem huiusmodi telam eis antea nunquam liberum erat incidere, sed solummodo nobis ipsis.

§ 4. Item dominationes vestras rogamus, quod si quispiam alio in loco extra depositorium hoc publicum telam auderet vendere, incidere, mercesque nostras impedire, vt senioribus nostris hanc facultatem concedere dignentur, huiusmodi telam et merces tollendi et percipiendi. Nihilominus tamen idipsum arbitrio et gratiae dominationum vestrarum relinquimus.

§ 5. Item dominationes vestras rogamus, quandoquidem conuiuia a dominationibus vestris sunt abrogata, idcirco quaecunque sorores nostrae conuiuia non celebrauerunt, vt loco conuiuij huiusmodi in arculam fraternitatis nostrae singulae reponant florenos sex, per mediam sexagenam computatos, pro comparanda armatura, bombardisque emendis et reliqua necessaria, prout et in ceteris contuberniis faciunt.

§ 6. Item dominationes vestras rogamus, ut senioribus nostris facultatem plenam conferant iuxta antiquum et consuetum modum regendi, administrandi delinquentesque personas puniendi.

§ 7. Item ut quilibet confrater noster, cuius coniunx merces ibidem venum exponeret, pariter nobiscum onera ferat, neque se occupationibus proprijs ac negociis suis priuatis excuset, excipiatque.

Quorum petitioni iustae et aequitati consentaneae annuentes, articulos supra recensitos eis admisimus et concessimus, prout admittimus et concedimus per praesentes robur habituros firmitatis.

Acta Cons. Crac. 22, str. 440.

542. 1563. die 20. m. Decembris, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum, inter contubernium gladiatorum, serrificum, corrigiatorum et caldeatorum Stradomiensium et Michaelem seniorem eiusdem contubernii litem dirimens.

Actum feria secunda vigilia sancti Thomae apostoli. — Opatrzni Michał miecznik miesczanin Kasimirski zaloval sie na przeciwko drugiem miecznikom, slosarzom, rimarzom, kotlarzom na Stradomi mieskaiaczem o tho, ony obrawsi go starszim mistrzem czechovem, do niego sie thv do Kasimirza niechcza schodzicz. A gdi namienieni miesczanie Stradomsczi poviedzili, isz thv do Kasimirza niepovinni schodzicz any skrzynki czechovei thv vidavacz, vedlie listv krola iego mczi czechovi przerzeczonemv danego, panovie raicze obaczavaiącz, isz miesczanie Kasimirsczi y Stradomsczi iednego prava vzivaią y za iedno miasto szą policzeni, decretem svem skazali, zebi sie rzemiesniczi czechv vissey opissanego do Michala miecznika iako starsego od nich vibranego, thv do Kasimirza czassow sviczainich schadzali. Ktori decreth wsisczi rzemiesniczi, mistrzovie starszi y mlodszi czechv przerzeczonego za wdzieczne prziieli.

Acta Cons. Casimir. 760, str. 641.

543. 1564. die 18. m. Februarii, Varsoviae.

Statuta contubernii braseatorum braxatorumque Cracoviensium.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Solent reges et principes, quorum memoriam volunt esse sempiternam, ea literarum munimentis ab obliuione commendari, vindicareque. Proinde nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiauiae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniaeque etc. dominus et haeres, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis, quod cum supplicatum esset nobis per certos consiliarios nostros nomine coctorum ceruisiae Cracouiensium, ut illis quemadmodum alijs opificibus dictae ciuitatis Cracouiensis, pro meliori ordine inter eos conseruando, contubernium concedere et constituere dignaremur, productique essent coram nobis nomine ipsorum articuli inferius descripti, secundum quos in dicta ciuitate more aliarum ciuitatum contubernium haberi et constitui cuperent: nos supplicationi huic vti iustae ac legitimae annuentes, volentesque iam nunc tandem prospicere et prouidere, vt deinceps inter dictos coctores ceruisiae Cracouienses, melior ordo, quam hactenus fuerit, conseruetur in eadem ciuitate Cracouiensi, contubernium coctorum ceruisiae eiusdem Cracouiensium secundum articulos inferius descriptos instituendum duximus, prout instituimus per praesentes, perpetuis temporibus duraturum sub eis videlicet, quae subsequuntur conditionibus.

§ 1. Primum quidem quicunque braseator ceruisiae, braxator aut propinator in ciuitate nostra Cracouiensi et eiusdem limitibus ac suburbijs esse voluerit, hic senioribus eius contubernij ac fraternitatis, a magistratu Cracouiensi confirmatis ac deputatis, se denuntiare debebit, seque in eam fraternitatem suscipi optabit, ibidemque literas sui honesti natalitij atque bonae conseruationis suae docere debebit. Quo comperto, seniores eundem magistratui praesentabunt, vt in numerum ciuium susciperetur. Qui cum in numerum ciuium susceptus fuerit, fraternitati quoque huic se addicere et in communem contubernij vtilitatem pro comparandis armis et alijs fraternitatis necessarijs introitalium ad cistam quinque marcas reponere tenebitur.

§ 2. Vt autem praesentis laudi braseatoribus ac braxatoribus ceruisiae et eiusdem propinatoribus Cracouiensibus per nos gratiose concessi, constitutio ex aequo attingeret, vtque eo melior ordo et administratio inter eos fieret, publicaque fraternitatis eius vtilitas pro comparandis armis et id genus necessarijs pro ornamento ac defensione ciuitatis nostrae Cracouiensis eo magis augeretur, edicimus, nemini licere debere in ciuitate Cracouiensi et eiusdem suburbijs omnibus a data praesentis laudi brasea conficere, ceruisiam braxare vel braxatam propinare, nisi prius huic fraternitati addictus et in eam fraternitatem susceptus fuerit, imo eos omnes et singulos vbiuis in ciuitate nostra Cracouiensi commorantes, quicunque vel brasea conficere, ceruisiam braxare aut eandem vbicunque propinare voluerint, nullis exceptis et exclusis, iurisdictioni atque obedientiae seniorum totiusque fraternitatis subiectos esse debere, omniaque onera, seruitia fraternitatis obire debere edicimus; secus enim facere comperti et de hoc si prius per seniores admoniti fuerint, paena trium marcarum ad cistam fraternitatis per seniores mulctentur. Verum si qui temerario ausu obedientiam seniorum declinare, eaque ex praescripto laudi praesentis facere noluerint, talium inobedientiam seniores magistratui mora quauis semota deferre tenebuntur. Magistratui autem Cracouiensi in eosdem braseatores ac eorum contubernium saluam in omnibus et singulis more aliorum contuberniorum eiusdem ciuitatis iurisdictionem reseruamus, plenamque conferimus in eos animaduertendi facultatem, eorumque temeritatem paena decem marcarum puniendi, quarum medietas fisco nostro conferri, altera vero medietas pro communi fraternitatis eius vtilitate conuerti debebit. Nihilominus seniores familiam ac socios ipsis inhibere et interdicere debebunt, vsque tales temerarij et ius ciuile primum susceperint, et in numerum aliorum fratrum eius contubernij inscripti susceptique fuerint. Dignum enim atque aequum omnino censemus, vt ij, qui commodis conficiendi brasei, ceruisiae braxandae aut propinandae gaudere velint, ijdem et onera fraternitatis eius pro communi vtilitate et ciuitatis publico ornamento subeant quoque.

§ 3. Quoniam vero in eiusmodi politijs ac frequentioribus congregationibus sine obedientia nullus debitus ordo et administratio fieri potest, eapropter cum aliqua fraternitatis necessitas postulauerit vel magistratus mandatum intercesserit, omnes fratres et sorores per seruum fraternitatis siue personaliter siue coram vxore vel familia domus vocati, pro cognoscendis tractandisque communibus fraternitatis negotijs ad seniorem pro tempore et hora assignata conuenire debebunt; quicunque autem ex iunioribus fratribus eiusmodi inobedientia notati fuerint, singuli paena grossorum sex toties, quoties venire neglexerint, puniantur. Seniores vero et eorum inobedientia duplici paena ad cistam communem corrigantur. Porro si quis arduioribus suis negotijs interim impeditus fuerit, hic ad seniorem veniens, suae absentiae iustam ac legitimam causam exponere ac sese excusare debebit; si enim aliter compertum fuerit, praeterquam causam coram seniore dixerit, talis paena grossorum viginti quatuor mulctetur.

§ 4. Item *okienniczki* omnes in cellarijs habitantes, si ceruisiam propinare velint, haederas seu signa sua in publicum educere non audeant, nisi prius se senioribus fraternitatis huius denuntiauerint, et in fraternitatem susceptae ac inscriptae fuerint; introitalium vero ad communem fraternitatis vsum et vtilitatem per grossos duodecem conferre et reponere, obedientiamque et alia omnia onera fraternitatis subire debebunt ac tenebuntur.

§ 5. Porro cum in alijs capitalioribus ciuitatibus antiquitus obseruatum tum vero speciali decreto serenissimi diuique parentis nostri inter incolas ciuitatis nostrae Warschouiensis ea in re lato, cautum sit, omnibus ciuibus liberam conficiendi brasei concessam esse facultatem, eo non obstante, etsi artificium conficiendi brasei apud idoneos et edoctos artis braseariae magistros non didicerint, ita tamen, vt artis braseatoriae edocti magistri maiori praerogatiua prae caeteris, qui eam artem non didicerint, gauderent, illis solis licere discipulos in eiusmodi arte erudire, et in socios promouere. Quapropter et in ciuitate Cracouiensi obseruandum esse debere statuimus tem

KSIĘGOZBIÓR
WŁODZIMIERZA SPASOWICZA

poribus perpetuis, licere omnibus et singulis ciuitatis Cracouiensis incolis, nullis exceptis, brasea siue per socium edoctum siue per alium quemuis famulum vel famulam parare et conficere, eiusmodique brasea libere diuendere vel in braxandam ceruisiam aut alium quemcunque vsum conuertere, prout cuiuis commodius et consultius visum fuerit, eo non obstante, quod artem conficiendi brasei apud eruditos et edoctos magistros non didicerint. Nihilosecius tamen ea praerogatiua edoctorum magistrorum artis braseatoriae more et consuetudine in alijs ciuitatibus regni nostri seruata salua permanente, vt nemini liceat discipulos ad artificium braseatorum suscipere, artemque braseatoriam docere et in socios edoctos promouere, nisi solis magistris braseatoribus, qui ipsimet in arte sua legitime edocti fuerint, artificioque suo satisfecerint, quorum discipuli ac socij pro vere et legitime edoctis et eruditis vbiuis censendi sint et habeantur.

§ 6. Et vt commoda fraternitatis huius eo magis augeri possint, omnes et singulos tam ex braseis vel alia quauis materia vini cremati coctores aut eiusdem propinatores, huic fraternitati subiectos esse, ac obedientiam atque alia quaeuis onera et seruitia subire debere volumus, ita, vt si in ciuitate Cracouiensi et eius suburbijs vinum crematum conficere vel propinare voluerit, primum se senioribus denuntiet introitaliumque ad cistam fraternitatis eiusdem cremator grossos quadraginta octo, propinator vero grossos viginti quatuor reponant; at qui ea ex praescripto praesentis laudi temerarie facere recusauerint, in eos magistratus Cracouiensis seueriori imposita paena, animaduertet seuerius.

§ 7. Quoniam autem alia quaeuis aduectitia ceruisia prouentibus molendinorum nostrorum in ciuitate Cracouiensi tum et subditorum nostrorum ciuium Cracouiensium commodis plurimum decederet, quare praesentis laudi, praedicto contubernio per nos gratiose concessi, vigore edicimus perpetuisque temporibus obseruari debere volumus, nemini licere debere aliam quamuis aduectitiam ceruisiam, cuiuscunque generis et speciei fuerit, Cracouiam aduehere eamque Cracouiae vbiuis locorum propinare posse, praeter eam, quae Cracouiae braxata fuerit: excepto tantum cellario sub praetorio ciuitatis nostrae Cracouiensis. Qui autem aliam quamuis aduectitiam ceruisiam Cracouiam aduexerint aut propinauerint, in eos magistratui Cracouiensi plenam animaduertendi paenamque quinquaginta marcarum, quoties de hoc comperti fuerint, exigendi conferimus potestatem, cuius medietas fisco nostro, altera pro vsu publico ciuitatis Cracouiensis spectare conuertique debebit.

§ 8. Porro propter maiora commoda molendinorum nostrorum, ex mensuris isthic prouenientibus augenda, omnibus et singulis ciuitatis Cracouiensis ceruisiae braxatoribus plenam damus et conferimus potestatem, temporibus perpetuis ceruisiam omnis generis et speciei ad instar ceruisiarum extranearum omnis generis et speciei, similiter ceruisiam, quae *marzec* communiter vocatur, in eadem ciuitate Cracouiensi braxandi, coquendi eamque libere propinandi ac in alias ciuitates et oppida diuendendi, ac in vsus suos, quos meliores et vtiliores nouerint, conuertendi.

§ 9. Verum cum ebrietas fomes ac fundamentum sit omnium vitiorum et excessuum, omnes et singuli eius contubernij fratres ac sorores praecustodire debebunt et erunt adstricti, ne quid inhonesti in domibus suis admittant, neque lusores publicos vel aliquas inhonestas mulieres domi suae patiantur; si autem aliqui fratrum de eiusmodi excessibus alterius fratris compertum habuerint, eos senioribus deferre debebunt. Qui si a senioribus admonitus, mandatis seniorum parere noluerit, talesque excessus domi suae admiserit, is paena quinque marcarum ad communem contubernij vsum primum per seniores puniatur. Qui si nulla prioris correctionis et mandati seniorum habita ratione, similes excessus domi suae admiserit, talis paena duplici ad cistam contubernij, quotiescunque de hoc compertus fuerit, puniatur. At si quispiam importune atque ausu temerario mandato seniorum obedire paenamque in eum decretam soluere recusauerit, eum seniores magistratui deferre debebunt, in quem magistratus seuerius animaduertat eumque tantisper detineat, vsque dum datis pro se certis fideiussoribus, in paena praedicta fraternitati per eum plenarie satisfactum fuerit. Talibus enim flagitijs et excessibus impunitis diuina maiestas offenditur, pro quibus ciuitates varijs paenis affligere solet. Frater autem sciens eiusmodi excessus domo alicuius fratris fieri, et eos senioribus non detulerit, paena quinque marcarum per seniores puniatur, nisi suam ignorantiam medio iuramento excusauerit et purgauerit.

§ 10. Porro ne leuioribus causis magistratus in tractandis reipublicae maioribus negotijs impediretur, causas omnes minoris importantiae, vt pote pro leuibus debitis vel leues iniurias, quaecunque inter fratres ortae fuerint, seniores et fraternitas plenam cognoscendi, negotia fraternitatis tractandi, iudicandi, paenamque iuxta qualitatem et quantitatem excessus imponendi, exigendi et in vsum fraternitatis conuertendi habebunt facultatem. At si quis decreto seniorum et fraternitatis grauatum se dixerit et ad magistratum prouocauerit, illi apellatio non erit deneganda; si vero temerarie et importune, vt negotium protraheret tantum, appellauerit, magistratus vero id ipsum cognouerit decretumque contubernij approbauerit, talis medio lapide cerae puniatur. Si quis autem pro eiusmodi leuibus causis et iniurijs alterum fratrem ad aliquod aliud officium euocauerit, sua querella primum coram senioribus omissa, hic medio lapide cerae puniatur. Item si quispiam fratrum pro debito coram senioribus conuentus, illud negauerit, posteaque id ipsum coram officio confessus fuerit, talis lapide cerae puniatur.

§ 11. Vt autem commoda contubernij huius eo magis augeri possint, omnes et singuli fratres ac sorores per seruum vocati, pro tractandis fraternitatis negotijs singulis quatuor anni temporibus ad domum senioris conuenire debebunt, et ad cistam fraternitatis pro angarijs alias *suchedni* more aliorum artificiorum et contuberniorum per vnum grossum, viduae vero et aliae pauperes mulierculae propinatrices atque *okienniczki* per medium grossum conferri tenebuntur, inobedientes superius descripta paena puniantur.

§ 12. Item artis brasearie edoctus magister discipulum pro erudienda arte brasearia suscepturus, comperto primum eo, quod honestis natus sit parentibus, tum senioribus praesentare, constitutisque eruditionis annis in librum contubernij inscribere debebit et ad cistam fraternitatis grossos duodecem reponere tenebitur. Nihilominus tamen discipulus ille duos fideiussores ciues Cracouienses pro se statuere debebit, quod annis eruditionis suae et artificio satisfaciet. Si enim sine consensu et irrequisito magistro suo foras pro-

fugerit et iterum reditus annos eruditionis suae continuare voluerit, extunc priores anni, antequam profugerat, illi non erunt computandi, verum denuo ad artificium erit suscipiendus.

§ 13. Item alter magister discipulum, qui apud alium magistrum artificium discere ceperit ab eoque profugerit, ad artificium suscipere non debebit sub paena quinque marcarum, nisi specialis consensus prioris magistri coram senioribus ad id accesserit. Si autem magister e viuis decesserit, priusquam discipulus annos eruditionis suae expleuerit, is apud relictam viduam suos annos continuare poterit, talesque omnes pro legitimis edoctis censendi sunt, non secus, atque apud alium magistrum artem braseatoriam edocti fuerint.

§ 14. Item discipulus posteaquam annis eruditionis suae satisfecerit, vno tandem anno apud eundem magistrum, si eo opus habuerit, laborare debebit, salua ipsius mercede; recusaturus vero paena vnius marcae mulctetur. Nihilominus soluta paena eidem satisfacere tenebitur, vt ita in arte sua perfectior fieret. At si magister eo non necessitauerit, eum coram senioribus dimittere et in socium promouere debebit.

§ 15. Item socius edoctus priusquam in ciuitate Cracouiensi magister esse voluerit, primum morum et eruditionis maioris gratia in alias ciuitates peregrinaturum se conferre, ibique annis duobus commorari, rediens tandem suae honestae atque bonae conseruationis literas ostendere debebit, tum demum in magistrum suscipiendus erit.

§ 16. Item senior socius custodire debebit de damno sui magistri iuniorique mandare ac prouidere, ne aliquot damnum in conficiendo braseo vel in coquenda ceruisia illius negligentia fieret. Si enim de damno apud seniores conuentus fuerit, paena alias *vachlonem* per seniores puniatur.

§ 17. Omnes porro artis brasseariae socij iurisdictioni et obedientiae contubernij huius subesse debebunt, omniaque seruitia illis a senioribus iniuncta obire tenebuntur sub paena grossorum duodecem toties, quoties mandatis seniorum non satisfecerint.

§ 18. Item vnus alteri socium, famulum vel famulam ad se allicere et alloqui neque per se neque per vxorem neque per familiam neque per aliquas quasuis subordinatas personas audeat; secus facere compertus medio lapidis cerae puniatur.

§ 19. Dissensionibus autem mutuis atque intestinis fratrum odijs viam praecludendo, (si) vnus alterum fratrem (quod et de vxoribus nec non de familia censendum erit) verbis inhonestis aut famam et aestimationem malam tangentibus, vel alia quauis iniuria sine vulneratione tamen affecerit aut molestauerit, et de hoc conuictus fuerit, paena sex librarum cerae puniatur; pro vulneribus autem magistratui negotium erit deferendum.

§ 20. Item vnus alteri fratri forum vel in conductione domus aut cellarij, tum et in coemendis frumentis, humulo, lignis et id genus alijs necessarijs, pro vsu ipsorum spectantibus, neque per se, neque per alias submissas et subordinatas personas impedire et interrumpere audeat. Secus facere compertus, toties paena duarum marcarum puniatur.

§ 21. Item si quis vasa alterius vel alia quaeuis instrumenta ad artificium braxandi ceruisiam spectancia apud se detinuerit et ea alteri fratri non

remiserit, vel coram senioribus non denuntiauerit, talis paena grossorum quindecem mulctetur.

§ 22. Vt autem eo melior ordo et administratio in contubernio hoc fieret, volumus, vt in seniores contubernij eiusdem ex braxatoribus ceruisiae aut eiusdem propinatoribus, quos iuniores fratres inter se elegerint et pro administratione digniores aut commodiores esse denominauerint, (eligerentur), hoc tamen adiecto, medietas ex braxatoribus altera vero ex braseatoribus, magistratus autem eosdem more aliorum contuberniorum singulis annis confirmabit. Qui quidem seniores, ne quid commodis publicis fraternitatis decederet, singulis annis coram fratribus iunioribus omnium perceptorum ac in necessaria fraternitatis expositorum facere debebunt rationem.

§ 23. Item iuniorum fratrum intererit candelas solennioribus festis, in vigilia et ipso die festo, in matutinis praecibus, summo sacro, tum et vespertinis praecibus in templo accendere et extinguere, sub paena vnius librae cerae, quoties de commissa notabuntur negligentia. Eorundem quoque erit Officium pro exequijs vel funere alicuius celebrando candelas portatiles, feretrum cum operimento parare, et alia ad id necessaria prouidere; finitis vero exequijs vel funebralibus haec omnia componere ac seruare, sub simili paena.

§ 24. Cum autem aliquis fratrum vel ipsius vxor, puer, socius, discipulus aut famulus e viuis decesserit, omnes fratres et sorores cum coniugibus suis per seruum vocati, pro deducendo funere conuenire debebunt, absente vero marito legitima causa impedito, vxor nihilominus pro funeralibus venire debebit, sub paena vnius librae cerae.

§ 25. Item omnes fratres et sorores nec non fratrum coniuges per seruum vocati, singulis quatuor anni temporibus pro celebrandis defunctorum exequijs conuenire tenebuntur sub paena vnius librae cerae, nisi absentiae suae iustam causam exposuerint.

Hanc tum fraternitatem ea lege et conditione instituimus, vt braseatores praedicti ceruisiam meliorem, quam alias ante hac soliti sunt, braxare et conficere teneantur; alioquin eiusmodi constitutio fraternitatis nullum robur habitura est. In his quoque omnibus superius descriptis nihil derogari volumus statutis regni et constitutionibus publicis ac iurisdictioni capitanei nostri et magistratus ciuilis Cracouiensis. Quod omnibus, quorum interest, praesertim tamen magnifico Stanislao Miszkowski de Mirow, castellano Sandomiriensi, Cracouiensi generali, Rathnensique capitaneo et alijs pro tempore existentibus capitaneis nostris, tum et famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis nunc et pro tempore existentibus denuntiamus et mandamus, vt praenominatos braseatores et ceruisiae coctores et eiusdem propinatores ciuitatis nostrae Cracouiensis in praesenti concessione contubernij ipsorum et suprascriptis omnibus articulis, illis per nos gratiose concessis, in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus conseruetis, manuteneatis, conseruarique faciatis, pro gratia nostra. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Warschouiae in conuentu generali regni, die decima octaua mensis Februarij, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, regni vero nostri trigesimo quinto. — Relatio reuerendi Petri Miszkowski, regni Poloniae vice-

cancellarij, decani Cracouiensis, Gneznensis, Warschouiensis, Plocensis, Lanciciensisque praepositi. — Petrus Miszkowski regni Poloniae vicecancellarius sst.

Wierzytelny wypis z ksiąg oblat grodu Krakowskiego, przechowany w cechu piwowarów Krakowskich. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

544. 1564. die 28. m. Aprilis, Cracoviae.

De sociis contubernii albicerdonum Cracoviensium.

Feria sexta ante festum s. Philippi et Iacobi. — Nos consules ciuitatis Cracouiae notum facimus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis, quia coram nobis in consessu nostro consulari personaliter comparentes honesti Ioannes Keller de Varschauia etc.*) socij albicerdonum, sponte, libere et expressis verbis consenserunt super articulos omnes inter magistros contubernij albicerdonum Craccouiensium et socios eiusdem contubernij antea sancitos, laudatos et inter se constitutos, ac in actis consularibus Craccouiensibus feria secunda ante festum s. Catharinae a. 1562 annotatos, atque in praesentia seniorum contubernij albicerdonum huiusmodi articulos omnes et singulos tenere ac seruare promiserunt seque inscripserunt. Praeterea supranominati socij albicerdonum se submiserunt ac sub ammissione artificij sui obligauerunt, quod ipsi de ciuitate hac Craccouiensi non discessuri sunt, donec prius articulus is infrascriptus: (Quisquis autem inuentus fuerit huic constitutioni contrarius, mulctabitur pecunia, quae illi pro labore binis ex hebdomadis prouenerit, vnam partem seu dimidium in arculam communem reponendam, alteram vero ad compotationem eorum conuertendam) prius in vsu esse inceperit. Pro qua re, quod videlicet huiusmodi articulus suprascriptus in vsum venire debeat, famati Bernardus Parchen chirurgus et Paulus Kligel ciues Craccouienses cautionem fideiussoriam praestiterunt, ita tamen, quod quamprimum articulus suprascriptus in vsu esse inceperit, tunc ipsi fideiussores ab huiusmodi cautione fideiussoria modo praemisso praestita, liberi erunt.

Acta Cons. Crac. 22, str. 490.

545. 1564. die 9. m. Maii, Casimiriae.

Additamentum ad statuta contubernii tabernatorum et braseatorum Casimiriensium.

Actum feria tercia post festum sancti Stanislai in Mayo. — Wsiszi kaczmarze y slodowniczi Kasimirszi y Stradomszi obaczavaiącz, isz prze

*) Tu następuje jeszcze 21 nazwisk.

nyeiednostaine piwa branye ieden sąsiad drugiego psoval, chczącz thesz themv zabiezecz, zeby piwa podle nyebivale robyone, tho postanovie (s) nyeodmienne na rathussv przed slawną radą Kasimirską zesvoleniem tichze panow radziecz vchffalely:

§ 1. Naprzod ponievasz wsiszczi iednako pod iedną myarą mlinska slodv do mlyna mlecz davayą, aby thesz pod iedną miarą z onego slodv piwa braly, tho yesth z skadego (s) varu zaden nyema bracz vieczey piwa iedno achtely 25, ktore piwo then, ktori zvarzi, nysz otvorzi, ma opoviedziecz starszim bracztwa kaczmarskiego, ktorzi starszi abo czi, ktore by na tho vissadzieli, maią tego dogledacz, aby vieczey piwa nyebilo iedno 25 achtely.

§ 2. A gdibi szie nalaslo vieczey piwa nad tho postavienie, thedi ono piwo, ktore bi belo nad vchffalę nalezione, ma bicz do spitalia wsiethe, a gospodarz przeczsie ma kope vyni na rathusz polozicz, ktorey sie yusz nigdi nyema vpomynacz.

§ 3. A kiedi sie komv thraffi, isz myari mlinskie odkupi, thedi na ony myari bedzie mv volno vieczey nad thę vchffale piwa wsiącz pultora achtela a nye vieczey, pod thąsz vyną, iaka vyszei iest oppissana.

§ 4. A isz niektorzi maią then sviczai z onego slodu, ktori pod iednaką myarą do mlina daią, vymvią a z onego slodv gorzalkę palią y przed sie piwa iednako biorą, thedi postanovily, aby zaden slodv do mlyna na robothe piwna danego, nyesmial vymowacz, alye zvpelnego slodv piwo svarzicz pod vyna vizey namyenioną.

§ 5. A gdi by kto chczial gorzalkę palycz, thedi ossoblivi slod ma na tho spravicz.

§ 6. Item aby zaden czvdzego achtela nyezaleval; a gdi by czvdzi achtel zalany v kogo starszy nalesly, thedi piwo do spithala mayą wsiącz, a on, v kogo by achtel czvdzi bil nalezion, kope vyny na rathusz ma polozicz a achtel themv czy iest vroczicz.

Ktore tho postanovienie abo vchffala iest przesz pany raicze podczvierdzona.

Acta Consul. Casim. 760, str. 706.

546. 1564. die 9. m. Augusti, in Parczów.

Sigismundus Augustus rex Poloniae consulibus Cracoviensibus exsecutionem decreti cuiusdam demandat.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Delatum est ad nos nomine institorum opulentarum institarum Cracouiensium, quod institores, (qui) in domo, quae smatherhaus vernacula lingua nuncupatur, ac etiam sub cruce consident, in vendendis rebus iuxta decretum commissariorum nostrorum desuper latum ac per diuum olim parentem nostrum et per nos approbatum

et confirmatum, se conseruare nolunt, verum metas praescripti decreti in vendendis multis rebus excedunt, supplicatumque nobis est, ut praedictos institores iuxta praescriptum decreti praenominati conseruare iuberemus. Nos proinde animaduertentes frustra decreta et constitutiones ferri aut contractus aliquos fierj, nisi per partes contrahentes obseruentur et adimpleantur, ac eorum debita ab his, quorum interest, fiat exequutio, quamobrem vnumquemque subditorum nostrorum in jure suo conseruare volentes, mandamus fidelitatibus vestris, vt praefatis institoribus opulentarum institarum exequutionem decreti suprascripti ex officiis suis in toto faciant, dictosque minores institores ad satisfaciendum contractui ac decreto superius memorato adigant et astringant, et nec eos passim omnia pro arbitrio eorum vltra praescriptum contractus et decreti praedicti vendere permittant. Facturae fidelitates vestrae pro debito officiorum suorum et gratia nostra. Datum in Parczow IX die mensis Augusti, anno Domini MDLXIIII, regni vero nostri XXXV. — Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Acta Cons. Crac. 24, str. 806.

547. 1564. die 8. m. Februarii, Casimiriae.

Senatus consultum de contubernio braseatorum et tabernatorum Casimiriensium.

Actum feria secunda post dominicam Reminiscere. — Slawny starszi brastwa slodowniczego y kaczmarskiego dawsy obeslacz nyektore s tego bracztwa slodowniczego, zalovaly sie na nye, ysz ony sbranyaiącz sie poslug braczkich, iako vmarlich do grobv y sviecz noszicz y palycz, ządayącz, aby byly kv them poslugam z vrzedu przyczisnieny, ponyevasz na tho sie wsysczy zesvolyli, a czy braczia obeslany poviedziely, ysz dawno kv themv bracztwu szą przyeczi, s ktorich nyektorzi po 18 gr. do skrzinki braczkiei daly y thi poslugy na szobie do nasnaczego (s) czassv nyesly, a nyektorzi po slothemv abo po talerze daly a od poslug byly volnemy vczinieni, czego regestrem slodowniczem doviedly, a tak proszily, zeby od takovich poslug byly yvsz volny: panovye raycze chczącz aby slusne byly myedzi themy braczią postanovienye, decretem swem skazaly, aby czi, ktorzi za pieniądzmy szą volny od poslvg vczinionу, y czi, ktorzi sie vyslvzily, byly od poslug namyenyonich volny, a czi ktorzi po zyednoczenyv myedzy nyemy a myedzi kaczmarzsmy vczinyonem y przesz krola iego miloscz potvierdzonem brastwo przyely, będą povinovaczi 18 gr. do skrzinki braczkiei dacz y poslugy na mlode brathy naliezącze vedlie obyczayv sluzicz.

Acta Consul. Casimir. N. 760, str. 668.

548. 1565. die 2. m. Aprilis, Petricoviae.

Sigismundus Augustus Dei gracia rex Poloniae tabernatoribus Casimiriensibus et Stradomiensibus coquendi cerevisiam facultatem tribuit.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis, quod cum relatum esset nobis per certos consiliarios nostros, famatos proconsulem, consules, aduocatum et scabinos totamque communitatem ciuitatis nostrae Cazimiriensis et incolas Stradomienses quandam constitutionem siue plebiscitum inter se fecisse actisque consularibus ciuitatis illius inscripsisse, ne tabernatoribus ciuitatis Kazimiriensis et Stradomie licitum sit coctionem ceruisiae facere, praeterquam decimo die, idque sub paena quinque marcarum pecuniarum, quaquidem constitutione et plebiscito per praesentes literas nostras abrogato et sublato propterea, quia in praeiudicium molendinorum nostrorum ad capitaneatum Cracouiensem pertinentium, factum sit, quodque sine speciali consensu et voluntate nostra non liceat in ullis ciuitatibus regni nostri constitutiones siue plebiscita condere, statuimus authoritate nostra regia deinceps in ciuitate nostra Cazimiriensi et in Stradomie obseruandum, quod omnibus et singulis tabernatoribus Kazimirie et in Stradomie inhabitantibus licitum erit quandocunque et quocunque tempore voluerint, iuxta vniuscuiusque facultatem ceruisiam conficere braxareque et diuendere more et consuetudine tabernatorum ciuitatem nostram Cracouiensem inhabitancium, ita, quod neque officium consulare, neque seniores tabernatores Cazimirienses aliquem ex tabernatoribus commemoratis a coquenda et braxanda diuendendaque ceruisia prohibere deinceps poterint, sub paena mille aureorum Hungaricalium, fisco nostro irremissibiliter succumbenda. Quod quidem ad noticiam vniuersorum et singulorum, quorum interest, et praesertim generosi Mathiae Bleszczinski magni procuratoris nostri Cracouiensis, in absentia uero eius, viceprocuratoris ac famatorum proconsulis et consulum ciuitatis nostrae Kazimiriensis deducentes, mandamus, ut hanc immunitatem et praerogatiuam tabernatoribus Kazimiriensibus et Stradomiensibus a nobis concessam, in omnibus coditionibus, clausulis et articulis inuiolabiliter obseruare atque edicto publico, voce ministerialis siue preconis ciuilis proclamari curent. Secus pro gratia nostra et debito officij sui non facturi. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Piotrcouiae in conuentu regni generali feria secunda post dominicam Letare proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, regni vero nostri anno trigesimo sexto. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. sca. — Relatio magnifici Valentini Dębienskj regni Poloniae cancellarii, Lubomliensisque capitanei.

Dokument pargaminowy. Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

549. 1565. die 4. m. Maii, Petricoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae mensatoribus societatem cum mensatoribus Cracoviensibus non habentibus interdicit, ne opera sua Cracoviae exponant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus interest, vniuersis et singulis, quod cum nobis expositum esset nomine totius contubernij (mensatorum) ciuitatis nostrae Cracouiensis, plerosque socios et magistros aliarum ciuitatum et oppidorum incolas, et quod grauius est, ipsos etiam homines rudes atque imperitos, quos illi *partacze* appellant, per vrbes, oppida, agros, villas, suburbia et alia loca in circuitu Cracouiensi dispersos, lignea instrumenta varij generis a se fabrefacta in ipsam Cracouiensem vrbem importare et iuxta voluntatem suam quocunque tempore, nulla contubernij Cracouiensis habita ratione, venum exponere aut in ipsis priuatorum hominum domibus ciuilibus laborare et artem, quam non satis edidicerunt, exercere solere, quorum alterum ipsis mensatoribus Cracouiensibus damno, alterum autem arti ipsi mensatoriae dedecori existat: nos volentes ei rei in posterum modum imponere et certum atque legitimum ordinem in hoc genere constituere, edicimus et ordinamus praesentibus literis nostris, vt rudes ipsi atque imperiti homines et qui nulla cuiusquam contubernij mensatorij societate continentur, quibuscunque locis et domibus habitent, nullo vnquam tempore audeant in toto circuitu vrbis Cracouiensis mensas aut opera sua lignea qualiacunque publice venum exponere, quin nec in priuatis domibus ciuilibus et ciuili iurisdictioni subiectis opus aliquod facere, nisi prius artem suam contubernio ipsi Cracouiensi probauerint; mensatores vero aliarum ciuitatum et oppidorum legitimi, qui tamen nullam cum Cracouiensium mensatorum contubernio societatem inierunt, ipso duntaxat nundinarum Cracouiensium tempore et non alias habeant facultatem opera sua Cracouiam ad mercatum importandi, idque etiam ea adhuc conditione, vt illa in ipso vrbis Cracouiensis foro aut intra moenia venum exponere non possint, sed tantum extra moenia ab altera parte in Biskupie, ab altera vero in Stradomie. Si quis tamen magistrorum aut sociorum artis mensatoriae legitimorum etiam in vicinis vrbibus et oppidis vel suburbijs habitantium, societatem cum ipso contubernio mensatorum Cracouiensium inierit et constitutam habuerit, huic liberum erit ipso nundinarum tempore opera sua in vrbem ipsam ad vendendum introferre eaque in loco publico intra moenia vna cum aliorum mensatorum Cracouiensium operibus venum exponere. Quisquis autem contra hanc nostram ordinationem opera sua in vrbem aut in suburbia ipsa inferre eaque venum exponere vel arte sua mensatoria prius contubernio ipsi mensatorum non probata, priuatim alicubi in domibus ciuili iurisdictioni subiectis opus facere ausus fuerit, id omne tollendum in vsumque contubernij Cracouiensis conuertendum, ipsum autem eiusmodi operis effectorem ad magistros ipsos et ad contubernium mensatorum Cracouiensium deducendum esse decernimus

et ordinamus: exceptis ab ea ordinatione artificibus ipsis nostris, qui in seruitio nostro existentes, ad vsum et necessitatem nostram propriam eiusmodi opera lignea solent nobis construere et fabricare, quiquidem etiamsi contubernij Cracouiensis societatem non iniuerint, facultatem tamen habebunt opera sua, quae forte propter vsum nostrum fabricauerint, pro arbitrio suo vbilibet locorum et quocumque tempore fabricandi, eaque venum exponendi. Quamobrem vniuersis et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, proconsulibus, consulibus, aduocatis, scabinis et reliquis magistratibus districtus et ciuitatis Cracouiensis denuntiantes serio mandamus, vt in ijs omnibus supradictis inclinationibus et constitutionibus contubernij praedicti artifices plenarie conseruent conseruarique curent, atque in ijs, vbi necessitas postulauerit, contra inobedientes ad cöercendos eos auxilio et adiumento adsint. Praeterea autem ex speciali gratia nostra regia omnia et singula priuilegia, immunitates, libertates, literas quascunque olim a praedecessoribus nostris atque a nobis ipsis quocunque iure atque nomine per magistros contubernij Cracouiensis obtentas, praesentibus confirmamus et approbamus et ratificamus, decernentes eas in omnibus earum punctis, clausulis et articulis, quantum de iure est, robur debitae firmitatis obtinere debere perpetuo et in aeuum. In quorum fidem et euidentius testimonium manu nostra subscripsimus et sigillum nostrum appendi iussimus. Datae Petricoviae die quarta mensis Maij, anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto, regni vero nostri trigesimo sexto. — Sigismundus Augustus rex sst.

Dokument pargaminowy, przechowany w cechu stolarzy Krakowskich, nieco uszkodzony, opatrzony jest mniejszą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, żółtego, różowego i zielonego jedwabiu. Pismo staranne otoczone po marginesach bocznym i górnym floresami. W górnym marginesie wśród floresów dwa medaliony, jeden przedstawia wizerunek królewski, drugi znany monogram króla.

550. 1565. die 27. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de conviviis abrogatis.

Feria sexta postridie festi s. Annae. — Domini consules inherentes literis sacrae regiae maiestatis, domini sui clementissimi, de data Petricouiae in conuentu regni generali, feria quarta postridie festi s. Nicolai, anno Domini 1558, quibus literis sua sacra regia maiestas certos articulos ordinationemque factam contubernio cultellificum Craccouiensium approbare et confirmare dignata est, articulum de conuiuio abrogato in eisdem literis suae s. r. maiestatis descriptum, in praesentia prouidorum Allexii Virzbiczki et Petri Kapusta seniorum iuratorum contubernij cultellificum Craccouiensium ibidem personaliter comparentium et ad id suis et totius contubernij eiusdem nominibus consentientium, ita moderauerunt, declarauerunt ac statuerunt, quod quilibet socius, qui magister in ea arte esse voluerit, facto prius et aedito sufficienti specimine suae artis alias *stuky* iuxta literas suae s. r. maiestatis loco conuiuij, quod per easdem suae s. r. maiestatis literas abro-

gatum est, florenos decem in moneta per mediam sexagenam computatos, ad contubernium eorundem cultellificum Craccouiensium pro armatura et pro alijs necessitatibus eiusdem contubernij dare ac in effectu reponere tenebitur, sine quauis contradictione ac tergiuersatione.

Acta Cons. Crac. 22, str. 640.

551. 1565. die 8. m. Octobris, Casimiriae.

Senatus consultum de textoribus Casimiriensibus.

Actum feria secunda post festum sancti Francisci. — Ze svolenia y z vchvali starsich y mlodsich mistrzow rzemiesla y czechv ploczieniczego, panovie raycze tho postanovienie miedzi niemy vczinione potvierdzili, abi then achtel piwa, ktori mistrz mlodi daval, zeby nie achtel piwa ale pieniądze na potrzeby czechowe dal y tham bily obroczone na potomne czassi.

Acta Cons. Casim. 761, str. 128.

552. 1566. die 18. m. Februarii, Cracoviae.

Tornatores Cracovienses cum mensatoribus Cracoviensibus societatem faciunt.

Feria secunda post Valentini. — Coram consessu consulari comparentes personaliter prouidi Stanislaus Glodowiczki, Gregorius Frelich, Martinus Schtark, Volffgangus Brener et Albertus de Varssouia, magistri tornatores Craccouienses, perpendentes in animo illis multo et honestius et vtilius fore, si in vno consortio in vnaque fraternitate more aliorum contuberniorum simul degerint, attenta etiam singulari magistrorum mensatorum Craccouiensium animi propensione et beneuolentia, qua eos prosequi atque in contubernium et fraternitatem suam admittere ac suscipere cupiunt, vti iam exnunc in gremium coetumque suum libere admittunt et suscipiunt, idcirco ex his rationibus animos eorum permouentibus, vltro, palam ac verbis expressis se suosque successores eisdem magistris mensatoribus Craccouiensibus ac contubernio illorum iam exnunc adiunxerunt atque fraternitatem ac contubernium simul cum illis habendum susceperunt. Quamquidem fraternitatem et contubernium vna cum ipsis tenere ac se honeste et concorditer gerere et conseruare atque omnia et singula onera ac obsequia more aliorum magistrorum confratrum eiusdem contubernij semper obire ac praestare se suosque successores firmissime obstrinxerunt ac obligauerunt vigore praesentis inscriptionis.

Acta Cons. Crac. 22, str. 720.

553. 1566. die 27. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de sortitione locorum in smeterhaus, vendentibus telam assignatorum.

Feria sexta post dominicam Inuocauit. — Venientes ad officium consulare fratres iuniores simul cum feminis fraternitatis in smaterhaus telam vendentibus, exposuerunt sortitionem diebus his praeteritis non secundum antiquam consuetudinem hactenus seruatam, inter illos factam esse, petentes se iuxta eiusmodi antiquum morem conseruari. Domini itaque consules amputando omnes lites et dissensiones nunc exortas, et quae in posterum desuper exoriri possint, ita sanxerunt ac concluserunt deinceps inter eos seruandum, quod die crastina denuo sortiri ac deinde pro quartali proxime venturo et pro alijs quartalibus anni talem sortitionem inter se facere debeant in hunc qui sequitur modum:

Inprimis in singulis sortibus nomina fratrum et sororum per seniores eiusdem fraternitatis inscribi, deinde eiusmodi sortes conscriptae connumerari diligenter, postea vero ita connumeratae in pileum conyci ac imponi easque ibi impositas ipsi seniores immiscere simul ac tandem aliquem extraneum hominem suspitionis alicuius euitandae gratia deligere debent, qui singulas sortes inde leuare ac percipere atque ad singula loca, super quae tales sortes ceciderint ac ex eiusmodi sortitione prouenerint, ordine seruato reponere debebit. Quaequidem singula loca ex eiusmodi sortitione vnicuique spectantia et concernentia, per eosdem seniores fraternitatis praefatae aut per quempiam alium iussu illorum diligenter debent adnotari ac conscribi. Quaequidem ordinatio modo praemisso facta, iussu dominorum actis praesentibus consularibus est inscripta.

Acta Cons. Crac. 22, str. 724.

554. 1566. die 17. m. Maii, in Lublin.

Statuta contubernii pileatorum Cracoviensium.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Notum testatumque facimus tenore praesentium, ad quos pertinet, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, exhibitas nobis esse per certos consiliarios nostros nomine seniorum totiusque communitatis contubernij pileatorum Cracouiensium binas literas, vnas pargameneas sub titulo et sigillo serenissimi olim Casimiri regis, praedecessoris nostri, contubernio commemorato concessas, alteras papyreas ex actis consularibus Cracoviensibus sub sigillo consulari desumptas, sanas, saluas omnique suspicionis nota carentes, ac supplicatum, vt eas authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis:

(Sequitur privilegium Casimiri regis Poloniae de a. 1365)*)

Secundarum vero literarum tenor hic est:

(Sequitur decretum consulum Cracoviensium de a. 1546, N. 447. praemissum)

Volentes praeterea dictum contubernium pileatorum alijs quoque amplioribus conditionibus promouere, vt illud per nos in bono ordine constitutum existens, augeri et crescere eo facilius et felicius possit, primum ad decorem primariae huius ciuitatis nostrae Cracouiensis, deinde ad comparandam armaturam, quae non contemnenda inter omnia contubernia Cracouiensia ad omnem seruitutem et defensam ciuilem habetur, via denique magistris non edoctis alias *partaczom* et aliunde vagabundis, contubernioque huic, quo sui iuris sint, subesse et inuicem commune bonum reipublicae augere nolentibus, et qui suis operis non probe ac non exacte factis hominibus (damnum) imponere solent, praecludatur, eidem contubernio hanc ordinationem facimus:

§ 1. Primum, vt quicunque hoc artificium pileatorum Cracouiensium exercere vult, specimina artificij huius alias *sztuki*, ad que ab antecessoribus suis obstricti sunt et alias obseruationes consuetudinesque ad disciplinam magistrandorum sociorum et discipulorum pertinentes, ab antiquo in hoc contubernio receptorum (s) praestare et facere teneantur sub priuatione artificij sui, aut paena huic contubernio solita.

§ 2. Item quoniam seniores contubernij pileatorum iuramento in praetorio coram consulibus Cracouiensibus de exacte et probe exercendo artificio suo obstricti sunt, magistris senioribus haec facultas esto, vt vbicunque locorum in et extra ciuitatem Cracouiensem deprehenderint venum expositos pileos vel alia opera huius artificij non boni nec exacti laboris, quibus circumueniuntur homines, eos et eas officiose accipere debent ac officio tradere non restituendas.

§ 3. Item socijs huius artificij non sit liberum artificium hoc apud magistros non edoctos exercere sub paena et mulcta contubernij huius.

§ 4. Item nemo magistrorum audeat pileos aliunde Cracouiam venum adductos emere ac in institis vel alijs in locis publicis et non publicis reuendere sub totali amissione pileorum, officioque vt praescriptum est, deferendorum.

§ 5. Item propinationem, quae huic (s) contubernio *przeszynk* dicitur, secundum consuetudinem obseruari volumus, adolescentesque, qui in hoc contubernio edocentur, non alibi sed in eodem contubernio agnomina, quae *przemianek* dicuntur, accipiant.

§ 6. Item magistri omnes pileatorii ex quibuscunque alijs oppidis circumiacentibus, dum forte aliquid committerent in artificium hoc, et pro cognoscenda et definienda controuersia et causa sua ad hoc contubernium recurrerent, vt sufficienter accipiant responsum et dignam profectamque referant informationem, liberum itidem huic contubernio Cracouiensi esto.

§ 7. Item quoniam nemo non videt, quorsum iam progressae sunt in diesque progrediuntur his temporibus sectae in religione, ideo inhaerentes

*) Jest ten przywilej z r. 1365 ogłoszony drukiem w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa pod N. 243.

edicto conuentus moderni Lublinensis, nuper contra Anabaptistas et Trideitas in senatu nostro publice promulgato, declinamus, neminem magistrum vel socium huius artificij, qui non fuerit orthodoxae et catholicae fidei, quam Romana ecclesia docet, habere posse et debere locum in contubernio hoc pileatorio.

Cui quidem supplicationi nos Sigismundus Augustus rex commemoratus vti iustae benigne annuentes, literas praeinsertas in omnibus punctis, clausulis, conditionibus et articulis approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus literis nostris, decernentes eas et omnia earum contenta robur debitae ac perpetuae firmitatis obtinere, in quantum tamen iuri communi non contraueniant. Quod omnibus, quorum interest, praecipue vero magnifico, generoso et famatis Stanislao de Mirow palatino et capitaneo, Mathiae Błeszczynski magno procuratori eorumque locum tenentibus, necnon proconsuli, consulibus vniuersaeque communitati ciuitatis Cracouiensis id ad notitiam deducentes mandamus, vt praedictos pileatores Cracouienses iuxta concessionis nostrae literas in toto necdum conseruent, manuteneant tueanturque, verum etiam authoritate officij sui ab alijs citra omnem condictionem et renitentiam conseruari, manuteneri, tueri ac nullatenus infringi curent. Pro gratia nostra secus non facturi. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Lublini in conuentu regni generali feria sexta ante dominicam Rogationum proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri trigesimo septimo. — Valentinus Dąbinski r. P. cancell. scat. — Relatio magnifici Valentini Dębinski de Dębiany r. Pol. cancellarij, Lubomliensisque capitanei.

Z potwierdzenia Zygmunta III z r. 1616, przechowanego w kopii uwierzytelnionej w r. 1801.

555. 1566. die 7. m. Iunii, in Lublin.

Sigismundus Augustus rex Poloniae civibus Casimiriensibus indulget, ut modio veteris mensurae utantur.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Craccouiae, Sandomiriae, Siradiae, Cuiauiae, Lanciciae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Culmensis, Pomeraniae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quod cum nuncij terrae Craccouiensis in eo praesenti conuentu regni generali suo ac totius nobilitatis terrae Craccouiensis nomine supplicassent nobis pro famatis proconsule, consulibus, aduocato, scabinis ac ciuibus et incolis ciuitatis nostrae Kazimiriensis, Cracouiae contiguae, vt in eiusdem mensurae quantitate conseruaremus modios ciuitatis nostrae Kazimiriensis, quemadmodum antiquus vsus iam inde a prima fundatione eius ciuitatis retinet, ipseque magnificus Stanislaus Miszkowski de Mirow palatinus et generalis Craccouiensis, Ratnensisque capitaneus referret, modios Kazimirienses nihil incommodi et dis-

pendij reipublicae regni allaturos, si iuxta veterem consuetudinem mensura vsitata mensurentur, parique ratione et vasa caeruisiae Kazimiriensis, si de more veteri mensura maiore, quam vasa Cracouiae confecta diuendantur: quare nos supplicationibus eiusmodi benigne annuentes, de consiliariorum nostrorum in eo conuentu regni congregatorum, non obstantibus constitutionibus conuentus regni anni superioris Piotrcouiensis de modijs ad instar modiorum Craccouiensium mensurandis, ac de vasis caeruisiae aeditis, ac alijs quibuscumque constitutionibus in posterum aedendis, hanc praerogatiuam ciuitati nostrae Kazimiriensi ac omnibus ciuibus et incolis illius damus et conferimus hisce literis nostris perpetuis temporibus obseruandam, quod ciues et incolae ciuitatis nostrae Kazimiriensis mensuram eandem modiorum et vasorum caeruisiae retinebunt, qua ex veteri et recepta consuetudine hactenus vsi sunt, neque alia mensura frumenta, cuiuscumque generis fuerint, tam Craccouiae, quam alio in loco vbicumque coempta mensurare adstricti erunt, quam iuxta antiquitus receptam consuetudinem, eodemque modo et vasa caeruisiae Kazimiriensis eiusdem magnitudinis et quantitatis obtinebunt, quemadmodum ex recepto antiquitus usu hactenus obseruari solitum est, in eiusmodique vasis caeruisiam libere diuendent. Quod ad vniuersorum et singulorum cuiuscumque dignitatis, officij, status et conditionis fuerint, et praesertim magnifici Stanislai Miszkowski de Mirow palatini et generalis Cracouiensis, Rathnensisque capitanei, ac generosi Mathiae Blesczinski magni procuratoris nostri Craccouiensis, praesentium et pro tempore existentium palatini et capitanei generalis ac magni procuratoris Craccouiensium noticiam deducentes, mandamus, vt famatos proconsulem et consules, aduocatum, scabinos, totamque communitatem ciuitatis nostrae Kazimiriensis in hac concessione nostra modiorum et vasorum caeruisiae de more veteri in illa ciuitate obseruari solitorum inuiolabiliter conseruent et tueantur. Pro debito suo et gratia nostra facturae. In cuius rei fidem et testimonium euidentius, sigillum nostrum praesentibus subappensum est. Datum Lublini in conuentu regni generali feria sexta post festa Pentecosten proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri anno trigesimo septimo. Praesentibus tunc ibidem reuerendissimis ac reuerendis in Christo patribus et dominis Iacobo Vchanski Gneznense, legato nato, regnique nostri primate, Stanislao Schlomowski Leopoliense archiepiscopis, Philippo Padniewski Craccouiense, Nicolao Wolski Wladislauiense, Valentino Herbort Praemisliense, Alberto Starozrzebski Chelmense ecclesiarum episcopis, necnon magnificis, generosis, venerabilibus ac strenuis viris Spitkone Iordan de Zakliczin et in Melstin castellano Craccouiense ac Praemisliense, Camionacenseque, Stanislao Miszkowski de Mirow Craccouiense, necnon generali Craccouiense, Rathnenseque, Nicolao Sokolowski de Biesziekieri Lanciciense, Ioanne de Sluzewo Brzestense ac Miendzirzecense, Koninenseque, Nicolao de Szieniawa terrarum Russiae, exercituum regni nostri generali, Halicienseque et Colomiense, Ioanne Fierlei de Dambrowicza Lublinense, regni nostri marszalco, Kazimirienseque, Arnolpho Vchanski Plocense ac Wissegradense palatinis et capitaneis, Stanislao Wolski Sandomiriense, curiae nostrae marszalco ac Warssouiense, Krzepicenseque, Ioanne Thomiczki Gnesnense, Ioanne Luthomirski Siradiense, curiae nostrae thesaurario, Lanciciense, Radomienseque, Adamo Drzewiczki Iuniwladislauiense, Inowlodenseque, Christophoro Miszkowski Rauense, Stanislao Sobek a Suleiow Sandecense, regni nostri thesaurario, Malogostenseque, Sebastiano de Mieliecz Wiszliciense, Brzestenseque, Petro Zborowski Biecense, Stobnicenseque, Ioanne Tharlo de Sczekarzowicze Radomiense, Pilsnenseque, Nicolao Ligęza de Bobrek Zawichostense et Biecense, Zidaczouienseque, Ioanne Szierakowski Landense, curiae nostrae referendario, Przedecenseque, Nicolao Czikowski Zarnouiense, Sanocenseque, Hieronymo Modliszowski Malogostense, Lomzense, Colnenseque, Ioanne Christophorski Wielunense, Andrea Bzicki Chelmense, Stanislao Splawski Krziwinense, theloneorum regni nostri praefecto, Francisco Russoczki Naklense, Alberto Sandiuogio a Czarnkow Santhocense castellanis, Valentino Dembienski de Dembiani regni nostri cancellario, Petro Miskowski regni nostri vicecancellario, decano Craccouiense ac Gnesnense, Plocense, Lancicienseque, Stanislao Karnkowski regni nostri causarum referendario et maiore secretario, Ioanne comite in Thanczin Lublinense, Stanislao Sandiuogio Czarnkowski Drahmiense, Nicolao Laski incisore mensae nostrae ac Mariemburgense, Crasnostauienseque, Ioanne Dulski Rogoznense, Surazenseque, Stanislao Zamoiszczki Belzense, Stanislao Dembienski Chenczinense capitaneis et alijs quam plurimis dignitarijs, secretarijs, officialibus et aulicis nostris, testibus fidedignis circa praemissa, tunc ibidem existentibus. Datum per manus eiusdem magnifici Valentini Dembienski de Dembiani regni nostri cancellarij etc. sincere nobis grateque dilecti. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiany regni Poloniae cancellarij etc.

Dokument pargaminowy. Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

556. 1566. die 10. m. Iunii, in Lublin.

Statuta contubernii cerdonum Casimiriensium.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, vniuersis et singulis, harum noticiam habituris, exhibitos esse nobis per certos consiliarios nostros nomine cerdonum ciuitatem nostram Kasimiriensem commorantium, quosdam articulos ad bonum ordinem et regimen fraternitatis eorundem pertinentes, supplicatumque nobis fuisse, vt eos authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quorum quidem articulorum verba haec sequuntur:

§ 1. Naprzod gdi mistrzovie rzemiesla garbarskiego byvaią opoviadani od starssego przesz mistrza mlodszego do czechv dlia spraw ve czteri niedziele, thamze gdi sie zeidą do starssego mistrza, gdi sie sprawy maią począcz, ma starssy mistrz czech zagaycz. Thamze wsiszczi braczia maią miecz w uczlivoszczi (s) ieden drugie, y oreza niemaią przi sobie miecz, semranie zadne nie ma bivacz, wstawsy ma wsiącz dosvolenie od mistrzow y spravo-

vacz svoie rzeczi. Thamze thesz wsiszczi braczia maią dacz po selagu na kasde czteri niedziele, a na kasde suchedni po grossu. Iesliby thesz ktori mistrz na obeslanie starsich do czechv nieprzisedl, taki ma bicz karan funthem vosku, a ktori by mistrz przisedl po zagaieniu czechv, thakovi ma grosz vyny dacz; iesli by ktori vyssedl okrom odpusczenia starssich abo przisedwsy do bracztwa siadl za stol okrom dozvolenia starssich, taky kasdi grosz vyny polozy.

§ 2. Item ktoriby chczial novem mistrzem zostacz, vyvczony thego rzemisla, a s namy przyącz srzodek do zgromadzenia nassego, thedi go maią mistrzovie laskavie przyącz y poviedziecz yemv obyczaie mayą, iako sie ma spravovacz w czechv, wsistky brzemiona na sie przyącz nieviethse any mnyeisse, iedno iako y czi mistrzovie przedniessi nossily, tho iest, gdi przymą, ma dacz grossy czteri starssem mistrzom vybranem y sescz grossy na dwa funthi vosku, a dvanasczie grossy na sbroye; a na stuky, ktore by povynien z vielkiem kostem dzialacz, thedi ma tho pieniądzmi odlozicz, tho iest sescz zlotich monety polskiei vedlie starego sviczayv. A thenze tho nowy mistrz povynien vkazacz listh od vrodzenia y od vyuczenia svego, y ma kolaczią spravicz na wsistky mistrze. Thegosz tho novego mistrza ma bycz slusba asz do vybierania starsych, tho iest w rok; yesli po niem drugi nie będzie, thedy ma tak sluzicz, asz drugi nastanie.

§ 3. Item volno ym thesz bedzie przyącz do svego czechv ynssy czech y kogo ynssego tylko strony bracztwa a obrzedv kosczielnego.

§ 4. Item gdi by sie przidalo, ysz by mistrz mistrza vysval przed vrząd mieszczki y obzaloval o krziwdi strony sprawy czechovei, thedi go vrząd ma zasie odeslacz do czechv aze do rospravy; a gdi go mistrzovie znaidą vinnem, thedy vyny ma dacz dva funthi voskv o vyzvanie. Volno thesz bedzie themv bracztwu sedzicz (s) wselakie spravy do tego czechv należącze, a gdzie by thesz skazaly spraviedlivie miedzy stronamy, a stronie by sie tho vidzialo za krziwdę, y bierze sobie s czechv do vrzedv mieszczkiego Kasimirskiego przed pany, thedi go ony povinny odeslacz y tham mv maią naznaczicz czasz, kiedi ma stanącz przed radą Kasimirską y starssy szamy tego czechv maią bicz przi thim y poviedzecz spravę one, czo sie dziala miedzi stronamy.

§ 5. Item gdi by sie przidalo niektorem rzemiesla garbarskiego yscz do ktorego miasta ynssego na targ abo na jarmark, ylie ych person bedzie garbarzow tego czechv, thedi maią wsiszczi naspol skor wselakich kupovacz, a pothem maią sie z niemi rowno dzielicz; a ktori by niechczial tego trzimacz, thedy ma bicz karan kamieniem vosku thile krocz, ilye krocz sie tego bedzie vazil.

§ 6. Item kiedi sie zeidą mistrzovie rzemiesla garbarskiego na rinek Krakowski abo Kasimirski na tark abo patrzaiącz ziwnosczi svoiey, czo sie tknie okolo skor, gdi ktokolviek niessie abo przviezie skori przedavacz, then mystrz, ktori ye napiervey vrzy, kiedy ye viozą abo nyossą, opoviedziawsy drugiem mistrzom, thedi ten ma do nych prawo sobie obracz y kupicz to, czo mv nalezi vedle zviczayv tilko ieden thovar skor; a ktori by sie tego vazil ynssem obyczaiem kupovacz, thedi ten przepada vyny kamien voskv.

§ 7. Item aby ieden drugiemv nieodvabyal kupcza przi przedavaniv, tak postronnego iako y potocznego pod karaniem mistrzowskiem.

§ 8. Item mavzonki mistrzow aby niekupovali na targu skor, chiba yze by sie yey przidalo wdową bicz, tedy wdovie kasdey tak volno kupicz iako y mistrzovy, tak na targu iako y w domv. Iesly ze by pan Bog raczil dopusczicz na malzonka niemocz, tedi tak ma volnoscz malzonka iego kupicz y przedavacz vedlie zviczayv mistrzowskiego, iako thesz y ynssy mistrzovie.

§ 9. Kiedi ktori kolviek przyniessie skori w dom do garbarza gospodarza domv svego, tedi tich skor nie ma kupicz, iedno gospodarz abo gospodiny; jeslize by dwa mieskaly w iednem domv iednego rzemiesla, tedi komornik nie ma do tich skor nicz, asz by gospodarz dosvolil abo gospodini w tem domv. Them ze thesz obyczaiem y o przedavaniv skor, aby gospodarz bil przednyeiszi kv przedavanyv pod karaniem mistrzowskiem.

§ 10. Item volno ym thesz w Krakovie na kasdi dzien y na kasdi targ kupicz y przedacz skor wselakich y ynssich tovarow, tak ze thesz y na wselkich mieszczach, a kto by ym tego chczial bronicz albo zabral thovar, takovi przepada vynę krola jego mczi nyzei w thim przivileyv oppissaną tociens quotiens kto by sie tego vazil, y stronie skodę nagrodzicz abo wroczicz.

§ 11. Item ze bi sie traffilo gdi by mistrzem zostal ktori a dosicz vczinil rzemieslv, thedi povinien na zamek na vielkie rządi grossi sescz tak iako y ynssi mistrzovie davaią vedlie stharego zvyczayv.

§ 12. Item mistrzowsczi sinovie, ktorzi potrzebuią tegosz rzemiesla robicz, mayą bicz volni od pieniedzi stucznich, tilko ynsse porządky czinicz povinny do czechv y dwanasczie grossi dacz.

§ 13. Item gdi by sie przidalo na pogrzeb abo na zalomse, maią yscz mistrzovie wsiszczi y z malzonkamy, gdi go opoviedzą przesz mlodsego mistrza; povinny thesz yscz na offiarę dva razi. A gdzie by thego nieczinili poslusenstwa przesz opoviedzenie (s), thedi tkakowy przepada funth voskv; a ktori by sluzil za mlodsego a nye przisedl na roskazanie starsich mistrzow, takovi przepada funth voskv. Także czo nossy mary abo sviecze a zamieskal by, ma dacz grosz themv, czo zan nossil.

§ 14. Item thimze garbarzom Kasimirskiem volno robicz skori dembne, biale y zamesz, tak ze y farbovacz wselaki skori, iako nachendozei mogą, y przedavacz ie.

§ 15. Item aby bilo volno czeliadzi Krakowskich garbarzow dembnich robicz v Kasimirskich garbarzow dembnich, tak ze thesz czeladzi Kasimirskich garbarzow dembnich zebi bilo volno robicz v Krakowskich garbarzow dembnich.

§ 16. Item ktori by mistrz rzemiesla garbarskiego dal robicz thovarzisovi garbarskiemu okolo krochmalv, taki ma bicz karan kamieniem voskv.

§ 17. Item thovarzisovi mistrz povynien dacz na thidzien vedlug robothi y ręki grossy piecz przesz prziklatkv, a yesli s przikladkiem, thi yaczi trzi grosse y dziesiecz skorek svoich malych przikladacz do robothi mistrzowskiei z mistrzowską volią.

§ 18. Item gdi thovarzisz przivedruie a chcze roboti, thedi thovarzisse v starsich mistrzow maią mv robothi patrzicz, a pothim v ynssich mlodsich mistrzow vedle porządku czechovego, iako ktori po ktorem siedzi.

§ 19. Item gdi bi sie tesz traffilo sukacz robothi thovarzisovy a mial by na then czasz mistrz thovarzisza, thedi yemv nie ma robothi obieczovacz,

ale ynemv mistrzovi ma spusczicz, yesli by go ktori potrzeboval, porzantkiem.

§ 20. Item gdi thovarzisz bedzie v mistrza na varstaczie robil, a kiedi by chczial swięczicz dni robotnę, thedi takiego będą karacz mistrzovie dviema vochlonama. Thenze thesz mistrz, v ktorego roby, thedi tesz ma opoviedziecz tho swięczenie starssem mystrzom; a yesli nieopovie, isz thovarzisz swięczi, thedi mistrzovie bedą takiego mistrza karacz dviema funtoma voskv.

§ 21. Item aby niesmial zaden przyącz thovarzissa pod vyną mistrzowską, kiedi odstanie od mystrza thovarzisz, on ze mistrz ma sie doviedziecz, iako sie rosthal z onem pirwsem mistrzem; a yesli by nieopithal, thedi ma bicz karan viną mistrzowską.

§ 22. Item chlopczi sie maią vczicz trzi liatha vedlug obyczaia rzemiesla garbarskiego nassego; a then mistrz, ktori tego chlopcza przymie, thedi go ma opoviedziecz ve dvie niedzieli. A yesli go nieopovie a dvie niedziely przeminą, thedi funth voskv then mistrz ma polozicz, a vyednawsi go, thedi ma then vczen do czechv polozicz grossi danasczie (s) do braczkiei skrzinky, a pissarzovi grosz. Then ze vczen ma po sesczi skorek drobnich przikladacz svoych do robothi do mistrzowskiei asz do vyvczenia iego, a tho ma czinicz z viadomosczią mistrzowską. Thenze vczen po vyvczenyv ma przerobicz v tegosz mistrza dvie niedzieli.

§ 23. Item vedrowny them ze obyczaiem ma sie zachovacz vedle obyczayv, a po dwu niedziel ma czviercz rokv zostacz a robicz v mistrza.

§ 24. Item aby thesz mistrz mistrzovy nyevivabyal thovarzissa abo vcznia szam przesz sie abo przesz kogo ynego pod karaniem mistrzowskim.

§ 25. Item gdi bi sie przidalo Kazimirskiemv garbarzovi ktoremv kolviek przeniescz abo przeprovadzicz sie do garbarskiego czechv, ktori lezi przi Krakowskiem pravie a chczial by tham mieskacz, thedi go tham maya przyącz przerzeczeni garbarze dembnego rzemiesla do svego zgromadzenia braczkiego y czechovego za themy stukamy, ktore vczinil w czechv garbarskiem w Kazimirzv, tilko povynien ynsse porząthky, tho iest slusbę czechovą vedlie ych obyczaiv vczinicz y okrom kolacziei; a czisz garbarze Krakowsczi takze y Kazimirsczi takze y thovarzisse y vcznie aby bily w thim rzemieslie za iednego czlovieka, zeby zadne przigany miedzi niemy niebili s strony tego rzemiesla, tak ze sstrony przedavania, kupovania y porząthkv przesz nasz potvierdzonego y nadanego, a ktoby sie przeczivil themv, takovi przepada vynę taką, iako iest prawem pospolithem opissana przeczivko gvaltownikom przivileiow nassich.

§ 26. Item aby zadnemv czloviekovi iakiego kolviek sthanu bedączemv niebilo volno vozicz any nossicz vipravione skori, chiba kv svoiey wlasney potrzebie, takze robicz any vypravyacz skor, ktore ku ych rzemieslv należą, zadnemv niebedzie godzilo sie any volno okrom szamych garbarzow Kazimirskich any na Kazimirzv any na Stradomyv abo przedmiescziach tego miasta; a gdi by sie kto tego vazil, thedi przepada thovar wsitek.

Quos quidem articulos superius recensitos fraternitati cerdonum Kasimiriensium modo praemisso concessos, nos Sigismundus Augustus rex in omnibus condicionibus, clausulis et articulis approbandos, ratificandos et confirmandos duximus, approbamusque, ratificamus et confirmamus praesentibus,

decernentes eos in quantum iuri communi non derogent, robur debitae firmitatis obtinere. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus appensum est. Datum Lublini in conuentu regni generali feria secunda post dominicam festi sanctissimae Trinitatis proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni nostri anno trigesimo septimo. — Valentinus Dąbienski r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiany regni Poloniae cancellarij etc.

Acta Consul. Casimir. 761, str. 338.

557. 1566. die 14. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de contubernio aurificum Cracoviensium.

Feria sexta intra octauas Corporis Christi. — Constitutum est dominorum consulum Craccouiensium in certis reipublicae negociis solenniter congregatorum decreto, ne deinceps seniores magistri contubernii aurificum Craccouiensium totumque illud contubernium neminem aurificum admittant prius ad exhibenda magisterii specimina, donec presentauerit binas literas, alteras quidem genealogie, alteras vero testimoniales, quod artem aurifabrilem rite perdidicerit.

Acta Cons. Crac. 22, str. 764.

558. 1566. die 21. m. Iunii, in Lublin.

Sigismundi Augusti regis Poloniae statutum de metretis molendinorum regiorum Casimiriensium.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Siradiae, Cuiauiae, Lanciciae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quod quamuis ante triennium dederamus Cownae literas priuilegij nostri ciuibus et incolis ciuitatis nostrae Kazimiriensis Craccouiae contiguae, de conferendis mensuris ad nos seu capitaneum nostrum Craccouiensem ac molendinatorem capitaneatus eiusdem pertinentibus, vt metretas ad molendinatorem spectantes, si ciues Kazimirienses vltro noluerint emere, non adigantur, ad nos autem siue ad capitaneum nostrum Craccouiensem pertinentes, non pluris, quam alias in foro et mercatu precium frumenti extiterit, emere compellantur, cum tamen et ipse magnificus Stanislaus Miszkowski de Mirow palatinus et generalis Cracouiensis, Rathnensisque capitaneus, et molendinator retulissent nobis, eam concessionem ciuibus Kazimiriensibus a nobis factam, commodis

et vtilitati tam capitanei nostri Cracouiensis, quam ipsius molendinatoris multum derogare, simulque referrent antiquam consuetudinem de redimendis mensuris ciuibus Kazimiriensibus nihil detrimenti adferre, supplicarentque nobis, vt concessione priore nostra relaxata et abolita, eosdem iuxta veterem consuetudinem in redimendis mensuris emensurandisque modijs siue metretis conseruaremus: cui supplicationi benigne annuentes, literas concessionis prioris relaxantes et abolentes, constituimus deinceps perpetuis temporibus in ciuitate nostra Kazimiriensi obseruandum, quod cum contigerit braseorum siue mensurarum in molendinis Kazimiriensibus frequentiam esse, neque officiales molendinorum brasea siue mensuras braseorum diuendere poterint adeo, quod tabernatores Kazimirienses cogerentur tam ex capitanei quam ex molendinatoris parte mensuras braseorum redimere, tum eo precio mensuras redimere tenebuntur, quo tum metreta Kazimiriensis tritici grani selectissimi in foro soluitur. Duos nempe modios mensurae in molendinis antiquitus vsitatae superfluentis soluent eo precio, quemadmodum metreta tritici soluitur in foro communi; tercium vero modium mensurae itidem superfluentis ex mensuris braseorum molendinorum eorundem soluere debent ad mensuram modiorum duorum, quos ex braseis suis conferunt. Potestas vero precij soluendi braseorum penes officiales molendinorum Kazimiriensium erit, idque ea conditione, quod quandocunque officiales molendinorum poterint maiori precio brasea, quam in foro triticum emitur, alijs emptoribus diuendere, tum tabernatores ad solutionem mensurarum cogere non debent; pistores vero quemadmodum aequali mensura triticum et siliginem in foro coemunt, aequales itidem mensuras in molendinis dare adstricti erunt. Nimirum ab vndecim metretis duodecimam metretam conferent, eodemque precio quemadmodum frumenta in foro emuntur, officialibus molendinorum Kazimiriensium soluent. Triticum tamen ex mensuris proueniens in molendinis nostris coemptum, quatuor grossis, siligo vero duobus grossis maiori precio, quam in foro emitur, secundum veterem consuetudinem pistores soluent. Brasea autem per tabernatores aut braxatores ad molendina data, non magis continere debent, duntaxat octo metretas mensurae superfluentis in molendinis vsitatae, ex eisque vt praemissum est, mensurae duos modios ad molendina nostra dabunt. De modio et metreta molendinorum Kazimiriensium constituimus, vt in molendinis Kazimiriensibus modius et metreta eam latitudinem et quantitatem perpetuis temporibus obtineat, quemadmodum antiquitus obtinebat, neque quantitas modij molendinorum comparari debet aeneo modio in praetorio Kazimiriensi, si illud minoris proportionis et quantitatis fuerit. Praeterea volentes, ne ciues nostri Kazimirienses in conferendis contributionibus exactionum ducillorum praeter aequum ab exactoribus contributionum ducillorum grauentur, eosdem in conferenda contributione ducillari iuxta praescriptum decretum diui parentis nostri et quietationes tam antiquas, quam eas, quas a generoso Hieronymo Philipowski exactore contributionum conuentus superioris Piotrcouiensis coram nobis exhibuerunt, conseruandos duximus, conseruamusque praesentibus, ea nempe ratione, quod quotiescumque contributio ducillaris simplex constituetur, tum a singulis cocturis caeruisiae per grossos quatuordecim, metretam vnamquamque brasei grossis duobus redimendo; cum vero duplex

contributio ducillaris decreta fuerit, tum per grossos viginti octo quamlibet metretam brasei grossis quatuor redimendo soluere adstricti erunt. Quod ad vniuersorum et singulorum, quorum interest, et praesertim magnifici Stanislai Miszkowski de Mirow palatini et generalis Cracouiensis, Rathnensisque ac generosi Mathiae Blesczinski magni procuratoris arcis nostrae Cracouiensis, molendinatorisque terciae mensurae molendinorum nostrorum siue capitaneatus Cracouiensis ac exactorum contributionum ducillarium praesentium et pro tempore existentium noticiam deducentes, mandamus, vt memoratos ciues Kazimirienses in superius recensitis concessionibus et praerogatiuis perpetuis temporibus inuiolabiliter conseruent, ab alijsque conseruari curent. In cuius rei fidem et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Lublini in conuentu regni generali feria sexta ante festum sancti Ioannis Baptistae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri trigesimo septimo. Praesentibus tunc ibidem etc. *).

Dokument pargaminowy. Na sznurku z białego, pąsowego i zielonego jedwabiu, wisi wielka pieczęć koronna z czerwonego wosku, bardzo zniszczona.

559. 1566. die 12. m. Iulii, in Lublin.

Sigismundus Augustus rex Poloniae privilegium Casimiri II. regis Poloniae de a. 1451. ratum facit. (Feria VI. ante festum s. Margarethae proxima).

Dokument pargaminowy opatrzony wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, zielonego i wiśniowego jedwabiu. Zaś przywilej Kazimierza Jagiellończyka z r. 1451 ogłoszony jest drukiem w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa, pod N. 154.

560. 1566. die 23. m. Iulii, in Lublin.

Sigismundus Augustus rex Poloniae privilegium tabernatoribus Cracoviensibus de contributione ducillari solvenda, impertitum, renovat.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, ad quos pertinet, vniuersis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quod cum relatum nobis esset per certos consiliarios nostros nomine tabernatorum ciuitatis nostrae Cracouiensis, regestrisque contributionalibus regni nostri verificatum ac comprobatum, concessum eis fuisse priuilegium a diuo parente nostro super contributionem exactionum ducillorum per grossos decem octo a singulis cocturis ceruisiae

*) Tu następują świadkowie, których opuszczamy, bowiem znani są z innych spółczesnych dokumentów, które z tegoż sejmu w niniejszym zbiorze zamieszczamy.

conferendam, verum infausto ignis incendio plateae Slawcouiensis Craccouiae concrematum esse; tabernatores vero Craccouienses magna iactura et dispendio cocturarum caeruisiae propterea affici, quod negotium eis sepius exhibeatur ab ijs, qui ab exactoribus contributionum ducillarium ad perquirendum numerum vasorum caeruisiae in cellaria [illorum mittu]ntur. Simulque edocti non solum, quod concessio haec noua aliquid detrimenti tam molendinis, quam contribucioni ducillari adferi non debeat, sed etiam prouentus et obuentiones molendinorum nostrorum ac contributionum ducillarium magna ex parte et commodius augeri peterint, cum alioqui ex ea concessione nostra et maior copia tabernatorum in ciuitate Craccouiensi futura sit et cocture ceruisiarum a tabernatoribus frequentius confici poterint. Cui quidem supplicationi benigne annuentes, denuo in locum conflagrati priuilegij hanc immunitatem et praerogatiuam tabernatoribus ciuitatis nostrae Craccouiensis praesentibus et pro tempore existentibus de certa scientia et gratia nostra regia, accedente quoque ad id assensu consiliariorum nostrorum et nunctiorum terrestrium regni nostri in praesenti conuentu nobiscum congregatorum, damus et conferimus harum serie literarum, quod deinceps non a vasis sed ab integris cocturis caeruisiae contributionem ducillarem conferre et pendere temporibus perpetuis tenebuntur, ea nimirum ratione, quod quotiescunque instituta fuerit contributio ducillaris simplex, tum a singulis cocturis caeruisiae per grossos viginti, cum vero duplex contributio ducillaris decreta fuerit, tum per grossos quadraginta a singulis cocturis contributionis ducillaris soluere adstricti erunt. Tenebuntur vero tabernatores Craccouienses ex aequo omnes ad molendina nostra mensuras ad conficiendum brasea quantitatis et magnitudinis modo vsitato et recepto dare et conferre. Quam immunitatem et concessionem nostram tabernatoribus ciuitatis nostrae Craccouiensis a nobis modo premisso datam, vobis magnifico, generosis et famatis Stanislao Myskowsky de Myrow palatino ac generali Craccouiensi, Ratnensique capitaneo, Mathiae Blesczinski magno procuratori Craccouiensi, Hieronimo Philipowsky exactori contributionum terrae Craccouiensis, in absentia eorundem locumtenentibus, ac proconsulibus, consulibus ciuitatis nostrae Craccouiensis praesentibus et pro tempore futuris, aliisque in vniversum omnibus subditis nostris cuiuscumque dignitatis, officij et conditionis fuerint, vel quamcumque iurisdictionem exercuerint, ad noticiam deducentes mandamus, vt tabernatores Craccouienses praesentes et pro tempore futuros in concessione et immunitate priuilegij huius nostri inuiolabiliter conseruent, tueanturque et defendant, ab aliisque, quorum interest, tueri ac defendi curent, nec vlla ratione infringi paciantur. Pro gratia nostra ac debito officij sui secus non facturae. In cuius rei fidem et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Lublini in conuentu regni generali feria tertia ante festum sancti Iacobi apostoli proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri anno trigesimo septimo. Praesentibus reuerendissimo et reuerendis, magnificis, generosis, domino Iacobo Vchanski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato ac regni Poloniae primate, Philippo Padniewski Craccouiensi, Nicolao Wolski Wladislauiensi, Valentino Herborth Przemysliensi, Alberto Starozrzebski Chelmensi episcopis, Spithkone Iordan de Zakliczin castellano

ac Przemisliensi, Camionacensique, Stanislao de Tarnow Sandomiriensi ac Syradiensi, Krzeschouiensi, Ostrzeszouiensique, Alberto Laski de Lasko Syradiensi, Nicolao Sokolowski Lancitiensi, Ioanne Sluzewski Brzestensi, Andrea Krothoski Inowladislauiensi, Nicolao a Sieniawa Russiae ac Haliciensi, Colomiensique, Ioanne Starzechowski Podoliae, Drohobicensique, Ioanne Fierliey de Dambrowicza Lublinensi, regni nostri marschalco, Cazimiriensi, Ioanne Dembowski Belzensi, Hrubiesouiensique, Arnolpho Vchanski Plocensi, Wisogradiensique, Stanislao Lawski de Strzegoczin Masouiae vicesgerenti, Andrea Gulczewski Rawensique palatinis, Petro Czarkowski Posnaniensi, Ioanne Liutomierski Syradiensi ac Lancitiensi, Radomiensique, Ioanne Thomiczki Gneznensi, Adamo Drzewiczkj Inowladislauiensi, Stanislao Sobek a Suleiow Sandecensi, regni nostri thesaurario ac Malogostensi, Thiszouicensique, Valentino Dembienski de Dembiani regni nostri cancellarij, Petro Myskowski vicecancellario, decano Craccouiensi ac Gnesnensi, Posnaniensi, Lancitiensi, Plocensique praeposito ac alijs quam plurimis dignitarijs, officialibus, secretarijs ac aulicis nostris circa praemissa existentibus. Datum per manus ipsius magnifici Valentini Dembiensky regni Poloniae cancellarij. — Valentinus Dąbienski r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiany regni Poloniae cancellarii.

Z oblaty wydanej przez Andrzeja Gnojeńskiego z Gnojnika starostę Korczyńskiego, z aktów grodzkich Korczyńskich w r. 1570. Oryginał pargaminowy nieco zniszczony. Pieczęć oderwana, rzemyk tylko pozostał.

561. 1566. die 12. m. Augusti, in Lublin.

Sigismundus Augustus rex Poloniae consulibus Cracoviensibus mandat, ut iura contubernii cerdonum Casimiriensium conservent.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Famatis proconsuli et consulibus, aduocato et scabinis ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus dilectis gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Queruntur nobis cerdones Kasimirienses, se plurimum grauari a cerdonibus Cracouiensibus contubernioque illorum toto in eo potissimum, quod ipsis liberam venditionem tam paratarum cutium expolitarumque, quam etiam nondum excultarum in foro Cracouiensi iuxta facultatem eorum priuilegij a nobis confirmatam et contubernio illi toto concessam denegent, immo non permittant contra omnem fori libertatem, quam nos contubernio ipsi Casimiriensi cerdonico liberam potissimum et praecipuam fieri volumus, eorumque priuilegium super hoc habitum vellemus per omnia integre ab omnibus obseruari. Quod secus accidisse, vt nobis eorum nomine relatum est, moleste sane ferimus. Quare mandamus fidelitatibus vestris habere omnino volentes, quo requisitae literis hisce nostris exequutioni debitae hoc ipsum priuilegium contubernij cerdonum Kasimiriensium per omnia demandent neque committant illud a contubernio cerdonum extra maenia Cracouiensia jurisditionis

fidelitatum vestrarum aliquo modo infringi aut interturbari, immo eos cerdones isthic tam in emendis cutibus, vt praemissum est, vendendisque libere et pacifice conseruent, quam etiam in circulo Cracouiensi a cerdonibus Cracouiensibus nullo modo molestari praecipiant, cum quemlibet sua immunitate gaudere vt dignum censemus, ita omnino a nostris subditis eandem in aliquibus violari nolumus. Facturae fidelitates vestrae rem offitio vestro et gratia nostra dignam. Datum in conuentu generali Lublinensi die XII Augusti, anno Domini M D LX sexto, regni vero nostri annno XXX septimo. — Ad mandatum sacrae r. m. proprium.

Acta Consul. Casim. 767, str. 28.

562. 1566. die 12. m. Augusti, in Lublin.

Sigismundus Augustus rex Poloniae cerdonibus Cracoviensibus mandat, ne cerdonibus Casimiriensibus iniuriam inferrant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Famatis cerdonibus contubernij in suburbio Cracouiensi, fidelibus dilectis gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Relatum est nobis graui in quaerella nomine contubernij cerdonum Kazimiriensium penes Cracouiam sitti ad rippam Istulae vulgo dictam Podbrzezie, quod illis fidelitates vestrae prohibent liberum vsum emendi atque vendendi cutes et coria tam parata, quam nondum expolita contra eorum priuilegium, in foro seu circulo Cracouiensi, iniurijsque grauioribus eos afficiendo, familiam seu discipulos hoc artifitium cerdonicum apud eos edoctam et ad fidelitates vestras vt fit exercendi illius gratia se conferentem, in artifitio eiusmodi collocare in contubernio suo recusant, supplicatumque est nobis, quo ea in re authoritate nostra regia illis prospiceremus. Cuius supplicationi benigne annuentes, mandamus serio fidelitatibus vestris, ita omnino habere volentes, vt quam primum fuerint requisitae praesentibus literis nostris, in libertatibus et praerogatiuis hoc ipsum cerdonicum contubernium Kasimiriense conseruent et apud eos discipulos hoc artificium cerdonicum edoctos, non solum pro veris sotijs in numero suorum retineant, verum etiam acsi apud fidelitates vestras eiusmodi artem didicerint, suscipiant, et ad fidelitates vestras aduenientes pro exercendo eodem artifitio locent et locari quantum in vobis est, faciant, cum et ipsi quoque discipulos apud fidelitates vestras edoctos pro talibus, qui edocti sunt sufficienter, sine contradictione suscipere soleant. Secus pro gratia nostra et sub paena arbitrio nostro vobis irroganda, non facturae. Datum Lublini in conuentione regni generali die XII mensis Augusti, anno Domini M D L XVI, regni vero nostri XXXVII.

Acta Cons. Casimir. 767, str. 28.

563. 1566. die 12. m. Augusti, Casimiriae.

Senatus consultum de tabernis salinatorum Casimiriensium.

Actum feria secunda post festum sancti Laurentij. — Burmistrz y raicze miasta Kasimirza przi Crakovie, siedzączy y starzy osnaymyamy thimze snanym naszim wsitkiem y kasdemv z osobna, ktorim tho viedziecz nalezi, abo na potomne czassy nalezecz bedzie, isz my obaczavaiącz pilne sprawy slawnich Iana Postrzigacza, Marczina Spuntha, Stanislava Habercosta, Iana Mrovinskiego, Iana Polanowskiego, Iana Ruskiego radziecz, Stanislava Pukala, Iana Iacubussovicza, Valentego Hidka, Michala Grab, Iana Zakrzewskiego, Caspra Michalovicza, miesczan Casimirskich, ktorem sie rzeczi pospolitei miesczkiei z niemalem omieskaniem pozitkow wlasnych svoych zasluzili, przetho za thi pilnosczi ich jatek solnich dvanasczie miastu Cazimierzovi vprzivileiovanich, a nam przesz jego kro. mcz pana, pana nassego mczivego kv naymovanyv poruczonich, vissey namienionem mezom w dziedziczne prawo oddalismy y odstampilismy, iako thesz thim zapissem oddaiemy y odstempuiemy w ynsich artikuliech nieodmieniaiącz any narussaiącz przivileiowi jego kro. mczi, tho iesth, kasdemv s stich mezow y z iego potomky iedne jatke, ktora mv vedlie vymierzenia naliezi, a tho obaczavaiącz, isz thi jatky kiedibi w naymye a nie dziedzicztwem bili trzimane, thedy przesz częste naiemnikow odmienianie musialiby vespolek y s czinssamy znysczecz. Ktore jatki przerzeczeny mezovie to iesth kasdi s nych s svoiemy potomkami iedne jatke pravem dziedzicznem bedzie moczen myecz, trzimacz y dziedzicznie posiescz y na nye sol w Vieliczcze kupovacz y w niei przedavacz vedlie przivileyv jego kr. mczi, a wsakosz thim prawem, isz zaden ssnich abo ich potomkovie niebedą miecz moczi jatki svoiei prassolnei zadnemv czloviekovy y tho thelko prawu miesczkiemv poddanemv drozei przedacz albo zaviescz, iedno za dziesiecz grzivien pieniedzi monethi y liczbi polskiei; a iesli ktori s nych chczialby jathkę svoię drozei przedacz abo zaviescz, thedi my ostaviamy sobie y rayczom po nasz będaczem mocz takovą jathkę na miasto krom polozenia pieniedzi wsiącz a onę ynssemv miesczaninovi w dziedziczstwo odstąpicz. S ktorich jathek s kasdei z osobna vissey pissany mężovie y ych potomkovie po trzidzieszi y sescz grossy czinssu, tho iest grossy dvadzieszcia y czteri na vielkie rządi, a grossi dvanasczie na potrzeby mieiszczkie na kosdi rok vedlie namyenionego przivileyv będą povinovaczi placzicz pod vyązaniem y pod vzivaniem tey jatky asz do zaplaczenia czinssu zatrzimanego, ktori then odstepek y z iego wsithkimy articuli przerzeczeny mężovie oboviązali sie y svoie potomky mocznie y nieodmiennie trzimacz na vieczne czassi.

Acta Cons. Casim. N. 761, str. 371.

564. 1566. die 16. m. Augusti, in Lublin.

Sigismundus Augustus rex Poloniae contubernio piscatorum Cracoviensium privilegia quaedam impertit.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quod cum relatum nobis esset per certos consiliarios nostros, complures reuenditores et propolas in damnum et detrimentum piscatorum Cracouiensium ac custodiae nostrae Cracouiensis piscium, quorum nomine census et prouentus annui ad officium magnae procurationis arcis nostrae Cracouiensis penduntur, pisces quosuis ad reuendendum coemptos in ciuitatem nostram Cracouiensem ac suburbia eiusdem libere adducere diuendereque, eaque ratione tam custodiae nostrae Cracouiensis, quam ipsorum piscatorum Cracouiensium commodis et vtilitati multum detrahere, quo nomine volentes prospicere, ne quid deinceps magnae procurationi arcis nostrae Cracouiensis atque piscatorum Cracouiensium commodis derogaretur, facimus potestatem piscatoribus nostris Cracouiensibus, vt nemini reuenditorum et propolarum liceat quocunque praetextu pisces quosuis coemptos in ciuitatem nostram Cracouiensem et suburbia eiusdem aduehere diuendereque sub ammissione et priuatione eiusmodi piscium, quorum medietas ad officium capitaneale Cracouiense, alia vero medietas ad officium magnae procurationis arcis nostrae Cracouiensis, interim vero, quamdiu possessionem piscaturae siue custodiae Cracouiensis consulatus Cracouiensis obtinebit, pro consulatu Cracouiensi irremissibiliter conuerti debet. Haec tamen concessio nostra ad nobiles eorumque seruitores, quibus ex bonis suis haereditarijs pisces ad ciuitatem Cracouiensem suburbiaque illius vendendi gratia mittere de more et antiqua consuetudine permissum est, extendi non debet. Qua quidem praerogatiua gaudere ij non poterint, qui pisces ad reuendendum quomodocumque coemptos, Cracouiam ad diuendendum miserint: astricti enim erunt iuramento corporali sese expurgare, pisces eiusmodi non ab eis coemptos, verum dominorum ipsorum proprios et non ad reuendendum emptos esse. Praeterea cum antiquitus non erat permissum cuiquam in ciuitate Cracouiensi aut suburbiis illius diuendere carpones ad crescendum in piscinas imponi solitos, *kroczki* et *piątniki* vulgo appellatos, verum in vsus piscinarum tanquam seminaria diuendebantur, hanc praerogatiuam quoque concedimus piscatoribus Cracouiensibus, quod nemini hominum licebit in ciuitate Cracouiensi suburbijsque illius diuendere sub amissione eiusmodi carponum, in vsus piscinarum magnae procurationis arcis nostrae Cracouiensis irremissibiliter conuertendorum. Et quoniam ex veteri more et consuetudine recepta piscatores Cracouienses non plures, tantum sex erant, quare eam quoque praerogatiuam damus piscatoribus Cracouiensibus, quod deinceps numerus maior eorundem augeri non debet neque plures piscatores possessores custodiae piscium Cracouiensis esse poterint, duntaxat sex, qui census et obuentiones omnes ad magnam procurationem arcis nostrae Cracouiensis

antiquitus pendi solitas, soluere et conferre asstricti erunt. Quia vero acceptione reseruaculorum *sadzawicze* vulgo dictorum, plerumque multum damni piscatoribus Cracouiensibus infertur, statuimus nemini hominum deinceps liberum fore reseruacula piscium sine consensu piscatoris Cracouiensis, cuius propria sunt, accipere, sub mulcta pecuniaria grossorum duodecim ad magnam procurationem arcis nostrae Cracouiensis, aliaque item duodecim grossorum parti laesae irremissibiliter luenda. Quam concessionem nostram ad vniuersorum et singulorum, quorum interest, et praesertim magnifici, generosi et famatorum Stanislai Miszkowski de Mirow palatini et capitanei generalis Cracouiensis, Rathnensisque, Mathiae Blesczinski magni procuratoris arcis nostrae Cracouiensis, in absentia eorundem vicecapitanei et viceprocuratoris siue locumtenentium illorum, ac proconsulis consulumque Cracouiensium praesentium et pro tempore existentium notitiam deducentes mandamus, vt piscatores nostros Cracouienses in superius recensitis praerogatiuis et concessionibus nostris inuiolabiliter conseruent ab alijsque conseruari curent, voceque publica ministerialis terrestris ad noticiam vniuersorum diebus fori septimanalis deduci atque in vsu concessionum eiusmodi illos tueri, quotiescunque requisitae fuerint, curent. In cuius rei fidem et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus subappensum est. Datum Lublini in conuentu regni generali feria sexta post festum Assumptionis gloriosissimae virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri trigesimo septimo. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiani regni Poloniae cancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu rybaków Krakowskich. Pieczęć wraz z rzemykiem pargaminowym oderwana.

565. 1566. die 24. m. Octobris, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum inter braseatores et doleatores Casimirienses litem dirimens.

Actum feria quinta ante festum Simonis et Iudae apostolorum. — Na zalobę starssych y mlodsych slodownikow na przeciwko bednarzom Kasimirskiem vczinioną o tho, isz achtelle nyevarunkove czinią y drozey ye przedaią, panowie raycze przikazali, aby bednarze od tich czassow achtel dobrze smolony przedavali za piecz gr. a niesmolony za czteri gr. A v ktorego by kolviek bil achtel gotovy, aby go kasdemv przedal, tak iako ynssemv przedaią; a starssy mistrzovie maią roboth achtelly na kasdi thidzien doglądacz, a ktori by s nych zlorzeczil abo layal, tedy go mayą panu burmistrzovi opoviedziecz. A thesz mayą dogledacz, kiedi achtelle myią abo pobyaią, thedi achtelly srzobyonych any achtellow Cracc. aby nyepobyali, a tesz aby achtelli na Cracc. miarę nie czinili pod vyną f. 2. A ktoriby takovi bil w takich rzeczach nalezion a przesviaczon, tedi ma vyny kopę dacz, na czo wsisczi bednarze tak starssy iako y mlodsy zesvolely pod thąsz vyna.

Acta Consul. Casim. 761, str. 452.

566. 1567. die 11. m. Ianuarii, Cracoviae.

Pactum cultellificum Cracoviensium cum Cracoviensibus institoribus ferrariis de cultellis exoticis vendendis.

Sabbato post festum Epiphaniarum Domini. — Coram officio consulari Craccouiensi comparentes personaliter Iacobus Scawinski, Simon Guga cultellifices, seniores contubernij cultellificum Craccouiensium, item Leonardus Vierzbicki etc.*) cultellifices Craccouienses suis et reliquorum confratrum suorum totiusque contubernij cultellificum Craccouiensium nominibus, vtpote Sigismundi Mach etc.**) ex vna, et institores Craccouienses, omnis generis ferramentorum venditores cognomento *schmedlierze*, videlicet Ioannes Lang etc.***) ab altera parte, palam, libere, publice recognouerunt ac verbis expressis fassi fassaeque sunt, factam esse inter easdem vtrasque partes infrascriptam concordiam et amicabilem compositionem in hunc, qui sequitur modum:

Primum et ante omnia praedicti cultellifices ac totum contubernium eorundem cultellificum Craccouiensium attento et perpenso debito amore erga memoratos institores Craccouienses ac pro meliori reipublicae commodo et vtilitate, nulla ratione nulloque respectu habito jurium suorum, decretorum et confirmationum tam s. r. maiestatis quam etiam spectabilis senatus vrbis huius Craccouiensis, quae inter se vtrinque habent, nolentesque illis vti fruique, sed vltronee de mera voluntate ex vi praesentis concordiae ab eiusmodi priuilegijs quoad institores Craccouienses duntaxat recedentes, hijs modernis praesentibusque institoribus Craccouiensibus alias *smedlerzom* ac illorum omnibus successoribus et posteris permittunt et concedunt facultatem temporibus perpetuis libere vendendi cultellos exoticos, peregrinos siue extraneos eiusmodi laborum alias *gathonkow*, vtpote Stirienses, Hungaricos, Wathouienses et Swidniczenses; vbi etiam praenominati institores recognouerunt, se etiam permittere et facultatem concedere omnibus magistris cultellificibus Craccouiensibus, quod etiam illis liberum erit vendere eiusmodi cultellos exoticos peregrinos siue extraneos eorundem laborum cognomento *gathonkow*, vtpote Stirienses, Wathouienses et Swidniczenses; alios autem omnes cultellos, videlicet Silesiticos, Bohemicos, Opauienses, Nissiae, Wrathislauienses obstrinxerunt se vtrinque ambe partes sub amissione eiusmodi cultellorum nunquam diuendituros, ita quod quicumque ausus fuerit eiusmodi cultellos habere et diuendere, talis eiusmodi amittere debet, sed duntaxat solum modo (loco eiusmodi cultellorum Silesiticorum laborum) vendere debent cultellos laboris cultellificum Craccouiensium, tam videlicet ipsimet soli cultellifices, quam etiam institores Craccouienses, dum modo per ipsos institores a cultellificibus Craccouiensibus empti fuerint. Praeterea nouissime recognouerunt, quod in nundinis liberum esse debet vtrisque partibus omnis generis cultellos Silesiticos, Bohemicos et alios diuendere.

*) Następuje jeszcze 3 wymienionych. **) Następuje jeszcze 8 wymienionych. ***) Następuje jeszcze 12 wymienionych szmedlerzy i szmedlarek.

Quamquidem concordiam et amicabilem compositionem partes ambae sibi inuicem tenere se submiserunt et consenserunt sub vadio centum marcarum, spectabili senatui Craccouiensi pro republica ciuitatis huius succumbendo.

Acta Cons. Crac. 22, str. 837.

567. 1567. die 5. m. Maii, Petricoviae.

Statuta contubernii saponariorum Cracoviensium.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, harum noticiam habituris, exhibitos esse nobis per certos consiliarios nostros nomine famatorum saponariorum ciuitatis nostrae Cracouiensis articulos nonnullos ad bonum ordinem et regimen fraternitatis saponariorum ciuitatis nostrae Cracouiensis pertinentes, supplicatumque nobis esse, vt eiusmodi articulos authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quorum quidem articulorum verba haec sequuntur:

§. 1. Naprzod mistrzowie takze y towarzisze y vczniowie wszisczi midlarze Crakowsczi maią bycz starozitnei wiari krzescziianskiei ani w czim nieodmieniacz, czo przinalezi kv sluzbie pana Boga wedla tego, iako ich oiczowie y przodkowie trzimali y wierzili. Bracztwo to midlarskie wedlia dawnego zwyczaiv w koscziele panni Mary w rinkv Cracowskiem szwiecze swoie na miesczv zwiklem bendzie miecz y tamze pri tim koscziele nabozenstwa y pogrzebi krzescziianskie tich bracziei, ktore s szwiata przes szmiercz pan Bog bendzie bracz, abo sziostri, powinowaczi tez bendą miecz. A ile razi przes starsze mistrze bendą obeslani tak mistrzowie iako i towarzisze na pogrzeby zmarlei bracziei, powinowaczi bendą na dzien y godzinę naznaczoną kv prowadzeniv do grobv zmarlego ziscz szię y przi zalomszach bycz; takze tez przi tichze wszistkich obchodziech małzonki ich powinowate bendą bywacz. Timze obiczaiem ine obchodi zwyczaine koscziola krzesczianskiego powinowaczi będą iako ine bracztwa wypełniacz. A gdzieby ktori mistrz przi takowech obchodziech nie bel, ten powinowat bendzie dacz winę do bracztwa grosz ieden; a towarzisz ktoriby niebel pulgrosza.

§ 2. Item na kozde svchedni y na czasi yne, bendzieli potrzeba tego niosla, ile razi bendą obsilani przed starsze mistrzowie y towarzisze, powinowaczi bendą ziscz szie do bracztwa a tam o dobrem porządkv vinni bendą miecz namowy y radę. Powinni tez bendą zbroię y strzelbę wedlia moznosczi tego bracztwa mistrzowie miecz.

§ 3. Midliarzow w miesczie Crakowskiem nie ma bycz więtsza liczba, iedno dwanasczie, wedlia staradawnego zwyczaiv y vchwali, dlia tego, ze gdzieby szie zagęsczila więtsza liczba midlarzow, tediby nietak warowne mydlo robione bylo y drogoscz by więtsza łoiv bela. I takze tez taz liczba iatek mydlarskich dwanasczie ma bycz a nie więczei.

§ 4. Item midlo ma bicz robione dobre a pod iednaką miarą tak wzdłvż yako y na szerz wedlug starei miari, a tak, izeby bel kamien statecznie we dwudziestv tablicz, pod winą iednego kamienia woskv.

§ 5. Item ktori sz nich bendzie mial podnieczacz, ma poslacz po czechę do starszich, za ktorą ma dacz grosz, a takowe czechi znoszicz do czechv na kwartal bendą winni pod winą pvlkamienia woskv.

§ 6. Item starszi tego maią dozrzecz, aby browari bely obchodzone dwa razi w tidzien przes mistrze mlodsze albo komv starszi roskazą pod winą pvlkamienia woskv.

§ 7. Item aby zaden sz nich nieszmial robicz ani podnieczacz, iedno we dwie niedzieli raz, pod winą kamienia woskv.

§ 8. Item aby zaden niekladl więczei loiv na robotę iedno dwadziesczia y czteri kamienie, pod winą kamienia woskv; a ieszliby szie towarzisz ktori tego wazil kwoli mistrzowi, zeby więczei loiv wlozil, ma bycz karan więzieniem ratusznem y winą piączi groszi.

§ 9. Item aby wszisczi formy iednostaine mieli te, w ktore midlo wylewaią, tak wzdlvz iako y na zwysz, pod winą kamienia woskv.

§ 10. Item aby sz nich zaden nieszmial przedawacz ani wykladacz roboti niedorobionei, pod winą kamienia woskv. Starszi tego maią doglądacz y takową robotę maią roskazacz znowv przerobicz pod winą kamienia woskv.

§ 11. Item aby zaden sz nich nieprzedawal czvdzego mydla pod czechą swoią, ale przedawszi swe ma iatkę zamknącz pod winą kamienia woskv.

§ 12. Item aby zaden mistrz ani thowarzisz nierabial w browarze s pomocznikі zadnemi, okrom czeladzi viednanei, pod winą szeszczi groszi.

§ 13. Item aby ieden drugiemv kramarzow zwyklich nieodwabial pod winą kamienia woskv.

§ 14. Item aby zaden sz nich drozei nieprzedawal midla iedno trzem groszmi nizli łoi kvpi, pod winą kamienia woskv.

§ 15. Item aby zaden sz nich potaiemnie nie kvpowal towarv po gospodach iako loiv goszczinnego, iedno przed wagą na tim miesczv, gdzie taki towar przzedawani bywa, pod winą kamienia woskv.

§ 16. Item aby midlo niebelo przedawane po vliczach v okienniczek tabliczami, iedno w iatkach a v midlarzow okrom kraianego; takowe midlo gdzie ie naidą, bendzie wolno starszem pobracz z vrzendem kazdą razą do czechv.

§ 17. Item kiedi szie pocznie sprawa w czechv, ktoriby sz nich wyszed nie wziąwszi odpvsczenia, ma dacz grosz ieden.

§ 18. Item kiedi obeszlią braczią starszi pod panską winą, ktori nie przidzie odpvsczenia nie wziąwszi, ma dacz szescz groszi; a ieszli pod braczką winą, tedi ma dacz ieden grosz nie sziadaiącz na miescze.

§ 19. Item niewiasti w iatkach maią porzandnie przi przedawaniv mydla sziedziecz y zachowacz szie; a ta ktoraby swari poczinala abo szie nierządnie chowala, ma bycz karana wedlia wystempkv.

§ 20. Item zaden tez mistrz ani mistrzowa nima ieden drugiemv niewiasti takowei odwabiacz abo przemawiacz do sziebie, pod winą kamienia woskv.

§ 21. Item aby zaden grifnik nieszmial kvpowacz loiv smalczowanego,

iedno svrowy tak v rzeznikow wszelakich iako y v gosczi, takze y v przekvpniow pod winą dwv kamieniv woskv.

§ 22. Item midlarze w smalczvzie miesczkiem, gdzie smalczvią łoi, maią miecz kocziel wlasni kv smalczowaniv loiv y vziwacz tego iako y czi, czo loiem przekvpuią, a miastv bendą winni placzicz od kamienia iako y grefniczi. A s tei prziczini bendzie im wolno kvpowacz loi svrowy wszendzie, a grifniczi zadnei drogosczi ani szkodi midlarzom nimaią czinicz w kvpowaniv takowego loiv svrowego, pod winą kamienia woskv.

§ 23. Item ieszliby szie kiedi trefilo, zeby iaki midliarz obczi, ktoriby szie nie vczil miendzi midlarzami Crakowskimi, albo przichodzien chczial midlo robicz y przedawacz w Crakowie, na Kazimierzv, na Stradomi, na Kleparzv, albo w ktorich kolwiek dworzech y domiech, takowemv wedlia staradawnei vchwali niebendzie wolno robicz mydla, alie iako skoro starszi dadzą znacz do vrzendv, pod ktorem bendzie nalezion, ma bycz pohamowan przes on vrzand aby nierobiel y nieprzedawal, y o to karan wedlvg wynalaskv vrzendv onego, pod ktorem takowy nalezion bendzie.

§ 24. Item wdowa pozostala ieszliby szla za mąz za takowego, ktoribi niebel naszego rzemiosla, takowa ivz tego rzemiosla nie moze robicz, alie starszi maią iatkę zamknącz y czeladzi zakazacz robicz y oddacz iatkę temv, komv bendzie naliezala z dozwoleniem radi Crakowskiei.

§ 25. Item na mistrzowstwo takowego obieracz maią, ktoriby vmial dostatecznie rzemioslo y vczinil dosicz powinowatoscziam wszitkiem postempkom.

§ 26. Item kozdi, ktori zostanie mistrzem a iatka mv bendzie oddana y miescze miendzi braczią naznaczone, takowi zarazem ma przyiącz mieszczkie prawo pod winą kamienia woskv.

§ 27. Item mistrz, ktoribi chczial, zeby sin po iego szmierczi miendzi braczią miescze mial y iatkę, ma przisczi do bracztwa wespolek y z zoną y s sinem, tam go ma opowiedziecz przed braczią wszistką y dacz to zapisacz w xięgi czechowe, a tak po oiczowskiei szmierczi on sin iatkę y miescze miendzi braczią bendzie mial. A wszakze na on czas, gdi go ivz braczia bendą miecz przyiącz miendzi szię, bendzie powinowat do bracztwa do skrzinki dacz dwa zlota we zloczie y colacziią vczinicz, a bendzie powinowat zapisacz szie w bracztwie matkę opatrowacz wszemi potrzebami az do szmierczi wedlvg przemozenia swego. A gdzieby temv dosicz nie cziniel a skargaby od matki na niego przisziа, ile krocz to bendzie, ma bycz karan kozdą razą kamieniem woskv.

§ 28. Item mistrzowicz ten, ktori nie bendzie opowiedzian w czechv ani zapisan za ziwota oiczowskiego, bendzie szie powinowat vczicz rzemiosla po oiczowskiei szmierczi iako inszi vczen, a wszakze bendzie na łascze bracziei wszitkiei. A gdzieby to vpornie cziniel a przedszię szie domagal rzemiosla robicz, ma bycz pohamowan przez vrzand Crakowski.

§ 29. Item mlodzieniecz, gdi ma przistacz na rzemioslo midlarskie, ma przisczi do czechv ze dwiema mieszczani osziadlemi, ktorzi zan przirzeką, ze szie ma trzi lata vczicz tego rzemiosla v tego mistrza, ktoremv go braczia polieczą; a gdzieby ten mlodzieniecz odszedl przed wyvczeniem, rękoimie oni bendą powinni starszem dzieszіencz grziwien polozicz, czo ma bycz zapisano w xięgi czechowe; a ten mlodzieniecz bendzie powinien list vkazacz

od vrodzenia a do skrzinki dacz szescz groszi y ma bycz zapisano w xięgi czechowe, tamze go oddacz mistrzowi.

§ 30. Item mlodzieniecz on, kiedi ivsz bendzie rozumial rzemiosło, a iz go mistrz poszlie do inszego mistrza robicz, bendzie bral myta od roboti czterzi grosze.

§ 31. Item gdi ivz wyslvzi trzi lata ten mlodzieniecz, ma żądacz mistrza swego przed braczią, abi go wolnem vcziniel.

§ 32. Item mistrz onego mlodziencza tam ma oddacz bracziei wszitkiei w mocz, zaleczicz go wedlvg iego zachowania, a starszi bendą mv powinowaczi obyczai towarziski przepowiedziecz, a on da do skrzinki zloti ieden moneti. A od tego czasv bendzie bral myta od roboti pięncz groszi, od rospvsczania dwa, a ma szię zapisacz w czechv, ze bendzie za towarzisz powinowat robicz pięcz liat mistrzom.

§ 33. Item czeladzi wszistkiei nima bycz więczei iedno czterzei, a to dla tego, yz gdzieby ich więczei belo, tediby niemieli ziwnosczi y wychowania miendzi braczią, a takbi mvszieli odchodzicz y stądby szie partaczow wiele mnozilo.

§ 34. Item towarzisz, ktoriby zamieszkal roboczie mistrzowi swą niedbalosczią, maią go starszi karacz winą piączi groszi.

§ 35. Item towarzisz abo vczen, ktoriby vcziniel szkodę w browarze albo vkipiel mydlo, ma bycz karan więzieniem ratvsznim y winą yako braczia vznaią.

§ 36. Item aby towarzisz y vczen v tego mistrza robiel, v ktorego mv starszi roskazą, a nie yndziei, pod winą piączi groszi.

§ 37. Item gdiby szie towarzisz rozniemogl v ktorego mistrza przi roboczie, bendzie go powinowat opatrzicz wszitkimi potrzebami dwie niedzieli pod winą kamienia woskv.

§ 38. Item gdiby vczen odszed od mistrza swego, a drvgi mistrz zeby go przechowywał, a starszem nieopowiedzial, ma bycz karan kamieniem woskv a vczen więzieniem.

§ 39. Item gdiby szie trefilo, zeby towarzisz chczial zostacz mistrzem, niemoze azby na niego iatka prziszla, abo zeby wdowę abo dziewkę tego rzemiosla z iatką poiął; taki ma prziscz do czechu z liudzmi, czi maią prosicz starszich y bracziei wszistkiei za niem, a on bendzie powinien do skrzinki dacz czteri zlote monety y colaczią vczinicz na mistrze y na mistrzowe na czas naznaczoni, pod winą dziesiączi grziwien.

§ 40. Item vcznie swoie maią miecz za takowem porządkiem kv wyvczeniv rzemiosla, aby bel vczen dan bratv na rzemieszlie starszemv; a gdi szie ten wyvczi, ma bycz dan mlodszemv mistrzowi, na ktorego ordinaria przydzie, tak, zeby raz starszi mistrzowie drvgi raz mlodszi vczili.

§ 41. Item mistrz mlodi bendzie powinowat wszelakie poslvgi czinicz czechowe, ktore mv roskazą starszi, pod winą kamienia woskv.

Quos quidem articulos superius recensitos nos authoritate nostra regia in omnibus conditionibus, clausulis et articulis approbandos, ratificandos et confirmandos duximus, approbamusque, ratificamus et confirmamus praesentibus, decernentes eosdem articulos et omnia in eis contenta, in quibus statutis regni non derogatur, robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Petricouiae in conuentu regni generali, feria secunda post dominicam Rogationum proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, regni vero nostri trigesimo octauo. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiani regni Poloniae cancellarij etc.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu mydlarzy Krakowskich, opatrzony jest większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z zielonego i żółtego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

568. 1567. die 5. m. Maii, Petricoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae significat albicerdonibus Cracoviensibus, sese quibusdam commissariis negotium inquirendi de fluvio Rudawka commisisse.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dvx Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Famatis albicerdonibus in suburbio cerdonum extra muros Craccouienses, fidelibus dilectis gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Designauimus certos commissarios nostros reuidendi fluuioli minoris Rudawka dicti *Faulrade*, a mola lapidea per Cerdoniam uersus templum beatae Mariae virginis in Arena currentis, cuius liberum usum et pacificam possessionem rubricerdonibus fidelitates vestrae interdicunt atque eius aquam in exercendo artificio suo uariis immundiciis inficiunt. Quare mandamus fidelitatibus vestris, ut a commissariis nostris uocati, coram eis compareant et quidquid iusserint, faciant. Pro gratia nostra facturae. Datum Petricouiae in conuentione generali feria secunda post dominicam Rogationum proxima, anno Domini M D L XVII, regni vero nostri anno XXXVIII. — Ad mandatum proprium sacrae maiestatis regiae.

Dokument papierowy, przechowany w cechu białoskórników Krakowskich. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

569. 1567. die 26. m. Maii, Petricoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae proconsuli et consulibus Cracoviensibus mandat, ne extraneos artifices a venditione operum suorum in nundinis Cracoviensibus prohibeant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Relatum est nobis

per nuncios reipublicae ciuitatis nostrae Cracouiensis ad conuentum regni praesentem missos, fraternitates infrascriptas, vtpote mensatores, caldeatores et sellatores Cracouienses impetrasse a nobis quasdam praerogatiuas et priuilegia, quibus extraneis artificibus res et merces laboris artificijque sui proprii per alios aliunde Cracouiam aduectas, in nundinis Cracouiae celebrari solitis, publice vendere minime permittunt, in graue damnum, praeiudicium et grauamen non solum eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiensis indigenarum, sed etiam aliorum subditorum nostrorum ac incolarum regni nostri cuiuscunque status et conditionis existentium, necnon etiam in derogationem priuilegij originalis ciuitatis Cracouiensis super nundinas ciuitatis illius concessi. Quoniam vero ex praescripto priuilegij generalis ciuitatis nostrae Cracouiensis super nundinas ciuitatis illius dati, ad annalia fora nundinasque publicas omnibus extraneis mercatoribus et artificibus cum rebus et mercibus suis mechanicis venientibus libera facultas concessa est eiusmodi res et merces aduectas libere et absque cuiusuis impedimento publice vendere, neque supranominatas fraternitates siue contubernia eiusmodi praerogatiuis et priuilegijs suis tanquam iuri communi et commemorato priuilegio contrarijs, id illis prohibere posse, idcirco fidelitatibus vestris serio mandamus ac precipimus, omnino habere volentes, vt vocatis ad sui officij consularis praesentiam supranominatis fraternitatibus Cracouiensibus, illis iniungant ac serio mandent, ne extraneos artifices cum rebus et operibus suis mechanicis in nundinas Cracouienses venientes, in venditione eiusmodi rerum et mercium suarum mechanicarum non modo non impediant, neque vllum negocium prorsus eis inferant, verum etiam id illis libere permittant, siquidem eiusmodi praerogatiuas et priuilegia in eo passu, quoad liberam eiusmodi rerum mechanicarum in nundinis Cracouiensibus venditionem, vti iuri communi et priuilegio originali Cracouiensi praenominato contraria, per praesentes iam exnunc relaxamus et abrogamus, alia vero contenta in eiusmodi praerogatiuis et priuilegijs illorum descripta in suo robore reseruamus. Secus pro gratia nostra et debito officij vestri fidelitates vestrae non facturae. Datum Petricouiae in conuentu regni generali die XXVI mensis Maij, anno Domini M D L XVII, regni vero nostri XXXVIII. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Ad proprium mandatum sacrae regiae maiestatis.

Dokument papierowy, opatrzony większą pieczęcią koronną, wyciśniętą na samym dokumencie poniżej tekstu.

570. 1567. die 27. m. Augusti, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum inter sellatores gladiatoresque Cracovienses et tendlarios Cracovienses litem dirimens.

Actum feria quinta post festum s. Bartholomei. — In causa per seniores sellatores et gladiatores Craccouienses vt pote Iacobum Turek, Nicolaum Magiera, Clementem Malinowski et Iacobum Ruczienski suis et aliorum fratrum suorum omnium nominibus, Georgio sartori et Georgio pellioni tendlarijs seu rerum antiquarum venditoribus occasione venditionis rerum coram hoc officio consulari Craccouiensi instituta, domini consules audita partium controuersia decreuerunt:

quod supranominati tendlarij rerumque antiquarum venditores a modo nullas res nouas ad artificia illorum pertinentes, sed solummodo veteres et antiquas res, idque feria tertia et sexta diebus fori septimanalis duntaxat ad meridiem in foro antiquario vendere venumque exponere debent, iniungentes ac demandates illis, ne ea ipsa celaria, vbi eiusmodi res antiquae seruantur ac venum exponuntur, alijs diebus, sed solummodo feria tertia et sexta diebus fori septimanis, idque duntaxat ad meridiem aperire audeant sub receptione talium rerum.

Acta Cons. Crac. 22, str. 927.

571. 1568. die 2. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de tabernis ligneis in circulo Cracoviensi non exstruendis.

Actum feria sexta postridie festi Circumcisionis Domini. — Domini consules in negociis reipublicae per scedulas solenniter conuocati, inherentes priuilegiis ciuitatis huius, tum etiam obtemperantes mandatis s. regiae maiestatis, atque pro debito officii sui diligenter praecavendo, ne vrbs haec regia vti regni primaria in locis celebribus per inordinata aedificia deturpetur, ac vt omnis incendiorum occasio et materia prorsus tollatur ac submoueatur, vnanimi voluntate ac consensu vigore praesentis inscriptionis sanxerunt et concluserunt, quod amodo deinceps ipsi eorumque successores ac domini lonheri nunc et pro tempore existentes, in iis locis publicis, quae in circulo Craccouiensi sub domo murata contubernii pellionum Craccouiensium, incipiendo ab ostio staterae sepaceae, quae etiam minor vocatur, vsque ad aciem eundo ex circulo Cracouiensi ad institas opulentas consistunt, nullas amplius institas ligneas aedificare ac collocare vlli prorsus hominum vnquam permissuri, concessuri, neque denique ea ipsa loca superius recensita vlli hominum inscripturi sunt perpetuo, imo si quidpiam in contrarium factum aut alicui inscriptum aut aliquas institas ligneas in posterum in ipsis locis superius commemoratis construere ac collocare contra presentem inscriptionem permissum fuerit, id totum irritum et inane esse debet perpetuis temporibus. Quodquidem ex mandato dominorum actis consularibus Cracouiensibus est annotatum.

Acta Cons. Crac. 23, str. 33.

572. 1568. die 15. m. Ianuarii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum inter socios et magistros contubernii cultellificum Cracoviensium litem dirimens.

Actum feria quinta post octauas Epiphaniarum Domini. — Conquerentibus coram officio consulari Craccouiensi socijs contubernij cultellificum Craccouiensium contra et aduersus magistros suos tam seniores quam iuniores ac totum contubernium cultellificum Craccouiensium, domini consules audita partium controuersia ita inter easdem partes adinuenerunt ac decreuerunt, quod praefati magistri ab vna sexagena cultellorum elaboratorum socijs suis cognomento *lawicznikom* per grossos tres cum medio dare et numerare, alijs vero socijs omnibus apud ignem in incude laborantibus alias *podmistrzom* nuncupatis, iuxta antiquam consuetudinem, quemadmodum antea ita et nunc soluere, nec non literas edoctionis eiusdem artificij cuilibet postulanti quauis mora et tergiuersatione semota dare et extradere debent, eruntque adstricti. E diuerso ipsi socij magistris suis obedire ac obtemperare eosque omni honore debito prosequi tenentur.

Acta Consul. Crac. 23, str. 34.

573. 1568. die 23. m. Ianuarii, Cracoviae.

Statuta tabernatorum Cracoviensium.

Nos consules ciuitatis Cracouiae significamus tenore praesentium, vniuersis et singulis, quibus expedit, praesentibus et futuris, quod nos in reipublicae negotiis per schaedulas solenniter conuocati, attendentes frequentes querelas tabernatorum siue coctorum cereuisiae, ciuium nostrorum Craccouiensium, qui saepius coram nobis quaesti sunt, se multum in eorum opibus decrescere, atque licentia et negligentia familiae suae damnis non mediocribus affici ad inopiamque peruenire, causam potissimum hanc allegantes, quod constitutiones nullas in scriptis habeant, quibus obseruatis bonum communitatis eorum ac reipublicae adaugeri ordoque et obedientia inter eos seruari atque familia eorum certis legibus adstricta, in officio se contineri possit, postulantesque a nobis certas constitutiones polonico idiomate in scriptis coram nobis exhibitas, confirmari et approbari, posteaquam sacra regia maiestas dominus noster clementissimus contubernium habendum coctoribus cereuisiae, ut petiuit communitas, non sit arbitrata necessarium, sed manere illos iuxta ueterem et antiquam consuetudinem, familiam uero illorum, quae apud illos artem coquendae cereuisiae didicerit, vbique in regno et dominiis suscipiendam, et ad cocturam ipsius cereuisiae admittendam et nequaquam reijciendam esse, sua sacra regia maiestas decernere dignata est. Idcirco inherentes eiusmodi decreto suae sacrae regiae maiestatis, innitentesque antiquae consuetudini illorum a multis annis inter eos seruari solitae, tum etiam

commodo et utilitati reipublicae ciuitatis huius pro debito officii nostri in primis consulere ac prospicere, deinde uero in bonum ordinem illos redigere cupientes, non ut contubernium haberent, approbantes, sed solummodo iuxta ordinationem, tam ex parte ritus et ceremoniarum ecclesiasticarum, quam etiam ex parte discendae familiae antiquitus inter eos obseruari solitam, illos conseruari uolentes, eiusmodi ordinationem siue constitutiones infrascriptas per eos coram nobis productas, publiceque lectas, ad petita eorundem pro maiori vtilitate reipublicae ciuitatis huius ac pro meliori ordine inter eos conseruando secundum antiquam consuetudinem illorum ac iuxta decretum suae sacrae regiae maiestatis approbauimus et confirmauimus, approbamusque et confirmamus sigilli nostri appensione, ad arbitrium tamen et uoluntatem nostram successorumque nostrorum consulum Cracouiensium haec omnia iuxta temporis exigentiam reuocandum ac immutandum, in toto vel in parte. Quarum quidem constitutionum siue ordinationis tenor ad verbum sic sequitur estque talis:

§ 1. Naprzod szescz starszich bicz ma, ktorzi thich wszitkich porzadkow nizei opiszanich dogledacz benda powinni zeby thesz ku szlawie y pozithkowi wszitkie rzeczi szprawowane bely, zwlaszcza thesz zeby szie wprawowali thim liepiei ku sztrzelbie wszelakiei y thesz ku wichodzeniu y przijazdam krolia jego mczi pana naszego mcziwego, czego pilnie szie maią uczicz i thego sztrzecz iako y inszi mieszczanie Krakowszczi.

§ 2. Item kthoriby kolwiek slodownik albo pywowar piwo w mieszczie Cracowie warzicz chczial tham wszedzie, gdzie by szie iurisditia Krakowska szcziagala, thakowy koszdy naprzod liszth od urodzenia y cznothliwego zachowania ma miecz; tho gdy bendzie mial, bendzie powinien v ich mczi panow radziecz miastha Krakowskiego proszicz, aby go w liczbe ynszich mieszczan przijeli, alias ma mieszczkie prawo przijacz.

§ 3. Item pothim gdy iusz mieszczkie prawo przijimie, bendzie powinien miasztho stuk dacz cztherzi grziwny na zbroie albo na hakownicze ku liepszemu rzecziposzpolithei.

§ 4. Item gdisz besz posluszensthwa w kozdim zgromadzeniu niemoze szie nicz dobrego mnozicz, dlia thego kiedy by bylo yakie roszkazanie ich mczi panow rady Craccowskiei, thedy kaczmarze wszithczi przesz poszla swego obeszlani bicz maią przes starsze szwe wedlie panskiego roszkazania y potrzeby, na czasz y na godzine naznaczoną beda szie powinni ziiszcz pod winą iednego funta woszku; a kthory by thak uporny byl, yszby uporem szwim niechczial poszlusensthwa czynicz, thakowego thesz besz wszeliakiego omieszkania maią urzędowi radzieczkiemu opowiedziecz, a urząd thakowego bedzie powinien skaracz wedlie wysthępku iego.

§ 5. Item aby urzad w sprawach pilniich pospolithei rzeczi potrzebnich nie bil czesto molestowan, thedi male rzeczi, kthore by kolwiek szie miedzi braczią wszczeli, iako swary albo iakie niesnaczki o iakie male dluszki albo o naczinie karczmarskie, iako szie tho czesztho przidawa, o iachtelie y o insze wszeliakie naczynie ku rzemieszlu karczmarskiemu naliezacze, starszi y z braczią bedą miecz zupełną mocz rossedzicz.

§ 6. Item yesli by szie kthoremu brathu zdalo, iszby go starszy z bra-

czią zlie oszadzili, a on by szie bral do panow radziecz, thakowemu do panow niema bycz broniono pod winą y wielkim karaniem.

§ 7. Item na suche dni braczia wszithczi y sziostry wdowy gdy będa przesz poszla karczmarskiego obeslany na kozdy qwarthal, thedy szie beda powinny zyscz do starszego y kozdy bedzie powinien dacz na woszk po groszu.

§ 8. Item thowarzisze wszithczi rzemiesla karczmarskiego albo szlodowniczego bedą powinni biicz posluszni starszich y wsistkiego bracztwa karczmarskiego, poslugy wszithki, kthore przykazą, beda powinowaczi wypelnicz pod wina alias yednego wochlonu.

§ 9. Item thowarzisz kozdy rzemieszla przerzeczonego bedzie u pana albo u mistrza szwego na thydzien robiel.

§ 10. Item mytho czeliadzi albo thowarziszowi rzemieszla omienionego ma bycz placono thym szposzobem: na thydzien stharszemu towarziszowi po czterzi grosze, a mlodszemu po trzy grosze.

§ 11. Item iesliby szie kthoremu thowarziszowi u szwego mistrza robicz niepodobalo, thedy będzie thakowy thowarzisz powinien przed thym wypowiedziecz dwie niedzieli, nizli ma odyscz, aby szie mistrz wczasz czeladnikiem ynszim opatrzil; a wszakosz ieslyzeby zaczal stukę slodową a iey niedorobiel, thedy thak dlugo odchodzicz niema, aze thaka stuke zaczentha dorobi y odda panu szwemu.

§ 12. Item thakze thesz yesliby szie thowarzisz mistrzowi niepodobal, ma mu thesz mistrz dwie niedzieli przed thim robothe wypowiedziecz, aby szie opatrzil indzey o robothe y o szluszbe.

§ 13. Item ieszliby czeladnik albo thowarzisz odszedl od mistrza szwego niepowiedziawszi mu wedlie obyczaia wyssey omienionego, thedy thakowy ma bycz karan dwiema wochlonoma.

§ 14. Item mistrz iesly by thakiesz kazal thowarziszowi nie wypowiedziawszi mu wedlie obyczaia wyssei omienionego, ma dacz wine cztherzi ffunthi wosku.

§ 15. Item starszy thowarzisz bedzie powinien strzedz szkody mistrzowskiei, mlodszemu thesz thosz roskazacz y szam przy niim bycz, aby szie mistrzowi wniwczem skoda niedziala.

§ 16. Item ieszliby thowarzisz starszi albo thesz mlodszy skodę iaką przesz szwe niedbalsthwo albo opilszthwo uczynil, thakowy ma bycz karan wochlonem, gdy nan skarga prziidzie przed starsze, a tho szie ma rozumiecz o thakiei szkodzie, kthoraby szie nie extendowala wyssey kopy; a czo by wyssei skody uczynil nizli kope, thedy thakową skodę kozdy thowarzisz bedzie powinien nagradzacz, yako stharszy mistrzowie nayda.

§ 17. Item starszi thowarzysz przy roboczie w browarze ma bycz powinien czuynym, trzezwim, a tho dlia ognia y dlia kothla thudziesz dlia ynszich przygod.

§. 18. Item thowarzisz starszy gdy by kocziel przypalil, thakowy ma bycz karan winą alias dwiema wochlony.

§ 19. Item thowarzisz mlodszy gdyby slod na liaszach przypalil, thakowy ma bycz karan iednem wochlonem.

§ 20. Item ucznia gdy mistrz na rzemieszlo prziimowacz bedzie, thakowy mistrz ma bycz szam uczony rzemiosla slodowniczego, takowy mistrz powinien bedzie dowiedowacz szie od thegosz ucznia, yeszliby byl rodu y zachowania dobrego, dowiedziawszy szie ma mu dacz na probę dwie niedzieli albo trzy, yeszli szię mu rzemieszlo bedzie podobacz albo ieszli bedzie mogl themu rzemieszlu szprostacz.

§ 21. Item kiedy szie mu rzemieszlo szpodoba a bedzie mogl szproszthacz, thedy go bedzie powinien przed starszymi uiednacz na rok tylko, thamze przy iednaniu przerzeczony uczen pamiethnego do bracztwa powinien bendzie dacz groszy oszm, tham do regiestru czasz, poki szie ma uczicz, bendzie wpiszany.

§ 22. Item gdy szie thakowy uczen wyuczy a slowu szwemu doszicz uczyni wedlie zmowy, thedy mistrz iego ma go postawicz przed starszemi y wyznacz, isz mu doszicz uczynil szlowu szwemu, thamze za thowarzisza przerzeczony mistrz ma przed starszemi spuszczicz, uczniowi przerzeczonemu thenze mistrz ma dacz grzywne pieniedzy miastho szath albo odzienia wszeliakiego; a do bracztwa dacz zapisznego groszy oszm.

§ 23. Item iesli by takowy uczen odszedl od mistrza szwego niedouczivszy szie, a pothym by przyszedl a chczial szie douczacz, thedy on pierwszy czasz niema mu bycz poczythany za czasz uczenia, alie znowu szie bendzie powinien uczycz rok.

§ 24. Item yeszliby mistrz uczniowi pierwei umarl nizliby szie douczyl, thedy thakowy uczen u pozostaley wdowy, iesly go bendzie potrzebowacz, ma szię douczacz y thak za dobrego ma bycz poczythan, iakoby szie u szamego mistrza uczyl; a iesliby go wdowa pozosthala niepotrzebowala, thedy go ma oddacz do starszych na douczanie, a ony go maią dacz, do kthorego mistrza benda naliepiey rozumiecz.

§ 25. Item zaden mistrz niema prziimowacz ucznia thakowego, kthoryby odszedl od iednego a chcialby szie uczicz u drugiego, pod wina pul kamienia woszku.

§ 26. Item mistrz albo thesz mistrzowa, ieden drugiemu thowarzysza, szlugi, szluzebnicze niema odwabiacz ani szam przesz szie, ani przesz ynsze wszeliakie persony, pod winą dwu ffunthu wosku.

§ 27. Item ieden drugiemu targu w zbożu, we drwach, w chmieliu y inszych wszitkich rzeczy ku potrzebie karczmarskiei naliezaczych niema przegabacz albo podkupowacz, pod winą pul kamienia woszku.

§ 28. Item ieden drugiemu karczmarza wieyskiego niema odmawiacz ani prziymowacz, azby szie pierwei dowiedzial, yeszli themu pirwey zaplaczil, u kthorego pierwey bral, bo przesz tho szila karczmarzow gynie, pod wina pul kamienia wosku.

§ 29. Item starszych mlodszy wszithczy y starszymi thym szposzobem maia wybieracz, tho iesth polowicze z uczonych albo slodownikow a druga polowicze z nieuczonich, tho ieszth, kthorzy szie nieuczeli szlodownicztwa; a thaczy wybrani maią szię zachowacz wedlie ynszich sztharszych.

§ 30. Item braczia stharszy powinni benda mlodszim rachunek na kozdy rok ze wszithkich rzeczy ym zwierzonych czynicz.

§ 31. Item szwiecze w uroczysthe szwietha, w wigilie, w dzien szwiethy na iutrzni, na mszy, na niesporze w koszcziele zapaliacz y zagaszacz tho

mlodszy mistrzowie beda powinny czynicz, pod wina iednego grosza, od kozdego zoszobna po groszu.

§ 32. Item gdy by z braczei kthory umarl szam albo szama, tho ieszth zona iego, dzieczie, thowarzisz, szluzebnik albo sluzebnicza, thedy wszithczy braczia y szioszty alias wdowy przesz szluge karczmarskiego obwieszczeni, ku prowadzeniu cziala do grobu powinny beda szie zyscz, pod winą grosza iednego; a gdy by męza doma niebylo, thedy malzonka oszobą szwą na pogrzeb powinna przyscz, pod tkakąsz winą.

§ 33. Item czialo thych oszob umarlych wyssei omienionich do grobu nieszcz mlodszy mystrzowie będą powinny, pod wina ffunth woszku.

§ 34. Item na zalomszą mary gotowacz, przykricz, szwiecze noszicz y wszitkie ynsze potrzeby ku themu naliezacze, thedy mlodszy beda tho powinny opatrzicz; po zalomszy tho wszythko pochowacz pod winą funtha wosku.

§ 35. Item na kozde suche dni na zalomszą wszithczy braczia y sziasthry alias wdowy gdy bedą przesz poszla obeslani, powinny szie będa zyscz: a gdy by męza doma kthorego nie bylo, thedy malzonka na tho mieiscze powinna przyscz, pod wina iednego grosza.

In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum et datum Cracouiae feria sexta post festum sanctae Agnetis, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu piwowarów Krakowskich. Pieczęć oderwana. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

574. 1568. die 25. m. Augusti, Casimiriae.

Senatus consultum de venditoribus panum fructuumque.

Actum feria quarta in crastino festi sancti Bartholomei. — Domini consules sanciuerunt, vt quicunque reuenditor aut reuenditrix panes et omne genus fructus in circulo vendiderit, singulis septimanis solidum vnum pro republica reponat exsoluatque.

Acta Consul. Casim. 761, str. 838.

575. 1568. die 1. m. Decembris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum inter mensatores Leopolienses et Cracovienses litem dirimens.

Actum feria quarta postridie festi s. Andreae. — Coram officio consulari Cracouiensi personaliter comparentes Simon Iaschek et Thomas Sext mensatores ciues Leopolienses, proposuerunt suo tociusque contubernii mensatorum Leopoliensium et presertim seniorum nominibus contra seniores contubernii mensatorum Cracouiensium, plurimas se ab illis molestias perferre,

inter quas eam esse insigniorem, quod magistros a senioribus contubernii Leopoliensis in arte sue professionis creatos, pro magistris haberi nolunt, sed saltim eos, qui Cracouie creantur aut per seniores magistros contubernii Cracouiensis alibi iam creati confirmantur, produxeruntque priuilegium articulorum certorum per s. regiam maiestatem confirmatorum, in quibus conceditur illis plena facultas magistros artis suae instituendi, petentes ius sibi suisque principalibus de illis dici. Ex aduerso seniores contubernii mensatorum Cracouiensium ante suam responsionem ad actorum propositionem requirebant, num actores haberent plenipotentiam a suis principalibus sufficientem; quam cum ipsos non habere intellexerunt, in nullam responsionem ad propositionem actorum sese intromittere pro hac vice volebant, quin petebant absolutionem a respondendo. Officium decreuit: quandoquidem actores propositione contra seniores contubernii mensatorum nomine seniorum contubernii mensatorum Leopoliensium facta, plenipotentiam a suis principalibus non habeant, extunc predicti mensatores seniores scilicet contubernii mensatorum Craccouiensium a responsione ad propositionem actorum die hodierna factam, pro hac vice absoluti esse debent.

Acta Cons. Crac. 23, str. 119.

576. 1569. die 15. m. Februarii, in Lublin.

Additamentum ad statuta tabernatorum Cracoviensium.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Solent reges et princepes, quorum memoriam volunt esse sempiternam, ea literarum monimentis ab obliuione comendare, uindicareque. Proinde nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litwaniae, necnon terrarum Craccouiae, Sandomiriae, Syradiae, Lanticiae, Cuiauiae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, ad quos pertinet, uniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, exhibitas esse nobis per certos consiliarios nostros literas pargameneas nomine et ex parte contubernii coctorum caeruisiae Cracouiensium, titulo et sigillo consulum Cracouiensium communitas, sanas, saluas, nec in aliqua parte suspectas, continentes in se certos articulos Polonico idiomate scriptos, ab ipsis coctoribus caeruisiae consulibus Cracouiensibus in praetorio Cracouiensi porrectos atque per eosdem consules pro meliori eorum ordine et conditione coctorum caeruisiae Cracouiensium approbatos et confirmatos. In quibus tamen literis consules Cracouienses arbitrio suo successorumque suorum consulum Cracouiensium eosdem articulos iuxta temporis exigentiam reuocandos ac immutandos sibi reseruauerunt, una et decretum nostrum in eisdem literis expressum. Supplicatumque nobis est per ipsos consiliarios nostros nomine ipsius contubernii coctorum caeruisiae, quo ipsos articulos et omnia in eis contenta, (exceptis tamen his duabus conditionibus, videlicet reseruationis dictorum articulorum iuxta arbitrium consulum Cracouiensium, et decreti nostri ibidem

expressi, quarum cognitio una et decreti declaratio maiestati nostrae pertinere dinoscitur) authoritate nostra regia ratificare, approbare et confirmare dignaremur. Quarum literarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis:

(Sequuntur statuta tabernatorum Cracoviensium de anno 1568, N. 573 praemissa).

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus, supplicationi eiusmodi benigne annuentes, accedente etiam ad id consensu senatorum et nunctiorum regni nostri, articulos ipsos uti iustos et rationi consonos authoritate totius praesentis conuentus in singulis et omnibus eorum punctis, clausulis et conditionibus ac authoritate nostra regia ratificamus, approbamus et confirmamus, eosque robur perpetuae firmitatis obtinere debere decernimus. Quantum uero dictas conditiones attinet, ubi praefati consules Cracouienses ad arbitrium et voluntatem suam successorumque suorum haec omnia iuxta temporis exigentiam reuocandum et immutandum in toto vel in parte relinquerunt, una et decreti nostri ibidem mentione facta, id nostrae cognitioni, voluntati, iuditio et arbitrio reseruamus, nihilque pertinere ad eandem confirmationem nostram, quoniam contrauenire videbantur, adinuenimus. Preterea in supplementum dictorum articulorum, quoniam nonnulla adhuc deesse videbantur, quae nobis ipsi coctores caeruisiae Cracouienses nomine totius contubernii illorum per caertos consiliarios nostros retulerunt illis admodum necessaria, ut ea inserta et ad dictos articulos adiuncta hic habeant, benigne ac clementer hoc eis concessimus uti concedimus per praesentes, accedente similiter ad id consensu senatorum et nunctiorum regni nostri, videlicet:

§ 1. quicunque ex contubernio praefato artificii coctorum caeruisiae Cracouiensium senioribus obediens esse noluerit in eoque rebellis fuerit et temerarius, licebit senioribus eiusmodi inobedienti, quicumque ille ex contubernio fuerit, familiam denegare alias *podnieszcz czeladz* tamdiu, quousque satisfecerit dicto contubernio pro sua inobedientia.

§ 2. Item, quod si aliquis sociorum dictorum coctorum caeruisiae apud eum, cui est familia denegata, praemisso modo laborare ausus fuerit, eundem sic delinquentem punire debent duabus libris caerae irremissibiliter toties, quoties inobedientiam commiserit.

§ 3. Item propter maiora comoda molendinorum nostrorum ex mensuris isthic nobis a coctoribus caeruisiae praefatis prouenientibus augenda, omnibus et singulis ciuitatis Cracouiensis caeruisiae braxatoribus plenam damus et conferimus potestatem temporibus perpetuis caeruisiam omnis generis et speciei ad instar caeruisiarum extranearum, similiter caeruisiam, quae *marzecz* communiter vocatur, in eadem ciuitate Craccouiensi braxandi, coquendi eamque libere propinandi.

§ 4. Item (cum) aduectitia caeruisia prouentibus molendinorum nostrorum in ciuitate Craccouiensi tum et subditorum nostrorum ciuium Craccouiensium commodis plurimum decederit, quare praesentis laudi praedicto contubernio per nos gratiose concessi vigore edicimus perpetuisque temporibus obseruari debere volumus, nemini licere debere aliam quamuis aduectitiam caeruisiam, cuiuscunque generis et speciei fuerit, Craccouiam aduehere eamque Craccouie ubiuis locorum propinare posse, preter eam, quae Craccouiae braxata fuerit (excepto tantum celario sub praetorio ciuitatis Cracouiensis). Qui autem aliam quamuis aduectitiam caeruisiam Craccouiam aduexerint aut propinauerint, in eos magistratui Craccouiensi plenam animaduertendi paenamque decem marcarum, quoties de hoc comperti fuerint, exigendi conferimus potestatem, cuius medietas fisco nostro, altera pro usu publico ciuitatis Cracouiensis spectare conuertique debebit.

§ 5. Item cum ebrietas fons ac fundamentum est omnium vitiorum et excessuum, omnes et singuli eius contubernii fratres ac sorores praecustodire debebunt et erunt adstricti, ne quid inhonesti in domibus suis admittant neque lusores publicos uel aliquas inhonestas mulieres domibus suis patiantur. Si autem aliqui fratrum de eiusmodi excessibus alterius fratris compertum habuerint, eos senioribus deferre debebunt, qui si a senioribus admonitus, mandatis seniorum parere noluerit, talesque excessus domi suae admiserit ad diuinae maiestatis offensionem, quae hoc nomine variis paenis ciuitates affligere solet, talis paena unius lapidis caerae ad communem contubernii usum per seniores puniatur.

§ 6. Item ut coctores caeruisiae singuli non cogantur nec sint adstricti, quoties fuerint per nuntium consularem ratione certarum causarum et negotiorum contubernalium uocati, in praetorium conuenire, nisi sex iurati seniores illorum contubernii et hoc preter fora septimanalia ac annalia, quibus eos res neccessarias cõemere necesse est, tum et alios casus ac euentus domesticos prouidendos.

§ 7. Item nemo coctor caeruisiae audeat diebus dominicis et aliis solennibus festis purissimae virginis Mariae, apostolorumque sanctorum succendere ignem ad coquendam caeruisiam sub paena dimidii lapidis caerae toties, quoties id quispiam eorum commiserit, irremissibiliter persoluenda.

§ 8. Item non erunt adstricti ad pendendas pensiones quasuis ciuiles, quoties eae pro necessitate ciuili per consules totamque communitatem publico laudo sancitae fuerint, quam cetera contubernia et communitas ciuitatis huius Craccouiensis.

Quae omnia praemissa presentibus inserta ac specificata, robur perpetuae firmitatis habere volumus ac decernimus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Lublinii in conuentu regni generali, feria tertia post festum sancti Valentini proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, regni uero nostri quadragesimo. Praesentibus reuerendissimo ac reuerendis patribus et dominis Iacobo Uchanski archiepiscopo Gneznensi, legato nato et regni nostri primate, Philippo Padniewski Craccouiensi, Stanislao Karnkowski Wladislauiensi, Adamo Conarski Posnaniensi, Alberto Starozrzepski Chelmensi episcopis, necnon magnificis et generosis Sebastiano Mieleczki castellano, Brzestensique, Stanislao Miskowski de Mirow Cracouiensibus Rathnensique, Petro Zborowski a Zborow Sandomiriensi, Stobnicensique, Ioanne Syrakowski Lanciciensi, Przedecensique, Ioanne Sluzewski a Sluzewo Brzestensi ac Koninensi, Miedzirzecensique, Nicolao a Sieniawa Russiae, Nowogrodensique, Georgio Iazłowieczki Podoliae, Czerwonogrodensi, Lubaczouiensique, Ioanne Firlei de Dąbrowicza Lublinensi, regni nostri marszalco, Cazimiriensi, Rohatinensique, Andrea Dembowski Belzensi, Rubieszouiensique, Fabiano Czema Mariemburgensi, Tucholiensi, Stargardiensique, Achacio Czema Pomeraniae,

Gnewenseque, palatinis, Stanislao Sobek a Suleiow Sandomiriensi, regni nostri thezaurario, Malogostensi, Thissowiecensique, Ioanne Mieleczki Woiniciensi, Grodecensique, Andrea Dembowski Syradiensi, Lanciciensique, Adamo Drzewiczki Iuniwladislauiensi, Stanislao Herbort Leopoliensi, Samboriensi, Drohobicensique ac zupparum nostrarum Russiae praefecto, Christophero Slupeczki Lublinensi, Anzelmo Gostomski Plocensi, Rawensique, Hieronymo Osolinski Sandecensique, Nicolao Fierlei de Dąmbrowicza Visliciensi, Nicolao Ligeza de Bobrek Biecensi, Zidaczouiensique, Nicolao Tharlo Radomiensi, Pilznensique, Alberto Prziiemski Landensi, Christophero Kristoporski Wielunensi, Ioanne Gologorski Haliciensi, Ioanne Herbort Sanocensi, Ioanne a Dzialin Dobrzinensi, Nieschouiensique, Francisco Rosoczki Naklensi, Stanislao Wissoczki de Budzislaw Biechouiensi, Stanislao Slupski Inowlodensi, Stanislao Sierakowski Ripinensi, Raphaele Slatkowski Conariensi castellanis et capitaneis, Valentino Dembienski de Dembiany regni nostri cancellario, Francisco Krasinski regni nostri procancellario, Plocensi praeposito, ac Gneznensi, Cracouiensique, Stanislao Sandiwogio Czarkowski regni nostri, Drahmiensique capitaneo, Stanislao Ossowski curiae nostrae referendariis, Ioanne Borkowski praeposito Lanciciensi, Craccouiensi, Warszouiensique canonicis, Ioanne Zaborowski Sandomiriensi praeposito, Stanislao Zamoiszczki secretariis nostris et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus, capellanis aulicisque nostris syncere et fideliter nostris dilectis. Datum per manus eiusdem magnifici Valentini Dembienski de Dembiani regni Poloniae cancellarii. — Sigismundus Augustus rex sst.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu piwowarów Krakowskich, opatrzony jest większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, czerwonego i zielonego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

577. 1569. die 7. m. Martii, in Lublin.

Sigismundus Augustus rex Poloniae Gregorio Dirink mellitas placentas Casimiriae coquendi facultatem tribuit.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogithiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum vniuersis et singulis interest, quia nos ad supplicationem certorum consiliariorum nostrorum, volentes bonam conditionem et ordinem ciuitatis nostrae Kazimiriensis in augendis opificibus artificiorum quorumcunque constituere augereque, tum supplicationibus certorum consiliariorum nostrorum pro honesto Gregorio Dirink panis melliti pistore, vulgo *kichlaro* nuncupato, et alijs pro tempore existentibus permoti, insuper prouentus fisci nostri augere volentes, dandam ac concedendam duximus, prout damus et concedimus harum serie litterarum plenam omnimodamque facultatem et potestatem ipsi *kichlaro* tam praesenti quam alijs quibuscunque in posterum in ciuitate illa Kazimiriensi existentibus panum mellitorum pistoribus seu *kichlaris*, hoc idem artificium conficiendorum panum mellitorum *kichlarstwo* dictum exercendi, discipulosque quotquot voluerint, in eodem artificio instituendi, ac magistros iuxta aliorum *kichlaronum* ciuitatis nostrae Cracouiensis (consuetudinem) creandi, nec non panem mellitum generis cuiuscumque singulis diebus et quolibet tempore in ciuitate Kazimiriensi, Stradomiensi, in ciuitate vero Cracouiensi duntaxat diebus foralibus septimanalibus et tempore nundinarum venum exportandi sine quouis impedimento, perhorrescentia et contradictione personarum quarumcunque, cuiuscunque status, conditionis et officij existentium. Adiungimus praeterea et incorporamus eundem panis melliti pistorem seu *kichlarum* modernum et omnes alios pro tempore in ciuitate praefata Kazimiriensi existentes *kichlaros* contubernio seu fraternitati pistorum Kazimiriensium, qui iuxta praescriptum priuilegiorum eorundem, quo ad bonum ordinem pertinet, per omnia sese conseruabunt. Ratione cuiusquidem opificij sui ipse *kichlar* supra nominatus et alij eiusdem artificij pro tempore existentes, tenebuntur nobis ad magnam procurationem nostram Cracouiensem quotannis pendere nomine census annui ex institis suis per viginti quatuor grossos vsuales, iuribus alijs ciuilibus per omnia saluis manentibus. Quod ad vniuersorum et singulorum palatinorum, castellanorum, capitaneorum, magnorum procuratorum, vicecapitaneorum, proconsulum, consulum tam Cracouiensium, quam aliorum quorumcunque praesentium et pro tempore existentium, nec non etiam contuberniorum et fraternitatum istorum, *kichlarorum*que Cracouiensium notitiam deducentes mandamus, vt memoratum *kichlarum* ac alios omnes pro tempore existentes *kichlaros* Kazimirienes iuxta praescriptum praesentium litterarum in omnibus earum conditionibus, clausulis et articulis conseruent ab alijsque omnibus conseruari curent, nec eos in exercendo eiusmodi artificio *kichlario* ac venditione panis meliti temporibus subscriptis quouis modo vel pretextu praepedire, perturbare et impedire praesumant, non obstantibus etiam alijs quibusuis literis nostris, in contrarium emanatis et emanandis, quibus prouentibus fisci nostri derogaretur, et quibus quoad effectum praesentium derogamus praesentibus. Secus itaque pro gratia nostra et officiorum suorum debito ne faciant. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Lublini in conuentu regni generali die septima mensis Marcij, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, regni vero nostri quadragesimo. — Valentinus Dambienski regni Poloniae cancellarius scat. — Relatio magnifici Valentini Dambieński de Dambiani regni Poloniae cancellarii.

Z kopii zawartej w Codex iurium et privilegiorum civit. Casimiriae, str. 154. Jest także zaciągnięty w Acta Consul. Casim. 762, str. 137.

578. 1569. die 11. m. Maii, Cracoviae.

Pactum contubernii mensatorum Cracoviensium cum contubernio mensatorum Leopoliensium.

Actum feria quarta post festum s. Stanislai in Maio. — Stala się vgoda miedzi czechem Crakowskiem stoliarskiem z iednei stroni i tudziesz tesz mie-

dzi cechem sławnego miasta Lvova rzemiosła stoliarskiego s drugiei stroni, a ta vgoda stała się w zupełnim czechu Crakowskiem v Marczina Polanieczkiego dnia czffartkovego pierwssego po s. Stanisłavie roku 1569 w ten spossob i them obiczaiem, isz stanąwssi przed nami w czechu zagaionem Thomas Sixt i Stanisław Curopatffa za moczą od bracziei swei rzemiosła stoliarskiego Lvowskiego, ktorą mocz dostatecznie okazali de data die s. Marci anni 1569:

§ 1. Naprzodt, isch stoliarze Lvowsczi maią się tak zachovacz i spravowacz ve wszitkich sprawach czechovich, tak mistrzovie, tak tovarzisze i chlopczi w vczeniu i ve wssitkich inszich sprawach tem spossobem i obiczaiem, iako mi się thv sprawviemi w czechu Crakowskiem.

§ 2. Po tem czo się sztuk doticze, the iusz będą povinni wszitczi dialacz takove, iako v nas w Crakovie, tho iest trzi sztuki, na imię stoł, skrzinię i armarią, od ktorich trzech sztuk i wszeliakich czi wszitczi mistrzovie Lvowsczi, ktorzi na ten czas ssą i czi dwa, ktorzi sztuki teras robią obiczaiem Lvowskiem maią bidz volni na vieczne czasi, a na potem inschi wszitczy, ktorzi chczą we Lvovie mieszczami (s) zostacz, bendą povinovaczi stuki czinicz tem obiczaiem viszsei mianovanem i opisanem.

§ 3. Przi tem czo się czeliadzi doticze, volno im bendzie ich czeliadz tem obiczaiem iako v nas w Crakovie sprawovacz, a na mistrzostvo stanovicz.

Ktorą vgode zvpełnie z oba stron slubuiemi zachovacz ve wssitkich articuliech i punkcziech pod zakładem stha grzivien stronie dzierzączei połoviczę a radzie na rzeczpospolitą polovicze przepadaiącz.

Acta Cons. Crac. 23, str. 157.

579. 1569. die 26. m. Maii, Casimiriae.

Senatus consultum de institoribus avenariis.

Actum feria quinta in octava Ascensionis Domini. — Panowie raicze na ządanie tich wsistkich, ktorzi oviesz miedzi mazniki przedavaią, roskazali wsistkiem mazniczanom, aby porządnie oviesz przedavali tak w swiętho, iako y w niedzielią, zeby tilko ieden przedaval pod thim spossobem, zeby liudzi niecziązili, iedno za tisz pieniądze, gdi przydzie cziie swiętho iako tesz y w powssedni dzien pod viną panską.

Acta Consul. Casim. 762, str. 37.

580. 1569. die 6. m. Iunii, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum inter contubernium aurificum Cracoviensium et aurifices Casimirienses litem dirimens.

Actum feria secunda post festum sanctissimae Trinitatis proxima. — Ad officium nostrum consulare Kasimiriense personaliter comparentes famati viri seniores et iuniores magistri contubernij aurificum Craccouiensium

officiose vocatis ad officium nostrum aurificibus Kasimiriensibus et Stradomiensibus detulerunt, eos in nullo officioso contubernio suae artis specimiribus monstratis, extra legittimum contubernium artificium aurifabrile conficere et labore suo minus probato multis tam eminenciorum ordinum et statuum, quam ceteris vniuscuiusque condicionis personis imponere, non sine multorum iactura et damno reipublicae, contra bonam existimacionem magistrorum contubernij aurifabrorum Craccouiensium, quibus tametsi insontibus hoc vicij a plerisque impingitur, tanquam illi eos adulterinos labores conficerent, necnon in derogacionem decretorum inter aurifices Craccouienses et ciues Kasimirienses per s. m. r. latorum. Quae decreta sacrae m. r. coram nobis exhibuerunt: principio decretum datum Craccouiae sabbato ante dominicam Oculi, anno Domini 1531, deinde decretum datum Craccouiae die Saturni in vigilia sancti Thomae apostoli, anno Domini 1544, item decretum inter famatos seniores contubernij aurifabrorum Craccouiensium et Casparum aurifabrum ciuem Stradomiensem, datum Craccouiae feria quinta ante festum sancti Adalberti anno Domini 1559. Quibus decretis herendo postulauerunt exequtionem horum sac. m. r. decretorum fieri et laborem his aurificibus Kasimiriensibus per officium nostrum interdici, quousque artis suae specimina coram magistris contubernij aurificum Craccouiensium commonstrauerint. Ad haec aurifices Kasimirienses retulerunt, se circa priuilegia et decreta per s. m. r. artificibus Kasimiriensibus concessa stare velle, petentes se circa ea conseruari, nihilominus Ioannes Viewiorka et Iacobus Scholcz aurifices Kasimirienses, vt optatis famatorum magistrorum contubernij aurificum Craccouiensium satisfiat, paratos se exhibuerunt specimina artis suae coram eis edere, petentes se quantocitius per eos gratiose expediri. Nos tandem s. m. r. decretis per aurifices Craccouienses monstratis et decreto s. m. r. pro parte ciuium Kasimiriensium lato, dato Craccouiae feria quinta ante dominicam Iudica proxima anno Domini 1522 et confirmationi s. m. r. litterarum contubernio aurificum Kasimiriensium datae Pietricouiae anno Domini 1563, iuribusque per s. m. r. aurificibus Kasimiriensibus concessis innitentes, demandauimus ex officio nostro prouidis Ioanni Wieviorka et Iacobo Scholcz aurificibus conciuibus nostris, vt coram magistris senioribus contubernij aurificum Craccouiensium specimina artis suae aurifabrilis iam exnunc laborare curent, et hoc iuxta veterem consuetudinem et obseruantiam contubernij ciuitatis Craccouiensis et iura artificibus Kasimiriensibus data, edant et monstrent, monstratis tandem ibi artis suae speciminibus a ceteris aurificibus Kasimiriensibus iunioribus vicinis suis eiusmodi exemplaria artificij huius, qualia solipsi ediderunt, hic suscipiant, contuberniumque aurifabrile iuxta decretum pro parte aurificum Kasimiriensium latum, hic Casimiriae teneant, ceteris tandem iunioribus huius oppificij socijs, qui in magistros euehi volunt, demandauimus, vt officinas suas claudant et apud magistros aurifices probatos laborent tantisper, quamdiu Ioannes et Iacobus aurifices artis suae specimina coram magistris aurifabrorum Craccouiensium commonstrauerint. Postquam autem exemplaria artis suae coram magistris aurifabrorum Craccouiensium Ioannes et Iacobus aurifices monstrauerint et in eis confirmati fuerint, extunc coram his duobus iam probatis Ioanne videlicet et Iacobo aurificibus iuniores aurifices Kasimirienses et Strado-

mienses hic Casimiriae in suo contubernio et non alibi specimina artis suae edere tenebuntur et sic consequenter alij socij pro tempore existentes coram probatis aurificibus Kasimiriensibus suae quoque artis specimina perpetue commonstrare erunt astricti. Quam exequutionem decretorum sac. m. r. per nos aurificibus Kasimiriensibus vicinis nostris demandatam, magistri seniores et iuniores aurifabrorum Craccouiensium et vicini nostri aurifices Kasimirienses et Stradomienses pro rato et grato susceperunt.

Acta Cons. Casimir. 762, str. 43.

W r. 1578 feria V post fertum s. Viti proxima zapozwali złotnicy Krakowscy Joachima Tomasa i Kaspra złotników Stradomskich, iż ci nie okazawszy sztuk rzemiosła swego, jako sturarze złotnictwo wykonywają. Pozwani zobowiązali się sztuki swe okazać przed cechem Krakowskim w najbliższym kwartale. Acta Consul. Casimir. 765, str. 337 i 344.

581. 1569. die 28. m. Iunii, in Lublin.

Statuta contubernii frenificum Cracoviensium.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis et singulis, exhibitas esse nobis nomine totius communitatis seu contubernii artis frenificiae ciuitatis nostrae Cracouiensis opificum certos articulos, ad institutionem boni ordinis ac regiminis eorum artificii ac totius status seu contubernii pertinentes, quos ut auctoritate nostra regia approbare confirmareque et ad directionem eorum status in perpetua tempora praescribere ac imponere illis dignaremur, fuimus diligenter expetiti. Quorum articulorum haec fere summa erat.

§ 1. Naprzod ktoby chciał do czechu rzemiosła rymarskiego y do bracztwa wstąmpicz, takowy kożdy naprod aby okazał listh od vrodzenia y od wyuczenia rzemiosła swego rymarskiego. Okazawszy listy dostateczne, takowy kożdy powinien będzie stuki robicz według starodawnego porządku w czechu rymarskim zachowanego y zwyczaiu, tho iesth aby napierwei na robienie thich stuk rymarskich był kozdy powinien kupicz cztery skory prawie dobre, s tychze czterech skor ma wyprawicz trzy skory dobrze a warownie y s tichze skor wyprawnych stukę robicz, pothim thę czwarthą ma ogolicz niehalunuiącz iej, ma ią dobrze y warownie vcziągnącz, a stuki, kthore ma robicz thy są: vzda iezdeczka ze trzema wodzoma potthikana mosziądzowymi puklikami luthowanemi y czterzy pukle wielkie tribowane mosiądzowe y yx, popiersien do theyze vzdy potthikany puklikami mosiądzowymi luthowanemi y czterzy puklie wielkie trybowane mosiądzowe; pochwy hispanskie ze dwiema zwekrynami maią bycz potthikane puklikami mosziądzowymi luthowanemj, v thichze pochew na rostawianiu maią bycz dwa pukla wielkie trybowane mosziądzowe a dwa takies puklie na kończach v zwenkrynow, do pasa maią bycz przęczki hispanskie mosiądzowe; vzda druga iezdeczka ma bycz potthikana białemi puklikami lutowanemj y czterzy puklie wielkie trybowane y ix, tho ma bycz z białei blachy; v teize vzdy maią bycz dwie wodzy, iedna smyczysta a druga w kolczach, podpier-

sien v theize vzdy ma bycz potthikany białemi puklikami lutowanymi y czterzi puklie wielkie trybowane z białey blachy; pas wielki ma bycz vssythy w dziesięcz swoff, drugi pas pliecziony w ośm rzemieniow czałym gorthjm od tychże rzemieniow, a przęczka z blaską na drugim kończu ma bycz przynithowana; naglowek na xthalt Tureczki s czerwonego sukna, lamowany czerwonym safianem, sterze lamki maią bycz na kozdim kończu zankliki y podgardlek s teiże lamkj. A thy wsithki rzeczy wyssei opissane, ku stucze naliezącncze, ma robicz swą własną renką v starsego mistrza w domu, takową stukę dostatecznie vrobiwsy, ma yą okazacz w zupełnym zgromadzeniu czechu mistrzom starssym y młodsym. Przy thym ma dacz do czechu kopę na zbroię y na inse potrzeby czechowe y vthcziwą yuzynę prze mistrze według swego przemozenia vczinicz. Po okazaniu stuk ma mieszczkie prawo przyąncz, thenze mistrz młody będzie powinien posługi wselakie działacz tak w rzeczach kosczielnych iako tes w czechowych, iako inssy czynili według zwyczaiu staradawnego tak długo, as na the miescze drugi mistrz takowe sthuki okaze. A wsakze od robienia takowych stuk wyssei mianowanych Crakowskich mistrzow synowie bendą wolni, iedno thilko tho bendzie powinien dacz czech przyąwsy: kopę do czechu na zbroię y na inse potrzeby czechowe y iuzynę vthcziwą prze wsithki mistrze sprawicz według swego przemozenia, pothim wsithki posługy tak kosczielne iako czechowe będzie powinien czynicz tak iako kozdy s nich działał.

§ 2. Kozdy z mistrzow powinien będzie dawacz na kazde Suche dni po pułtora grossa.

§ 3. A thy stuki wyssei omienione maią bycz robione w thich miesczіech, tho iesth w Kazimierzu, na Stradomiu y na Klieparzu. A kthoryby rymarz possadowił w thich miesczіech bez robienia thych stuk, thedy starsy mistrzowie cechu rymarskiego maią ie przycziągnącz do thego z urzędem burmistrzowskim, radzieczkim y naszym zamkowym, aby takowe stuki robili, iakie thes sami rabyali, gdy mistrzami zostawalj; a vrząd nas miesczkj y zamkowy będzie im thego winien dopomagacz pod winami pewnemi. A is wielie postronnich roboth na przedawanie do Cracoua wozą, iako i sadniczy (s), siodlarze, pasniczy ku skodzie y sromoczie czechu rymaskiemu, thedy wolno będzie mistrzom starsem za pomoczą vrzędu miesczkiego albo zamkowego takową robotę bracz y niedopusczacz, aby ią przedawacz miano.

§. 4. Kiedy starsi czech zagaią, braczia wsiszczy maią się vthcziwie zachowacz; kthoryby się niezwyczainem słowem albo tes w staniu z miescza swego niezachował, takowy ma bycz karan do skrzynki winy ieden gros. Kthoryby w thymze zagaionym checzu (s) swar zaczął, thakowy ma bycz karan do czechu na zbroię złothy.

§ 5. Kiedy starsy obeslią czech, thedy zaden nyma z iaką bronią do czechu przyscz pod winą grosy pięthnasczie. A kthoby do czechu nie przysedł, then ma winy dacz gross.

§ 6. Kozdy mistrz y mistrzowa powinni iscz na pogrzeb y na zalomssą pod winą do czechu ieden gros.

§ 7. Gdyby się trafiło, isby przysedł w dom albo do kramu iaki pan y targowałby robothy niemało, a then mistrz nymiał by wsithkiego dostathku albo zrobicz nymogł, nima bracz robothy v inssego mistrza, ale ma go pus-

czicz do insei bracziej, a tho dla thego, zeby wsisczy podcziwą zywnoscz wiedli, gdyż iednak rowne podathki y inne posługi czinią; kthoryby tho przestąmpił, ma bycz karan do czechu na zbroię złothich polskich dwa.

§ 8. Gdyby się tes trafiło, zeby ziemianyn albo kthory inssy stoiącz przed kramem targowałby czego, a drugi by brath go odwabył, takowy ma bycz karan do czeczu (s) na zbroię złothich dwa.

§ 9. Gdyby się tes trafiło, izeby kthory mistrz albo brath kupił skory albo iaki insy thowar a drugi brath thakowy thowar wykupył, takowy ma bycz karan do czechu na zbroię ieden złothy.

§ 10. Gdyby się tes trafiło, izeby mistrz albo thowarzys z ynsego miastha albo miasteczka przyiechał do nich na sprawę, bendą miecz mocz sprawicz go wedlie porządku rzemiosła ich rymarskiego.

§ 11. Gdyby się tes trafiło, zeby mistrz niemało robothy przyiął na vrząd a miałby thowarzissa przy sobie, then tho thowarzys izby swoim suchwalstwem powstał y poszedł precz a mistrza w trudnoszci zostawił, y sedłby gdzie na miescze podeirzane abo nietrafne robicz albo do insego miasta wendrował, iako się thego wielie trafia, takowy thowarzis albo czelednik ma bycz przypendzon albo trybowan przes drugie thowarzyse według porządku y zwyczaiu starego y ma bycz karan do czechu na zbroię złothich polskich cztherzy.

§ 12. W chowaniu czeladzi albo thowarzysow porządek ma bycz iednostainy dlia zgody y miłoszczy. Naprzod gdyby sie trafiło, zeby mało było thowarzyssow przy miesczie, thedy starsy maią miecz pierwei po iednemu, a pothym kthory przywendruie ku miastu, thedy starsy thego mayą doyrzecz, aby kozdy miał czeladnika po starsich pierwsemu w czechu, as się wsisczy obeydą. Gdy ius wsisczy bendą miecz po iednemu, ius bendzie wolno kozdemu possadzicz tho, czo przemoze. Gdzieby thego starsy doglądacz zaniedbawali, maią bycz karani winy kopę.

§ 13. Kiedyby mistrz przes smiercz s swiatha thego miał zniscz, a miałby syny y wezwawsy mistrzow dwu do siebie y spusczyłby ie przed nimj, takowi synowie niepowinni bendą się vczycz.

§ 14. Czeladz bendzye powinna robicz przy swieczy od swiętthego Barthlomieia as do zapusthney niedziele czterzy godziny w nocz, a o iedennastei zas do robothy wstawacz. Burkath bendą powinni miecz w pierwsą niedzielę po swiętthym Barthlomieiu, a drugi w pierwsą niedzielię w posth. Mistrzowie bendą powinni dawacz thei tho czeladzj cztherzy razy iescz od Wielkiei noczy do swientego Iana, od swientego Iana do Wielkiei noczy po trzy razy, wsakze nie bendą im powinni dawacz piwa, iedno do obiadu a do wieczerzej.

§ 15. Gdyby się tes trafiło, isby ieden drugiemu czeladnika odwabył, then ma bycz karan do czechu na zbroię złothich polskich dwa.

§ 16. Powinna tes tha czeladz bendzie z mistrzami bracztwo trzymacz y po pułgrosku na kozde suchedni do czechu dawacz.

§ 17. Kazdy thowarzys nima powstacz na wędrowkę, as się mistrzowi opowie przed thym na dwie niedziel; a gdzieby thę vstawę przestąmpił, thedy ma dacz do czechu na zbroyę złothi ieden polskj.

§ 18. Od oprawki starei roboty, kiedy starguie mistrz abo thowarzys

od niej pięncz grossy, iesli tham niebendzie zadnei stuki nowego rzemienia ani nowei zadnej przędzki, tho sobie thowarzys ma wziąncz, a iesli bendzie stuka nowego rzemienia albo przęczka, thedy sobie mistrz pierwej za wsithko ma wziąncz a ostatek yemu dacz.

§ 19. Iesliby się tes trafiło, zeby wozniczy rząd dano vczerznicz, wymazacz, thedy na poly z mistrzem, a iesli się thess trafi, zeby były nowe stuki rzemienia, thedy sobie mistrz ma pierwej za wsithko wziąncz a thowarzysowj mistrz ma dacz tho czo bendzie rozumiał. Kthoryby brath dawał nad vchwalę wissei opissaną trunkielth albo tess y iuzynę, takowy ma bycz karan do czechu pułkamienia wosku.

§ 20. Chłopiec na vczenie iako staradawna ma się vczicz cztherzy lata, a kiedy then bendzie miał się rok douczacz w tych czterzech lecziech, thedy drugiego moze przyąncz na wyuczenie; a kiedy go viedna, takowy chłopiecz ma dacz do czechu grosy sescz.

§ 21. Is się tes więcz czeladz thego rzemiosła y niedouczeni młodzieńczy ważą na małych miasteczkach mistrzmi zostawacz y chłopcze rzemiosła vczycz, gdis się sami niewyuczylj dostatecznie rzemiosła rymarskiego, takowy kozdy aby był ruson do Cracowa po naukę y na sprawę, a tho dla thego, ize niewarowną robothę robią ryczerskiemu człowieku y pospolithemu gminowy, y takowy kozdy nima bycz sprawowan nigdzie indziej iedno w Cracouie.

§ 22. Thowarzys ma miecz wochlon po piączy grossy s piwnimi pieniędzmy. A kthoryby się thowarzys trafił dobrei renkj, thedy mistrz ma mu dacz tho, czo bendzie rozumiał. A robienczowy wochlon ma bycz po grossy trzy s piwnimi pieniędzmy.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus animaduertentes petitionem supramemoratorum seniorum artis frenificiae magistrorum et ea, quae continent, quaeque iam supra articulatim praescripta sunt, esse iusta, honesta racionique consona et nihil aliud quam bonum ordinem et rectam institutionem artis frenificiae preferentes(s), idcirco ea omnia ratificanda, approbanda et confirmanda duximus, ratificamus, approbamus et confirmamus his nostris literis, volentes exnunc ac inperpetuum edicentes, ut ad . . . . . in superioribus descriptus est, modum et formam omnes magistri et eorum socij atque reliqua congregatio artis frenificiae in ciuitate nostra Cracouiensi et Cazimiria, Stradomia atque Klieparz illi ad inuicem se gerant et in omnibus punctis ea obseruent sub paenis iam praescriptis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Lublini in conuentione generali regni die vigesima octaua mensis Iunii, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, regni vero nostri anno quadragesimo. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dębieński de Dębiany regni Poloniae cancellarij.

Oryginał pargaminowy, nieco zblakły, przechowany w cechu rymarzy Krakowskich, opatrzony jest wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku, mocno zniszczoną, zawieszoną na sznurku z białego, fioletowego, pąsowego, zielonego i orzechowego jedwabiu.

582. 1569. die 26. m. Iulii, in Lublin.

Statuta contubernii ephippiariorum Cracoviensium.

Zygmunth Augusth z Bozei laski krol Polski, wielkie kxiąze Lithewskie, Ruskie, Pruskie, Mazoweczkie, Zmoidzkie etc. pan i dziedzicz, oznaimuiem wszem wobecz i kazdemu z ossobna, komu tho wiedziecz naliezi, thak na then czasz iako i na wieczne czassi bedaczim, ze mi z laski nassey krolewskiey i za przicznami panow rad nassich i poslow ziemskich koronnich na walnim seimie Liubelskim bedaczich, do nasz vczinionemi, chczancz tesz zabiezecz skodam wszitkich poddanich nassich, thak riczerskiego iako tesz i inszego sthanu liudzi, ktorzi prze niewarowne robienie siodel i innich rzeczi rzemiesłu siodlarskiemu nalezaczich, skodi niemale podeimvia, abowiem niektorzi potrwawszi mali czasz v siodlarzow sthucznich, liedwo rzemiesła troche przeirzawszi, do miastheczek, do wsi zwikli się vdawacz, a tham będacz robią siodla niewarowne, po jarmarkach ie rosprzedawaia, skand pothim konie ku niebespieczensthwu wielkiemu w ossadnieniu przichodza: przetho mi

§ 1. Pozwaliami i daiemi mocz i wladza dostateczna siodlarzom stucznim nassem Krakowskim, na Kazimirzu, na Stradomiu i na Klęparzu i na przedmiesczich thakze tesz we dworzech sliacheczkich, abi oni beli powinni s pilnosczia thego przestrzegacz i dogledacz, abi zadnemu thakiemu niewiczwiczonemu siodlarzowi robothi zadney takowei niewarownei thak w Kazimirzu, w Kleparzu, w Stradomiu, po przedmiesczich, w dworzech sliacheczkich i wsędi okolo tich miasth przi Krakowie robicz niedopusczali, azebi pierwei powinnosczim i articulom wszithkiem nizey opissanim dlia dobrego porzadku w rzemieslie them od nasz nadanim dosicz vczinil, ktore tak sie poczinaia.

§ 2. Naprzod kazdi, kthobi chczial w miesczich przerzeczonich siodlarzem sthucznim zostacz, bedzie powinien okazacz przed zgromadzeniem czechu siodlarskiego Krakowskiego listh poczczіwego rodzaiu, a drugi zwiadeczni listh od wivczenia szwego, pothim ma doskonaloscz nauki szwey siodlarskiei pokazacz, a przed thim, nisz pocznie sthuki robicz, powinien oedzie dwie lieczie v siodlarzow Krakowskich robicz, tho iesth dlia liepszego czwiczenia. Thosz pothim o sthuki zedacz wedlia zwiczaiu thego rzemiesła, sthuki thakowe szwa wlaszna ręka v mistrza starszego przisieglego bedzie powinien robicz, tho iesth: siodło heskie, drugie boiowe, trzeczie poduskowe, czwarthe woznicze, a tho thim sposzobem i wzorem, ktori iesth opisani w priuilieiach starich siodlarskich. A gdibi na ktorei sthucze s tich czterech czo vchibil, thedi insza na tho mieiscze ma znowu robicz.

§ 3. A gdi iusz themu dosicz vczini, thosz dopiro ma bicz i zosthacz siodlarzem sthucznim, prawem i doskonalem. Na zbroie do czechu ma dacz i bedzie powinien kope Polskiei moneti, prawo mieisczkie przіimie, na zwiczaie i wilkierze mistrzowskie zezwoli, pothim się tesz ozeny.

§ 4. Bedacz thedi iusz tak siodlarzem sthucznim, godnim, ma na vczenie chlopcza przіiacz pod wiadomosczia vczczivego rodzaiu, ktorego chlopcza daliei czterech niedziel probowacz niema, pod wina czechowa, a ma go przed

czechem na czteri liatha viednacz. Na zbroie do czechu sescz grossi ma dacz; a gdi iusz liatha czteri witrwa, ma bicz w czechu wizwoloni a na szwiecze kosczielne czechowe bedzie dacz winien grossi sescz. Takze podlug innich powinnoszci artikulow staradawnich rzemiosła tego zachowacz i sprawowacz sie bedzie kazdi z nich powinien. A gdibi pothim dlia lepszego porzadku wieczei articulow z wiadomosczia i przizwoleniem vrzedu mieiskiego Krakowskiego w them rzemieslie się posthanowilo i przimnozilo, thedi mi iliebi prawu pospolithemu przeczіwne nie bili, thim priuilieiem nassem wazne czinimi i poczwierzdzami nieinaczei, iedno iakobi thu wpissane bili.

§ 5. A ieslibi sie tesz kiedi tho przitrafilo, zebi ktori siodlarz albo kupiecz wszeliaki bandz die albo kto ini z miast thak koroni i panstw nassich i postronich i z Vkraini siodla, poprzegy woznicze i pukliska, obladri, poduski, chomantha, karoczi, olstra, krzesla a takze i inne rzeczi rzemioslu siodlarskiemu nalezace do miast Krakowskich i innich przerzeczonich przedmiesczia przywiosl a przedawacz chczial, thedi mi daiemi mocz i wladzą dostateczną temze siodlarzom stucznim Krakowskim, isz oni beda mogli thakowe siodla ze wszithkimi themi rzeczami wissey opiszanemi i inne rzeczi rzemiesłu ich naliezacze, s pomocza zamku i wielkich rządow thakze i vrzedu radzieczkiego Krakowskiego zabieracz. Ktorich siodel albo innich rzeczi polowicza starosczie nassemu Krakowskiemu, a druga raiczom Krakowskim ma przinaliezecz. Nieskodacz themu tho priuilieiovi zadnemi listhi przeczіwnemi nassemi iako i ktorem kolwiek sposzobem danemi, ieslibi ktore przedthim albo pothim bili widane, ktore mi w niwecz terasz iusz i na pothim cassuiemi i w niwecz obraczami. — A przetho wszithkim wobecz ktoregokolwiek sthanu, przelozensthwa, godnoszci i vrzedu bedaczim poddanim nassim ku wiadomoszci przіwodzacz roskazuiemi, thi tho siodlarze Krakowskie wedlia opissania thego priuileiu nassego im od nasz danego we wszithkim zachowali i od wszeliakiego przenagabania ich bronilj. Pod laską nassą. A na liepsze swiadeczthwo thego wszithkiego pieczecz nasse zawieszicziessmi roskazali, ręka szwa podpiszaliszmi się. Datum Liublini in conuentu regni generali ipso die festi sancte Annae, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, regni vero nostri anno quadragesimo. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dębienski de Dębiani regni Poloniae cancellarij etc.

Przywilej pargaminowy, przechowany w cechu siodlarzy Krakowskich, opatrzony jest wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku znacznie uszkodzoną, zawieszoną na sznurku z pąsowego, zielonego i niebieskiego jedwabiu.

583. 1569. die 16. m. Septembris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum inter peratores Casimirienses et Cracovienses litem dirimens.

Actum feria sexta post festum Exaltationis s. Crucis. — Coram officio consulari Cracouiensi personaliter comparentes perifactores Casimirienses

circa Cracouiam degentes, proposuerunt contra perifactores Cracouienses' quod ipsi non ita dudum cuidam Martino perifactori Casimiriensi peram in circulo Cracouiensi ui eripuerint, eandemque illi hactenus reddere non curent, petentes ius sibi de illis dici; perifactores Cracouienses in sua responsione ad propositionem facta non negabant se id fecisse, uerum id eos fecisse ea de causa retulerunt, quod nemini sit licitum hic Cracouiae peras seu laborem perifactorum uenum exponere aut uendere praeter ipsos perifactores Cracouienses iuxta libertates, iura atque priuilegia illis per serenissimos reges Poloniae concessa, petentes se circa eiusmodi sua priuilegia et inmunitates conseruari. Domini itaque consules inherentes libertatibus, iuribus atque priuilegiis a serenissimis regibus Poloniae perifactoribus Cracouiensibus concessis, decreuerunt, quod perifactores Casimirienses amodo peras seu laborem suum hic Cracouiae uenum exponere aut uendere sub amissione perarum suarum non debeant, eamque peram, de qua contrauertebatur, Martino perifactori Casimiriensi perifactoribus Cracouiensibus reddere praeceperunt. Quam sententiam Casimirienses perifactores pro jure susceperunt.

Acta Cons. Crac. 23, str. 180.

584. 1569. die 17. m. Octobris, Casimiriae.

Senatus consultum de institoribus avenariis.

Actum feria secunda in crastino sancti Galli. — Panowie raicze na zaloby y częste skargi pospolitego czlovieka na vielki nieporządek tych, ktorzi owiesz po iednemv w kozde swiętho przedaią, y drogoścz y przesprawie livdziom czinią, ysz kazdi s nich kilkiem grossi drozei kozdi korzecz albo czwierthnią, gdi przyijdzie iego swiętho, przedaie, niechczącz takiego sczisnienia pospolitego czlovieka czierpiecz, on porządek, kthorem byli postanovili, zeby ieden thilko kozde swiętho oviesz przedaval, cassovali y w nivecz obroczili y przikazali, aby kazdi s nich w kozde swiętho oviesz przedaval, iakoby zadnego sczisnienia pospolithemv czloviekv niebylo, tho iesth zadnei czwiertni drozei iedno grossem iednem niszli ssam kupil abo w thargv przedavacz niesmial. Aby thesz zadny niekupowal miedzi mazniki ani v brony abo w uliczi, iedno thu na thargv przed ratussem pod kopą viny.

Acta Cons. Casim. 762, str. 160.

585. 1570. die 16. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundi Augusti regis Poloniae decretum, inter stannifusores regni Poloniae et stannifusores Vratislavienses litem dirimens.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. dominus et

haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis, quod cum remissa esset sine praefixione termini a iudicio generosi olim Ioannis Luthomirski castellani Syradiensis, thezaurarij curiae nostrae, tum Lanczicziensis, Radomiensisque nostri capitanei, pro interpretatione certorum priuilegiorum nostrorum, partibus infrascriptis a nobis concessorum, causa et actio inter stannifusores regnicolas subditos nostros ab vna, et stannifusores Wratislauienses ex Sylesia parte ab altera, et hoc ratione diuenditionis stanni formati commutationisque veteris stanni vsubus iam confecti, pro nouo in operas redacto, per regnum et dominia nostra et ex eodem regno et dominijs nostris euectionis veteris stanni ad externas prouincias, coram iudicio capitaneali Lanciciensi iure hospitum et nundinarum mota ad iudiciumque nostrum deuoluta, adcitassetque pars actorea vigore ipsius remissionis capitanealis partem citatam cittatione verbali curiali per ministerialem terrestrem, prouidum Stanislaum Luca de Milenczino ad prosequendam ipsam remissionem capitanealem ratione interpretationis priuilegiorum nostrorum ad nos interpositam, terminum ipsum peremptorium feriam secundam post dominicam Inuocauit proximam coram iudicio nostro assignando, quemadmodum de praemissis actus causae huius et relatio ministerialis ipsius coram nobis facta et producta, latius testantur ac disponunt, in terminoque die hodierna continuato, parte actorea per famatos Paulum Costan Cracouiensem, Albertum Gemba, Matthiam Konieczki, Foelicem Dluski Poznanienses, Michaelem Lyscz, Stanislaum Drewno, Franciscum, Albertum Lyscz ciues Warschouienses, stannifusores et nobilem Laurentium Dudkowicz ex parte stannifusorum Poznaniensium, plenipotentes suos legittimos personaliter comparentibus et terminum eum attentantibus, citata vero parte vltra solitum voce ministerialis acclamata, nec per se nec per plenipotentem suum comparente, expetenteque parte actorea comparente contumatiam partis citatae, quater vltra solitum voce ministerialis, vti praemissum est, acclamatae, (vt) priuilegium suum ratione elaborandi distrahendique pro exigentia opificij sui tam veteris quam noui stanni in suo robore conseruaremus illudque in toto decreto nostro corroborraremus, priuilegium autem ratione eiusdem stanni stannifusoribus Wratislauiensibus, hominibus extraneis in detrimentum subditorum regni et dominiorum nostrorum concessum annihilaremus, cassaremus, nulliusque valloris ac momenti pronunctiaremus: nos itaque cum consiliarijs et iurisperitis curiae nostrae visa contumatia partis citatae et legittima affectatione partis actoreae, considerato etiam eo, quod haec res commodum reipublicae nostrae tangit, nec aequum esse extraneos homines paribus libertatibus ac praerogatiuis cum subditis nostris, quorum omnia iura coniurauimus, per omnia gaudere, et qui omnia onera reipublicae nostrae perferunt, eosdem commodis et iuribus suis spoliari, proinde commodis subditorum reipublicae nostrae pro officij nostri debito obuiam ire volentes, ad affectationem legittimam partis actoreae tum in contumatiam partis citatae decernendum duximus, quemadmodum decernimus praesentibus, priuilegium stannifusorum regnicolarum nostrorum in toto ac per omnia, prout in suo tenore existit, in robore conseruari, ac suum debitum semper et vbique locorum per regnum et dominia nostra citra omnium quorumuis hominum status et conditionis vtriusque contradictionem sortiri debere effectum; priuilegium autem stannifusorum Wratislauiensium

nullius momenti ac valoris, immo irritum et inane esse nec vbique locorum per regnum et dominia nostra et subditorum nostrorum status et conditionis vtriusque subsistere posse pronunctiauimus, illudque cassamus ac abrogamus perpetue ac in aeuum, et remittimus praesens decretum nostrum pro exequutione eiusdem ad vniuersos et singulos dignitarios officialesque nostros ac caeteros omnes, quamcunque iurisdictionem exercentes, qui praesenti decreto nostro requisiti fuerint, sub paena contra negligentes officiales nostros terrestres statutis sancita, ciuiles autem officiales duorum millium florenorum pecuniae numeri et monetae Polonicalis, fisco nostro dimidiam partem et parti conquerenti alteram dimidiam partem irremissibiliter exigenda, hac nostra sententia mediante. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appressum. Datum Warschouiae feria quinta post dominicam Inuocauit proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo, regni vero nostri quadragesimo primo. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiani r. P. cancellarij etc.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu konwisarzy Krakowskich. Pieczęć oderwana. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

586. 1570. die 21. m. Februarii, Varsoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut iura contubernii muratorum Cracoviensium conservari curent.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis fidelibus dilectis gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Expositum est nobis nomine totius fraternitatis muratorum ciuitatis nostrae Cracouiensis, ea illos a f. vestris affectos esse iniuria, quod licet ipsi articulos certos ad bonum regimen ciuitatis illius pertinentes, a nobis obtinent, nihilominus tamen f. vestras circa eas conseruare nolunt atque prorsus eis vtifrui denegant, muratoribusque fraternitatem illam recusantibus artificium muratorum exercere atque laborare permittant, non sine leui ipsius fraternitatis iniuria et molestia. Supplicatum itaque est nobis eiusdem fraternitatis nomine, vt illi hac in parte authoritate nostra patrocinari dignaremur. Quamobrem cum uolumus, ut vnusquisque circa iura, priuilegia et libertates tam a praedecessoribus nostris, quam etiam a nobis ipsis concessas conseruetur, mandamus f. vestris, ut etiam praefatam fraternitatem muratorum ciuitatis praedictae circa hos ipsos articulos per nos approbatos conseruent ceterisque muratoribus ipsam fraternitatem muratorum recusantibus artemque muratoriam in ciuitate illa contra iura praefatae fraternitatis exercentibus atque laborantibus, eam illis exercere non permittant, verum praenominatam fraternitatem a quorumuis hominum iniuriis atque molestiis deffendant atque tueantur. Secus pro gratia nostra et sub poena mille aureorum fisco nostro luenda f. vestrae non facturae. Datum Warschouiae die XXI mensis Februarii, anno Domini M D L XX, regni uero nostri

anno XXXXI. — Franciscus Crasinski r. P. vicecancellarius. — Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Dokument papierowy, opatrzony małą pieczęcią koronną na samym dokumencie poniżej tekstu wyciśniętą, znajduje się w posiadaniu cechu murarskiego w Krakowie.

587. 1570. die 5. m. Martii, Varsoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut Gregorium Dirink a venditione mellitarum placentarum in foro Cracoviensi prohibeant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Famatis proconsuli, consulibus ciuitatis Cracouiensis, fidelibus dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Expositum est nobis in quaerela nomine famatorum seniorum contubernij totius pistorum ciuium Cracouiensium cum quibus et pistores panis melliti uulgo nuncupati *kichlarowie*, contubernium seu fraternitatem simultaneam atque simposium contubernale a plurimis annis et onera tenent, discipulos huius artis et artificij more aliorum artificum Craccouiensium et contuberniorum alias *czechow* erudiunt, sotios huius artificij eruditos rite fouent, redditus nostros omnes et ciuiles Craccouienses quocumque modo ad illos pertinentes in toto soluunt, fructus et vtilitates nostras in molendinis nostris in dies augmentant, quendam Gregorium Dirinek ciuem Cazimiriensem, eosdem *kichlaros* Craccouienses et huius artis iuste peritos magistros maccella sua in ciuitate Craccouiensi iam a multis annis ordinata et locata habentes, in quibus panem mellitum diuersi generis et formae laboris sui vendere consueuerunt, commoda et vtilitates illorum ex artificio dicto prouenientes, praesertim venditionis panis melliti in ciuitate Craccouiensi diebus forensibus septimanalibus et nundinarum per apportationem panis melliti et uenditionem ex ciuitate Cazimiriensi Cracouiam illic laborati deturbare, atque ex eo non modicum damnum et praeiudicium praefatorum *kiechliaronum* Craccouiensium euenire, et hoc uigore cuiusdam mandati nostri ex insufficienti declaratione praefati Gregorij Dirinek ex nostra cancellaria obtenti. Supplicatumque est nobis per certos regni nostri consiliarios, ut nominatis *kiechleris* Craccouiensibus ex clementia nostra adesse ac deturbationi praefatae viam occludere dignaremur. Quorum supplicationi tanquam iustae annuentes, volentesque iura, constitutiones, consuetudines ciuitatum nostrarum antiquitus obseruatas, laudabiles, quae pro lege censeri debent, signanter commoda nostra et ciuilia augere solitas, praecipue artificum, sine quibus si ab aliquo in opificijs siue artificijs suis et commodis illorum impediti fuerint, ciuitates nostrae non bene regerentur, immo status illorum deficeret, fidelitatibus vestris mandandum duximus, prout praesentibus serio mandamus ita omnino habere volentes, vt quamprimum hisce literis nostris requisitae per partem conquerentem fuerint, Gregorio Dirinckz ciui Cazimiriensi authoritate nostra ex officio suo venditionem panis melliti

in ciuitate Craccouiensi die forensi septimanali et alijs diebus necnon nundinarum Craccouiensium tempore prohibeant neque venum exponere permittant; si vero rebelliter resisteret, talem panem mellitum illius laboris Cracouiam quacumque die ad vendendum apportatum, per famulos vestros ad praetorium Craccouiense penitus accipiant et praefatum Gregorium hoc nomine coherceant. Pro gracia nostra et sui debito officij fidelitates vestrae aliter non facturae. Datum Warschouiae V. die mensis Martij, anno Domini M D L XX, regni vero nostri XLI. — Franciscus Crasinski r. P. vicecancellarius sst. — Ad mandatum s. r. maiestatis proprium.

Z kopii papierowej współczesnej uwierzytelnionej.

588. 1570. die 1. m. Iunii, Varsoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut pecunias a tabernatoribus Cracoviensibus indebite exactas, eisdem restituant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Renuntiatum est nobis nomine tabernatorum ciuitatis nostrae Cracouiensis, ipsos a fidelitatibus vestris mancipatione carcerum impulsos et coactos certam pecuniae summam ad delationem generosi Ioannis Przyłęczki contributionum publicarum in terra Cracouiensi exactoris, praetextu cuiusdam illegitimae contributionis retentae ab eodem generoso Ioanne ibidem oblatae, contra praescriptum literarum vniuersalium in praetorium ciuitatis nostrae Cracouiensis deposuisse et intulisse, idque eo factum esse, quod fidelitates vestrae requisitae copiam facere illis quietationum receptarum denegauerunt atque recusaueruńt causa refellendae et refutandae contraria probatione oblatae retentae, ratione cuius per ipsum exactorem rei peragebantur magno cum praeiudicio et dispendio dictorum tabernatorum Cracouiensium, recensitarumque literarum nostrarum vniuersalium contemptu. Cum igitur huiusmodi pecunia apud officium illarum deposita esse certo confirmetur, a tabernatoribus ipsis minus iuste extorta, mandamus fidelitatibus vestris omnino habere volentes, vt primum atque praesentibus literis requisitae fuerint, pecuniam omnem illegitime exactam, quae isthic deposita habetur, dictis tabernatoribus vna cum quietationibus a singulo illorum per fidelitates vestras receptis, dent et extradant, nulla mora aut excusatione interposita et ab aliis, quorum id interest, dari et extradi curent, nomine etiam damnorum propterea ipsis tabernatoribus datorum, debito modo cum eisdem transigant. Pro debito officii sui et gratia nostra secus non facturae. Datum Warschouiae die prima mensis Iunii, anno Domini M D LXX, regni vero nostri anno XLI. — Ex proprio sacrae maiestatis regiae mandato.

Oryginał papierowy, opatrzony większą pieczęcią koronną, wyciśniętą na samymże dokumencie poniżej tekstu.

589. 1570. die 1. m. Iulii, Varsoviae.

Additamentum ad statuta contubernii pictorum Cracoviensium.

Na wieczną pamiecz rzeczi thei, ktora sye przed czasem dziala, aby na wieki potym zostacz mogla, mi Zigmvnd Avgvst z bozei laski krol Polski, wielkie kxiaże Lithewskie, a ktemu ziem Krakowskiei, Sendomierskiei, Szieradzkiei, Lancziczkiei, Kuiawskiei, Ruskiei, Pruskiei, Mazowieczkiei, Podlaskiei, Wolinskiei, Kiiowskiei, Chelmieniskiei, Elbięskiei, Pomorskiei, Inflanczkiei, Zmodzkiei etc. pan y dziedzicz, wszem wobecz y kazdemu zoszobna, thak na ten czasz będączim yako y napothim przislego wieku liudziom, komu to wiedziecz naliezi, oznaymuyemi, ze my za slusznemi przyczinamy za malarzmi y goltslogeri cechu Krakowskiego przesz pani radne nasze do nasz vczinyonimi, thudziesz obacziwayącz, ysz szyla liudzi niepotrzebnych zwlaszcza rzemięsznikow w miasthach naszich a oszobliwie w miesczie Krakowie nayduyą sye, ktorzi sye wilamuią z porządzku y posluszenstwa tak myesczkiego yako y cechowego, skąd więcz oszukanya rozmaythe ku skodzie rzeczipospolitei y podathkow naszich y miesczkich przichodzą, dla tego zabiegayącz themu, aby sye takowe oszukania w rzeczipospolitei niedziali, obacziwszi przywilege malarskiemu y goltszlogierskiemu cechowi thęmu od dawnich czaszow od rady myasta Krakowa nadane y porządku postanowyenie de data feria quinta post Bartholomaej, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo, thakowe przywilege ych we wszysthkych punctach y articulach tym nynieyschim lystem potwierdzami, tak, yako same w sobye szerzei w tym starym priwileiu od radi pierwei danym obmawiayą albo opiwaią, ktoregoszmi thu w ten przywilei nasz wpiszacz dla iego wielkoszci opusczili, wszakze go we wszithkiem tey moczi y waznoszczi nyeinaczei, yakoby thu slowo do slowa bel wipiszani, miecz chczemy.

§ 1. Yescze tesz nad to chcząc rozmnozycz czym dalei tym więthszi porządek w tym cechu malarskim y gultszlarskim zachowacz, dayemi ym thim ninyeischim listem naszim the prerogatiuę y wolnoscz, aby zaden rzemięsla malarskiego y goltszlogierskiego nieszmyall any sye wazyll robycz rzemięsla any wszelyaki robothy thak od kupczow yako y ynszych liudzi stanow, albo thak czeszarskiei jurisdiciey podliegli, yako y ynsich krolestw y panstw tak w miesczie samym Krakowie yako tesz w ynsich myesczyech przi Krakowie będączich, pod ktoraszkolwiek jurisdicią, tak swieczką yako y duchowną, thudziesz y pod jurisdicią zamku Krakowskiego, azeby pierwei cech rzemiesla swego z nimy przyiąll y thi wsithki postempki wedle praw ym nadanych vczinyl a postąmpil.

§ 2. Gdziemy tesz thim ninieyschim listem naszim thym to przerzeczonym malarzom y goltslogerom cechu Krakowskiego thi articuli nizei opiszane ku trzimanyu y chowaniu dayemi y ninieyschim lystem potwierdzami, ysz yezliby ktorikolwiek malarz chczial mistrzem zostacz y s nimy w cechu bycz, powinyen będzie besz wszeliakiei wimowkj thi szthukj (ktore ony od dawnych czassow wedle przywileyow od rady Krakowskiei ym nadanych czinicz zwikli) thesz vczinycz y wigothowacz, thudziesz wszithki thi articuli, ktore mayą

w tych zwierzchu myanowanych prziwileyach namyenione, trzimacz y zachowywacz zawsche.

§ 3. A czo sye doticze rzemyesla goltślogerskiego tegosz cechu malarskiego, poniewasz ony yescze w tych prziwileyach, ktore mayą od rady myasta Krakowa nadane, zadnego porządku postanowyenia nyemieli, tedy my tym to goltslagerom the prerogatiwe y wolnoscz tym ninieyschim lystem naszim dayemi, ysz iezliby sye ktorzi (s) z rzemyęsla ych w myesczie oszadzicz chczial, tedy powinyen będzie pierwei z nimy cech przyiącz.

§ 4. A ysz w ynsich kraynach niemieczkiei ziemie w tym rzemioslie nyezwikli sthuk robycz tylko pienyądze ku potrzebie rzeczipospolitey do cechu kladą, dla tego y my tym nynieyschim lystem nassym ym thę prerogatiwe dayemi, ysz ktoriby chczial mistrzem byc y do nych do cechu wnyscz, tedy myasto szthuk robyenya powinyen będzie piethnasczie talerów do cechu polozycz, za ktore pienyądze ma sye zbroya sprawicz y kupicz ku potrzebye rzeczipospolitei.

§ 5. A ktoribykolwiek chlopiecz sye vczyl abo nyewiuczil albo towarzisz nye u czechowego mistrza robyll, takowi chlopiecz nyema myeiscza myecz myedzi nimy a towarzisz ma bydz karan winą.

§ 6. A ysz nasz tesz dochodzi pewna wiadomoscz tego, ze syła czudzozyemczow z ynsich panstw y krolestw poddane nasze rozmagithą robothą ych rzemyeslu nadliezączą nadyezdzayą, ku wielkyemu zepszowanyu ych y nyemalei skodzie, dla tego my aby w rzemyeszlye swogim besz vtrathi zily, na ządanie tych to goltslagerow y malarzow tym ninieyschim lystem ym the prerogatiue daiemy, abi zaden cudzozyemiecz z ynsich panstw y krolestw nyeszmial sye wazycz na goltslageri y na malarze Krakowskie robothi zadnei wozycz any przedawacz, a zwlascza abslagu, feingoltu, czwisgultu, srebra bythego; a yezlibi sye więcz ktori tego wazycz smyal, tedy ma vrząd starosczi, wielkorządowi albo pod ktoremkolwyek prawem abo jurisdicią takowe robothi wiszey namyenione znaydą y obaczą, tak zamku naszemu Krakowskiemu podliegle, yako y jurisdicy naszey wielkorządowi (s), duchownei, tak y vrząd radzieczki miastha Krakowa mayą szobye spolnie a nyerozdzielnye dacz pomoczi czi vrzendniczi naszi pod winą y vrzędu y laską naszą wedlia statutu y prawa polskiego piszanego, ze ym będą winny exequutią czinicz, a takową robothę bądz w srebrze, zloczie albo w malowaniu albo wedlye articulow wiszei myanowanych w tych, v ktorychkolwiek ossob albo stanow thakowe rzeci naydą, mayą ym wziącz, a polowicze do skarbu naszego a drugą polowicze cechowi malarskiemu y goltslarskiemu na rzeczpospolithą w cechu swym obroczycz mayą, z wiadomoscz braczi cechu rzemioszla oboyga.

A tak my wszelyakym vrzedem (s) naszim ktoregokolwiek stanu abo godnoscz bedączim, tak swieczkym yako duchownim a zwlascza staroscie y podstaroscziemu y ych vicegerentom, tudziesz bormistrzom y radzie tak miastha Krakowskiego yako Kazimirza y Kleparza y inszim wszelyakim przikazuyemy, aby thich zwierzchu myanowanich malarzow y goltslagerow cechu Krakowskiego przy tych prziwileyach y wolnoscziach od nasz nadanich oni zachowaly y od ynszich zachowacz sye starali. Pod laską naszą y vrzędem swym inaczei abysczie nyeczinily. Ktore to articuli wsisthkie tak

przed thim przesz radę Krakowską yako y terasz wiszei myanowane, my slusszne y porządkowi cechu tego malarskiego y guslarskiego potrzebne bycz rozumyeiącz, wladzą y zwirzchnosczią naszą krolewską za zezwolyeniem wsysthkich rad naszich koronnich y poszlow ziemskych potwirdzicz y vmocznicznieszmi vmislieli, yakosz potwirdzami y vmocznyami tym nynieischim prziwilegem naszim skazuiącz ye podluk opissania ych we wsythkim bycz wazne y moczne wiecznimy czassi. A na liepszą pewnoscz y wiarę pieczęcz nassę do tego przicziszną czieszmi roskazali. Dan w Warszawie na walnim seymie koronnym dnia pierwschego miesiącza lipcza, roku Panskiego tisziącznego pięczsethnego siedmdziesiątego, krolowania naszego czterdziestego pierwszego. — Sigismundus Augustus rex sst.

Oryginał pargaminowy z pięknemi ozdobami marginesowemi, opatrzony jest wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z jedwabiu koloru niebieskiego, różowego i pomarańczowego.

590. 1570. die 8. m. Iulii, Varsoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus iterum mandat, ut Gregorium Dirnik a venditione mellitarum placentarum in foro Cracoviensi prohibeant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati fideles dilecti! Etsi antea ad fidelitates vestras literas mandatorum nostrorum pro parte pistorum Cracouiensium panis melliti vulgo *kichlarowie* vocatorum, contubernio seu fraternitati pistorum Cracouiensium toti a multis retroactis annis adiunctorum et incorporatorum ijsdemque priuilegiorum praerogatiuis, quibus pistores omnes Cracouienses ab antiquo per antecessores nostros serenissimos Poloniae reges clementer concessis, vtuntur, gaudentium, dederamus, mandantes fid. vestris, vt ex officio suo authoritate nostra regia venditionem mellitorum panum seu placentarum, quas quidam Gregorius Dirnik ciuis Casimiriensis non solum tempore nundinarum Cracouiensium, sed etiam diebus fori septimalibus ex oppido Casimiriensi allatas, Cracouiae in damnum ingens et non mediocre praeiudicium pistorum Cracouiensium praefati panis melliti venum exponere audet, prohibeant, neque vllo modo huiusmodi panum mellitorum venditionem Casimiriensi pistori *kychlaro* permittant, quia tamen *kychlarorum* Cracouiensium ciuium nostrorum frequentibus etiamnum quaerelis obruimur, eis praeripi victum damnisque et incommodis plurimis per memoratum Gregorium Dirnik *kuchlarum* Casimiriensem eosdem affici, idque contra priuilegia, iura, constitutiones pistorum Cracouiensium ciuium nostrorum antiquitus laudabiliter obseruata: proinde volentes pistorum *kuchlerorum* huiusmodi incommodis et damnis prospicere, atque ut iuxta priuilegium pistorum Cracouiensium, quorum contubernio adscripti sunt, et con-

suetudinem antiquam, quae pro lege habetur, conseruentur, pro officio nostro regio efficere, mandamus iterum et serio fid. vestris, ita et non aliter habere volentes omnino, vt quam primum literis hisce nostris per partem conquerentem requisitae fuerint, iuxta praescriptum priuilegij pistorum Cracouiensium et literarum priorum mandati nostri Warschouiensis eo in negotio datarum, sese gerant et conseruent, *cuchlerosque* pistores Cracouienses contra dictum Gregorium Dirnik Casimiriensem ita ex officio suo tueantur et defendant, vt is nullo pacto venditione eiusmodi panum mellitorum ex oppido Casimiriensi ad vrbem Cracouiensem allatorum, victum *cuchlerorum* pistorum Cracouiensium quouis modo in posterum praepedire, perturbare, inquietareque praesumat. Non obstantibus etiam alijs quibusuis literis nostris, in contrarium per saepenominatum Gregorium Dyrnik apud nos contra priuilegium praefatum pistorum Cracouiensium impetratis seu in posterum impertrandis, quibus omnibus praesentibus derogamus penitusque derogatum esse volumus. Pro gratia nostra, debito suo et sub paena duorum millium aureorum Vngaricalium in auro boni et iusti ponderis, fisco nostro irremissibiliter applicanda, secus fidelitates vestrae ne fecerint. Dattum Varsauiae in conuentu regni generali, die octaua mensis Iulii, anno Domini MDLXX, regni vero nostri anno XLI. — Franciscus Krasinski r. P. vicecanc.

Z księgi cechu piernikarzy Krakowskich. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

591. 1570. die 1. m. Septembris, Cracoviae.

Consules Cracovienses institoribus pannariis mandant, ne sartores Cracovienses a venditione operum suorum in foro vendeta dicto prohibeant.

Actum feria sexta post festum Decollationis s. Iohannis Baptistae. — Domini consules obtemperantes et satisfacientes literis mandati s. r. maiestatis Poloniae de data Warschouiae die XXV mensis Augusti anni praesentis, quas seniores contubernij fraternitatis sartorum Craccouiensium coram eodem officio cum ministeriali terrestri in causa et negocio cum senioribus institorum pannicidarum Craccouiensium vertente, produxerunt intuleruntque, ad instantiam et requisitionem eorundem seniorum sartorum famatis institoribus pannicidis seu pannorum venditoribus Craccouiensibus seuere et sub mulcta quatuor millium aureorum Hungaricalium iuxta tenorem memorati mandati regij iniunxerunt, vt ipsi amplius saepenominatis sartoribus nullas iniurias, praeiudicia, grauaminaque, damna et violentias inferre, vestesque per eos elaboratas venumque exponi solitas ab eis tam in foro venditorio, quam alibi recipere audeant, receptas vero antea vestes vt eis, semotis quibusuis dilationibus et exceptionibus, statim omnino restituant vel pro eis satisfaciant, atque vt sese cum praefatis senioribus sartorum iuxta litteras dictas sacrae maiestatis regiae conseruarent, praeceperunt.

Acta Cons. Crac. 23, str. 268.

592. 1570. die 12. m. Septembris, Varsoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae controversiam inter pannicidas et sartores Cracovienses consulibus Cracoviensibus diiudicandam committit.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres, spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Craccouiensis, fidelibus dilectis, gratiam nostram regiam! Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Cum proxime die XXV Augusti ad f. vestras mandati nostri litteras dabamus pro parte contubernij sartorum Craccouiensium, mandantes f. vestris sub paena sex millium aureorum Hungaricalium, vt pannicidas ipsos a quibusdam, vt dicebatur, violentijs, damnis et iniurijs, praefatis sartoribus inferendis coercerent, et quas vestes illi nouiter confectas in foro publico, quod vendetam vocant, venderent, eas capi ac tolli per pannicidas iniuncta ipsis paena quattuor millium aureorum Hungaricalium ne permitterent, nos quidem tunc temporis et quid priuilegijs pannicidarum ex aduerso contineretur, ignorabamus, et de eiusmodi rebus controuersiam vllam verti in iudicio f. vestrarum diuinare non poteramus. Nunc autem confugerunt ad nos pannicidae ipsi, qui commonstratis primum litteris priuilegij nostri, deinde etiam decreto consulari Craccouiensi anno millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto inter praefatas partes facto, ostenderunt planissime, sartoribus ipsis minime licere vestes eiusmodi ex nouo panno confectas, sub paena amissionis earum publice venum proponere, in praeiudicium dictorum pannicidarum et pannicidij eorum, cuius nomine census solitus quotannis nobis ab ipsis penditur; deinde uero productis actis sub sigillo f. vestrarum copiose docuerunt, totam hanc eiusmodi controuersiam in iudicium f. vestrarum legittime hoc tempore introductam et ex parte pannicidarum ipsorum abunde et copiose instructam ac informatam, in prolatione duntaxat sententiae vestrae definitiuae pendere. Quamobrem nos nolentes iura aut priuilegia sua cuiquam violari, tum etiam cursum iudiciorum legittime institutum nolentes narrationibus vnius partis impediri, f. vestris mandamus praesentibus litteris nostris, ita omnino et non aliter habere volentes, vt f. vestrae totam hanc controuersiam apud iudicium suum institutam, legittime terminent et exauditis vtrinque partibus et earum propositionibus ac responsis, quoad opus fuerit, aduenient tempore limitationis sententiam definitiuam iuxta iuris et iustitiae formam proferant et pronuncient, salua tamen parti sententia vestra grauatae ad tribunal nostrum appellatione relicta: non obstantibus in contrarium vllis et nominatim siue prioribus in fauorem contubernij sartorum emanatis, siue in posterum quomodocumque emanandis litteris nostris, quas nos praesentibus auctoritate nostra regia tam in paena, quam in alijs omnibus subleuamus et nullum robur habere declaramus, mandantes f. vestris, vt interea, dum pendet controuersia, praedictos sartores a vendendis publice nouis vestibus in praeiudicium dictorum pannicidarum prohibeant, et dictos pannicidas in vsu eorum solito et legittimo conseruent et auctoritate officij sui tueantur. Pro gratia nostra et paena decem millium floreno-

rum auri puri Hungaricalis fisco nostro irremissibiliter luenda. Datum Warsouiae die XII mensis Septembris, anno Domini M. D. L XX, regni vero nostri XLI. — Sigismundus Augustus rex sst.

Acta Cons. Crac. 23, str. 283. Gdy w skutek powyższego polecenia królewskiego spór przed radą miał być przewiedziony, stawiwszy się na termin w sobotę po św. Łucyi 1570 krawcy Krakowscy przedstawili późniejszy list króla Zygmunta Augusta z Warszawy z d. 1 grudnia 1570, utrzymujący ich przy prawie sprzedawania nowych sukien na tandecie i prosili, aby rada miasta ich przy tym przywileju zachować raczyła; sukiennicy natomiast powołując się na powyższy mandat królewski, wskazywali, że tym mandatem król jegomość wyraźnie skasował wszystkie swoje tak poprzednie jako też i później wydać się mające listy, któreby mandatowi temu przeciwne były, i dla tego ów list królewski z d. 1 grudnia 1570 za niebyły uważać należy. Rada miasta nie czując się być uprawnioną do interpretacyi sprzecznych rozporządzeń królewskich, sprawę tę do króla jegomości po rozstrzygnienie odesłała. Na terminie wreszcie w piątek po św. Walentym r. 1571 przedłożyli krawcy Krakowscy ponowny list króla jegomości z Warszawy nazajutrz po św. Dorocie r. 1571 na swą korzyść wydany, wskutek czego rada miasta utrzymała tychże krawców przy prawie sprzedaży nowych sukien na tandecie Krakowskiej. Acta Cons. Crac. 23, str. 312 i 349.

593. 1571. die 29. m. Ianuarii, Cracoviae.

Senatus consultum de tabernis halecistarum Cracoviensium.

Actum feria secunda ante festum Purificationis beatae Mariae virgi, nis. Domini consules inherentes constitutionibus allecistarum Craccouiensium actis consularibus Craccouiensibus de data feria quarta ante dominicam Oculi, anni 1549 contentis, senioribus eiusdem contubernij pro tempore praesenti et futuris temporibus existentibus iniunxerunt et demandauerunt, ut sese iidem halecistae iuxta constitutionem et ordinationem illorum conseruent, videlicet quod quatuor priores atque aciales allecistarum institae, nempe binae ex utroque latere utriusque aciei semper occludi debent in ipso tactu horae vigesimae tertiae, ut ista ratione utilitati egestatique eorum uel earum, qui in medio institas habent, commodius consuleretur. In quam rem diligentem atque sedulam operam seniores iurati eius contubernij prestare adhibereque debent, sub paena quinque marcarum officio consulari irremissibiliter succumbenda.

Acta Cons. Crac. 23, str. 376.

594. 1571. die 27. m. Martii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta sociorum contubernii sellatorum Cracoviensium.

Actum feria quinta post dominicam Laetare. — Coram officio consulari Craccouiensi personaliter comparentes socij artis sellatorum Ioannes Lwowczik etc.*) in praesentia seniorum suorum palam recognouerunt libereque

*) Tu następuje jeszcze 11 nazwisk.

expressis verbis fassi sunt, quia se ipsos obligant vigoreque praesentis inscriptionis inscribunt, vnus pro altero cauendo, sequentes articulos obseruare firmissime:

§ 1. Primo burgatum sic vulgo vocatum tam in medio quadragesimae, die Iouis, quam etiam post festum diui Michaelis, die Lunae, fieri solitum consuetumque non longius vllo modo neque plus se habere velle debereque, nisi dictis diebus duobus, videlicet die Iouis et die Lunae, cum ea tamen conditione adiecta, quod istis diebus duobus memoratis tenebuntur adstrictique erunt ex discipulis socios artis suae creare.

§ 2. Deinde se obligant arctissime amplius in posterum ex die Lunae festum nolle habere sub poena mulctaque grossorum sex, officio consulari in praetorio succumbenda irremissibiliter, cum ea condicione adposita, quod quicumque magistrorum sellatoriae artis officio consulari transgressorem socium huiusmodi, qui sibi festum ex die Lunae faceret, facereue vellet audereтque, non denunciauerit, extunc poenam duplicem toties, quoties id admiserit, luet, hoc est duodecim grossos officio consulari irremissibiliter persoluet.

§ 3. Praeterea ijdem socij artis sellatoriae non prius a magistris praeceptoribusque suis de ciuitate discedere egredique debebunt, nisi prius apud eosdem magistros suos laborauerint artificiumque sellatorium exercuerint tribus ad minus mensibus seu anni quarta parte vna, idque sub mulcta per officium illis irroganda, quod si qui secus facere praesumpserint, ausique fuerint (s).

Acta Cons. Crac. 23, str. 374.

595. 1571. die 22. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de figulis extraneis.

Actum feria sexta post octauas Corporis Christj. — Ad instantiam prouidorum Valentini Kulas, Petri Iwanek et Sebastiani Malborek figulorum Craccouiensium, prouidis Nicolao Maij etc.*) figulis externis in praesentia eorundem ex officio consulari Craccouiensi iniunctum est, ne amodo et deinceps quisquis illorum seu etiam quicunque figuli alii extranei ollas extraneas huc Craccouiam aduehere easqae nemini exponere, duntaxat tempore nundinarum Craccouiensium audeat praesumatque, et ut sese iuxta antiquam consuetudinem conseruent sub amissione earundem ollarum.

Acta Cons. Crac. 23, str. 397.

*) Następuje jeszcze 4 wymienionych.

596. 1571. die 2. m. Iulii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta magistrorum et sociorum contubernii muratorum Cracoviensium.

Actum feria secunda ante festum s. Stanislai in autumno, anno Domini 1571. Coram officio consulari Craccoviensi comparentes personaliter Iosephus, Paulus Paschek, Martinus Kassuba et Franciscus Grzimała seu Iaszinsky dictus, seniores magistri muratorum Craccouiensium, nec non Gabriel Zmuda, Petrus Biali, Gregorius Stroywassik et Albertus Kosska, socij artis muratoriae, produxerunt constitutiones inter se mutuo et inuicem vtpote magistros artis muratoriae et socios eiusdem artis muratoriae factas in articulosque redactas. Quae constitutiones seu articuli coram eodem officio consulari Craccouiensi lecti, auditi atque per hoc ipsum officium consulare Craccouiense sunt approbati. Quorum tenor de verbo ad verbum sic se habet prout sequitur. Die 2 Iulij, anno Domini 1571: Posthanowienye mystrzow y thowarzissow rzemiesła murarskiego y stameczkiego:

§ 1. Naprzod panowie mystrzowie starssy y mlodszy dozwolily thowarzissow wybyracz sterech starssich thowarzissow. Do spolny skrzinky tak panowie mystrzowie tak tysz y thowarzisse mayą kłascz na suchedny po grossu y vczniowie takiesz, orthowe, wkupne, nayemne y wyny wsseliakie, tesz kopy mistrzow młodich tutecznich; a na przyeczie mistrzow postronnich zachowacz ssie mayą mystrzowye według listu jego k. mczy.

§ 2. Panowye mystrzowie pzwolily dwu vczniow iednacz przed thowarzissmy pod rekoymyą stateczną, a tho dlya tego, zeby rzemiesłu dossicz vczinił, y dlia ynssich prziczin. Teraznieysse vcznie iednane mayą okazacz thowarzissom w ten obiczay, abi ssie czy dostatecznie wyuczily niss na ych mieyscze inssich przymą. Zathym niemayą ssobie vczniow poziczacz, kiedi thowarzisz iesth.

§ 3. Panowie mystrzowie czelyądzią niemayą brakowacz w porządku, bo ye porządnie mayą wisziłacz tak na potrzebę jego k. mczy yako na potrzebę mieyską.

§ 4. Ktoriby thowarzisz bił obesłąn do gospody abo bił wysłąn na robotę jego k. mczy y na mieyską a niebił by posłussęn, ma bicz karan wedlug vznanya mystrzow y towarzissow, tak Polak, tak Włoch, tak Niemiecz, tak y z ynszy naciey, ktoriby iedno vziwał tego potcziwego rzemiesła w tym y przi thym mieszcie Krakowie, tak tisz y wsitkich postępmpkow.

§ 5. Zelzenie kiedi by ssie stało mystrzowy od thowarzisza, temuss thowarzissowy zadęn mystrz niema mu dacz pholdrunku dotąd ass ssie sprawy przed mistrzmy y przed thowarziszmy.

§ 6. Kiedibi ssie res ardua przitraffiła, na taką rzecz zapalisthą mayą mistrzowie y thowarzisse rozsądek vczinicz tak miedzy mystrzęm, tak międzi thowarzissęm.

§ 7. Dlya tego rachunek opusczilichmy od mystrzow dawny, kthorzy nąm mieli czinicz, abich my tisz bily wolny od wssitkich starich rzeczy tak suchich dny, tak tisz czobi ssie starego przyłacziło, iedno Nowy rok, nowe

posthanowienie, nowe tisz składanye do skrzinky spolny, nowe tisz sz ny ma bicz wydanie na rzeczy potrzebnę, kthore przipadną.

§ 8. Kthoribi bił mistrzewsky y towarzisky sthari dług, tech niemamy płaczicz.

§ 9. Kthoribi mistrz abo towarzisz z orezęm ku sprawie przissedł, takowy ma bicz karan według vznanya mistrzow y towarzissow.

§ 10. Ktoribi kolwiek mistrz abo towarzisz chował nierządną niewiastę abo tess krom malzenstwa swietego ss nia przebiwał, takowy ma bicz karan według vznanya mistrzow y thowarzissow.

§ 11. Za thą vgodą dozwolily panowie mystrzowie robotę ziednacz za dwanasczie zlotich y wissy troskę towarzissowy, kthoremv ssie traffilo opowiedzyawsy ssie mystrzowy temv, v kthorego na warstaczie roby przy Krakowie abo w Crakowie.

§ 12. Xiegy mayą bicz po sprawie zamknione zarazem skrzinky bracky.

§ 13. Gospodarz skrzinky niema wydawacz aze wsisczy maya bicz starssy ossm, starssich mistrzow stery, thowarziszow trszcztery.

§ 14. Wsiszcy mistrzowie y towarzisze mayą tich artikulow sluchacz na kazde suchedny dlia liepssego czwyczenya y dlia liepssego porządku bracziey.

§ 15. I insse wistepky tak mystrzow yako y towarziszow rzemiesla murarskiego y stameczkiego, ktorebi skodicz miały vtczivemu rzemieslu, ktorichmy nieopiszaly, ty zachowywąmy mystrzom y thowarzissom na rossądek spolny.

§ 16. Mystrzowie starssy y towarzisze starszy mayą czinicz lidzbę zawsse przesz rok mistrzom młodssym y towarziszom młodssym, na czo wielie wydadzą abo czo przymą od kogo.

§ 17. Gdiby kthory mistrz abo towarzisz zubozał, tedy go mayą założicz grossęm pospolithym y iesli go tesz niebiło czym schowacz, mayą go s pospolithy skrzinky schowacz.

§ 18. Gdibi ssie yaka trudnoscz stała yzby starssi towarzisze nierobily a staralyby szie o rzecz pospolitą, tedy mayą bicz opatrzeny skrzinky pospolithy, ysz na nie nikth nie roby.

§ 19. Panowie mystrzowie starssy y towarzisse starsy niemayą kupowacz any zakładacz any wydawacz s pospolitego grosa, krom woly młodssich mystrzow y młodsich towarziszow.

Tha vgoda y postanowienie stała ssie w dzien Nawiedzenya Panny Mariey między mystrzamy y towarziszamy rzemiesla murarskiego y stameczkiego, roku Panskiego 1571.

Kopija papierowa z aktów radzieckich pod małą pieczątecką miejską wydana, przechowana w aktach cechu murarskiego Krakowskiego. Jest ona także wpisana w księgę cechową: Regestrum seu liber actorum & w r. 1572 założoną.

597. 1571. die 6. m. Octobris, Casimiriae.

Senatus consultum de cerevisia coquenda.

Actum sabbato post festum sancti Francisci. — Domini consules instigantibus senioribus braseatorum Kasimiriensium vna cum eis sanciuerunt et laudauerunt, ut hoc tempore caritatis nemo audeat ceruisiam braxare nisi decima die, neque mediam braxam laborare sub paena quinque marcarum officio succumbenda et lapidis cerae ad fraternitatem braseatorum; quotsi quis volet (s) mediam braxam laborare, simul cum alio vicino integram braxam laborare poterit. Cui constitucioni seniores huius fraternitatis debent superintendere. Quae constitucio non vltra durare debet, nisi quamdiu per dominos consules aliud non fuerit constitutum.

Acta Consul. Casimir. 762, str. 625.

598. 1571. die 8. m. Octobris, Casimiriae.

Senatus consultum de venditione salis sic dicti bancati, de salinatoribus et tabernis eorum.

Actum feria secunda post festum s. Francisci. — Proconsul et consules ciuitatis Kasimiriae iuxta Cracouiam, pronunc residentes et antiqui, pleno numero ad praetorium congregati, significamus notum esse volentes omnibus et singulis, praesentibus et futuris, quia perpendentes ex munificentissima clemencia serenissimi principis Sigismundi Augusti Dei gratia regis Poloniae etc. domini domini nostri clementissimi, decretum seu priuilegium serenissimi principis Kazimiri regis Poloniae etc. praedecessoribus nostris super vendicione salis frustati *czębrowka* vulgo dicti datum, esse gratiose innouatum, sic ut loco salis *czembrowka* sal bancatum conciuibus nostris in zuppis Vieliciensibus emere et ibidem in frusta incidere, Kasimiriamque inuehere, in institis demum diuendere liceat libere, quarum institarum locatio perpetua et dominium circa nos sit hoc ipso priuilegio reseruatum, quamobrem nos huic priuilegio innixi, authoritate nobis per suam sacram maiestatem regiam clementissimam concessa, institas salis duodecim per nos ex praescripto prioris priuilegij aedificatas ac certis viris conciuibus nostris iuxta acta nostra consularia de actu feria secunda post festum sancti Laurentij anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto in haereditatem donatas, hisdem viris in praenotata inscriptione donationis expraessis pro diuendendo eiusmodi sale frustato simul cum bancis dedimus, assignauimus, locauimus et donauimus. Quae institae illis donatae per sortes ex nostra commissione ac horum omnium et singulorum virorum mutuo ac spontaneo consensu missas, hoc ordine singulis cesserunt: prima instita seu camera Ioanni Mrovinski, Ioanni Miernik secunda, Mathiae Placzibabka tertia, Ioanni Zakrzewski quarta, Catherinae Spunthowa quinta, Michaeli Grob sexta, Ioanni pannitonsori septima, Ioanni Ruski octaua, Stanislao Pukal nona, Valentino

Hidek decima, Gabrieli sartori vndecima, Casparo Michalovicz duodecima cessit, eiusmodi ordinem camerarum a platea Vieliciensi incipiendo eumque versus partem circuli a platea sancti Iacobi continuando. Institas autem eo modo et ordine eis dimensas et donatas, praedicti viri et eorum posteri legittimi cum pleno vsu et libertate hoc ipsum sal in frusta concussum in zuppis Vieliciensibus emendi, huc tandem illud vehendi et diuendendi perpetuam ac haereditariam potestatem habebunt. Ex quibus cameris quilibet horum virorum et eorum successorum ex sua instita singulis annis pro festo s. Michaelis grossos sex census pro commodo reipublicae ad praetorium Kasimiriense pendere tenebitur eritque astrictus et eorum successores erunt astricti, a qua nihilominus pensione huius census in festo sancti Michaelis proxime venturo ad decursum vnius anni liberi esse debebunt. Potestas vero has institas vendendi hoc iure quemadmodum praenotata donatione in actis nostris contenta est traditum, seruari debet, ne videlicet vnusquisque institam suam maiori summa vendere praesumat vltra decem marcas peccuniae sub amissione ipsius suae institae, neue vnus duas seu tres teneat, sed vnus in vna instita contentus esse debet sub nostra et successorum nostrorum proconsulis et consulum pro tempore existencium animaduersione. Pro conseruacione item melioris ordinis inter praedictarum institarum duodecim salis possessores perpetuo seruandi, constituimus ac damus hisdem duodecim viris et eorum posteris potestatem in hac eorum fraternitate e medio sui duos viros seniores singulis annis post electionem consularem deligere ac eos officio nostro in praetorio pro confirmacione facienda praesentare perpetuis temporibus, qui seniores debent huic fraternitati ipso anno, ad quem sunt electi, laudato regimine praeesse, alijque fratres eis iusta obtemperatione subesse debent iuxta ordinem in alijs fraternitatibus seruatum.

Acta Consul. Casim. 762, str. 626.

599. 1572. Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium.

Dekret panow mistrzow starszych thak thesz y młodszych thak thesz panow thowarzyszow starszych iako y młodszych. Panowie mystrzewie starszy y panowie thowarzysze starszy y wszysthek czech postanovyly y dekrethem tho zawiezaly:

§ 1. Aby kazdy pan mystrz starszy dal znacz wczas do czechv, gdi ma niebycz, aby na sve mieyscze wczas zasadzieł, aby sie czechowy nie mieszkało w sprawach; thymze sposobem młodszy panowye mystrzevye.

§ 2. Thak ze thesz panovye thowarzisze starszy maye (s) na swe myeiscza wczas zasadzacz, gdy samy s nych kthory nyema bycz w gospodzie.

§ 3. A gdyby s nich kthory thego nyethrzymał thak kthory s panow mystrzow stharszych yako y mlodszych, thak thesz s panow thowarzyszow stharszych yako y mlodszych, ma bycz karan wedlvk stare vyny bes wszelakiey odwłoky.

Z księgi cechowej murarskiej „Regestrum seu liber actorum“ & str. 13.

600. 1572. Cracoviae.

Additamentum ad statuta magistrorum et sociorum contubernii muratorum Cracoviensium.

In nomine Domini amen. Poczina się pierwsi act porządna sprawa y thesz spolne ziednoczenie panow mistrzow rzemięsła murarskiego y stameczkiego s thowarzszmy thegosz rzemiesła murarskiego y stameczkiego y thego slawnego czechv y sgromadzenia strony gospody y thesz wszysthkych porządkow thego zacznego czechv, kthory act y sprawa poczyna sie w thi słowa:

Naprzod zaczny pannovie mistrzowie starszy y młodszy thego zacznego rzemiesła y czechv murarskiego y sthameczkiego thak thesz panovie thowarzisze thegosz rzemiesła murarskiego y stameczkiego stharszy y thesz młodszy za pomoczą miłego Boga y zarządzeniem y sprawą ducha swiethego, kthorey yesth yednoczenym wszysthkych dobr y posthanawiaiączy wszisthky pospolithei rzeczy y czechy thak małe yak thesz y wielkey, a thesz pilnie sie przypathrviącz themu y na bacznoscz tho mayącz czy zaczny mężowie pannowie mistrzowie stharszy y thesz młodszy thak thesz panowie thowarzisze stharszy yako y młodszy, ysz zadna pospolitha rzecz y thesz czech thak thesz y krolesthwo niebiło thak mozne y moczney any thesz pothężne, kthoregobi niezgoda a niesnaczky y nieiednoscz niemogła zepsowacz a w nywecz obroczycz a prawie z grvnthv viwroczycz, a gdisz y pan zbavicziel nasz Iesus Christus poviedziecz raczeł, isz wszelakei krolesthwo samo w sobie rosdzielone spvsthoszeye y dom na dom vpada y w nywecz się obracza: a thak za pomoczą miłego Boga y za pilnim stharanym thich zacznich osob panow mistrzow starszych y thesz młodszych thak thesz panow thowarzisszow stharszych yako thesz y młodszych y za poradzenim jego mo. panna burmisthra y ych mo. panow radziecz a za moczą thego actu y thych arthikvłow przy thimze akczie yęzikiem polskym napissanich y pieczęczią mneiszą rathvsza Krakowskiego zapieczęthowanych y podpyssanych:

Naprzod then zaczny czech rzemięsła murarskiego y stameczkiego tho yesth panowie mystrzowie starszy y młodszy, thak thesz panowie starszy thowarzyszy yako y młodszy zobopolnimy virokey y sentenczyamy y decrethem postanowily w thymtho czechv sweym, aby od thego czasv y rokv szczeslyvie poczinaiącz y począwszy, kthorey pisszą od narodzenia pana Iezv Krista thysiącz pieczseth siedmdziesieth y wthory na pothomney a vieczne czasy y wiecznie thrwacz ma then decreth y tho posthanowienie y tha spolna zgoda y porzedek, kthory sie sthal w thym tho zacznim czechv, a zadnemv s thego zacznego czechv y rzemiesła thak murarskiego iako thesz y stameczkiego thak s panow mistrzow stharszich yako y młodszych thak thesz z panow thowarzyszow starszych yako y młodszych nyebędzie przysthało mowicz, czinicz, radzicz albo yakie osobliwe namowi y szepthy czyniscz, kthorey by sie czągnelii albo szły kv rosthargnieniv y rozerwaniv thak zacznego, sławnego a sviethego posthanovienia. A wieczey nycz any przydacz any vymowacz a złaszcza (s) czoby się cziągało kv rozerwaniv thego zacznego czechv yednosczy y myłosczy bratherskie, ale tho chowacz, przy thym sthacz

y tho in robore suo y moczy czo sie posthanowiło przes pany mistrze starsze y młodsze, thak thesz przes pany thowarzysze starsze yako thesz y młodsze thego sławnego czechv mvrarskiego y stameczkiego ma przysthrzegacz kozdy s thegosz czechv mvrarskiego y stameczkiego thak s panow mistrzow starszych yako y młodszych yako thesz y s panow thowarzyszow starszych yako młodszych.

A tho naprzod dla lepszey pewnosczy, sgody y miłosczi bratherskiey thak thesz porządku w czechv panowie mistrzowie stharszy y młodszy strony yedney, panovie thowarzysze starszy y młodszy s sthrony drvgie zesipoliwszi (s) sie iednostaynymy namowamy y glosy na tho, a zaden thak s panow mystrzow starszych yako y młodszych thak thesz s panow thowarzyszow starszych yako młodszych naprzeczyw themv szczesliwemv y svięthemv posthanovieniv na then czas, gdi sie stanowiło, nicz niemowieł, ale iednostainimy glosy y chvczią obie dvie sthronie zesvołiły, posthanowiły the iednoscz thrzymacz, w ney thrwacz thak panowie mistrzewie starszy yako y młodszy, thak thesz panovie thowarzissze stharszy yako y młodszy:

§ 1. Naprzod aby dlvgy wszisthky, kthore biły zathrzimane przes pany mystrze stharsze y młodsze thakze thesz przes pani thowarzisze starsze y młodsze niebiły spomynane od rokow y lath pyrwszych a zlascza (s) należącze czechowy asz do thego rokv, kthorey pyszą millesimus quingentesimus septuagesimus primus, niebili spominane any od zadnego vyczągane.

§ 2. Druga abi regestra albo kxięgy act y spraw czechowych biły vczynione y postanowyone nowe, acta y regestra sthare spraw czechowych byli do skrzinie czechowe wlozone, oprocz gdyby czo potrzeba bilo panom mistrzom albo panom thowarzyszom, thedy do nich ma bicz pewny recurs wszelakych pothrzebach czechowych. Regestra perceptorum et expositorum, z thei thesz mayą bycz nowę y znowv pyssane pod thimze rokiem, yako sie tho posthanowiło.

§ 3. Artikvł threczy. Gdy bedzie obieranie panow misthrzow stharszych, panowie thowarzisze maią s poysrzodkv svego obracz pany stharsze thowarzysze szthyrzech, kthorzy maią miecz dwa klvcza do skrzinie czechowey, a panowie mistrzowie starszy dwa.

§ 4. Artikuł czwarthy. Volno maią vothowacz panovie thowarzyszy starszy gdy siedzyecz bedą przy skrzyny, y volno ym bedzie kazdemv z myeiscza svego vedlug meyscza y senium vothvm poviedziecz.

Z księgi cechowej: Regestrum seu liber actorum & z r. 1572, przechowanej w cechu murarzy Krakowskich, str. 1.

601. 1572. die 7. m. Novembris, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii pistorum Cracoviensium.

Actum feria sexta ante festum diui Martini episcopi. — Coram nobis in consilijs sedentibus constituti personaliter famati Albertus Chybik, Albertus Giliowicz, Ioannes Czessarssz, Ioannes Bogacz seniores confirmati sodalitatis seu contubernij pistorum, ciues Craccouienses, claris, apertis, disertis-

que verbis retulerunt atque palam et vltro recognouerunt fassique sunt, se vna cum reliquis omnibus sui contubernij sodalibus pistoribus ciuibus Craccouiensibus constituisse, ordinasse ac conclusisse infrascriptam obseruationem, constitutionem, ordinationemque in suo contubernio deinceps futuris temporibus perpetuo inuiolabiliterque obseruandam, idque ob decorum, commodum ac vtilitatem contubernij ipsorum, multo quam antehac hactenus usque fieri solitum est consueuitque, meliorem ac decentiorem, ita vt posthac futuris deinceps annis seu temporibus huiusmodi constitutio ac ordinatio firmiter ab vniuerso pistorum contubernio inuiolabilis obseruetur. Quequidem sic se habet:

§ 1. Quod quandocunque aliquem seu aliquos ex pistoribus praesertim junioribus seu etiam quibuscunque alijs pistoribus, ciuibus Craccouiensibus in contubernium seu sodalitatem pistorum ciuium Craccouiensium assumi, ascribi, deligique contigerit ac acciderit, iam non more et consuetudine priore vetusta hucusque obseruari solita, vt collatio, coena seu conuiuium caeteris pistoribus fraternitatis contubernijque illorum per huiusmodi assumptum, ascriptum seu delectum in contubernium exhibeatur, praesteturque, id quod hactenus vsque ex consuetudine antiqua ac more alioqui vetusto obseruabatur, verum vt vnusquisque juniorum caeterorumque pistorum, qui ad contubernium illorum assumetur, ascribetur, eligeturque, summam peccuniae sex florenorum per 30 grossos computatorum, ad illud ipsum eorundem pistorum contubernium semota quauis contradictione, renitentia et exceptione conferat praestetque.

§ 2. Quae quidem summa sex florenorum non alio debet conuerti, quam vt pro ea ipsa aut arma bellica aut tormenta seu bombardae maiores bellicae (quae vulgo *hakownicze* vocantur) loco conuiuij ad contubernium dari antea soliti, comparentur emantque, atque ita iam consuetudo prior conuiuij in contubernio illorum celebrandi in hunc modum et vsum in posterum conuertetur immutabiturque.

Quae quidem ordinatio ac constitutio seniorum contubernij pistorum de omnium illorum vnanimi, concordi et mutuo consensu concluśa quandoquidem tum honesta et laudabilis decoraque tum etiam vtilis commodaque reipublicae ciuitatis Craccouiensis contubernioque pistorum esse videatur, propterea illam contubernio pistorum admisimus, concessimus in eamque consensum nostrum praebuimus, atque illam perpetuo sic et non aliter obseruandam esse praecipimus, confirmamusque. In quorum omnium fidem ac euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum et actum.

Acta Cons. Crac. 23, str. 486.

602. 1574. die 18. m. Ianuarii, Casimiriae.

Senatus consultum de pretio vasorum »achtualia« dictorum.

Actum feria secunda ante festum sanctae Agnetis proxima. — Famati domini proconsul et consules ciuitatis Kasimiriae, controuersia partium in-

franotatarum exaudita, diligenterque discussa et examinata, animaduertentes doleatores Kasimirienses sexagenam scindularum seu asserum opificio illorum adaptatarum, grossis quinque, interdum sex uel ad maius septem, et lapidem vnum picis ad compicanda vasa (s) pronunc emere, sanciuerunt, edixerunt et decreuerunt, vt praefati doleatores Kasimiriae habitantes, non pluris quam grossis sex vnumquodque achtuale vti conuenit compicatum seu pice linitum, ceruisiae braxatoribus, braseatoribus et ciuibus Kasimiriensibus diuenderent, et vt necessitate exigente ad reparanda vasa ad quemlibet ciuium Kasimiriensium vocati, irrecuse citra moram eant, illis ipsis doleatoribus demandauerunt: salua precii achtualium imminutione secundum materiei lignorum videlicet et picis precium, per eosdem dominos consules facienda, reseruata, partibus utrisque suprascriptis personaliter super eo acquiescentibus.

Acta Cons. Casimir. 764, str. 156.

603. 1574. die 1. m. Martii, Cracoviae.

Statuta contubernii laniorum Casimiriensium.

In nomine Domini amen. Na wieczną rzeczy pamianthke. My Henrik z łaski Bozei krol Polskj, wielkie xiąze Lithewskie y ziem Crakowskiei, Sandomirskiei, Sieraczkiei, Lanczickiei, Cuiawskiei, Ruskiei, Pruskiei, Mazowieczkiei, Zmodskiei, Chelminskiei, Elbinskiei, Pomorskiei, Inflanczkiei, Kiowskiei, Wolinskiei, Podlaskiei etc. Pan, xiaze Andeiskie, Borbonskie, Aluernienskie, grabia Marchiei, Forestu, Querciei, Rouergii, Montisfortu etc. Oznaimuiemy wszem wobecz y kazdemu zosobna ninieiszym y napothem bendanczym, komu tho wiedziecz naliezy, iz podane sa przed nas przez pewne consiliarze nasze articuli nizei opiszane, od starszych y od wszyczkiego czechu rzezniczego miasta naszego Cazimirskiego, ku dobremu porzandkowi cechu ich naliezancze. A isz ie dobrowolnie sami na sie y na szwoi cech postanowili, a ktemu isz wiele naliezy rzeczy pospolithei naszei y dochodom naszym wielgorzandowem na dobrem porzandku y doirzeniu ich, prosili nas pilnie za niemi onieszto consiliarze naszy, abychmy im namienione articuli wladzą y zwierszchnosczią naszą croliewską pozwolili, approbowali, potwierdzili y vmocznili. Ktorych tho articulow porządek then iesth:

§ 1. Naprzod, isz wszelki z rzeznikow wyuczywszy się rzemiesła rzezniczego, iesliby chczial mistrzem w czechu rzezniczem w Kazimierzu zostacz, thakowy ma listhownym dowodem dowiescz, gdzie się vczył, y tho vkazacz, iako się służancz poczciwie zachował y zył. Przythym ma się wywieścz y listhownie vkazacz, iako iesth z uczciwych rodziczach (s) podług kosczioła świentego krześcianskiego w stanie malzenskiem splodzony. Tho vkazawszy albo thego dowiodszy, ma iathke swą wlasną wzdana a nienaientha miecz, prawo mieiszczkie przyiąncz y do cechu pulkamienia y zlothy ieden monethy do braczkiei skrzinki dacz bendzie powiinien. Thosz za thakowemi wywodi ma bycz przes starsze do cechu przyienthy y mistrzem vczyniony. A tak iusz ma rzemieslo foldrowacz na iathke y na insze iathki.

§ 2. Item. Ieden mistrz drugiemu mistrzowi niema thesz iathki przenaimowacz; a ktoryby sie tego wazycz śmial, thakowy ma bycz karan winą do cechu cztermi kamieni wosku besz wszelkich wymowek toties, quoties by sie tego dopusczil. A gdy by sie trafilo, izby then mistrz vmarl, ktory iatkę naiemną trzymal, albo na nie robicz niechczial, thedy takowei iathki niema inszy mistrz naiąncz, iedno then, ktoremu starszy y wszyszy braczia dozwolią. A tho dla tego, ize braczia bendą rozumiecz, ktory mistrz naiencza thakowei iathki bendzie bliszssy albo potrzebnieiszy. Czo tho trzymacz maią pod thąsz wina wyszssei w thym articule opisaną.

§ 3. Item. Gdyby kthory iusz za dowody wyszssei namienionemi mistrzem byl vczynion y do iednoszci bracztwa albo cechu przyięnth, takowy ma sie ozenicz nadaliei do zesczia roku, pod winą nizei opisaną, tho iest trzech gornych pieczeni dobrych, dwu achteli piwa, przythim czwiercz kamienia wosku do cechu, kthory bendzie winien dacź zosobna na potrzeby braczkie albo cechowe. A odprawiwszy winę pierwszego roku, gdzieby zasie ozenicz śie zaniedbal, takowy ma bycz karan podlog widzenia starszych y mlodszych wszytkich, besz wszelakiego iego sprzeczciwienia y pomoczy. Thakze tesz ma bycz rozumiano na wdowcza, kthory tis the wine wyszssei opisaną ma dacz okrom wosku, iesliby bel naliezion niezeszly. A iesliby beł w liecziech zeszły, thedy ma bycz wolny od takowych win.

§ 4. Item. Iesliby kthory s tych mistrzow przyial vcznia na vczénie rzemięsla, thedy then mistrz ma onego vcznia do zesczíu dwu niedziel starszym opowiedziecz, pod winą czwierczia kamienia wosku do cechu. A vczen zasię w thych dwu niedzielach ma y bendzie powinien oddacz w cechu listh, iako iesth vczczíwego łoza, y ma sie wywiescz gdzie sluzyl, y iako przes dlugi czasz v szwych rodziczow byl, iako thysz niwczym swego poczczíwego zachowania y slawy nienaruszyl; a iesliby w tak rychlem czasie listhu miecz nie mogl, thedy mu ma bycz dan czas do szeszczi niedziel, a on ma rękoiemstwo cechowe postawicz. Thamze za dowodem, isz iesth poczczíwego loza y vczczíwego zachowania, bendzie sie winien rok spelna v mistrza swego w posluszenstwie vczycz. Za ktore vczenie bendzie powinien dacz mistrzowi swemu trzy grzywny pieniędzy; a gdzieby pieniendzy dacz niemial, tkakowy ma śie drugi rok wyslugowacz. A do cechu albo do bracztwa od vczenia śie rzemiesla, winien bendzie dacz dwanaśćzie groszy.

§ 5. Item. W bracztwie albo w cechu gdyby sie przytrafilo, aby kthora wdowa po zesczíu męza swego byla pozostala, dziateczki maiąncz abo thesz nie maiąncz, tham ma thasz wdowa przesz wszelkiego przenagabania y bronienia mistrzowskiego rzemieslo sprawowacz iako y inszy mistrzowie dla zywnosczi swei y wychowania dziatek. A wszakosz gdy by tha wdowa pozostala po mężu szwym zmarlym, iesliby szwei wlaszny iathki nie miala, thedy tego rzemiesla na inszą iathkę naiemną niebendzie mogla zadnym sposobem robicz, ani thesz sprawowacz; a gdy by sie przydalo, zeby pothym tha wdowa za mąsz szla, a tho rzemieslo z mężem robicz chcziala, thedy mąsz iey ma bycz rzęmiesla dostatecznie wyuczony iako y inszy mistrzowie, ktemu aby swą iathke mial wlasną, thak, izby śie pierwszemu articulowi doszycz stalo y wczale byl zachowan, zeby śie niwczym nieublizylo. A iesliby thesz meza poiela, ktory by niebel tego rzemiesla, takowy pokazawszy listh dobrego

swego rodzaiu y vczcziwego zachowania iako wyssszei opisano, ma śie rok vczicz, a rzemiesla niema robicz, asz śie dostatecznie wyuczy.

§ 6. Item. Iesliby śie przydalo, zeby kthory mistrz zubozał tak barzo, zeby wszythkiei iathki odbycz musial albo ią creditorom swoim w dlugu dal, thakiemu iathka mistrzowska albo cechowa ma bycz naiętha ze trzech grzywien. A iesliby przed niem byl tesz mistrz vbogi, ktoriby tę iathkę pierwei trzymal, thedy ten mistrz posledni ma miecz expectatiue, asz by albo vmarl albo śie bracziei niepodobalo zachowanie iego. Thedy moze bycz pierwszemu mistrzowi odientha a themu posledniemu naientha.

§ 7. Item. Thowarzysze albo czeliadz, kthorzyby beli swowolni, piianicze, kostirniczy, nierządnie śie sprawuiąncy, albo inszemi wystempkami znaczeni, thedy czi maią bycz za slusznem baczeniem mistrzowskiem za ich wystempki w cechu karani y powcziagnieni; a krnąbrni, vporni, kthorzy by się swych upornych wystempkow karacz nie dali y wstrzymawiacz od nich niechczieli, z ych posrodku y bracziei maia bycz wyrzuczeni.

§ 8. Item. Gdy kthory mistrz sposrodka bracztwa vmrze, thedy czterzei mistrzowie mlodszy bendą y są powinni czialo mistrza zmarlego thakze zony y dziatek ich do grobu donieszcz, y mistrzowie starszy y mlodszy z zonami szwemi winni tosz czialo doprowadzicz. Thamze gdy zalomsze bendą czynicz, thedy przy thei mszy wszyszy mistrzowie y z zonami maią bycz; a ktoryby mistrz stych wyszssei napisanych niebyl tak na pogrzebie iako y na zalomszy, bendą winni dacz, tho iest s starszych stolowych ktoryby niebel albo zamieszkal, cztery grosze, thakze z mlodssych kazdy trzy grosze. A zamieszkanie ma bycz rozumiano, gdy by ktory nie byl ku offerczie.

§ 9. Item mistrz zaden, gdy bywa cech zagaiony, niema wychodzicz z izby pospolithei, do ktorei sie mistrzowie cechowi schodzą, okrom dozwolenia starszych, pod winą starszych stolowych po cztery grosze; a z młodszych brathow po trzy grosze.

§ 10. Item. Aby zaden z mistrzow tak starszych iako y mlodssych nie śmial przydz do cechu abo do schadzki z zadnem orężem ani z nozem ani w trzewikach bes vbrania.

§ 11. Naostatek ćzisz mistrzowie wyszei mianowani miendzy sobą postanowily, aby zaden ieden drugiemu bądz iawnie bądz tesz potaiemnie dobythkow zadnych wykupowacz niesmial za wienczsse pieniądze albo kthorymkolwiek obyczaiem wymyslonym, ani thesz ieden na drugiego niema powstacz slowy nieuczczíwemi, kthoryby tego dobra slawey mniemanie v dobrych ludzi obrazaly, tak mistrzowie miendzy sobą, tak tesz y mistrz y s czeliadzią, albo thesz thowarzysze miendzy sobą, pod winą pułkamienia wosku winy nieodpuszczoną. Thak ze thesz, gdyby śie przytrafiło w iathkach y thesz na wolnym targu, zeby sobie zadawali zle slowa, thasz winą ma bycz karan.

My thedy Henrik krol wyszei namienioni, prozbie consiliarzow naszych y ratiom ich mieiscze dawszy, articuly wyszssei napisane baczącncz ie bycz sluszne y pozythkom naszym wielkorządowem pozyteczne, ani thesz przeciwne prawu pospolithemu, zwierschosczią naszą krolewską we wszythkich condiciach, articulach y punctiech approbowalismy, potwierdzili y vmocznili, iakosz approbuiemy, vmocniamy, potwierdzamy listhem ninieiszym, vznawaiąncz ie y wszythko w nich sie zamykaiąncze miecz mocz wieczną y dosta-

teczną. Za swiadeczthwem listhu ninieiszego, do ktorego pieczencz nasza iesth zawieszona. Dan w Crakowie na seimie coronatiei naszei, w poniedzialek po niedzieli pirwszy post Inuocauit bliski, roku Panskiego thysiąncznego pienczssetnego siedmdzisiąntego czwartego, krolowania naszego roku pierwszego. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiany, regni Pol. cancellarij etc.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu rzeźników Kazimirskich, opatrzony większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z czerwonego, białego i żółtego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

604. 1574. die 1. m. Martii, Cracoviae.

Henricus rex Poloniae privilegia contubernio laniorum Casimiriensium a praedecessoribus suis impertita, rata esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Henricus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cuiauiae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae, Liuoniae, Kiouiae, Woliniae, Podlachiae etc. dominus ac etiam dux Andium, Borboniorum, Aluernorum, comes Marchiae, Foresti, Quercii, Rouergij, Montisforti etc. etc. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, retulisse nobis certos consiliarios nostros nomine seniorum totiusque contubernij laniorum ciuitatis nostrae Casimiriensis, quod licet superioribus annis literas et priuilegia super libertates et praerogatiuas suas inclementia ignis amiserint, quia tamen vsumfructum earundem libertatum et prerogatiuarum suarum antiqua consuetudine approbatum hucusque retinent eo modo, quod ipsi lanii Casimirienses, Cracouienses et Clepardienses Casimiriae libere carnes venum exponunt, incipiendo a die sabbato magno vsque ad diem sabbatum carnisprinij, quolibet die sabbato, et ratione eiusmodi liberi fori lanii Casimirienses, Cracouienses et Clepardienses pendunt solutionem ad magnam procurationem arcis nostrae Cracouiensis a quolibet boue, iuuenca, porco mactatis per vnum grossum, et a vitellis ueruecibus a quatuor ex iis numero grossum vnum; item quod liberum est forum extraneis hominibus *kiaczy* dictis, carnes omnis generis aduehere et uendere, incipiendo a die sabbato proximo post festum s. Bartholomei vsque ad diem sabbatum proximum ante festum ss. Trium Regum, hoc videlicet modo, quod iis extraneis hominibus laniis *kiiaczy* dictis omnibus et singulis non est liberum boues, iuuencas, verueces, arietes mactatos in minutas partes scindere et venum exponere, sed dumtaxat integras carnes uel in quatuor partes sectas, sic etiam porcos mactatos non nisi integros aut in duas partes scissos succidiis vendere, dorsa etiam et farcimina nulla, cuiuscunque illa sint generis, sub amissione omnium suarum carnium, ad vsum hospitalium per ministros ciuiles Casimirienses ex mandato officii ciuilis conuertendorum; item quod nemini est liberum die fori

commemorati in et per domos plateatim aut alio quouis loco Casimiriae, Stradomiae, carnes omnis generis bouinas, iuuencinas, porcinas, vitellinas, arietinas, veruecinas, neque aliquas partes eorundem succisas aut infarciata, ut sunt dorsa, farcimina et aliae partes, venum exponere, tantum modo in loco fori publici circulo Casimiriensi sub paena quatuordecim marcarum pecuniae numeri et monetae Polonicalis ab eo, qui venderet et qui uenditionem eiusmodi in domo sita fieri permitteret, fisco regiae maiestatis refundenda; item quod non est liberum reuenditricibus plateatim farcimina frixare ob faetorem multis hominibus molestum, sub ammissione eiusmodi farciminum, ad vsum hospitalium conuertendorum, et sub pena incarcerationis; quemadmodum ea omnia coram nobis personis et documentis authenticis, decreto et mandato serenissimi praedecessoris nostri Sigismundi Augusti regis, manu suae maiestatis subscripto, per ipsos lanios sufficienter comprobata sunt, ac supplicasse, ut rationibus ipsorum laniorum eo nomine consulere atque in locum ammissarum literarum et priuilegiorum priuilegium eisdem dare et concedere dignaremur. Quorum supplicationibus permoti et cupientes, ut lanii ipsi per omnem occasionem ad meliorem vberioremque conditionem in fortunis suis deueniant, et ne quacunque ratione in conditione sua opprimantur, ex ea maxime ratione, quod ipsi soli lanii Casimirienses nulla inclementia pestilentiae uel ignis aut alicuius infortunii obstante, adstricti sunt ad pe[ndendo]s plenos ac integros census nostros supra recensitos, insuper libertates et prerogatiuas ipsas supra descriptas laniis ipsis Casimiriensibus, Cracouiensibus, Clepardiensibus et *kiiaczy* dictis [conseruare volentes] perpetuis temporibus pro tempore futuris, de c[lemencia] nostra et assensu consiliariorum nostrorum nouum hoc priuilegium damus ac concedimus, vigore cuius quem . . . . . lanii ipsi libertates et praerogatiuas suas supra expressas iuxta loci, fororum et dierum praescriptum exercendi [plenam habeant et omnimo]dam facultatem . . . . . num nulla contradictione quarumuis personarum cuiuscunque status et conditionis existentium obstante. Quod ad omnium, quorum interest, cuiuscunque status, [dignitatis . . . . . officii, conditionis uel preeminenciae fuerint, nominatim vero magnifici Ioannis Firlei palatini et generalis Cracouiensis capitanei, tum et generosi Ludouici Decii de Wolia magni procuratoris nostri Cracouiensis, nec non proconsulis, consulum Casimiriensium modernorum et pro tempore infuturum existencium notitiam deducimus ac mandamus, vt saepenominatos lanios [circa] praesens priuilegium, quoties eo nomine requisiti fueritis, conseruent, manu teneant ac defendant, conseruarique, manuteneri et defendi ab aliis, quorum interest curent: non obstantibus quibusuis literis nostris vel successorum nostrorum ante vel post in contrarium praesencium ad importunam cuiusuis instanciam emanatis uel emanandis, quibus quoad effectum praesentium derogamus, derogatumque vbique locorum volumus ac decernimus praesentibus, officium autem ciuile Casimiriense exequi praemissa omnia adstringimus, sub pena mille aureorum Hungaricalium, fisco nostro irremissibiliter refundenda. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum Cracouiae in conuentu generali coronationis nostrae, feria secunda proxima post dominicam Inuocauit, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, regni vero

nostri primo. Praesentibus ibidem reuerendissimo in Christo patre domino Iacobo Vchanski Gneznensi, legato nato et regni Poloniae primate, et reuerendis Francisco Krasinski Cracouiensi, Stanislao Karnkowski Wladislauiensi, Pomeraniae, Adamo Kunarski (s) Poznaniensi, Petro Myskowski Plocensi, Alberto Starozrzepski, Chelmensi, nec non magnificis Sebastiano de Mielecz castellano Cracouiensi, Brestensique, Ioanne Firlei de Dambrowicza pallatino et capitaneo generali Cracouiensi, regni Poloniae supremo marschalco, Rochatinensique capitaneo, Nicolao Radziwiel (s) duce in Dubinki et Bircze, Wilnensi, m. d. L. cancellario, Lidensi, Mozicensi, Borzischouiensi capitaneo, Petro a Zborow Sandomiriensi, Camionecensique capitaneo, Gasparo Zebrzydowski de Więczbork Calisiensi, Stephano de Koributow et in Zbaraz Trocensi, Alberto de Łasko Syradiensi, Eustachio Wołowicz Trocensi castellano, m. d. L. vicecancellario, Brzestensi, Kobrzinensi capitaneo, Ioanne Sirakowski de Bogusławicze Przedecensi capitaneo, Ioanne Chodkiewicz comite in Sklof (et) Bichow capitaneo generali terrae Samogitiae, magni ducatus Lituaniae supremo marsalco, Liuoniae administratore ac exercituum praefecto, Counensi, Plotensi, Thilsouiensique tenutario, Constantino Constantinowicz duce (de) Ostrog, Kiouiensi, Wlodzimiriensi, Ioanne Grotowski de Barczyn, Iuniwladislauiensi, Georgio Iazłowiecki de Buczacz Russiae, exercituum campestri praefecto, Lubacouiensi, Cerwonogradiensi, Sniatinensique, Nicolao de Mielecz Podoliae, Grodecensi, Nouaeque ciuitatis Korczyn capitaneo, Stanislao Ławski a Strzegoczin vicesgerente Mazouiae, Nicolao Kiszka de Ciechanowiec Podlachiae, Drochicensi, Bilscensi capitaneo, palatinis, Ioanne comite a Tenczyn Woinicensi, Lublinensi, Parczouiensique, Ioanne de Thomice Gneznensi, Andrea Dębowski Syradiensi, Lanciciensique, Stanislao Herbolth de Fulstin Leopoliensi, Drochobicensi, Samboriensi capitaneo, Andrea comite a Tęnczyn Belzensi, Ioanne Kostka de Stangeberk Gedanensi, terrarum Prussiae thesaurario, Puczensi, Derschouiensi capitaneo, Andrea comite in Gorka Miedzirzecensi, Gneznensi capitaneo, Iacobo Rokoszowski Sremensi, Ostrzeszouiensi capitaneo, castellanis et capitaneis, Valentino Dębinski de Dębiany regni Poloniae cancellario, Hieronymo Buzenski de Buzenin thezaurario regni, zuppario Cracouiensi, Brzeznicensi, Krzesouiensique capitaneo, Nicolao Naruszewicz m. d. L. thesaurario, Marcouiensi, Miodelensi, Ospoliensi Prnensique capitaneo, Andrea Opaliński, Nicolao a Dubin Radziwil, duce in Ołyka et Nieswiesz, comite in Szydlowiecz m. d. L. curiae nostrae marschalco, nec non venerabilibus, generosis atque nobilibus viris d. d. Stanislao Osowski scholastico . . . . . ., Gneznensi canonico, Stanislao Sandouigio a Czarnkow commendore Posnaniensi, Plocensi, Drachimensique capitaneo, referendarijs curiae nostrae, Erasmo Dębinski decano et scholastico Sandomiriensi, Nicolao de Rusiec scholastico Cracouiensi, et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus, secretariis et aulicis nostris ad praemissa testibus fide dignis. Datum per manus magnifici Valentini Dębinski a Dębiany, regni Poloniae cancellarij etc. — Valentinus Dąbyenski r. P. canc. scat. — Relatio eiusdem magnifici Valentini Dębinski de Dembiany, regni Poloniae cancellarij etc.

Kopija papierowa z XVII wieku, źle zachowana, w kilku miejscach w skutek wypadłych dziur w papierze zniszczona. (Odpis W. Gąsiorowskiego).

605. 1574. die 31. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de telis extraneis in domo »smatrus« dicto solummodo vendendis.

Actum feria quarta post dominicam Iudica. — Spectabilis senatus eius vrbis in arduis negocijs reipublicae in praetorium ad consultandum per schaedulas euocatus, vnanimi voto senatus consultum fecit, illudque in acta praesentia inscribendum mandauit, ac in quatuor quartalibus fori vrbani seu circuli vrbis per praeconem ciuilem proclamari iussit, ne quispiam extraneorum mercatorum deinceps et in posterum temporibus perpetuis audeat rąbkow, obrussow, serueth i ploczien wszeliąkich i inych wszytkich rzeczy thych, ktore na smatrvss przinależą, nigdzie indzie skladacz i przedawacz, iedno na smatruzie na składzie pod vielką viną panską i pod straczeniem thowarow.

Acta Cons. Crac. 23, str. 663.

606. 1574. die 9. m. Aprilis, Cracoviae.

Henricus rex Poloniae privilegia contubernio ruficerdonum Cracoviensium ab antecessoribus suis impertita, rata esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Henricus Dei gracia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cuiauiae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Masouiae (s), Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae, Liuoniae, Kiouiae, Woliniae, Podlachiae, etc. dominus, nec non dux Andium, Borboniorum, Aluernorum, comes Marchiae, Foresti, Quercii, Rouergii, Montisforti, etc. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, uniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, exhibuisse coram nobis certos consiliarios nostros nomine seniorum ac totius contubernii ruficerdonum Cracouiensium ante portam Cracouiensem sutoria dictam manentium, binas literas pargameneas, primas quidem titulo et sigillo magno, sona sericea subappenso, serenissimi olim Wladislai regis Poloniae antecessoris nostri et relacione uenerabilis olim Stanislai Cziolek cantoris Cracouiensis, regni Poloniae vicecancellarii communitas et in anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tertio emanatas, continentes in se erectionem quadraginta mensarum pro cutibus vendendis, cerdonibus ipsis destinatarum, et ex eisdem mensis pensionem quadraginta marcarum, singulis quatuor anni temporibus per decem marcas nobis perpetuo pendendarum, tum etiam definitam facultatem cerdonum Cazimiriensium, Stradomiensium, Clepardiensium et aliorum extraneorum undequaque venientium, vendendarum suarum cutium feriis tantum tertiis, et hoc non in domibus nec aliis locis occultis; praeterea liberam facultatem vendendarum, obligandarum et commutandarum pro be-

neplacito suo mensarum suarum, in omnibus ac singulis praerogatiuis, priuilegiis, immunitatibus et gratiis regalibus, quibus tum et ante potiebantur, conseruationem, sanas, saluas omnique suspicionis nota carentes; alteras vero literas serenissimi olim Sigismundi primi regis Poloniae, antecessoris nostri, titulo et sigillo eiusdem olim maiestatis subappenso, ac etiam relatione et manu reuerendi olim in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Chelmensis et regni Poloniae protunc vicecancellarij communitas, et in anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo emanatas, continentes in se plenariam facultatem cerdonibus suprarecensitis Cracouiensibus ipsismet tantum concessam, institas nostras regales in usum vendendarum cutium extructas, non nisi coram senioribus residentibus et constitutis vendendi, inuadiandi, conducendi, inscribendi, reformandi, resignandi et resignatas suscipiendi, tum etiam liberam venditionem tam internis quam externis hominibus suarum cutium elaboratarum et non elaboratarum seu rudium de more eorum antiquo et ciuium mercatorum Cracouiensium, praeterea omnia eorum grauamina, controuersias, rixas inter ipsosmet tantummodo excitatas, per seniores eorum contubernii paenis mulctari debere, saluo videlicet iure regali, sanas itidem, salvas omnique suspicionis nota carentes, ac supplicasse ipsos consiliarios nostros, ut ipsas literas suprarecensitas et alia omnia eorundem ruficerdonum iura, priuilegia, libertates, praerogatiuas, decreta, immunitates tam ad contubernium eorum pertinentes, quam priuatis personis seruientes, tam etiam spirituales quam seculares, a serenissimis antecessoribus et praedecessoribus nostris regibus, ducibus, dominis cuiuscunque status et conditionis existentibus, concessas ac emanatas, confirmare, approbare, ac ratificare dignaremur. Etsi quidem nos pro obligatione nostra Parisiis anno proxime praeterito facta, dum praescripta regali pompa a statibus regni nostri in regem inauguraremur sacroque dyademate coronaremur, omnia iura, libertates, priuilegia, literas, immunitates regni Poloniae ecclesiasticas et saeculares, ecclesiis, regno quoque Poloniae eiusdemque praefatis principibus, baronibus, nobilibus, ciuibus, incolis et quibuslibet personis cuiuscunque status et conditionis existentibus, per diuos praedecessores nostros principes, reges et quoscunque dominos et haeredes regni Poloniae iuste et legittime concessa, ad sancta Dei Evangelia coniurauimus, simulque spopondimus ac promisimus ea omnia tenenda, seruanda, custodienda et attentanda in omnibus conditionibus atque punctis, ad supplicationem tamen consiliariorum nostrorum nomine ipsorum seniorum totiusque contubernii rufficerdonum comemoratorum nobis factam, exemplo quoque serenissimorum principum et illustrissimorum ducum, antecessorum et praedecessorum nostrorum inherentes, literas ipsas summatim recensitas et alia omnia et singula ipsorum rufficerdonum iura, libertates et immunitates tam ecclesiasticas quam saeculares, literas, decreta, priuilegia ab ipsis serenissimis piae memoriae regibus, principibus, ducibus et dominis praedecessoribus nostris optatissimis iuste et legittime concessa, quae hic pro specialiter et sigillatim tam in genere quam in specie pro insertis haberi volumus, in quorum usu et possessione hucusque existunt, in omnibus eorum omnium iurium positionibus, punctis, conditionibus, articulis et clausulis innovanda, confirmanda et ratificanda duximus, uti quidem de certa nostra et consiliariorum nostrorum in praesenti

conuentu regni congregatorum scientia innouamus, confirmamus, approbamus et ratificamus praesentibus literis nostris, decernentes ea omnia et singula robur debitae ac perpetuae firmitatis obtinere, non secus, quam si a nobis ipsis praemissa omnia in genere iura concederentur. Et quoniam eo nomine rufficerdonum nostrorum Cracouiensium expositum est coram nobis per eosdem consiliarios nostros, quod Iudaei et alii reuenditores cutium expositarum contra privilegium ipsorum supra recensitum et in damnum non mediocre, utpote qui pensione nostra supraspecificata sunt onerati, praesumunt ac audent cutes eiusmodi expolitas Casimiriae, Stradomiae, Clepardiae et in Subcastro in domibus, testudinibus et celariis etiam diebus priuilegio ipso interdictis, occulte et in locis occultis distrahere, quorum nos indemnitati prospectum iri volentes, potestatem facimus presentibus literis nostris dignitariis et officialibus tam castrensibus quam ciuilibus Cracouiensibus, Casimiriensibus, Stradomiensibus, Clepardiensibus, praesentibus et pro tempore futuris, cutes Iudaeorum et aliorum revenditorum ac etiam cerdonum extraneorum, quas iidem occulte et diebus privilegio ruficerdonum saepe comemorato interdictis, in domibus, testudinibus, celariis et aliis locis occultis in ciuitatibus commemoratis et in Subcastro distrahere deprehensi ac per ipsos ruficerdones delati fuerint, officii sui authoritate accipere, dimidiamque partem pro fisco nostro et alteram dimidiam partem pro se conuertere sine cuiusuis contradictione et renitentia. Proinde universis et singulis praesentibus et futuris dignitariis, officialibus, palatinis, castellanis, capitaneis, eorumque locatenentibus, proconsulibus, consulibus, advocatis et scabinis, eorumque vicesgerentibus ceterisque subditis nostris cuiuscunque status, gradus, dignitatis, conditionis vel praeeminentiae existentibus districte praecipiendo mandamus ut ipsos rufficerdones nostros iuxta iura, priuilegia, immunitates, libertates ac praerogatiuas eorum, ipsis a serenissimis antecessoribus et praedecessoribus nostris tum a nobis ipsis concessas, quoties eo nomine requisiti fueritis, nedum ipsi conseruent, manuteneant ac defendant, verum etiam ab aliis, quorum interest, conseruari, manuteneri ac defendi curent. Pro gratia nostra et suo erga nos debito officio officiales aut ciuiles faciant id omnino atque praemissa exequantur, sub paena centum marcarum fisco nostro irremisibiliter refundenda. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Cracouiae in conuentu regni generali coronationis nostrae feria sexta Magna, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, regni vero nostri primo. Praesentibus reuerendissimis in Christo patribus: Iacobo Uchanski Gneznensis, legato nato, regni Poloniae primate, Stanislao Słomowski Leopoliensis, Dei gratia sanctarum ecclesiarum metropolitanarum archiepiscopis et reuerendis Francisco Krasinski Cracouiensi, Stanislao Karnikowski (s) Wladislauiensi et Pomeraniae, Adamo Konarski Poznaniensi, Petro Miskowski Plocensi, Alberto Starorzepski Chelmensi eadem gratia episcopis, nec non magnificis Sebastiano de Mielecz castellano Cracouiensi, Brzestensique, Ioanne Fierliei de Dąmbrowicza pallatino et capitaneo generali Cracouiensi, regni Poloniae suppremo marschalco, Rohatinensique, Nicolao Radziwił duce in Dubinki et Bircze, Vilnense, magni ducatus Lithuaniae cancellario, Lidensi, Moziczensi, Borischouiensique, Petro a Zborow Sandomiriensi, Camionecensique, Gasparo Zebrzydowski de Więczbork Callisiensi,

Alberto de Łasko Syradiensi, Eustachio Wolowicz Trocensi castellano, magni ducatus Lithuaniae vicecancellario, Brzestensi, Kobrzynensique, Ioanne Sirakowski de Bogusłauicze Lanciciensi, Przedecensique, Ioanne Chodkiewicz comite in Sklow et Bychow, capitaneo generali terrarum Samogitiae, magni ducatus Lithuaniae supremo marschalco, Liuoniae administratore ac exercituum praefecto, Covnensi, Plotensi, Thilsouiensique tenutario, Constantino Constantinowicz duce de Ostrog, Kiioviensi, Włodzimiriensique, Georgio Iasłowiecki de Buczacz Russiae ac exercituum regni campestri praefecto, Lubaczoviensi, Czervonogrodensi, Sniatinensique, Nicolao de Mielecz Podoliae, Grodecensi, Novaeque civitatis Korczyn, Stanislao Ławski a Strzegoczin vicesgerente Masoviae, Nicolao Kiszka de Ciechanowiecz Podlachiae, Drochiciensi, Bielsiensi capitaneo, palatinis, Camenecensique et capitaneis, Petro a Czarnkow Posnaniensi, Babimostensique, Hieronymmo Ossolinski Sandomiriensi, Krzeczoviensique, Ioanne Konarski Kalissiensi, Ioanne comite a Thenczyn Woinicensi, Lublinensi, Parczoviensique, Ioanne de Thomicze Gnesnensi, Stanislao Herborth de Fulstin Leopoliensi, Drohobicensi, Samboriensique capitaneis, Andrea comite a Thenczyn Bełzensi, Ioanne Kostka de Stangenberk Gedanensi et terrarum Prussiae, tenutario Pucense, Dirschovienseque, Andrea comite in Gorka Miedzirzecensi, Gnesnensique capitaneo, Nicolao Ligęza de Bobrek Zavichostensi, Biecensi, Zydaczoviensique capitaneo, Ioanne Herburth de Fulsztin Sanocensi, Przemisliensique capitaneo, castellanis, Valentino Dembinski de Dembiany cancellario regni, Hieronimo Buzenski de Buzenin, thesaurario regni, zuppario Cracouiensi, Brzeznicensi, Krzeczoviensi capitaneo, Nicolao Naruszowicz magni ducatus Lithuaniae thesaurario, Marcouiensi, Miadelensi, Uspoliensi, Prnensique capitaneo, Andrea Opalinski, Nicolao Christophero Radziwił duce in Olika et Nieszwiesz, comite in Szydłowiecz, magni ducatus Lithvaniae curiae nostrae mareschalcis, nec non venerabilibus, generosis atque nobilibus viris dominis Stanislao Ossowski scholastico Sandomiriensi, Gnaesnensi canonico, Stanislao Sandigovio a Czarnkow commendore Poznaniensi, Plocensi, Drohicensique capitaneo, refferendariis curiae regni, Erasmo Dembinski decano et scholastico Sandomiriensi, Martino Iszdbinski de Russiecz scholastico Cracoviense et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus, secretariis et aulicis nostris ad praemissa testibus fidedignis. Datum per manus magnifici Valentini Dembinski de Dembiany regni Poloniae cancellarii. — Valentinus Dąbyenski r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiani regni Poloniae cancellarij.

Oryginał pargaminowy przechowany w cechu garbarzy Krakowskich, w skutek zbutwienia bardzo uszkodzony, tak iż w kilku miejscach dziury powypadały. Późniejsza ręka nakleiła ten dokument na inny pargamin i dopisała wypadłe ustępy tekstu snać z jakiejś kopii. Pieczęć oderwana. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

607. 1574. die 14. m. Aprilis, Cracoviae.

Statuta contubernii funificum Cracoviensium.

Henricus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Rvssiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque etc. dominus, necnon Andium, Borboniorum, Aruernorumque etc. dux. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, exhibitos esse nobis per certos consiliarios nostros quosdam articulos ad bonum ordinem et regimen fraternitatis seu contubernii funificum ciuitatis nostrae Cracouiensis pertinentes, supplicatumque nobis fuisse, vt eosdem authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quorum quidem articulorum vernaculo idiomate Polonico tenor is sequitur:

§ 1. Naprzod braćtwo albo cech mistrzow rzemiosla powroznikow miasta Crakowskiego, obyczaiem ynszych braćtw albo cechow miasta naszego Krakowa, kozdego roku tego czassu, ktorego bormistrza y raice siedzące miasta Krakowskiego wybieraią, takze tesz y tosz braćtwo powroznykow powinowato będzie wybrac między sobą dwu starszych mistrzow, ktorzyby nad yne zycia swego statecznosćią, vmieiętnosćią y biegłosćią w rzeczach godnieyszy byli.

§ 2. Ktore to braćtwo będzie mialo wlasną swoyą ćechę, na ktorey ćechy przes starsze mystrze obeslanie, ylieby kroć tak mystrzowie, yako towarzysze tego braćtwa bely przyzwany, powynowacy będą do domu starszego mystrza, gdzie ym będzie oznaimiono, zysć sie pod wyną szesćy groszy, gdyby ktory mistrz nie przyszedl. Zvpelną tesz moć będą mieć starszy mistrzowie obyczaiem przerzeczonym z ynszemy mystrzami występne y wynne tak mystrze iako towarzysze tego rzemiesla wedlia obyczaiu występku karać y wynować, albo tesz y do wyęzienia mieyskiego dawać y potym wypuszczać.

§ 3. Ktemu tosz braćtwo będzie miało kosćioł swoy, w ktorem będzie mialo wlasne swoye mary y vććywe przykryćie na mary, wedlia starodawnego ynszych braćtw zwyczaiu, w którym koscielie albo na smyntarzu ćiala umarlich braciey y siostr wedle wzyętego zwyczaiu kosciola chrzesciianskiego chować y pogrzebać będą, y powynowaćy będą tak starszy yako y mlodszy mystrzowie y zony ich, takze y towarzysze braćtwa tego, vmarlych liudzy ciala na mieisce pogrzebu przerzeczonego kosćiola z uccywosćią doprowadzyć, takze tesz przy zalomszy albo przy inych obchodziech za umarle być; a ktoryby mystrz nie byl, tedy pul funta wosku, a towarzysz pul grosza do skrzynky da.

§ 4. Ktemu w uroczyste swięta przy mszach swiece mlodszy brath będzie zazegal, takze tesz y ynsze slugy w braćtwie będzie czynił.

§ 5. Ktorykolwiek tesz mistrz przyimie vcznya ku wyuczeniu tego rzemiosła, powynowat go będzie opowiedzieć starszym mystrzom, gdy będą w ćechu zgromadzeny z ynemy mystrzamy, a starszy mystrzowie czas pewny ku wyuczeniu sie yemu naznaczą; ktory czas gdy wynidzie y skonczy sie, mystrz, u ktorego on uczen douczy sie, postawy w braćtwie przed starszemy

mystrzamy takowego vcznya y da sprawę o yego ćnotlywim zachowaniu y takze, ze sie dostatecznie w tem rzemieslie wiuczyl; a starszy mystrzowie przyiąwszy takowe swiadećtwo o onem uczniu, potem takowego vcznia do regestru braćtwa swego, do ktorego tak mystrzowie yako towarzysze, którzy przez mystrze tego czechu bywaią wiuczeny i wpyssowani, takze go tesz wpyszą, a potym do zgromadzenia ynszych towarzyszow odeslą, zeby w lyczbę ych, yako yusz w tym rzemieslie wyuczony, byl przyięty. Ktoremu towarzysze starszy przezwysko vććywe, yako ma być przezwan, wlozą.

§ 6. Any będzie godzilo sie ktoremu kolwiek towarzyszowy szkaradne go i zelzywego przezwyska dawać, pod wyną dwu zlotych pieniędzy, ktore starszy towarzysze powynowacy będą do ćechu dać.

§ 7. Wszakze yednak synowie mystrzow rzemiosla powroznyczego niemaią bić przypędzeny ku uczeniu sie tego rzemiosla, alie w swobodzie y w prerogatywie oica swego choćia tesz po smiercy oycowsky rzemioslo powroznicze robyć, nieokazawszy any tesz robywszy sztuk, alie tem obyczaiem, yeslyszby oćiec tego syna zeszedl s tego swiata, a mathka iego belaby zeszla na leciech, powynowat będzie syn matkę swoyę pozywieniem y odzieniem uććywim asz do iey smiercy opatrzać y onę przy sobie chować vććywie asz do smiercy, pod wyną dziesieć grzywien pieniędzy tylie razy, ylie by kroć zbranial sie tego vczynić. A przecye syn takowy zaplaćywszy wynę dziesięć grzywien, powynowat będzie matkę przy sobie chować y zywnośćią takze y odzieniem przystoynim opatrzować yą.

§ 8. Alie yeslyzeby pozostała zona mystrza rzemiosla powroznyćego po zesćiu s swiata męza swego chciala rzemioslo powroznicze robić, tedy starszy mystrzowie powynowaćy będą onę przystoynim towarzyszem opatrzyć y yego dać yei ku roboćie, za ktorego by sprawą rzemioslo to robyla, co powynny będą vczynić bes wszelkiey wymowey; a yeslyszby takowa wdowa mloda bela, tedy nizly wynidzie rok y szesć niedziel, powynna będzie ynszego męza poiąć. Ieslyze więc obćego czlowieka a nie tego rzemiosla męza poymie, tedy ma dać pokoy y poprzestać robić rzemiosla powroznyćego. Alie ynaczey ma być rozumiano o wdowiech zeslech na lećiech, ktore syny mayą, ktorzy to rzemioslo robią, yako wyssey iest opyssano.

§ 9. Ktorykolwiek tesz za mystrza rzemiosla powroznyczego będzie chćial, zeby bel przyięty, a rzemioslo to kosztem i nakladem swoym będzie chćial robić, takowy naprzod powynowat będzie okazać w braćtwie przed starszemy mystrzamy lyst rodzayu swoyego, yze sie vrodzyl z dobrego loza, to yest z rodzycow swoych, oyca y mathki, ktorzy wedlia zwyczaiu swiętego kosćiola krzescianskiego w malzenstwie zyęly sie. Nadto wynien tesz będzie pokazać lyst swiadectwa wyuczenia swego w tym rzemieslie y takze poććywego zachowania swego, a potym dopiero będzie prosyl starszych mystrzow, zeby ku wyrobieniu y wykonaniu sztuk tego rzemiosla bylo mu dozwoliono. Za ktorem starszych mystrzow przyzwolieniem, za ych wladze zwierschnośćią powynowat będzie swoyem dowczypem y umieyętnośćią, takze kosztem swoiem sztuky rzemiosla tego obyczaiem nizey opyssanem ręką swoyą wyrobić: naprzod poboczną lynę z wlasnych swoych konopy, na dwanaśćie siązeny, ktemu postronkow drotowanich trzidziesćy, na szesć lokćy na dluzą, ktemu diszlowich postronkow, kazdy po pięćy lokćy, trzydziesćy, ktemu waznych postronkow kazdy po szterech lokćy, trzydziesćy ktemu bugselow, kazdy s nych na szterzy lokćy, trzydziesćy, ktemu liecow trzydziesćy, kazdy na pięć lokćy na dluzą, ktemu szlie dwie, ktemu byczow krotszych trzydziesćy, a piątnych piętnaśćie, ktemu sznorow za sztery grosse, ktemu stabrinow trzydziesćy, ktemu dwie częśćy siećy na lowienie zwierząt pospolu zięднoczyć y związać, wedlia zwyczaiu rzemiosla tego. A to związanie ma czynić przed starszemy mystrzamy. Ktemu ma uczynić maś czynioną wedlia tego, iako w rzemieslie ych przyprawiona bywa.

§ 10. A ktorybikolwiek z mystrzow doswiaććzon byl dowodnie, zeby mas prostą za czynioną y przyprawioną przedawal, takowy z rzemiosla ma bić slozony.

§ 11. A gdy iusz takowy mystrz sztuky rzemiosla tego, yako yest wysszey opyssano, wyrobi, tedy iako rychlo wyrobi sztuki, powynien bendzie dać naprzod do ćechu na skupienie zbroie szesnaśćie zlotych, kazdy zloty po trzidziesćy grossy lycząć, pieniędzy, lyczby y monety polskiey, ktemu prawo mieiskie krakowskie powynowat będzie przyiąć, y wedlia porządku opyssanego tego to rzemiosla powroznyczego wynien sie będzie zachować. A nad to powynien będzie zonę po wyrobieniu sztuk w dziesięcy nadaliey niedziel poyąć wedla porządku chwaliebnego zwyczaiu starodawnego kośćiola chrzescyianskiego.

Quos quidem articulos superius descriptos et alios, si qui deinceps ex scientia et assensu officii consularis Cracouiensis ad bonum ordinem et regimen fraternitatis eiusdem funificum Cracouiensium additi fuerint, in quantum iuri communi non derogent, nos itaque Henricus rex Poloniae commemoratus intercessioni praenominatae benigne annuentes, authoritate nostra regia approbamus, ratificamus et confirmamus, decernentes eosdem robur debitae firmitatis in omnibus conditionibus et articulis obtinere debere. Praeterea indemnitati subditorum nostrorum hac in parte prouidere uolentes, quibus, vt ex relatione certorum consiliariorum nostrorum accepimus, plerunque imponitur licentia, et impunitati eorum, qui extra fraternitatem seu contuberniu funificum ciuitatis nostrae Cracouiensis non solum funes ex adulterinis canapis factos, verum etiam pro confecto et praeparato pice simplicem et adulterinum picem et alia id genus ad opificium funificum Cracouiensium pertinentia, diuendere non uerentur, itidemque et propolae aliique homines res ad opificium funificum pertinentes, vt cariori precio easdem funificibus diuendant, coemere in praeiudicium eorundem consueuerunt, quo fit, quod ipsis funificibus Cracouiensibus, qui onera siue contributiones reipublicae et ciuitatis Cracouiensis ex aequo atque alii ciues Cracouienses ferre coguntur, victus rationes praepediunt, quamobrem hanc praerogatiuam et immunitatem fraternitati funificum Cracouiensium damus et concedimus per praesentes, quod neque aruinariis vulgo *sadlnici* dictis, qui institas in foro Cracouiensi habent, nec cuique hominum siue Christianorum siue Iudaeorum ac cuiuscunque alterius ritus et nationis existentium, tam tempore nundinarum Cracouiensium quam extra nundinas licitum et permissum erit, in ciuitate nostra Cracouiensi ac domibus, curiis, locisque quibusuis siue publicis, siue priuatis, etiamque portis ciuitatis Cracouiensis ac foro antiquo reuenditorio, neque in suburbiis ciuitatis Cracouiensis, nec etiam sub arce nostra Craco-

uiensi diuendere res, quae ad artificium funificum Cracouiensium pertinent, vt pote funes, picem in uasculis tam simplicem quam confectum et praeparatum, reseruacula pro adseruando pice, *maznice* dicta, tum etiam *opalki*, *popręgy biale* et ex canapis factos, *sznory ciesielskie*, *bicze*, *sznuri do biczow* et alias id genus res, parique etiam ratione non erit licitum cuiuis propolae aut reuenditori, nec cuiuis alteri tam in foro publico quam curiis aut domibus priuatis coemere canapem, picem et alias res ac instrumenta ad opificium funificum pertinentia, diuendendi causa [idque excepta propria necessitate] sub amissione eorum omnium, quecunque in praeiudicium damnumque funificum Cracouiensium diuendere aut coemere quispiam compertus fuerit. Quae quidem praenominatae res omnes et singulae, quotiescunque per seniores magistros funificum denunciacio facta fuerit, per officium capitaneale arcis nostrae Cracoviensis, si in curiis et locis iurisditionis terrestris siue castrensis Cracouiensis, si uero in locis iurisditionis ciuilis Cracouiensis diuenditae aut coemptae fuerint, tum per officium proconsulis et Consulum Cracouiensium rremissibiliter intercipi et in usus beneplacitos officii illius, vbi praeuentae fuerint, conuerti debent. Quod ad noticiam vniuersorum et singulorum, cuiuscunque dignitatis, officii, magistratus, status et conditionis fuerint, praesertim vero magnifici Ioannis Fierliei de Dąmbrowica, palatini et capitanei generalis Cracouiensis, regni nostri marschalci supremi, in absentia vero eius vicecapitanei seu locum tenentis, ac famatorum proconsulis et consulum ciuitatis nostrae Cracouiensis praesentium et pro tempore existentium deducentes, mandamus, vt praedictos magistros contubernii siue fraternitatis funificum Cracouiensium praesentes et pro tempore existentes secundum dispositionem et praescriptum priuilegii praesentis in omnibus conditionibus et articulis inuiolabiliter conseruent, ab aliisque conseruari curent, et quotiescunque requisitae ab eis fuerint, si quispiam in praeiudicium damnumque eorundem res superius recensitas in locis praenominatis diuendere aut coemere deprehensus fuerit, easdem irremissibiliter accipiant, et in usus officii sui beneplacitos conuertant, atque insuper praerogatiuas eiusmodi fraternitati funificum Cracouiensium a nobis concessas, voce publica ministerialis siue preconis publicari et ad notitiam quorum interest, deduci curent: non obstantibus etiam quibusuis literis nostris, si quas in contrarium praesentium emanare contigerit, quibus per praesentes derogamus. In quorum omnium fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus appensum est. Datum Cracouiae in conuentu generali regni coronationis nostrae, feriae quarta post festum Paschae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, regni vero nostri anno primo. — Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dąbienski de Dąbiani, regni Poloniae cancellarii etc.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu powrożników Krakowskich, opatrzony jest większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, w części uszkodzoną, zawieszoną w puszce drewnianej na sznurku z żółtego i zielonego jedwabiu. (Kopie W. Gąsiorowskiego i T. Żebrawskiego).

608. 1574. die 12. m. Maii, Cracoviae.

Henricus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio piscatorum Cracoviensium a. 1566. impertitum, ratum facit.

Z potwierdzenia Augusta II z r. 1697, przechowanego w oryginale w cechu rybaków krakowskich. Przywilej Zygmunta Augusta z r. 1566 zamieszczony jest wyżej pod N. 564 niniejszego zbioru.

609. 1574. die 27. m. Maii, Cracoviae.

Henrici regis Poloniae decretum inter lanios Cracovienses, Casimirienses Clepardiensesque et cives Ropcicenses litem dirimens.

Henricus Dei gratia rex Poloniae, magnus dvx Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kijouiae, Voliniae, Podlachiae, Liuoniae etc. necnon dux Borboniorum, Aluernorum, comes Marchiae, Foresti, Quercij, Rouergij, Montisforti, etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis, posteaquam uocati essent in iudicium nostrum literis ternis citationum serenissimi Sigismundi Augusti regis, antecessoris nostri, famati proconsul, consules, totaque communitas oppidi nostri Ropcicensis a famatis lanijs ciuitatum nostrarum Cracouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis ideo, quia ipsi in derogationem iurium et priuilegiorum eisdem lanijs ciuitatum praenominatarum a serenissimis antecessoribus nostris super non solutionem thelonei cuiuscunque in regno et dominijs nostris, tam aggeralis, quam pontalis, et alterius cuiusuis exactionis a bobus et pecudibus illorum, quos pro usu et necessitate maccellorum ciuitatum earundem Cracouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis in terris nostris Russiae et alias ubilibet coemere solent, theloneum aggerale siue pontale a bobus et pecudibus eorundem exigere praesumunt, magno damno et praeiudicio eorundem, in terminoque causarum earundem ex limitatione tam speciali coram officio consulari Craccouiensi de consensu plenipotentum partium earundem, quam uigore generalis limitationis serenissimi olim antecessoris nostri ac nostrae hucusque continuato, lanijs Cracouiensibus per famatos Sebastianum Pawlikowic, Stanislaum Lipczic et Vrbanum Lipowski, Cazimiriensibus uero per Stanislaum Lex et Bartholomeum dictum Poniedziałek, Clepardiensibus autem per Baltazarum Grodecki ac Matthiam Kosmiker plenipotentes suos, citatis uero Ropcicensibus per plenipotentes suos coram iudicio nostro legitime comparentibus, terminumque eum attentantibus atque ipsis lanijs Cracouiensibus, Casimiriensibus et Clepardiensibus productis coram iudicio nostro literis priuilegiorum serenissimorum olim Vladislai, Cazimiri, Ioannis Alberti, Alexandri ac Sigismundi Augusti regis, deducebant, lanijs ciuitatum commemoratarum perpetuis temporibus concessas esse uigore priuilegiorum eorundem libertates et immunitates a non solutione insolitorum et inusitatorum theloneorum, pontalium, aggeralium, passuumque ac alio quocunque nomine et uocabulo appellatorum, nullis prorsus exceptis, a bobus pecoribusque et pecudibus vniuersis, quos pro necessitate maccello-

rum suorum coemerint, in quorum quidem priuilegiorum et immunitatum usu et possesione lanij praefati hactenus se extitisse asseuerabant, offerentes se id etiam, ut iuris est, comprobaturos, ob idque se iuxta praescriptum literarum priuilegiorum suorum a nobis conseruari expetebant. Ad ea oppidani Ropcicenses per Ioannem Zlacouita plenipotentem suum, productis literis priuilegij sui super theloneum pontale oppido Ropcicensi concessis, referebant, quamuis lanij ciuitatum memoratarum Cracouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis habeant uetustiora priuilegia serenissimorum antecessorum nostrorum super libertatem non conferendi thelonei, tamen per abusum priuilegiorum suorum et thelonei solutionem in oppido Ropcicensi a bobus et pecudibus illorum praestitam, non posse se praedictos lanios immunitate priuilegiorum suorum aduersus oppidanos Ropcicenses tueri. Plenipotentes uero laniorum ciuitatum commemoratarum asseuerabant, se ab antecessoribus suis in usu et possessione priuilegiorum suorum a data eorundem semper fuisse. Nos cum consilarijs et iurisperitis nostris iuribus et priuilegijs per partes coram iudicio nostro productis, diligenter reuisis et examinatis, quorum ex priuilegijs laniorum ciuitatum nostrarum Cracouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis apparet, eosdem lanios uigore priorum ac antiquiorum priuilegiorum et decretorum ab uniuersorum et singulorum theloneorum inusitatorum solutione liberos et immunes perpetuis temporibus factos esse, oppidanorum uero Ropcicensium priuilegium posterioris datae est, quamobrem decernendum duximus decernimusque praesentibus, lanios ciuitatum praenominatarum duos ex senioribus fraternitatis Cracouiensis, duos itidem seniores Cazimirienses, parique ratione duos seniores Clepardienses iuramento corporali confirmare comprobareque coram iudicio nostro teneri, se ab antecessoribus suis, lanijs ciuitatum earundem, a data priuilegiorum eiusmodi in usu et possessione priuilegiorum suorum super non conferendo nec soluendo theloneo a bobus et pecoribus quibuscunque in oppido nostro Ropcicensi extitisse. Quod quidem iuramentum posteaquam in praesentia iudicij nostri modo praemisso, ut iuris est, nomine totius fraternitatis laniorum ciuitatis Cracouiensis famati Stanislaus Lipczic et Vrbanus Lipowski, nomine uero fraternitatis laniorum Cazimiriensium Gregorius Valigora et Bartholomeus dictus Poniedziałek, itidemque nomine laniorum fraternitatis ciuitatis Clepardiensis Simon Klyczowski et Casparus Pochwa Cosmiker praestiterunt, ex ea ratione ipsos lanios ciuitatum nostrarum Cracouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis secundum dispositionem priuilegiorum eorundem antiquiorum, a non solutione thelonei cuiusuis tam aggeralis, quam pontalis, siue alio quouis nomine et uocabulo censendi in oppido nostro Ropcicensi a bobus et pecoribus quibuscunque eorundem liberos et immunes perpetuis temporibus esse decernimus, hoc nostro decreto mediante. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracouiae feria quinta post dominicam Exaudi proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, regni uero nostri anno primo. Valentinus Dąbyensky r. P. canc. scat. — Relatio magnifici Valentini Dąbiensi de Dąbiani, regni Poloniae cancellarij etc.

Przywilej pargaminowy, przechowany w cechu rzeźników Krakowskich, opatrzony jest wielką pieczęcią koronną, prawie zupełnie zniszczoną, zawieszoną na pasku pargaminowym. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

610. 1574. die 27. m. Maii, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum, inter mensatores, doleatores ac funifices Casimirienses et currifices Casimirienses litem dirimens.

Actum feria quinta ante dominicam Pentecostes proxima. — Famati seniores contubernij mensatorum, doleatorum ac funificum Kasimiriensium ac Stradomiensium producto coram nobis priuilegio contubernio eorum per diuum olim piae memoriae Sigismundum regem Poloniae concesso, de data Cracouiae feria sexta ante dominicam Inuocauit anno Domini 1546, in praesentia currificum Kasimiriensium et Stradomiensium ad id cittatorum, vigore eiusdem priuilegij petierunt, ipsos currifices ex officio astringi, quo cum ipsis mensatoribus etc. fraternitatem tenerent ac simul ad vnum priuilegium et contubernium congrediantur, iisdemque legibus utantur.

Porro currifices Kasimirienses et Stradomienses responderunt, se de praedicto priuilegio mensatorum ignorasse nec illi subiacere, neque vnquam contubernii quidem cum mensatoribus in usu fuisse, quin immo fraternitati ferrifabrorum per officium consulare Kasimiriense adiunctos esse et merito, nam currifex praeparato curru ligneo et id simile, eum ferrifabro sufferandum facile delegare potest, solutione sua nondum subsequuta, et exhibuerunt incorporationis seu priuilegii (s) sub sigillo appenso consulari Kasimiriensi de data feria secunda post dominicam Conductus Paschae anno 1562, a quo tempore affirmabant, se in usu istius priuilegij fuisse et hactenus esse, petentes se circa praefatam incorporationem conseruari.

Domini itaque consules partium controuersia examinata, tametsi mensatorum seniores cum sibi adiunctis prius quam currifices ferrifabris adiuncti essent, priuilegium a sacra r. maiestate obtinuissent, verum eo abusi sunt, neque currifices in congregacionem suam adunare conati sunt, ii vero in continuo usu priuilegii sui semper fuisse mensatoribus non repugnantibus asseuerant, proinde eosdem currifices Kasimirienses et Stradomienses circa eorum priuilegium illiusque usum cum ferrifabris receptum conseruauerunt decreto praesenti mediante.

Quo decreto seniores mensatorum, doleatorum et funificum grauatos se sentientes, illud pro iure non susceperunt, verum ad generosum dominum Ludouicum Decium de Wolia, magnum generalem procuratorem Cracouiensem etc. ab eo appellauit (s), cui appellationi per officium delatum est.

Acta Cons. Casimir. 764, str. 281.

611. 1574. die 16. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de crumenariis et bursificibus Cracoviensibus.

Actum feria quarta intra octauas Corporis Christi. — Officium praesens consulare Craccouiense ex controuersia inter fraternitatem crumenariorum seu

bursariorum Craccouiensium orta, adinuenit ac decreuit praesentibus, temporibus perpetuis per eam fraternitatem firmissime obseruandum, quod in locis consuetis emensuratis in smeterhauss Craccouiensi operas suas proprias et labores tamen a se confectos, iuxta antiquam consuetudinem inter eos habitam, venum exponant ac distrahant, viduis tamen tanquam orphanis ab eo decreto exceptis, quibus liberum erit, immo vigore praesentium eis facultas a spectabili senatu Craccouiensi perpetuo tenenda conceditur, operas non tantum a se confectas, verum ab alijs quoque personis eius artificij peritis, elaboratas et coemptas, diuendere cuiuis.

Acta Cons. Crac. 23, str. 736.

612. 1574. die 16. m. Iunii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum inter pileatores Casimirienses et pileatores Cracovienses litem dirimens.

Actum feria quarta intra octauas Corporis Christi. — Ex controuersia partium infrascriptarum coram officio praesenti consulari Cracouiensi facta, inter pileatores Cazimirienses apud Cracouiam, actores ab vna, ac totam communitatem fraternitatis pileatorum Cracouiensium, conuentos parte ab altera, officium praesens decreuit ac praesentibus decernit inhaerendo priuilegijs pileatorum Cracouiensium per s. m. r. concessis, quando quidem demissio eius socii Galli de Noua uilla, occasione cuius lis tantisper inter partes vtrasque exorta vertebatur, coram magistris antea facta sit, vt etiam num vigore decreti praesentis in praesentia duorum magistrorum et duorum sociorum artificij pileatorum iuxta articulum in eisdem priuilegijs pileatorum Craccouiensium iuxta eorum praescriptum debite fiat, atque posteaquam hoc ipsum praestitum legitime ita vt praemittitur, fuerit, tunc pileatores Cracouienses eundem Gallum fouere illum alias *foldrowacz* tenentur.

Acta Cons. Crac. 23, str. 732.

613. 1574. die 5. m. Iulii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter magistros contubernii mensatorum Cracoviensium et socios eiusdem contubernii litem dirimens.

Actum feria secunda post festum Visitationis beatissimae ac perpetuo venerandae virginis Mariae. — Spectabilis autem *) senatus Cracouiensis audita ambarum partium tam magistrorum Cracouiensium artificii mensatorum, quam etiam sociorum praedictorum eiusdem artis quaerelis, propositione, responsis ac tota controuersia earum debite examinata, omnibus de-

*) Opuszczamy przewód sporu, a podajemy sam tylko wyrok.

center reuisis, lectis et auditis, decreuit ac praesentibus decernit, ipsos socios eiusdem artificii mensatorum iuxta praescriptum priuilegii a magistris exhibiti, cuius sepe in vsu fuerunt, in vno lapide cerae multandos esse, ideo, quia temere sese a magistris loco mouerunt, atque, vt eam multam magistris exoluant pro primo congressu eorum mutuo. Caeterum ipsis socijs praefatis praesentibus ac aliis Cracouiae in posterum pro tempore existentibus et operas exercentibus, praecepit ac seuere interminatus est spectabilis senatus futuris temporibus perpetuo obseruandum, ne amplius quispiam ex socijs eius artificij audeat ex quacunque causa seu ob quamuis iniuriam praetensam a magistro suo sese loco mouere, vel alios socios ad id faciendum concitare alias *wzruszacz czeliądzi*, sub poena praedicta irremissibiliter seu sine vlla misericordia per magistros puniendum iuxta priuilegii tenorem et huius decreti praesentis robur et authoritatem. Praeterea praesentis decreti vigore quoque ipsi magistri a tunna cereuisiae expeditae per socios absoluuntur, quia ea mulcta inter eos nunquam in vsu fuerat, sed si casus quispiam euenerit seu emerserit, non tantum occasione verborum (quod vix accidere potest, vt magister iusta causa aduersus socium commotus, sese cohibere queat vel sibi temperare, quo eum subito plagis non afficiat), verum etiam occasione iniuriarum omnium ipsos ad eorum congressionem mutuam spectabilis senatus remittit, ad faciendum ibidem transactionem adinuicem sufficientem, salua nihilominus appellacione ad se cuiuis aggrauato reseruata. Postremo iniungit ac serio praecipit eisdem socijs, vt non solum quilibet suo magistro, sed in vniuersum cuiuis magistro sui artificii tanquam senioribus et maioribus suis honorem, reuerentiam, fidem ac obedientiam debitam in omnibus licitis ac honestis semper praestent et exhibeant, magistris autem mandat, vt sese quoque erga socios tanquam patres erga filios gerant, ipsos ad ausus non necessarios ne prouocent, sed in lenitate, mansuetudine, moderatis cohortatione et admonitionibus, ipsos verbis lenioribus castigando regant et gubernent, sub graui animaduersione senatus, si quis eo nomine ad se vere delatus fuerit.

Acta Cons. Crac. 23, str. 743.

614. 1574. die 15. m. Septembris, Casimiriae.

Statuta contubernii braseatorum braxatorumque Casimiriensium.

Proconsul et consules ciuitatis Kasimiriensis notum facimus tenore praesentium vniuersis et singulis, quorum interest, quia die hodierna venientes ad nostram consularem plenariam sessionem ad praetorium famati seniores contubernii braseatorum et braxatorum ciuitatis nostrae Kasimiriensis, obtulerunt nobis certos articulos ad bonum regimen contubernij ipsorum praefati pertinentes, per eosdem seniores vna cum iunioribus dicti contubernii constitutos, in scheda idiomate Polonico scriptos, petentes, vt eos authoritate nostra consulari confirmaremus. Quorum articulorum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis:

Feria quarta in crastino festi s. Crucis, anno 1574. — Panowie starsi i mlodsi czechu slodownyczego dzysieisego dnya z wolią i za roskazaniem panow radziecz miasta Kazymierza, przipatruiącz sie miastu Crakowu i s niego przyklad biorącz, wsisczi w obecz za iedną wolią i przizwoleniem vchwalili i postanowili za peffne prawo miedzi sobą artikuli nyzei opisane, ktore dzierzecz obieczuią nieodmiennye pod przisięgami swimi, ktorą miastu i czechowi themu vczinili, i pod winą, ktho bi sie tego dopusczyl, bil karąn.

§ 1. Naprzod przistępuiącz ku pierwsemu wilkierzowi przed them vchwalonemu i podwierdzonemu vstawuią, is ktobikolwiek s sąsiadow tak swą osobą iako przes czeladnika albo przes iaką naprawioną osobę na Klieparzu abo przed Kleparzem psenycze albo zboze iakiekolwiek kupowal, thakowi przepada wynę namienioną kamyeń wosku, kthorą bendzie powinien polozicz do czechu bez zadnei trudnosczy. A ieslibi sie niechczial dacz karacz, thedi do panow radziecz.

§ 2. Item na rinek Krakowski zaden niema chodzycz samowtor abo samotrzecz, iedno swą osobą abo malzonka abo czeladnyk: z iednego domu iedna osoba ma kupowacz, pod thakową winą wzgorę namienioną.

§ 3. Item is za niemalą praczą i wielkiem kostem otrzimalismi v iego k. mczy prziwilei na korzecz swoi wlasny starozithny, thedi thakowego korcza zaden niema poziczacz nykomu postronnemu czlowiekowi any dawacz wedlug prziwileia, ktori iesth od vczczywei radi Kazymierskiei dąn de data feria secunda post festum sancti Valentini, anno 1544, i wedlug prziwileiu jego k. m. milosczywie miastu Kazymierzowi danego, ktorego miasto iedno samo ma vziwacz.

§ 4. Item tho tes postanawiaią iednem glossem, iedną wolią prawem pospolithem mieiskiem przyklaniaiącz się, ktore tak obmawia, is tich, ktorzi niesluzą, rzemiosla niefoldruią, tak proznuiącz po miesczie thulaią się, maią do trzeczego dnya odkazany, thedi mocznye stoiącz przi thim prawie, obieczuią dzierzecz zadnego slugy abo thowarzisa, ktoribi niebil iednany, chowacz przi sobie any go bawicz, i owsem onego vrzedowi opowiedziecz, abi od miasta wędrowal iako niepozitecznу, abi sie swawolia w miesczie niemnozila i drugich czo sluzą, abi niepsowali. Pod wyną wissei opisaną.

§ 5. Item nyemaią tes nygdziei w gospodach szynkownych iednanei czeladzy abo thowarzisom slodowniczem w powsedny dzien abo robothny pywa na rząd any gorzalki przedawacz, iedno kwarthę pywa abo dwye wipiel alie nie gorzalki, alie zasiadacz na rząnd nie ma im bidz dopusczono okrom swiętha, a vcznyowy zadnemu any w swięto any powsednye dny niedawacz.

§ 6. Item okolo achteli wedlug pierwsey vchwali feria quarta vigilia Corporis Christi anno 1573 w xięgach nasich czechowich vczinioney maią sie zachowacz.

§ 7. Item wedlug starego obiczaiu ktoribikolwiek z mistrzow przyął thowarzisa, a ten to thowarzis zebi robyl za starsego w browarze sluząсz v nyego, thakowemu ma mistrz dacz grossi pięcz na thidzien.

§ 8. Item ktoribi za starsego nie robyl sluząсz v pana, na thidzien bendzie bral mitha grossi 4.

§ 9. Item komornykowi pywowarowy czo mystruie, ktori roby za starsego, niema mu dacz wieczei iedno grossi 6.

§ 10. Item mlodsemu pomocznykowi gr. 5, pod wyną, na kogo bi sie doswiadczono, kamienia wosku.

§ 11. Item a czo sie thknye pomagania w browarzech abo robienya za starsego, is tes przes tego bidz nie moze, thedi vstawiąmi, is takowich pomocznykow ma bidz pewna liczba, ktore panowie braczia starsi maią przyącz, do regestru braczkiego maią wpyssacz. A ktoribi chczial za starsego robicz a panom starsem sie nie opowiedzial i prawa mieiskiego nieprzyął, thedi thakowemu any pomagacz w browarze, any za starsego nie maią dopusczycz robothi, pod wyną kamienya wosku.

§ 12. Item s stroni czeladzy chowanya wedlug tey vchwali, ktobi sie wazil abo smial od swiętego Michala inaczei czenycz, pod thę wynę podlega. A tha sie sstala vchwala dlia tego, abi sie od tey vchwali wczas insem slugą opatrzil.

§ 13. Item niewiasthom (s) okrom mężow przichodnye, ktore sie thu nievrodzyli any sie tes tu sstarzali i owseią straczywsi gdzie indzie vczczywoscz, thu przi miesczie przespiecznie mięskaią, przekupstwem i czem innem sie bawiącz nierządnem, nie maią bidz chowane v zadnego miesczanina, alie maią bidz vrzędowi opowiedziane. A ktobi thakowei zathayl, ma bidz wyną karąn tak czechową i tes pąnską.

§ 14. Thakowess tes niewiasthi, kthore nie maią osiadlosczy przi miesczie, gorzalki palycz niemaią, any swyni, wieprzow chowacz ku skodzie y zepsowanyu ziwnosczy sąsiadom.

Quosquidem articulos suprascriptos, quum iuri et plebiscitis ciuitatis huius minime fore contrarios cerneremus, in omnibus eorum punctis et conditionibus confirmandos, approbandos, ratificandos duximus, confirmamusque, approbamus et ratificamus praesentibus, decernentes eos firmum robur nunc in perpetuum habituros. Harum quibus sigillum nostrum praesentibus est subappressum testimonio litterarum. Actum et datum Kasimiriae feria quinta post festum Exaltationis s. Crucis proxima, anno Domini millesimo quingentensimo septuagesimo quarto.

Acta Consul. Casim. 764, str. 387.

Z powyższych artykułów dali słodownicy i piwowarowie Kazimirscy feria V post festum s. Viti r. 1589 następujące skrócone artykuły do ksiąg radzieckich wciągnąć:

1. Aby korczow zadnemu obczemu człowiekowi niedawano, aby in abusum nieprzyssly.
2. Item aby słodow na gorzałki s Krakowa nie brąno.
3. Item aby zadęn z braczj slodownikow i kaczmarzow Kazimirskich nie przyimował czelyadnika, asz szię pyrweyi odt pirwszego pana swego statecznie odtprawi.
4. Item czeliadz kthora za starsze roby w browarzech, aby prawo mieiskie Kazimirskie przymowała i do regestru czechu Kazimirskiego aby była wpisowana.
5. Item czi, ktorzy słuszby nie maią anj służycz chczą, aby takowym robothy zadney(s) z braczi nie dawał.

Acta Consul. Casim. 769, str. 835.

615. 1574. die 24. m. Septembris, Cracoviae.

Statuta contubernii salicidarum Cracoviensium.

Nos consules ciuitatis Cracouiae significamus praesentibus vniuersis et singulis, quorum interest, quod cum fraternitates et contubernia in ciuitatibus

constituantur non ad perniciem et intertrimentum hominum, vt nonnulli existimant, verum multo magis ideo, vt bonus ordo inter aequabili iure viuentes et obedientia inferiorum erga superiores debita ac circa cultum diuinum in templis vetus, recepta ac decens reuerentia, inque republica bene constituta laudabilis mos et consuetudo antiqua non improbanda inter praesidentes ac eorum iurisdictioni subiectos, vicem tamen praesidentium supplentes, per tribus et contubernia diuisos, vinculo amabilis concordiae aequa proportione conglutinatos, legitime conseruetur: quocirca famati viri contubernij salicidarum Craccouiensium coram nobis in consessu nostro consulari de more in praetorio rite conuocatis et congregatis comparentes, supplicarunt a nobis, vt articulos certos eorum contubernio necessarios, ipsis confirmaremus. Quorum tenor idiomate Polonico ab eis porrectus ad nos, verbo ad verbum sequitur:

Roku Bożego 1574 stharszy bracztwa prassolskiego na then czasz będączy: Folthyn Candrovicz, Iakub Galka, Sebastian Kvrzeliowski, Piotr Hannuszovicz z drvgą braczią iednosthainem zezwolieniem i z dobrym rozmyslieniem posthanovili i zamkneli articuly niżei opissane chcząc zabieżecz i vsmierzycz wszytki rozterki, ktore byly miedzy braczią, aby takowe articuly mocznie a nieodmiennie byly dzierzane na pothomne czaszy:

§ 1. Naprzod kiedy stharsze maią wybieracz, thedy się wszyszcy braczia maią zeidz pod viną cztherech funtow wosku, tham sczedwszy się, maią wotowacz począwszy od stharszych, a tak porządkiem asz się wszyszcy obeidą. A maią pissacz vota każdego; kthorzy będą miecz navięnczei vota, czii maią bycz stharszymi.

§ 2. Item stharszy rokv przeszlego povinni liczbę czynicz onem cztherem starszem nowo obranem i wszythkiei bracziei, i thymże cztherem starszem nowo wybranem maią skrzynkę wydacz ze wszytkiemi rzeczami, kthore przynależą do bracztwa prassolskiego, pod viną pvłkamienia wosku.

§ 3. Item stharszy braczia kiedy kogo maią do braczthwa przyimowacz, maią pierwei obaczycz i pilnie wypythacz, iesli iesth dobrze zachowaly miedzy dobrymi livdzmi, a iesli ma miesczkie prawo.

§ 4. Item stharszy rzemiessnika żadnego, kthoryby mial drugie obesczie, niemaią przyimowacz za naiemnika, abowiem braczthwo ma doszycz rzemiessnikow, kthorzy maią swe wlasne iathki, przetho byłoby bracztwo opvszczone i niebyłoby stharszych s kogo wybieracz albo bracztwu slvżycz, kiedyby ine rzemiessniki przyimowano.

§ 5. Wdowa pzosthała po mężu swym ma ssol przedawacz dobrze a podcziwie rządząc się, ma ieii bycz dozwoliono pod viną.

§ 6. Item braczia albo siostry kiedy idą do Vieliczki po ssol, niemaią vięczei kupowacz na sswą ordinarią, iedno dziessięcz bałwanow ssoli; a iesliby ktory brath vięczei kvpił, tedy takową ssol maią wziącz stharszy na bracztwo, a pieniędzy themv brathv niedacz, aszby ssol przedali.

§ 7. Item kiedyby ktory brath albo siostra miał szkodliwą ssol albo błothny bałwan, tedy panom stharszym ma thakową ssol okazacz, a starszy obaczywszy szkodę iego, maią mu dozwolicz na poprawę kupicz według vznania szkody.

§ 8. Item żaden brath albo siostra niema żadnego zepsowania czynicz albo ssoli przed vrzędniki chwalicz, ani thesz żaden niema w Wieliczcze przedawacz, ani v stodoły, tho iest v Wisły, ani przes postronnego człovieka ssol kvpowacz, oprocz bratha albo słvgi, ani v żadnego postronnego niema kvpowacz, iedno v skrzynie kroliewskiei; a gdzieby v kogo inego kvpił drożei, nizli v skrzynie, kv skazie braczkiei i przeczіwko statvtovi, thedy takiemv ma bycz wzięttha takowa ssol a niema więczei przedawacz na składzie Crakowskiem. Thesz povinien każdy brath opoviedziecz ssol wielie kvpi, pissarzovi pod przyssięgą swą, kthorą vczynił przyimviącz miesczkie prawo, aby panskie pułgroszki nieginęły; a iesliby nieopoviedział, thedy przepada vinę pułkamienia wosku.

§ 9. Item niema zaden kvpcza odwoływacz drvgiemv brathv, ani ssoli drvgiego ganicz, ani thesz słowy nievtcziwemi niema się nań thargacz thak w Wieliczce iako i na składzie i pod iathami niema kupcza odwoływacz pod viną czterech funtów wosku.

§ 10. Item komu pierwei na skład przyviozą, temu robotniczy maią pierwei posthavicz, a komu posliecz przywiozą, themv thesz poszliecz maią posthavicz.

§ 11. Item robotniczy komu bałwan pierwei zbiią, themu pierwei maią gi zwiescz do iathy, a niemaią więczei bicz, iedno po iednym bałwanie na dzien, pod viną cztherech funtow woskv.

§ 12. Item kiedy się trafi swiętho w thargowe dni, iako we wtorek a w piątek, tedy ossm iath maią przedawacz ssol tak w iathach, iako i na składzie; thakze thesz kiedy się traffi swiętho w insze dni, thedy cztery iathy maią przedawacz w iathach i na składzie, a maią miecz dwie thabliczcze, iednę vielkiego swiętha, drugą mnieiszego, kthore maią oddawacz po swięczie nazaiutrz drugiem, na ktore swiętho przyscz ma, pod viną cztherech funtow woskv.

§ 13. Item kvpiecz kiedy v kogo sthargvie bałwan a pothymby go niechciał bracz a chciałby v inszego kvpicz, thedy mv stharszy niemaią dozwolicz od inszego bratha klascz, alie tham gdzie i pierwei sthargował, tham i povinien bracz, a iesliby thakowy kvpiecz był szliachczicz a vporny, thedy stharszy w thym maią vgodę vczynicz, aby się czo złego nie przydało; thak thesz i w iathach ma się zachowacz pod viną pułkamienia wosku.

§ 14. Item ieslyby się fvrmanovi przydało kthoremv z nieviadomoszci bałwan zrzvczicz do ganku czvdzego, theda czo iego ganek ma stharszym thakowy bałwan opowiedziecz nadaliei do trzeczіego dnia pod viną cztherech fvnthow wosku.

§ 15. Item żaden niema pothaiemnie bratha ani siosthry oskarzacz, albo iednego z drvgiem gniewacz, albo sromoczicz słowy nievczczіwemi, albo radą postronną, albo się swarzycz, alie maią stharszym opoviedziecz, a stharszy wysłuchawszy skargi z obvdwu sthron, maią vczynicz między niemi porownanie, aboviem s thakowych postronnych a ossobliwych rad a sromoczenia nicz dobrego nieprzychodzi, pod viną cztherech fvnthow wosku.

§ 16. Item żaden niema w niczyiem gankv soli przedawacz, ani na żadnym inszym mieszczu, iedno w swym gankv albo iaczie, wyiąwszy w thymże gankv w chorobie bratha, kiedyby się kvpczovi bałwan spodobał, thedy może przedacz, pod viną kamienia woskv.

§ 17. Item stharszym wolno kvpicz kilka szychth ssoli do rokv na potrzeby braczkie i na obronę składową, s kthorei liczbę bracziei maią vczynicz.

§ 18. Item brath młodszy ma miecz klivcze od iath i othfieracz i zamykacz tak dłvgo, asz inszemv klivcze stharszy dadzą.

§ 19. Item braczia albo siosthry maią ognia strzedz w iathach, a ieslizeby ogien v kthorego nalieziono, thedy go maią karacz viną kamienia iednego woskv.

§ 20. Item stharszy kiedy komv roskażą przes posła przyscz do braczthwa, na godzinę naznaczoną ma przyscz, a iesliże nieprzydzie, thedy go starszy maią karacz dwiema fvntoma wosku, wyiąwszy iszby go poszeł nienaliazł, albo thesz w Wieliczcze był, thedy może bycz wymovion.

§ 21. Item jesliby się przydało, iszby brath kthory albo siosthra borgował ssoli kupczovi do drvgiej fory, a pothym przyiachawszy onemv brathv niezapłacziwszy, kupił v kthorego inego bratha i zapłaciłby, on brath, kthory iemu winien, ma opoviedziecz stharszym, a stharszy niemaią dopvsczicz klascz takowei ssoli, asz się honemv brathu vspraviedlivi o dłvg, kthory mv był vinien, a brath, v kthorego był ssol kvpił, povinien go s thargv wypvsczicz, pod viną cztherech fvntow woskv.

§ 22. Item kthorybykolwiek chciał bracztwo przyiącz, ma dacz do bracztwa 24 grosze, a stharszy maią mv przepoviedziecz krotkiemi słowy thy articvly, iako się ma rządzicz, a obaczywszy słvszny czass, thedy maią stharszy wszystki articuly przeczythacz przed braczią dlia pamięczi, aby viedzieli, iako się maią sprawowacz.

§ 23. Item braczia i siostry maią i povinni bycz na pogrzebie, kiedy kthory brath albo siosthra vmrze, albo dziecznę kthorego bratha, kiedy iem przes posła dadzą znacz na godzinę naznaczoną. A kiedy wszyscy wynidą, thedy maią iathy zawrzecz, po pogrzebie othforzycz. Vina ktho niebędzie na pogrzebie i na załomszy, dwa fvnthy voskv.

§ 24. Item sprawy i zapissy kthorekolwiekby się sthały przed stharszymi między braczią około naimow i około vin wyszei mianowanych, thesz około vczynienia sprawiedliwosczi, na kthoreiby chczieli braczia przesthacz, thedy tho do xiąg braczkich przes pissarza maią wpissowacz i ma bycz wiara dana onym xięgam, tho przyłożywszy, ieśliby się vidziało albo niepodobało wynaliezienie albo rossądek stharszych bratv kthoremv, wolno mv będzie appellovacz do ich mczi panow radziecz.

§ 25. Item żaden niema z bronią chodzicz do braczthwa ani na skład, alie przyszedwszy na skład, maią w iaczie zosthavicz, pod viną dwv fvntow woskv.

§ 26. Item zbroię povinien każdy brath miecz, aby był gothow każdy, kiedy stharszy roskażą imieniem ich mczii panow radziecz na naznaczoną godzinę ssam ossobą swoią, a wdowa povinna pachołka wypravicz we zbroii, iako może naochędożniei, pod viną cztherech fvntow woskv.

§ 27. Wszythki thy przerzeczone articuły maią chowacz thak stharszi iako i młodszy i wedlie nich się sprawowacz, pokorne i dobre miłowacz, a występne a nieposłuszne karacz, odzywaiącze się do ich mczi panow odssyłacz.

Nos itaque consules Cracouienses praedicti articulos omnes ipsorum

salicidarum Cracouiensium in omnibus capitulis, conditionibus, punctis et clausulis de certa scientia atque vnanimi consilio et voluntate omnium nostrum confirmandos duximus, prout praesentibus confirmamus, a praedicto contubernio salicidarum futuris temporibus inviolabiliter tenendos et obseruandos. In quorum omnium fidem ac evidentius testimonium sigillum ciuitatis praesentibus est appensum. Datum Cracouiae feria sexta post festum sancti Matthaei apostoli et evangelistae proxima, anno Domini 1574.

Acta Cons. Crac. 23, str. 821,

616. 1574. die 6. m. Octobris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices et arvinarios Cracovienses litem dirimens.

Actum feria quarta post festum s. Francisci Assisinatis, confessoris Iesu Christi. — In causa et actione coram amplissimo senatu Cracouiensi vertente et mota inter famatos funifices Cracouienses seu contubernium eorum in vniuersum, ac quemlibet eorum seorsum actores, et prouidos aruinarios quoque Cracouienses conuentos, quod videlicet illi contra priuilegia et decreta certa audent res et merces ad artificium dictorum funificum pertinentes, venum exponere in praeiudicium ipsorum actorum, non formidantes poenas in priuilegijs et decretis ipsorum contentis, petentes a spectabili senatu, sibi cum eis iuxta tenorem praemissorum debitam iustitiam ministrari, ac ne decaetero id facere praesumant, interminari; contra parte conuenta ipsis aruinarijs allegantibus, sibi id quoque iuxta priuilegium eorum et decretum etiam licere; sed quoniam vtraque pars se suis munimentis et literis authenticis fulciebat, ac suam intentionem super eis stabiliebat, itaque spectabilis senatus partem vtramque circa eorum priuilegia et decreta ac eorum tenorem, prout in (s) sonant, cum omnibus punctis, conditionibus et articulis vtendum fruendum conseruauit. Quod autem attinet clausulam in eis contentam, de pice facta, quae a partibus in ambiguum trahebatur, et eam pro se quisque seu in vsum suum intelligendum carpebat, spectabilis senatus hanc clausulam de pice facta faciens interpraetationem suae sententiae seu decreti, eam ita intelligi decreuit a partibus debere, picem factam videlicet intelligendum de pice ea, quae in vasculis ad forum advehitur et a colonis ex villis aduecta seu rusticis venditur, siue sit cruda, siue liquefacta, absque pinguedine aliqua artificiose mixta, quae posteaquam pinguedine vel piscium vel aliqua alia condita seu permixta fuerit, videlicet *maz czyniona*, talis nonnisi funificibus ipsis vendendum non autem alteri cuipiam hominum vendi permittitur, quoniam ij, nempe funifices eam in suo artificio conficiendam, sciteque ac artificialiter cum pinguedine conuenienti miscendam ediscunt. Si vero ipsi aruinarij Cracouienses seu quispiam alter picem factam, hoc est secundum praesentem interpretationem picem cum pinguedine mixtam alias *maź czynioną* contra priuilegia ipsorum funificium Cracouiensium, ac etiam res et merces, quae solis tantummodo funificibus venum exponendum relinquuntur et in priuilegio eorum sunt specificatae, ausus fuerit vendere et mercari, extunc poena quinque

marcarum pecuniae communis a spectabili senatu sine vlla misericordia multandus erit, merces autem et res per officium proconsulis et consulum Cracouiensium irremissibiliter intercipi ac in vsus beneplacitos officij illius, vbi praeventae fuerint, iuxta praescriptum priuilegii ipsorum actorum converti debent.

Acta Cons. Crac. 23, str. 832.

617. 1574. die 8. m. Octobris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices et acufices Cracovienses litem dirimens.

Actum feria sexta post festum s. Francisci Assisiani, confessoris Iesu Christi. — Ex controuersia partium infrascriptarum coram officio praesenti consulari Cracouiensi facta inter famatos funifices Cracouienses actores et famatos acufices etiam Cracouienses conuentos, spectabiles domini consules Cracouienses decreuerunt ac seuere interminarunt perpetuo obseruandum non solum ab ipsis acuficibus, inter quos et praefatos funifices nunc lis et disceptatio exorta est, sed omnibus in vniuersum hominibus ciuili iurisdictioni subiectis interdicendo, ne quispiam res et merces ad ipsorum funificum Cracouiensium (contubernium) spectantes, et in priuilegio s. m. regiae, quo ipsi gaudent, specificatas, vbiuis locorum venum exponere audeat, sub amissione rerum et mercium per officium dominorum proconsulis et consulum Cracouiensium sine vlla remissione intercipiendarum, ac in vsus beneplacitos officij illius, vbi praeventae fuerint, iuxta priuilegium praedictum ipsorum funificum libere conuertendarum, ac etiam sub poena quinque marcarum pecuniae communis super transgressore praemissorum a spectabili senatu irremissibiliter exigendarum et sumendarum.

Acta Cons. Crac. 23, str. 833.

618. 1575. die 28. m. Ianuarii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices et arvinarios Cracovienses litem dirimens.

Actum feria sexta post festum Conuersionis s. Pauli. — Nos itaque *) consules ciuitatis Cracouie exauditis partium ambarum controuersijs, reuisisque diligenter ambarum partium documentis et priuilegijs tam seniorum contubernij funificum, quam etiam aruinariorum, volentesque quoslibet circa priuilegia sua et documenta vel decreta tam piae memoriae a praedecessoribus nostris, quam etiam nunc a nobis ipsis cuilibet contubernio concessis,

*) Przewód sporu opuszczamy, ograniczając się tylko do wyroku.

vt sonant, in suis punctis et clausulis conseruare, neminique cuiquam priuilegio derogare, hanc suam in scripto tulimus mediantem sententiam:

Quandoquidem constat aruinarios ex decreto piae memoriae praedecessorum nostrorum inter funifices et aruinarios de data anno 1525, feria sexta ante Laetare semel lato de pice facta alias *maź czyniona*, (quae conficitur ex cruda pice cum pinguedine piscium), alijsque rebus ad id pertinentibus, vt pote *maznicze, opałki*, quas antiquitus in institis suis soliti sunt vendere, quod nullus alter quiuis hominum in ciuitate hac Cracouiensi praeter ipsos aruinarios in institis suis talem picem factam alias *maź czynioną*, praesumat vendere, proinde nos mediante hoc decreto nostro moderno ipsos aruinarios iuxta prius decretum inter partes latum de data vt supra plenissime conservamus, eisdemque aruinarijs libere concedimus et conferimus amodo vt prius antiquitis soliti erant, sine quauis renitentia et impetitione funificum vel quarumvis personarum aliarum picem factam alias *maź czynioną* (quae conficitur ex pice cruda cum pinguedine piscium vel aliqua alia), aliasque res ad id pertinentes, vt pote *maznicze, opałki*, vt antiquitus vendere soliti sunt, in illorumque priuilegio et decreto de data vt supra continetur, vendere in institis suis temporibus perpetuis: saluis nihilominus priuilegijs funificum reseruatis ac illaesis, contubernio eorum ab antecessoribus nostris illis etiam concessis.

Quod vero attinet declarationem in anno 1574 feria quarta post festum s. Francisci factam, cum manifeste constet per partem videlicet funifices factum esse errorem coram officio nostro ad male narrata ipsorum funificum, proinde nos praefatam declarationem annihilamus in nihilumque vertimus, declaramusque eam nullius esse roboris et firmitatis, vti erroneam temporibus perpetuis.

Quam sententiam ipsi funifices Cracouienses pro iure non susceperunt, sed ab ea ad s. m. regiam appellauerunt, cui appellationi ipsi domini consules reuerenter detulerunt, terminumque prosequendae illius in quindena post faelicem ingressum eius maiestatis in arcem Cracouiensem partibus, quarum interest, coram sua maiestate praefixerunt et assignauerunt.

Acta Cons. Crac. 23, str. 902.

619. 1575. die 31. m. Ianuarii, Cracoviae.

Ordinatio halecistarum Cracoviensium.

Gdyż pan Bog wszechmogący nie iest początkiem ani sprawcą nierządu, ale iest zrzodło a studnia wszelakich cnot, a tym więcey rządu dobrego, y w porządnych rzeczpospolitych a mieściech sprawić to raczył duchem swym ś. w vrzędzie zwierzchnym a radą miasta każdego, ze coby sami w kazdey społeczności a bractwiech mieli doyrzeć rządu dobrego, tedy to na pismie daią y poruczaią z ramienia swego starszym kazdego zebrania, aby imieniem ich iako tych, co na bozym mieyscu siedzą, porządek dobry w bractwie swoim czynieli, takze tym sposobęm ich mm. zacna rada Kra-

kowska artykuły pewne sledziownikow Krakowskich albo ich pospołce dla dobrego rządu, aby od wszech, komu należy, trzymane były, postanowić raczyła, ktorych słowo od słowa początek iest takowy:

§ 1. Naprzod pierwszy. Kazdy gość, ktory tu przywiezie na skład Krakowski albo też y takież na Kleparz sledzie, węgorze y insze ryby wszelakie, tedy takich rzeczy nie ma przedawać nikędy inędy, tylko na składzie Krakowskim w Krakowie, a to tylko do trzeciego dnia wolno takiemu przedawać po iedney, po dwoch, po trzech kłod, y po tyle, po wiele iedno będzie chciał y mogł przedać, tylkoz to przedawac ma niegosciom ale tuteyszym obywatelom, tak ich mm. pp. radnym koronnym etc. y inszym wszem stanu szlacheckiego koronnego, tak tez obywatelom wszęm miasta tego Krakowskiego. Tedy niedłuzey z tęmi sledzmi y węgorzami tu ma mieszkac na składzie przedaiąc, tylko podług prawa y przywileiow składowych na skład Krakowski nadanych od s. pamięci pp. y krolow polskich, iako to też ten sklad y to depositorium Krakowskie generalne iest przez wszystkie stany korony polskiey uczyniony y potwierdzony etc. A ktoryby sie taki kupiec gość podług takowych praw tego składu Krakowskiego nie zachował, przeciw tęmu wazyc sie smiał inaczey, tedy starsi przysięgli bractwa alias cechu sledziownego maią takiego kazdego opowiedzieć p. burmistrzowi y radzie Krakowa miasta tego; a taki kazdy przestępca ma bydz tak karany podług zwyczaiu, praw, przywileiow składowych miasta Krakowa należących.

§ 2. Drugi. Kleparzanie a nie (s) zadni inni ludzie stanu wszelakiego nie maią tu na składzie Krakowskim zadnych sledzi, węgorzy y inszych ryb wszelakich przekupować ani tez od gości ku przedawaniu przyimować pod vtracęnięm takowych śledzi, węgorzow y ryb, ktoreby to przekupne albo przyięte były.

§ 3. Item takze tez kazdy y wszelaki gość y insi wszyscy na Kleparzu, takze tez y tu na składzie Krakowskim niema u wszelakiego gościa kupować ani przekupować sledzi, węgorzy, łososy, certh, strakusow y inszych ryb wszelakich pod vtracenięm takowego kupna y przekupu, ktoryby to uczynił.

§ 4. Item kazdy gość kupiec, ktory iednokolwiek tu na skład Krakowski na przeday przywiezie sledzie, węgorze tłuste y inne ryby, tedy iest winięn oddać strozom składnym przysięgłym ku opatrzeniu y strzeżeniu, zeby zadęn ztąd szkody nie popadł ani miał. Ktorym to strozom od takiego opatrzenia y strzeżenia każdy będzie powinięn płacić od kazdey kłody od godziny do godziny, to iest od iednego dnia y od iedney nocy od kazdey kłody sledzi albo węgorzy po dwu pieniądzu, a to winięn płacić poty, poki na składzie takowe kłody lezeć będą. A takowych kłod zaden ze skladu chociasz tez y swych własnych, gdzieby ie tez y dobrze przedał, brać niema okrom wiadomości strozow tychto składowych, a to dla tego, zeby przez nieopatrzne branie niewiadomości struże przy szkodzie nie byli.

§ 5. Item wszelaki gość w święto niema przedawać sledzi y węgorzy, ani kłod odbiiać podług starodawnego zwyczaiu y zachowania; wszakze gdy sie przytrafia certy, strakusy, łososie y insze ryby wszelakie, ktoreby przywiezione były, a te w swięta rybne dniby sie trafiły, nie maiąc baczenia na

takowe święta ma bydz zawsze wolno przedawać takowe certy, strakusy, łososie y insze ryby wszelakie.

§ 6. Item gdyby sie przytrafiło, izby sie przebrało na tymze składzie Krakowskim tak sledzi iako y węgorzy, tedy zaden od inąd takich sledzi kłod y węgorzy brać y kłaść indziey wywoząc niema, azeby pierwiey był dostatek takowey zywności opatrzoney rzeczypospolitey miastu temu.

§ 7. Item zaden w mieście po domach sledzi ani węgorzy przedawać ani szynkować niema, tylko to ci przedawać y szynkować maią, ktorzy w iatkach sledziowych siedzą; a ktoby sie tego wazyć smiał, tedy takowe sledzie y węgorze maią bydz wzięte y do szpitalow maią bydz rozdane, a tak ma bydz karany, ktory czyni vblizenie czynszom rzeczypospolitey Krakowskiey.

A wszakze to postanowienie trwać ma do woli panskiey, tak, ze odiąć y przydać wedle czasu wolno zawsze bydz ma, odmienić, uiąć y przydać, gdzie takowe postanowienie ma obwieszczonę y obwołanę przez vrzedowego sługe, zeby sie tak winien sprawować kazdy. Na co dla lepszey wiary a swiadectwa pieczęć nasza iest przyłożona. Dan w Krakowie w poniedziałek przed Gromnicami, roku Panskiego tysiącznego pięćsethnego siedmdziesiątego piątego.

Z oryginalnego potwierdzenia króla Jana III z r. 1676.

620. 1575. die 26. m. Augusti, Cracoviae.

Statuta contubernii caldeatorum Cracoviensium.

Feria sexta post festum s. Bartholomaei apostoli proxima. — Nos consules civitatis Cracoviae significamus tenore praesentium vniuersis, quorum interest, quod cum animaduertamus fraternitates et contubernia non ad pernitiem et in detrimentum generis humani, sed potius ideo constitui, vt debitus honos ac bonus ordo inter iure aequali viuentes, et inferiorum erga superiores seu etiam superioris magistratus vicem obeuntes obseruantia ac potissimum in templis ritu Christiano constitutis et exaedificatis vetus, recepta ac decens circa cultum diuinum reuerentia, hoc est religio a maioribus quasi per manus tradita, manu teneatur, laudabilis etiam mos et consuetudo antiqua minime improbanda inter se mores et eorum contubernio adhaerentes per tribus, fraternitates, contubernia et communitates dispartitos praesertim in omni republica bene et sapienter constituta, aequa proportione amabilis concordiae vinculo copulatos, legitime conseruetur, denique vt ad fortuitos casus arcendos via et ratio expeditior hoc facto fieret: idcirco circumspecti viri contubernij aerifabrorum seu caldeatorum Cracouiensium coram nobis in consilio sedentibus, articulos certos ipsorum artificio opportunos, ad nos protulerunt, petentes a nobis obnixe, illos sibi authoritate nostra confirmari. Quorum articulorum series ad verbum sequitur:

§ 1. Naprzod thowarzysz godny rzemięsła kotliarskiego, gdyby mistrzem chciał zostacz, będzie powinyen tho starszym mistrzom w czechu czwiercz roku albo sescz niedziel osznaimicz, a yęzliby niebył mistrzowszkyem synem

rzęmięsła kotliarszkiego, będzie powinien dacz do czechu grzywien polskich 5 na zbroię dlia rzeczypospolithei Crakowskiey, za ktorym podatkiem będzie wolen od insych nakładow, ktory przed lathy, na mistrzowską kolaczyią obraczano, ktorei kolaczyiei iusz niebędzie powinien sprawowacz. Wszagze ieżłyże by był mistrzowskim synem miasta Crakowa, będzie powinien iedno $2^1/_2$ grzywny na zbroię dacz.

§ 2. Zaden mistrz rzęmięsła kotlyarszkiego nyema szie wazycz tego, aby mial odwabiacz albo przenaymowacz thak przesz szię iako przesz żonę albo przesz kogo inszego thak thowarzyssa albo y czeladnika wszelakiego pod winą kamienia woszku.

§ 3. Aby thesz żaden kotliarsz nieszmiał więczei vczniow chowacz iedno dwu a trzeciego może przyiącz w trzeciem roku.

§ 4. Thesz tego ma pilnie przestrzegacz, aby więczei thowarzyszow nieszmiał myęcz v sziebie w roboczie iedno trzech, a to dlia tego, aby y temu, ktory szię przy thym miesczie oszadził, thowarzysza ku swei potrzebye mógł miecz, iako młody mistrz, gdy szię dorabiacz wolią ma i podcziwie życz; a ktoryby szię tego ważył, pod winą wynalaszku ich mczi panow radziecz. A gdyby szie obyśli thowarzyszmi mistrzowie według porządku swego, tham potym będzie themu wolno chowacz thowarzysza, ktorego może zachowacz.

§ 5. Item wdowa rzemięsła naszego ma bycz zachowana przy dekreczie ich mczi panow radziecz Crakowskich.

§ 6. Thowarzysz rzęmiesła kotliarszkiego robiącz v swego mistrza ma szię zachowacz w domu mistrzowskiem dobrze, poczciwie, a gdzieby szię inaczei zachował, tho iest yezliby szie powadził tak warsztaczie, v łoża y v stołu, pod winą 12 wochlonow a czeladzi sescz. Tho szię zachowało starodawna y zowią tho zawyathem.

§ 7. A gdyby szie traffiło, iszby go mistrz iego vderzył, albo by mu nałaiał nievczczciwie, tedy ma bycz obzałowan oth thowarzysza w czechu, tham go mayą vznawacz mistrzowie, czo przepada czeladzi, yezli będzie winien, a stronie wszakos obyema będzie wolno bracz przed ich mcz pany raycze, ktora strona szobie za krzywdę będzie brała.

§ 8. Zaden thowarzysz aby nieważył ssię trunkieliu bracz wientssego iedno 2 gr. a tho od starzyszny, a czo więczei, tho mistrzowi, a tho pod winą wochlona iednego.

§ 9. Gdyby szie traffiło koczieł działacz, czo my zowiem Crakowski, od tego będzie powinien mistrz dacz czeladzi 6 gr. a gdy do starego kothła nowe dno przyrobyą, tedy 3 gr.

§ 10. Od pąnwie nowy browarznei albo laziennei powinien będzie dacz czeladzi 12 gr. a gdy dno do nyey przyprawią, 6 gr.

Nos itaque consules Cracouienses praedicti articulos omnes ipsorum aerifabrorum seu caldeatorum Cracouiensium praefatos in omnibus capitulis, conditionibus, punctis et clausulis de certa scientia atque vnanimi consilio, sententia, voluntate et assensu nostris confirmandos, ratificandos, approbandos, roborandos, roboreque firmitatis donandos duximus, prout praesentibus confirmamus, ratificamus, approbamus, roboramus, roboreque firmitatis donamus ac eos ab ijs omnibus, quorum interest aut intererit, districte obseruari, probari, tenerique volumus, serioque mandamus et praecipimus ad

beneplacitum duntaxat nostrum, vel vt tempus, occasio ipsa denique rerum necessitas expostulabit aut requirere videbitur. In quorum omnium fidem ac testimonium euidentius praesentes sigillo nostro maiori communiri curauimus. Datum Cracouiae feria sexta post festum s. Bartholomaei apostoli proxima, anno Domini 1575.

Acta Cons. Crac. 24, str. 98.

621. 1575. die 9. m. Septembris, Cracoviae.

Senatus consultum de contubernio crumenariorum, bursificum, peratorum et tinctorum Cracoviensium.

Actum feria sexta postridie festi Natalis Mariae. — Spectabiles domini consules Cracouienses seuere interminati sunt ac serio mandauerunt omnibus in vniuersum, qui contubernium seu societatem infrascriptam antiquitus simul tenere et eam frequentare soleant, vtpote crumenarijs, bursarijs, perarijs et intinctoribus, ne dissidia de caetero inter se et peramplius alant, sed vt sese in contubernijs, societate et conuenticulis suis, dum ad ea vocantur et veniunt, mutuo se ad inuicem decenter et honeste gerant, honore alter alterum praeueniat, iuniores senioribus debitam reuerentiam, fidem et obsequentiam praestent, neque mutua iurgia inter se serant, nec conuicijs vnquam certent, nev denique conspirationes aliquas inter se facere audeant aut praesumant, sub poena seu multa pecuniaria marcarum decem pecuniae communis senatui vrbano seu dominis consulibus Cracouiensibus sine vlla misericordia luendarum et a transgressore eius edicti in aliquo exquisite exigendarum. Praeterea in caupona seu tabernis vel vinarijs vel ceruisiariis vel aliorum quorumuis liquorum nemo temere sermones futiles ac parum necessarios in seniores et alios fratres tam praesentes quam absentes emittere ac loqui audeat, verum vbique praefectis eorum seu senioribus contubernij vt sua authoritas a tota communitate tamquam personarum grauium ac in officio et dignitate constitutarum, sarta tectaque semper permaneant; alioquin secus faciens et sufficienti conuictus testimonio, eadem poena praedicta mulctandus absque vlla commiseratione erit a spectabili senatu Cracouiensi praefato.

Acta Cons. Crac. 24, str. 116.

622. 1576. Cracoviae.

Additamentum ad statuta muratorum Cracoviensium.

Za slusnem namowieniem i doswolieniem wssitkich mistrow mlothsich panowie mistrzowie starssy vczinili dekreth:

§ 1. Isz ktoribi kolwiek mistrz powsstał ieden na drugiego slowi nievcz-

ciwemi (przi sprawie), takowi kasdi bedzie winien odłozicz vine kamien vosku do czechu bes zadnego miłosierdzia.

§ 2. Druga yeslibi thes ktori mistrz mowił do starssego mistrza siedzącz; thaki kosdi ma bicz karan thes wina wissey napisana.

§ 3. Thakze yesslibi thes ktori mistrz sedł na ratus okrom roskazania stharssich mistrzow, thakowi kasdi ma bicz karan kamienyem wosku bes zadnego miłosierdzia.

Z księgi cechowej murarskiej Krakowskiej „Regestum seu liber actorum" str. 72.

623. 1576. die 3. m. Iulii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut homines extraneos societatem cum laniis Cracoviensibus non habentes, a venditione carnium in civitate Cracoviensi prohibeant.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiouiae princepsque Transyluaniae etc. Spectabilibus ac famatis proconsuli atque consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Expositum est nobis graui in quaerela nomine totius collegii laniorum ciuitatis nostrae Cracouiensis, quod contra eorum aperta et manifesta priuilegia institutaque ac ordinationem antiquitus seruatam, plerique vagi et extranei homines nullam societatem nullumque ius collegij seu contubernij cum praedictis lanijs habentes, carnes in suburbijs locisque alijs iurisdictioni fidelitatum vestrarum subiectis, publice vendere venumque exponere audent, in praeiudicium non mediocre eorundem laniorum ac ordinis debiti in omnibus ciuitatibus seruari soliti confusionem, et quod maximum est, in nostrum ac fisci nostri detrimentum. Etenim cum lanij Cracouienses uetere instituto nobis certam peccuniarum summam tum sepis carniumque porcinarum ac bouem quottanis dependere soleant, hac profecto hominum externorum licentia et lanios ipsos veros ac legittimos a suo artificio cessare et nobis reditus perire, nisi remedium adhibeatur, necesse est. Quare cum laniorum ipsorum causa, quos vt reliquos omnes in suis praerogatiuis ac libertatibus conseruare volumus, tum ne hac licentia et ordo debitus ciuitatis illius turbetur et nostri redditus imminuantur, occurrendum esse huic ipsi licentiae existimauimus, mandamus itaque fidelitatibus vestris, ad quorum hoc officium proprie pertinet, vt serio ac cum summa diligentia operam dent, ne omnino amplius haec in ciuitate illa iurisdictioneque fidelitatum vestrarum fiant, in eiusmodi vero homines, qui talia ausi fuerint, hoc est qui nullam habentes cum veris Cracouiensibus lanijs societatem, neque ad eorum contubernium pertinentes, ausi fuerint artem laniorum in ciuitate vestra Cracouiensi suburbijsque et generaliter, vbi sese fidelitatum vestrarum iurisdictio extendit, exercere, seuere animaduertant, carnesque cuiuscumque generis per ipsos expositas recipiant alijsque cousuetis poenis eosdem coerceant, atque secus pro gratia nostra non fecerint. Datum Warszowiae die

tertia mensis Iulij, anno Domini MDLXXVI, regni vero nostri primo. — Petrus Dunin Wolsky r. P. cancellarius.

Acta Cons. Crac. 24, str. 277.

624. 1576. die 23. m. Iulii, Cracoviae.

De arvinariis et pice vendenda.

Actum feria secunda ante festum s. Iacobi apostoli. — Spectabiles domini consules Cracouienses inhaerentes satisfacientesque decreto sacrae regiae maiestatis inter seniores ac totam fraternitatem aruinariorum et seniores totamque fraternitatem funificum ciuitatis Cracouiensis, de data Cracouiae in conuentu generali regni faelicis coronationis s. r. maiestatis feria quinta post festum s. Sophiae proxima anno currenti 1576. promulgato, facientes exequutionem praefati decreti s. r. maiestatis, demandarunt iisdem aruinariis Cracouiensibus, ne amplius in institis suis aut aliis quibusuis in locis tam picem cum pinguedine praeparatam confectamque, quam alias res et merces priuilegiis funificum Cracouiensium descriptas, venum exponere diuendereque audeant et praesumant, verum iidem aruinarii possunt picem absque pinguedine iuxta decretum dominorum consulum Cracouiensium de data feria quarta post festum s. Francisci proxima, anno Domini 1574. latum, tamdiu uenum exponere, diuendereque, quoad secum super eodem negocio iure experierunt. Super quo negocio funificibus reseruata est salua actio.

Acta Cons. Crac. 24, str. 388.

625. 1576. die 13. m. Decembris, Casimiriae.

Senatus consultum de sociis contuberniorum in catalogum inscribendis.

Actum feria quinta ipso die s. Luciae. — Famati domini consules residentes et antiqui vocatis in sui praesentia in praetorium omnibus senioribus archimagistris omnium opificiorum Kasimiriae et in Stradomia existentium, perpetuis temporibus seruandum laudauerunt, sanciuerunt ac constituerunt, vt singulorum opificiorum archimagistri familiam opificii sui singulis mensibus semel in mense ad suam praesentiam conuenire facerent ac procurarent, eosdemque socios in cathalogum conscriberent de eorumque conseruatione scirent, neque ullum pro famulo conducerent, nec ullum suscipere laboremque illi committere vllus opificum magister audeat, donec prius literas suae honestae conseruationis apud magistrum uel alias ubi laborauit, commonstrauerit.

Acta Consul. Casim. 764, str. 939.

626. 1577. die 20. m. Maii, Casimiriae.

Senatus consultum de institoribus avenariis.

Actum feria secunda post festum Ascensionis Domini proxima. — Panowie raicze za skargą niektorich miesczan i miesczek miedzi maznyki mięskaiączich obeslawsi wsistki thi, kthore owszem kupczą, na ratusz, thak the ktore w mieiskich domiech iako i w ich mięskaią, vczinieli i postanowieli miedzi niemi thę vstawę i porządek, ktori tes przed thim miedzi niemi dzierzan bil, abi w swiętho kasde thakze i w niedziele nicz więczei iedno ieden abo iedna s nich skrzinię owiesną ku przedaniu othwieral abo othwierala i owies przedawal abo przedawala począwsi od sukiennicz po slonczu, a inse abi skrzin wsistkie nieothwierali ani owsa przedawali. A gdi iedna swięto swe witrzima abo zebi owsa niemiala, thedi ma drugiei po sobie idączei w porządku oznaimicz abo dzien swoi spvsczicz, zebi sie na przisle swieto owsem opatrzela. A wsakze niema drozei przedawacz, iedno iako w inse dni. A to maią trzimacz pod winą radzieczką piączi grziwien, ktorabi inaczei vczinila. Na czo sie wsiskie pozwoleli.

Acta Cons. Casim. 765, str. 78.

627. 1577. die 19. m. Iunii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter sutores et viduas sutrices Cracovienses litem dirimens.

Actum feria quarta ante festum diui Iohannis Baptistae. Conquaerentibus prouidis Iohanne Paczek seniore contubernij sutorum Craccouiensium etc.*) sutoribus Craccouiensibus suo et totius contubernij sutorum Craccouiensium nominibus in et contra honestas Annam Klyericzina etc**) viduas sutrices aliasque reuenditrices calceorum eiusdem generis, quod ipsae contra morem et antiquitus in contubernio illorum obseruatam consuetudinem calceos nullos et qualitercunque confectos reuendunt, sociosque more aliorum sutorum non habent neque seruant, addentes, non paruo damno per eiusmodi reuenditionem calceorum nulliter et qualitercunque confectorum passim homines affici solere, expetentibusque, vt ab eiusmodi reuenditione calceorum desinant, aut si calceos vendere voluerint, vt socios pro more antiquo in communitate sutorum obseruato, foueant et habeant. Ex aduerso praedictae viduae sutrices per honestum Iohannem Odrziwolsky stubae consularis Craccouiensis ianitorem, ad actum praesentem sibi sumptum tutorem retulerunt, se ueluti pauperes inopesque uiduas victum ex eiusmodi commodis, quibus inopem (s) suam defendere possint, vitam quaerere, neque illis sumptus, quibus socios fouere seruareque valeant et debeant suppeditare. Qua controuersia partium domini consules exaudita, decreuerunt, praenominatas sutrices viduas reuenditrices non debere amplius et inposterum calceos in damnum aliorum hominum sub paena arbitrio dominorum consulum irroganda reuendere, sed si calceos uenum exponere voluerint, tenebuntur socios, qui illis calceos laborabunt, iuxta veterem in contubernio sutorum Craccouiensium obseruatam consuetudinem seruare fouereque. De quibus socijs illis seniores eiusdem contubernij sutorum prouidere curareque tenebuntur. A quo decreto praenominatae sutrices reuenditrices calceorum ad s. r. maiestatem dominum dominum nostrum clementissimum appellauerunt, cui appellationi officium consulare Craccouiense non detulit, idcirco quod causa praesens tangit bonum ordinem ciuitatis plurimosque ex ciuibus priusquam terminus ex appellatione proueniens aduenerit, damnum ex eiusmodi partis conuentae appellatione subire oporteret.

Acta Cons. Crac. 24, str. 616.

*) Następuje jeszcze 7 wymienionych. **) Następują jeszcze 3 wymienione.

628. 1577. die 7. m. Iulii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta sociorum contubernii muratorum Cracoviensium.

Dominica infra octauas Visitatationis beatae virginis Mariae decretum tocius contubernij factum est. Contubernium legitime congregatum et secundum antiquam consuetudinem per nuncium omnes magistri et socij cerciores facti, in hospicium conuenerunt cistaque contubernij in mensa stante decretum est et constitutum per famatos viros dominos seniores magistros et iuniores et socios seniores et iuniores nemineque contradicente:

§. vt exnunc et perpetuis temporibus secundum antiquam consuetudinem omnes socij nouiter ad contubernium inscripti, post completionem annorum in discendo artificio et post factam consuetudinem alias, gdi vczynie obyczay y bedą stacz na foldrvnkv przes dwye nyedzyely, tum debent et tenebuntur ponere singuli eorum duos gr. pro reformatione canthari contubernij et medium alterum grossum pro reformatione sacelli. Quod quidem decretum et constitutionem omnes domini magistri et socij approbauerunt sententijsque in perpetuum firmiter tenendum confirmauerunt. Actum anno, die, quibus supra, nemine contradicente.

Z księgi cechu murarskiego Krakowskiego: Regestum seu liber actorum etc. str. 86.

629. 1577. die 7. m. Augusti, Cracoviae.

Consules civitatis Cracoviae societati sagittariorum Cracoviensium proventus quosdam assignant.

My burmistrz y raycze miasta Krakowa oznaymuiemy tym to listem naszym wszem wobecz y kazdemu zosobna, komuby tego wiedzieć potrzeba,

iże dnia dzisieyszego będąc w zupełnym poczcie na ratuszu Krakowskim w sprawach rzeczypospolitey naszey mieyskiey, między inszemi sprawami rzeczypospolitey, ktorech my miedzy sobą namawiali, obaczywaiąc y vwazaiąc bractwo y zgromadzenie strzelcow tak ze stanu kupieckiego, iako tez y ze wszelakich rzemiesł, czechow miasta Krakowa zgromadzone, niebydz peslednieysze między inszemi cechami, bractwy miasta Krakowa, y owszem bardzo bydz potrzebne ku wszelakiey potrzebie y obronie mieyskiey, iako sie to iednak sub interregni tempore pokazało: chcąc tedy to bractwo y zgromadzenie strzelcow miasta Krakowa ku większey pochopnosci i chciwości czwiczenia sie około strzelby wszelakiey przywieść, przeto ku wszelakiey potrzebie tak strzelby iako też y inszych wszelakich potrzeb ku ozdobności y sławie bractwa albo zgromadzęnia ich, iednostaynemi y zobopolnemi namowami naszemi daliśmy im y daiemy mocą tego to listu naszego czynse pewne z nizey opisanych kramikow y iatek nowo teraz na rzeczpospolitą przybudowanych, ktore czynse starsi zgromadzenia y bractwa ich bedą na każdą czwierć roku, na każdy rok na wieczne czasy z takowych iatek y krąmikow wybierać y na wszelakie potrzeby zgromadzęnia ich obracać. Wszakże iednak sobie y potomkom naszym raycom Krakowskim szafunek y władzą zupełną strony zapisowania y rozdawania krąmikow y iatek takowych w całości zachowuiemy na czasy wieczne. Naprzod w tym pierwszym rzędzie przeciwko wschodowi y gąnkowi ratuszowemu idąc do iat garbarskich trzy krąmiki: pierwszy narożny, ktąry iest Chrystofowi Ratkowskiemu y Agneszcze małżonce iego de actu et data feria secunda post dominicam Iubilate anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto; wtory podle niego, ktory iest vczciwey y zaczney pani Annie szlachetnego pana Chrystopha Romera rayce Krakowskiego małżonce, de data feria quarta ante festum sancti Thomae apostoli anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto; a trzeci, ktory iest vczciwym pannom Zoffiey y Margorzencie Gumowskim, szlachetnego pana Iakuba Gumowskiego pisarza mieyskiego Krakowskiego corkom de data feria quarta ante festum sancti Thomae apostoli anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto zapisany. Item cztery kramiki we wtorym długim rzędzie przeciwko gankowi rathusznemu leżące: naprzod narożny, ktory iest vczciwym pannom Iadwidze nieboszczyka sławnego Iana Hoże corcze tudziesz też Annie od brata rodzonego teyto panny Iadwigi Iana Hozyusza corce de actu et data sabbatho pridie festi sancti Martini pontificis anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto; drugi vczciwey pannie Zoffiey szlachetnego pana Gabryela Słonskiego raycze Krakowskiego czorcze, de data sabbatho ante festum sanctae Helizabeth anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto; trzeci Katharzynie Lisowski szlachetnego pana Erazmusa Thłokinskiego Czeczotki raycze Krakowskiego słudze, de data feria sexta ante festum sanctae Catharinae virginis, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto; czwarty ktory iest Reginie Doroty Kwasniowskiey krawcowey czorce, słudze szlachetnego pana Iąna Morsztyna raycze Krakowskiego de data sabbatho postridie festi sancti Andreae apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto zapisany. Item dwie iatce sledziowe, z ktorych iedna Casprowi Głuszynskiemu y Elzbiecie małżonce iego, tudziesz też Adamowi teyto Elżbiety pierwszego małżeństwa synowi de actu et data sabbatho ante dominicam Reminiscere anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, a druga Katharzynie Lisowskiey, szlachetnego pana Erasmusa Thlokinskiego Czeczothki raycze Krakowskiego słudze de data sabbatho post dominicam Cantate anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo zapisane. Item dwie iatce maslne, z ktorych iedna vczciwey y zacney paniey Elżbiecie, szlachetnego pana Danniela Chroberskiego raycze Krakowskiego małżonce, tudziesz też vcziwey pannie Zuzannie corcze iey własney de actu et data sabbatho ante festum sanctae Mariae Magdalenae anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, a druga ktora iest vczciwemu Barthoszowi Troianowi hetmanowi ratusza Krakowskiego y vczciwey Annie czorce iego własney de data sabbatho postridie festi sanctae Annae, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo zapisana. Item iednę iatke narożną owsianą od krupniczych iat leżącą, ktora iatka iest obrocona z krupniczey iatki na owsianą iatkę, y ktora iest zaczney pani Annie Naramowski Zittowey de actu et data sabbatho postridie festi sanctae Annae, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo zapisana. A dla lepszey pewności y swiadectwa pieczęć nasza mieyska Krakowska do ninieyszego listu iest zawieszona. Actum et datum Cracouiae feria quarta ante festum sancti Laurentij, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo.

Z kopii zamieszczonej w kodeksie Zaleskiego na karcie 146.

630. 1577. die 28. m. Augusti, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter sutores et viduas sutrices Cracovienses litem dirimens.

Actum feria quarta post festum s. Bartholomej proxima. — Coram officio consulari Cracouiensi comparentes personaliter honestae Zophia Iayowa, Zophia Papyrzowa et Catherina Muszyna viduae pauperes sutrices vocatis accersitisque ad officium consulare Cracouiense prouidis Iohanne Krosner, Iohanne Paczek, Ioachimo Burckath senioribus ccntubernij sutorum Craccouiensium atque Andrea Prus et Laurentio Nazymyecz sutoribus Craccouiensibus, propositionem suam contra et adversus praedictos sutores Craccouienses polonico idiomate exaratam, in schaeda officio consulari Craccouiensi per Iohannem Pszczyńsky proloquutorem suum exhibuerunt produxeruntque tenoris talis, vt sequitur:

»Łaskawi panye burmystrzu, naszi łaskawy panowye raycze! my vbogye syrothi wdowy szewczowe vczyekamy syę w syrocztwye swoym y dolyeglywoscziach naszich do w. mczy naszich łaskawich panow y dalysmy thu przed vrząd w. m. obeslacz pany starsze szewcze, isz ony nymayącz żadney baczności na nas vbogye syrothy wdowy, ktore thu w myesczye myeszkayącz podathky wszelyakye, szossi dawąmy, ziwnoszci swoyey yako vbogye syrothi mozemy, patrzimy, kthorey zywnoszci naszey vbogyey nąm czy pa-

nowye starsze zabraniayą, przes czochmy ku szkodzye wyelkyey, syrocztwu y vbostwu prziszly. Abowyem my yednak będącz pozostałe wdowy od brathow ych czechowich, nyemożemy ynakszey żiwnosczy szukacz zadną ynszą rzeczą, gdiżechmy syę żadnich handlow any przekupstwa żadnego ynszego przi mężach swoych nyeucziły, any nas thesz na czo ynszego wyęthszego stacz niemoże, yedno thym, na czo nas vbogye syrothi stacz może. Iżeśmy tedy za mężow swoych y teras po smyerczy ych w jathkach bothy przedawaly, kupuyącz takowe bothy v nych samich y z braczyey ych czechowich, y stąd zywnosczy szukaly, ony nąm thego zabranyayą nyemayącz do thego prawa żadnego, thudzyesz thesz zwirzchnosczy żadney, alye nas do thego vbogye syrothy przimuszayą, yżebismy rzemyoslo robyly, ktoregosmi syę yako byałe głowi nygdi nyeuczily any go vmiemy, thowarzisze chowały, kthorzibi nas yeszcze w wyęthsze vbostwo przewyedly, gdisz syę około tego rzemyosła nycz nyerozumyemy, any nas thesz na tho stacz nyemoże. Y zakazaly czechowi brathom swoym pod kamyenyem wosku, abi nąm robothy swoyey tho yest buthow nyeprzedawaly, y każą nąm za męże yscz, czo tho yest na przeyrzenyu y woliey myłego Boga, nye na rozkazanyu albo wolyey ludzkyey. Acz nas thu przed vrząd w. mczy za burmystrzostwa pana Iana Grotha dały beły o thęsz rzecz obeslacz y zakazał nąm pan burmystrz decretem swoym, abismy buthow nyeprzedawały, alyesmi syę s takową rzeczą do krolya jego mczy brały y od takowego decretu do k. i. mczy appellowały, aly nąm pan Ian Groth na then czas burmystrzem będącz przeczіwko prziwilyeyom y prawom myeyskym appellaciey do krolya iego mczy dopusczycz nyechczyał, czego dowodzyemy. O ktorą takową krziwdę, czyęszkoscz y dolyeglywoscz nasze oswyadszilichmi syę, czego dowodzyemy. A ysz tedi takowy dekreth nyemoże prziscz w rzecz osądzoną za appellacią naszą do krolya iego mczy, asz za rozsądkyem krolya iego mczy, przetho w. mczy naszich łaskawich panow prosyemy, aby nas w. mcz przi starodawnym zwyczayu (ktory tesz yest za yedno prawo) zachowaly, tho yest, abichmi my vbogye syrothi thu w myesczye ziwnosczi swey w czechu ich będącz pozostałe wdowy od brathow ych czechowich mogly szukacz, tho yest, abichmi mogly bothi przedawacz kupuyącz ye v nychże samich y braczyey ych czechowich, a ony yako starszi, do czego ye powynnoscz ych wyedze, abi thego doglyądaly, yżebi nąm warowne bothy y dobrą robothę onysz samy y braczya ych przedawaly, aby rzecz pospolytha na nyewarowney roboczye szkodi zadney od nas nyemyała. Czo wszisthko na sprawyedlywi decreth w. mczy przipuszczamy, mayącz w thym pewną nadzieyę, że nas w. mcz yako vbogye syrothy przi ziwnosczy naszey zachowacz, a nas od nyey oddalyacz nyebędzyeczye raciły, i owszem będzyeczye w. mcz wskazacz raczily panom starszim, abi nas wyęczey w ubostwo y w syerocztwo nyeprziwodzyly, a nąm thakowe szkody, vtraty y hamowanye ziwnosczy naszey, gdizesmy przes nye w ubostwo przeszłe, nagrodzyly. O ktore takowe szkody y vtrathy nasze czasu swego s nyemy chczemi czinycz vrzędownye.«

Ex aduerso sutores praedicti conuenti exaudita eiusmodi propositione contra se emissa, produxerunt decretum consulare Craccouiense inter ipsos sutores et praefatas actrices feria sexta ante festum diui Iohannis Baptistae anno currente promulgatum, quo allegabant, hocce negocium, quod ipsaemet

actrices renouant, atque actionem denuo illis instituunt, decreto praefato consulari Craccouiensi iam decisum esse, petentes se ab impetitione actorearum partium liberos pronunctiarj.

In contrarium actrices per prenominatum prolocutorem suum allegabant, etiamsi ipsa causa antea per ipsos sutores illis coram officio consulari Craccouiensi instituta fuisset, tamen decretum consulare eo in negotio latum, nondum transiisse in rem iudicatam, propterea, quod ab eiusmodi decreto consulari appellationem ad s. maiestatem regiam dominum dominum nostrum clementissimum interposuerunt, cui appellationi officium consulare Craccouiense non detulit, quod quidem negotium atque appellatio per illas interposita, per decretum s. maiestatis regiae non est decisa. Itaque petebant se circa allegationes affectationesque suas conseruarj.

Domini itaque consules exaudita partium controuersia, animaduertentes causam hanc coram officio consulari Craccouiensi antea motam, propter appellationem per praedictas viduas sutrices ad s. maiestatem regiam interpositam, nondum in rem judicatam transiisse, tum etiam habentes rationem inopiae paupertatisque earundem viduarum sutricum, quibus sumptus non suppeditat, vt socios, qui illis calceos conficerent, fouere seruareque valeant atque debeant, nullumque damnum iisdem sutoribus per reuenditionem eorundem calceorum per ipsas sutrices ab ipsis sutoribus Craccouiensibus emptorum crescere posse, decreuerunt: easdem sutrices inopes viduas iuxta ueterem et obseruatam illorum consuetudinem, in cuius vsu haetenus extiterunt, debere, posseque calceos venum exponere, eos tamen, quos a magistris contubernij sutorum Craccouiensium, non autem ab alio quouis sutore collegium cum sutoribus Craccouiensibus non habentj, alias *od storarzow* emerint, sub paena arbitrio dominorum irroganda, si praedictae viduae sutrices secus facere praesumpserint.

Acta Cons. Crac. 24, str. 636.

631. 1577. die 18. m. Septembris, in Marienburg.

Stephani regis Poloniae statutum de sociis contubernii aurificum Cracoviensium erudiendis.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Podlachiae, Volhiniae, Liuoniaeque etc. necnon Transyluaniae princeps, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, relatum esse ad nos per certos ciues et aurifabros Cracovienses, inueniri ibidem in ciuitate nostra Cracouiensi nec non Casimiria et Clepardia illi adiacentibus, multos aurifices imperitos, inopes ad ac exercendam artem hanc minus sufficientes, multasque res tam ex auro quam argento falsificato conficere, quas demum ibidem Cracoviae, in Casimiria et Clepardia vendere solent. Cum autem hisce in rebus falsitas huiusmodi animaduertitur, id totum magistris aurifabris Cracouiensibus imputatur. Proinde

KSIĘGOZBIÓR WŁODZIMIERZA SPASOWICZA

nos, qui curam rerum ad ciuitates nostras pertinentium, haud alienam ab officio nostro regio esse ducimus, non sane recte consuli in eo ciuitatum et incolarum commodis censentes, nisi bonus ordo in exercendis sine fraude ac inpostura artificiis seruetur, volumus et tenore praesentium mandamus, vt quilibet socius artifitiae (s) non prius ad exercendam artem hanc in ciuitate Cracouiensi admittatur, antequam apud magistrum eiusdem artis, quem sibi elegerit, spatio trium annorum laborauerit, ac demum per examen seniorum et iuniorum magistrorum artis praedictae iuxta morem et consuetudinem in hac arte fieri solitam, idoneus repertus atque in contubernium eorundem receptus fuerit. Quod ad vniuersorum, quorum interest, notitiam deducentes (mandamus), praecipue vero magnifico generali capitaneo ac illius vicecapitaneo, ac magno procuratori arcis Cracouiensis necnon proconsuli et consulibus ac vniuerso magistratui ciuitatis nostrae Cracouiensis, modernis et pro tempore existentibus, vt cum per magistros aurifices Cracouienses praenominati clandestini aurifices seu eiusmodi falsificatores ad eos delati fuerint, in eos animaduertant, nec omnino hoc idem artificium in fraudem reipublicae ac praeiudicium magistrorum aurificum Cracouiensium tam in ciuitate Cracouiensi, quam Casimiriae et Clepardiae illi adiacentibus, ipsis exercere permittant, ac sub amissione eorum huiusmodi laborum et paenis contra tales statuto regni sancitis, prohibeant: per hoc tamen nullius priuilegio et iuri communi derogatum esse volumus. Pro gratia nostra et officio suo aliter non facturi. In cuius rei fidem ac testimonium eminentius, praesentes manu nostra subscripsimus sigilloque nostro communiri fecimus. Datum Mariemburgi die decima octaua mensis Septembris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, regni vero nostri secundo. — Stephanus rex.

Przywilej pargaminowy, przechowany w cechu złotników Krakowskich, opatrzony jest wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z czerwonego, zielonego i pąsowego jedwabiu. (Kopija T. Żebrawskiego).

632. 1577. die 24. m. Octobris, Cracoviae.

Statuta contubernii chartariorum Cracoviensium.

Actum feria quinta ante festum s. Simonis et Iudae apostolorum. — Nos consules ciuitatis Cracouiae significamus tenore praesentium, quorum interest, vniuersis et singulis, quia cupientes vtilitati et commodo vrbis istius et toti reipublicae ac chartificum contubernio recte consultum prospectumque esse, idcirco vnanimi nostro consilio et assensu, maturo etiam inter nos super hac re prius habita deliberatione, ad instantiam honestorum Iohannis Bock, Sebastiani Nyeszporek, Gregorii Zak, Benedicti Makuła et Andreae Przeorek magistrorum contubernii chartariorum Cracouiensium, articulos infradescriptos per praedictos magistros nomine tocius contubernii illorum nobis oblatos, ad bonum ordinem consuetudinum inter dictae artis magistros, socios ac totum contubernium pertinentes, praesentium vigore in

omnibus eorum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandos et confirmandos duximus, approbamusque et confirmamus per praesentes, ad nostram tamen et nostrorum successorum voluntatem et beneplacitum pro qualitate temporis, si uidebitur, denuo immutandos et moderandos:

§ 1. Inprimis nemo ad contubernium fraternitatis illorum admitti debebit, nisi prius ius ciuile susceperit, atque florenos decem pecuniae comunis ad cistam collegii illorum dederit reposueritque.

§ 2. Item nemo ex aduenis mercatoribus extra nundinas seu fora annualia publica laborem illorum seu chartas huc Cracouiam uenum exponendi gratia aduectas, diuendere poterit; alioquin si id facere eiusmodique laborem siue chartas excepto nundinarum tempore siue priuatim siue publice diuendere praesumpserit aususque fuerit, tunc magistris senioribus fraternitatis cartariorum Cracouiensium eiusmodi laborem seu chartas accipere licitum liberumque erit. Quae praesens constitutio nostra per praeconem uoce publica in foro publicari debebit.

§ 3. Item singuli magistri collegii illorum duntaxat per tres iuuenes seu discipulos suscipere artificiumque suum ad spacium quatuor annorum docere erudireque debebit.

§ 4. Item si aliquis socius opificii chartariorum feria sesunda apud magistrum suum non laborauerit, feriasque feria secunda celebrauerit alias *zebi swyęczyl* magisterque illius, qui eundem socium suum senioribus contubernii illorum non denunctiauerit, tam ille socius, quam magister ipsius, quilibet illorum per grossos duodecim ad cistam contubernii illorum loco poene seu mulctae reponere tenebitur.

§ 5. Item si aliquis socius artis huius delictum aliquod admiserit, eundem seniores contubernii illius punire voluerint, ne vllus magister collegii illorum eum ipsum socium efideiubere praesumat sub poena vnius lapidis cerae.

§ 6. Item singuli magistri contubernii illorum iuxta ueterem consuetudinem nihil magis praemii septimanalis sociis suis praeterquam grossos septem, idque illi socio, qui in arte sua expers fuerit, reliquis uero sociis per grossos tres et grossos tres cum dimidio septimanatim concedere debebit sub vnius lapidis cerae mulcta.

Acta Cons. Crac. 24, str. 649.

633. 1577. die 24. m. Novembris, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium.

Dominica proxima ante festum sanctae Catherinae. — Memoriale dominorum magistrorum seniorum et iuniorum ex vnanimi sententia et decreto factum propterea:

§. yeslyby mystrz młody przez swą nyedbałoscz swyecze albo kye mystrzowskye albo thowarzyskye (yako sye tho wyelekrocz przydawało) popsował albo pothlvk, tedy ma ye swym groszem dacz oprawycz, a tho dla thego, ysz nyepylen klenothow czechowych.

Z księgi cechu murarskiego Krakowskiego: Regestum seu liber actorum etc. str. 94.

634. 1577. die 5. m. Decembris, in Marienburg.

Stephanus rex Poloniae privilegia contubernio aurificum Cracoviensium a praedecessoribus suis, regibus Poloniae impertita, rata facit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniae, Podlachiaeque etc. princeps Transiluaniae. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, exposuisse nobis famatos proconsulem et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis per certos consiliarios nostros nomine seniorum aurificum ciuitatis eiudem Cracouiensis ac totius fraternitatis contubernij illius, complures vagos et suspectos aurifices tam extraneos, quam indigenas regni nostri in curijs et fundis quorundam spiritualium et secularium subditorum nostrorum ac domibus Iudeorum alijsque locis in ciuitatibus Cracouiensi, Cazimiriensi, Clepardiensi earumque suburbijs et oppidis vicinis, artem aurificum profiteri in graue et euidens damnum non solum ipsorum aurificum Cracouiensium, sed etiam subditorum regni nostri, vasaque et alias res ex adulterino argento et auro, gemmisque praeciosis in vsum et necessitatem ubditorum nostrorum elaboratas, clam et publice diuendere, in derogationem iurium et priuilegiorum fraternitati aurificum Cracouiensium concessorum, exhibuisseque coram nobis literas priuilegij serenissimi Sigismundi regis antecessoris nostri de data anni Domini millesimi quingentesimi septimi, ac item duo eiusdem decreta inter ipsos aurifices Cracouienses ab vna, et consules aurificesque Cazimirienses parte ab altera promulgata, alterum de data anni Domini millesimi quingentesimi trigesimi primi, alterum vero anni millesimi quingentesimi quadragesimi quarti, quo quidem priuilegio cautum et perpetuo sancitum est, aurifices contubernij Cracouiensis sub iusta et debita graduum qualitate et quantitate res ex argento et auro ac gemmis praeciosis secundum dispositionem et ordinationem literarum priuilegij officij consularis ciuitatis Cracouiensis conficere et elaborare debere, astrictosque esse; et ne qua fraus aut dolus vel collusio in venum exponendo aut elaborando argento et auro gemmisque praeciosis committatur, eisdem literis priuilegij concessa est senioribus fraternitatis aurificum Cracouiensium plenaria potestas superintendendi in omnes praenominatarum ciuitatum et oppidorum aurifices, reuidendi argentum, aurum et gemmas preciosas elaboratas ab aurificibus, an iusta et debita qualitate et quantitate ex praescripto memoratae ordinationis consulatus Cracouiensis confectae sint nec ne? vt si suspectus et fraudulentus labor praeuentus fuerit, eiusmodi aurifices et laborem ad officia magistratus ciuilis ac capitanei generalis nostri Cracouiensis deferendi et in transgressores paenis literis priuilegij praescriptis animaduertendi. Praeterea hanc praerogatiuam decretis commemoratis aurificibus fraternitatis Cracouiensis perpetuis temporibus datam esse, ne quis artem aurificum profiteri in ciuitatibus Cracouiensi, Cazimiriensi, Clepardiensi vel alijs quibuscunque finitimis in oppidis audeat, nisi in contubernio aurificum Cracouiensium artis suae specimen, quod vulgo *stuka* vocant, dederit, coramque senioribus aurificum Cracouiensium in contubernio eiusmodi specimen commonstrauerit, contubernium et fraternitatem cum eis susceperit, ac in omnibus conditionibus et articulis, quae in eorum ordinationibus tam literis priuilegij commemorati, quam literis a consulatu Cracouiensi emanatis, continentur, sese conseruauerit, exceptis his duntaxat aurificibus, quos aliquando pro necessitate et vsu nostro habere voluerimus; nec non omnes consuetudines et ordinationes antiquas contubernij aurificum Cracouiensium in debito robore conseruatas esse. Insuper relatum nobis per eosdem consiliarios esse, aurifices fraternitatis contubernij Cracouiensis vt pote, qui in elaborando praestantioris argenti et auri qualitate et quantitate caeteros aurifices praestant, quemadmodum et alios ciues et negociatores ciuitatis nostrae Cracouiensis vigore priuilegiorum et decretorum serenissimi Ludouici regis antecessoris nostri inter eosdem ciues Cracouienses ab vna, et ciues Leopolienses antiquitus Lemburgenses dictos, parte ab altera promulgatorum, antiquitus eam facultatem et praerogatiuam in nundinis siue foris publicis annualibus ciuitatum et oppidorum regni et dominiorum nostrorum obtinere, quod liberum sit eis publice et priuatim citra cuiusuis impedimentum et denegationem res ex argento, auro et gemmis preciosis elaboratas venum exponere et diuendere. Supplicasseque nobis eosdem consiliarios nostros, vt eiusmodi iura et priuilegia decretaque serenissimorum antecessorum nostrorum regum ac ordinationes consulatus Cracouiensis omnesque alias consuetudines et praerogatiuas ciuium et aurificum Cracouiensium ratas et firmas habere ac perpetuis temporibus in debito robore conseruare, eademque debitae exequutioni per dignitarios et officiales ac magistratus ordinum quorumuis demandare dignaremur. Proinde nos visis eiusmodi priuilegijs et decretis ac literis ordinationis consulatus Cracouiensis ciuibus et negociatoribus Cracouiensibus ac fraternitati contubernij aurificum eiusdem ciuitatis concessis, non tam aurificum fraternitatis contubernij ciuitatis illius, quam subditorum regni nostri publico commodo et indemnitati prospicere, atque decreta et priuilegia serenissimorum antecessorum nostrorum et ordinationes consulares Cracouienses in debito robore conseruare volentes, eiusmodi priuilegia et decreta ordinationesque literis consulatus Cracouiensis ac omnes praerogatiuas et consuetudines antiquas aurificum Cracouiensium, in quarum vsu et possessione ipsi aurifices extant, nec non et praerogatiuam pro nundinis siue foris annualibus publicis ciuitatum et oppidorum regni nostri eorundem aurificum Cracouiensium laborem ex argento et auro gemmisque preciosis confectum, libere tam in Leopoliensi quam in alijs ciuitatibus et oppidis venum exponendi et citra cuiusuis denegationem diuendendi, authoritate nostra regia in omnibus articulis, conditionibus et clausulis approbandas, ratificandas et confirmandas duximus, vtiquidem, quantum iuri publico omnia supradicta non repugnant, approbamus et confirmamus praesentibus literis nostris ac debitae exequutioni dignitarijs et officialibus ac magistratibus ordinis cuiuscunque demandandas committimus: decernentes, ea omnia superius recensita decreta, priuilegia, ordinationes consulares Cracouienses, praerogatiuas et consuetudines aurificum Cracouiensium in omnibus conditionibus, clausulis et articulis robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere. Quod ad notitiam omnium et singulorum, cuiuscunque status, dignitatis, officij, magistratus et ordinis fuerint, subditorum nostrorum, praeser-

timque magnifici et generosi ac famatorum Petri de Zborow palatini et capitanei generalis Cracouiensis ac Michaelis Malieczkowski magni procuratoris arcis nostrae Cracouiensis, in absentia vero eorum vicecapitaneo et vicesgerenti, et proconsulibus ac consulibus ciuitatum nostrarum Cracouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis, alijsque capitaneis arcium et ciuitatum nostrarum eorumque vicecapitaneis et locumtenentibus ac proconsulibus et consulibus ciuitatum et oppidorum regni et dominiorum nostrorum quorumuis ad notitiam deducentes, mandamus, vt praenominatos aurifices fraternitatis contubernij Cracouiensis tam coniunctim quam diuisim, quemlibet eorum iuxta praenominatorum iurium et priuilegiorum decretorumque et praesentis priuilegij nostri praescriptum in omnibus praerogatiuis et consuetudinibus vbiuis locorum in regno et dominijs nostris inuiolabiliter conseruent et tueantur, atque literas priuilegij nostri exequutioni debitae quotiescunque requisitae fuerint, demandent. Pro debito officij sui et gratia nostra secus non facturi. Datum Mariemburgi quinta die mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, regni vero nostri anno secundo. — Stephanus rex.

Przywilej pargaminowy, przechowany w cechu złotników Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. (Kopija T. Żebrawskiego).

635. 1577. die 7. m. Decembris, in Marienburg.

Stephanus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut incolas de Kleparz, Biskupie, Pędzichow et Krowodrza a venditione panum alborum in civitate Cracoviensi prohibeant.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dvx Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae etc. princeps Transyluaniae. Spectabilibus et famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis delictis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Qveruntur seniores ac tota fraternitas contubernij pistorum Cracouiensium, quosdam incolas oppidi nostri Clepardiensis, tum etiam de Biskupie, Pędzichow, Krowodrza ac in alijs locis suburbij Cracouiensis et Clepardiensis commorantes, in derogationem iurium et priuilegiorum decretorumque serenissimorum antecessorum nostrorum ac in diminutionem prouentuum molendinorum nostrorum Cracouiensium, ad magnam procurationem Cracouiensem pertinentium, ipsorum vero pistorum Cracouiensium damnum non mediocre, panes albos cuiusuis generis ex farinis molendinorum extraneorum confectos, in ciuitate nostra Cracouiensi, Klepardiensi ac suburbijs earundem venum exponere diuendereque. Qva in parte volentes tam prouentuum nostrorum molendinorum, quam ipsorum pistorum Cracouiensium indemnitati prospectum iri, iuraque et priuilegia ac decreta eorundem in debito robore conseruari, mandamus fidelitatibus vestris, vti facto inprimis edicto publico in ciuitate nostra Cracouiensi et Clepardiae, ne quisquam incolarum praenominatorum amplius panes albos pinsare aut diuendere audeat, eiusmodi

farinam triticeam ac albos panes quoscunque ad vendendum comparatos, auctoritate officij sui accipiant et in vsus pauperum ad hospitalia distribuant, ac fornaces eorundem incolarum diruant et demoliant, ipsosque pistores Cracouienses secundum prescriptum iurium et priuilegiorum decretorumque serenissimorum antecessorum nostrorum inuiolabiliter conseruent ac tueantur. Pro debito officij sui et gratia nostra fidelitates vestrae secus non facturae. Datum Mariemburgi die septima mensis Decembris, anno Domini M. D. LXXVII, regni vero nostri anno secundo. — Stephanus rex.

Dokument papierowy, nieco w skutek wilgoci zniszczony, opatrzony jest pieczęcią pokojową, poniżej tekstu na samym dokumencie wyciśniętą.

636. 1578. die 17. m. Ianuarii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio saponariorum Cracoviensium a. 1567. impertitum, ratum esse iubet.

Oryginał pargaminowy przechowany w cechu mydlarzy Krakowskich, opatrzony jest wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z niebieskiego, białego, orzechowego i czerwonego jedwabiu. Potwierdzony przywilej Zygmunta Augusta z r. 1567, wydrukowany jest wyżej pod N. 567 niniejszego zbioru.

637. 1578. die 26. m. Ianuarii, (Varsoviae).

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo I. rege Poloniae contubernio mensatorum Cracoviensium a. 1547. impertitum, ratum facit.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu stolarzy Krakowskich, opatrzony jest wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku, znacznie uszkodzoną, zawieszoną na sznurku z białego, pąsowego, fioletowego i niebieskiego jedwabiu. Przejęty powyższym przywilejem dokument Zygmunta I z r. 1547, zamieszczony jest wyżej pod N. 452 niniejszego zbioru. Sam zaś przywilej Stefana króla ma jeszcze następujący dodatek do statutu:

§. Hoc etiam ad petitionem eorundem mensatorum addito articulo, vt filij magistrorum Cracouiensium artis mensatoriae mediam tantum partem dexteritatis magisterij sui artis eiusdem alias *pulstukj* antequam in numerum magistrorum accipiantur, comonstrare, exhibere et elaborare sint astricti et teneantur. Quem quidem articulum non minoris quam priores firmitatis robur habere decernimus.

638. 1578. die 28. m. Ianuarii, Varsoviae.

Additamentum ad statuta contubernii saponariorum Cracoviensium.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhiniae, Podlachiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, exhibitas esse coram nobis per certos consiliarios nostros nomine famatorum seniorum totiusque contubernij artis saponariae siue smigmatoriae ciuitatis nostrae Cracouiensis articulos infrascriptos, idiomate Polonico scriptos, ad bonum regimen et ordinem in eodem contubernio conseruandum, pertinentes, supplicasseque nobis, vt eosdem articulos approbare, ratificare et confirmare, ipsique contubernio eos vtendos dare et concedere dignaremur. Quorum tenor sequitur eiusmodi:

§ 1. Naprzod abi zaden midlarz nieprzedawal drozei any thaniei mydla nad postepek inich bracziei, pod winą wosku kamienia.

§ 2. Item mydla pokathne parthaczow wszelakich w miesczіech naszich tak Kazimirskich, Stradomskich iako y Kleparskich aby zaden nieszmial roznoszicz, przedawacz po dworzech y domach duchownich y szlacheczkich, takze po wszelakich inich mieiszczach niethilko w targowe dni, alie czaszu wszelakiego, a gdziebi szie wiecz thego ktho wazil, ma bicz przez mydlarze Krakowskie vrzendownie brane takowe midlo na szpital.

§ 3. Item Kazimierskiei, Stradomskiei roboti mydla tak sami partacze iako wszelaki ini czlowiek, tho iest przekupien, przekupka abo kramarz, abi zaden nieszmial wiescz przesz Krakow takze przez wsziczkie przilegloszczi y okolicznoszczi iuridiciei Krakowskiei pod vtraczeniem wsziczkiego mydla.

§ 4. Item gdibi ktory partacz szmial collusiue czechowacz mydlo czechą ktoregokolwiek mydlarza czechu Krakowskiego, a tho nan bilo swiadecztwem szlusznim dowiedziono, ma bicz poyman w oneize iurisdiciei gdziebi mieszkal, poeną *falsariorum* ma bicz karan.

§ 5. Item przerzeczonich partaczow instrumenta wszelakie y materiam, thakze wszicziek warsthath naliezaczi rzemioslu mydlarskiemu, bendzie wolno zburzicz y zabracz z urzendem zamkowim staroszczim mydlarzom Krakowskim na wszelakim mieszczu przi thich miesczіech opissanich y na grunczie rzeczonim Biskupie.

§ 6. Item w thich mieszczіech opiszanich, w Kazimirzu, Stradomiu, w Kleparzu, gdisz nie ma bicz zaden partacz ani przichodzien abo then, ktoribi szie gdziekolwiek indziei vczil mydliarsthwa a mialiby na to the miastha prziuilei iaki, a niebilibi go in vsu, zebi zaniedbali szwich praw, thedi gdzieby wsziczka rzecz pospolitha onegosz miastha potrzebowala mydlarza, thedi im powinni bendą dacz mydliarze Krakowszczi srzodku szіebie mydliarza ku oszadzie y potrzebie onemu miasthu, wszakosz w obrzędzie a poszluszenstwie czechu mydlarzow Krakowskich zawsze bendączego.

Nos itaque Stephanus rex praenominatus supplicationi eiusmodi vti iustae benigne annuentes, articulos praeinsertos ad bonum regimen et ordinem in artificio supra memorato saponario siue smigmatorio conseruandum

pertinentes, in omnibus eorum contentis, (si et in quantum legibus regni nostri libertatibusque publicis non derogent), approbandos et confirmandos duximus, vti quidem approbamus et confirmamus praesentibus literis nostris, decernentes, eas robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere. Quod ad vniuersorum et singulorum palatinorum, castellanorum, capitaneorum, vicecapitaneorum, proconsulum, consulum, aduocatorum, scabinorum ac reliquorum cuiuscunque status et conditionis existentium, praesentium et pro tempore existentium noticiam deducentes mandamus, vt memoratos smigmatores Cracouienses totumque contubernium ipsorum iuxta praescriptum praesentium articulorum a nobis confirmatorum, in omnibus eorum punctis, conditionibus, clausulis et articulis conseruent, conseruarique ab alijs, quorum interest, curent. Pro gratia nostra debitoque suo facturae. In cuius rei fidem praesentibus sigillum nostrum est subappensum. Datum Warschouiae in conuentu regni nostri generali, die vigesima octaua mensis Ianuarij, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri anno secundo. — Stephanus rex. — Mart. Perom Mosczіczkj notarius.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu mydlarzy Krakowskich, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z pąsowego, niebieskiego, fioletowego i białego jedwiabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

639. 1578. die 29. m. Ianuarii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio pistorum Cracoviensium anno 1552. impertitum, ratum facit.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu piekarzy Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, żółtego i pąsowego jedwabiu. Zaś potwierdzony przywilej Zygmunta Augusta z r. 1552, podany jest wyżej pod N. 477 niniejszego zbioru.

640. 1578. die 29. m. Ianuarii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae senatus consultum Clepardiense de cervisia Cracoviensi vendenda, de anno 1554. ratum facit.

Z oryginalnego potwierdzenia króla Augusta II z r. 1703. Zatwierdzony wilkirz z r. 1554 podany jest wyżej pod N. 486 niniejszego zbioru.

641. 1578. die 22. m. Februarii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium.

Sabato ante dominicam Reminiscere. — Dekreth y arthykuł, kthory sthał sye za dobrym namowyenym panow mysthrzow stharszych y thesz mlothysz (s) y przythym thowarzyszow stharszych, a wszystkych wobecz za dobrym rozmyslienym. Kthory się poczyna w thy słowa. Za dekrethem panow

mysthrow stharszych y thowarzyszow stharszych na pothomne a wyeczne czasy ma bycz then dekreth thrzymany a tho thym obyczayem:

§. isz syę stharało, aby nyebyło rozerwanye y nyeporzedek w czechu a zlaszcza (s) rzemyesła naszego sthameczkiego i mvrarskyego sthrony mystrzo (s) posthrony a zlaszcza Włochow y thesz Nyemczow, kthorzy thv przychodzą do thego zacznego myastha Krakowa, sthrony porzedkv mysthrzowskyego y mysthrzesthwa, gdy srzodek nowy mystrz przymowacz ma, a zaszcza (s) gdysz do thego przyszło za laską mylego Boga y thą pylnosczią, kthora syę czynyła, panowye mysthrzwie (s) do thego sye przychylycz daly nycz nieodstepvyecz praw y przyvyleyow swych, czego po nych żądaly panowye mysthrzowye włoszczy, panowye thesz mysthrzowye włoszczy do thego sye przychylycz daly y na tho zezwolyly, czego po nych chczely y żądaly panowye mysthrzewye starszy polszczy y thowarzysze starszy, yze porzedek y srzodek przyely, a zlaszcza ysz na then czas wszyszczy, kthorzy byly w Krakowye, s chvczye y z myłosczye do thego przyszly, czo niemogło za kylka dzyęth (s) lath przyscz y do thego doscz y srzodek przyely. Za czo yem panowye mystrzewye posthąpyly dwie na obyczay mystrzewsky czynycz, a zlaszcza yze ym tho byly obyeczaly jeszcze przed przyasdem jego kro. mocz. krola Hedryka, gdzye od thego czasv y wyecznye na pothomne czasy nyema bycz zadnemv dopvsczono any doswolo (s), o czo samy panowye mystrzowye wloszczy prosyly, ale aby kazdy sam swą osobą obyczay czynie (s) y powynien czynycz będzye wedłvk przywyleiow y zapyssow. Stało sye dynia (s) y rokv vyszy napyssanego, in contubernio legitime congregato.

Z księgi cechu murarskiego Krakowskiego Regestum seu liber actorum etc. str. 99.

642. 1578. die 5. m. Martii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio tabernatorum Cracoviensium a. 1569. impertitum, ratum facit.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu piwowarów Krakowskich, opatrzony pieczęcią pokojową, w czerwonym wosku wyciśniętą, zawieszoną na sznurku jedwabnym niebieskim, czerwonym, zielonym i żółtym. Zatwierdzony przywilej Zygmunta Augusta z r. 1569, ogłoszony jest powyż pod N. 576 niniejszego zbioru.

643. 1578. die 10. m. Martii, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii muratorum Cracoviensium.

Actum et decretum feria secunda post Letare in contubernio legitime ac plenarie per nuncium more solito ac antiquitus recepto congregato magistrorum seniorum et iuniorum et etiam sociorum seniorum omnium in plenaria residentia. — In nomine Domini amen. Na wyeczne a pothomne czasy y pamyathkę, za spolnyem namowyeniem y radą panow mystrzow starszych y mlothszych przy thym thesz thowarzyszow stharszych zvpełnie wszysthkych

nas w lawyczy sedzączych, za dobrym baczenyem na tho, czoby mogło szkodzycz y porząthkom rzemyesla naszego vczczywego mvrarskiego y sthameczkiego a zlaszcza sthrony porządkv przymowanya srzodkv mlodych mysthrzow thak Polakow yako thesz y Wlochow albo Niemczow y wszelakych ynszych posthronych y thvthecznych thowarzyszow rzemyesła naszego murarskiego y sthameczkiego, chczocz thesz w czale y w moczy swei zvpelnie zachowacz przywyleiye, prawa, decreta, arthikvły y stharadawne zwyczaye thak yako ye nam naszy stharszy y przodkowye podaly od ych mocz krolow y panow rady, bvrmysthrza myastha thego pothwierdzone w cziele zachowewayącz a nycz od nych nieodsthępviecz tam in toto quam in parte, a zvpelnie ye pothomkom naszym mysthrzom stharszym y młothszym y thowarzyszom starszym oddacz chcziemy y oddawamy, my thedy mysthrzewie starszy na then czas sedzieczy y bedączy y od jego mocz panna bvrmysthrza wedlvk stharego a dawnego zyczayv (s) pothwyerdzeny, naprzod a myanowyczie Marczyn Kaszvba, Marczyn Kara, Pawel Paszkowsky, Marczyn Zapys, przy thym panowie mystrzowie młothszy Stanisław Baranek, Ian Rawa, Stanisław Robak, Agusthyn, Sebasthyan Zapys, Wocziech Gąsiorek, Blazei Kownaczky thak thesz ynszy wszyszczy, przy thym thesz panowye thowarzysze stharszy y ynszy wszyszczy, kthorzy sentenczyamy y wolą swą kaszdy s nych z meyscza swego zvpelnie w lawyczy sedząc na tho zeswolyly y tho aprobowaly y mysthom (s) starszym wyszy przerzeczonym plenarie y atentice w mocz podaly y sthoyącz s nymy wszyszczy za yednego czlowyeka a zaden s nych naprzeczyw themv nycz niemowyącz, ale przy prawiech swych y przywyleyach y artykvlech themv zacznemv czechowy naszemv rzemiesla mvrarskiego y sthameczkiego od ych mocz krolow, pana bvrmysthrza y rady Krakowskie nadanych y pothwyerdzony (s) nycz nyeodsthępvyecz y wczalye zachowewayecz, od thego czasv wyecznie y na pothomne czasy tho sthanowyecz:

§. aby zadny thowarzysze thvtheczny, Włoszy, Niemczy albo Polaczy, kthorzy chcze srzodek przyą mysthrzewsky albo mysthrzmy zosthacz, nyemaye dwa obyczayw mysthrzewskiego czynycz pod wyna grzywyen thrzydzieszczy do skrzynie czechowey bes zadnego myłosierdzya ani ym thego dopvszcza na wyeczne y pothomne czasy. Czo wyecz yeslyby kthory Wloch, Polak albo Niemiecz thymy dwyema alegowacz chczyał y thych dwv na pa miecz przywodzieł, myanowyczye Sthanislawa czieslę Polaka, Petranthoniego Derąk Włocha, ysz ym tho było dopvszczono, thysz wynie podlega y w nie wpada, yako yesth wyszy opyssana, bes zadnego myłosyerdzya. A yeslyby thesz kthory thowarzysz rzemysła naszego mvrarskiego y sthameczkiego Polak, Włoch albo Niemiecz sam przes sę albo przes kthorego mysthrza rzemiesla y czechv naszego mvrarskiego y sthameczkiego wspomynoł dekreth vczyniony sabato ante dominicam Reminiscere, thysz wynie podlega y w nye wpada wyszy opissaną. A my wszyszczy wyszy opyssany y namyeniony mysthrzewye y thowarzysze, mysthrzewye stharszy y mlothszy przy thym thowarzysze stharszy senthenczyamy swymy theras in instanti y na wyeczne czaszy vmarzamy y w nywecz obraczamy, y tho czo sye bylo dopvsczyło, thego niedopvszczamy any dopvszczacz chczemy pod thesz wyną y przysięgą, kthoresmy vyny y przysiegly themv zacznemv czechowy rze-

myesla naszego mvrarskiego i sthameczkiego, y yako sye było theras tho ponowyło y powsthało, thak thesz tho theras vmarthwyamy y wnywecz obraczamy y thym dekrethem naszym zobopolnym kasvyemy. A dla lepszey pewnosczy then nasz dekreth y spoleczny kazalysmy s pylnosczie do kxiek naszych czechowych wpyssacz a czechamy swymy wedlvk rzemyesla naszego pothwyerdzayecz. Sthalo sie tho posthanowyenye y then dekreth za zvpełnym naradzenym mysthrzo (s) starszy y mlothszych przy thym thowarzyszow stharszych, dnya, rokv wszy (s) opyssanego.

Z księgi cechu murarskiego Krakowskiego „Regestum seu liber actorum" etc. str. 108.

644. 1578. die 8. m. Aprilis, Varsoviae.

Stephani regis Poloniae decretum, inter lanios Cracovienses, Casimirienses Clepardiensesque et cives Iaroslavienses de teloneo solvendo litem dirimens.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiouiae, Woliniae, Podlachiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quia cum terminus ex literis decreti serenissimi olim Sigismundi Augusti regis antecessoris nostri ad instantiam famatorum laniorum Cracouiensium, Cazimiriensium et Clepardiensium, actorum, famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis ac vniuersae communitati ciuitatis Iaroslauiensis praefixus esset ad producenda munimenta quaeuis, ad causam ipsis institutam, necessaria, quorum praetextu ipsi pontalia, aggeralia a bobus et pecoribus quibusuis in vsum macellorum coemptis, ab ipsis lanijs per ciuitatem praedictam Iaroslauiensem versus dictas ciuitates agentibus, exigere ausi sint nomine thelonei a singulis bobus et pecoribus illorum per medium grossum praeter omne jus et aequum ac in contrarium priuilegiorum memoratorum, lanijs Cracouiensibus, Cazimiriensibus et Clepardiensibus a serenissimis antecessoribus nostris concessorum, aestimando sibi contra ipsos mille florenos pecuniae monetae et numeri regni nostri ratione damnorum inde sequutorum, quemadmodum antecessoris nostri decretum latius praemissa in se continet, in terminoque hodierno relationum nostrarum propriarum peremptorio, per varias limitationes hucusque continuato, parte actorea per nobilem Laurentium Dutkowicz plenipotentem suum coram nobis comparentibus terminumque eum legitime attentantibus, atque priuilegia principalium suorum ratione non exigendorum theloneorum, pontalium et aggeralium in ciuitate Iaroslauiensi debito in robore conseruari petente, citatis vero voce ministerialis terrestris prouidi Stanislai Chabonski quater vltra solitum ad iuditium nostrum acclamatis et nec per se neque per plenipotentem suum comparentibus, nos cum consiliarijs nostris in contumatiam citatorum munimenta, priuilegia sua vigore decreti serenissimi antecessoris nostri non producentium, priuilegia laniorum Cracouiensium, Cazimiriensium et Clepardiensium de non soluendis in ciuitate Iaroslauiensi

pontalibus, aggeralibus et theloneis ciuilibus approbauimus ac confirmauimus, vti quidem approbamus et confirmamus, hoc nostro decreto mediante, pro cuius exequutione remittimus ad officium castrense Premisliense, quotiescunque offitium illud a memoratis lanijs requisitum fuerit. In cuius rei fidem et testimonium, sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Warschouiae feria tertia post dominicam Conductus Paschae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni nostri anno secundo. — Ioannes Borukowski r. P. vicecancellarius sst. — Relatio reuerendi Ioannis Borukowski de Bielino praepositi Lancitiensis, decani Warszauiensis et regni Poloniae vicecancellarij. — L. Borutha sst.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu rzeźników Krakowskich, opatrzony pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z zielonego i fioletowego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

645. 1578. die 25. m. Aprilis, Sandomiriae.

Stephanus rex Poloniae testatur, pistores contubernii Cracoviensis Hieronymo Filipowski donatario fisci regii, summam 660 marcarum persolvisse.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. Transyluaniaeque princeps, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis, quod quum vigore decreti nostri conuentus regni generalis Varschouiensis praeteriti inter instigatorem fisci nostri regij ab vna, et famatos seniores totumque contubernium pistorum Cracouiensium, parte ab altera promulgati, ex litteris adcittationis nostrae super prosequenda remissione ab officio generosi olim Mathiae Blesczynskj magno procuratore (s) arcis nostrae Cracouiensis, ad nos et judicium nostrum facta, de non solutione retentae pensionis census annuj octo marcarum peccuniarum iuxta praescriptum literarum priuilegiorum serenissimorum Ioannis Alberti et aliorum antecessorum regum Poloniae, ratione concessae praerogatiuae pistoribus Cracouiensibus de non pinsatione et venum expositione per quoscumque alios pistores extra fraternitatem et contubernium ciuitatis Cracouiensis panum ex frumentis [cuiusuis generis] tam in ciuitate Cracouiensi, quam Clepardiae et suburbijs illorum ac in vico episcopali vulgo Biskupie nuncupato, et alijs quibusuis suburbijs et locis eorundem, praenominati pistores contubernij Cracouiensis eiusmodi retentam ex octo marcarum censu ad annum . . se . . . m prouenientem pensionem sexingentarum et sexaginta marcarum peccuniarum monetae et numeri Poloniae numerassent et plenarie persoluissent donatario fisci nostri generoso Hyeronimo Philipowskj lectistratorj nostro, Nurensi Ostrouiensique capitaneo, cui etiam eam ipsam retentam pensionem contulimus, eamque satisfactionem et persolutionem retentae pensionis ipsemet generosus Hyeronimus Philipowsky in summa recensita sibi in effectu praestitam, personali recognitione sua coram nobis palam et per expressum fassus est: proinde nos authoritate nostra regia et nomine fisci nostrj commemoratos

seniores totumque contubernium pistorum Cracouiensium ratione persolutae parata pecunia pensionis sexingentarum sexaginta marcarum peccuniae modo superius descripto, ipsos pistores Cracouienses ac contubernium fraternitatemque illorum praesentibus perpetuo quietamus et liberos absolutosque facimus atque occasione praemissorum omnium totum processum causae inter instigatorem fisci nostri donatariumque praedictum nostrum et ipsos pistores Cracouienses tam coram iudicio nostro, quam coram officio consularj Cracouiensj agitatum, cassamus et in nihilum redigimus. Harum testimonio literarum, quibus in fidem praesentes manu nostra subscripsimus sigilloque nostro communiri iussimus. Datum Sendomiriae die vigesima quinta mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni uero nostri anno secundo. — Stephanus rex sst.

Oryginał pargaminowy, bardzo zblakły, przechowany jest w cechu piekarzy Krakowskich. Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

646. 1578. die 25. m. Aprilis, Sandomiriae.

Stephanus rex Poloniae statuit, ne in civitatibus Cracoviensi, Clepardiensi et Stradomiensi ac in vico Biskupie liceat cuicumque praeter pistores Cracovienses panes coquere et veno ponere.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Kiyouiae, Wolhyniae, Podlachiae necnon princeps Transyluaniae, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia nos ad intercessionem certorum consiliariorum nostrorum nomine seniorum pistorum ciuitatis nostrae Cracoviensis totiusque contubernii eorundem nobis factam, simulque benignam rationem habentes census annui octo marcarum peccuniarum ac aliorum censuum et pensionum fisco nostro reique publicae ac ciuitati Cracouiensi ex praescripto literarum priuilegiorum serenissimorum Ioannis Alberti et aliorum antecessorum nostrorum regum Poloniae eidem contubernio concessorum, pendi per eosdem pistores solitorum, quem quidem censum memoratum octo marcarum a multis annis hucusque fisco nostro ad magnam procurationem retentum, ipsi pistores Cracouienses parata et numerata pecunia in summa sexingentarum et sexaginta marcarum peccuniarum regni nostri monetae et numeri, uigore decreti nostrj reique a nobis iudicatae plenarie persoluerunt, proinde nos rata et firma habere uolentes priuilegia illorum eisdemque priuilegiis ac decreto serenissimi Sigismundi Augusti regis antecessoris nostri conuentus regni generalis Piotrcouiensis de data die dominico ipso die sanctae Luciae anni millesimi quingentesimi sexagesimi secundi ex quaerela ipsorum pistorum Cracouiensium inter eosdem ab vna, et reuerendum in Christo patrem dominum Philippum Padniowskj episcopum Cracouiensem parte ab altera promulgato, de eo, quod ipsemet reuerendus dominus episcopus Cracouiensis literis priuilegii a se super libertatem pinsandi panum incolis vici episcopalis in prae-

iudicium priuilegiorum pistorum Cracouiensium impetratis, ultronee cessit, ob idque priuilegium incolarum vici episcopalis irritum et nullius momenti fore decretum est, quamobrem statuimus decernimusque praesentibus, quod in ciuitate nostra Cracouiensi et Clepardiensi Stradomiaeque tum etiam vico episcopali Biskupie dicto ac vbiuis locorum in suburbijs ciuitatis Cracouiensis et Clepardiensis, tam ijs, quae antiquitus, quam quae recenter extructa sunt aut deinceps extruentur, nemini subditorum nostrorum status et conditionis cuiuscunque spiritualium et secularium liceat perpetuo et aeuiterne per se uel per submissas personas panes ex frumentis cuiusuis generis confectos pinsare ac venum exponere publice siue clancularie praeter ipsos pistores Cracouienses contuberniumque et fraternitatem eorundem, census et onera nostra et reipublicae ac ciuilia Craccouiensia usitata pendentes, ac in molendinis nostris farinas ex frumentis conficientes, exceptis diebus fori septimanalis iuxta praescriptum literarum priuilegiorum et praerogatiuarum superius recensitarum serenissimorum antecessorum nostrorum, pistoribus Cracouiensibus perpetuis temporibus concessorum. Quod si quispiam hominum contra praescriptum et dispositionem praesentis priuilegii nostri ac serenissimorum antecessorum nostrorum priuilegiorum ausus fuerit in damnum et praeiudicium pistorum Cracouiensium panes cuiusuis generis pinsare aut venum exponere, facimus potestatem ac praesentibus committimus serieque mandamus magnifico, generoso et famatis Petro de Żborow palatino et capitaneo generali Cracouiensi, ac Michaeli Maleczkowskj magno procuratori arcis nostrae Cracouiensis necnon proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, praesentibus et pro tempore existentibus, ut facta prius proclamatione publica uoce ministerialis terrestris siue praeconis ciuilis, quotiescunque a pistoribus Cracouiensibus requisitae (s) fuerint, panes quosuis siligineos et triticeos in ciuitatibus recensitis eorumque suburbijs, tum etiam in Biskupie, Pędzichow et Krowodrza, alijsque in locis superius recensitis pinsere illos ex officio suo (et) diuendere prohibeant, quin imo ad uendendum pistos vendentibus recipiant et pro vsu pauperum ad hospitalia conuertant et distribuant, fornacesque illorum pro pinsandis panibus comparatos diruant et demoliant, atque iura et priuilegia illorum exequutioni debitae demandare, in eisque ipsos tuerj et defendere curent. Pro debito suo et gratia nostra secus non facturae. Datum Sendomiriae die vigesima quinta mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni nostri anno secundo. — Stephanus rex sst.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu piekarzy Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, różowego, orzechowego i zielonego jedwabiu.

647. 1578. die 25. m. Aprilis, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter cives Slomnicenses et salicidas Cracovienses litem dirimens.

Actum feria sexta post festum sancti Adalberti proxima. — Coram officio consulari Craccouiensi comparentes personaliter famati Sebestianus Borziszowsky, Bartholomeus Zawathka et Laurentius Zabłothny ciues et consules Człumnicenses suo et reliquorum consulum ac totius communitatis oppidi Słomnicensis nominibus, vocatis accersitisque ad officium consulare Craccouiense famatis sallicidis depositorii generalis Cracouiensis, produxerunt exhibueruntque decretum s. maiestatis regiae domini domini nostri clementissimi, sigillo maiori suae maiestatis regiae communitum, atque manu propria reuerendi domini Petri Dunyn Wolsky confirmati episcopi Plocensis et regni Poloniae cancellarij subscriptum, de data Mariemburgi feria sexta ipso die s. Luciae, anno Dominj 1557. pro parte sua et contra eosdem sallicidas Cracouienses latum, cuius s. m. regiae decreti exequutionem ab officio consulari expetebant. Ex aduerso sallicidae Cracouienses tanquam in primo communitatis termino copiam seu rescriptum eiusdem decreti sacrae maiestatis regiae propter meliorem instructionem et informationem sibi ab ipsis consulibus Szlumnicensibus dari postulabant, quod rescriptum ipsius decreti Szlumnicenses sallicidis Cracouiensibus dare et commonstrare renuebant. Quo dominj consules considerato, quod videlicet iidem Szlumnicenses renuebant eisdem copias eiusmodi decreti s. maiestatis regiae dare, declarauerunt, quatenus hoc idem decretum sacrae maiestatis regiae aliquoties fuisset perlectum gratia melioris intelligentiae. Quum uero secunda uice decretum s. m. regiae lectum fuisset, sallicidaeque tenorem illius intellexissent, extunc spectabiles domini consules Craccouienses ad exequutionem decretum praefatum s. maiestatis regiae per ipsos Szlumnicenses productum deducere, sententia sua decreuerunt, sallicidas Cracouienses tenere juridice respondere. Qui ad responsionem suam accedentes retulerunt et allegauerunt, illicite Szlumnicenses ciues litis expensas quasdam ab ipsis iuxta decretum s. m. regiae praeallegatum exigere uelle, quandoquidem hoc decretum obtentum est in termino nullo contra jura et priuilegia publica ciuitatis Cracouiensis, quibus cautum est, causas ipsorum ciuium non alibi, nisi in castro Cracouiensi praesente sacra maiestate regia iudicandas fore, tum etiam, vt praefertur, hoc idem decretum obtentum esse contra ipsos sallicidas Cracouienses sub tuitione limitationis generalis serenissimi Stephani regis foeliciter moderni, qua limitatione sacra maiestas regia sub discessu suo ex arce Craccouiensi omnes et singulas causas tam publicarum officii et judicii ciuitatis ipsius Craccouiensis, quam priuatarum personarum etiamque causas juris hospitum quouis modo et ratione ex citationibus, concitationibus, appellationibus, remissionibus, aduocationibus et aliis quibuscumque juris processibus et gradibus ac in relationibus ad tribunal judiciumque maiestatis regiae deuolutas indecisasque hactenus pendentes, ad diem duodecimam post faelicem s. m. regiae in arcem Cracouiensem ingressum limitare dignata est, quemadmodum de

praemissis eiusmodi limitatio sacrae maiestatis regiae latius in suo tenore disponit, petentes ipsi sallicidae Cracouienses, ex quo decretum s. m. regiae supramemoratum in tergum illorum in nullo termino obtentum sit, se liberos et absolutos ab instantia et impetitione ipsorum Szlumnicensium per decretum consulare pronunctiari et declarari, atque ad sacram maiestatem regiam iuxta priuilegia ciuitatis Craccouiensis cum toto eiusdem causae effectu pro cognitione remitti. Domini itaque consules audita partium praedictarum alloquutione et responso, attento eo, quod intercesserit limitatio generalis s. m. regiae omnium causarum ciuitatis Craccouiae cum quibuscunque etiam cum externis personis in quibuscunque juris processibus et gradibus ac in relationibus dependentium, ad diem duodecimam post faelicem sacrae maiestatis regiae in arcem Craccouiensem ingressum, qua limitatione obstante pars ipsa actorea ciues Szlumnicenses terminum contra ipsos sallicidas Cracouienses attentare non potuerunt, quocirca iidem domini consules Cracouienses vltra priuilegia ciuitatis Cracouiensis et limitationem s. m. regiae sese ingerere noluerunt neque potuerunt, ex quo etiam illis minime decet neque licet priuilegia, decreta, limitationem atque literas sacrae maiestatis regiae interpraetari, duntaxat sacrae maiestati regiae, eosdem sallicidas ciuitatis Craccouiensis circa jura et priuilegia ciuitatis Craccouiensis ac circa limitationem s. mtis regiae relinquerunt eamque causam cum toto ipsius effectu pro cognitione et declaratione ad sacram maiestatem regiam dominum dominum nostrum clementissimum iuxta priuilegia ciuitatis Craccouiensis remiserunt, remittuntque praesentibus.

Acta Cons. Crac. 24, str. 697.

648. 1578. die 19. m. Iunii, Casimiriae.

Senatus consultum de tabernis butyraceis.

Actum feria quinta post festum s. Viti proxima. — Panowie raicze obeslawsi wsistki naiemnyki i naiemniczki s maslnich iatek roskazali iem, abi zaden i zadna plugawosczi zadnich s domkow abo iatek, w ktorich mięskaią, na rinek any do rinstoku niewilewali, ale abi ie do Wisli winosieli, komornykow any swini abi tham niechowali any wieprzow, pod przepadkiem vrzędowi wini piączi grziwien, ktoribi abo ktora to roskazanie przestąpiel. A thego przestrzegacz i doglądacz Barthosowi Ziscze i Maczieiowi Wiązielowi roskazali.

Acta Consul. Casimir. 765, str. 337.

649. 1578. die 10. m. Iulii, Leopoli.

Stephanus rex Poloniae inter proconsulem consulesque Leopolienses et contubernium aurificum Cracoviensium litem dirimit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiouiae, Woliniae, Podlachiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, vocatos fuisse ad nos et juditium nostrum literis citationis nostrae, famatos proconsulem et consules ciuitatis nostrae Leopoliensis, ex offitiis bonisque ipsorum priuatis mobilibus et immobilibus, in et extra ciuitatem nostram Leopoliensem consistentibus, ad instantiam famatorum seniorum totiusque fraternitatis seu contubernii aurificum ciuitatis nostrae Cracouiensis propterea, quia ipsi ausi sint contra iuris formam ac legum priuilegiorumque et decretorum ciuitatis Cracouiensis, denique contra vsus ac consuetudinem antiquam, ad instigationem erroneam et minus iustam aurificum totiusque contubernii ciuitatis eiusdem Leopoliensis, in nundinis publicis liberam venditionem rerum, ornamentorum, vasorum artificii sui ex argento, auro, gemmisque pretiosis confectarum, prohiberi ac denegare, quandoquidem vti omnibus mercatoribus, sic etiam artificibus ad nundinas annales publicas confluere, resque suas omnes venum exponere liceat. Quam quidem prohibitionem ac denegationem liberae diuenditionis aestimabant sibi aduersus ipsos tribus millibus pecuniae et totidem damni, vti ea omnia in ipsis citationis nostrae literis latius habentur descripta. In terminoque hodierno ex ipsa citatione proueniente, et coram iuditio relationum nostrarum propriarum hucusque continuato, parte actorea per nobilem Ioannem Tetaldi Florentinum, plenipotentem suum legitimum, cittatis vero per se coram nobis et iuditio nostro comparentibus et eum terminum iudicialiter attentantibus, et priuilegia sua antiqua vtrinque producentibus atque controversias suas excitantibus et prosequentibus, nos cum consiliariis nostris lateri nostro assidentibus, quoniam ex clausula priuilegio Leopoliensis depositorii inserta, apparet, Leopolienses ciues ad instar consuetudinis Cracouiensis tempore nundinarum obseruari solitae, sese accomodare teneri, plenipotens vero actorum coram nobis expressis verbis recognosceret, artificibus omnibus tempore nundinarum Cracouiensium res suas venum exponere licere, propterea decreuimus, vt Leopolienses contra Cracouienses ciues pari ratione sese conseruent, neque aurificibus Cracouiensibus tempore nundinarum res Leopolim venum adductas, deinceps futuris temporibus diuendere prohibeant. Hoc nostro decreto mediante. In cuius rei fidem et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Leopoli feria quinta ante festum sanctae Margarethae virginis proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni uero nostri anno tertio. — Ioannes Borukowski r. P. vicecancellarius. — Relatio reuerendi Ioannis Borukowski de Bielino regni Poloniae vicecancellarii, praepositi Lanciciensis, decani Warschoviensis. — L. Borutha.

Dyplom na pargaminie, opatrzony pieczęcią pokojową na czerwonym wosku wytłoczoną, zawieszoną na sznurku z białego, czerwonego, żółtego i pąsowego jedwabiu, przechowany w cechu złotników Krakowskich. (Kopija T. Żebrawskiego).

650. 1578. die 28. m. Iulii, Leopoli.

Stephani regis Poloniae decretum, inter proconsulem consulesque Iaroslavienses et contubernium laniorum Cracoviensium, Casimiriensium et Clepardiensium litem dirimens.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiouiae, Woliniae, Podlachiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, vocatos fuisse ad nos et juditium nostrum literis cittationis nostrae famatos omnes et singulos lanios ciuitatis nostrae Cracouiensis, Casimiriensis et Clepardiensis de omnibus bonis ipsorum per ipsos jure quouis et vbilibet habitis et possessis, ad instantiam famatorum proconsulis, consulum, aduocati et scabinorum totiusque communitatis ciuitatis Iaroslauiensis, ad inferendum legale impedimentum, mortis videlicet famati olim Ioannis Smolka, ciuis Iaroslauiensis, vti in causa infrascripta ipsorum plenipotentis, ad nos nuper Warschouiam ad juditia relationum nostrarum propriarum cum munimentis missi et ablegati, qui quidem ipsorum plenipotens morte interceptus, pro termino, qui tunc Warschouiae incidebat, non comparuit. Interea autem ipsi lanij in contumatiam Iaroslauiensium in causa et actione ipsis ratione extorsionis thelonei a bobus per lanios instituta, decretum nostrum contra ipsos obtinuissent, cittando ipsos ad videndum et audiendum per ipsos actores legale impedimentum praefatum inferri et prout de iure venerit, probarj, ac per nos et ivditium nostrum decretum praefatum per ipsos lanios in contumatiam Iaroslauiensium ciuium obtentum, cassari et annihilarj, causamque praefatam in integrum restitui, atque actores praefatos a causa praefata ratione recensiti thelonei a bobus extorti, ipsis actoribus per lanios instituta, liberos ac absolutos iuxta continentiam priuilegii, ab antecessoribus nostris ipsis Iaroslauiensibus super exigendum hocce theloneum a bobus obtenti, pronuntiarj, vti ea omnia in ipsis cittationis nostrae literis latius habentur descripta. In terminoque hodierno ex ipsa cittatione proueniente et hucusque coram iuditio relationum nostrarum propriarum continuato, partibus ipsis per jnternuntios et legitimos plenipotentes suos coram juditio nostro comparentibus et eum terminum judicialiter attentantibus, quoniam assessores iuditii nostri ex controuersia de legali impedimento comprobando facta decreuerant, proconsulem cum duobus consulibus illud ipsum legale impedimentum mortis scilicet olim Ioannis Smolka ipsorum plenipotentis in itinere Warschouiam euntis, coram iuditio nostro ivramento corporali comprobare debere, ad quod attentandum ministerialem terrestrem generalem prouidum Stanislaum Chabowski deputauerat, qui quidem actoreae partis internuntii satisfaciendo decreto assessorum nostrorum, in facie juditii nostri juramentum corporale super impedimentum illud legale praestiterunt,

quemadmodum id ministerialis terrestris memoratus coram juditio nostro recognouit, jpsumque juditium assessorum nostrorum decretum nostrum contumatiae per ipsos lanios Warschouiae obtentum, relaxauerat, ac causa in integrum restituta pro cognitione et interpraetacione priuilegiorum vtrinque productorum, ad nos et juditium relationum nostrarum propriarum reiecerat, in vlteriori itaque processu internuntii et plenipotentes ciuitatis Iaroslauiensis producto priuilegio serenissimi olim Sigismundi Augusti regis in conuentu Lvblinensi in anno millesimo quingentesimo sexagesimo nono super facultatem exigendi thelonei obtento, se circa illud conseruari aut negotium de cognitione priuilegiorum ad conuentum regni reijci expetebant, cittatorum vero laniorum Cracouiensium, Cazimiriensium et Clepardiensium plenipotens productis priuilegiis longe antiquioribus serenissimorum olim Poloniae regum, praedecessorum nostrorum et decretis eorundem pro parte ipsorum laniorum et contra nonnullas ciuitates et oppida, quae impetratis itidem priuilegiis nouis, thelonea, pontalia et aggeralia ab ipsis laniis exigere tentabant, latis, suos principales circa eadem priuilegia et decreta, antiquo et continuato vsu approbata conseruarj, ipsosque ciues Iaroslauienses ipsorum priuilegio nouo reiecto, ad restitutionem thelonei extorti iuditialiter compelli affectabat: nos cum consiliariis nostris lateri nostro assidentibus, audita ac examinata partium ipsarum controuersia, priuilegiis, decretis ac aliis munimentis coram productis, diligenter reuisis ac expensis, priuilegia et decreta ex parte laniorum Cracouiensium, Cazimiriensium et Clepardiensium de non soluendis in ciuitate Iaroslauiensj pontalibus, aggeralibus et theloneis producta, in quorum vsu et posessione ipsos fuisse, authentice decretis coram productis comprobatum est, in robore debito conseruauimus, approbauimus, prout approbamus praesentibus, quibus priuilegium Iaroslauiensium ciuium vti nouum, derogare non potest nec debet, decernentes, ac ipsius vigore a memoratis ciuitatum praefatarum laniis pontalia, aggeralia et thelonea exigere ne praesumant, perpetuo et in aeuum. Licitum tamen erit Iaroslauiensibus ciuibus priuilegio suo vti et gaudere contra eos omnes, qui se priuilegiis suis antiquioribus a non soluendis ibidem theloneis libertatos esse non probauerint. Hoc nostro decreto mediante. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appressum. Datum Leopolj feria secunda post festum sancti Iacobi apostoli proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri anno tertio.—Ioannes Borukowski r. P. vicecancellarius sst.— Relatio reuerendi Ioannis Borukowski de Byelino, regni Poloniae vicecancellarij, praepositi Lancitiensis, decani Warschouiensis. — Leon. Borutha sst.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu rzeźników Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, żółtego i zielonego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

651. 1578. die 2. m. Septembris, Cracoviae.

Consules Cracovienses contubernio pectinistarum Cracoviensium locum in circulo Cracoviensi assignant.

Nos consules ciuitatis Cracouiae necnon aerarij ciuitatis praefectj, significamus tenore praesentium vniuersis et singulis, quibus expedit, quia nos considerantes et animaduertentes molestias et grauamina multa pectinistarum, quae ipsi tempore nundinarum hincinde sese cum institis suis transportando, subire solent, ex treta institarum vulgo sub Cruce dictarum, versus ecclesiam b. Mariae virginis, vbi antiquitus pectines suos diuendere soliti fuerant, nunc in locum uacuum a praefata treta incipiendo versus institas ferramentarias aedificia pro diuendendis pectinibus apta transportanda duximus atque permissimus permittimusque praesentibus, dantes et conferentes ijsdem locum hunc vtendum, fruendum, ex censu tamen annuo praetorio ab illis solui solito et consueto: hac saltim per expressum conditione adiecta, ne obstaculo sint loci angustia ad institas ferramentarias ire volentibus. Harum quibus sigillum nostrum est subimpressum testimonio literarum. Datum Craccouie feria tertia post festum s. Egidij proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu grzebieniarzy Krakowskich. Na pasku pargaminowym wisi mniejsza pieczęć radziecka z czerwonego wosku. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

652. 1578. die 31. m. Octobris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae inter sartores et pannicidas Cracovienses litem dirimit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Littuaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogitiae, Liuoniae, Wolyniae etc. princeps Transyluaniae etc. significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, deductam fuisse ad nos et iudicium relationum nostrarum propriarum per appellationem a sententia iudicij assessorum nostrorum causam et actionem inter seniores ac totum contubernium sartorum ciuitatis Craccouiensis, actores ex vna, et seniores ac totum contubernium pannicidarum, ciuium etiam Craccouiensium, conuentos parte ab altera, prius coram officio consulari Craccouiensi ratione grauaminum, iniuriarum praeiudiciorumque ac damnorum, percussionum, violentiarum et vestium de panno elaboratarum nouarum et venum expositarum non solum in foro antiquario seu scrutario, quam vendeta seu tendeta vocato (s), verum etiam in alijs locis ciuitatis aduersus praerogatiuas et priuilegia eorumque confirmationem per serenissimos antecessores nostros, reges Poloniae ipsis actoribus concessam, receptorum et hucusque non restitutorum, motam et agitatam, vti ea omnia in processu causae latius habentur descripta, in terminoque hodierno ex ipsa appellatione proueniente et hucusque continuato, partibus ipsis per se coram eodem iudicio

assessorum nostrorum persequutas (s), post factam nobis eius causae relationem, positis priuilegijs, ex parte quidem pannicidarum de data millesimo quadringentesimo trigesimo quarto, altero millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, tertio decreto consulum Cracouiensium in anno millesimo quingentesimo trigesimo lato, ex parte vero sartorum priuilegio Sigismundi in anno millesimo quingentesimo trigesimo primo cum additione noua per Sigismundum Augustum regem Poloniae in anno millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo confirmato, et alijs munimentis suis ad presentem causam facientibus, repetentibus, nos cum consiliarijs nostris lateri nostro assidentibus audita relatione eius causae atque controuersia partium examinata, priuilegijsque eorum productis reuisis, tum et alijs allegationibus in medium ab vtraque parte adductis et allegatis, bene expensis, attento eo, quoniam antiquius priuilegium plebisciti Craccouiensis ex parte pannicidarum productum apparet et clausula in confirmatione priuilegij sartorum addita, posterior etiam appareat, proinde sententiam assessorum iudicij nostri, sententiam quoque consularem approbantem, qua sententia consulari ex rationibus eidem assertis pronuntiatum est, quod videlicet seniores contubernij totius sartorum sartoresque ipsi iuxta iura sua nullomodo possunt nec debent tunicas vestesque ex nouis pannis confectas, neque alias eiusmodi res mercesque nouas ad mercatores institoresque et pannicidas pertinentes vendere in damnum et praeiudicium pannicidarum et institorum mercatorumque tam in foro publico antiquario seu scrutario, quod vendetam seu tendetam vocant, quam etiam in aedibus suis vel testudinibus alijsque in locis ciuitatis Craccouie, sed nedum sartores ipsi senioresque illorum, verum etiam neque alij quicunque artifices in foro vendetae publico nouas res mercesque nec debent nec possunt quouismodo vendere, cum forum publicum vendetae non ob vllam etiam rem causamque sit ordinatum institutumque, quam propter antiquarum vetustarumque vestium rerumque aliarum tempore et vsu attritarum venditionem, quemadmodum id ex plebiscitis, iuribus municipalibus ciuitatis Cracouiensis, decretis consularibus testimonijsque proborum hominium et seniorum ex contubernijs depositis abunde liquet, sufficienterque in processu causae per partem conuentam probatum est, et ne a modo et deinceps in posterum seniores contubernij sartorum sartoresque ipsi vestes de nouis pannis confectas tam in foro antiquario quam etiam alijs in locis ciuitatis in damnum et praeiudicium pannicidarum censuumque nostrorum ac ciuilium ex pannicidio quotannis per eos pendi solitorum, sub mulcta decem millium florenorum auri puri Hungaricalis iuxta tenorem mandati regij iniuncta, vendere omnino audeant, approbauimus, ea videlicet melioratione adiecta, quod tenebitur senior pannicida metseptima manu contubernij sui iuramento confirmare, quod semper in vsu et possessione priuilegij sui antiqui fuerant. Quo facto liberum erit pannicidis Cracouiensibus priuilegijs suis antiquioribus vti et gaudere, priuilegijs sartorum non obstantibus: salua videlicet suspensione pro damnis ex receptione rerum partis actoreae subsequtis, per iudicium assessorum ipsorum ad decisionem praesentis principalis negotij decreta, vti quidem approbamus praesenti decreto nostro mediante. Ad quod quidem iuramentum praestandum et audiendum remittimus partes ad officium illud consulare Cracouiense hinc in termino vlterioris diei sex septimanarum de-

cursu peremptorio. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appressum. Datum Cracouiae feria sexta in vigilia festi Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni nostri anno tertio. — Ioannes Borukowski r. P. vicecancellarius sst. — Relacio reuerendi Ioannis Borukowsky de Bielino r. P. vicecancellarij, praepositi Lanciciensis, decani Warschouiensis. — Leonar. Borutha sst.

Z błędnej kopii zawartej w rękopisie biblijoteki Jagiellońskiej Krakowskiej Nr. 135, na kar. 199, str. odwrotnej.

Odnośnie do powyższego wyroku znajduje się w Acta Cons. Crac. 24 na str. 761 nastepująca zapiska z r. 1578:

Actum feria sexta in vigilia s. Luciae. — Coram officio consulari Craccouiensi comparentes personaliter famati pannicidae Craccouienses ex vna et seniores contubernij sartorum Craccouiensium parte ab altera, produxerunt exhibueruntque decretum S. R. M. de data Cracouiae feria sexta in vigilia festi Omnium Sanctorum a. 1578. inter praefatas partes latum et pronunciatum, quo decreto S. R. M. decernere dignata est, vt senior pannicida met septima manu cum alijs pannicidis iuramentum tali rota praestare teneatur, quod videlicet semper in vsu et possessione priuilegij sui antiqui fuerint. Itaque in termino peremptorio ex decreto S. R. M. proueniente, pannicida senior, videlicet famatus do. Mathias Czeczotka Iuris supremi Maidenburgensis castri Craccouiensis scabinus, vnacum alijs pannicidis, nempe famato Erasmo Struss, Stanislao Iedwath, Stanislao Bąk, Alberto Nowopolczyk, Stanislao Zywieczky, Petro Czeczotka alijsque pannicidis Craccouiensibus iuxta tenorem decreti S. M. R. iuramentum corporale ritu et more solito praestiterunt, decretoque S. M. R. in toto et ad plenum satisfecerunt.

653. 1578. die 20. m. Novembris, Cracoviae.

Stephani regis Poloniae decretum, inter aurifices Cracovienses et Clepardienses litem dirimens.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeque necnon princeps Transiluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vuiuersis et singulis, vocatos esse ad nos et iudicium nostrum literis citationis nostrae omnes et singulos ciuitatis Casimiriensis, Stradomiensis et Clepardiensis aurifices extra contubernium aurificum laborantes, vulgo *partacze* dictos, in curiis et domibus quibus(dam) tam spiritualium quam saecularium ac etiam Iudaeorum Cracoviae, Casimiriae, Stradomiae atque Clepardiae inhabitantes, quorum nomina et cognomina hic pro expressis et specificatis censeri debent, de omnibus bonis eorum ad instantiam famatorum seniorum totiusque confraternitatis aurificum ciuitatis nostrae Cracouiensis propterea, quia ipsi (in) derogationem iurium et priuilegiorum decretorumque serenissimorum antecessorum nostrorum ac

nostri priuilegii aurifabris Cracouiensibus concessi, quibus perpetuis temporibus cautum est, ne quis artem aurificum profiteri in ciuitatibus Cracouiensi, Casimiriensi, Clepardiensique seu eorum suburbiis ac in curiis et fundis tam spiritualium, quam secularium subditorum nostrorum ac aliis quibuscumque in finitimis audeat, nisi prius in contubernio Cracouiensi artis suae specimen dederit artificii sui, id quod vulgo *sztuka* vocatur, coram senioribus aurificibus Cracouiensibus in contubernio commonstrauerit, contubernium et fraternitatem cum eis susceperit, ac in omnibus articulis, qui in eorum ordinationibus tam literis priuilegii et decreti serenissimi olim Sigismundi regis antecessoris nostri, quam literis a consulatu Cracouiensi emanatis nostroque priuilegio continentur, sese conseruauerit, ausi sint artificium aurificum profiteri, paenas literis eiusmodi praescriptas non verentur, res et ornamenta vasaque in vsum et necessitatem hominum ex adulterino et suspecto auro et argento gemmisque praetiosis elaborata publice et clancularie diuendere ac artificium aurificum in damnum et detrimentum ipsorum artificum Cracouiensium ac collusionem et circumuentionem hominum exercere, citant ipsos ad extendendum paenas literis priuilegii et decretorum praenominatorum descriptas et iuxta praescriptum eiusdem ipsius priuilegii et decretorum contra ipsos procedi, statui atque animaduerti decerni, uti ea omnia (in) ipsis citationis nostrae (literis) latius habentur descripta. In terminoque hodierno iudicii relationum nostrarum propriarum ex appellatione a sententia iudicii assessorum nostrorum interposita proueniente et hucusque continuato, partibus ipsis parte actorea per se, aurificibus vero Clepardiensibus per legitimum plenipotentem suum praesentibus consulibus Clepardiensibus ad praesens senioribus coramque iudicio nostro comparentibus, ex parte quidem actorea producto priuilegio suo et decreto serenissimi olim Sigismundi regis, praedecessoris nostri inter contubernium aurificum Cracouiensium et aurificos Casimirienses anno Domini 1531 simili in negotio promulgato, conuenta vero parte priuilegium fundationis oppidi Cleparz, quo liberam facultatem mechanicorum opificiorum quorumuis exercendi et contuberniorum constituendi concessa est, producente, atque utraque parte iuxta priuilegia et iura sua conseruari se affectante, nos cum consiliariis nostris lateri nostro assidentibus, audita relatione eius causae atque examinata partium ipsarum controuersia, priuilegiisque et decreto ipsarum partium tum et aliis munimentis ad causam spectantibus, coram productis, reuisis beneque expensis, attentoque ipso decreto per eosdem actores producto in simili fere causa promulgato, perpenso etiam eo, ipsas literas partium coram productas, non esse contrarias seu repugnantes, literis namque ciuitatis Clepardiensis fundationis de habendis illic per mechanicos contuberniis intelligi debere, si fuerit tantus numerus mechanicorum alicuius artis, quod ad faciendum et construendum suum speciale contubernium sufficiens esse possit, secus autem eorum et intelligi debere decernimus, si duntaxat fuerit ibi vnus, duo aut tres mechanici alicuius artis, illi autem cum insufficientes sint ad constituendum speciale suum contubernium seu fraternitatem, suscipere debent fraternitatem suae artis in ciuitate Cracouiensi, eorumque authoritati et superioritati subesse et magisterium suum coram illis demonstrare. Iamque quod attinet artifices in ciuitate Stradomiensi vel Clepardiensi habitantes volumus, vt nullus eorum in locis abditioribus seu

ocultis nec etiam in monasteriis vel in domibus nobilium aut ecclesiasticis audeat exercere suam artem et si terminandum contubernium seu fraternitas ipsorum aurificum fieri illic non poterit, quisque eorum suscipiat et habeat contubernium seu fraternitatem cum aurificibus in ciuitate Cracouiensi eorumque superioribus subsit in omnibus, quae officium suum concernunt. Superiores vero ipsi eos non grauent, sed se erga illos ita gerant, prout erga alios aurifices in ciuitate Cracouiensi habitantes. Porro si contubernium aurificum Cracouiensium ad proconsulem et consules Clepardienses aliquem suae artis illic habitantem pro eo, quod praesentem ordinationem et decretum nostrum non obseruaret et obseruare nollet, seu pro aliqua alia inobedientia aut excessu detulerit, debebunt proconsul et consules ipsi Casimirienses illum ad praestandam obedientiam eidem contubernio Cracouiensi cogere et iustitiam debitam de illo ministrare; in qua ministranda si negligentes fuerint, ministrare illam tenebitur de eiusmodi inobediente pro tempore existens magnus procurator noster Cracouiensis; si autem quispiam aurificum Casimiriensium habens fraternitatem cum aurificibus Cracouiensibus a contubernio ipso aurificum in aliqua re artem suam concernenti, grauatum se putauerit, debebit grauamen suum ad consulatum Cracouiense referre, qui illi iustitiam ministrabit; in qua ministranda si consulatus negligens fuerit, aut si ille, qui grauamine affectum se putauerit, non satisfactum sibi esse pro eiusmodi grauamine suo queri perrexerit, debebit facere seu administrare illam capitaneus castri nostri Cracouiensis pro tempore existens. Praesenti decreto nostro mediante, quod volumus perpetuum suum robur obtinere. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appressum. Datum Cracoviae in vigilia Praesentationis gloriosissimae virginis Mariae, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri tertio. — Ioannes Denhoff procancellarius regni. — Paulus Szczerbicz decretorum curiae regni notarius.

Z kopii bardzo błędnej, zamieszczonej w rękopisie Bibl. Iagiel. Krak. N. 87, volumen 8 na karcie 146.

654. 1578. die 22. m. Novembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae inter tabernatores et proconsulem consulesque Cracovienses litem dirimit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, uniuersis et singulis, citatos fuisse ad nos et juditium nostrum literis citationis nostrae famatos proconsulem et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis, quorum nomina et cognomina hic pro expressis censeri debent, ex officiis bonisque eorum omnibus mobilibus et immobilibus, in et extra ciuitatem Cracouiensem priuato juris titulo (publica ciuitatis illius bona minime onerando) habitis et possessis, priuata et asserta ipsorum limitatione in praesenti negotio minime obstante, ad instantiam famatorum seniorum ac totius communitatis contubernii bra-

xatorum seu tabernatorum eiusdem ciuitatis Cracouiensis pro eo, quia ipsi suorum offitiorum praetextu et absoluta sua quadam potestate ausi sint et fuissent ex ipsis actoribus ac contubernio eorum exactionem quandam assertam ternariorum a qualibet coctura ceruisiae nullo jure aut priuilegio aliquo a serenissimis antecessoribus nostris ad eam rem habito, annis superioribus sine intermissione ac vlla misericordia vsque ad hoc tempus exigere et extorquere; loca vero depositioni lignorum assignata, ex quibus etiam arci nostrae Cracouiensi emolumentum cedit, sibi vsurpare, in areas diuidere, domos et hortos desuper aedificare, quemadmodum et de facto exigerunt, extorserunt, vsurpauerunt, diuiderunt et aedificauerunt. Quo nomine etsi antea sine aliqua intermissione ab ipsis actoribus amice, postea vero mandatorum nostrorum literis manu nostra propria subscriptis, admoniti et requisiti fuissent, quatenus eisdem actoribus exactionem ternariorum memoratam, quasi ducillariae pensionis ad reformationem dictae ciuitatis nostrae in anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo commvni omnium de consensu concessam, ac subsequentibus temporibus ab ipsis quasi jure proprio et ex debito repetitam, restituerent, ac loca publica, que ad depositionem lignorum contubernii eorum destinata, vsuque plurimo anteactis temporibus possessa sunt, in pristinam possessionem concederent, nihilominus ipsi et ea in parte tam amice actorum requisitioni, quam mandatorum nostrorum literis non satisfecissent, imo causam in longius deliberationibus protrahere, in contemptum superioritatis nostrae, in posterum exacturos se dixissent et affirmassent, quemadmodum ea omnia solemniter contra ipsos sunt protestata, referendo se ad eam protestationem cum praesenti citatione sua, volendoque ipsos circa eandem conuincere, aestimando praemissa aduersus eos ad decem millia florenorum Polonicalium et totidem exinde damni habendo, citando ipsos ad videndum et audiendum ipsis ea omnia in termino obiici et probari, ad restitutionem eiusmodi exactorum per ipsos nulliter ternariorum, deoccupationemque locorum vsui lignorum deponendorum antiquitus aptorum judicialiter cogi et compelli, nec non in damnis superius taxatis et offitiose probandis, ac ex priuatis ipsorum bonis non autem ciuilibus persoluendis, condemnari. Pro leuipendio vero literarum mandati nostri saluam instigatori nostro agendi actionem reseruando, vti ea omnia in ipsis citacionis nostrae literis latius habentur descripta. In terminoque hodierno judicii relationum nostrarum propriarum ex appellatione a sententia judicii assessorum nostrorum, quoad locum depositioni lignorum destinatum interposita, quoad vero contributionem ternariorum pertinet, ex assumptione eius causae ad relationes nostras proprias proueniente et continuato, partibus ipsis, actorea per seniores contubernii sui et plenipotentem suum nobilem Ioannem Sczałapski, conuenta vero per egregium Stanislaum Picum, philosophiae et medicinae doctorem et alios collegas suos consules Cracouienses iudicialiter comparentibus, atque productis munimentis suis ad causam suam praesentem seruientibus, controuersias suas repetentibus et excitantibus, nos cum consiliariis nostri lateri nostro assidentibus, audita relatione earum causarum, controuersiae etiam partium examinatae, atque munimentis coram productis reuisis et allegationibus vtrinque in medium adductis, intellectis ac bene expensis, sententiam assessorum nostrorum, qua reuisio loci depositioni lignorum antiquitus destinati

(an videlicet in eo exaedificatae sint aliquae domus nouae, quibus angustiaretur locus ille, depositioni lignorum antiquitus designatus, an vero eaedem domus exedificatae sint inter alias domos diu iam exaedificatas) decreta est, reuisoresque magnus procurator noster Cracouiensis vel suus viceprocurator cum vicecapithaneo Cracouiensi ad locum ipsum deponendorum lignorum destinatum reuidendum, judicioque nostro tandem referendum deputati sunt, approbauimus. Quoad autem contributionem ternariorum pertinet, nos sequentibus rationibus, quod contributio ipsa ternariorum ad vsum reipublicae ciuilis assignata est et vsu antiquo vniuersalibus etiam contributionum publicarum literis nec non decreto regio antea ratione contributionis eiusmodi emanato, ex parte conuenta coram productis, approbata, offitium consulare Cracouiense circa exactionem contributionis ternariorum conseruauimus, deputauimusque magnificos palatinum Cracouiensem et thesaurarium regni ad videndum et inuestigandum judicioque nostro tandem referendum, an in vsum reipublicae ciuilis exactio ipsa ternariorum conuersa est, an non. Quantum vero attinet modernam contributionem ternariorum, quae ex eleuatione contributionis publicae in controuersiam partium venit, decreuimus, eam contributionem ternariorum non secundum modernam contributionem laudo publico regni, sed iuxta contributionem tempore serenissimi Sigismundi Augusti regis laudatam, et ab actoribus contribui hucusque solitam, per actores contribuendam et per cittatos exigendam esse debere, praesenti decreto nostro mediante. Pro cuius exequutione remittimus partes ad reuisores ipsos suprarecensitos, postquam innotescentiis eorum ad id obdestinatae fuerint in termino peremptorio. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracouiae sabbato ante festum sanctae Catherinae proximo, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri anno tertio. — Ioannes Borukowski r. P. vicecancellarius sst. — Relacio reuerendi Ioannis Borukowski de Bielino r. P. vicecancellarij, praepositi Lanciciensis, decani Warschouiensis etc.

Oryginał pargaminowy przechowany w cechu piwowarów Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

655. 1578. die 13. m. Decembris, Cracoviae.

Statuta contubernii braxatorum, braseatorum tabernatorumque Clepardiensium.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podlachiae, Livoniae etc. princeps Transylvaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris vniversis et singulis, tam praesentibus quam futuris, harum notitiam habituris, quod cum reipublicae cuiusvis non tantum splendor et ornamentum, verum etiam incolumitas ipsa et securitas in civitatibus earumque recta gubernatione, magna ex parte reposita esse videatur, idcirco nobis etiam non postremam curam earundem habendam esse censuimus. Quoniam vero inter omnes regni

huiusce nostri primaria et principalis Cracovia habetur, cui si se tanquam pedisequam Clepardia offert, omnes enim fere, tam peregrinos quam etiam et regni incolas hospites eo confluentes, amplis stabulis, alijsque curruum et equorum receptaculis abunde instructa excipit eique famulatur, non putavimus eam quoque nobis negligendam, qvin potius ita ordinandam et constituendam, vt hac in parte nihil a nobis praetermissum esse videatur. Motu igitur et ex plenitudine authoritatis nostrae regiae in eadem Clepardia contubernium tabernatorum de novo erigendum, fundandum et constituendum duximus, prout erigimus, fundamus et constituimus praesentibus literis nostris perpetue et in aevum duraturis. Sed quoniam non tantum eiusmodi maechanicorum confraternitates, sed nec vrbes, imo nec privatae aeconomiae stare possunt, si in eis recte facta praemijs et ornamentis non decorentur, vitia autem, ignominia vinculis aut alijs id genus poenis mulctentur, ideo vt mali formidine poenae deteriti proborum consortium non inqvinent, atque iuventus optimis moribus a teneris annis assvescat, hosce articulos subsequentes de certa scientia et voluntate nostra per nos sancitos, promulgatos et in ordinem redactos, perpetue et in aevum observandos decernimus.

§ 1. Ac inprimis. Aby na potomne czasy y wieczne ku czci a ku chwale Panu Bogu, a naszey nieśmiertelney sławie, bractwo y cech piwowarow, kaczmarzow y słodownikow w mieście naszym Kleparzu, im za pewną wiadomością y roskazańiem naszym spisanym y wydanym, tę zupełną moc y władzą dawamy, wszystkim kaczmarzom, gospodarzom, braciey cechowey zszedszy na czas zwyczayny y mieysce ktemu naznaczone, iż im wolno będźie wybrać z pośrodka śiebie czterech mistrzow, dwu rzemiosła slodowńiczego vczonych, a dwu drugich ńie vczonych, ktorzy to od nich wybrani czterey mężowie przyśięgę swoię oddać maią przed raycy kleparskiemi: ale ieśliby śie iey ci słuchać zbrańiali, tedy niech im wolno będźie vrzędownie to oświadczywszy, vczynić ią przed vrodzonym rzancą wielkim Krakowskim, y innemi na potomne czasy będącemi rządczami. Ci czterey obrani starsi cechowi maią ten cech rządźić y sprawować wedle tych artykułow ńiżey opisanych, w boiaźńi Bożey, porządku y wszelakiey vczciwości, aby ztąd Pan Bog byl pochwalony, a my z tego sławę odnieśli, y ońi pochwałę v dobrych ludźi otrzymali y osiągnęli.

§ 2. Item. Starśi y młodśi mistrzowie tego bractwa kaczmarskiego, będą śie powinni zchodźić na mieysce naznaczone, a to we cztery niedźiele, ku sprawowaniu potrzeb brackich; tamże gdy śie bracia znidą, będą powinni dawać do skrzynki po groszy sześćiu na potrzeby brackie.

§ 3. Item. Gdyż bez posłuszenstwa ńie może śie w każdym zgromadzęniu nic dobrego mnożyć, a przeto gdyby było roskazanie od starszych a potrzeba pilna to vkazowała, tedy kaczmarze wszyscy przez posła brackiego obesłani bydź maią przed swemi starszemi wedle roskazańia y potrzeby na czas y godzinę naznaczoną pod winą trzema grzywny; gdźie młodszego karzą trzema grzywnami, tam starszy ma bydź karan sześćią grzywien. Ktorybykolwiek brat tak vporny był, yżeby vporem swym posłuszeństwa nie chciał czynić, takowy by też dobrze był na vrzędzie iakimkolwiek posadzony, ma bydź karan puł kamieńiem wosku wedle występku iego.

§ 4. Item. Ktorybykolwiek z braciey tak starszych iako y młodszych

czasu zgromadzenia ńie vczciwie a ńie obyczaynie śię sprawował, alboby słowem kogo obraził, takowy ma bydz karan trzema grzywny.

§ 5. Item. Każdy z tych piwowarow Kleparskich nie ma robić piwa albo podniecać w browarze, tylko dziesiątego dnia, w pokoiu y vczciwości zachowując święta vroczyste, to iest wielkanocne, świątki y narodzenie Pańskie y święta apostolskie, dni niedzielne y Panny Maryey y inne od kościoła chrześciańskiego ku święceniu zapowiedziane, pod winą puł kamienia wosku winy ńie odpuszczoney y ńie odwłoczney. A wszakoż we wszelakie inne święta, aby w czym nie dereğowali plebiscytowi swemu od nas potwierdzonemu, aby dostatek piwa dali miastu, mogą podniecać, wszakoż za opowiedzeniem a pozwoleniem starszych ich; przytym starszym onegoż bractwa zachowuiąc y w szafunek to podaiąc, gdzieby w iarmarki Krakowskie y we wszelakie ziazdy gościa walnego, to iest roki, seymy, pogrzeby, koronacye, aby niedostatek piw nie było, wolno iest y będzie starszey y młodszey braci wszystkiey warzyć, iako sie komu będzie podobało rozskazać podnieczać, nie czekaiąc dziesiątego dnia. Ktore warzęnia piwa dla ziazdow namienionych ma trwać tak długo, poki on ziazd y potrzeba bedzie, y poki panowie starsi za spolną namową braterską nie zakażą.

§ 6. Item. Ktorybykolwiek słodownik albo piwowar piwo w mieście Kleparskim warzyć chciał, tam wszędzie, gdzieby sie iurisdykcya Kleparska zciągała, albo szynkować, takowy każdy naprzod list od vrodzenia swego y cnotliwego zachowania mieć ma. To gdy pokaże, powinien będzie panow radziec miasta Kleparza prosić, aby go w liczbę mieszczan innych przyięli alias ma mieyskie prawo przyiąć.

§ 7. Item. Gdy iuż mieyskie prawo przyimie tęnże nowotny brat, będzie powinien zaraz cech przyiąć a do skrzynki cechowey grzywien dwanaście i groszy czternaście oddać na spolne potrzeby tego sławnego bractwa.

§ 8. Item. Tęnże nowy brat na mieyszce sztuk, przykładęm innych cechow będzie powinien na starsze kołacyą sprawić y ich częstować.

§ 9. Item. Ktorybykolwiek brat nieposłuszny chciał bydź starszych swych, a niebywałby w cechu przynamniey do trzech schadzek, za czwartą schadzką takowęmu każdęmu nieposłusznemu będą powinni starsi bracia czeladz z roboty podnieść, nulla habita ratione na iego robotę, tak stronę sztuki, ktorąby miał albo w korycie zalaną, albo na gumno wyłożoną, albo na lesiech, iako też około warzęnia piwa, y dotąd mu iey nie przywrocić, pokiby on za swoy excess y nieposłuszenstwo winy opisaney nie odłożył. A ktoryby brat vpornie z cechu odpuszczenia od starszych nie wziąwszy odszedł, takoweyże winie podlegać ma.

§ 10. Item. Gdy sie iuż kaczmarze y słodownicy wszyscy zeydą pospołu tak dla obmyślawania rzeczy tych, ktore będą mieć z roskazania ich mciow pp. rady Kleparskiey, iako też y swoich cechowych, będą powinni za roskazaniem pp. starszych swych zachować sie skromnie y vczciwie ieden przeciwko drugiemu, w cichości y pomilczęniu bydź, y tak z pilnością słuchać maią, co im ieden starszy będzie przepowiadał. A gdy dokonczy sprawy, za panow roskazaniem starszych będą powinni bracia wszyscy obmyślać y naradzać się społecznie w cichości o tych rzeczach, ktore im starsi podadzą, y naradziwszy sie zgodnie, od każdego stołu przez iednego brata do starszych

podawać maią, zleciwszy mu, co mowić ma; a iedęn drugiemu w rzecz aby się nie wrywał. A ktoryby tak płochy y sporny chciał bydz, żeby sie chciał w rzecz drugiemu wrywać, takowego będą powinni starsi karać funtem wosku nie odpuszczoney winy, toties qvoties by sie tego ktory z braci ważył, albo z vpominania na wzgardę starszym vczynić miał. A ieźliby ktory z braci miał prywatną krzywdę albo potrzebę, taki każdy z vczciwością wstawszy przed stół starszych, ma wziąć odpuszczęnie od nich, y tak vczciwie stoiąc, rzecz swoię y potrzebę prywatną ma odprawować, pod winą funta wosku winy nie odpuszczoney. A iezliby przeciwny brat ktory miał bydź temu artykułowi y temu podlegać nie chciał, tedy mu starsi winni będą czeladź podiąć za tęn iego excess y lekkie starszych poważęnie, y tak długo, iako w pierwszym artykule stoi, nie odpuszczać. A iezliby nie posłuszny y sporny taki brat nalazł sie, ktoryby czeladzi vpornie starszym zabraniać y ich zastępować chciał, tedy takiego każdego będą powinni karać puł kamieniem wosku. A ktoryby z braci takiey winie podlegać vpornie nie chciał, będą powinni starsi do panow na ratusz Kleparski oddać y z niego iako nieposłusznego karania według przywileiów żądać.

§ 11. Item. Aby vrząd w sprawach pilnych rzeczypospolitey potrzebnych nie był często molestowan, tedy małe rzeczy, ktorebykolwiek miedzy bracią wszczęły się, iako szwary albo przezwiska nieprzystoyne, także o małe długi, o naczynie kaczmarskie, iako się to często przytrafia, o achtele y zabieraniu ich od karbownikow, y inne wszelkie naczynie ku rzemiosłu kaczmarskiemu należące, naprzod przed starszemi takowe sprawy maią bydz przełożone y dochodzone, pod winą puł kamienia wosku, a starsi z bracią swoią wszytką będą mieć zupełną moc rozsądzić y występnego według występku iego skarać; a ktoryby tak swawolny był a starszym się karać nie dał, takowego za referowaniem vrzędowi Kleparskiemu mieyskiemu przez starsze, ma bydź vrzędową winą skarany y nazad do cechu z winą odesłany.

§ 12. Item. Gdy starsi bracia obieraią z młodszey braci do posłuszęnstwa cechowego, a oni w posługach y w powinnościach swych niedbałemiby byli, takowych starsi karać będą powinni funtem wosku nie odwłoczney y nie odpuszczoney winy, tylekroć, ilekroćby w powinności swoiey występnemi byli.

§ 13. Item. Aby zadęn brat ieden drugiego w naymie domu albo kamienice nie śmiał podnaymować, ażeby się pierwey od brata w oney kamienicy albo domu, o ktorąby sie on starać chciał, mięszkaiącego dowiedział, iesliby w onym mieszkaniu korzystował albo nie? albo iesliże go wolno puszczą? toż dopiero ma to czynić, ktoryby miał począć szynkować. A ktoryby vpornie chciał na tęn artykuł nic niedbaiąc, drugiego podnaymować, taki każdy przepada winy do cechu nie odpuszczoney dwa kamienia wosku, a temu bratu, ktoregoby podnaiąn, ma szkody, ktoreby przez to podnaięcie popadł, nagrodzić.

§ 14. Item. Aby sie żadęn nie śmiał piwa warzyć y robić tylko porządkiem według postanowięnia wszytkich braci wespołek z starszemi, a to dla tego, iż siła kaczmarzow przez to vbożeie, ktorzy w kąciech y na stronach mieszkaią, a odbycia na piwo nie maią, przez co im sie piwa bardzo psuią y kwaśnieią, pod dwu kamieni wosku winy nie odpuszczoney.

§ 15. Item. Aby zaden brat nie smiał piwa zlewać w niedzielę, pod winą puł kamienia wosku.

§ 16. Item. Ieśliby sie w tey mierze niezgodnych y nieszwornych braci cokolwiek znaydowało, coby na vchwałę y postanowienie zgodne większey części braci pozwolić y z niemi się zgodzić nie chcieli, tedy tam, kedy bedzie większa część braci zgodna, przy nich conclusia y postanowienie wszelakie skutek swoy brać ma, y oni niezgodni z niemi przestawać będą powinni pod winą dwu kamięni wosku toties quoties by artykułowi ninieyszemu przeciwieli się y iemu podlegać nie chcieli, karani przez starsze winowaniem bydź maią.

§ 17. Item. Aby się żadęn brat nie ważył drożey piwa przedawać, ani inszą kwartą na miasto mierzyć, iedno tą, ktora od ich mciow panow podwoiewodzych albo radnych Kleparskich postanowiona, pod winą puł kamięnia wosku.

§ 18. Item. Aby sie zaden piwa wiecey brać nie smiał, tylko iako iest postanowięnie imci p. podwoiewodzego y radnych Kleparskich, pod winą puł kamienia wosku y pod vtraczęniem zbytecznego piwa, ktore piwo zbyteczne będą powinni oddać starsi kaczmarze do szpitalow. A ktoryby kaczmarz w tym vporny był, żeby tego piwa szpitalowi oddać nie chciał y winy, takowęmu starsi in instanti będą powinni czeladz z roboty odiąć, nulla habita ratione na żadne roboty domowe, vt supra in quarto articulo o tym szerzy, y dotąd mu iey nie przywraczać, poki winy cechowi za swoie nieposłuszęństwo nie odprawi, y tego co słusznie szpitalowi należeć ma, nie odda.

§ 19. Item. Aby żadęn brat niesprawiedliwie piwa na miasto dawać nie ważył sie, iedno iako vstawa i. m. pana woiewody w sobie opiewa, pod winą według inszych miast kamieniem wosku toties, quoties starsi czterech mężow (jako tego powinni doglądać) takowego excessora aby skarali. Ktorych trzech artykołow, acz y innych, ale osobliwie tych, aby sie wczym nie dyrygowało(s), starsi ze czterech mężow z wielką pilnością przestrzegać będą powinni, aby człowiek prosty nie był vciśniony i wniczym oszukany. Gdyby sie taki excessor niechciał dać starszemu w karanie, tedy starsi ex nunc powinni mu czeladz odiąć nulla habita ratione na iego robotę, vt supra in quarto articulo.

§ 20. Item. Syn pozostały po oycu tegoż rzemięsła kaczmarskiego, iesli będzie chciał robić piwo, powinien będzie dać dwa funty wosku y cztery złote do skrzynki brackiey.

§ 21. Item. Wdowa pozostała tego rzęmiesła, gdyby szła za mąż za słodownika, tedy nie powinien dać do bractwa tylko dwie grzywnie y siedm groszy.

§ 22. Item. Gdyby słodownik poiął dziewkę tegoż rzemięsła słodowniczego, tedy powinien dać dwie grzywnie y siedm groszy na potrzeby brackie.

§ 23. Item. Na suchedni bracia y siostry alias wdowy, wszyscy gdy będą przez posła kaczmarskiego obesłani na każdy kwartał, tedy sie powinni zniść do starszego y każdy będzie powinien dać na wosk złoty iedęn. Słodownicy zasię albo towarzesze starsi y młodsi będą powinni na każdą czwiercz roku przed mistrze starsze y młodsze na każde suchedni, to iest cztery kroć razy do roku schadzać sie, a tam będą powinni dać każdy z nich do skrzynki mistrzowskiey po puł złotego dla potrzeb i pogrzebów vbogiey braci także

y towarzyszow y czeladzi inszey. A ktoryby z nich omięszkał przyiść y puł złotego zaniedbał dać, takowy każdy ma bydź karan wachlanem iednym y mieyską kaźnią, y tam będąc ma sie vczciwie zachować y bez broni przyść pod tąż pomienioną summą. Tamże tym to słodownikom mistrzowie starsi y młodsi w tych schadzkach pomienionych będą im powinni zwyczaie y zachowanie przepowiadać, y iako sie zachowywać maią porządki czytać. Towarzesze wszyscy rzemięsła kaczmarskiego albo słodowniczego będą powinni bydź posłuszni starszych (s) y wszystkiego bractwa kaczmarskiego, posługi wszytkie, ktore im przykażą, będą powinni wypełnić pod winą alias iednego wachlonu.

§ 24. Item. Gdy siła też z panow raycow Kleparskich iako y z człowieka pospolitego wkupuią się do cechu dla vczciwości pogrzebowey, przeto aby się dosyć stało datkowi każdego, do nich sie wkupuiącego, tedy będą powinni wszyscy kaczmarze y słodownicy bydź przez wszytke mszą swiętą żałobną pod winą funta wosku. Toż sie ma o pogrzebiech braci y siostr rozumieć; a ktoryby w puł mszy ś. przyszedł, albo w puł mszy ś. odszedł, będą powinni karać funtem wosku.

§ 25. Item. Pisarze do spisowania braci obrani, będą powinni po wszytkiey żałobney mszy ś. bracią popisować, albo znaki przez posła im dane od nich poodbierać; a ktoryby z braci nie był, tąż winą funta wosku starsi każdego takiego nieposłusznego brata będą powinni w blisko od cechu onego przyszłey schadzki karać winą nie odwłaczaną y nie odpuszczoną.

§ 26. Item. Bracia przez starsze do ciał noszenia obrani, będą powinni sami osobami swemi, a nie przez czeladz swą albo insze naiemne persony ciała zmarłych nosić, a to dla większey vczciwości zmarłego onego, pod winą dwu funtów wosku winy nie odwłoczney i nieodpuszczoney.

§ 27. Item. Dla lepszego pożytku młynow naszych, ktore nam przychodzą z miar od kaczmarzow Kleparskich, wszakże tak, aby nąm y skarbowi naszemu prowęnty słuszne nieginęły, wszytkim mistrzom rzemiosła kaczmarskiego y każdego zosobna miasta Kleparskim kaczmarzom zupełną daiemy moc y władzą na wieczne czasy piwo wszelakiego rodzaiu na kształt piw obcych, marce, czarne piwa, szmelcowane y inne wszelakie w tymże mieście Kleparzu warzyć, y one wolno szynkować pozwalamy, okrom przenagabania wszelakiego ludzi stanu iakiegokolwiek.

§ 28. Item. Iż przewoźnym piwęm dochodow młynom naszym w mieście Kleparzu, także y poddanym naszym mieszczanom albo kaczmarzom naszym Kleparskim siłaby na pożytkach szkodziło, przeto ninieyszy vchwały przerzeczonęmu cechowi przez łaskawie pozwoloney mocą roskazuiemy y na wieczne czasy, aby były chowane chcemy, ze żadnemu mieszczaninowi Kleparskiemu nie będzie się godziełło piwa iakiegobykolwiek rodzaiu było przywieziono do Kleparza, y onego na którymkolwiek mieyscu w Kleparzu szynkować, oprocz tego, ktoreby tylko przez same kaczmarze Kleparskie warzone było w samym Kleparzu, wyiąwszy piwnicę pod ratuszem, w którey przewoźne piwa przedawać się godzi. A ktobykolwiek insze piwo iakiekolwiek przewoźne do Kleparza przywiozł, albo ie szynkował, z takowych każdemu z kaczmarzow Kleparskich dawamy zupełną moc, takowe piwo pobrać

y do szpitala vbogim rozdać, a nadto ieszcze takowych vrząd zamkowy y mieyski Kleparski będzie powinien czternaście grzywięn winą nie odpuszczoną, ktoryby y on od kaczmarzy Kleparskich przyciągniony był, a vrzędowi ktoremukolwiek oddany był, a z niego artykułu ninieyszego execuciey prosiełby, karać, ktoreyby winy połowicę do skarbu naszego, a połowicę vrzędowi, ktory będzie execucyą czynieł.

§ 29. Item. Gdy piianstwo iest studnicą wszytkich złości y wszelakich występkow y nierządu, tedy też wszyscy y każdy z osobna tego cechu bracia y siostry przestrzegać z wielką pilnością będą powinni, aby w domach swoich nic nie vczciwego niedopuszczali, ani żadney nierządney białygłowy ani piianice nie przechowywali. A ieśliby kto z braci wiedział co na drugiego brata strony pomienionych excessow, powinni będą starszym swoim opowiedzieć, a starszy będą powinni tego napomnieć, aby tego wiecy w domu swoim nie dopuszczał, ktory od starszych napomniony będąc a niechciałby sie w tym chamować y starszym posłuszęn bydz, y takich występkow w domu swoim dopuszczałby ku obrazie maiestatu Bożego, ktory dla takowych występkow rozmaite plagi zwykł na miasta dopuszczać, dawamy moc starszym, aby takiego każdego excessora kamieniem wosku karali, ktory wosk na pospolitey (s) pożytek cechowy obracać sie ma, aby też wedle woli starszych takowego występnego na ratusz do panow oddać.

§ 30. Item. Kaczmarze Kleparscy wszyscy wobecz aby nie byli przymuszęni y nie byli powinni, ileby kroć przez mieyskiego sługę względem powinnych przyczyn mieyskich albo rzeczypospolitey y potrzeb cechowych byli obsyłani na ratusz Kleparski, zchodzić sie, tylko dwoch starszych przysięgłych tego cechu a to dla targow, na ktorych rok od roku na każdy tydzień dwakroć bywać muszą, do opatrowania y skupowania potrzeb swoich domowych, także y dla opatrowania inszych przypadkow y przygod domowych.

§ 31. Item. Y nie będą przyciągani na wszelkie podatki mieyskie, ktorebykolwiek z potrzeby mieyskiey albo rzeczypospolitey przez pany rayce y wszytkiego człowieka pospolitego były vchwalane, nad insze cechy y człeka pospolitego miasta Kleparskiego.

§ 32. Item. Vcnia gdy mistrz na rzęmiosło przyimować będzie, takowy mistrz ma bydź sąm vczony rzęmiesła słodowniczego; nadto takowy mistrz powinien będzie dowiadować się od tegoż vcznia, iesliby był rodu y zachowania dobrego, czego dowiedziawszy sie, ma mu dać na probę dwie niedzieli albo trzy, ieśli mu sie rzęmiosło bedzie podobać, albo iesli będzie mogł tęmu rzęmiosłu zprostać; a ieżeli do tego rzemięsła sposobny będzie, a Pana Boga wola y mistrzowska y iego także przystąpi, że się mu rzemięsło spodoba, tedy go będzie powinien przed starszemi viednać na rok tylko. Tamże przy iednaniu będzie powinien list od vrodzaiu y cnotliwego swego zachowania pokazać y panow starszych o wpisanie do regestru vczniowego prosić, a wpisanego (s) panom starszym powinien dać groszy pietnascie. A ieżeliby przerzeczony vczęn na tęn czas od vrodzęnia listu nie mogł mieć, tedy powinięn mistrz iego za list ręczyć do tego czasu, iako starsi czas zamierzą, pod winą puł kamięnia wosku, gdyż na on czas naznaczony od starszych listu nie vkazał. A gdzieby go ktory mistrz po tey probie w tych dwu albo

trzech niedziel nie opowiedział cechowi albo starszym, takowy przepada do skrzynki dwa funty wosku.

§ 33. Item. Gdy sie takowy vczęn wyuczy a słowu swemu dosyć vczyni według zapisu, takowego mistrz ma postawić przed starszęmi zaraz po wyzwolęniu, y iego zachowanie przeciw sobie y wszytkim domowym przed starszęmi powiedzieć, pod winą puł kamienia wosku na takowego mistrza założoną, ktory zaraz w rok czeladnika nie opowiedał. A gdy go opowie, na on czas powinni go starsi po opowiędzeniu wyzwolić; a wyzwolonego takowy czeladnik powinien dać grzywnę, z ktorey to grzywny starsi, co im przynależy wezmą, a ostatek na wosk do skrzynki włożyć powinni, a zaraz onęmu wyzwolonęmu list od wyuczęnia dać powinni będą. Tęnże vczęn będąc wyzwolony, ma robić v tegoż mistrza rok maiąc wochląn na tydzięn po sześci groszy. Vczniowi przerzeczonęmu tęnże mistrz powinięn dać grzywnę pięnędzy miasto szat albo odzięnia wszelakiego, a do bractwa tęnże mistrz powinięn będzie dać zapiśnego trzydzieści groszy.

§ 34. Item. Ieśliby takowy vczęn odszedł od mistrza swego nie douczywszy sie, a potymby przyszedł y chciał sie douczać, tedy on pierszy czas nie powinięn mu bydź poczytąn za czas vczęnia, ale znowu będzie się powinięn vczyć rok v tegoż mistrza a nie indziesz, a mistrz powinien sie iemu wedle zwyczaiu zachować.

§ 35. Item. Ieśliby mistrz vczniowi pierwey vmarł, niżeliby sie dovczył, tedy takowy vczęn v pozostałey wdowy, ieśliby go potrzebowała, ma się douczać, y tak za dobrego ma bydź poczytąn, iakoby sie v samego mistrza vczył; a ieśliby go wdowa pozostała nie potrzebowała, tedy go ma oddać do starszych na dovczęnie, a oni go maią do dobrego mistrza, gdzie będą naylepiey rozumieć.

§ 36. Item. Zadęn mistrz albo mistrzowa iedęn drugiemu towarzesza, sługi, służebnice nie ma odmawiać ani odwabiać, ani sam przes się, ani przez insze subordinowane osoby, pod winą pułkamienia wosku.

§ 37. Item. Zadęn mistrz nie ma przyimować takowego vcznia, ktoryby odszedł od iednego a chciałby się vczyć v drugiego, pod winą puł kamienia wosku, którą winę odprawiwszy, przedsię vcznia cudzego puścić musi.

§ 38. Item. Iedęn drugiemu targu w zbożu, we drwach, w chmielu, y inszych wszytkich rzeczy ku potrzebie kaczmarskiey należących, nie ma przeszkadzać ani podkupować, pod winą puł kamienia wosku winy nieodpuszczoney y nieodwłoczney.

§ 39. Item. Iedęn drugiemu kaczmarza albo karbownika niema odmawiać, ani go przyimować, ażby się dowiedział, iesli tęmu bratu zapłacił albo nie? v ktorego pierwey brał piwo, albowiem przez to sieła kaczmarzow ginie; pod winą puł kamienia wosku winy nieodpuszczoney.

§ 40. Item. Bracia starsi powinni będą młodszym rachunek na każdy rok ze wszytkich rzeczy im zwierzonych czynić.

§ 41. Item. W uroczyste święta, w niedziele wyżey pisane swiece w wigilie, a samego dnia świętego na iutrzni, na mszy, na nieszporze w kościele zapalić y gasić, będą powinni to młodsi mistrzowie odprawować pod winą funta wosku zosobna od każdego, ktorzy będą od starszych swych naznaczęni i wysadzęni.

§ 42. Item. Gdy bywaią bracia na każde suchedni obesłani, będą im powinni starsi ninieyszy przywiley czytać, y z powinności swey y vrzędu swego starszego wszytkich wobecz napominać, aby się wedle przywileiu y vczciwości zachowali.

§ 43. Item. Kiedy ktory brat da zapowiedzieć vrząd cechu przez pisarza swego kaczmarzowi wieyskiemu albo karbownikowi dla długu swego, aby żadęn kaczmarz nieważył się po zapowiedzi żadnęmu takiemu piwa wstawiać karbownikowi każdęmu posyłać, pod winą puł kamięnia wosku winy nie odpuszczoney, ażby sie pierwey w zapłacie viścieł onęmu bratu, ktoręmu winien.

§ 44. Item. Aby zadęn brat nie ważył się spraw cechowych, także y taiemnych obiawiać y wynosić, pod winą nieodpuszczoną puł kamięnia wosku.

§ 45. Item. Będą powinni czeladź swą do cechu odsyłać, y artykuły, przywileie y insze opisane im czytać, aby pomnieli na powinności swoie y vczciwości się vczyli, iako sie maią sprawować tak przeciwko stanom szlacheckim iako też y przeciwko mieyskim, aby tęn oboy stan y insze wszelkie nie były od nich vciskane w zapłatach.*) Naprzod. Gdy do cechu będą obesłani, powinni będą w każde suchedni dać po pietnaście groszy, ktore pieniądze będą się obracać na wosk dla swiec na chwałę Pańską, dla zmarłych ciał na świece; in quantum by nie miał iako od roboty poyść do cechu, tedy powinien dać za niego mistrz z iego myta groszy pietnaście.

§ 46. Item. Za roskazaniem panow starszych będą się powinni w cichości y vczciwości wszelakiey tak przeciw starszych panow, iako y przeciwko ieden drugiemu zachować z pilnoscią starszych swych y tych artykułow, pod winą czterech wachlonów; a ktoby sie pod tęn czas nie vczciwie sprawował, albo też czeladz swą płochą wrzuczał y nievczciwością podwodzić ku rosterkom iakim przeciwko panom starszym, takiego powinni panowie starsi karać z drugą bracią, to iest kaczmarzami młodszemi winą, na ktorą sie społecznie namowią.

§ 47. Item. Czeladz wszytka kaczmarska będą powinni bydź posłuszni starszych swych y młodszych pod winą dwu wochlonow y posługi wszelakie domowe, ktore im ich panowie y gospodarze każdego zosobna słuchać nakażą, powinni będą wypełnić.

§ 48. Item. Takowa czeladz będą powinni v panow swych na tydzięn robić, y ieśliby sie ktoremu v pana swego robić nie podobało, tedy powinięn będzie panu swęmu na dwie niedzieli przed odeyściem robotę wypowiedzieć, dla tego, aby sie pan o inszą czeladz postarał, pod winą sześci wochlonow.

§ 49. Item. Myto na tydzięń czeladzi takowym sposobęm panowie ich płacić maią: starszemu po groszy dwanaście, młodszęmu po groszy dziesiąci.

§ 50. Item. Słodownicy z iurysdykcyey iakieykolwiek bądź albo z xięzey, gdyby ktory robić chciał v mistrza, żadęn takiemu nie ma dać roboty v siebie, ażby pierwey podlegli y poddali sie pod posłuszenstwo starszych y sławetnęmu bractwu, pod winą puł kamienia wosku.

§ 51. Item. Słodownik albo towarzesz aby nie śmiał robić z ktoreykol-

*) Widocznie tu się poczynają artykuły czeladne, ale w oryginale nie jest to odznaczone.

wiek iurisdyctiey v żadnego mistra tak słodow iako też piwa v takiego, ktoryby nie był w bractwie a posłuszęnstwie starszych, pod winą dwu wachlonow y mieyską kaźnią.

§ 52. Item. Ktoryby towarzesz albo słodownik wzgardzieł takową vstawą y bractwęm, a ku wzgardzie szedł robić w inszą iurisdictią, lekce sobie ważąc bracią, tedy gdyby zaś chciał przystać do bractwa dla roboty a żywności swey, tedy go nie maią przyiąć ani mu roboty dać tak bracia iako y towarzesze, aż pierwey odłoży y da do bractwa puł kamięnia wosku, a towarzeszom dwa wochlany.

§ 53. Item. Iż sie takowey czeladzi wiele znayduie, ktorzy zwykli na pany y na panie swoie fukać, tedy ktoryby sie takowy znalazł, a panby nań przed starszym skarżył, powinni go starsi karać sześcią funtow wosku.

§ 54. Item. Ktoryby czeladnik zapomniał Pana Boga y vczciwości, na pana swego albo na panią targałby sie reką albo słowęm nie vczciwym, takowego powinni starsi vrzędowi oddać, y wedle występku o executią prosić.

§ 55. Item. Ktoryby czeladnik nierządu iakiego v pana swego dopuścieł, także v wdowy, takiego każdego starsi powinni karać dwiema kamieniami wosku winy nie odpuszczoney.

§ 56. Item. Aby czeladnik nie śmiał nad przystoyność człowieka pospolitego przyciągać do noszęnia piwa, także y inszych wszytkich stanow, tak szlacheckich iako y duchownych, pod winą dwu wochlanow.

§ 57. Item aby sie czeladz vczciwle zachowała v każdego człowieka stanu wszelakiego, gdy piwo roznosą, y panienki ludzkie w vczciwości mieli pod winą dwu wachląnow.

§ 58. Item. Ktoryby sie słodownik ożęnieł a chciałby v kaczmarza robić, takowy względem inszych cechow będzie powinien dać do cechu kaczmarskiego na puł kamienia wosku.

§ 59. Item. Aby każdy v mistra swego nie ważył się robić, gdy mu zakażą starsi przez posła swoiego, pod winą dwu funtow wosku winy nieodpuszczoney, toties quoties by nieposłusznym chciał bydź.

§ 60. Item. Ktoryby słodownik śmiał sie ważyć przeciwko szkodom młynskim robić alias szrutow, a po tym by chciał mieć robotę v kaczmarzow Kleparskich albo cech przyiąć, takowy ma odłożyć winy za swe szkody dwa kamienia wosku nieodpuszczoney.

§ 61. Item. Ieśliby sie co nowego między bracią wszczęło albo przytrafiło, przez wynalazek braci ma bydź sądzono y karano.

§ 62. Item. Ktoryby sie słodownik na flis swą wolą porzuciwszy robotę pańską puścieł, albo do Wisły odszedł, takowego starsi powinni będą karać puł kamieniem wosku; a gdyby przez swoie odeyście szkodę zrobieł iakąkolwiek, albo w słodzie, tedy wedle oszacowania starszych braci będzie powinien panu swęmu nagrodzić.

§ 63. Item. Aby żadęn browarnik nie śmiał panow swoich wyciągać od browaru nad groszy pietnaście, pod winą dwu wachlanów.

§ 64. Item. Czeladz będą powinni pilnować, aby się panu ich szkoda nie vczyniła w czym, tak w browarze iako y w słodowni; a ktoryby za swym niedbalstwem albo piiąnstwęm kotła przypalić, albo sztukę na gumnie zaparzyć, albo słodu na lesiech przypalić miał, takowego będą powinni karać

dwięma wochlanami, a to, w czymby szkodę vczynieł, wedle oszacowania starszych nagrodę powinięn będzie vczynić.

§ 65. Item. Kiedyby ktory czeladnik zmarł, gdy będzie czeladz od starszych obesłana na pogrzeb, będą powinni iść wszyscy, y ciała zmarłych nosić ci, ktorych starsi naznacą, pod winą dwu wachlonow, a starsi im będą leytucha y swiec dawać, y posła za nagrodę iego do obesłania czeladzi na pogrzeb prosić.

§ 66. Item. Aby sie żadęn niesmiał panom swym odmawiać pod winą czterech funtow wosku.

§ 67. Item. Aby sie żadęn czeladnik nie ważył czeladnika wędrownego oprocz starszych kaczmarskich przyimować, a to dla poważania listu od vrodzęnia y rzęmesła, pod winą puł kamienia wosku.

§ 68. Item. Ktoryby mogąc mieć robotę, a robić nie chciał, takowego starsi bez omięszkania maią vrzędowi oddać y od miasta wygnać, iako na chultaia rzecz dać.

§ 69. Item. Aby czeladz była w browarze pilna y trzeźwa dla niebespieczęnstwa od ognia, pod winą dwu wachlonow.

§ 70. Item. Aby sie żadęn czeladnik nie ważył piwa odtaczać panskiego, a czym inszym dolewać, zkąd zwykłyby sie piwa psować, o co człowiek pospolity skarzy, pod winą dwu wochląnow.

§ 71. Item. Aby żadęn czeladnik nie śmiał czeladzi ludzkiey do piwnice puszczać ku szkodzie pana swego, pod winą dwu wachlonow.

§ 72. Item słodownik, ktoryby służąc albo robiąc v mistrza, zaniedbał posługi domowey, ktorą powinien mistrzowi, a zabawiałby się piianstwem albo kartami, takowy ma bydz karąn iednym wochląnęm y mieyską kaźnią winy nieodpuszczoney toties, qvoties by sie tego ważył, a zatym omieszkanie w robocie panu swemu czyniełby.

§ 73. Item. Ktoryby słodownik szwarki y gomony czynieł z bracią swoią drugą czeladzią meską albo białogłowską, powinien go gospodarz albo pan iego do starszych oddać, a starsi powinni go karać czwiercią kamienia wosku. A ieśliby obraził albo ranieł towarzysz towarzysza, albo dziewkę pana swego, powinni go starsi karać pułkamięnia wosku, y z ktorym sie iednać y balwierza zastąpić powinien. Y toż się ma rozumieć o czeladzi tey, ktorzy sie na gospodzie powadzą od rożnych kaczmarzow, tąż winą od starszych maią bydź karani, gdy na nich skarga przyidzie.

Te wszytkie artykuły wyży pomienione starsi będą powinni we wszytkim exeqvować y onym dosyć czynić. A ieśliby im dosyć nie czynieli, y ich in toto qvam in parte nie exeqvowali, tedy bracia młodsi będą mieli moc karać każdego zosobna puł kamieniem wosku.

Qvoniam hi omnes igitur articuli superius recensiti, neminem alium, quam socios contubernij eiusdem afficiunt atque ad formandos iuventutis mores retinendamque disciplinam civilem sunt instituti et per nos in ordinem redacti, sanciti et promulgati, idcirco eisdem robur debitae et perpetuae firmitatis (si et in qvantum publicis regni constitutionibus in nullo derogent) praesentibus apponimus, ac in aevum duraturos decernimus. Harum testimonio literarum, quas manu nostra subscripsimus, sigilloque regni nostri communiri mandavimus. Datum Cracoviae die tredecima mensis Decembris, anno

Domini millesimo qvingentesimo septuagesimo octavo, regni vero nostri anno tertio. — Stephanus rex. — Iosephus Valentinus Iakubowski regni secretarius sst. — Procurantibus Stanislao Kozieł et Ioanne Branschwig etc.

Z oryginalnego potwierdzenia króla Augusta II z r. 1703.

656. 1578. die 15. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium contubernio muratorum Cracoviensium a Sigismundo Augusto rege Poloniae a. 1552. impertitum, ratum facit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liwoniae etc. princeps Transyluaniae. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, harum notitiam habituris, exhibitas esse nobis nomine fraternitatis muratorum ciuitatis nostrae Cracouiensis literas pargameneas titulo et sigillo serenissimi olim Sigismundi Augusti regis communitas, sanas, saluas et integras omnique suspitione prorsus carentes, continentes in se certos articulos et ordinationem eiusdem contubernii, supplicatumque est nobis nomine eorum, vt easdem authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum tenor Polonico idiomate scriptus, sequitur estque talis:

(Sequuntur literae Sigismundi Augusti regis Poloniae de anno 1552. N. 476. praemissae).

Nos itaque Stephanus rex praenominatus supplicationi praedictae benigne annuentes, praeinsertas literas et omnia in eis contenta, prout in vsu et consuetudine earum extiterunt, approbandum, ratificandum et confirmandum esse duximus, approbamusque, confirmamus et ratificamus praesentibus literis. Insuper e gratia nostra regia articulos infrascriptos illis addimus, quarum (s) est tenor:

§ 1. Ieslibi ktori s cudzoziemczow tak z Wlochow, Niemczow iako tes i s Poliakow chczial mistrzowacz sobie, tedi zadnemu nie ma bidz wolno przekazacz (s) thim mystrzom, ktorzi tu wobecz mięskaią i czech trzimaią, asbi pierwei prziiął czech albo bracztwo z mystrzami Krakowskiemy. A ieslibi ktori vpornie chczial mistrzowacz, tedi mu nie maią dopusczicz i do vrzędu takiego wziącz, pod ktorimbi vrzędem robil tak w Krakowie iako i w Kazimierzu, takze na Kleparzu, na Garbarzach i wszędi. A ieslibi w dworze ktorim mięskal, tedi wziącz go z vrzędem groczkiem.

§ 2. Item mitho czeliadzi ma bidz placzono do ręki tak, iako wissei na prziuileiu stoy, azeby ieden drugiemu czeliadzy odwabiacz sie nie wazil pod winą kamienia wosku.

§ 3. Item abi schadzek zadnich niemieli, iedno w gospodzie zwikłei, pod winą kamienia wosku, ktoribi się tego wazil.

Decernentes easdem quantum iuri communi et constitutionibus publicis non derogant, in omnibus earum punctis, conditionibus et articulis robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem et testimonium praesentes manu nostra subscripsimus et sigillum nostrum subappendi

iussimus. Datum Cracouiae die quindecima mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri anno tertio. — Stephanus rex sst. — Ioannes Tharnowskj Wladislauiensis, Crusficiensis praepositus s. r. m.(s) manu propria sst.

Acta Consul. Casim. 765, str. 678. Oryginał tego przywileju spisany na pargaminie, opatrzony pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurze z białego i różowego jedwabiu, znajduje się w cechu murarzy Krakowskich.

657. 1578. die 16. m. Decembris, Cracoviae.

Stephani regis Poloniae decretum, inter braxatores braseatoresque et consules Cracovienses litem dirimens.

Stephanus dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiouiae, Woliniae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, uniuersis et singulis, vocatos fuisse ad nos et tribunal nostrum literis citationis nostrae famatos proconsulem et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis de eijsdem offitiis bonisque eorum omnibus mobilibus et immobilibus, a famatis senioribus totaque fraternitate contubernij braxatorum siue braseatorum eiusdem ciuitatis nostrae commemoratae, contraque eosdem inter ceteras iniurias et grauamina, eadem cittatione nostra circumscripta, hoc quoque unicum praeiuditium sibi ab eisdem citatis illatum proposuisse judicialiterque de eo coram nobis ac juditio nostro conquestos esse, quod uidelicet illi ipsi citati proconsul et consules ciuitatis nostrae Cracouiensis eiusdem offitii sui praetextu et absoluta sua quadam potestate autoritateque septuaginta florenos Polonicales in anno praesenti quasi expeditionis publicae in negotiis ciuitatis nomine, pro viatico nuntiorum suorum, quos Leopolim ad nos nescitur qua de causa, miserant, ab ipsis tantum actoribus eorumque contubernio vi potius ac violenter, quam jure vel ex debito aliquo exigere non dubitarint, immo de facto eisdem actoribus repugnantibus et retinentibus exegerint, in graue ipsorum damnum et non ferendum praeiuditium, uti commemorata iniuria illatumque actoribus a citatis grauamen, praenarratis citationis nostrae literis habebatur circumscriptum. In termino itaque hodierno hucusque ex eadem citatione nostra legitime continuato coramque nobis et juditio nostro proueniente, partibus utrisque personaliter coram nobis et iuditio nostro comparentibus, atque controuersias suas occasione praemissae iniuriae una cum adnexis rationibus suis parte ab utraque in juditium nostrum illatis, excitantibus, ipsisque citatis sese vel maxime consuetudine ciuitatis inueterata in eiusmodi casu seruari solita, tutantibus ac judicialiter defendentibus, ac proinde se nihil temere egisse, sed commemoratae ueteri laudabili consuetudini, cuius virtute id ipsum eisdem liceat, inhaesisse deducentibus: nos cum consiliarijs et jurisperitis nostris controuersia eiusmodi partium ratione praeinsertae iniuriae in juditium nostrum ab ipsis partibus controuertentibus introducta, audita et intellecta, ex quo citati nihil aliud, quam consuetudinem antiquam in exigenda eiusmodi pecunia a contuberniis

pro qualibet necessitate ciuitatis allegant, satisque appareat, praedictam septuaginta florenorum Polonicalium summam a citatis sine eorum beneuolo consensu per actores exactam esse, ideo decernendum duximus decernimusque, citatos nullam exactionem extraordinariam postulante id necessitate ciuitatis publica ab eisdem citatis sine scientia, libero assensu et voluntate eorundem repetere deinceps posse aut debere. Eo tamen spetialiter addito, ut si aliquando necessitate ita iubente, exactio aliqua extraordinaria per uniuersam communitatem in conuentione eiusdem communitatis de omnium consensu laudata fuerit, tum causa, propter quam eadem constituitur axtraordinaria contributio, praesente tota communitate conscribi et quantum unum quoduis contubernium daturum sit, constitui debebit, cum idem de juris et consuetudinis laudate praescripto in aliis ciuitatibus regni nostri obseruari et manuteneri compertum habeamus, quo facto postea de dispensata illa ipsa extraordinarie data pecunia citati rationem sufficientem communitati, quotiescumque requisiti fuerint, reddere tenebuntur et omnino erunt adstricti. Hoc nostro in id mediante decreto. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracouiae feria tertia post festum sanctae Luciae virginis proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri anno tertio. — Ioannes Borukowski r. P. vicecancellarius sst. — Relatio reuerendi Ioannis Borukowski de Bielino regni Poloniae vicecancellarij, praepositi Lancitiensis, decani Warsauiensis. — L. Borutha sst.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu piwowarów Krakowskich. Pieczęć oderwana. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

658. 1578. die 17. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae statuta quaedam sociorum contubernii laniorum Cracoviensium, Casimiriensium et Clepardiensium rata facit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. nec non princeps Transyluaniae, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, reproductas coram nobis fuisse nomine contubernij lanionum Craccouiensium, Kazimiriensium et Ciepardiensium confirmationis serenissimi olim Sigismundi Augusti literas pargameneas, titulo eiusdem serenissimi regis communitas, manu magnifici olim Ioannis Ocieski regni Poloniae vicecancellarij subscriptas et sigillo minori regni cancellariae obsignatas, sanas, saluas, illaesas omnique prorsus suspicione carentes, continentes in se ordinationem certam, ad ipsam regiminis rationem atque adeo modum, prout se in suo ad hoc lanificij munus a contubernio praedicto ascitus, officio quisque gerere debeat, institutam et spectantem et quasi certis limitibus ad semouendas et amputandas malas consuetudines et modestiam atque virtutem amplectendam, circumscriptam et definitam. Quas quidem ordinationis praedictae litteras seu articulos, ut authoritate quoque nostra regia approbare,

ratificare et confirmare dignaremur, supplicatum est nobis. Quarum tenor sequitur et est eiusmodi.

Isz my starszy sz cechu Krakowskiego, Kazimierskiego i Kleparskiego rzezniczy listy swiętey pamięci krolow Polskich na postanowienie i vgronthowanie porządku, iaki by miał bydź miedzy nami przykładem inszych miast w thym nieuposledzonych, statecznie zachowane, nadane i zwyczaiem szamym vthwierdzone maiącz, nicz lepszego bydz nierozumielismy, iedno zeby tesz tho, co od krolow swientey pamięći mamy, dlia więthszey waznosći za szczęsliwego theraznieyszego krolia pana naszego panowania thichze praw pothwierdzenie z łaćinskiego na polskie przełozywszy dlia wszythkich zrozumienia łathwieyszego otrzymali, a zwłascza ze thesz wiele na thym nalezy, aby porządek a iednosc stateczna a nieodmienna miedzy nami iusz zachowana beła, a inszy, ktorzyby na nasze sprawy i postempki patrzali, przykład z nasz zawzdy dobry brali, a za thym aby miastu themu, ktore iest głową inszych, ani na postempkach dobrych, ani na dobrym mieniu, na niczym nie schodziło. Do czego thedy przykłoniwszy się, wiedzącz ze thesz nąm nienamniey na thym nalezy, aby list thaki dla pamięci lepssey do roku trzy kroć czythąn beł, thedissmy miedzy szobą thak postanowili i postanawiamy, ze naprzod pośćie dla więthszey ucćiwosći w czechu zagaionym, kiedy czasz panowie starszy dadzą, drugi raz we dni Krzyzowe, takze w cechu zagaionym, trzeći raz na swienthi Michał w takimze cechu zagaionym, a to ma bydz poranu przed obiadem, czytąn i mocznie i thesz stalie thrziman bydz ma od wszytkich.

§ 1. Wszelaki tedy thowarzysz, ktoryby skądkolwiek prziwandrował, ma miec od mistrza swego, v ktoregoby służyl, dobrego zachowania swego list pod pieczęcią czechową, y pothym mistrzowi, u ktorego się ziedna, ma go ukazać i oddać ma go ukazawszy mistrz panom starszym w czechu, poniewasz gdi się od miasta bierze, sz cechu mu list dayą. A panowie starszy mayą vznać, iesli iest list dobry albo zły.

§ 2. Chcemy thesz, zeby zaden mistrz sz thych trzech miasth niesmiał się wazyć celadnika, ktoriby niemiał listu dobrego zachowania swego, iednać ani chować. A gdyby śię trafiło, zeby towarzysz z Krakowa na Kazimierz, albo sz Kazimierza na Kleparz albo sz Kleparza do Krakowa przysedł, a listuby z sobą nieprzyniosł, takowy ma do dwu niedziel list okazać; a gdzieby nieokazał a mistrz smiał go chować, thedy przepada do cechu kamień wosku y przedsię tego celadnika puscić ma, y tak długo służby niema miec, asz listu dobrego zachowania swego dostanie.

§. 3. Roskazuiemy, zeby zaden mistrz niesmiał sobie celadnika umawiać ani iednać, iedno poscie, tho iest gdy iusz panu dosłużywszy, od pana statecznie odstawszy, sobie wolien bendzie; a ktoryby go przed czassem iednał, albo go od pana odmawiał, a doswiaczonoby się nan, takowy przepada kamień wosku cechowi, y ten thowarzysz niema bydz foldrowan.

§ 4. A ktoryby thowarzisz obieczawszy się mistrzowi iednemu, do drugiego przystał, a miedzy mistrzmi rostyrki czynil, takowy ani themu ani owemu przysządzon bydz ma, alie od miasta ma precz wandrować.

§ 5. Ze thesz czeladz rzeznicza iest doroczna, tho iest, ze się pośćie uyednawszy do postu panu szwemv służyć ma, a iesly ktory za zuchwalstwem

szwem od pana szwego nie na czasz odeydzie, thakowego iesly mogą dostac, ma thak długo śiedzieć, az czasz służby iego wynidzie, a pąn mu powinien spełna mytho zapłaćić; a iesliby go dostać nie mogł, thedi listu dobrego zachowania iemu dać niemaią, a mytho traci. A gdiby pothim listu się upominać przysedł, tedy za on wystempek ma bydz karąn według vznania panow starszych.

§ 6. A iesliby od pana swego beł ukrzywdzon, ma tho przed starszymi powiedzieć, a oni tho opatrzyć maią, poniewasz są articuły, co kazdy sługa powinien panu szwemv, opissane: naprzod wiernosć, uczciwosć, posłusenstwo, co się y w lisciech ich dobrego zachowania doklada. Wiernosć a statkiem pańskim szaffuyącz aby go nieobracał ani na karty, ani na pijanstwa, ani na nierząd iaki, ani na czynienie przysmakow, ani niepotrzebne trawienie, zeby nicz na stronę nieodchodziło; vcciwosć, ze się przeciwko panu szwemu ani złem słowem nieuccziwem, ani inszym kstaltem albo obycaiem miothać albo rzuczacź niema, ale onego iako pana szwego a dobrodzieia ććzic, wazyc, szanować i dom iego w wielkiey ucciwosci zachować; posłusenstwo, ze go ma we wszem bydz posluszen, gdy mu koło robothy roskaze, we wszythkim onego usłuchawszy, sz chęncią ma wszythko uczynic, poniewasz mistrzowie przy wstempowaniu do cechu iurament cechowi oddaią. Na ktore tho artikuły wszythkie wyzschey mianowane thowarzysze tak czi, ktorzi w iathkach przedaią, iako i wszyszczy inszy kazdy zosobna panu swemu w cechu iurament oddać mayą, gdisz mistrz dobrego zachowania list za nim daie, a on by się zlie sprawowac i zachowywać mogł. Co gdy bendzie uczyniono, iusz mistrzowie bespiecni bendącz, swiadectwo za nim dobre wydawać mogą.

§ 7. To tesz przydawszy, ze czeladz, ktorzy iedne szą v wdow, aby niesmieli nicz bić, wynosić ani przedawać nad postanowienie i roskazanie mistrzowskie, gdisz oni szą na mistrzowskich mieyscach.

§ 8. A iesliby się ktory takowy naliasł, ktoriby zapomniawszy Pana Boga przysięgi swoię przeciwko ktoremu sz tych articulowi wyzschey opiszanemu przewinił, pierwszy raz ma bydź siedzeniem thidzień karan y kopą pieniedzy, a iesli za thym pierwszym razem nieukaiawszy się drugi raz się tego waził, takowemu rzemiosło ma bydz wypowiedziane, a list dobrego zachowania nie ma mu bydz wydany tak długo, az się cechowi sprawi a rekoymie postawi, ze tego daley czynić niebędzie.

§ 9. Towarzysze, ktorzy w iatkach przedayą, sz tych co mieszo kupuią choć mieszczanin albo mieszczka albo gosć albo sługa albo służebnicza, zeby się s nich nieposmiewali, ani się na nie słowy nieuccziwemi nie miothali; a ktoryby nad tho przykazanie przewinił albo nań skarzono, a w thym go przeświadczono, takowy winą trzy dni śiedzenia i kopą groszy ma bydź karąn.

§ 10. Takze gdi u thowarzysza kto mieszo kupuie, ma mu ye przedać poki u niego przy oknie stoi, a gdy od niego odstampi a okno iego minie, iusz go drugiemu odwoływać niema; a ktoby inaczey smiał czynić, takowy iliekroć tho uczyni, ma trzy dni siedzieć a do cechu przepada dwanascie groszy.

§ 11. A gdibi mistrz ktory w takowych articulach wyzszey mianowanych chciał thowarzisza obwinionego zastępmic, takowy na iego mieyscu ma zasieysc y cechowi kamień wosku przepada.

§ 12. Cisz tesz thowarzysze pod winą siedzenia thrzy dni i pułgrzy-

wniem pieniędzy niemaią w iathkach panskich targowych pieniedzy zostawiac, alie w skrzynkę, ktorą mu pan dać albo okazac w domu szwym ma, na kazdy dzień prosto z iatki, nie bywaiąc ani na gorzałce, ani w gospodzie, ani gdzie indziey kłasć będzie, ktorą zamknąc, klucz wziąwszy ma. A gdy czwarthek przyidzie albo mieszo wyprzeda, szedszy do doma ma ye panu oddać. Ktoriby thego nieczynił, tedy winą wyzschey opisaną ma bydz, ilieby się tego dopuscił, karąn.

§ 13. Przytraffia się tesz tho, ze celadniczy rospustnie sobie poczynaią, czo my hamuiącz, tak ustanawiamy, ze gdiby się ktory celadnik tak starszy iako i młodszy albo karczmą, albo w karti graniem, albo po noczy thulaniem, albo białemi głowami się parał, albo doma nieszypiał, ilie kroć bendzie przeswiadczon, ma bydz winą dwanascie groszy karąn; czi zasię, ktorzi nietilko szami czynią, alie i drugim zły przykład z siebie daią, czi dwoiako maią bydz karani, a tho dlia tego, zeby się dobrzy przy złych niepsowali.

§ 14. Gdzieby tesz thowarzysze poswarzywszy się ieden z drugim, słowa nieuććiwe sobie zadawali, a przysłoby przed starsze zeby ieden drugiemu niezmilczał, then ktoryby złe słowa mowił, cechowi przepada iliekroć sesć groszy, a thego, ktorego słowy obrazi, przed mistrzami w cechu przeprosić ma; a iesliby oba sobie łaiali, obadwa maią dać winę wyzszey opisaną, a zarasz thamze przed mistrzami ziednać i odprosic się mayą.

§ 15. Ochędoznosć w domu tak z strony roboty, iako tesz i z strony naczynia, kthore należą do rzemiosła, aby się zawzdy zachowała, starać się o tho mayą; a gdzieby więc tego ktory niezdzierzał, takowy każdy winą sesći groszy ma bydz karan.

§ 16. Niechczącz tesz, aby towarzysz mistrza bił obciązon, mayą miec mytho pewne naznacone: towarzysz iatęczny ma miec pewnego myta swego grzywien osm, towarzisz sliachtuzny średni ma miec grzywien seść, a młodszy iako się mistrzowi zachowa i yako s nim mistrz zmowić moze.

§ 17. Przypadki insze, ktore trunkielem zowią, takowe ych bydz maią: laterny powleczone, macherzyny, rogi; gdy tesz na miasto poydą zrobic wołu, cielę, barana y wieprza y ynsze bydle wseliakie, od thego ym przychodzić ma, alie ma sobie czasz u mistrza swego prosić, zeby panskiey robocie nicz nieomieskał. Kapy aby zadney dłuzey niewyciągali iedno iako długo macherzyna zostanie, błon tesz zadnych zeby nie smieli wyciągać, krom Kazimierskich wolow, y tho za dozwoleniem mistrzowskim, poniewasz pierwszych liath thowarzisz sobie fartuchy myslali, za ktoremi ciągnienie zył beło pozwoliono, ale ze therasz mistrzowie wszythkie naczynie potrzebne czeladzi dawaią, tedy takowych zył terasz poniechać maią; a ktoryby inaczey uczynił ilie kroc sescią groszy winy ma bydz karan, a gdiby mistrz nad roskazanie nasze smiał mu thego pozwolić, ile kroc tho uczyni, przepada cechowi kamień wosku.

§ 18. A gdy tesz vczen ma na rzemiosło przystac, nie ma bydz przyięty, asz list pod piececią od urodzenia okaze, a mistrz v ktorego bydz ma, on ma ządac u starszych mistrzow, a gdy mu go pozwolią, ma dać zarazem wstempnego do czechu dwanascie groszy, a ma bydz przyięty na rok, iesli na pieniądze, a iesli na wysługę na dwie albo na trzy liatha, iako się z mistrzem tak o pieniądze iako i na wysługą zmowi; i tham w czechu pano-

wie starszy maią mu rospowiedziec, iako się przeciw panu szwemu zachowac ma, zeby panu szwemu wierny a rzemiosła pilny był.

§ 19. Thowarzysze thesz zadnych schadzek, biesiad, thanczow, piwa thowarzyskiego miec nie maią bez dozwolienia panow mistrzow swych, a iesliby się tego wazyli, thakowi siedzeniem i kopą groszy maią bydz karani.

§ 20. Thakze tesz w iatkach kthorzy towarzysze przedaią, w wigilie w piątky nicz nie przedaią; thedy coby mieli proznowac albo gdzie indziey isć, maią celadzi domowey koło obory pomagac.

§ 21. Wedlie wszythkich wyzschey mianowanych articulow mocznie a nieodmiennie maią się zachowac, w niwczym ninieyschemv postanowieniv naschemv nie deroguiąc ani umnieyschaiącz; a ktoryby tesz z zuchwalstwa iakiego przeciwko themu postanowieniu naschemv chciał co wzruszac, a thego nieprzyimowacz, thakowemv listy dobrego zachowania nie maią bydz wydane, y mistrzowie vrzędowi tho opowiedziec maią, a vrząd one iako nieposłuszne y porządkowi dobremu sprzeciwiaiącze szię karać ma, i tak długo takowe im listy wydane bydz nie maią, az się obaczą y swą wolą na stronę odrzucą, panu szwemv słuzic bendą.

Co wszystko sobie strzymacz i przy tim stać mamy a niemniey nic nieodmieniaiącz ani spusczaiącz wiecznymi czasy, a zwlascza ze na uzywaniu i sthałym trzymaniu prawo wszelakie zawiszło. Na co potwierdzenia iakosmy od przodka krola iego mci mieli, prosilismy.

Nos itaque Stephanus rex supplicationi seniorum contubernij laniorum Craccouiensium, Casimiriensium, Clepardiensium apud nos factae, animaduertentes, eam ordinationem ad bonam huius contubernij gubernationem constitutam esse, benigne annuentes, praeinsertas confirmationis olim serenissimi Sigismundi Augusti regis literas in omnibus earum punctis, articulis et conditionibus approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, approbamusque, ratificamus ac confirmamus praesentibus literis nostris, quia in continuo vsu earundem semper extiterint: decernentes easdem robur perpetuae firmitatis obtinere debere. In eiusque rei fidem et testimonium praesentes literas manu nostra subscripsimus et sigillo regni nostri communiri mandauimus. Datum in ciuitate nostra Craccouiensi die septimadecima mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni vero nostri anno tertio. — Stephanus rex sst.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu rzeźników Krakowskich, bardzo uszkodzony, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z pąsowego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego). Przywilej powyższy potwierdzony został przez króla Michała w r. 1671, zaś przez króla Jana III w r. 1676, w zatwierdzeniach tych atoli artykuły od 14 począwszy aż do końca są opuszczone, a artykuł 13 skrócony.

659. 1578. die 20. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegia contubernio albicerdonum Craccoviensium a Sigismundo I. et Sigismundo Augusto regibus Poloniae a. 1545. et 1549. impertita, rata facit.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu białoskórników Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, zielonego i różowego jedwabiu. Potwierdzone przywileje Zygmunta I i Zygmunta Augusta z lat 1545 i 1549 zamieszczone są wyżej pod NN. 441 i 463 niniejszego zbioru.

660. 1578. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium contubernio sutorum Casimiriensium a Sigismundo I. rege Poloniae, a. 1531. impertitum, ratum facit.

Z potwierdzenia króla Jana Kazimirza z r. 1661, przechowanego w oryginale w cechu szewców Krakowskich. Przywilej potwierdzony Zygmunta I z r. 1531 drukowany jest wyżej pod N. 355 niniejszego zbioru; przywilej zaś Stefana króla zawiera jeszcze następujący dodatek:

§. Concedimus insuper memorato contubernio sutorum ciuitatis nostrae Casimiriensis, vt eo melius et efficacius augmentum habere et robur suum retinere valeant, duabus cameris seu institis sutorinis per memoratum contubernium sutorum Casimiriensium suis propriis sumptibus in eodem loco et fundo supra viginti cameras seu institas in praefato priuilegio expressas, concesso, exaedificatis, vtifrui et more vsitato ac consuetudine antiqua possidere, absque vlla census ex iisdem praetactis duabus institis solutione, ea nihilominus conditione, vt iuxta obloquentiam praeinserti priuilegii ex viginti cameris seu institis sutorinis census annuus pro quolibet anno a qualibet instita per florenum vnum Polonicalem perpetuo pendatur et efficaciter soluatur.

661. 1578. die 23. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae piscatoribus Cracoviensibus vendendi pisces cuiusvis generis in foro publico Cracoviensi et Casimiriensi facultatem tribuit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. princeps Transiluaniae, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, certis regni nostri consiliariis ac generoso quoque Michaele Maleczkowski arcis nostrae Cracouiensis magno procuratore industriam ac in capiendis piscibus non uulgarem experientiam piscatorum Cracouiensium sub ripa Istulae in suburbio Casimiriensi manentium, nobis commendantibus, priuilegiumque illorum ad uenditionem liberam omnis et uariis (s) generis piscium minutiorum, uulgo *drobu* dictorum, tam videlicet ex fluminibus, piscinis, stagnis, riuulis, quam quibuscunque aliis aquarum influxibus et decursibus, tum infra, tum extra, tum circumcirca ciuitatem, in foroque publico Cracouiensi et Casimiriensi (per) distractionem casu periisse, ac licet illos iuxta illam consuetudinem retineri, nonunquam tamen iniquitate temporum in eiusmodi uenditione et emptione impediri exponentibus, supplicantibus itaque nobis ijsdem consiliariis atque praedicto generoso magno procuratore arcis nostrae

Cracouiensis, ut ipsis piscatoribus, qui et nobis arcique nostrae ac etiam ipsi ciuitati non inutiles futuri sint, quique a singulis scrinijs ferendis seu vehendis piscibus paratis emptorum nempe ad reuendendum aliunde horum piscium grossum vnum ad magnam procurationem census nomine pendere sunt soliti et tanta experientia ac industria capiendorum piscium praediti esse dicantur, ne deinceps a quoque hominum eo nomine ac etiam in maiorum ac minorum cuiuscunque generis piscium in fluuio Istula supra et infra ubicunque locorum rhetibus omnisque generis instrumentis piscatura ac in foro ciuili publico uenditione perturbentur et molestentur, priuilegio nouo in locum illius amissi, cuius in usu et nunc esse dicuntur ipsis prouidere ac tutos et tranquillos eosdem reddere dignaremur. Cum itaque nullum cuique inde incommodum oriri, imo uero emolumento subditorum nostrorum itidem etiam nostro, ad quos nimirum census solitus redit et deinceps est redditurus, futurum id esse uideamus, onera aequalia ipsis piscatoribus cum reliquis ferentibus, facile assensimus, quo ijsdem emendorum reuendendorumque eiusmodi uarij et diuersi generis piscium ubicunque emptorum ita etiam maiorum et minorum cuiuscunque generis in fluuio Istula supra et infra ubincunque locorum rhetibus omnisque generis instrumentis capiendorum et uendendorum potestatem et facultatem in foro publico Cracouiensi et Casimiriensi concederemus atque hisce nostris concedimus et confirmamus: saluo tamen censu solito ac reliquis oneribus cum caeteris piscatoribus communibus nec derogando quicquam camerae custodiae nostrae Cracouiensis. Quod ad omnium et singulorum, quorumcunque interest, praecipue vero magnifici Petri a Zborow pallatini et generalis Cracouiensis, Camionacensisque capitanei ac generosi Michaelis Maleczkowski magni procuratoris arcis nostrae, atque proconsulis consulumque Cracouiensium et Casimiriensium nunc atque pro tempore existentium noticiam deducentes, illis mandamus, ne ipsos piscatores in hac concessione et conseruatione nostra, illis antea etiam permissa, quam et nos hisce approbamus, aliquomodo turbent aut eorum ratione difficultatem exhibeant uel exhiberi et perturbari a quoquam patiantur, quinimo in hoc vsu emendorum, capiendorum et reuendendorum praefatorum piscium in foro consueto publico Cracouiensi et Casimiriensi atque in praerogatiuis et libertatibus, quibus eosdem iuxta aliorum piscatorum antiquam consuetudinem gaudere volumus, tueantur et manuteneant ac defendant, pro officiorum suorum debito gratiaque nostra. In eorumque omnium fidem ac testimonium hasce manu nostra subscripsimus et sigillum regni nostri appendi iussimus. Datum Cracouiae die XXIII mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, regni uero nostri anno tertio. — Stephanus rex.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu rybaków Krakowskich, tak zblakły, iż już odczytany prawie być nie może. Tekst więc powyższy wzięty został z oryginalnego potwierdzenia króla Michała z r. 1669. U oryginału króla Stefana wisi pieczęć pokojowa z czerwonego wosku, zawieszona na sznurku z pąsowego, żółtego i niebieskiego jedwabiu.

662. 1578. die 26. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio figulorum Cracoviensium anno 1552. impertitum, ratum facit.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu kaflarzy Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, pąsowego, niebieskiego i zielonego jedwabiu. Zatwierdzenie króla Stefana podaje jeszcze następujące dodatkowe artykuły:

Concedimus insuper certos articulos, in quantum iuribus ciuitatis constitutionibusque publicis non derogant, quo melius subsistere et incrementum recipere possit praefatum contubernium figulorum:

§ 1. Ut nemini alteri exceptis nundinis forensibus tam in nobilium quam ciuium lapideis praeter dictos figulos Cracouienses uendere liceat.

§ 2. Item ut extraneis tempore nundinarum a se mutuo ollas et alia cuiuscunque generis uasa fictilia emere non liceat, sed ut unusquisque ea, quae adueheret, uendat ipse ut sua propria, alioquin ut officiose a magistratu quolibet huiusmodi olla et alia uasa fictilia illis accipiantur.

§ 3. Item ne extraneis finitis nundinis forensibus ollas uendere liberum erit.

§ 4. Item ne in fundo episcopi Cracouiensis ollas omnis generis liceat uendere sub paena huiusmodi, quod istae ollae accipiendae essent in arcem Cracouiensem.

§ 5. Item ut liberum sit praefatis figulis arillam circa ciuitatem iuxta antiquam consuetudinem fodere et in usum suum conuertere.

663. 1578. die 28. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut iura mercatorum, qui opulentiores vocantur, conservari curent.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. princeps Transyluaniae. Spectabilibus et famatis proconsuli ac consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati fideles nobis dilecti! Intercessit tempore serenissimi olim regis Sigimundi Primi antecessoris nostri decretum quoddam certorum commissariorum inter mercatores et mercatrices, quae opulentiores cognominantur, vulgo *z bogatich krąmow* ab una, et alteros item mercatores ac mercatrices in loco *smaterhaus* vocato, merces suas vendentes, atque demum faeminas uiliora mercimonia in loco, qui a Cruce denominationem habet, itidem uendentes, ex altera partibus, quo quidem decreto specificatae sunt ac nominatae merces, quae quouis loco uendendae sunt. Hoc uero decretum speciali regis eiusdem Sigismundi Primi priuilegio est confirmatum atque exequutio illius proconsuli ac consulibus Cracouiensibus pro tempore existentibus, est demandata. Quamuis uero haec

ita se habent, et quamuis uetustius etiam regis Cazimiri decretum et plaebiscita quaedam ciuitatis praenominatae in eodem uendicionis negocio intercedant, nihilominus tamen mercatores ac mercatrices, quae opulentiores uocantur, quaeruntur non satis fieri iisdem decretis atque plebiscitis ciuitatis et juribus municipalibus antiquis, perturbarique a nonnullis eam venditionis rationem jngerentibus, nimirum sese tam iis, qui in loco *smaterhaus* uocato, quam etiam iis, qui sub Cruce institas habent, in uenditionem earum rerum ac mercium, quae proprie et ex praescripto eorundem decretorum ac plebiscitorum et jurium municipalium opulentioribus mercatoribus competunt. Et quoniam nihil aequae statum cuiusuis ciuitatis perturbet, quam ordinis dissolutio, omninoque ea, quae tot decretis et plebiscitis sunt firmata, diligenter obseruanda esse existimemus, jdeo mandamus fidelitatibus vestris, quibus exequutio ordinationis et decretorum eiusmodi ex praescripto literarum serenissimi regis Sigismundi Primi incumbit, vt requisitae ab iisdem mercatoribus opulentioribus diligentem adhibeant curam, quo sua jura et praerogatiuae cuique loco attributae, in robore permaneant, decretaque et ordinationes praenominatae in effectum realem et executionem deducantur, neque alteri alteris rationes mercaturae ac uendendi perturbent. Aliter fidelitates vestrae pro debito officiorum suorum et gratia nostra ne fecerint. Datum Cracouiae die 28 mensis Decembris, anno Dominj 157 octauo, regni vero nostri anno tertio. — Stephanus rex subscripsit.

Acta Cons. Crac. 24, str. 807.

664. die 29. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium contubernio cantrifusorum Cracoviensium a Sigismundo Augusto rege Poloniae a. 1558. impertitum, ratum facit.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu konwisarzy Krakowskich. Zatwierdzony przywilej Zygmunta Augusta z r. 1558 podany jest wyżej pod N. 503 zbioru niniejszego. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

665. 1578. die 30. m. Decembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae inter contubernium laniorum Cracoviensium, Casimiriensium, Clepardiensiumque et proconsulem consulesque Casimirienses litem dirimit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiouiae, Woliniae, Liuoniae, etc. princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod cum decreto nostro Warschouiensi designassemus commissarios nostros inquisitionis et scrutinij in causa inter famatos procon-

sulem, consules totamque communitatem ciuitatis nostrae Casimiriensis circa Cracouiam consistentis, actores ab vna, et seniores ac communitatem fraternitatis laniorum ciuitatum nostrarum Cracouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis, parte ab altera, ex remissione a juditio commissariorum siue jnquisitorum nostrorum ad tribunal nostrum deuoluta, prius vero coram offitio magnae procurationis arcis nostrae Cracouiensis agitata, occasione denegatae et prohibitae per eosdem lanios venditionis carnium omnis generis, partium intestinorum et farciminum vulgo *droby* nuncupatorum, per extraneos homines *kiiaki* dictos, in libero ac publico foro Cazimiriensi *wolnicza* appellato, statutis temporibus nempe diebus sabbati incipiendo a festo sancti Bartholomei vsque ad festum sanctorum Trium Regum proximum, singulis annis exerceri solitae, quae quidem intestina et farcimina lanij intercipere conati sunt, vti ea omnia in processu causae ac decreto commemorato nostro actuque reuisorum latius continentur, in terminoque relationum nostrarum propriarum ex remissione memorata a commissariis nostris proueniente hucusque continuato, partibus ipsis per se et per legitimos plenipotentes suos coram eodem iudicio nostro comparentibus et terminum attentantibus atque controuersias suas de juribus et priuilegiis suis prosequentibus, nos cum consiliarijs et jurisperitis nostris controuersia partium juribusque et priuilegiis earundem ac testimonijs coram commissariis nostris productis diligenter reuisis et examinatis, comperimus priuilegio laniorum praescriptum esse tempus liberi fori diebus sabbati in ciuitate Cazimiriensi a festo sancti Bartholomei vsque ad festum sanctorum Trium Regum, per extraneos *kiiaki* dictos celebrandi, atque facultatem scindendorum in quatuor partes carnium esse ijsdem concessam, ex actuque commissariorum nostrorum apparere, partem actoream consules et communitatem Cazimiriensem plura sufficientioraque testimonia pro parte sua induxisse, quam citatos lanios, preterea esse absurdum, cum liceat extraneis hominibus tempore fori liberi carnes omnis generis in ciuitatem Cazimiriensem venum exponendi gratia aduehere diuendereque, vt etiam eijsdem prohibitum esse debeat porcorum farcimina et intestina ac alias minutiores particulas vulgo *grzbiethy, głowiznę, nogi, schaby* etc. appellatas aduectasque diuendere. Proindeque decernimus, proconsulem cum duobus consulibus Cazimiriensibus residentibus coram offitio magnae procurationis arcis nostrae Cracouiensis hinc in termino peremptorio vlterioris diei sex septimanarum juramento corporali comprobare teneri, quod in vsu et possessionae liberae emptionis et diuenditionis per extraneos homines *kijaki* appellatos carnium omnis generis partium farciminum et intestinorum ac aliarum porcinarum minutiorum particularum *grzbiethy, głowizny, nogi, schaby* nuncupatarum, de quibus controuersia inter partes intercessit, tempore fori liberi Cazimiriensis fuerunt. Quo praestito lanij ciuitatum praenominatarum tam extraneos lanios *kijaki* dictos, quam ciues et incolas ciuitatis nostrae Cazimiriensis ac alios homines in libera diuenditione et emptione superius recensitorum omnium, de quibus inter partes controuertebatur, non debent quouismodo aut praetextu amplius impedire. Hoc nostro decreto mediante. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracouiae feria tertia ante festum Circumcisionis Domini proxima, anno eiusdem Domini millesimo quingentesimo septuagesimo

octauo, regni uero nostri anno tertio. — Ioan. Zamoiski r. P. cancell. — Relatio magnifici Ioannis Zamoiski regni Poloniae cancellarij, Belzensis, Knyschinensis, Zamechensis etc. capitanei. — L. Borutha sst.

Dokument pargaminowy, pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

666. 1579. die 26. m. Ianuarii, Casimiriae.

De pice et loris vendendis.

Actum feria secunda in crastino festi Conuersionis s. Pauli. — Prouidi lorifices Kasimirienses vna cum mensatoribus, tornatoribus et doleatoribus, vnius contubernii et priuilegii participibus, proposuerunt aduersus ciues et incolas in domunculis inter *mazniki* ciuilibus degentibus pro eo, quia ipsi in praedictis domunculis lora ex aliis ciuitatibus apportata, praeterea picem praeparatum et non praeparatum atque *opalki*, *maznicze* diuendunt in praeiudicium priuilegii eorum et damnum modo ingens, petentes eos in hac diuenditione cohiberi. Cittatis vero petentibus datae sunt dillationes ad respondendum per quindenam.

Acta Cons. Casimir. 765, str. 490.

667. 1579. die 27. m. Martii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter pistores et cuchleros Cracovienses litem dirimens.

Actum feria sexta ante dominicam Laetare. — Cum famati pistorum Cracouiensium seniores nomine totius contubernij pistorum Craccouiensium contra et aduersus panum melitorum pistores alias *kichliarze* Craccouienses proponerent, quod ipsi in vno eodemque contubernio cum pistoribus existentes, onera eiusdem contubernij antiquitus laudata, suferre censusque retentos et item peccuniam sacrae maiestati regiae nomine totius contubernij expositam, pro interesse illorum persoluere nollent, atque vt per decretum officij praesentis consularis ad satisfactionem obedientiamque debitam adigantur, postularent; pars uero conuenta nempe cuchleri Craccouienses se nequaquam paria cum ipsis onera ferre posse, siquidem pistores Craccouienses, dum actio cum cuchleris Craccouiensibus et Casimiriensibus ageretur, opem illis non tulerint, allegarent, verum se ab impetitione partis actoreae liberam pronunciari expeterent: domini consules considerantes et animaduertentes, cuchleros Cracouienses antiquitus census et alia pleraque ad contubernium pistorum dare pendereque solitos fuisse, decreuerunt atque mandarunt, vt iuxta veterem morem consuetudinemque antiquitus laudatam et obseruatam cuchleri Craccouienses sese gerere, censusque retentos persoluere teneantur, semotis omnibus dilationibus et tergiuersationibus. Quod autem pecuniam per pistores Craccouienses sacrae maiestati regiae datam et exposita attinet, id negocium domini consules ad informationem reique probationem meliorem distulerunt differuntque praesentibus.

Acta Cons. Crac. 24, str. 813.

668. 1579. die 16. m. Decembris, Cracoviae.

Senatus consultum de sociis contubernii pileatorum Cracoviensium.

Actum feria quarta post festum s. Luciae proxima. — Spectabiles domini proconsul cum consulibus ciuitatis Cracouiae compertum habentes in alijs non solum Poloniae sed et Bohemiae, Morauiae, imo et Germaniae ciuitatibus socios artificij pileatorum lanam pro labore ipsorum praeparare semper solitos esse ac solere, ideo petitioni pileatorum Craccouiensium vti iustae et aequitati consentaneae benigne annuentes, constituerunt vigoreque praesentium constituunt omnino habere volentes, vt quilibet pileatorum Cracouiensium socius pro penso seu opere suo lanam praeparare alias *wełnę bić sobie do roboty*, vti in alijs plerisque locis tam Poloniae quam aliarum regionum moris est, teneatur adstrictusque sit.

Acta Cons. Crac. 24, str. 908.

669. 1579. die 20. m. Decembris, Varsoviae.

De vino adusto conficiendo vendendoque.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae etc. Famatis proconsuli et consulibus ciuitatis nostrae Casimiriensis ad Cracouiam, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles nobis dilecti! Relatum ad nos est omnium in vniuersum ciuitatis nostrae praedictae braxatorum nomine, quod etsi illis solummodo ex communium iurium atque priuilegiorum suorum praescripto, adustum vel ut vocant, crematum vinum conficere competat atque concessum sit, nihilominus tamen esse complures in eadem praefata ciuitate alio vitae seu artis generi addictos, qui in contrarium dictorum iurium atque priuilegiorum necnon in praeiudicium atque damnum haud mediocre dicti opificii hominum, hoc ipsum vinum autoritate priuata distillare seu conficere audent. Cum itaque omnium regni nostri subditorum iura atque priuilegia inuiolata conseruari debere, non solum aequum omnino putemus sed etiam et peruelimus, eapropter fidelitatibus vestris mandamus omnino ita habere volentes, vt per seniores dicti braxatorum contubernij praesentibus requisitae, omnibus in vniuersum alterius artis et professionis hominibus in dicta ciuitate commorantibus, mandent atque iniungant, ne eiusmodi vti praemissum est, vinum adustum facere praesumant. Si vero aliquis ea nostra voluntate atque fidelitatum vestrarum inhibitione non curata, ausus aliquid eiusmodi fuerit, in eum autoritate officii sui fidelitates vestrae animaduertant,

nec aliter pro gratia nostra et officii sui debito facturae. Datum in comiciis generalibus Warschauiae die vigesima Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo nono, regni nostri quarto.

Z kopii zawartej w rękopisie Bibl. Jagiel. Krak. N. 118, str. 50.

670. 1579. die 21. m. Decembris, Varsoviae.

De contributione ducillari solvenda.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogithiae, Kiouiae, Volhyniae, Podlachiae, Liuoniaeque etc. nec non Transyluaniae princeps, significamus nostris hisce litteris uniuersis et singulis, quorum interest, quod cum cereuisiae in ciuitate nostra Cracouiensi braxatores siue tabernatores multum sua et sui collegij ac professionis hominum interesse arbitrarentur, si quaenam et antea quidem et nostris paulo superioribus temporibus esset soluendae ab ijs contributionis ducillaris, quae in uulgari *czopowe* vocatur, obseruata ratio, inposterum etiam a nobis proderetur, atque propterea supplicassent nobis, ut ea de re literas nostras significatoriales illis concederemus, planumque id et manifestum ad posteros quoque faceremus: nos aequissimam hanc esse iudicantes eorum supplicationem, litteras imprimis uniuersales seu constitutiones comitiorum de contributionibus soluendis tam serenissimi regis Sigismundi Augusti tempore, quam etiam nobis regnantibus aeditas, esse nobis inspiciendas putauimus. Quibus diligenter consideratis et reuisis, quando quidem plane hoc et dissertis uerbis continebant, in Cracouiensi ciuitate ducillaris contributionis et quidem duplicis, seu ut dici consueuit, duplae nomine ab unaquaque integra coctura grosos quadraginta soluendos esse, quare certam et non dubiam fidem omnibus, quorum interest, tam praesentis temporis quam postea futuris nostris hisce literis atque scripto facimus, hoc ita a nobis ex praenominatis aliquot comitiorum uniuersalibus litteris deprehensum esse, hocque inposterum etiam in similibus contributionibus merito fore obseruandum nimirum, ut quadraginta grossi duplae nomine a coctura qualibet contribuantur, dimidium uero istius, hoc est grossi viginti, si quando simpla instituta fuerit, nisi forte secus quidpiam publico comitiorum decreto sanciatur, qua ratione consuetudinibus etiam quibusuis quantumlibet receptis et priuilegijs priuatis derogari consueuit. In cuius rei fidem ac euidentius testimonium hasce manu nostra subscripsimus et sigillo nostro communiri mandauimus. Datum Varschouiae in conuentione regni nostri generali, die vigesima prima mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo nono, regni vero nostri anno quarto. — Stephanus rex sst. — Petrus Thiliczki.

Oryginał pargaminowy przechowany w cechu piwowarów Krakowskich, opatrzony był niegdyś pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z żółtego, zielonego, niebieskiego, białego i czerwonego jedwiabiu, po której tylko ułomek pozostał. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

671. 1579. die 24. m. Decembris, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium civibus Casimiriensibus a Sigismundo Augusto rege Poloniae a. 1566. impertitum, ratum facit.

Kopia zawarta w Codex iurium et privilegiorum civit. Casimiriae, na str. 165. Zatwierdzony przywilej Zygmunta Augusta z r. 1566 zamieszczony jest powyż pod N. 555 niniejszego zbioru.

672. 1580. die 12. m. Ianuarii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae magno procuratori arcis Cracoviensis mandat, ut cives Wielicenses a venditione salis frustulati Casimiriae et Clepardiae prohibeat.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. princeps Transiluaniae. Generoso Michaeli Maleczkowski arcis nostrae Cracouiensis magno procuratori, fideli nobis dilecto, et in eius absentia suo locum tenenti, gratiam nostram regiam. Generose fidelis nobis dilecte! Iam antea iniunctum fuit fidelitati tuae a nobis, vt eos ciues et incolas ciuitatis Vieliciensis, qui sal frustulatum Casimiriae et Clepardiae contra praescriptum priuilegiorum sallicidarum Cracouiensium diuendere aliquando temere ausi essent, puniret et mulctaret, neque pateretur ab illis ea in re priuilegia sallicidarum Cracouiensium longissimi temporis vsu approbata violari. Quoniam vero accepimus, fidelitatem tuam non hoc, quod merito deberet, ea in re adhiberi studium, ideo commonefaciendam eius rei fidelitatem tuam esse existimauimus, quemadmodum hisce litteris nostris commonefacimus atque eidem precipimus, curet omnino pro officij sui debito, ne quicquam ab illis ipsis incolis Vieliciensibus fieri patiatur, quod cum preiudicio sallicidarum Cracouiensium contraque praescriptum priuilegiorum ipsorum esse videri possit. Factura fidelitas tua pro officio suo et gratia nostra. Datum Varschouiae die duodecima mensis Ianuarij, anno Domini MDLXXX, regni vero nostri anno IIII. — Stephanus rex spt. — Mathias Bech.

Dokument papierowy, na którym poniżej tekstu mniejsza pieczęć koronna wyciśnięta.

673. 1580. die 4. m. Augusti, Casimiriae.

Statuta contubernii pellificum Casimiriensium et Stradomiensium.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quandoquidem incerta est neque satis durabilis memoria humana, consueuerunt prudentes homines scripturae commendare id, quod in aeterna memoria posteritatis haberi volunt. Proinde nos Ioannes pannitonsor proconsul, Ioannes Ruski,

Valentinus Hidek, Petrus Czarni, Stanislaus Pukal, Michael Lanius, Albertus Scharadi, Martinus Cizowski consules ciuitatis Kasimiriae iuxta Craccouiam consistentis, tam residentes quam antiqui, vniuersis et singulis, quorum interest, tam praesentibus, quam futuris, tenore praesentium notum facimus, quia personaliter ad nostram plenariam residentiam venientes, prudentes et honesti viri magistri artificij pellificum Kasimiriae et in Stradom inhabitantes, vicini nostri, obtullerunt nobis quosdam articulos in pargameno descriptos et sigillo appenso ciuitatis praetactae corroboratos, vitam, statum et conditionem eorum in se continentes, ab antecessoribus nostris eis concessos ac confirmatos, pettentes vnanimiter, quatenus eosdem articulos (nonnullis secundum temporis exigentiam correctis et immutatis), more aliorum contuberniorum seruandos innouaremus, approbaremus, ratificaremus et confirmaremus. Quorum tenor sequitur estque talis:

§ 1. Inprimis quicunque huius contubernii pellificum particeps esse voluerit, is primum, vt ex legittimo thoro probisque et honestis parentibus originem ducat, necesse est, idque coram dominis consulibus, si magister huius artifitij effici voluerit, vel coram nobis, si clientulus fuerit aut artificium studere voluerit, testimonio litterarum aut hominum fide dignorum comprobet. Et quem domini consules in conciuem susceperint, ille nobis sufficienter probus erit. Deinde ad contubernium grossos sedecem et duas libras cerae dare tenebitur. Tandem laborare debet specimina sui magisterij, quippe dalmutium, demum pallium muliebre ex pellibus regulinis alias *kosky* et pelliceam foemineam seu virginalem cum appensis manicis alias *sawyesistimi rękawi*. Quibus elaboratis ea debet coram omnibus magistris in contubernio commonstrare; qui si ea specimina decenter pro rei exigentia elaborata ac disposita cognouerint, talem laborantem pro magistro sufficienti reputabunt; si uero praefata specimina minus idonee expediuerit, monstraueritque, talis non debet pro magistro reputari nec suscipi, verum melius laborando ad maius in annum in artifitio exerceri debet. Et si post hec magister fieri voluerit, extunc specimina praefata secundo elaborare et commonstrare debet, et sic deinceps ea comonstrando, donec apte et idonee elaborauerit.

§ 2. Item iunior magistrorum debet esse custos candellarum in ecclesia tantisper, donec eo iunior superuenerit aut ellectus fuerit. Idemque eas ipsas candellas accendere debet singulis diebus dominicis ante euangelium, cum videlicet missale in sinistram partem altaris transportatur, sub poena vnius librae coerae et extinguat post communionem sub simili poena librae coerae, si diutius eas ardere permiserit. Et item in festo Natiuitatis Domini, sacratissimae Paschae, Ascensionis Domini, Pentecosten, ad matutinas praeces, ad maturam, ad summam missam et ad secundas vesperas accendere ac tempore congruo extinguere debet sub paena librae caerae. Idemque ministrabit in contubernio ceruisiam afferendo et infundendo aliaque seruitia faciendo, vt mos in alijs contubernijs expostulat, et vbi necesse fuerit, poenultimus eum adiuuet.

§ 3. Item quicunque magistrorum secreta seu arcana contubernij manifestare repertus fuerit, is paenam dimidij lapidis caerae contubernio succumbet irremissibiliter soluendam.

§ 4. Item quicunque alteri sotios seu laboratores ad suum vel alterius

laborem abduxerit, et in eo conuictus fuerit, is paenam dimidium lapidis caerae coutubernio succumbet.

§ 5. Item nullus magistrorum audeat in foro publico vel secrete cuique ex contubernio in emptione obesse oculorum nutibus neque coeteris quibuscunque indicijs, et quotiescunque id fecisse conuictus fuerit, toties contubernio dimidium lapidis coerae dare tenebitur.

§ 6. Item nemo audeat aliquem sotium, qui hic in ciuitate antea laborauerit, suscipere absque consensu ipsius magistri, apud quem prius laborauerat. Hoc si et quoties fecisse comprobatus fuerit, toties libram coerae contubernio persoluat.

§ 7. Item nemo magistrorum audeat sotio maius praetium, quam promeruisset, soluere sub pena sex grossorum irremissibiliter succumbenda.

§ 8. Item magistri pellificum habeant libere, quoties opus fuerit, famulum dominorum consulum, vt si forte aliquis confratrum seu sotiorum inobediens fuerit, eum praedicto famulo de consensu domini proconsulis in carceres ciuiles dent.

§ 9. Item quicunque magistrorum erga confratres rebellis, inobediens vel tumidus fuerit et super alterum magistrum irruerit, erga eosque inhoneste gesserit vel etiam sententiae seniorum non steterit nec adimpleuerit, js dimidium lapidis caerae irremissibiliter succumbet, salua ad dominos consules appellatione. Si vero in aliquo honesto conuiuio alter alterum confratrem contubernalem iniuriosis verbis infestauerit, lapidem caerae succumbat; atsi manu aut armis aggressus fuerit, js secundum arbitrium confratrum puniatur.

§ 10. Item si aliquis seniorum erga iuniores pertinaciter sese gesserit, eorumque sententiam non susceperit, eique contradixerit, hic lapidem coerae loco poenae succumbet.

§ 11. Item quandocunque archimagister alias *czechmistrz* signum contubernale miserit, statim singuli irrecuse conuenire debent; et si quis praeuentus in contubernium non venerit, extunc poenam grossi vnius luet. Si vero domi non fuerit praeuentus, tum per suos ministros signum ad alium magistrum portare debebit.

§ 12. Item dum cereuisia contubernalis bibetur, nullus rixas seu guerras audeat commouere; jd si fecisse aliquis conuictus fuerit, js achtuale cum cereuisia quanticunque vendetur, magistris dare debebit.

§ 13. Item nullus in contubernium ingredi audeat armatus sub poena sex grossorum irremissibiliter luenda.

§ 14. Cum etiam aliquis magistrorum infra decursum anni vnius non nupserit et quotannis id neglexerit, tenetur singulis annis fratribus vnum achtuale cereuisiae dare, quanticunque illa vendetur.

§ 15. Item cum aliquis fratrum siue magister siue vxor ipsius siue quispiam ex familia in prouisione illorum existens, mortuus fuerit, tum mandato archimagistri per signum contubernale facto, omnes in domicilium mortui conuenire debent vel ad archimagistrum, et cum illo in domicilium mortui transire illumque ad sepulturam deducere; et qui id neglexerit, tenetur libram caerae paenae dare. Si etiam magister domi absens fuerit, vxor loco illius defunctum ad sepulturam sequi debet sub paena librae caerae. Pariter

cum aliquis ex contubernalibus mortuus fuerit, omnes funebri missae ad euangelium adesse et ad offertorium lugubrantem archimagistro praeeunte sequi debent sub simili paena vnius grossi.

§ 16. Item iuniores quatuor magistri defunctum ad tumulum portare et quatuor antecessores illorum candelas portantes illis preire debent. Si vero aliquis eorum non fuerit aut neglexerit, nec alium magistrum loco sui ad id subordinauerit, js libram caerae contubernio dare tenebitur.

§ 17. Item tempore angariarum omnes magistri lugubri missae circa euangelium, cum liber in sinistram altaris partem transfertur, adesse debent, omnesque ad offertorium seniorem magistrum sequi debent; si id neglexerit, in eum paena vnius grossi esto.

§ 18. Item nullus magistrorum antequam sufficienter contubernio satisfecerit, audeat oppificium absque consensu contubernii laborare, neque sotios fouere; soecus faciens pro extraneo reputari et pari paena, qua extranei alias *stuliarze*, puniri debebit.

§ 19. Item quamlibet causam inter magistros vel sotios vel etiam promiscue obortam, opifitio nostro concernentem, ipsimet inter nos discernere poterimus.

§ 20. Item nullus magistrorum audeat pelles suapte mortuorum animalium uulgo *marlicz* repurgare alias *wiprawyacz*, saecus faciens paena lapidis caerae puniatur; vulpes tamen, mardures, castores, asperiolos, scismos et id genus alia aequa potestas elaborandi esto.

§ 21. Item si quispiam pellificum pelliceam antiquam de rebus quibuscunque, vt pote agnelis, vulpibus, regulis dealbatam inter nouas venum exposuerit, is lapidem caerae irremissibiliter paenae succumbet cum amissione dictae pelliceae.

§ 22. Item nemo eos ipsos pellifices in eorum rebus venalibus intraneus seu regni extraneus aggrauare audeat, sed duntaxat summatim vendat tam tempore fori annalis, quam etiam alias quouis tempore. Alieni item pellifices non debent eis in rebus venalibus ipsorum artifitij nocere, neque eas quouis modo vendere, dempto foro anuali; jd si fecerint, tum potestate et auxilio consulari eas pellifices Kasimirienses recipiendi potestatem habeant.

§ 23. Item si quis sotiorum feria secunda non laborauerit, eum magister, apud quem laborat, senioribus manifestare debet; si secus fecisse compertum fuerit, magister ille libram caerae dare tenebitur, sotius vero illius magistri detentionem patietur ex sabbato in diem dominicum. Et si quis sotiorum a labore in media hebdomada cessauerit, nulla legittima causa habita, extunc magister non debet cum tali rationem facere vsque pro die dominico adueniente.

§ 24. Item qui sotiorum magistrum suum eo tempore, quo laborem necessarium habuerit, desereret, extunc illico a ciuitate abire debet sub paena dimidii lapidis caerae.

§ 25. Item cum aliquis iuuenis artificio pellipario operam dare voluerit, is comprobatis literis sui legittimi ortus apud magistrum, circa quem artifitium studere voluerit, per quindenam perseuerare debet propter examen et probationem, num sibi placuerit, et infra hoc tempus suam voluntatem coram contubernio manifestare vel saltem senioribus magistris. Qui si manebit,

extunc magister ipsius primo pro eo reponat grossos octo et libram caerae; si vero ille magister diutius ipsum iuuenem seruauerit, neque illum senioribus magistris manifestauerit, neque pro eo soluerit, tunc pro qualibet hebdomada libram caerae dare tenebitur.

§ 26. Item nullus, qui non sit ex contubernio pellificum, praesumat laborare in domibus seu curijs nobilium, cenobijs tum et in domibus tam apud Christianos ciues et cuiuscunque status homines vllum laborem eorum opifitio concernentem citra consensum contubernij; quod si vero quispiam saecus fecisse conuictus fuerit, eum cum labore offitium quodlibet per suos nuncios ad optata pellificum praedictorum captiuare et carceribus mancipare et poena florenorum duorum punire ac tandem in contubernium pellificum cautione fideiussoria ab eo suscepta remittere debet, vbi itidem paena lapidis caerae puniri debebit. Pellifices vero laborem apud eum praeuentum in contubernium accipere debent.

§ 27. Item nullus extraneus audeat in libero foro Kasimiriensi pelles artifitio pellificum pertinentes exemere absque consensu contubernij pellificum Kasimiriensium.

Nos igitur consules suprascripti veluti hi, quorum curae est honorem et profectum ciuitatis custodire, considerantes suprascriptos articulos vitae, statui et conditionj contubernij ipsorum pellificum congruere, maturo desuper habito consilio, eorum petitionem assensimus, ipsisque contubernium admisimus et ereximus ac ordinauimus, et articulos praeinsertos vna cum poenis sancitis ratificamus, roboramus et confirmamus, decernentes eos vim et robur habituros temporibus perpetuis. In quorum omnium fidem et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Actum et datum in praetorio Kasimiriensj, feria quinta post festum sancti Petri in Vinculis, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo. — Ioannes Gora praenominatae ciuitatis Kasimiriae notarius manu propria sst.

Dokument pargaminowy opatrzony pieczęcią radziecką miasta Kazimierza z zielonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, blado różowego i zielonego jedwabiu.

674. 1580. die 3. m. Octobris, Casimiriae.

Senatus consultum de cerevisia coquenda.

Actum feria secunda post festum s. Michaelis archangeli. — Famati domini consules ciuitatis Kasimiriae in praesentia seniorum contubernii tabernatorum Kasimiriensium ad id vocatorum constituerunt atque laudauerunt, ipsisque senioribus ac toti contubernio obseruandum mandauerunt, vt nullus tabernatorum Kasimiriensium praesentium et futurorum audeat cereuisiae (s) braxare ex dimidio braseo dimidium cocturae cereuisiae, sed quilibet ex integro braseo integram cocturam cereuisiae conficiat. Alias si quispiam dimidium confecisse compertus fuerit, paena quinque marcarum peccuniae dominis consulibus Kasimiriensibus in usum reipublicae irremissibiliter succumbet. Id quod ipsi seniores tabernatorum pro rato susceperunt in idque consenserunt.

Acta Consul. Casimir. 766, str. 1.

Wznowili ten wilkirz rajcy Kazimirscy w r. 1581 w wilię św. Jakuba apostoła, z dodatkiem, iż warki odbywać się mają de quindena in quindenam a primaeua sua coctura incipiendo (Consul. Casimir. 766, str. 231), a potem w r. 1583 feria II post Visitationis s. Mariae proxima (Ibidem str. 803).

675. 1581. die 23. m. Ianuarii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae statuta contubernii pellificum Casimiriensium de anno 1580. rata facit.

Oryginał pargaminowy, zbladły i zniszczony, przechowany w cechu kuśnierzy Krakowskich, opatrzony jest mniejszą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurze z białego, zielonego, pąsowego i niebieskiego jedwabiu. Zatwierdzone statuta z r. 1580 zamieszczone są powyż pod N. 673 niniejszego zbioru. Przywilej króla Stefana ma jeszcze następujące dodatkowe roporządzenie:

§. Ne quisquam cerdonum eas cutes seu pelles, quae pelliceis consuendis sunt aptae, quae apud eos *strziski* vocantur, a ferijs diui Francisci ad festum Epiphaniarum, quando intensiua frigora esse solent, in foro libero Casimiriensi emere audeat, sed alijs minus aptis ad consuendos pelliceos sint contenti, sub paena amissionis pellium emptarum.

676. 1581. die 3. m. Martii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio sartorum Cracoviensium anno 1552. impertitum, ratum facit.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu krawców Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, paliowego, zielonego i pąsowego jedwabiu. Zatwierdzony przywilej Zygmunta Augusta z r. 1552, zamieszczony jest wyżej pod N. 479 niniejszego zbioru.

677. 1581. die 5. m. Martii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae statuta contubernii pictorum, scultptorum et vitrariorum Cracoviensium de a. 1490. et 1497. rata facit.

Oryginał pargaminowy ozdobny, przechowany w cechu malarzy Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z żółtego, czerwonego, białego i orzechowego jedwabiu. Potwierdzone statuta z lat 1490 i 1497 ogłoszone są drukiem w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa pod NN. 346 i 353. Przywilej króla Stefana ma jeszcze następujący dodatek:

§. Praeterea quoniam accepimus, lignarios, fabros et mensarios in praeiuditium dictorum pictorum artem pictoriariam in artificijs suis adhibere, idcirco volumus, vt ab eadem in posterum artibus suis contenti abstineant, neque praedictos pictores in arte sua pictoria quomodolibet impedire praesumant, iuribus nostris regiis et ciuitatis nostrae Cracouiensis in omnibus et per omnia saluis et integris permanentibus.

Dodać tu należy, że w tekscie przejętym statutów z r. 1490 we wstępie, gdzie mowa o odnowieniu statutów, nie 8 jak w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa, lecz 80 lat podanych jest.

678. 1581. die 5. m. Iunii, Cracoviae.

De sociis papyrificum Cracoviensium.

Actum feria secunda post octauas festi sacratissimi Corporis Christi. — Coram officio consulari Cracouiensi constituti personaliter honesti Laurentius Linczowsky papirifex de Krzessowycze et Gregorius Hamerschmidt papirifex de Mogyła, suo et totius contubernij ac sociorum papirificum Cracouiensium nominibus constituerunt plenipotentem Michaelem Trierum artis papiraceae socium, ad exquirendum causam et rationem coram quocunque officio cum quibuscunque personis, ob quam causam extranei papirifices socios illorum, qui artem suam papiraceam apud magistros Cracouienses docuerunt, suscipere atque inter se fouere nolint.

Acta Cons. Crac. 25, str. 54.

679. 1581. die 6. m. Iulii, Casimiriae.

Senatus consultum de praerogatiua reguli sagittariorum in alios non transferenda.

Actum feria quinta post festum Visitationis beatae Mariae virginis proxima. — Famati domini consules ciuitatis Kasimiriae indemnitati et diminutioni prouentuum reipublicae ciuilis, quae per distractionem praerogatiuae et libertate (s) a contributionibus ciuilibus solutione (s) ciuium, qui aliquo anno gallum seu auem ligneum in sagittario communi Kasimiriensi gratia exercitationis institutum, ratione regiminis alias o *krolestwo* e balista detruserit, antiquitus concessae eueniebant, quam praerogatiuam saepe eiusmodi ciues aliis pinguioris fortunae conciuibus propter vtriusque commodum vendere consueuerant, prospicere volentes, sanciuerunt atque laudauerunt in futurum deinceps obseruandum: ne quisquam ciuium et hominum, quisquis ille fuerit, praedictam praerogatiuam in sagittario publico Kasimiriensi assequutam, venderet neque locaret, quin potius ipsemet, qui praefatum gallum penitus detruserit, ex ipsa praerogatiua ac libertate adepta potiatur et gaudeat. Cui quidem ciui seu regi quoties id euenerit, occasione eiusmodi regiminis sagittan. iidem domini consules ratione contentationis pro collatione facienda in subsidium florenos quatuor, per 30 grossos monetae Polonicalis quemlibet florenum computando, ex thesauro ciuili dandos concesserunt.

Acta Consul. Casim. 766, str. 219.

680. 1581. die 24. m. Iulii, Casimiriae.

Consules Casimirienses funificibus Casimiriensibus sex institas conferunt.

Actum feria secunda in vigilia festi s. Iacobi apostoli. — Spectabiles et famati domini consules ciuitatis Kasimiriae cupientes commoda ex locis praecipue desertis ampliare, frequentique petitione funificum Kasimiriensium ad se facta permoti, sex institas sumptu reipublicae ciuilis proprio de nouo erexerunt atque penes lapideam acialem conuentus Corporis Christi *cziemna gwiazda* dictam, in loco publico de consensu reuerendi domini Stanislai Corporis Christi praepositi, constitui fecerunt, atque in eis funificibus praefatis funes omnis generis et lora per ipsosmet artificio illorum elaborata, vendendi potestatem concesserunt: ita tamen, ut etiam incolis domorum ciuilium *maznyki* dictarum, funes omnis generis ab ipsis funificibus (si illis vendere voluerint) iusto praetio emptos, diuendere liceat. Caeterum iidem domini consules animaduertentes ipsos funifices Kasimirienses nonnullas praerogatiuas priuilegio illorum descriptas sine scitu et assensu dominorum consulum contra iura et antiquam consuetudinem et damnum prouentuum ex domibus ciuilibus *maznyki* dictis ciuitati prouenientium, ac etiam reipublicae huius a serenissimo principe et domino, domino Stephano rege Poloniae faeliciter regnante impetrasse, praefatas domos *maznyki* dictas earumque incolas circa diuenditionem in domibus praefatis secundum antiquam consuetudinem picis simplicis et praeparati atque cocti, *maznicz*, *opalek* ac aliarum rerum et mercium, per illos hactenus usque in domibus praefatis *maznyki* dictis vendi solitarum, absque aliqua contradictione et renitentia funificum Kasimiriensium aeque ac ipsos funifices in institis nunc nouiter erectis reseruauerunt. A quibus quidem sex institis ibidem stantes personaliter Andreas Olkuski senior funificum, Franciscus Krzizanowski, Ioannes Krolewski, Christopherus Iaworski et Stanislaus Nowinski funifices Kazimirienses suo et Florianovae viduae nominibus coniunctim et quilibet pro toto pro se et successoribus suis funificibus Kasimiriensibus siue sint in pari tantoque numero siue pauciores, obligauerunt se ex contubernio illorum exigendos censum annuum a qualibet institа per grossos triginta sex pro festo s. Michaelis singulis annis ad praetorium Kasimiriense pro usu reipublicae huius dominis consulibus soluturos.

Acta Consul. Casim. 766, str. 233.

681. 1581. die 28. m. Iulii, Cracoviae.

Statuta sociorum contubernii albicerdonum Cracoviensium.

Actum feria sexta post festum s. Annae. — Nos consules ciuitatis Cracouiae significamus tenore praesentium, quibus expedit, quia coram nobis in residentia consulari comparentes personaliter famati albicerdonum Cracouiensium magistri, suo aliorumque magistrorum illius artificii in inclito regno Poloniae degentium nominibus, exhibuerunt, produxeruntque articulos Polonico idiomate conscriptos, ac de mutuo vnanimique consenssu inter se factos, petentes, authoritate officij nostri eosdem confirmari. Quorum articulorum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis:

§ 1. Naprzod że młodi misthrz, tho yesth, kthori dopiero misthrzem zosthal, ma thrzi liatha bes vcznia bicz.

§ 2. Drugi. Sthari misthrz tho yesth, kthori iusz iednego ucznia viuczeł, moze zasz w rok innego przyiącz, yako belo s starodawna.

§ 3. Trzeci. Vczein każdi ma bicz na pięcz liath iednanj.

§ 4. Czwarthj. Vczein kiedibi szię wiuczeł a thowariszęm zostal, ma wendrowacz thrzi liatha nim misthrzem zosthanie.

§ 5. Piąthi. Naszi misthrzowszczy synowie niemaią iedno yeden rok wendrowacz, albo kthori niechcze, ma przedszię wsithkie obiczaie s towarziszmi thrzimacz, a then fortel maią tilko miecz przi miesczie, przi ktorim zrosli.

§ 6. Sosthi. Kiedi thowarzisz prziwendruie, thedi nie ma za niego na gospodzie bicz więczi zaplaczono, iedno dwa grosza.

§ 7. Siodmi. Vczniowie na ostatnim roku będącz w uczęniu nie maią bicz od thowarziszow przimuszęni do synkow.

§ 8. Oszmi. Sthroni synkow albo vczthi thowarzisky wedie constituciey y posthanowięnia przesz ich msczy pani raycze Crakowskie actis consularibus Cracouiensibus de data feria secunda post festum s. Bartholomei a. 1548 contentam, zachowacz szię maią.

§ 9. Dziewiąthi. Thowarzisz każdi ma szie wczas znalieszcz w domu misthrza szwego, a żadni noczi szwowolnie przebicz, sub paena duorum grossuum (s).

§ 10. Dziesziąthj. Thowarziszowi kożdęmu ma bidź dano za wochlon puloszma grosza, alie w thęn obiczay, żebi mu zadna robotha niebeła przeczіwna, yako zola zrzuczacz, zwedowacz y insze, czo do rzemięsła przisłusza. Zebi thesz od thowarziszow żadne karanie nie beło na łaznią po stharęmu.

§ 11. Iedenasthy. Każdi thowarzisz ma robicz poczawszi od s. Michała asz do mięszopusthu kożdi dzięn do 24 godzinj.

§ 12. Dwanasthj. Thowarziszom niemaią ich rodzaiu listi widane bicz, asz bi pierwi powiedział, gdzie mysthrzem chcze bicz, a dlia thi prziczini isze wielie ich, kthorzy listhi wziawszi albo dosthawszy, do inąd iachali, tham parthaczthwa namnożely.

§ 13. Thrzinasthj. Thowarzisze maią bicz foldrowanj, kthorzy czaszęm niegodnimi biwaią od insich nazwanj thak dlugo asz do rosprawi mysthrzow: a thim thowarziszom rozruch cziniączim nie tak lathwie dacz, yako szię pierwi przidawało.

§ 14. Ostatnj. Yezli szię czo miedzi misthrzami y thowarziszmi zawini w koronie Polsky, ma thesz między misthrzami y thowarziszmi z ziednano bicz y zosthacz według naszego przywilegiu krolia iego msczy; dwiesczie czerwonich złotich paeni (s) kthoribi szię thego waził a do inszego kroliesthwa albo painsthwa o sprawiedliwoscz szię vcziekał.

Nos itaque proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis considerantes

supradictam ordinationem albicerdonum Cracouiensium ab aequi et iusti ratione minime esse alienam, eandemque non solum ciuitati Cracouiensi sed reipublicae commodo et emolumento fore non mediocri casu, ipsam ordinationem albicerdonum Cracouiensium cum omnibus illius punctis, clausulis et articulis ratificandam, confirmandam et approbandam duximus, vti quidem praesentibus approbamus, ratificamus et confirmamus, decernentes, omnia et singula in praesenti ordinatione ipsiusque articulis contenta, robur debitae firmitatis obtinere debere. Ad nostrum tamen successorumque nostrorum consulum Cracouiensium arbitrium et beneplacitum. In quorum omnium fidem et euidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum et datum Cracouie feria sexta post festum s. Annae proxima, anno restauratae salutis 1581.

Acta Cons. Crac. 25, str. 80.

682. 1581. die 17. m. Augusti, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum, inter pannicidas et sartores Casimirienses litem dirimens.

Actum feria quinta post festum Assumptionis gloriosae virginis Mariae proxima. — Quum oborta fuisset coram officio consulari Casimiriensi causa et actio inter seniores totamque communitatem pannicidarum Cracouiensium actores ab vna, et seniores ac totam communitatem contubernii sarctorum Kasimiriensium conuentos parte ab altera, occasione diuenditionis tunicarum et vestium de panno nouo, per ipsos sartores Kasimirienses elaboratarum nouarum et venum expositarum non solum in foro antiquario seu scrutario, quod vendetam seu tandetam vocant, verum etiam in aliis locis ciuitatis, aduersus praerogatiuas et priuilegia ipsis actoribus per serenissimos reges Poloniae concessa et antiquum usum, in quorum possessione fuerunt, et nedum per ipsos seniores magistros totamque communitatem sartorum Kasimiriensium, verum per alios quoque sarctores, qui in curiis et domibus nobilium et spiritualium personarum habitant, sub praetextu sartorum Kasimiriensium exercere ac facere solitae, in qua causa praenominati pannicidae Cracouienses produxerunt testimonium de antiquo usu et receptione nouarum vestium, per pannicidas tam Cracouienses quam Kasimirienses ipsis sartoribus fieri solita, de data ex actis consularibus Kasimiriensibus feria sexta post festum s. Bartholomei anno Domini 1570, deinde decretum sacrae magestatis regiae sub sigillo dominorum aduocati et scabinorum iuris supremi Maidemburgensis castri Cracouiensis, de data originalis decreti Cracouiae feria sexta in vigilia festi Omnium Sanctorum anno Domini 1578, quo videlicet cautum est, ne amodo et deinceps inposterum seniores contubernii sarctorum sarctoresque ipsi vestes de nouis pannis confectas tam in foro antiquario Cracouiensi, quam etiam in aliis locis ciuitatis in damnum et praeiuditium pannicidarum censuumque regiae magestatis et ciuilium, ex pannicidio quotannis per eos pendi solitorum, sub mulcta decem millium florenorum auri puri Hungaricalium iniuncta, vendere omnino audeant: petierunt igitur praedicti seniores pannicidarum Cracouiensium, se circa praedictum decretum sacrae magestatis regiae atque antiquum usum conseruari, ipsisque senioribus sarctorum atque sarctoribus Kasimiriensibus venditionem nouarum vestium de panno nouo confectarum, omnino et ubique locorum inhiberi. Porro seniores magistri sarctorum Kasimiriensium sarctoresque ipsi per famatum Albertum Stalny seniorem archimagistrum contubernii sarctorum Kasimiriensium recognouerunt vnanimiter, nullum in contubernio sarctorum Kasimiriensium magistrum esse, qui praetactas vestes de nouis pannis elaboratas et confectas venum exponeret seu aliquando venderet, neque inposterum velle vendendi gratia laborare neque vendere, neque de eis sarctoribus, qui eiusmodi vestes de nouo panno laborarent, quicquam scire in posterum nec intercedere velle temporibus perpetuis, nisi velint decreto s. m. r. satisfacere. Quam recognitionem et submissionem seniorum totiusque contubernii sarctorum Kasimiriensium pannicidae Cracouienses consensu et approbatione officii consularis Kasimiriensis accedente actis praesentibus annotari petierunt atque obtinuerunt.

Acta Cons. Casim. 766, str. 251.

683. 1581. die 7. m. Septembris, Casimiriae.

Senatus consultum de pretio metretarum molarium.

Actum feria quinta ante festum Exaltationis s. Crucis proxima. — Slawny starssi czechu kaczmarskiego Kazimierskiego dawsi czitacz prziwiley themu czechowi od i. k. mczi s. pamieczy krola Sigmunta nadany, de data Lublini in conuentu regni generali feria sexta ante festum s. Ioannis Baptistae 1566, przi bithnosczy Marczina Postrzigaczowicza na then czas arondarza mlinow, prosieli, abi drozei od miar niewicziągal od nich iedno podlug tego prziuileiu i dawnego zwyczaiu. Na tho on powiedzial, ze drozei niewicziąga i owsembi wolial bracz za miari iako w prziuileiu, iako *triticum grani selectissimi* na rinku kupuią, alie oni takiei psenicze niekupuią, iako prziuilei opiewa. Panowie skazali, zebi pan Marczin miernyk zachowal podlug prziuileiu i niedrozey za miari od kaczmarzow bral, jedno iako podlug prziuileiu i dawnego zwiczaiu, i slodi takie miari odbieracz ma, iaki ktho da mliecz. A kaczmarze tess nie maią dawacz slodu niewarunkowy (s).

Acta Cons. Casim. 766, str. 283.

684. 1581. die 6. m. Novembris, Casimiriae.

Statuta contubernii tabernatorum Casimiriensium.

Mi Michal Grob bormistrz, Macziei Placzibabka, Stanislaw Swieboda, Iąn Russki, Valenti Hydek, Piotr Czarny, Stanislaw Pukal, Michal Sterczowąn, Woiciech Sharadi, Marczin Gizowski, Iąn Makowski raicze miastha

Kazimierza przi Krakowie leżączego, wszem wobecz i kasdemu zosobna, komu wiedziecz to nalezi, ninieisem i pothim będączem oznaimuiemi, is przed nasz i vrząd nasz opatrzny Stanislaw Woikowski, Andrzei Pukal, Waczlaw Pichowski, Iakub Kolęndzki, Macziei Gorski i Vrbąn Rozicz, starsi bracztwa kaczmarskiego Kazimierskiego, przisedsi podali i okazali nąm pewne artikuli do porządku ich należącze, przes wsistko zgromadzenie tego bracztwa vchwalone i prziięthe, prosącz nasz imieniem wsistkiego zgromadzenia, abismi na nie zezwoleli, prziięli, pothwierdzieli, a do act nasich wpisacz ie dali. Ktore w te slowa brzmią:

Artikuli przes wsistkę braczią starse i mlodse bracztwa kaczmarskiego postanowione ku chowaniu na wieczne czaszi vmocznione iednostainie:

§ 1. Naprzod is ktoribikolwiek na pothim od tego czaszu chczial nowo przisdz do bracztwa kaczmarskiego niebędącz pierwei w niem prziięthem, albo tesz obiwatelem w miesczie tutecznem Kazimierzu i s przodkow i rodziczow swich, a chczialbi bracztwo prziiącz, then ma pierwey listh vrodzenia swego z vczczciwich rodziczow swich pokazacz, jako iesth dobrego łoza w malzenstwie podlug porządku koscziola krzesczianskiego złączonem vrodzoni.

§ 2. Pothim będzie winien mieiskie prawo przed pani raiczami pokazawsi listh, prziiącz. Tho vcziniwsi ma przeisdz do bracziei gdi bendą w zgromadzeniu, a to z liudzmi osiadlemi ząda cz, abi go w posrzodek swoi prziięli; a gdi ius będzie prziięthi między braczią, będzie winien zaraz dacz do skrzinki naprzod wstępnego zlotich dwa po pulkopiu liczącz w kasdi.

§ 3. Thenze brath nowo prziięthi powinien dacz na potrzebi braczkie i kosczielne, tho iesth na zbroie i ku ochędostwu, ku slusbie Bozei i pogrzebu, czial zmarlich przikriczia powinien dacz pięthnasczie grziwien liczbi i monethi Polskiei, po 48 grossi w kasdą grziwnę liczącz, s kthorich pięthnasczi grziwien piecz grziwien na ratuss panom raiczom na potrzebi rzeczipospolitei mieiskiey a dziesięcz do bracztwa starssi maią oddawacz. Nadto thenze brath będzie powinien wsistki poslugi braterskie wikonacz wedle zwiczaiu i postępkow insey bracziei starey dotąd, aze insi po niem nastąmpi.

§ 4 Item ktoribi s tich zinąd niebędącz s Kazimierza tutecznego rodziczem (s) chczial telo slodi wirabiacz a piwa nieszinkowacz any robicz, thakowi będzie powinien pierwei listh od vrodzenia miecz i okazacz w cechu i mieiskie prawo prziiącz, pothim z ludzmi osiadlemi do bracztwa przeiscz i ząda cz prziięczia do posrzodku, thakowi powinien wstępnego do bracztwa zlotich dwa po pulkopiu, pothim na ratuss panom raiczom pięcz grziwien po 48 grossi w kasdą grziwnę liczącz, dacz ma i wsistki poslugi braterskie czinicz powinien. A ieslibi thenze pothim chczial piwo szinkowacz, thedi powinien do bracztwa drugą pięcz grziwien dacz i będzie rowni drugiem.

§ 5. Item mistrzowsczi karczmarsczi tuteczni sinowie względem starania przodkow ich, ktore o dobro braterskie i ich samich czinili, na lascze na wieczne czasi od wsistkiei bracziei są zachowani thim sposobem, is ktoribi s nich chczial nowo bracztwo prziiącz a piwo robicz, thedi naprzod ma dacz wstępnego zlothi po 30 (gr.) liczączi, pothem do czechu do bracztwa grziwien pięcz po 48 grossi w kasdą grziwnę polskich liczącz. Thakze tess slusbę powinien będzie odprawowacz poki i iako dlugo inszi po niem nienastąpy. A ieslibi tento mieiski tuteczni rodzicz mistrzowski kaczmarski syn tilko

slodi chczial wirabiacz a piwa nierobicz ani synkowacz, thedi tilo zlotich czteri do bracztwa dacz powinien, a od dathku na ratuss ma bidz wolen.

§ 6. Item nath to wsistko ktorikolwiek do bracztwa tego kaczmarskiego będzie prziięthi, thedi powinien będzie względem starania i praczei starsich na ten czas będączich, ktorą maią o dobru braterskiem i o porządkach, dlia tichze starsich juzinę wedle czasu i potrzeby sprawicz i oddacz, a będzie iako i inszi brath w poisrzodku ich.

Mi wissey opisani bormistrz i raicze wislisawsi te przerzeczone artikuli, obacziwsi tess, iss się do porządku dobrego sklaniaią, na nie zezwolilismi i one prziięli i uthwierdzieli, jakosz zezwalą mi, przeimuiemi i pothwierdząmi ninieiszem pismem naiduiącz to, że maią bidz przes nasz i successori nasze zachowane i wipelnione na wiecznoscz a zwlaszcza że wsistkich bracziei kaczmarskiei zezwoleniem są postanowione i vchwalone. Czemu ku lepsey pewnosczy i wierze pieczęcz nasza iesth do tego przziczysniona. Actum et datum in praetorio Kasimiriensi feria secunda ante festum s. Martini pontificis proxima, anno Domini 1581.

Acta Consul. Casim. 766, str. 347.

W r. 1583 feria VI post festum s. Annae proxima cech piwowarów, słodowników i piwnych szynkarzy powyższą ordynacyję całkowicie skasował, a w miejsce takowej inną pod tąż samą datą uchwalił. Acta Consul. Casim. 766, str. 829.

685. 1581. die 5. m. Decembris, Casimiriae.

De compotationibus nocturnis interdictis.

Feria tertia postridie s. Barbarae. — Prudentes et famati domini consules ciuitatis Kasimiriae in praesentia totius communitatis ad praetorium tunc ad pulsum campanae congregatae, de consensuque illius, consulentes tranquilitati et paci publicae, ne videlicet per nimias compotationes vini et cereuisiae noctu fieri solitas, aliquod periculum eueniat, serio mandantes ordinauerunt, ne quisquam propinatorum vini et cereuisiae vltra horam quintam noctis tam vinum quam cereuisiam propinare nec hospites ea bibentes fouere et suscipere audeat, sub paena quinque marcarum per eum, qui praesentem ordinationem transgressus fuerit, in vsum reipublicae conuertendarum, ad praetorium luenda. Id quod tota communitas eiusdem ciuitatis pro grato suscepit.

Acta Consul. Casim. 766, str. 370.

686. 1582. die 12. m. Iunii, Cracoviae.

De contubernio chirurgorum Cracoviensium.

Nos consules ciuitatis Cracouiae significamus tenore praesentium vniuersis et singulis, quibus expedit, quod cum ad instantiam et affectationem

	mr.	gr.
38. census ex schmeterhausz	169	30½
39. census ex suburbio et domunculis	19	16
40. stroza piscium	156	12
41. distributio publica ciuilis vulgo schos nuncupata	625	—
42. pecunia mutuo accepta	750	—
summa omnium perceptorum totius anni 1565 facit	8235	6

1. Właściwie pozostała po złożonym obrachunku reszta mr. 408 gr. 12½, lecz tylko w zaległościach, nic w gotówce.

22. Wypalono jeden piec wapna, sprzedano skrzyń 22 po gr. 12, a 23 po gr. 15, nadto mierzyc 5 po gr. 20. Pro ciuitatis necessitate totum cementum reliquum conuersum est, pars ad structuram novae fornacis cementariae post Cazimiriam, pars vero ad structuram armamentarii novi inter portas s. Floriani et Slawkouiensis, hoc anno aedificati.

23. Wypalono w 12 piecach cegieł zwyczajnych 197400, pozostało z roku przeszłego 169300, sprzedano 21800 po fl. 2, zendrówek sprzedano 2900 po gr. 8 za sto, na użytek miasta powzięto cegieł zwyczajnych 205200, mianowicie ad fornacem cementariam in nova cementaria post Cazimiriam 18000, ad structuram armamentarii novi 184800; kamżamsowych cegieł wypalono 1350, pozostało 4550, sprzedano 200 po gr. 24 za sto, powzięto na użytek miasta, mianowicie ad armamentarium et domum Podelwie 4350.

24. Wypalono dachówek okrągłych 2000, pozostało 1900, sprzedano 2115 po fl. 2, powzięto na użytek miasta 1135; dachówek szerokich wypalono 6700, pozostało 3500, sprzedano 7850 po fl. 3 gr. 15; posadzanych (quadrangulares) wypalono 29900, sprzedano 23250 po fl. 2.

40. Puszczona w dzierżawę Agnieszce Iarochowskiej za fl. 250.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	26	45½
2. ad villas Dambie et Grzegorzki	15	16
3. marstellae pretium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	86	7½
5. ad marstellam empta	4	20½
6. schrottmagistro cum familia	79	42½
7. necessaria ad schrottmagistrum	11	40
8. rormagistri precium	48	36
9. mercenarijs diurnis rormagistri	68	9½
10. ad rormagistrum empta	42	15½
11. vectoribus ciuitatis	66	29½
12. carpentarii praemium	43	16
13. carpentarii familiae	91	43½
14. ad curiam carpentarij empta	82	17½
15. auena pro equis schrotmagistri et marstellae empta	55	8
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	60	36½
17. muratoris precium	52	—
18. muratoris familiae	263	9½
19. cementarij pretium annuum	8	32
20. cementi crematio	9	29
21. lapides et ligna ad cementariam	126	½

	mr.	gr.
22. horreum laterum utrumque	74	29
23. argilla et arena ad laterificinam	29	9
24. ligna ad laterificinam	84	45
25. sumptus in vectores ac alia laterificinae necessaria	25	41½
26. horreum tegularum et tegularius	22	30½
27. ligna et argilla ad tegulariam	51	8
28. sumptus in vectores ac alia tegulariae necessaria	7	21
29. aedificia ciuitatis communia	757	34½
30. pontalium onera	59	28
31. viarum restauratio	62	42
32. funifici	—	24
33. debita antiqua persoluta	153	19
34. fori et platearum mundatio	61	31
35. praetorij necessaria	479	10
36. prandium consulare	281	32
37. prandium dominorum lonherorum	—	—
38. custodibus portarum et turris praetorij	69	36
39. vigiliae nocturnae	112	32
40. dominorum itinera et ciuitatis nuntij ac conuentus	583	12
41. dona communia	2111	½
42. elemosina et pia opera	23	4
43. vinum dono datum	79	32
44. capitaneo praetorij	26	—
45. circkelmagistro	21	32
46. tibicini turris magnae	65	—
47. campanatori praetorij	16	12
48. lictoribus seu famulis praetorij	130	18
49. canicidae	4	—
50. census hospitalis s. Spiritus	65	—
51. officialium praetorij pretia	277	16
52. vestitura officialium praetorij	162	72
53. pecunia ad census nouos data	—	—
54. census sacerdotum et vitales	576	29
Summa omnium expositorum totius anni 1565 facit	7746	3

15. Płacono owies po gr. 9, 11, 12, 13, 14, 15 i 16 gr. za mierzycę stopniowo od stycznia do grudnia.

17. Murarzem miejskim Gabryel Słoninka.

29. D. 16 Iunij Georgio horologiorum magistro a reparatione horologii (intellige medii horologii in praetorio) dátae sunt mr. 3 gr. 21, — d. 29 Dcbris missi sunt a dominis fl. 70 per 30 gr. Petricouiam in manus notarii officii castren. Petricouien. ad racionem summae, quae eidem notario ex contractu cum ipso facto, dari debet pro aedificatione ibidem Petricouiae in area ciuitatis Cracouiensis, facit mr. 43 gr. 36.

Structura armamentarii civitatis. Extructum est hoc anno ab ipsis fundamentis armamentarium, in quo tormenta bellica ciuitatis seruari debent, vulgo czaikhaus, sumptibus eiusdem ciuitatis, in quod impensa facta inferius est descripta: Vectores mr. 183 gr. 47½, — lapides mr. 103 gr. 6½, — lateres mr. 231 gr. 6, — cementum mr. 21 gr. 42, — asseres mr. 8 gr. 38, — murator cum familia mr. 223 gr. 5, — carpentarius cum familia mr. 29 gr. 16, — fundamentum (mercenario qui vulgo grun-

tarz appellatur) mr. 31 gr. 12, — arbores mr. 18 gr. 36, — lapides Kniszinenses mr. 8 gr. 31 1/2, — tigna, tigilla mr. 8 gr. 45 1/2, — imbrices mr. 19 gr. 33, — clavi mr. 14 gr. 14 1/2, — scandulae mr. 5 gr. 20, — funes mr. 1 gr. 25 1/2, — variae res (pulkuffek, nosche, schaffliki) mr. 3 gr. 34 1/2. Ergo summa in aedificia armamentarii exposita, facit mr. 912 gr. 29 1/2. Suma w rejestrze pod tą rubryką dlatego podana jest mniejsza, bo część wydatków jest przeniesiona pod inne tytuły, n. p. roboty murarskie pod murarza, stelmaskie pod stelmacha i t. d.

D. 12 Maii solutum est Georgio horologiorum magistro, cum iam absoluisset laborem, quem obibat circa horologium turris magnae, a fabricatione rotarum ferrearum ac toto illo labore, quem suscepit in ijsdem rotis fabricandis, quibus secunda campana horologii manu circumvoluitur, taleri 24 gr. 10, facit mr. 16 gr. 34.

36. Podwakroć odbywał się wybór rajców, quod contingit propter mutacionem d. palatinorum; mgfcus enim d. Spitek Iordan de Zakliczin absoluta electione consulari die dnico ante Septuagesimam, non multo post evectus est ad castellanatum Cracc. cui mox (aliquot saltem hebdomadis interiectis) successit in palatinum Cracc. mgfcus Stanislaus Miskowski de Mirow palatinus modernus Crac. electionemque aliam consularem celebrauit die dominico primo adventus anni praesentis. Tak każdy z dwóch wojewodów wziął po fl. 30 w złocie z tytułu sukna i po fl. 100 w złocie z tytułu obiadu.

40. Wydatki na sejmik proszowski i sejm piotrkowski.

41. In diebus Aprilis anni praesentis exigentibus id grauibus atque arduis reipublicae ciuitatis negociis, domini consules miserunt ad conuentum Petricouiensem hoc praesenti anno celebratum, in manus d. nuntiorum ciuitatis flor. in auro Hungaricales 400, ex quibus dati sunt dono mti sacrae regiae ex certa causa floreni in auro 300, mgfco vero d. Valentino Dembienski regni Poloniae cancellario, floreni in auro 100 Hungaricales, facit mr. 433 gr. 16, — d. 19 Maii missi sunt Petricouiam dono iterum mgfco d. Valentino Dembienski r. P. cancellario, ex quadam ardua atque vrgenti causa flor. in auro Hungaricales 30, facit mr. 32 gr. 24, — d. 5 Maii finito iam propemodum Petricoviae conuentu regni, ac tum scilicet, quando d. nuntii ciuitatis, qui erant antea ad conuentum expediti, Cracouiam rediissent, ex certis et grauibus causis expediti sunt denuo Petricouiam ad maiestatem sacram regiam alii nuntii duo ex dominis consulibus, vtpote d. Nicolaus Baranowski et d. Ioannes Morstein, per quos missi sunt a ciuitate hac dono mti sacrae regiae flor. mille per gr. 30; qui porro d. nuntii postremo missi, posteaquam Petricouia Cracouiam rediissent, retulerunt, se mti s. regiae quemadmodum illis erat iniunctum, nomine ciuitatis dedisse dono fl. 1000, sed rebus reipublicae ciuitatis id exigentibus, se ciusdem ciuitatis nomine promisisse eidem mti sacrae regiae alium flor. millenarium, atque ita spectabilis hic senatus volens stare promissis suorum nuntiorum, non multo post in diebus scilicet Iunij alteros florenos mille per nobilem Iostum Ludovicum Decium zuparium Ilkusiensem s. mti regiae denuo misit, facit mr. 1250. (Causa exhibitionis suae mti regiae tanti doni est, vt ciuitas immunis esse possit ab onere soluendae exactionis podvodorum). — Anno eodem finito scilicet iam conuentu generali regni Petricouiae celebrato, pro egregia quadam opera sev officio rndi dni Petri Miskowski regni procancellarii, erga ciuitatem in conuentu per ipsum prestita, misit ei hic spectabilis senatus massam argenti non formati, habentem in se marcas argenti 18 et scot. 7 1/2, quaelibet mr. per fl. 8 gr. 10, facit fl. 152 gr. 18, facit mr. 95 gr. 18, — aliquot hebdomadis post finitum conuentum regni missa est per spectabilem hunc senatum pecunia rndo dno Petro Miskowski regni procancellario loco marcarum argenti 19, illi antea promissi, singulae mr. argenti singulis fl. 8 persolutae, pro nonnullis erga hanc ciuitatem officiis per eum exhibitis, facit fl. 150, facit mr. 93 gr. 36, — d. 27 Iunij spectabilis senatus Crac. gratulatus est de assecutione palatinatus Crac. mgfco Stanislao Miskowski de Mirow palatino Crac. moderno, circa quam gratulationem dedit illius magnificentiae dono tria pocula argentea inaurata, vnum maius, duo vero minora. Id quod erat maius, emptum est a Paulo de Valt, ponderabat mr. 7 scot. 8 1/2, singulae mr. per fl. 14; pro quo solutum est fl. 102 gr 28 1/2; duo vero minora empta sunt a domino Ioachimo Crzizanowski, ponderabant mr. 6 scot. 10, singulae mr. per fl. 14, pro quibus solutum est fl. 90 gr. 2, facit mr. 120 gr. 30 1/2, — d. 12 Sptbris dni consules dederunt dono mgfco Valentino Dembienski r. P. cancellario, tum scilicet, quando illi gratulati sunt de assequutione muneris cancellariatus, cantarum argenti inauratum, habentem in se argenti mr. 6 scot. 10. Singulae mr. solutae sunt per fl. 11 gr. 7 1/2, facit mr. 45 gr. 6.

43. Dana media kuffa vini Ianowi Kmicie pisarzowi ziemskiemu pro egregio quodam erga hanc ciuitatem officio, per ipsum in conuentu regni anni praesentis, in quo erat terrae nuntius, per eum praestito, facit mr. 31 gr. 12.

1566.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Cyrus et Valerianus Pernus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1565	170	46
2. cellarium Swidnicense	12	—
3. pontalium exactio	1045	11 1/2
4. vinorum prouentus ducillarij	1275	25
5. ternarij ducillarii	814	42
6. exacta debita	195	3
7. venditio feni ex pratis ciuitatis	—	—
8. (currus potabilium) schrottgielt	297	18
9. braxaturae cereuisiae, rorgeltt	627	6
10. aduocatia: Stanislaus Voit aurifex	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	52	—
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye	97	12
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	69	6
17. depositorium salis	29	23 1/2
18. paenae pro excessibus exactae	46	38
19. exactio vigiliae nocturnae	89	31
20. exactio canalium	87	18 1/2
21. venditio canalium, lapidum, roborum etc.	235	5 1/2
22. venditio cementi	91	7
23. venditio laterum	197	34
24. venditio tegularum	75	24
25. a mercatoribus Augustensibus	500	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	6
29. pannicidia ciuitatis propria	33	12
30. pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	342	46
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	181	18
34. domus et areae, censum soluentes terragium	107	22
35. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	38	28
36. census ex diuersis locis	11	—
37. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs superius loco schmetterhaus atque circumquaque ex		

	mr.	gr.
omni parte praetorii et fori constructis, collecti	594	9
38. census ex schmeterhaus	168	2
39. census ex suburbio et domunculis	18	40
40. stroza piscium	141	31
41. contributio publica civitatis vulgo schos	53	25
Summa omnium perceptorum totius anni 1560 facit	8164	9

1. Pozostało właściwie po obrachunku z roku 1565 mr. 489 gr. 3, lecz z tego w gotowiźnie tylko mr. 170 gr. 46, a w zaległościach mr. 318 gr. 5.

5. Georgius Schillingk et Valerianus Pernus ternariorum ab exactione ducillaria cereuisiae dupla in conuentu generali Petricoviensi anni 1565 laudata, collectores.

14. Powzięto z czynszów mr. 44 gr. 24, z owoców mr. 1 gr. 12, z siana i potrawu mr. 51 gr. 24.

18. Exacta est pena a Gendziecz, Ptak et Slawek tabernatoribus Crac. ideo, quia non dirigebant iacula ad scopum, quemadmodum fuit illis a dominis praeceptum.

21. Campana, quam Simon pixidarius regius ad horologium nouum turris magnae iussu dominorum consulum fabricauerat, quod inamenum sonum reddebat, est per eosdem dominos reprobata, in eiusque locum conflata est ex alia materia alia campana per Andream stannifusorem. Ad quam conflandam empti sunt pro peccunia ciuitatis cupri cent. N. 15 ab heredibus domini olim Georgii Gutteter, singuli cent. per fl. 10, emptum etiam est stannum purum a Ioanne Kmeller cent. $3^1/_2$ per fl. 21 gr. $21^1/_2$, quod vtrumque constituit summam mr. 141 gr. 12.

22. Wypalono jeden piec wapna, z czego sprzedano skrzyń 263 po gr. $16^1/_2$ a 12 po gr. 14, oraz 2 mierzyce po gr. 20. Na użytek miasta powzięto skrzyń 120, pars ad domum ciuitatis Podelvie, pars ad armamentarium.

23. Wypalono w 9 piecach cegieł zwyczajnych 148500, pozostało 136800, sprzedano 156900 po fl. 2 za tysiąc, zendrowek 950 po gr. 8 za sto, powzięto na użytek miasta zwyczajnych 60250, mianowicie ad armamentarium perficiendum, pro pauimento ibidem lateribus constrato, et pro structura domus ciuitatis Podelwie in platea castrensi alijsque ciuitatis communibus aedificiis.

24. Wypalono dachówek okrągłych w czterech piecach 5100, pozostało 650, sprzedano 7000 po fl. 2; szerokich dachówek wypalono 12000, pozostało 2350, sprzedano 6162 po fl. 3 gr. 15, na użytek miasta powzięto 488; posadzanych dachówek wypalono 24000, pozostało 6650, sprzedano 26750, na użytek miasta powzięto 700.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	26	$17^1/_2$
2. exposita ad villas Dambie et Grzegorzki	21	$2^1/_2$
3. marstellae pretium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	92	39
5. ad marstellam empta	4	$19^1/_2$
6. schrottmagistro cum familia	81	34
7. necessaria ad schrottmagistrum	8	43
8. rormagistri precium	51	46
9. mercenariis diurnis rormagistri	87	15
10. ad rormagistrum empta	91	2
11. vectoribus ciuitatis	120	23
12. carpentarii pretium	43	16
13. carpentarii familiae	150	16
14. ad curiam carpentarij empta	100	$20^1/_2$

	mr.	gr.
15. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta . .	55	38
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	106	19
17. muratoris precium	52	—
18. muratoris familiae	93	8
19. cementarij precium annuum	8	32
20. cementi crematio	8	36
21. lapides et ligna ad cementariam	139	28
22. horreum laterum utrumque	55	33
23. argilla et arena ad laterificinam	42	39
24. ligna ad laterificinam	63	1
25. sumptus in vectores ac alia laterificinae necessaria . . .	30	$6^1/_2$
26. horreum tegularum et tegularius	26	$7^1/_2$
27. ligna et argilla ad tegulariam	35	9
28. sumptus in vectores ac in alia tegulariae necessaria . .	3	22
29. aedificia ciuitatis communia	702	$40^1/_2$
30. tormenta bellica	281	$10^1/_2$
31. viarum restauratio	415	$34^1/_2$
32. pontalium onera	62	40
33. funifici	5	13
34. debita antiqua persoluta	767	5
35. fori et platearum mundatio	57	21
36. praetorij necessaria	549	$20^1/_2$
37. prandium consulare	—	—
38. prandium dominorum lonherorum	78	36
39. custodibus portarum et turris praetorij	69	36
40. vigiliae nocturnae	109	26
41. dominorum itinera et ciuitatis nuntij ac conuentus . . .	517	$35^1/_2$
42. conuentus regni	8	23
43. dona communia	172	$21^1/_2$
44. elemosina et quod captivis septimanatim datum est . . .	36	10
45. vinum dono datum	149	20
46. capitaneo praetorij	26	—
47. circkelmagistro, — tibicini turris magnae	86	32
48. campanatori pretorij	16	12
49. lictoribus seu famulis pretorii	130	—
50. canicidae	4	—
51. census hospitalis s. Spiritus	65	—
52. officialium pretorij premia	285	22
53. vestitura officialium pretorij	165	19
54. census sacerdotum et vitales	567	11
Summa omnium expensorum totius anni 1561 facit	7057	23

15. Płacono owies po 16, $16^1/_2$, 17, 15, $13^1/_2$, 11 i 15 gr. za mierzycę trzechkorcową.

17. Murator ciuitatis Gabriel Sloninka.

29. Solutum est d. Hieronymo Gielhorn pro centenariis 5 et pro libris 30 stanni ad campanam novam horologii in magna turri secundo conflatam, singuli cent. per fl. 22, facit mr. 71 gr. 37, — solutum est heredibus dni olim Georgii Gutteter pro cent. 15 cupri, singuli cent. per fl. 10, facit fl.

150; hec materia tota est conuersa ad eandem campanam, facit mr. 93 gr. 36, — a defluitatione quercuum ad przistan, gr. 8, — d. 24 Augusti solutum est pictori a depingendo armamentario, mr. 5, — pro oleo olive ad mozdzirze in armamentario gr. 10, — solutum est taleri 3 pro 3 lapidibus Knischinensibus ad domum Podelwie mr. 2 gr. 3. — Na tormenta bellica wydano mr. 281 gr. 10½, jakiegoto rodzaju jednak były te tormenta bellica, nie można dojść z rachunków.

36. D. 19 Ianuarii malefico Lipniczki ex terra Culmensi rota percusso, pro indusio gr. 7, — d. 2 Martii dominis senioribus, praesidentibus, lonheris et notariis pro salmonibus data parata pecunia, 27 per mr. 1 et gr. 24, facit mr. 40 gr. 24, — ad festa Paschae d. 13 Aprilis loco vini data est parata pecunia tam dominis praesidentibus quam senioribus, cuilibet eorum media barila per mr. 2 gr. 24, dominis lonheris cuilibet vna barila per mr. 5, notariis utrisque cuilibet vna barila per mr. 5, facit mr. 72 gr. 24, — otrzymali oprócz tego po kilka garcy: concionator Polonorum, concionator Germanorum, campanator, schrottmagister, capitaneus, portulanus, famuli d. proconsulis, familia praetorii pro offertorio, circkelmagister, marstella, custos captiuorum, carnifex, razem mr. 3 gr. 37, — pro 66 caponibus, qui d. praesidentibus, d. lonheris et notariis pro festo Pascae de more sunt distributi, per gr. 3½, cuilibet dominorum per sex capones, facit mr. 4 gr. 39; — d. 26 Octobris solutum est sagitatoribus gratitudinis ergo pro cura, quam insumpserunt in iaculis ad scopum dirigendis ex tormentis bellicis mr. 2, — solutum est vietori in zuppa od zabiania w beczki soli gr. 6, — ad festa Natalis Domini rozdano jak na Wielkanoc d. senioribus, d. praesidentibus, d. lonheris et notariis loco vini pecunia parata mr. 72 gr. 24, innym urzędnikom mr. 3 gr. 31; — hoc anno ad festa Natalicia Domini dnis praesidentibus et dnis senioribus necnon dnis lonheris ac etiam notariis loco dorcarum de more distribui solitarum, data est parata pecunia, nempe eorum cuilibet loco integrae dorcae dati sunt gr. 45, facit mr. 25 gr. 15, — hoc anno solutum est singulis septimanis iuxta regestrum manuale septimanale pistori per gr. 50 pro eo, quod dnis consulibus suppeditabat bis in septimana qualibet panes albos pro more alias strucznie, facit pro 52 septimanis mr. 52 gr. 8, — dno Rembieski pro 4 vlnis panni vterfini brunatni per gr. 40, datis sagitatoribus in anno 1565, mr. 3 gr. 16, — pro cutibus pergameni 15 per gr. 10 in vsum cancellarie ciuitatis mr. 3 gr. 6, — solutum est Nicolao Scharffemberk bibliopolae primum pro 1 resa papiri simplicis gr. 30, item pro vna resa regalis ad acta consularia ciuitatis conficienda nova, fl. 5 gr. 10, — d. 8 Octobris solutum est pro 2 minutis protestationum studentum contra senatum et senatus contra studentes gr. 10.

41. Conuentus hic fuit indictus Lublini pro dominica Palmarum, ad eum expediti sunt nuncii, nempe dni Ioachimus Crzizanowski et Iohannes Morstein, oprócz tego sejmik proszowski post dncam Oculi.

43. D. 16 Novbris solutum est poculum argenteum inauratum ex pecunia ternariorum cereuisiae, quod est datum per dominos consules ex certis causis mgfco dno Stanislao Miskowski de Mirow palatino Crac. dono in mense Septembri, ponderabat mr. 8 scot. 8½, singulae mr. per fl. 14, facit mr. 73 gr. 4½. — In diebus Decbris spectabilis hic senatus dedit dono ex certis causis mgfco dno Stanislao Miskowski pal. Crac. fl. centum, facit mr. 62 gr. 24. — Nota, quod in conuentu regni anno praesenti Lublini celebrato, consensu omnium regni ordinum decretum fuit, vt omnes status regni et ciuitates iuxta estimationem ibidem factam, contribuerent mti sacrae regiae certas ac iam ab illo conuentu, quantam quisque dare debebat, denominatas pecuniarum summas in vsum dissoluendi militi mercenario stipendii retenti, atque tum ex eiusdem conuentus decreto missi sunt suae mti sacrae regiae a ciuitate Crac. floreni mille quingenti per gr. 30. Qui cum sub illud tempus ex aerario ciuitatis (aliis nimirum reipublicae necessitatibus exhausto) dissolui non poterant, idcirco accepti sunt aliunde mutuo, quemadmodum sequentium annorum raciones declarabunt.

52. Ian Grot i Mateusz notaryjuszami miasta.

1567.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Cyrus et Valerianus Pernus.

		mr.	gr.
1.	Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1566	529	47½
2.	cellarium Swidnicense	12	—
3.	pontalium exactio	1004	27
4.	vinorum prouentus ducillarii	1135	25
5.	ternarii ducillarii	470	7
6.	exacta debita	261	15½
7.	venditio feni ex pratis ciuitatis	—	—
8.	(currus potabilium) schrotgielt	232	14
9.	braxaturae cereuisiae, rorgielt	633	21
10.	aduocatia: Stanislaus Voit alias Gostiński	30	—
11.	a susceptione iuris ciuilis	90	43
12.	pensa ciuitatis maior	70	—
13.	pensa ciuitatis minor et saepifusorium	50	—
14.	villae ciuitatis Dąmbye	90	—
15.	conflatorium argenti alias brengadem	31	12
16.	quartczoll a panno	69	6
17.	depositorium salis	31	12
18.	poenae pro excessibus exactae	57	38
19.	exactio vigiliae nocturnae	71	15
20.	exactio canalium	101	23½
21.	venditio canalium, lapidum, roborum etc.	134	43
22.	venditio cementi	78	1
23.	venditio laterum	324	35
24.	venditio tegularum	67	1½
25.	a mercatoribus Augustensibus	500	—
26.	balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27.	pannitondia ciuitatis	68	—
28.	domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	6
29.	pannicidia ciuitatis propria	33	12
30.	pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31.	institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32.	domus ciuitatis propriae	343	6
33.	domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	200	6
34.	domus et areae, censum soluentes terragium	98	34
35.	census terragius ex hortis, pratis, pascuis et pasturis	38	28
36.	census ex diuersis locis	11	—
37.	census ciuitatis communes, ex institis in foro, in pannicidiis, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	586	43

famatorum Dominici Hepner, Ioannis Dudkowicz et Ioannis Sonenbergk magistrorum contubernij et fraternitatis chyrurgicorum ciuitatis Leopoliensis, propter perhibendum veritatis testimonium ad officium nostrum consulare famati Bernchardus Parchen, Martinus Iendrzeikowicz, seniores contubernij fraternitatis chyrurgicorum ciuitatis Cracouiensis, vocati accersitique fuissent, id iuramentis suis ad officium suum praestitis recognouerunt testificatique sunt, quod iuxta iura et priuilegia illorum tam per officium nostrum consulare Cracouiense eidem communitati chyrurgicorum ciuitatis Cracouiensis concessa, ac per sacram et serenissimam maiestatem regiam confirmata, ijdem seniores contubernij chyrurgicorum ciuitatis Cracouiensis in consultationem et communitatem semper admittuntur, quoties plebs et communitas ciuitatis Cracouiensis ad praetorium Cracouiense conuocatur, tum quod etiam liberum semper fuit et est id, quod vsu, possessione et consuetudine antiqua roboratum et firmatum est, filios et successores fraternitatis chyrurgicorum Cracouiensium non solum artem chyrurgicam, verum etiam ad quodcunque artificium quiuis illorum sese conferre illudque discere ac exercere voluerit. Quod quidem cum et officio nostro satis clarum manifestumque esse constet, ea omnia tenore praesentium attestamur. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Actum et datum Cracouiae feria tercia ante festum sacratissimi Corporis Christi proxima, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo secundo.

Acta Cons. Crac. 25, str. 180.

687. 1582. die 31. m. Augusti, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter pannicidas et mercatores Cracovienses litem dirimens.

Actum feria sexta in octaua s. Bartholomei apostoli. — In termino ferendae sententiae in causa et actione per famatos pannicidas Cracouienses, actores ab vna, et famatos mercatores ciuitatis Cracouiensis, pannos in domibus et testudinibus illorum vlnatim incidentes, conuentos ab altera partibus, ex translationibus tam per officium consulare, quam etiam communitatem vrbis huius de consensu ambarum partium ex hesterna die in praesentia communitatis pro die hodierna prouenienti, partibus vtrisque coram officio consulari comparentibus terminumque attentantibus, domini consules causa eiusmodi inter praefatas diligenter examinata atque discussa, munimentisque atque allegationibus ac documentis eo in negocio per actoream partem reproductis, bene perpensis ac ruminatis, praecustodientes commoda et prouentus ex pannicidijs ad fiscum s. r. m. videlicet magnam procurationem arcis Cracouiensis prouenientes, inhaerentesque iuribus, priuilegijs, decretis atque mandatis s. r. m. per actoream partem exhibitis, in quorum vsu et possessione ijdem pannicidae Cracouienses hactenus vsque extiterunt, quod et sacramento confirmauerunt, quibus cautum est, ne quisquam ciuium Cracouiensium mercatorum ius ciuitatis habentium, contra iura et priuilegia ac

decreta pannicidarum Cracouiensium in domibus et testudinibus suis domis existentibus, pannos vlnatim incidere audeat sub paena quinque marcarum officio consulari Cracouiensi toties, quotiescunque id facere praesumpserit, luenda; similiter etiam ne quisquam externorum mercatorum pannum vlnatim incidere praesumat sub amissione mercium, id quod etiam constitutione regni mercatoribus extraneis prohibitum est, decreuerunt: ex quo pars conuenta allegans se habere iura et priuilegia super incisione vlnatim pannorum in domibus et testudinibus suis, nulla iura et priuilegia contra iura, decreta et priuilegia pannicidarum Cracouiensium reproduxit, et iura, quae non apparent, non sunt, ipsos mercatores Craccouienses in domibus et testudinibus illorum domi existentibus, pannos vlnatim non debere amplius incidere, sub paena quinque marcarum pecuniae, priuilegio pannicidarum Craccouiensium descripta, toties, quotiescunque aliquis illorum id facere praesumpserit, officio consulari Craccouiensi luenda. Similiter quoque extraneos mercatores contra iura, priuilegia et decreta pannicidarum Craccouiensium non debere amplius in testudinibus et domibus pannos vlnatim incidere, iuxta decretum consulare Craccouiense feria sexta post festum Omnium Sanctorum ao. 1557 desuper latum, duntaxat diebus forensibus sub pannicidijs ciuitatis pannos staminibus illos debere diuendere, sub amissione et priuatione pannorum. Quod quidem in loco dominorum Soderinorum, vti extraneorum mercatorum ius ciuitatis non habentium, Nicolao seruitori illorum coram officio consulari personaliter adstanti, ex officio consulari demandatum est.

Quo decreto consulari famati Iulius del Pace, Lucas del Pace, Paulus Cellari, Antonius de Stesi, Philipus Talduci, Daniel Zeidlicz, Hieronimus Orlemus ciues et mercatores Craccouienses in domibus et testudinibus suis pannos vlnatim incidentes, et Nicolaus seruitor nobilium dominorum Soderinorum grauatos se esse asserentes, ad s. m. r. dominum, dominum clementissimum appellauerunt. Cui appellationi domini consules reuerenter detulerunt iuxta iura et priuilegia ciuitatis Craccouiensis, dum et quando sua s. r. m. in arce Cracouiensi faeliciter constituta fuerit.

Lib. Cons. Crac. 25, str, 226.

Przewód zaś cały tego sporu, wszczętego feria II ante festum s. Margarethae r. 1581, zamieszczony jest w tejże księdze radzieckiej N. 25 na stronach 71, 81, 181 i 223.

688. 1582. die 20. m. Novembris, Varsoviae.

Statuta contubernii cordibanariorum Cracoviensium.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Stephanus Dei gracia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogiciae, Liuoniae, Wolchiniae, Kijouiae, Podlachiae etc. nec non Transyluaniae princeps. Significamus praesentibus hisce literis nostris, quorum interest, huius et futuri temporis vniuersis et singulis, petitum a quibusdam consiliarijs nostris a nobis esse nomine cordouanicorum, qui corium cordouanum vulgo dictum magna arte atque scientia praeparant, hominum

complurium industriorum honesta ratione victum quaerentium, volentium autem eas pro sua virile, quod didicissent, artes in communem hominum vsum effundere, illosque nullis legibus atque statutis, quibus alia operatorum contubernia in regno nostro a diuis antecessoribus nostris donata essent, in certi corporis collegijque formam redactos esse, vt eosdem clementia ac benignitate nostra regia complecti ac certis quibusdam legibus et institutis donare vellemus. Quia vero ipsi de quibusdam, quae ad suae artis exercitium et commodum spectarent, statutis inter se conuenissent, ijsdem plenum authoritatis nostrae regiae robur accomodare volumus. Nos itaque peticioni illorum benigne annuentes, commodoque industriae clementer fauentes, ad contubernij formam ipsos quoque reducendos statutaque ab illis nobis oblata, quod ab aequitate et iuris publici rationibus non aliena eadem esse prospiceremus, authoritate nostra regia benigne confirmanda existimauimus, quemadmodum praesentibus in stabilem et certam contubernij formam eos redigimus, statutaque et leges illorum in omnibus eorum punctis, clausulis et articulis confirmamus rathaque habemus. Eorum autem is est, qui sequitur tenor:

§ 1. Pierwszy ich żądania artikul, ysz gdiby szie mlodzieniecz chczial vczicz rzemieszla kordiwanieczkiego, thego ma mistrz iego viednacz przed zebranęm czechęm, gdzie będzie chlopiecz powinięn pokazacz dowod vććziwego rodzaiu szwego y dobrego zachowania przed tęm nysz thęn rzemieszla zamyszliel. Przythęm ma miecz tęnze chlopiecz pewne rękoymie, ktorzebi zan ręczely, ysz ma w uczeniu thym szwęm bicz wiernęm y poslusznęm, y trwacz w uczęniu czteri latha, pod przepadkiem do czechu dziesziączi grziwięn, bo the bęndąm powinni rękoymie czechowy oddacz iako dlug istotny, gdzieby on chlopiecz viednany niedosluzel czterech lath, albo zasz chlopcza postawicz maią do sesczi niedziel w uczenie pod thęmze rękoiemstwęm; a iesli go w tych sesczi niedzielach nie postawią, tedi iusz vczęn straczy on czasz, przesz ktory w uczeniu byl, a rękoymowie maią rękoięmstwu swęmu y obietniczy doszicz vczinicz.

§ 2. Mistrz od ktorego vczen odszedł niewyucziwszy sie tile czaszu, ile iescze do czterech lath wipełniania vczicz szie mial odesly vczęn, tyle czaszu niema mistrz thęn innego mistrza (s) przymowacz, a ma szie o thęm pilnie staracz, yzby on vczęn iego niewyvczony niesztal szie partaczem gdzie w panstwach naszych, robothą szwą rzemiesla niechanbiel y liudzy nieosszukowal swęm niedoszlęm towarem a nieumieięthnęm rzemieszlęm.

§ 3. Od thakowego viednania winięn thęn nowy vczęn do mistrzowskiey carbony dacz dzieszięcz groszy a do thowarziszkiey pięcz groszy, a thak będzie przyęthy y wpiszan na vczęnie.

§ 4. Po wyuczęniu porządnęm thakowego vcznia będzie mistrz iego powinięn postawicz go przed zebraniem czechowęm y tham go wolnęm z moczy szwey vczinicz y wyznacz, ysz mu doszicz vcziniel za wyuczęnie rzemiosla, trwaiącz poslusznie przesz czteri latha, bo iesli go chcze mistrz przed wysczięm czterech lath wolno pusczicz a dacz mu za wyuczenie, muszi dacz do czechu iedęn z nich dzieszięcz grziwięn, a mystrz nie będzie mogl na mieyscze iego inszego vcznia przyąncz asz do wysczia czterech lath, ktorich szie mial pierszy dovczacz.

§ 5. Ale gdy vczęn porządnie szie vczy a mystrz iego postawy go przed zebrany czech y wolnęm go bicz zna, muszy mu zarasz sescz zlothich po trzidzięsczy groszy przed czechęm polozicz, aby s tich oddal zlothy iedęn czechowy, ysz go thowarziszęm viczinią. Thedi dwadzieszcia groszy przydą mistrzowy (ś) z tego zlothego, a thowarziszom dziesięcz, obroczy na szathy wędrowne (s), a porobiwszy iusz po wyvczęniu dwie niedzieli v mistrza szwoiego zarobek na strawne y muszy zarasz o thęm wędrowacz.

§ 6. Po rzemieslie wędruiącz czteri latha, po skonczęniu czterech lath wedrowky namięnioney ieszli szie do Crakowa wroczy a będzie chczial mistrzęm zostacz, muszi do czechu aby przyęth bel, dziesięcz talerów polozicz tak iako iny przichodzięn, ktori szie indzie wedle thich czechowich porządkow wyuczil; chibaby ktori z nich mistrzowską dzięwkę za zonę wziął, thedi więczey do czechu nieda, iedno pięcz thalerow, a iesly poymie wdowę czechowego zmarlego mistrza pozostalą, tedy będzie do czechu winięn sescz talerow polozicz y będzie za tho do czechu przyęth, będzieli strony rzemieszla wszelkiego godzięn, iako czechowy szą y maią bicz besz wszelakiey ganby prawdziwy.

§ 7. Przydzieli thesz do Crakowa zinąd mistrz porządnego czechu, ktoribi thęm porządkom przeciwni niebel a chczialby czech przyącz s Krakowskięmi kordiwaniky, naprzod pokazacz muszy, za iakięmi porządkamy przyęth bel do pirszego czechu, a iako szie z thęm czechęm rostal, w ktoręm iusz mistrzuiącz, z niego szię wyzwolil. Gdy tho wszitko vczyni a piętnasczie talerow do czechu da, będzie przyęth za mystrza czechu Krakowskiego.

§ 8. Mistrzewicz z inąd poniewasz oczięcz iego nie w Krakowie ale gdzie indziey czechu dostal, thedy thakowy mistrzewicz niema miecz laczniey-szego wesczia do czechu Crakowskiego, iedno iako yny porządnie wpusczony thowarzysz y tho ieszli czteri latha na rzemieslie wędrowal a nauczyl szie lepiey nysz doma; ale ieszli mistrzowicz Krakowskj po obwędrowaniu trzech lath będzie chczial mistrzowacz w Krakowie, nie będzie powinięn do czechu wieczey wlozicz, iedno dwa thaleri, a ieszly mistrzowszką dzięwkę poymie, nie winięn będzie iedno pyszarzowi od zapysza dacz, czo go do czechu wpysze.

§ 9. Wdowa pozostala mistrza czechowego będzieli chcziala rzemieszlo robicz, muszą iey panowie starszy starszego thowarzisza y z inęm mlodszęm do warstatu dacz, y thak iąm przi them prawie zachowacz, dokąd za mąsz nie poydzie, a ona będzie powinna do czechu slacz ilie mistrzowie, iako często będą czo w czechu skladacz na potrzębę czechową.

§ 10. Wszelky thowarzisz ma pilnowacz warstatu mistrza szwoiego godną robothą a spieszną, bo iako thowarzysz nieradby vtracziel czo od mitha szwoiego, by mu go mistrz viącz mial, thak thesz y mistrz slusznie zą̨da, aby mu thowarzysz mytho zasluzel. Nieszlusznie thedi thakowy thowarzysz cziny, ktory besz dozwolęnia mistrza szwego swowolnie z warstatu idzie a mistrzowy robicz zamieskawa, zwlascza gdi sobie w tegodniu swięthо zmisli nad swięthа zwiczayne pospolithe, mistrzowy warstat pustoszącz. Gdi go o tho mistrz iego do czechu oskarzy, maią go mistrzowie starszy pierwszą̨m winnąm tak karacz, ysz za kazdy sproznowany dzięn będzie winien do czechu dacz puloszma grosza, za drugie przewinięnie będzie powinięn dacz pietnasczie groszy, za trzeczięm po dwudziesthu y pultrzeczia grosza; a ieszli szie po czwar-

the krocz będzie thego wazel, będzie mu rzemieslo zlozone y niebędzie do rzemiesla przypusczon, asz mistrze y thowarzisze przenaidzie, iako go winnęm naydą, aby szie thesz mistrzom omieskąnie robotham przesz thowarzisze nie dzialo.

§ 11. Gdy thowarzysz zinąd przywędruie a z gospody da o szobie thowarziszom znacz, ządaiącz aby mu wedle zwiczaiu rzemieszla o robothę patrzali, thedi do thakiey poslugy w dzięn powszedny niema zadęn iscz z mistrzowskiego warstatu, iedno thelko sąm starszy thowarzysz, then ma o iedney a o dwudziestey na zegarze winiscz a robothę przichodniowy ziednacz, pothęm do niego do gospody iscz, trzi grosze nan zaplaczicz, pothęm go do ziednanego warstatu doprowadzicz, a inęm wszitkięm thowarzyszom czechowęm na blisko przyszlą niedziele roskazacz, aby szie do gospodi zeszly ku rospithaniu thego gosczia o dobręm zachowaniu porządkow czechowich wedle zwiczaią. Dali sluszną odpowiędz na zwikle pitanie a znacz będzie, ysz prawdę mowy, maią mu wsisczi sinkowacz y czcicz go wedle godnosczi; wszakze thegosz dnia ma bicz then sink odprawiony, aby na zaiutrz, iesli nie swiętho, kazdi przy swey roboczie bel, a mistrzowy zamieskania nieczinil; a niedali o sobie przistoyney sprawy prziwędrowany towarzisz ale znak pokaze, ysz nie wedle porządku czechowego w rzemieslo przyszedl, niemaiąm thowarzisze sinkowacz, telko mu dopuszczą dwie niedzieli przerobicz, aby na wedrowcze mial sie czem poziwicz.

§ 12. Wyszink zadnęmu thowarziszowy niema bicz chibabi na swietho, aby szie mistrzom roboth nie mieszkalo, ale traffily szie thowarzysz do Krakowa po rzemioslie wędruiącz, a robothi v zadnego mistrza (acz iest godzięn) nie naidzie, thakowęmu maią starszi z czechu dacz zlothy, tho iest trzidzieszci groszy na strawę, aby mial o częm daley wędrowacz a robothy doscz.

§ 13. Zadęn niema od mistrza szwego z warstatu wędrowacz, aszby drzewiey w niedzielni dzięn odpusczęnie wziął, opowiedaiącz mistrzowy, ysz daley dwu niedziel niechcze robicz v niego; thakze thesz rownie y mistrz niema thowarzisza z warstatu szwego odbycz, asz mu drzewiey w niedzielni dzięn opowie, ysz daley dwu niedziel robothy niema v niego.

§ 14. A ieslibi szie czo przeczіw porządkowy czechowęmu miedzy mistrzęm a thowarziszem zathailo, yszbi mistrz towarzisza sanuiancz albo towarzisz mistrza nieoskarzel iedęn drugiego do czechu, on ktori drugiego sanuiąncz nieoskarzel, z winy go wizwolel, ale się sąm w nię wdal, ysz czechowy we wszitkięm pokuthowacz muszy.

§ 15. Mistrz ktori napozniey czech przymie, vcznia sobie niemoze ziednacz asz rok winidzie mistrzowania iego; wszakze moze iako iny mistrzowie trzech towarziszow przyącz, ale tho czechowi będzie powinięn, ysz gdi starszy chczą czech obeslacz a on poslem muszy bycz; a gdy szie mistrzowie do czechu znidą, ych wrotnęm v gmachu, w ktoręm siedzą, bicz muszy dotąd, poky szie nieroznidą. A the poslugi winien będzie, poky inszi mistrz po nięm do czechu nieprzydzie. On thesz po roku mistrzowania szwego wenią przyąwszy, telko dwu thowarziszow będzie mial mocz chowacz, a nie więczey. Nad tho thęn mistrz mlodszi będzie powinięn swiecze braczkie zapalacz y gaszicz w swiętha vrocziste, a na kazde suchednie zalomszą iednacz

y braczia obwiesczacz, aby zadęn nieomieszkal do offiari na zalomszą; a ieszlibi kto zamieskal, winięn go będzie thęnze mistrz oskarzicz w czchu, za czo do bracztwa czteri grosze polozicz ma, iako często zaniedba. Thenże thesz będzie powinięn dacz odniescz swiecze, przykriczie y mary do domu, gdzieby kto w bracztwie rzemieszla thego vmarl, y zasz wszitko po pogrzebie winien tamze odniescz, skąd tho wziętho, wszakze wszitko z wiedzęniem a dozwolenięm panow starszich.

§ 16. Naostatek rzemieszla thęmu przeszkadzaiączi a zwlascza partacze, ktorziby nieprzyąwszi porządku thego od nasz postanowionego, smieli kędi indzie tho rzemieszlo robicz y kordibany do Krakowa ku przedaniu wozicz, takowy karanie podeymą na wszitkięm thowarze szwęm, ktory na thęn czasz przywiozą, a tho będzie wszitko wolno pobracz z wiadomosczią y obwieszczęniem vrzędu zamkowego albo mieyszkiego Crakowskiego; wszakze przeczie wolne cziniemi the od thego, ktorzi czaszu iarmarkow, seymu y przyazdu naszego do Crakowa s takowęmi thowary przyadą y ktorzy na tho prawa przed thęm od krola iego mczi maiąm.

Quae omnia suprascripta rata firmaque a nobis et serenissimis successoribus nostris habebuntur. In quorum omnium certissimam fidem hasce manu nostra subscripsimus et sigillo regni nostri communiri mandauimus. Datum Warszouiae in conuentu regni generali die XX mensis Nouembris, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, regni vero nostri septimo. — Stephanus rex sst.

Z współczesnego wyciągu z akt grodzkich Krakowskich, gdzie powyższy przywilej był oblatowany.

689. [1583]. Cracoviae.

Pactum pannicidarum Cracoviensium cum mercatoribus Cracoviensibus.

Przichilaiącz ssie ad compositionem przess w. m. mcziwy panowie miedzy namy a pany kupczy Crac. faciendam, thedy im thego podzwaliamy non derogando quicquam iuribus, priuilegiis et plebiscitis nostris, per nos in praesentiarum reproductis et coram eisdem lectis:

§ 1. Aby w domiech y w sklepiech sswich czałkiem postawy ssukna wsseliakie każdemu przedawały, a onich na łokiecz ex nunc kramom y ssukienniczom na tho fundowanem ku skodzie y znisszczenyu tak nass vbogich ssukiennikow yako y czinssow k. i. m. sub poena in decreto consulum Cracouiensium de data feria quarta postridie festi s. Annae, anno Domini 1530 lato, descripta et item decreto serenissimi domini Stephani regis Poloniae moderni foeliciter regnantis, domini domini nostri clementissimi ex controuersia inter nos ipsos pannicidas et sarctores Cracouienses habita, feria sexta in vigilia Omnium Sanctorum anno 1578 lato confirmata et approbata, niekrayały.

§ 2. Druga podzwaliamy ym tess thego, zeby z namy na iedney vocatiey przestayącz, w sukienniczach mieiskich Crac. na tho fundowanich y vprzywilieiowanich ssukno wsseliakie na łokiecz krayały y ono każdemu przeda-

wały, y tichże wolnossczy, praw y przywilieyow, ktorich mi ssami zaziwamy, wespolek z nami zaziwaly, y onera tam regalia quam ciuilia niesly, a z nami w zgodzie y w miłossczi mieskały.

Acta Cons. Crac. 25, str. 395.

Powyższa zgoda sukienników z kupcami Krakowskimi pochodząca z czasu między r. 1578 a 1583, wyjęta jest z procesu tychże stron w wilię św. Jakuba apostoła r. 1583 wszczętego.

690. 1583. die 10. m. Ianuarii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter pictores et currifices Cracovienses litem dirimens.

Actum feria secunda post festum Epiphaniarum Domini. — Coram officio consulari Craccouiensi comparentes personaliter pictores Craccouienses, suo et totius contubernij nomine cittatis ad officium praesens consulare Craccouiense currificibus Craccouiensibus, in et contra ipsos proposuerunt, quod ipsi contra iura et priuilegia artificij illorum suos currus omnis generis coloribus depingant, simulque exhibuerunt confirmationem sacrae maiestis regiae domini, domini nostri clementissimi priuilegij, per dominos consules Craccouienses sibi totique contubernio concessi, de data Warschawiae die 5 Martij a. D. 1581, quo cautum est, ne cuiquam, qui contubernij illius non haberet societatem, alias *parthaczowy* pictoream (artem) exercere permitterent siue in Casimiriensi siue Clepardiensi ciuitatibus, aut vbicunque locorum habitauerit, atque se circa idem priuilegium suum conseruari decreto officij praesentis mediante postularunt. Pars conuenta vero, nempe currifices Craccouienses respondendo deducebant, se nunquam vllos pictores aluisse, qui vel effigies vel insignia aliqua sibi depingerent in detrimentum vel praeiudicium praedictorum pictorum Craccouiensium, sed saltem labores suos proprios ornamenti causa simplici colore exornare vel potius delineare solitos esse, dumque id in priuilegio memoratorum pictorum ipsis non sit prohibitum, ideo ab impetitione illorum se liberos pronunciari expetebant.

Domini consules partium allegationibus et deductionibus exauditis, animaduerso eo, quod pictores Craccouienses simplici tantummodo assertione de currificibus conquaeruntur, ideo praedictorum pictorum Craccouiensium priuilegia in robore reseruando, decreuerunt: quandoquidem actor, id quod asserit, probare semper debeat et actore non probante reus absoluitur, ob eam inquam causam currifices ab impetitione actorum liberos pronuntiarunt, siquidem nihil contra illorum priuilegium faciant, neque vllos pictores alant, saluam tamen ijsdem, si illegitimos pictores alias *parthacze* apud eos deprae-henderint, actionem reseruando.

Quo decreto dominorum consulum actores nempe pictores Craccouienses se grauatos esse putantes, ad sacram maiestatem regiam dominum, dominum nostrum clementissimum appellarunt, cui appellationi domini consules reuerenter detulerunt iuxta iura et priuilegia ciuitatis Craccouiensis.

Acta Cons. Crac. 25, str. 290.

Drogą apelacyi zatwierdził wyrok powyższy król Stefan dekretem swym dtto Cracouiae feria quarta in vigilia s. Iacobi apostoli anno Domini 1585. Cons. 25, str. 197. Poprzednio zaś zapadł inny dekret królewski dtto Cracouiae feria III post festum s. Bartholomaei 1583, zabraniający stelmachom Krakowskim, iżby się wozów barwami pociągać nie ważyli. Treść tego dekretu zawarta jest w księdze radzieckiej 25, na str. 563, lecz tekstu aktykowanego nie ma. O koszta tego sporu zapozwali później stelmachy Krakowskie malarzy Krakowskich. Cons. 26, str. 379 i 386.

691. 1583. die 18. m. Februarii, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio pileatorum Cracoviensium anno 1566. impertitum, nec non senatus consultum Cracoviense de a. 1579. ratum facit.

Z potwierdzenia króla Zygmunta III z r. 1616, przechowanego w kopii uwierzytelnionej r. 1801. Potwierdzone dokumenty z r. 1566 i 1579 zamieszczone są wyżej pod NN. 554 i 668 niniejszego zbioru.

692. 1583. die 28. m. Martii, Casimiriae.

De tabernis butyrariarum et halecistarum.

Actum feria secunda postridie dominicae Iudica. — Slawni panowie burmistrz y raycze miasta Kazimirza czestemi y vssilnemi skargami od jateczniczek w maszlnych jatkach y szledziowych mieyskich mieskaiączych będącz poruszęni, a ich laczwieyszey zywnoscczi y niedostatkowi chczącz podpomocz, zwlascza ze thesz kazdy z nich czynsz doroczni y insze poplatki mieyskie na rathusz na potrzeby mieyskie placzą, wezwawszy do vrzedu szwego na rathusz wszystkich okienniczek przekupek im zakazali, aby sie zadna y zaden niewazyl y niewazyla na okniech w domiech y przed domy, thakze po podszieniach tych rzeczy, ktore staradawna w tych tho iathkach maszlnych przedawano, tho iesth oleiow, masla, krup, jagieł, grochow, szledzi y inszych rzeczy na przeday wykladać ani ich thesz przedawać, pod vtraczęnim thakowych rzeczy, kthoryby abo ktorakolwiek szie thego wazyla; ktore rzeczy maią bycz przesz slugi mieyskie brane y do szpitala s. Lenartha obraczane.

Acta Consul. Casimir. 766, str. 730.

693. 1583. die 26. m. Maii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter caldeatores et serrifices nec non fabros ferrarios Cracovienses litem dirimens.

Actum feria quinta ante festa Penthecostes. — Coram officio consulari Craccouiensi famati contubernij caldeatorum Craccouiensium seniores com-

parentes, contra et aduersus famatos serrifices et fabros ferrarios Craccouienses pro eo, quia ipsi distinctum inter se habentes contubernium, arma bellica alias *zbroye dwye* proprijs sumptibus caldeatorum, quae pro excessibus mulctas reponebant, comparata, iisdem reddere nolunt, petentes, ut authoritate officij mediante ad restitutionem adigantur. Pars conuenta uero deducebat, praedictos caldeatores, dum contubernii erant participes, simul etiam et paenarum fuisse; posteaquam vero sese ab illorum contubernio exclusos reddiderint, ideo eosdem quoque ab illius contubernij accidentibus exclusos esse debere allegarent, ob idque ab impetitione actorum se liberam fieri expeteret. Domini consules partium allegationibus et deductionibus exauditis, animaduerso eo, quod arma praedicta sumptibus caldeatorum non autem serrificum neque ferrifabrorum sint comparata, decreuerunt, vt eadem arma dictis caldeatoribus serrifices unacum ferrifabris reddere teneantur sintque adstricti.

Acta Cons. Crac. 25, str. 362.

694. 1583. die 2. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de magistris et sociis contubernii cultrifabrorum Cracoviensium.

Actum feria quinta post festa sacratissima Penthecostes proxima. — Domini consules inhaerentes constitutioni inter magistros et socios contubernii cultrifabrorum Craccouiensium inuicem constitutae et laudatae, decreuerunt, ne quisquam magistrorum contubernii illorum sociis suis nihil quicquam magis, praeterquam grossos decem in mutuum det, sub paena marcae unius peccuniarum, ad contubernium illud per eiusmodi magistrum luenda et succumbenda. Similiter quoque quilibet socius illorum quotquot dies apud magistrum suum non laborauerit, ut pro qualibet die quatuor grossos ad illud contubernium luat et deponat. Quicumque vero magister eiusmodi socium contubernio non denunctiauerit, is irremissibiliter mulcta grossorum decem puniri debebit.

Acta Cons. Crac. 25, str. 364.

695. 1583. die 16. m. Iunii, Cracoviae.

Statuta sociorum contubernii cordibanariorum Cracoviensium.

Im nahmen der heiligen und vnzertheilten draifaltigkeit Gott des Vatters, Gott des Sohness vnd Gott des heiligen Geistes amen. Nach vnsers lieben herren vnd säligmachers Ihesu Christi gebort tausend funfhundert vnd im drey vnd achzigsten iahr, den drietten tag des monats Iunij, haben in versamleten handwerk vnd zech des handwerks der kordiwanner die erbaren gesellen dieses handwerks mit wolbedachten mütte, vngezwungen vnd

vngedrungen auss freien gutten willen vnd mit volkomlicher vereinigung vns meistern iung vnd alt etliche artikel auf papir verzeichnet, denen sie in gehorsam nach zu leben gesonnen, fürbracht, ganz vntterdientliches fleisses biettende, ihnen zu besserer erhaltung handwerksgewonheit, fried vnd einigkeit, vnd zu vorhutung alles vnraths vnd wiederwillen, aus vnserem von einem ehrsammen rath begabten artikelbrief etlicher artikel ein extract oder auszug mitzuteilen, hieneben ihre aufgelegte artikel auch neben denen einzuverleiben. Vnd dem nach ihr begehren wier fürbitlich angesehen, als mögen wier es ihnen nit abschlagen, vnd haben hierauf solche artikel ordentlich specificiret, nach einander in dis instrument verleiben vnd beschreiben lassen, die aller massen lauten vom wort zu wort, wie folget, also:

§ 1. Zum ersten. Laut der meisterartikelbrief wan ein frembder gesell gewandert kompt, der sol nach den zweyen altgesellen schiken vmb vesperzeit, die sollen zu ihme khommen vnd als dan ihn fragen, was er begehret. Begehret er handwerksgewonheit, so sollenn ihm die zwen altgesellen die erzeigen; wo aber arbeyt, so sollen sie ihme hierauf die lähre werckstadt, da keine gesellen sein, erzeigen, vnd da soll er hinschicken. Findet er aber in der lähren werckstadt keine arbeyt, so soll er von den ältisten biss auf den iüngsten schicken, bis er arbeyt findet. Doch sol er förderlich, wo er gelehrnet, wie lang, bey wehm vnd wie sein lehrmeister heist oder geheissen habet, ob auch dieser seyn lehrmeister das handwerck von einem redlichen meister gelehrnet oder bekhommen hat, befraget werden. Hatt er es redlichenn gelehrnet vnd bekhommen, so sollen die zwen altgesellen mit ihme ein topf wein oder zwen töpf schwarzbier vertrincken vnd nicht mehr, dan drey stund auszbleiben. Vnd da ein gesell wekwandert, sollen ihm die zwen altgesellen das geleitt geben, vnd gleichsfals nit mehr, dan ein topf wein oder zwen töpf schwarzbier mit ihm vertrincken vnd drey stund aussenbleiben, bey der meister straf.

§ 2. Zum andern. Dem nach bey denn handwerckern der gebrauch, das die gesellen in eines meisters behausung oder bey einem andern gutten ehrlichen burgersman ihre herberigkt haben auflegen vnd eine zusamenkunft halten, derowegen auch die gesellen vnseres handwerks solche handwerksgewonheit aufzurichten vnd zu halten begehret haben, so ist ihnen vom meistern iung vnd alt alle vier wochen am sontag bey einem meister zusammen zu khommen vnd folgenden tag einen gutten montag zu halten verwilliget vnd zugelassen worden, vnd da soll ein ieder gesell wen dass vierwochengebott gehalten wierdt, vier weiss pfennik, das ist iede wochen ein pfennig in die laden auflegen vnd geben, hie neben in der vmbfrage nichts verschweigen; vnd da ein gesell auf einen anderen gesellen wass vnerbhares wuste vnd solches mit in den iezt genantten vierwochengebott, wen die vmbfrage geschieht, melden thatte, hernachmals anderstwo in städten offenbahren wolte, vnd diess auf ihm könte erfharen werden, so soll der verbrecher so wol auch der verschweiger ieder insomerheit vmb ein wochenlohn gestraffet werden.

§ 3. Zum drietten. Dann ein solcher gewanderter gesell an der mitwoch zu dem meister in arbeit eintriette vnd alsbaldt arbeytete, so soll ihm das

ganze wochenlohn, ihm fahl aber am donerstag, dass halbe wochenlohn folgen, wo ahm freytag, so sol er nichts nehmen.

§ 4. Zum vierden. Vnd die weil dan bey etlichen handwerken der gebrauch ist, das man einen ehrlichen eingewanderten gesellen dass geschäncke halte, so sol ein ieder gesell auf das vierwochengebott diesen redlichen gesellen auf ein halbe maass wein zum geschänckh einzunehmen vnd zu halten verpflicht sein, auch darbey weder fluchen noch schwören, oder einer den andern verachten, vorehrlezen oder mit vngebürlichen wortten sich hören lassen, sonder ihm fried vnd einigkeit solche verbringen bey der meister vnnd gesellen straf. Wollen aber die gesellen nachmahles sampt ihme wass mehrers trincken, dass soll gleiche örten gelten. Da aber einer das vierwochengebott nit erwarttete vnd hin wegkg ziege, dem sollen die altgesellen mit der maass wein oder mit zwen töpf schwarzbier aussschenckhen vnd diese maass wein oder diese zwene töpf schwarzbier, so die altknechte ihm aussschenckhen mit einem gesellen oder ihm aussschenckhen eines gesellen vertrinckhen, sollen die gesellen sammentlich, wan das vierwochengebott gehalten wierdt, ihnen wieder erstatten vnd zustellen.

§ 5. Zum fünften. Veil es sich biessweilen vnd gar oft begiebet, das sich die gesellen bey bier vnd wein mit gottslästerung vnd leichtfertigen schmächwortten kegen einander einlassen, wo es aber vber einen gesellen erfharen wurde, es geschehe bey dem wein, bier oder sonsten, wo es wolle, der sol nach erkantnuss meister vnd gesellen gestraft werden, vnd da auch der, so solches hörete, verschwige, darüber weghziege vnd zeigete es nit ahn, wass er für lästerung vnd schmächwort von den gesellen gehöret hette, vnd diess ahm anderen stellen vnd örtern allererst melden vnd sagen wolte; so man solche auf ihm werden möchte, so soll derselbige gesell zu gleicher straf mit dem verbrecher gestraffet werden. Begebe es sich den dar einer bey einem trunckh vber die massen vnd der natur zuwieder vom wein zu sich nehme oder vberladen thatte, dass derselbe den hin wiedergeben müste vnd so vngebürlich verhielte, derselbig soll vmb ein wochenlohn von den gesellen gestraffet werden.

§ 6. Zum sechsten. Soll kein gesell, wen man das geschäncke helt, wein noch bier von dem tisch tragen oder irgend einer vnerlichen perschon noch fettel einen trunckh reichen, bey der gesellen straf ein halbes wochenlohn. Vnd da irgend einer in nachtlicher weil dess meisters hauss mit solchen gedachten gesund bemakeln vnd hineinfhüren wolte, vber das das hauss seines meisters nächtlicher weil ohne rechte vnd billiche slüssel öffnen thet vnd ergrieffen wurde, der soll bey der meyster vnd gesellen straferkantnuss gestraffet werden.

§ 7. Zum siebenden. Soll auch kein gesell bey ihm weder wehr noch tollich, wan er bey dem geschänckh vmbfraget, oder in der zech tragen oder halten, vnd auch wass in der vmbfrage ihm geschänckh geredt oder gehandelt wirdt, seinem meyster, seiner frawen oder dem lehrknecht etwas daruon sagen nach verkundigen, alle bey der gesellenstraf ein halbes wochenlohn.

§ 8. Zum achten. Wan der altknecht in die zusammenkunft ein stund zusammen zu khommen erwent vnd auferlegt, so soll ein ieder sich auf die

selbige stund, die bestimbt ist, finden lassen, auch keiner ohne vorwiessen vnd anzeigung der altknecht hinwegk gehen, als bey der gesellenstraf ein halb wochenlohn.

§ 9. Zum neunden. Nachdem oftermahles durch die gesellen schaden geschieht, vnd so sie der meister darumb anredet vnndt straffet, das sie dem meister alsbald denn stuel für die thier sezen, auch dem meister die arbeytt stehen vnnd liegenn lassen, vnnd dörfen wegkh ziehen, wen gleich der meister ihnen keine vrlaub gegeben, welches wie billich nicht geschehen solte, auch wenn gleich der meister mit vnbedachter rede derselbig wegthreiben möchte, so wollenn nun die gesellen, das ein yeder gesell, welcher dem meister hilfft das läder in die äscher bringenn, dasselbige läder auch wiederumb herauser arbeytten, damitt das läder nicht verderben vnnd der meister nicht zu schaden khommen möchte. Wann aber das läder auss dem äscher khommen ist vnnd ein gesell bey seinem meister nicht lust weitter zu arbeytten hette, so mag er solches dem meister anzeigenn, damitt der meister sich weiter nachzurichten wiessen möchte vnnd vor schadenn ferner hütten könnte. Wiel der gesell aber nach ferner bleiben, so hatt es zwieschen ihme vnnd dem meister keinenn streit. Es soll auch kein gesell mit bekalichten kleideren oder entblösungk der schänckhell auff denn ring oder sonsten anderstwo spaczierenn gehenn, bey der gesellennstraaff ein halbes wochenlohn.

§ 10. Zum zehendenn. Wan ein gesell khommett gewandertt, vnnd die werckhstätt alle miett gesellen besezt wehrenn vnnd derselbige gesell nicht arbeit finden möchte, so sollen ihme die meister zwey wochenlohn geben oder aber vierzehnn tage arbeytt, damit der gesell also weitter fortt passierrenn möchte.

§ 11. Zum eilfften. Da auch ein gesell gewandertt khemme, der nur zwey iahr gelehrnet hette, derselbige gesell soll sich nach zwey iahr zu einem ehrlichenn meister alhier versprechenn vmb einen getreyen lohn, denn er verdiennen khan, vnnd darumben, damit er die zeit der vier iahr volkommenlich erstrecke, wie breuchlichen bey vnnss ist zu lehrnen.

§ 12. Zum zwölfftenn. Ihm fahll aber ein meister vonn einem, der Teutscher nation wehre, das handwerckh zu lehrnen angeredet wurde, so der ehrlichen geburtt, guten herkhommens vnnd daraumb seiner geburtt vnnd verhaltung ein zeugnuss zu beweisenn hette, der soll vonn dem meister auf vnnd ahngenohmmen werden, gelehret vnnd auch beföderet; aber einen Behmen, Polackhen, Vngern vnnd anderer derenern zugethaunern nationen sollen bey vnss nicht ahn vnnd auffgenohmmen werden. Vnnd dieweil auch die vonn Köln vnss nicht befödernn, also das keiner, der dass handtwerckh daselbsten nicht gelehrnet hatt, meister bey ihnen werden khan, soll derselbigen gesellen, die das handtwerckh dortten gelehrnet haben, auch alhier von vnnss nit beförderett werden. Die Wellischen aber vnnd die Lothringer, so sie ihre ehrliche vnnd redliche geburtsbriefe, lehrbriefe sowoll auch kunschafften, wo sie gearbeittet, ihrer verhaltung haben, so sollen sie beföderet werden.

§ 13. Zum dreyzehenden. Vnnd da ein gesell bey einem vnredlichen meyster gearbeyttet hette lenger alsz vierzehn tage oder vber das hoffreth, derselbige gesell vmb denn lohn so lange er bey ihme gearbeyttet, soll vonn

denn meistern vnnd gesellen gestraffett werdenn vnnd ohne alle wiederrede denn meisternn vnnd gesellen solches geldt auflegenn. Auch ein lehrbueb, der bey einem solchenn vnredlichen meister gelehrnett hette, derselbige soll gleiches fahles nit geförderett werden so lang, biess das er wiederumb bey einem redlichenn gelehrnet hette.

§ 14. Zum vierzehenden. Soll ein yeder gesell wiessen, wahn er gewandertt khommen ist vnnd arbeytt bey einem meister bekhommen hatt, das er bey dem meister ganzer vierzehnn tage lang versuchen soll, vnnd so es ihme bey denn selbigenn meister in derselbigen vierzehenntägiger zeitt nicht gefhallenn möchte oder auch stracks nach derselbigen zeytt, vnnd er von dem meister wanderenn wolte, so soll er gancz vnnd gar wanderenn vnnd ihn einem halben iahr nicht wiederumbkhommen. Auch ein meister soll einenn gesellenn vierzehenn tage langckh probierenn, vnnd so er ihm in derselbigen zeytt oder stracks hernach niet gefhallen möchte vnnd er ihn wandern liess, vnnd der gesell bey einem meister arbeytt bekhommen möchte, so soll man ihm in der arbeytt passieren lassenn. Wenn der gesell aber sonstenn vrlaub genohmmen hette oder der meister ihme vrlaub gebe vnnd wieder arbeytten woltte, so soll er ahm sontag durch die altknecht ihme wiederumb arbeyt vmbschawenn lassenn. Findett er arbeytt, so soll er dennselben sontag zum meister auch eingefführet werdenn; da aber einer zu wanderen in sinnen hette vnnd miet denn gesellen zuuor gerne ein trunckh thun wollte, so soll solcher trunckh mit ihme alle wege ahm sontag geschehenn.

§ 15. Zum fünfzehendenn. Wann ein gesell verhandenn, der nach iunckh ist vnnd auch kurczlichen das handtwerkh habe aussgelehrnet, derselbige soll denn alten gesellen nicht vbersmaulfharenn, sonderen aller gebüer nach fein erbhar sich kegenn ihnenn verhaltten, bey der straff eines halbenn wochennlohnes.

§ 16. Zum sechzehendenn. Wan ein lehriung verhanden ist, der das handtwerckh lehrnen wiel, so soll er nicht lenger denn allein vier Wochen bey einem meister versuchenn, vnnd nachmahlen, so er lust vnnd liebe zu dem handtwerckh hatt vnnd er dem meister auch gefellig ist, soll er auf vnd ahngenohmmen werden. Da aber ein lehriunge vber die vier wochenn bey einem meister verbliebe vnnd nicht ahn vnnd aufgenohmmen wurde, so soll kein gesell bey demselbigen meister neben einen solchen lehriungenn ferner arbeytten, bey der meister vnnd gesellen straff. So aber ein lehrbube ist ahn vnnd aufgenohmmen worden vnd hatt das handtwerckh wie recht vnnd billieg aussgelehrnet, is auch freygesagett worden handwerckhesgebrauch nach, soll er denn gesellen für das aufnehmmen ihn ihr gesellschafft ein halben thaller zu geben schuldig sein; vnnd da er hierauf bey seinem lehrmeister oder bey einem andern alhier arbeytten woltte, so soll er beföderet werdenn. Doch untter denn vier iahren seiner wanderung soll er ein ganzes iahr vonn der stadt weckhwanderen vnnd aussen bleiben. Kommet er aber ihn dem iahr wieder vnnd kein ganzes iahr nicht aussen sein möchte, soll er aufs neie wieder ausziehen vnnd iahr vnnd tag aussenbleiben.

§ 17. Zum siebenzehenden. Demnach gutte ordnung, zucht vnnd siettenn zu haltten, hoch zu loben, also ist durch meister vnnd gesellen beschlossenn

worden, das a[lle straffen] so bey d[enn gese]llen ei[nkhomme]nn, der halbe theil [in die] gesellenladen khommen vnnd eingelegett sollen werden, vnnd da etwa ein gesell durch . . . . . verhenckhnuss en . . . . Antheil be . . . . . nn we . . . . . armutt oder . . . . . geldes seine g . . . . et hin wieder zu suchen oder hinlassen zu helffen nicht vermöchte oder hette, so soll diesem oder einem andern, der [solch] begehrette . . . . . so h . . . . nn khommenn . . . ge . . . . . auf burgschafft oder a[uf verbundtnuss seiner] treie vnnd ehrverpfendunh auff gutten glauben hierrausser geliehenn vnnd vorgereichet werden, doch das solches geldt am bestim . . . . . möchte vonn denn selbigen gesellen wiederumb erleget werden.

§ 18. Zum achtzehendenn vnnd lezten. Weil denn ihn allen handtwerkhenn der gebrauch vnnd diese ordnungkh gehaltten wierdt, das z . . . . . bey der gesellen . . . . . ahm tage der zechzusammenkunft siezen pflegen, also soll auch in vnserer czech solche ordnung gehalten werden, dass von vnss dennn gesellen, wahn sie das vierwochen[gebott] gehaltten wegen besserer handtwercksgewonheitunterrichtung vnnd erhaltungkh guettes gelimpfs vnnd friedens, ein iunger meister zugegeben werden vnnd zugesezett.

Solche hier . . . . . geschriebene artikel . . benn vor denn ersammen meister iungkh vnnd alt des ganczenn handtwerckhs der kordiwaner ihm iahr nach vnseres heilandes vnnd saligkmachers Ihesu Christi . . . . . tausend fünfhundertt drey vnnd achzickh, denn siebenzehenden Iuny, die alhier nachfolgende perschonnen der kordiwanner gesellen, welche zur selbigenn zeytt alle alhier in der a . . . . . gewesen, wie sie nach einander geschrieben stehen, als Hannss Ioseph, Philip Rauch, Hannss Losser, Hannss Pfeiffer, Michael Drester, Nikles Stiesch, Marcus Weiss, Hanns Helfinger, Petter [Buffet] . . . . rht Gyll vnd Erhartt vonn Werth ihnn allenn punktenn vnnd clauselenn für löblich erkantt, gelobett vnnd ahngenohmmen vnnd denenn sie iezt, als sie dan vnnd dan als sie iezt volkommen nach vnnd ohne einige wiederrede nach zu lebenn vnnd vnuerbrechlich auch stett vnnd fest zu haltten mitt gegebener handt vnnd mundt alles treulich vnnd ohngefehrlich zugesagett vnnd versprochen.

Dann ihm iahr nach der geburtt Christi Ihesu vnseres heilandes vnnd säligmachers tausend sechshundertt vnnd eilf, denn zwanzigsten Ianuarij haben abermal die obengemelte geschriebene artikel approbierett, gelobett vnnd guttgesprochen, auch sich denselbigen dieselbige zu haltten vnterthännigklich in allen vntterworffen, wie die obgedachten perschonnen der kordiwaner gesellen die nachfolgende gleicher massen handwerksgesellen als Hannss Tregner vonn Strellen, Paul Kloss von Iägendorff, Hannss Petters von Lubekch, Matheuss Burgermeister vonn Lubeckh, Georg Kräczmer vonn Possen, George Wockhe vonn Brün, Hannss Müller vonn Gross Glogaw, Thomass Pfeiffer vonn Brün, Adam Pflaum vonn Klein Glogaw, Hannss Vollers von Lubeckh. Publicatum denn meisteren vnnd gesellenn jungkh vnnd altt, darin sie sammentlichen nach verlesungk iedes artickels verwilligett vnnd die allermassen krafftigklich veriustet oder für recht angesehenn vnnd gevrtheillet habenn, erstlichenn den anderen tag nach s. Veit, anno Domini tausend funfhundertt denn drey vnnd achzigstenn, zum andern aber

gleichsfhals ihm tausend sechshundertt vnnd ailften iahr denn zwanzigsten Ianuarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu kordybaników Krakowskich, w skutek plam w kilku miejscach nieczytelny, opatrzony pieczęcią cechową z czerwonego wosku, na pół przełamaną, zawieszoną na sznurku z białego i amarantowego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

696. 1583. die 17. m. Iunii, Cracoviae.

Statuta contubernii carpentariorum Cracoviensium.

Nos consules ciuitatis Cracouiae significamus tenore praesentium, quibus expedit, quia coram nobis in residentia nostra consulari comparentes personaliter honesti carpentariorum Cracouiensium seniores exposuerunt, se propter bonum ordinem in fraternitate sua instituendum, certos articulos consignasse, petentes eosdem ex officio nostro confirmari. Nos itaque articulis praedictis diligenter perpensis et examinatis, hanc infrascriptam ordinationem inuiolabiliter per ipsos seruandam tenendamque illis concessimus concedimusque praesentibus. Quorum articulorum polonico idiomate conscriptorum, tenor et series de verbo ad verbum sequitur estque talis:

§ 1. Naprzod ktoryby mistrzem chciał zostacz, powinien bendzie naypierwey prawo mieysczkie przyącz, niem mistrzem zostanie, a pothym zeby takowy dał grzywien cztery do czechu. A the cztery grzywny maią bycz obroczone na armathę czechową.

§ 2. Item żeby żaden mistrz rzemiosła cziesielskiego niemiał więczey iedno dwie roboczie, trzeczіey dorabiaiącz, pod winą kamienia wosku, ktory na służbę Bozą ma bycz obroczony.

§ 3. Item żeby żaden z mistrzow nieuczył iedno iednego vcznia do trzech liath thym sposobem: gdy vcznia przymie pirwszego, że się przeuczy wtory rok, żeby każdemu mistrzowi wolno było na drugi rok drugiego vcznia przyącz, a trzeczіego roku trzeczіego, gdy się pirwszy vczeń ma douczacz, a tho dlia thego, żeby niestało czeliadzi tak ku potrzebie iego kroliewskiey mczi iako tesz y rzeczy pospolitey. A gdyby przerzeczony vczeń wyuczywszy się thowarzyszem bendącz przerobił v mistrza thydzien a nieopowiedziałby się w sobothę przy płaczey, żeby na drugi thydzien niechciał robicz, thedy ma bycz karan thym mythem, czo za thydzień zarobj; a ktoryby mistrz dał mu robothę niewywiedziawszy się od drugiego, żeby był karan pułkamieniem wosku. A ktoryby thowarzysz nieprzyszedł w poniedziałek do robothy, thedy żaden mu mistrz niema dacz robothy zupełny thydzień; a iezliby thesz ktory mistrz dał robothę iemu, thedy ma bycz karan pułkamieniem wosku.

§ 4. Item kthoryby z mistrzow niechczial bywacz na schaczkach, thedy za nieposłuszenstwo ma bycz karany szesczią groszy. Thakże thesz aby kazdy czieslia, ktoryby na pogrzeb albo załomszą nie chodził thedy ma bycz karany winy dwiema groszamy.

§ 5. Item kthoryby thesz zasię s thowarzyszow rzemiosła cziesielskiego

w czechu albo braczthwie ich niebył ani posług czynił, thedy niema rzemiosła robicz; a iezliby się ktory thakowy naydował, czoby się thego wazycz smiał, thedy powinni bendą vrzendowj ktoremukolwiek tho opowiedziecz y pomocy panow burmistrzow Crakowskiego, Kazimirskiego y Klieparskiego prosicz.

§ 6. Item do potrzeby rzeczypospolithey mieysczkiey zwlascza czasu przygody ogniowey wszyscy pod winą kamienia wosku thowarzisze a mistrzowie czechowj pod winą pianczj grzywien przes radę Crakowską karani bycz maią, oprocz thych, ktorzyby prze zamknienie miasta przyscz do takowego gwałthu niemoglj y stawicz się na mieysczu tham, kędyby ogien był, s siekieramj.

§ 7. Item czieslie od srodopostney niedzielie do swiętthego Bartłomieia niemaią na dzien od robothy więczey bracz mistrzowie iedno po groszy szesczj, thopornicy po groszy pianczj a siekierniczy po groszy pułpiętthu; a od swiętthego Bartłomieia do środopostney niedzielie misthrzowie po pianczj grossy, thoporniczy po czthery grosze, siekierniczy po pułczwarthu groszu. A maią na roboczie sthawacz o wschodzie słończa, na sniadanie odpoczywacz pułgodziny a na obiad godzinę; a niemaią z robothy schodzicz asz o dwudziesthey y o wthorey godzinie.

Datum Cracoviae sub sigillo ciuitatis feria sexta post octauas festj sacratisssimi Corporis Christj proxima, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio.

Dokument pargaminowy, przechowany w cechu cieśli Krakowskich. Pieczęć oderwana, pozostał tylko pasek pargaminowy. Jest ten statut wpisany także w Acta Consul. Crac. 25, str. 375.

697. 1583. die 3. m. Iulii, Cracoviae.

Statuta contubernii cordibanariorum Cracoviensium.

Cum anno Dominj 1583 die Iulij III[a] nos artifices, qui artem cordubanariam profitemur, conuenissemus, eo inter nos uaria conferendo delapsi sumus, vt non solum diligenter ista, quae ad vtilitatem pertinent nostram, de his loquendo examinaremus, sed et haec in capita quaedam certa redigeremus, tam honoris hujus ciuitatis Cracouiensis, quae sedes sacrae r. maiestatis est, propagandj, quam etiam vtilitatis communis et nostrj artificij causa. Haec vero sunt capita illa, quae existimauimus idonea esse ad constituendum et erigendum cordubaniorum collegium, quae volumus etiam, vt ab artificibus cordubanarijs diligenter obseruentur.

§ 1. Si aliquis exoptat pro animi sui uoluntate in societatem collegij nostri cooptarj illudque artificium cordubaniorum more exercere, ab eo ante omnia requirimus, vt nobis litteras ortus sui, vbi locorum videlicet sit in lucem editus, ex quibusve parentibus prognatus, simulque tyrocinij sui exhibendas offerat: quibus rite oblatis, demum adscribatur cordubaniorum numero. Quod vbi factum fuerit, sistendus est coram amplissimo senatu Cracouiensi ibique pro consuetudine vsitata in ius ciuitatis recipiendus.

§ 2. Ad secundum. Quando artifices collegij nostri congregantur negotij alicujus expediendi caussa, hoc obseruandum studiose censemus, ne cuiquam eorum sit liberum armorum aliquid secum habere, siue pugionem, siue gladium, sub paena magistris collegij nostrj 6 grossorum exoluenda, quae pecunia ab ijsdem accepta, in scriniolum nostrj collegij commune debet reponj.

§ 3. Qui inter cordubanarios natu minimus est uel locum ultimum habet, huic sciendum est, ej non concedi a nobis facultatem in collegio sedendj, sed ad januam standj tam diu, donec caetus nostrj collegij dimittetur.

§ 4. Et illud obseruari debet ab artifice nouitio demumque in nostram societatem recepto, ej non conuenire, vt tyronem docendum artificium cordubanariorum suscipiat, priusquam annus integer elapsus fuerit ab eo tempore, ex quo in collegium nostrum receptus est.

§ 5. Quum artifices nostrj in collegium spacij septimanarum quatuor elapsj congregantur, et ad scriniolum commune nostrj collegij accedunt tam seniores quam iuniores artifices, sciendum est, quod a magistro seniore hujus caetus nostrj omnes debent interrogarj, num aliquis eorum habeat, quod culpet in alio, siue molestiam aliquam aut iniuriam ab aliquo nostrae societatis artifice perferat. Qua quaestione proposita omnibus incipiendo a natu minimo ad maximum vsque respondendum est. Si aliquid molestiae quispiam eorum experitur, tum significet interrogatus, deinceps uero taceat; sin autem, tum vbi ei datur facultas dicendi, non significauerit, et alius, qui scivit eum interrogatum, id non significasse planum fecerit, duplici paena malo conniuens et assentiens pro collegij constitutione uel decreto mulctarj debet.

§ 6. Nec illud a nobis negligendum est, nimirum nulli e numero nostro artifici liberum esse, nomen alicujus ignominia et infamiae nota aspergere, neque laborem alienum, sj aliquis peregrinus afferret pelles crudas ad conficiendum, quaerendo de hoc uel alio artifice cordubanario incidat in alium, abalienare, aut eundem conuicijs proscindendo, hujus laborem ad se transferre, sed ad eundem, de quo interrogat, deducere. Neque datur facultas, vt vnus alterius familiam queat ad se siue munere aut alia quauis ratione corrumpendo, traducere, sub paena arbitrij nostrj collegij, quae paena quoties accipitur, toties in thesaurum communem scriniolj nostri est collocanda.

§ 7. Quotiescunque artifices nostrj conueniunt in locum sibi assignatum spacij septimanarum quatuor, toties quilibet eorum 2 gr. polonicos debet in cistulam nobis vsjtatam mittere; neque hanc occasionem collegium visitandi nostrum negligere, sub paena VI gr. polonicorum.

§ 8. Si aliquando necessitate ita vrgente eueniret, vt artifices nostrj vocarentur in collegium significandae voluntatis amplissimi senatus caussa, aliquis vero temere hanc negligeret occasionem, nihilque domi tam arduum ad expediendum haberet, domique se contineret, hic paenae amplissimi senatus subjectus sit.

§ 9. Et illud sciendum, si aliquis famulorum nostrj artificij numero nostro vt ascribatur, exoptat, primo antequam in societatem accipitur nostram, apud artificem cordubanarium biennium ei commorandum et huic artificio operam dandam esse, absque intermissione sciat; tertio uero anno iam adueniente suam collegio significet uoluntatem de futura in societatem nostram receptione, vbi proponendae sunt ei litterae ortus, vti superiorj loco huius

mentionem rej fecimus, deinde se probe artificium nostrum callere probare, tres tymbros pellium crudarum aptando ad rationem uel modum cordubani nigri leuis et politi, duos cordubani albi coloris, pro artificij nostrj ratione parati, vnum vero alterius generis cordubani nigri, atro colore infecti, ita vt pilos instar pellium alutarj, quae nigro colore tinctae sunt, habeat. Quae pelles crudae omnino a magistris collegij ei tradi debent, similiter quoque et materia, qua ad conficiendas eas indiget. Quae vbi iam aptatae sunt, videndum, num recte sint paratae nec ne? Sj bonum specimen artificij sui edidit, vendendae et ad usum collegij communem conuertendae, ille vero vt idoneus nostro adscribatur numero, prius tamen collegio nostro XX taleris numeratis. Quod si autem in hoc artificio eius specimen edendo defectus aliquid repertum fuerit, conceditur ei facultas duorum annorum spacij artificium melius addiscendi revertendique et specimen apud artificem priorem inter alios locum habentem, proprio marte suo edendj.

§ 10. Sj cordubaniorum peregrinorum aliquis ad nos venerit hocque artificium nostrum alibi locorum vti nostrum aliquis huic artificio addictus tractavit, tamen si illud vna nobiscum commorando exercere velit, hic nobis litteras et ortus et tyrocinij imo et discessus suj inde locorum, vbi antea commorabatur, exhibeat, nihilominusque vti alius aliquis, qui in societatem nostram recipitur, pellium tot tymbros conficiendo cordubani triplicis sui probe artificij percepti specimen edat. Hoc si recte praestiterit, numero nostro XXX taleros numerando, adscribatur; sin minus, de alio commorationis suae loco sibi prospiciat.

§ 11. Cum vero famulis artificij nostrj offertur occasio Cracouiam veniendj, sciendum, illis in hospitium aliquod diuertendum esse, ibique ad tempus vespertinum commorandum et tum demum mittendum accersitum famulum artificij nostrj natu maximum significandi caussa, famulum peregrinum adesse. Quod ubi famulus domesticus intellexerit, e uestigio assumpto ad se alio famulo, eo se conferat intelligatque, cuius rej potissimum gratia venerit: sj responsionem idoneam tam tyrocinij in addiscendo artificio nostro. quam aduentus suj ad nos dederit, statim qui locus et apud quem artificem sit vacuus, eumque si animum hic commorandi habet, ad aliquem korduba narium deducat, ne artificij nostrj magister eum uel expectare uel caenam vltra consuetudinem protrahere necesse habeat.

§ 12. Quoad ordinem familiae nostrae uel collegarum, quibus in tractando artificio nostro vtimur, quorum alij maiores natu, alij minores sunt, sciendum, eos iure non tenerj alicuius peregrini famuli caussa soluendo, quam 2 gr. polonicos; quod si uero ad diem dominicum expectaret vsque, etiam munus eum excipiendi ipsj debent. In cuius expeditione a famulo natu maiorj omnes interrogarj debent, num unus ab altero quopiam aliquam perferat molestiam? vbi pro rationis verjtate quilibet eorum tenetur ita, vtj res se habet, rem vniuersam fideliter exponere. Qua die ea omnia, quae ad exceptionem hanc pertinent, omnino sunt absoluenda, nec in alium diem differenda, ne forte aliquid in officina sua (vt plerumque fieri solet) negligant. Neque eis conuenit, vt in hac exceptione famuli peregrini soluant pro eo vltra 3 gr. polonicos, neque vt alicui personae inhonestae, siue ea vir siue faemina sit, propinent, neque inde discedant, priusqusm finis huic impositus

fuerit. Quod si sub hac cerimonia famulorum expedienda aliquis inconuenienter se gesserit eorum de famulorum, paena ei statuta ad exoluendum, pendebit.

§ 13. Et hoc uolumus, si aliquis famulorum cordubanarij officinam ingressus est, ab eoque exceptus, hic in eadem officina manendo diligenter suum expediat officium. Neque concedimus alicui famulo, vt postquam ingressus est aliquam officinam, ad alium deinceps kordubanarium abeundi habeat licentiam, sed cum discedere cogitat, omnino ex ciuitate migret, donec iterum ad nos venerit. Quod si uero cordubanarius eum sua sponte dimittit, ad alium migrare potest; ubi autem dies XIV in opere continuando consumpserit, iam magister eius constituat de salario septimanario persoluendo, neque amplius a famulo postulandum, quam labore suo promererj potest, simulque cogitandum, vt in officio sibi commisso summam adhibeat diligentiam. Quemadmodum enim ille nollet, vt sibi aliquid de salario decederet, ita artifex quoque non uult, vt famulus de diligentia et officio sibi demandato aliquid remittat.

§ 14. Neque volumus, vt famulorum aliquis excogitet sibi otium inusitatum intermittendi laborem preter dies festos ad quiescendum a labore assignatos et usu hominum receptos, ita vt pro suo libitu et arbitrio ex officina quorsumcunque uellet abeat, laborem negligat, ne forte pellibus, quae ad absoluendum aptantur, aliquid damni inferatur. Nam vt ille nollet quicquam de suo pretio amittere, ita nos quoque nolumus, vt labor noster impediatur famulorum otio inanj. Neque volumus, vt famulus habeat licentiam inscio magistro suo sub tempus labori assignatum exeundi neque extra domum eius pernoctandj.

§ 15. Quodsi aliquis cordubanariorum se addicere vt tyro animum habet artificio, ante omnia requiritur, vt habeat testimonium firmissimum sui in lucem editus, faciatque apud artificem nostratem aliquem periculum ad spacium XIV dierum. Sj neque locus neque artificium ei displicet, estque animus artificium discendi apud eundem, vbi dabatur facultas periculum faciendi, artificem, tum debet suscipi ab eodem artifice, sub certis tamen conditionibus, nimirum vt duos sponsores viros antiqua virtute et fide ornatos, in medium producat, qui sub paena X marcarum polonicarum exoluenda pro eo spondeant, eum huic artificio more vsitato et honesto percipiendo ad spacium annorum qvatuor operam daturum. Quod si eveniret, vt priusquam illud tempus elaberetur, confugeret tyro et intra spacium septimanarum sex non reuerteretur, tum sponsores tenentur summam pecuniae praescriptae marcarum X collegio numerare. Et si ultra septimanas sex emanaret, tum artifex nullo tenetur jure eum recipere, sed si aliquis interim alius offerretur ad docendum, hunc suscipiat, alterum uagatorem negligat uel ita recipiat, vt tempus in discendo artificio elapsum nullius sit valoris et ab eo tempore, quo iterum redijt, numeretur exacte quadriennium. Elapso biennio tyrocinij iam conceditur ej facultas nouum tyronem suscipiendi, ita vt penes priorem nouitius aliquomodo se asuefaciat. Exacto autem quadriennio debet iam liber a suo tyrocinio reddj, habetque potestatem apud alium artificem nostrum laborandi pro libitu suo, quamdiu velit. Quod si inde discesserit, intra spatium unius annj potest iterum reuertj, ita vt pro famulo perfecto

huius artificij nostrj pronunciari possit et in magistrorum quoque numerum, si animus esset vxorem ducendj, cooptarj.

§ 16. Non concedimus nostri collegij artificibus facultatem, vt pelles nostro artificio suppositae et speciem quandam cordvbanj prae se ferentes, quae uocabulo germanico *meschin* et *luhfähle* appellantur, diuendi possint, quibus homines saltem decipiuntur nostrique artificij magistrj uilescunt. Volumus itaque, vt hae sint omnino interdictae sub paena decem marcarum exoluenda, cuius pecuniae pars altera senatuj Cracouiensi, altera uero nostro collegio attribuatur. Neque volumus, vt peregrinorum aliquis suas pelles ab una domo ad alteram diuagando, venales habeat. Quod si uero aliquis hoc in negotio deprehensus fuerit, qui vel tales supposititias pelles uel etiam peregrinas venales haberet, huic uolumus, vt tanquam suppositiae jure accipiantur.

§ 17. Quod si alicuius cordubanarij filius Cracouiensis in collegium artificum debet recipi, non opus est, vt specimen sui artificij edat, neque pro receptione nostra in societatem mutuam vt aliquid soluat, excepta pecunia, quae notario collegij nostrj debet exponi. Illud ipsum obseruandum est quoque cum eo, qui kordubanarij filiam in matrimonium ducit. Quod si autem ita eveniret, vt mortuo marito vxor, qui cordubanium antea habebat, famulum ejusdem artificij pro marito ducere vellet, tum famulus nihil aliud facere tenetur, quam vt loco speciminis probandi artificium, taleros sex collegio nostro numeret. Si filiam cordubanarij extra artificium aliquis ducit aut viduam post obitum mariti, illa marito mortuo uidua remanens nostrae sortis hominem famulum videlicet ducere vellet, pro peregrina omnino habenda est nihilque praerogatiuae prae alijs vxoribus ad nostrum artificium venientibus, neque maritus, qui eam ducit, habere debet; ita similiter filius alicuius peregrini artificis nihil praerogativae habet, verum pro peregrino est apud nos.

§ 18. Vt a nobis quoque viduarum ratio habeatur, omnino volumus, cuj post obitum mariti si animus esset artificium nostrum tractandj, a collegio nostro prouidendum est de famulo, qui optimus esset inter cordubanarios, exercendi nostrj artificij caussa: hac tamen adhibita cautione, vt quotiescunque magistrj collegij sibi assignatum uisitant caetum, suam pecuniam 2 gr polonicorum mittat uel ipsa adferat.

§ 19. Et illud uolumus, ut quilibet, qui non iure in nostrum collegium receptus est, artificium cordubanarijs conveniens missum faciat, uel qui illud probe non didicerit neque materijs illis, quibus nos ad conficiendas pelles vtimur, non utitur, vti sunt baccae gallarum et herbae quaedam *rausch* germanice, latine rhus pellium, *borowka* polonice nominatae, et aliae innumerabiles, vt est herba sumachia latine et germanice *schmack*, qua materia soli cordubanarij ad conficiendas cordubani pelles et omnes alij vbicunque locorum sunt et probe artificium nostrum didicerunt, vtuntur. Nobis enim aliorum artificium missum facientibus, conuenit, vt nostrum quoque pacificum et intactum, inuiolatum etiam a cerdonibus, qui hoc aggressi contra priuilegium sacrae r. maiestatis non ita pridem nobis concessum fuere, maneat. Qui uero tam insolens reperiretur, pro ratione superius adscriptae pae nae debet mulctarj.

§ 20. Hoc quoque uolumus, vt in nostra materia, qua vtimur ad praeparandas pelles, sit liberum cuiuscunque generis eae fuerint, conficere, siue hircinas, agninas, vitulinas, siue maiores siue minores, aut quo nomine alio possint appellarj, quae tantum idoneae essent nostrae materiej et a nobis confici possint.

§ 21. Neque uolumus, ut famulus aliquis inuxoratus praesit nostro artificio illudque exerceat, crumenam expleat et inde discedat; sed si aliquis artificium exercere uult, tum omnino ducat uxorem et jus ciuitatis, provt alij artifices nostrj collegii habeat.

§ 22. Quod si uero aliquis nostrj collegij artificum reperiretur, qui hoc nostrum artificium eo, quem debet, honore non prosequeretur uel omnia haec a nobis iam conscripta capita religiose non obseruaret, hic pro consensu et uoluntate totius collegij prolatae paenae afficiendus est; et quotiescunque ad diem et horam constitutam in collegium non venerit siue iussu amplissimi senatus uel collegij vocatus, semper paena 6 gr. polonicorum mulctandus est.

§ 23. Neque illud alienum est a nostro ordine, qui inter nos observarj debet, nimirum, vt inter cordubanarios artifices natu maiores minoribus natu praesint, eisque honorem conuenientem vt natu grandioribus exhibeant, neque auribus eorum lingua garrula obstrepent, neque ijs loquentibus sermonem interrumpant; quod si vero aliquis tam petulans esset, qui ne sententiae collegij morem gereret uel natu grandioribus, huius petulantiae cöercendae gratia ab amplissimo senatu consilium accipiendum, ita, vt huiusmodi frontis perfrictae insolentia possit mitior reddj.

§ 24. Et illud uolumus etiam, vt seniores collegij nostrj tabulas acceptj et expensi natu minoribus singulis annis exhibeant, ne forte aliquando ob acceptam et expositam pecuniam ad contentiones et dissidium inter eos deueniat.

§ 25. Vbi autem aliquis in societatem nostram receptus fuerit sibique cordubanarij nomen attributum habuerit, huic non conuenit, vt ea, quae in societate nostra tractata sunt, diuulget, neque artificium nostrum spernat, uel etiam cum alijs artificibus a nobis diuersis communicando, lucri alicujus caussa transferat: quae omnia et bonis moribus et nostro iam ordini vsitato contraria sunt. Sj igitur hoc in flagitio aliquis deprehensus fuerit, is seposito omni honore ejus nominis a nobis vt homo aliquis leuis et nostrae libertatis proditor sejungatur et vt de collegio cordubaniorum eijciatur.

§ 26. Et illud volumus, vt qui nostro collegio se nondum addixere, neque artificij sui percepti specimen aliquod apud nostrae societatis homines edidere, siue ij in domibus tam spiritualium quam secularium, uel in ciuitate Cracouiensj uel Casimiriensj uel etiam Klepardiensi, siue in vicinia terrae Cracouiensis commorarint, nullam habeant facultatem hoc artificium nostrum tractandj, se sustentandj aut latitandj, verum si hoc exercere eos deprehenderimus, vt cum illegitimis artificibus et priuilegij nobis a s. r. m. concessi corruptoribus iure expostulare eosque impedire illo in artificio exercendo possimus, donec in nostrum collegium (si tamen idonej fuere) modo superius descripto recepti fuerint, et suj artificij recte perceptj specimen conueniens ediderint. — Iakub Steinschab. — Herman Barburgk. — Iakub Klodebock. — Wilhelm Peischke.

Oryginał spisany na trzech arkuszach papieru w formie zeszytu, znajduje się w moim zbiorze. Poniżej tekstu a powyżej podpisów jest cztery pieczątek sygnetowych wyciśniętych na skrawku papieru z podlaniem woskowem.

698. 1583. die 21. m. Iulii, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae statuta contubernii acuficum Cracoviensium de anno 1552. rata facit.

Oryginał pargaminowy, rdzą mocno zniszczony. Na sznurku z zielonego, wiśniowego, żółtego i niebieskiego jedwabiu wisi mniejsza pieczęć koronna z czerwonego wosku. Potwierdzone statuta z r. 1552, zamieszczone są wyżej pod N. 475 niniejszego zbioru.

699. 1583. die 10. m. Augusti, Cracoviae.

Statuta braseatorum, braxatorum, tabernatorumque Casimiriensium.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Wolhiniae, Podlachiae, Kiiouiae, Liuoniae etc. necnon Transiluaniae princeps. Significamus hisce literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, exhibitas esse coram nobis nomine seniorum totius congregationis et fraternitatis braseatorum et braxatorum, cereuisiamque propinantium ciuium nostrorum Kasimiriensium apud Cracouiam literas papireas ex actis consularibus ciuitatis Kazimiriensis extractas, sigilloque eiusdem ciuitatis communitas, sanas, saluas et omni prorsus suspicionis nota carentes, continentes in se certas condiciones et articulos boni regiminis ergo inter praefatos braseatores et braxatores cereuisiamque propinatores conseruandi, per magistratum siue officium ciuile Kazimiriense eisdem concessas, supplicatumque est nobis per certos consiliarios nostros, vt infrascriptas conditiones et articulos bono regimini et meliori ordinacioni seruientes, authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum quidem tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis:

In nomine Domini amen. Varietas temporum et labilis memoria homines cogit ac compellit, vt ea, quae fecerint, inserentur scriptis, incorrupte et integre posteritati relinquant, ne hoc vno neglecto errores infiniti introducantur et damna incorruptibilia(s) sequantur. Proinde nos Michael Grob proconsul, Mathias Placzibabka, Stanislaus Swieboda, Ioannes Pannitonsor, Ioannes Ruski, Petrus Czarny, Stanislaus Pukal, Michael Sterczuwan, Albertus Szaradi, Ioannes Makowski et Stanislaus Maszlo, residentes et antiqui consules ciuitatis Kazimiriensis apud Cracouiam, singuli in solidum, significamus praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia coram no-

stra consulari residentia, qua in reipublicae nostrae tractandis negotiis praesideremus, constituti personaliter famati viri seniores et juniores magistri totius congregationis et fraternitatis braseatorum, braxatorum, cereuisiamque propinantium, ciues nostri Kazimirienses, satis frequenter et assidue graui quaerella deposuerunt et questi sunt, quomodo certae illis litterae, quibus eorum fraternitas et contubernium cum certis articulis et posicionibus eorum regiminis inibi descriptis et expressis, per nostros olim praedecessores piae memoriae consules Kazimirienses erectum, institutum, roboratum et firmatum esset, aduersante fortuna forte malignitatae (s) hominum interreptae et seu clam surreptae essent, atque ita sine ordine debito ac regimine pene vagabundi advsque in praesens tempus vixerint. Cupientes vero deinceps rebus et facultatibus eorum in bono meliorique regimine more aliorum contuberniorum seu fraternitatum similium in ciuitatibus regalibus statuere et collocare, produxerunt nobis palam caertos articulos et positiones iustas, quas non a se modo excogitatas et confectas, verum ab aliis fraternitatibus similibus ciuitatum regalium conquisitas et transumptas haberent, mediante quarum positionum et seu talium articulorum eadem contubernia et fraternitates in ipsis ciuitatibus viuerent seseque regerent, continuo incessanterque petentes, quatenus eisdem talem fraternitatem denuo erigeremus, institueremus et innouaremus et errectum (s), institutum et innouatum cum eisdem articulis et posicionibus licitis et honestati eorum conformibus, litteris nostris consularibus roboraremus et approbaremus. Nos tandem habito eorum desuper maturo consilio, attendentes eorundem coctorum Kazimiriensium petitiones fore iustas, rationique et iustitiae consonas, juri quoque communi minime contrarias ac reipublicae nostrae haud inutiles et dehonestas, reuisis illis debiteque et mature pensatis, ruminatis et aequitati consonis cognitis, dictam fraternitatem seu contubernium eisdem coctoribus praesentibus et futuris, perpetuis temporibus in ciuitate nostra Kazimiriensi seu ipsius tota jurisditione degentibus, denuo innouamus, instituimus, incorporamus, ascribimus et appropriamus, decernentes talia singula tam suprascripta et nunc subscribenda robur et vigorem perpetuae firmitatis habere. Quorumquidem articulorum tenor sequitur et est talis:

§ 1. Inprimis vt melior ordo et administratio in fraternitate hac seu contubernio fieret, volumus et statuimus, vt in seniores fraternitatis huius secundum antiquam et veterem consuetudinem vsu nostro praedecessorumque nostrorum continuo roboratam, ex braxatoribus ceruisiae aut eisdem propinatoribus famati domini consules nostri Kasimirienses braseatores, braxatores, ceruisiamque propinatores, videlicet nobiscum fraternitatem tenentes, tres, et tota fraternitas ex braseatoribus caeteros tres, quos pro administratione seu regimine fraternitatis digniores atque commodiores esse cognouerint, eligant et assignent, quos magistratus ciuilis more aliarum fraternitatum singulis confirmabit annis. Quiquidem seniores ne quid commodis publicis fraternitatis decederet, singulis annis coram fratribus junioribus atque dominis consulibus, fraternitatem nobiscum tenentibus, omnium perceptorum ac in necessaria fraternitatis expositorum facere debebunt rationem.

§ 2. Tandem quicunque aduena etiam et huius ciuitatis incola braseator ceruisiae, braxator aut propinator in ciuitate hac esse voluerit, hic se-

nioribus eiusdem contubernii ac fraternitati inprimis se denunciare debebit, seque in eam fraternitatem cum debita ac honesta salutatione suscipi optabit, ibidemque literas sui honesti natalicii atque bonae conseruationis suae authentice docere debebit. Quo comperto seniores eundem magistratui indilate praesentabunt, vt in numerum proborum ciuium susciperetur.

§ 3. Susceptus inprimis offitio dominorum consulum ad praetorium in commodum et vtilitatem reipublicae ciuitatis marcas peccuniae quinque ad cistam fraternitatis ad duas quoque ratas, vt iam suprascriptum est, dare et reponere debebit et tenebitur.

§ 4. Demum quoniam nonnulli reperiuntur reperirique possunt, qui duntaxat brasea conficere eaque diuendere instituunt in posterumque proponere curabunt, ob idque non minus neque maius verum vt et caeteri confratres commodum et vtilitatem habent habereque possunt, hi nihilominus more caeterorum confratrum (exceptis vt praemissum est, filiis magistrorum, fraternitatem tenentibus, qui eadem vt supra scriptum est, praerogatiua gaudebunt), omnia suprascripta in toto adimplere tenentur et tenebuntur. Verum si qui temerario ausu ea ex praescripto praesentis laudi et constitutionis facere noluerint, vel quouis exquisito colore recusauerint, constituimus et sancimus in perpetuum, nemini licere debere in hac ciuitate eiusque tota jurisdictione brasea conficere, confecta diuendere, ceruisiam braxare, braxatamque propinare, haederas quoque seu signa sua in publicum educere, jmmo familiam seniores ipsis inhibere et interdicere debebunt, vsque tales temerarii et jus ciuile susceperint et in numerum aliorum fratrum eius fraternitatis inscripti susceptique fuerint. Dignum enim atque aequum omnino censemus, vt ii, qui commodis conficiendi brasei, cereuisiae braxandae aut propinandae gaudere vellint, jidem et onera fraternitatis eius pro communi vtilitate et ciuitatis publico ornamento subeant quoque.

§ 5. Deinde cum etenim speciali decreto serenissimi olim piae memoriae Sigismundi Augusti regis Poloniae, in cuius robore et exequutione nos hactenus extitimus, praedecessoresque nostri absque vllo quorumuis impedimento extiterant, cautum sit, omnibus tam braseatoribus braxatoribusque et cereuisiam propinantibus liberam concessam esse facultatem, licere discipulos ad artificium braseatorum edocendum suscipere et instruere, eruditosque in socios promouere, quare hoc ipsum sacrae maiestatis regiae decretum in toto reseruantes vigore, inuiolabiliter tenere et adimplere promittimus, successoresque nostri debebunt et tenebuntur, sub paena in eodem praefato decreto descripta.

§ 6. Postea magister braseator, braxator, cereuisiaeque propinator pro erudiendo artificio braseatorio discipulum suscepturus, comperto primum eo, quod honestis natus sit parentibus, eum senioribus denunciare, constitutisque eruditionis annis secundum veterem priuilegiatumque ordinem hactenus a nobis seruatum, in librum fraternitatis inscribere debebit et ad cistam fraternitatis grossos peccuniae duodecim reponere tenebitur. Susceptus si sine consensu et irrequisito magistro suo foras profugerit et iterum rediens annos erudicionis suae continuare voluerit, extunc prior annus antequam profugerat, illi non erit computandus, verum denuo ad artificium erit suscipiendus. Si autem magister e uiuis decesserit, priusquam discipulus annum suum eru-

ditionis expleuerit, is apud relictam viduam suum annum continuare poterit talesque omnes pro legittime edoctis censendi sunt, non secus atque apud alium magistrum artificium braseatorium edocti fuerint. Postquam vero discipulus anno eruditionis suae satisfecerit, tandem vno sequenti anno apud eundem magistrum, si eo opus habuerit, laborare debebit, salua ipsius mercede communi laudo et constitutione ante hac ordinata et in actis consularibus Kazimiriensibus contenta, descripta.

§ 7. Deinceps quoniam in frequentioribus congregationibus sine obedientia nullus debitus ordo et administratio fieri potest, eapropter cum aliqua fraternitatis necessitas postulauerit vel magistratus mandatum intercesserit, omnes fratres per seruum fraternitatis siue personaliter siue coram vxore vel familia domus vocati et obdestinati pro cognoscendis, tractandisque communibus fraternitatis negotiis ad seniorem tunc existentem pro tempore et hora assignata conuenire debebunt. Quicunque autem ex junioribus fratribus eiusmodi inobedientia notati fuerint, singuli paena grossorum trium toties, quoties venire neglexerint, puniantur; seniores vero et eorum inobediencia duplici paena ad cistam communem corrigantur. Porro si quis arduis suis negotiis interim impeditus fuerit, hic ad seniorem veniens absentiae suae iustam ac legittimam causam exponere, ac sese excusare debebit. Si enim aliter compertum fuerit, praeterquam causam coram seniore dixerit, talis paena grossorum sex mulctetur.

§ 8. Item vnus alteri fratri forum vel in conductione domus, tum et in coemendis frumentis, humulo, lignis et id genus aliis necessariis pro vsu nostro spectantibus, neque per se neque per alias submissas et subordinatas personas impedire et interrumpere audeat; secus facere compertus, toties paena lapidis cerae puniatur. Si quis vero vasa alterius vel alia quaeuis instrumenta ad artificium braxandae ceruisiae spectantia, apud se detinuerit, et ea alteri fratri sciens non remiserit, vel coram seniore non denunciauerit, talis paena medietate (s) lapidis cerae mulctetur.

§ 9. Porro ne leuioribus causis magistratus in tractandis reipublicae maioribus negotiis impediretur, proinde si (quod absit) contigerit, vt aliquando nonnulli confratres ex fraternitate in foro publico, via, hospitio vel alio quocumque loco inter se litigauerint aut verberauerint, debitumque leue vnius (s) alteri retentum soluere non curauerit, tales pro administranda justicia ad seniores recurere debent. At si quis decreto seniorum grauatum se dixerit et ad magistratum prouocauerit, illi appellacio non erit deneganda. Si uero temerarie et importune, vt tantum negotium protraheret, appellauerit, magistratus uero id ipsum cognouerit, decretumque contubernij approbauerit, talis paena lapidis cerae puniatur.

§ 10. Quoniam vero ebrietas fomes ac fundamentum sit omnium viciorum et excessuum, proinde omnes et singuli eius fraternitatis fratres etiam et sorores praecustodire debebunt et erunt adstricti, ne quid inhonesti in domibus suis admittant admittereque permittant, neque lusores publicos vel aliquas inhonestas mulieres domi suae patiantur. Si autem aliqui fratrum de eiusmodi excessibus alterius fratris compertum habuerint, eos senioribus deferre debebunt, qui si a senioribus admonitus, mandatis seniorum parere noluerit, talesque excessus domi suae admiserit, hic paena lapidis cerae puniatur. Qui si nulla correctionis prioris et mandati seniorum habita ratione similes excessus domi suae admiserit, talis paena duplici, quotiescunque de hoc compertus fuerit, puniatur. At si quispiam importune atque ausu temerario mandato seniorum obedire, poenamque in eum decretam soluere recusauerit, tum seniores magistratui defferre debebunt, in quem magistratus seuerius animaduertet, vsque dum datis pro se certis fideiussoribus in paena praedicta fraternitati per eum plenarie satisfactum fuerit. Talibus enim flagitiis et excessibus impunitis diuina magestas offenditur, pro quibus civitates variis paenis affligere solet.

§ 11. Praeterea omnes fratres tam seniores et juniores caeteri denique fraternitatem nobiscum tenentes, solimet cum praesentes adessent vel per familiam suam ad obsequia funebralia per seruum fraternitatis de veteri consuetudine vocati et obdestinati, si non venerint, tales paena grossorum duorum mulctentur.

§ 12. Nouissimae (s) omnes constitutiones, lauda antehac per praedecessores nostros et nos ipsos sancitas et constitutas, in quorum (s) vsu et consuetudine absque quorumuis impedimento hactenus fuere, in toto inuiolabiliter easdem seruare promittimus succcessoresque nostri, cuiuscunque status, sexus, condicionis, officii et preeminentiae fuerint, adimplere, tenere et exequi debebunt et erunt adstricti.

In quorum omnium fidem ac testimonium euidentius, sigillum nostrum praesentibus est subappressum. Actum et datum Kasimiriae feria sexta post festum sanctae Annae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio. Ex actis consularibus ciuitatis Kasimiriae.

Nos igitur Stephanus rex praenominatus supplicacioni praefatae benigne annuentes, praeinsertas conditiones et articulos ad bonum regimen ordinemque fraternitatis siue contubernii praefatorum braseatorum, braxatorum, cereuisiamque propinantium Kasimiriensium pertinentes, omniaque in eis contenta in omnibus earum punctis et clausulis approbandum, ratificandum et confirmandum esse duximus, prout praesentibus (si et in quantum juri communi, constitutionibus publicis non derogant), authoritate et de certa scientia nostra regia approbamus, ratificamus et confirmamus, roburque debitae firmitatis eisdem addimus: mandantes omnibus et singulis cuiuscunque status, condicionis, officii et preeminentiae hominibus, subditis nostris, vt suprascriptas conditiones et articulos per nos approbatos, in omnibus inuiolabiliter conseruent conseruarique faciant, pro gratia nostra. In cuius rei fidem et testimonium praesentibus (s) manu nostra subscripsimus sigilloque regni nostri subappenso easdem communiri iussimus. Datum Cracoviae die decima mensis Augusti, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, regni vero nostri anno octauo. — Stephanus rex sst. — Ioannes Tharnowskj refferen. sst.

Dokument pargaminowy. Na sznurku z białego, niebieskiego, żółtego i pąsowego jedwabiu wisi mniejsza pieczęć koronna z czerwonego wosku. Powyższy statut jest także wpisany w Acta Consul. Casimir. 766, str. 829.

700. 1583. die 26. m. Augusti, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae inter pistores Cracovienses et proconsulem consulesque Clepardienses litem dirimit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae etc. significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, remissam fuisse ad nos et iudicium nostrum pro interpretatione literarum et priuilegiorum ab officio generosi olim Mathiae Bleszczinski, magni procuratoris arcis nostrae Craccouiensis, causam et actionem inter famatos seniores contubernii pistorum ciuitatis nostrae Craccouiensis, actores ex vna, et famatos proconsulem et consules Clepardienses, conuentos ex altera partibus, occasione extructionis institarum panariarum Clepardiae, atque ibidem pinsationis panis tam triticei quam siliginei, in damnum et contra priuilegia actorum eisdem per serenissimos olim antecessores nostros concessa, quemadmodum ea omnia in ipsa partium controuersia causaeque processu latius continentur. In termino itaque hodierno iudicii relationum nostrarum propriarum ex remissione praefata et appellatione a sententia iudicii assessorum nostrorum interposita, incidente, et hucusque continuato, posteaquam partes actorea per honoratum Ioannem Grad, citata vero per nobilem Ioannem Sczałapski coram nobis comparuisent appellationemque suam iudicialiter prosequerentur, actoreaque primum literas priuilegii serenissimi olim Ioannis Alberti regis antecessoris nostri de data Craccouiae feria quinta post festum Pentecostes proxima, anno millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, quo probabatur, quod pistores Craccouienses ratione pinsationis et venditionis panum Craccouiae et Clepardiae censum octo marcarum ad magnam procurationem castri Craccouiensis soluere tenentur, et quod praeter pistores Craccouienses alteri nemini in ciuitate Craccouiensi, Clepardiensi et Stradomiae panes diuendere licet, deinde alias literas confirmationis priuilegii diui olim Sigismundi regis de data Craccouiae in conuentione generali feria sexta post festum sancti Mathaei apostoli, anno millesimo quingentesimo quinquagesimo (s) quinto, insuper decretum serenissimi olim Sigismundi Augusti regis, inter se et reuerendissimum olim dominum Philippum Padniewski episcopum Craccouiensem latum, de data Petricouiae in conuentione regni generali die dominico postridie sanctae Luciae, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, deinde decretum nostrum, quo iidem pistores ad solutionem census praefati octo marcarum sint condemnatj, nec non priuilegium a nobis eisdem actoribus concessum, de data Sandomiriae die vigesima quinta mensis Aprilis, anno millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, tum etiam decreta per ipsos consules Clepardienses ad sui instantiam de non vendendis Clepardiae panibus, nisi a se coemptis, lata, produceret, atque se circa ea omnia vsu continuo in hanc vsque diem confirmata conseruari postularet; citatis itidem literis priuilegii Cazimiri regis fundationis ciuitatis Clepardiensis de data Craccouiae in crastino sancti Ioannis Baptistae, anno millesimo trecentesimo sexagesimo sexto, in quibus con-

tinetur, quod ciuitati Clepardiensi inter alias libertates mensae panum et carnium concessae erant, producentibus, seque in vsu earum mensarum fuisse antequam igne, qui sepius illi ciuitati nocebat, consumpta essent allegantibus, priuilegia quoque per actores in tergum suum obtenta esse et se censum octo marcarum intercedere atque ad magnam procurationem soluere velle asserentibus, seseque circa eam libertatem, quae alioquin omnibus ciuitatibus communis et integra est, conseruari petentibus: nos cum consiliariis lateri nostro assidentibus, audita et examinata partium controuersia priuilegijsque vtrinque reproductis diligenter perpensis, eoque considerato, quod citati consules Clepardienses de suo priuilegio non modo per tantum temporis spacium syluerint eoque vsi non sint, sed etiam in contrarium ex instantia actorum aliquoties iudicauerint (?), decernendum duximus decernimusque praesentibus, propiores esse actores ad probandum corporali iuramento per duos seniores et duos alios ex fraternitate pistorum Craccouiensium, quod in vsu pacifico priuilegii sui hactenus fuerunt, ad quod quidem iuramentum praestandum addidimus eisdem ministerialem regni generalem, nobilem Ioannem Gorski, qui posteaquam actores iuramentum eiusmodi iuxta rotam superius descriptam per famatos Bartholomaeum Ptassynski et Stanislaum Slezak seniores et Thomam Marschałek ac Stanislaum Sczęszny iuniores praestitisse recognouisset, quamuis illud citati eisdem actoribus vltro dimittere voluissent, nos attenta ea iuramenti praefati praestitione vsusque priuilegiorum dictorum legitima comprobatione, eosdem actores circa iura, priuilegia et decreta eorum in toto conseruauimus, prout praesentibus conseruamus, decernentes, non posse nec debere alios panes siue triticeos siue siligineos siue alios quoscunque in ciuitate Clepardiensi vendi, nisi qui per pistores Craccouienses pinsati coctique fuerint, perpetuis temporibus iuxta iura et priuilegia actorum, sub paenis in eisdem priuilegiis descriptis, decreti nostri praesentis vigore. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Craccouiae feria sexta post festum sancti Bartholomaei apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, regni vero nostri anno octauo. — Ioan. Zamoiski r. P. cancell. sst. — Relatio illustris et magnifici Ioannis de Zamoscie r. P. suppremi cancellarii, generalis exercituum regni, Craccouiensis, Margeburgensis, Knyschinensis, Miedzirzicensis, Krzessouiensis etc. capitanei. — Paulus Sczerbicz decr. s. r. m. notarius.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu piekarzy Krakowskich, opatrzony jest mniejszą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, pąsowego i zielonego jedwabiu.

701. 1583. die 27. m. Augusti, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae inter arvinarios et funifices Cracovienses litem dirimit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae etc.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, vocatos fuisse ad nos et judicium nostrum literis citationis nostrae prouidos seniores ac totam fraternitatem aruinariorum ciuitatis nostrae Cracouiensis ad instantiam prouidorum seniorum totiusque fraternitatis siue contubernii funificum Cracouiensium, propterea, quod licet decreto nostro in conuentu generali regni Cracouiae coronationis nostrae inter praefatos funifices ab vna et ipsos parte ab altera promulgato, pronunciauimus, non debere amplius ipsos aruinarios Cracouienses in institis suis aut aliis quibusuis in locis tam picem cum pinguedine praeparatam, quam etiam simplicem, tum et alias res et merces priuilegio funificum Cracouiensium descriptas, vt pote vascula *maznicze* dicta, tum etiam funes, flagella et zonas, quocunque nomine aut cognomine apellatas, nec non *popręgi*, *opałki* vulgo apellatas et alia id genus instrumenta et res opificii funificum Cracouiensium venum exponere diuendereque, atque hoc ipsum decretum nostrum exequutioni debitae demandandum ad officium consulare Cracouiense remisimus, nihilominus tamen ipsi aruinarii neglectis literis mandatj nostri paenalis ad officium consulare Cracouiense datis, in termino exequutionis eiusdem decreti nostri obtinuerunt apud praefatum officium consulare Cracouiense remissionem quandam causae eius ad tribunal nostrum, veluti ex controuersia partium factam, (quamuis nullam controuersiam coram officio consulari Cracouiensi cum ipsis praefati funifices in ea causa decreto nostro iam antea decisa, determinataque fecissent) atque in ea remissione hoc adiunctum est, quasi sine scitu et consensu consulatus Cracouiensis praefati funifices literas priuilegii super fraternitatem suam obtinuissent. Qua quidem remissione pendente ipsi aruinarii non veriti sunt picem simplicem cum qualicunque pinguedine commixtam, in institis suis publice et clancule venum exponere diuendereque, quemadmodum ea omnia ministeriali et nobilibus contra ipsos protestata sunt, faciendo praemissa in derogationem decreti nostri ac graue praeiudicium damnumque ipsorum funificum Cracouiensium, quod sibi aduersus ipsos aestimabant quadringentis florenis peccuniae, numeri et monetae regni, totidemque damni, quemadmodnm ea citationis nostrae praefatae literae latius in se continent. Cum itaque in termino hodierno judicii relationum nostrarum propriarum ex ipsa citatione et apellatione a sententia assessorum nostrorum interposita, incidente et hucusque continuato, partes, actorea per nobilem Ioannem Sczałapski, citata vero per honoratum Ioannem Gora, sindicum Cracouiensem, plenipotentes suos coram nobis comparuissent, apellationemque suam prosequerentur, et actorea priuilegium serenissimi Henrici regis antecessoris nostri necnon decretum nostrum, quo eosdem circa illud priuilegium conseruauimus, produceret, atque se circa ea conseruari postularet, citata vero se picis cum pinguedine praeparatae venditionem seu propinationem sibi non vsurpare, responderet, atque vt illis crudam duntaxat et agrestem picem necnon res aliunde aduectas, non autem per actores artificio illorum elaboratas, venum exponere integrum sit, peteret: nos cum consiliariis nostris lateri nostro assidentibus, controuersia partium examinata, allegationibusque earundem perpensis, attentoque decreto nostro inter eosdem actores et citatos lato, eosdem actores circa priuilegium illorum et decretum praefatum in toto conseruauimus conseruamusque praesentibus, decernentes,

non posse nec debere amplius ipsos aruinarios citatos picem eiusmodi neque in vasculis tam cum pinguedine praeparatam, quam simplicem neque crudam aliasque res et merces priuilegio actorum memorato Henrici regis descriptas, venum exponere neque diuendere, sub paena priori decreto nostro interposita et per officium consulare toties, quoties citatos decretis nostris contrauenisse comprobatum fuerit, irremissibiliter exigenda, decreti nostri praesentis vigore. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracouiae sabbato post festum sancti Bartholomaei apostoli proximo, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tercio, regni vero nostri anno octauo. — Ioannes Zamoiski r. P. canc. sst. — Relatio illustris et magnifici Ioannis de Zamoscie r. P. suppremi cancellarii, generalis exercituum regni, Cracouiensis, Margeburgensis, Knyschenensis, Miedzirzicensis, Krzessouiensis etc. capitanej. — Paulus Sczerbicz decr. s. r. m. notarius.

Oryginał pargminowy, przechowany w cechu powroźników Krakowskich, opatrzony pieczęcią pokojową z czerwonego wosku w puszce drewnianej, zawieszonej na sznurku z żółtego i zielonego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

702. 1583. die 27. m. Augusti, Cracoviae.

Stephani regis Poloniae decretum, inter lanios Cracovienses, Casimirienses, Clepardiensesque et proconsulem nec non consules Premislienses litem dirimens.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, etc. princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vuiuersis et singulis, vocatos fuisse ad nos et iudicium nostrum literis citationis nostrae famatos proconsulem, consules, aduocatum, scabinos, totamque communitatem ciuitatis nostrae Praemisliensis, ad instantiam famatorum seniorum totiusque fraternitatis siue contubernii laniorum ciuitatum nostrarum Craccouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis, propterea, quod ipsi anno superiori ausu suo temerario praesumpserunt et praesumere etiam nunc non desinunt, ab eisdemque laniis ciuitatum praedictarum bobusque et pecoribus eorundem, quae in vsum et necessitatem maccellorum eorundem in terris nostris Russiae coemunt, atque per fundum iurisditionis ipsorum ciuitatis Praemisliensis pellunt, teloneum exigere, facientes praemissa omnia in derogationem iurium et priuilegiorum serenissimorum antecessorum nostrorum, ipsis laniis ciuitatum superius recensitarum, super libertates a non solutione quorumuis teloneorum a bobus et pecoribus eorundem concessorum, ac decretorum tam per serenissimos antecessores nostros, quam etiam per nos ex parte ipsorum laniorum promulgatorum, tum etiam damnum et praeiudicium impensasque non mediocres ipsorum actorum, quod sibi aduersus ipsos aestimabant mille marcis pecuniarum numeri et monetae regni nostri totidemque damni, litis expensis in ea inclusis et connumeratis: citando ipsos ad decernendum per

nos iudiciumque nostrum, pignora et ea omnia, quae per ipsos a praefatis actoribus bobusque et pecoribus eorundem nomine telonei accepta sunt, restitui debere decerni, citatis exactionem eiusmodi thelonei in posterum prohiberi, ipsosque in praemissis omnibus condemnari, quemadmodum ea literae citationis nostrae praefatae latius in se continent. Cum itaque in hodierno iudicii relationum nostrarum propriarum termino ex citatione praefata et receptione ad nos assessorum nostrorum incidente et hucusque continuato, partes actorea per nobilem Ioannem Sczałapski, citata vero per nobilem Nicolaum Solikowski coram nobis comparuissent et causam suam prosequerentur, actoreaque post relationem eius causae nobis factam, contenta citationis suae priuilegiis et decretis tam nostris, quam antecessorum nostrorum deduceret et se quemadmodum ab aliis, ita et ab hoc ipso teloneo liberos pronunciari postularet; citata vero se non temere sed vigore reuisionis autoritate conuentus expeditae, quod sumptus non mediocres in reperationem pontis, aggeris et viae publicae sustineret, iuxta priuilegium consensus et approbationis nostrae teloneum eiusmodi recipere responderet, atque se in pacifico eius vsu relinqui peteret: nos cum consiliariis lateri nostro assidentibus, controuersia partium examinata, priuilegiisque et allegationibus earundem perpensis, praecipue vero priuilegiis et decretis, per partem actoream productis, consideratis, eandem partem actoream circa illorum priuilegia et decreta praefata in toto conseruauimus, eosque liberos et immunes a solutione telonei eiusmodi a bobus ex terris Russiae Cracouiam per illa loca pro vsu macellorum laniorum praefatorum Craccouiensium, Cazimiriensium et Clepardiensium pelli solitis, perpetuo esse debere decreuimus, prout decernimus praesentibus, saluo tamen priuilegio citatorum quoad alias personas, quae ad solutionem dicti telonei legitime obligantur, decreti nostri praesentis vigore. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Craccouiae sabbato post festum sancti Bartholomei apostoli proximo, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tercio, regni vero nostri anno octauo. — Ioannes Zamoiski r. P. cancell. sst. — Relatio illustris et magnifici Ioannis de Zamoscie r. P. suppremi cancellarii, generalis exercituum regni, Craccouiensis, Margeburgensis, Knyszynensis, Miedzirzicensis, Krzessouiensis etc. capitanei. — Paulus Sczerbicz decr. s. r. m. notarius.

Oryginał pargaminowy w dwóch egzemplarzach, przechowany w cechu rzeźników Krakowskich, opatrzony pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, czerwonego, żółtego i niebieskiego jedwabiu. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

703. 1583. die 28. m. Augusti, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo I. rege Poloniae contubernio carpentariorum Cracoviensium a. 1525. impertitum et senatus consultum Cracoviense de a. 1583. rata esse iubet.

Oryginał pargaminowy przechowany w cechu cieśli Krakowskich, opatrzony jest mniejszą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, niebieskiego, pąsowego i żółtego jedwabiu. Potwierdzone tym przywilejem dokumenta z lat 1525 i 1583 zamieszczone są wyżej pod NN. 340 i 696 niniejszego zbioru.

704. 1583. die 29. m. Augusti, Casimiriae.

Additamentum ad statuta cerdonum Casimiriensium.

Actum feria secunda in crastino festi s. Augustini. — Nos consules ciuitatis Kasimiriae ad Cracouiam vniuersis et singulis, quorum interest, tenore praesentium significamus, reproductos esse coram nobis per famatos seniores et iuniores magistros artificij cerdonum Kasimiriensium, ciues nostros Kasimirienses, certos articulos pro bono regimine fraternitatis eorum spectantes, de vnanimi eorum voluntate laudatos et constitutos, quorum tenor vernacula lingua talis sequitur:

§ 1. Naprzod mlodzieniecz takze y wdowiecz mistrzem thegosz rzemieszla zostawszy, ma miecz malzonke vczciwego domu; a kthoryby thego nieuczyniel przynamniey do pulrocza, ma bycz karany do czechu kamieniem wosku.

§ 2. Item aby niewolno bylo przekupniom z inszych miasth, miastheczek y wszi thakze thesz rzeznikom, zydom y kthoreyzekolwiek condiciey ludziom tak thu w miesczie, iako y przed miasthęm kupowacz szkor szurowych na przekup, tylko na szwą wlasną pothrzebę, czoby szą̨m wyrobiel, pod vtraczeniem thakowych szkor.

§ 3. Item gdyby wakowalo mieyscze thegosz rzemięszla, thedy go będzie bliszy othrzymacz syn mistrzowski anisz kthory inszy przychodzien.

§ 4. Item aby zadnęmu tak szewczowj iako kusznierzowj nieczechowemu, kthore pospoliczie parthaczami zową, a pokąthnie mięszkaią, niebylo wolno thu w miesczie y przed miastem wszelakich skor skupowacz pod vtraczęniem thego wszystkiego, czoby kupiel.

§ 5. Item wolno thesz ma bydz garbarzom Kazimierskiem mistrzom wyprawne tylko skory do inąd zawsze przedawacz.

Quosquidem superius descriptos articulos ad ipsorum cerdonum petitionem nos suprascripti consules, ex quo nec iuri communi, neque prouentibus regalibus et ciuilibus repugnant, authoritate nostra approbandos et ratificandos esse duximus, vti quidem approbamus et ratificamus praesentibus, decernentes eosdem robur perpetuae firmitatis habituros. In quorum fidem sigillum nostrum praesentibus est subappressum. Actum et datum anno et die quibus supra.

Acta Consul. Casim. 767, str. 27.

705. 1583. die 30. m. Augusti, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae inter pictores et currifices Cracovienses litem dirimit.

Stefan z bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie etc. Wiadomo czynięmy prawęm naszym do kogo nalezy, wszem wobecz y kazdemu zosobna, ze gdy potym doszła do nas y do sądu

naszego przez apellacyą od urzędu radzieckiego Krakowskiego sprawa między sławetnemi malarzami Krakowskiemi z iedney, a kołodziejami Krakowskiemi takze z drugiey strony, względem malowania koł wszystkiemi kolorami przeciwko prawom y przywilejom tychze samych aktorow, w którey sprawie urząd radziecki Krakowski z racyi w dekrecie ich wypisanych od impetycyi aktorow tychze kołodziejow wolnych bydz ogłosił, od ktorego dekretu aktorowie do nas apellowali, iako wszystkie rzeczy w kontrowersyi stron y processu sprawy obszerniey się wyrazaią, więc w terminie dzisieyszym z apellacyi dzisieyszy pochodzącym y iuz zaczętym strona aktorska przez u. Iana Grad plenipotenta swego przed sądem naszym staiącego apellacyi terminu sądownie pretendującego, aby dekret radziecki Krakowski był kassowany, (on zaś pomieniony Ian Grad aby był według praw swoich zachowany) proszącego, gdy zas się minister koronny szlachetny Ian Gurski raz, drugi, trzeci, a nad zwyczay sądu y czwarty odezwał, ze ani sami ani plenipotenta nie maią do komparacyi, my z konsyliarzami y assessorami naszemi usłyszawszy relacyą przerzeczonego ministra o aklamacyi strony pozwaney, y na godną affektacyą strony aktorskiej, dekret urzędu radzieckiego Krakowskiego kassuiemy y aby się kołodzieie Krakowscy więcey przerzeczonych koł y wozow temisz kolorami y farbami malować y złocić nie ważyli się, ani tez tułających malarzy y ich towarzyszow u siebie przechowywać na prejudicium malarzy Krakowskich nie wazyli się; owszem aby według praw swoich malarskich byli konserwowani malarze Krakowscy, iako ninieyszym prawem ztwierdzamy y stronę pokonaną w expensie stronie aktorskiey przysądzamy, wigorem dekretu naszego teraznieyszego. Za ktorego exekucyą tyle razy ile będzie potrzeba staniemy (s) stronę do urzędu Krakowskiego w terminie, gdy strona stronę zapozwie, nic nie ważącym. Na co dla lepszey wiary y swiadectwa pieczęcią naszą ztwierdzamy. Dattum w Krakowie po swięcie s. Bartłomieja we wtorek roku Panskiego 1583, krolestwa naszego roku osmego.

Kopija uwierzytelniona pochodząca z przeszłego stulecia, przechowana w cechu malarzy Krakowskich. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

706. 1583. die 15. m. Septembris, Cracoviae.

Stephani regis Poloniae decretum, inter lanios Cracovienses, Casimirienses, Clepardiensesque et lanios extraneos »*kijaki*« dictos, litem dirimens.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae, significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, vocatos fuisse ad nos et judicium nostrum literis citationis nostrae lanios extraneos, vulgo *kiaki* dictos, ad instantiam famatorum seniorum laniorum ac totius congregationis ac contuberniorum laniorum ciuitatum nostrarum Craccouiensis, Cazimiriensis et Clepardiensis propterea, quod ipsi existentes vagi et nullum interesse ad exercendam lanigenam habentes, in derogationem

prouentuum et censuum, quos ipsi lanii non solum reipublicae regni nostri, quoties exactiones publicae in comitiis regni nostri super ordines ciuitatum et oppidorum constituuntur, verum etiam in diminutionem prouentuum et censuum per ipsos lanios ciuitatum commemoratarum, quae magnam peccuniarum summam conficiunt, ad magnam procurationem arcis nostrae Craccouiensis pendi quotannis solitorum, audent in opificium illorum se ingerere, atque per vicos et plateas atque suburbia tam ciuitatum quam suburbiorum earundem ciuitatum contra praescriptum priuilegiorum et decretorum serenissimorum antecessorum nostrorum publice et priuatim venum exponere carnes omnis generis, diuendereque, quo fit, quod laniorum praenominatorum facultates propter magna onera et pensiones praenominatas vsque adeo extenuatae sunt, vt nisi tempestiue per nos prospectum illis decretis nostris fuerit, macella laniorum eorundem propemodum desertabuntur, neque vnde oneribus eiuscemodi satisfacere queant, habebunt. Eo etiam non attento, quod ipsi lanii tempore diuorum Sigismundi et Sigismundi Augusti regum et aliorum antecessorum nostrorum, quamuis solemnitates eximiae coronationum et nuptiarum, tam ipsorum regum Poloniae et reginarum, quam comitiorum et omagiorum, ad quae extranei principes magno et innumerabili heroum atque bonorum diuersi generis comitatu cuncti confluebant et concurrebant, carnium selectarum copiam magnam et sufficientem lanii Craccouienses, Casimirienses et Clepardienses praestabant; ipsi vero pecudes cuiusuis generis languidas, claudas, morbidas ac moribundas in hominum sanitatis ingens discrimen diuendunt, quas ipsis laniis ex praescripto constitutionum a magistratu Craccouiensi sancitarum, a serenissimisque antecessoribus nostris confirmatarum, sub magna animaduersione et paenis in ea ordinatione expressis, mactare non licet, quo nomine singulis septimanis ipsi lanii ex contubernio suo reuisores et superintendentes habent, saluo nihilominus foro septimanali dierum sabbati in ciuitate nostra Cazimiriensi, incipiendo a festo sancti Bartholomaei, vsque ad festum sanctorum Trium regum, singulis annis celebrari solito, in quo vnicuiuis hominum extraneorum, *kiiaki* vulgo vocatorum, carnes cuiusuis generis venum exponere et diuendere licitum est. Cui foro ipsi lanii nulla in parte derogare volunt. Adcitando ipsos ad decernendum per nos iudiciumque nostrum, ipsos omnes et singulos lanios, dictos *kiiaki*, a mactatione et venum expositione carnium quarumuis in suburbiis et locis quibusuis prohiberi, atque per officium capitanei nostri Cracouiensis, aut eius vicecapitanei et magni procuratoris nostri Craccouiensis ad delationem laniorum praefatorum in ipsos animaduerti carnesque eiusmodj per eadem officia vbicunque praeuentae fuerint, percipi et in vsus hospitalium siue officialium praenominatorum conuerti, in ipsosque paenis condignis animaduertj, quod sibi aduersus ipsos aestimabant quinque millibus florenorum pecuniae Polonicalis totidemque damni, quemadmodum ea in ipsis citationis nostrae literis latius continentur. In termino itaque hodierno relationum nostrarum propriarum, ex eadem citatione et receptione ad nos, assessorum iudicii nostri incidente et hucusque continuato, partibus ipsis actorea per nobilem Ioannem Szczałapski, citata per nobilem Nicolaum Solikowski plenipotentes suos coram nobis comparentibus, actoreaque iura, priuilegia et decreta antecessorum nostrorum producente, eorundemque vsum continuum variis mandato-

rum tam antecessorum nostrorum, quam etiam nostrorum propriorum literis deducente, atque se circa ea omnia conseruari postulante; citata itidem priuilegium nostrum, quod in personas certorum laniorum, aulam nostram continue sequentium, concessimus, attferente atque operas suas toties exercitii tempore belli praestitas commemorante, seseque circa illud conseruari petente, actoribus contra et se bello bellicisque necessitatibus non defuisse, imo duos ex medio sui ad postulationem illustris et magnifici exercituum praefecti ad castra misisse, qui necessaria exercituum subministrarent, priuilegium quoque citatorum stante hac lite ab eisdem impetratum esse, allegantibus: nos cum consiliariis lateri nostro assidentibus, audita et examinata partium controuersia, priuilegiisque vtriusque partis perpensis, actoream partem iuxta illorum iura et priuilegia in toto conseruandam esse duximus, prout conseruamus praesentibus. Relinquimus tamen quinque duntaxat laniis, qui aulam nostram et in bello sequuti sunt et postea continue sequentur, integram diuendendorum carnium ibi, vbicunque cum curia nostra constituti fuerimus, facultatem el potestatem, ita tamen, vt lanii eiusmodi quinque, qui aulam nostram sequentur, non nisi sub praesentia nostra in locis priuatis non in publicis, idque non ciuitatum incolis nec vllis aliis personis, sed tantummodo iis, quae aulam nostram sequuntur ad eamque pertinent, carnes eiusmodi diuendant, praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracouiae feria quinta in crastino festi Exaltationis sanctae Crucis, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tercio, regni vero nostri anno octauo. — Ioannes Zamoiski r. P. cancell. mp. — Relatio illustris et magnifici Ioannis de Zamoscie r. P. suppremi cancellarii, generalis exercituum regni, Craccouiensis, Margeburgensis, Knyszynensis, Miedziezicensis, Krzessouiensis etc. capitanei. — Paulus Sczerbicz decr. s. r. m. notarius.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu rzeźników Krakowskich, u którego na sznurku z fioletowego i czerwonego jedwabiu wisi ułomek pieczęci koronnej z czerwonego wosku. (Kopija W. Gąsiorowskiego).

707. 1583. die 15. m. Septembris, Cracoviae.

Stephanus rex Poloniae inter pannicidas et mercatores Cracovienses litem dirimit.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniaeque, princeps Transyluaniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis et singulis, quod posteaquam priori decreto nostro ex appellatione a sententia officij consularis Cracouiensis interposita, inter famatos seniores totius contubernij pannicidarum Cracouiensium actores ab vna, et mercatores ciues Cracouienses, in testudinibus pannos vlnatim vendentes, conuentos ab altera partium, occasione diuenditionis et vlnatim incisionis variorum pannorum per domos et testudines extra pannicidia publica lato, mercatoribus eiusmodi extraneis

et alijs, qui impossessionati essent, diuenditionem pannorum praefatorum omnino prohibuissemus, de possessionatis uero officijs illustrium et magnificorum Andreae commitis in Tęczyn palatini Cracouiensis et Ioannis Zamoiskj regni nostrj suppremi cancellarij exercituumque praefecti atque Cracouiensis generalis capitanej etc. comisissemus, vt ij ex aequo et bono negocium hoc inter partes praefatas componant, valoremque et numerum pannicidiorum examinent, quae quidem compositio quamuis post illud decretum aliquoties inter partes supranominatas tentata fuerit, ad effectum tamen deduci propter rei difficultatem non potuit, in hodierno itaque judicij relationum nostrarum propriarum termino, posteaquam partes praefatae ad audiendam sententiam nostram deffinitiuam ad nos redijssent, controuersiasque et allegationes suas, actores per famatum Ioachimum Cziepielowskj confratrem suum, citatj vero per se repeterent: nos cum consiliarijs lateri nostro assidentibus, animaduerso causae statu, eoque considerato, quod pars actorea desertationem pannicidiorum maxime allegat, ne videlicet per diuenditionem in testudinibus pannicidia publica et priuilegiata desertarentur, ideo decernendum duximus quemadmodum praesentibus decernimus, liberum esse debere mercatoribus ciuibus Cracouiensibus in ciuitate Cracouiensi possessionatis, in domibus et testudinibus suis pannos praeciosiores Italicos et alios omnis generis, vbicumque in Italia tantum elaboratos, vlnatim diuendere. Quodquod autem pannicidia publica deserta sunt, vel quaecunque postea deserta esse contigerit, ab ijs censum tam nobis ex ijsdem pannicidijs debitum, quam etiam domino cuiusvis deserti pannicidij talem, qualis ex alijs pannicidijs solui consueuit, memorati mercatores in domibus suis pannos ulnatim incidentes, soluere tenebuntur et erunt adstrictj. Posteaquam autem censum eiusmodi soluerint, extunc liberum illis erit, pannos non modo Italicos sed etiam alios quosuis omnis generis tam praeciosiores quam viliores, quales in alijs pannicidijs vendi solent, ibidem in loco consueto et pannicidio diuendere, decreti nostri praesentis vigore. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subimpressum. Datum Cracouiae feria quinta in crastino festi Exaltationis s. Crucis, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, regni vero nostri anno octauo. — Ioannes Zamoiskj r. P. cancellarius mpp. — Relatio illustris et magnifici Ioannis de Zamoisczie r. P. suppremi cancellarij, generalis exercituum regni, Cracouiensis, Mariemburgensis, Knissinensis, Miedzirziczensis, Krzissouiensis etc. capitanej. — Paulus Sczirbicz decretorum sac. r. mtis notarius.

Acta Cons. Crac. 25, str. 829.

Na zasadzie powyższego dekretu królewskiego zapozwał Ian Tedaldi Florentinus jako pełnomocnik negociatorum Cracouiensium starszych cechu sukienników Krakowskich, aby wyjawili, które sukiennice są próżne, aby wiedzieli, jaki mają zapłacić prowent królowi j. m., aby wyjawili komu należą te sukiennice i kto je najmuje. Odparli na to sukiennicy, iż nie są obowiązani wyjawiać próżnych sukiennic, gdyż w dekrecie impossessyjonatom zakazano sukna żadnego krajać na łokcie a z pełnomocnictwa nie widać, że powodowie są possesyjonaci. Na to rzekł Tedaldi, iż wszystkim dobrze wiadomo, że pryncypałowie jego, jako Sebastian Montelupi, Hieronimus Orlemus, Urbanus Friser, Bernart Gallera, Filip Talduci, Dominicus de Bleusz, Antonius Destesy, Paulus Czelari, Iulius Delapace, szlachetni panowie Soderini, Nicolaus Alantse, Baptista Cekj, i Ian Baptista Fontanin są possessyjonaci i żądał wyjawienia próżnych sukiennic w myśl dekretu królewskiego, gdyż gdydy się okazało, że takich nie ma, wolnoby było kupcom Krakowskim osiadłym nie tylko włoskie, lecz i inne lżejsze (viliores) sukna w sklepach swych na łokcie przedawać. Na co sukiennicy odparli, iż gdy spór

prowadzili pojedynczy sukiennicy, nie zaś cech, tedy cech nie jest obowiązany wyjawiać próżnych sukiennic, nadto nie mogą kupcy żadnym sposobem inszych sukien sprzedawać na łokieć, tylko włoskie, jak się sami przed pany deputaty deklarowali sabbato in vigilia s. Iacobi 1583, gdzie sobie obrali sarłat, pułszarłacie, granat, pułgranacie. Zresztą proszą, aby sprawę niniejszą odesłać do króla imści dla wyjaśnienia w tej mierze dekretu królewskiego.

Wyrok rajców w tej sprawie wydany w dzień św. Elżbiety r. 1584 podajemy niżej pod tą datą; przewód zaś procesu zawarty jest w księdze radzieckiej 25 na str. 392, 829, 842, 844, 857 i 859.

708. 1583. die 26. m. Octobris, Cracoviae.

Senatus consultum de arvinariis Cracoviensibus.

Actum feria quarta ante festum s. Simonis et Iudae apostolorum. — Domini consules inherentes decreto s. m. r. tum etiam suo decreto de data feria sexta ante festum s. Heduigis proxima, inter aruinarios et funifices Craccouienses lato, decreuerunt, ut ijdem aruinarij res et merces, quas illis decreto s. m. r. praefato diuendere venumque exponere contra iura funificum Cracouiensium prohibitum est, ab hinc in quatuor septimanarum decursu diuendant atque in posterum emere neque amplius eiusmodi merces diuendere praesumant sub paena marcarum quinque officio consulari Cracouiensi succumbenda et amissione eiusmodi omnium mercium. Quod si et in quantum in quator septimanis eas merces diuendere non potuerint, extunc iuxta taxam officij ijdem funifices illis easdem merces persoluere debebunt et tenebuntur.

Acta Cons. Crac. 25, str. 471.

709. 1584. die 18. m. Ianuarii, Cracoviae.

De privilegiis et iuribus contubernii funificum Cracoviensium.

Actum feria quarta ipso die s. Prisce. — Coram officio consulari Cracouiensi comparentes famati funificum Cracouiensium seniores, exhibito productoque decreto sacrae maiestatis regiae domini domini nostri clementissimi, inter se et aruinarios Cracouienses lato Cracouiae sabbatho post Bartholomaei anno Domini 1583, productis item priuilegijs suis per serenissimos olim Poloniae reges sibi gratiose clementerque concessis, petierunt eadem voce praeconis in locis solitis proclamari atque publicari. Domini consules aequitate rei considerata, ijsdem adiungendum mandauerunt praeconem ciuilem ad publicanda priuilegia funificum Craccouiensium. Qui quidem praeco rediens vna cum Christophoro Czyzowski ministeriali et Stanislao Rzepeczky nobili recognouerunt, se proclamasse atque publicasse priuilegia atque iura funificum Craccouiensium in quatuor locis fori iuxta veterem consuetudinem. Quam recognitionem funifices actis praesentibus annotandam petierunt et obtinuerunt.

Acta Cons. Crac. 25, str. 539.

710. 1584. die 20. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de negotiationibus Iudaeorum.

Actum feria tertia post dominicam Iudica proxima. — Ad quaerelam honestarum faeminarum ficus et amigdala aliasque res in loco ad id deputato tempore quadragesimalj vendentium, contra infrenatam Iudeorum mercandj licentiam factam, spectabiles domini consules Cracouienses vocatis accersitisque ad officium suum infidis scilicet Isaac filio Israel, Hirss Ielien et Iacobo Iakel, senioribus Iudeorum Cracouiensium, priuilegia aduersus negotiationem Iudeorum per serenissimos olim Poloniae reges clementer concessa, tum et transactionem seu constitutionem magnifici olim Ioannis Amor de Tarnow Iudeorumque proprias obligationes ijsdem legi curauerunt, simulque monuerunt, ne quid contra praedicta priuilegia tentare praesumant, nisi in paenas ibidem descriptas vellent incurrere. Quod quidem praetacti Iudeorum Cracouiensium seniores promiserunt ac sese obligarunt et submiserunt, hac de re conuocationem instituturos vniuersamque communitatem Iudaicam admonituros, vt sese iuxta tenorem priuilegiorum ciuitati Cracouiensi concessorum in omnibus conseruent gerantque, sub paenis ibidem descriptis aliter non facturj.

Lib. Cons. Crac. 25, str, 622.

711. 1584. die 23. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de cingulatoribus et gladiatoribus Cracoviensibus.

Feria sexta ante dominicam Palmarum proxima. — Ex decreto dominorum consulum Cracouiensium debent cingularij Cracouienses sese iuxta iura et priuilegia illorum conseruare in nulloque gladiatores Cracouienses impedire, alias ich *roboty robicz nie mayą*. Similiter etiam gladiatores Cracouienses non debent labores cingulatorum laborare contra iura cingulariorum, sub paena dominorum consulum quatuordecim marcarum, quoties in contrarium conuictj fuerint. Quod vero Martinum Religa olim Andreae Religa de Kalisz filium attinet, quando quidem beniuole artificio cingulariorum renunciauit, vt circa artificium gladiatorum persistat, neue vnquam ad artificium cingulariorum pertinentia laborare praesumat, sub paena dominorum consulum Cracouiensium arbitraria, quoties in contrarium conuictus fuerit.

Acta Cons. Crac. 25, str. 627.

712. 1584. die 26. m. Iunii, Cracoviae.

Litterae magistrorum contubernii cordibanariorum Cracoviensium ad cordibanarios Leopolienses de congiariis, sociis eiusdem contubernii dari solitis.

Sławnym a dobrze zacznym panom starszym y młodszym mistrzom rzemiosła konwisarskiego w mieście Lwowskim, przyaczieliom y sąsiadom naszym łaskawym. — Łaskawj panowie konwisarowie a braczia naszy mily, służby nasze powolne w. mcziam w łaskę zalieczamy y wszystkiego dobrego od pana Boga wszechmogączego w. mcziam życzemy na czasy długie y fortunne, nieinaczey, iedno iako samj sobie etc. — Przyczyna pisania naszego do w. mczy insza nie iesth, telko tha, iże czasow niektorych od lath kilku z roskazania iego mczy pana woiewody vstawiono beło rzeznikom mięso na wagę przedawać, oni niemaiąc gwichtow, dali sobie ołowiane do brata naszego p. Matysa Kosztana porobicz, od ktorych mianowiczie przyszło kilkanascie złotych. Od thych zapłathy vpominali się thowarzysze iego mieniąc, iże iem tho przychodzj za przepiczie a nie mistrzowj. Wythoczyła się tha sprawa do nas do czechu: pan Mathys Kosztan s swey dobrey woliey darował thowarzyszom swym, za czo od nas przystoyne karanie odniosł, abowiemechmy tho vznalj, isz to pan Matys nie słusznie vczynił, bo v nas thowarzysz od ognia nicz niema, ani mu thego pozwaliać chczemy. Abowiem pozwoliwszy się iemu dacz od robothy od gwichtow ołowianych, chczіał by pothym y od rur ołowianych, y od kałamarzow ołowianych y od forniczaykow, czo thesz nam iusz samym będąc w czechu natrączylj. Theras w swięntho chwalebnego Wstąpienia Bożego frafiło się, iże przyniesiono thakze gwychthy robicz do pana Matysa Kosztana, on prosił thowarzysza swego, aby ie zrobił, chcząc mu od nich czo za praczą dacz, żaden niechcział, aże pan Mathys obiecawszy, musiał sam zrobić the rzeczy. Thowarzysze iego vpominali się pieniędzy thakowych v niego, mieniąc sobie za przepiczie, yże tho onym za przepiczie przychodzy, czegośmy onym pierwey nieprzysądzilj za przepiczie, ani teraz przysądzamy, poniewasz robotha od ognia iesth; alie tak nayduiemy, yże wszelki thowarzysz v mistrza swego winien za wochlon v niego robicz tho, czo mu mistrz roskaze, bądz gwichthy, bądz rury, bądz kałamarze, bądz wszeliakie forniczaykj ołowiane. Theraz kilka ich thu przywendrowało y powiedaią, iże tho wszędzie mistrzowie dawaią thowarzyszom, tak w Poznaniu, iako w Lublinie y gdzieszkolwiek. A thak my prosiemy, aby tho w. mcz v siebie vwazywszy ich przedsięwzięczie swowolne y zuchwalstwo, rozeznali tho, iezli thakowa robotha, ktora od ognia pochodzy, onem służy czy nie, a nam bez omieszkania raczyli oznaymicz. Czo o w. mczach rozumiemy, iże w. mcz za iednego człowieka z namj stoiącz przy sentenciey they, decrethem swym sprawiedliwem będzieczie raczelj podeprzecz. Abowiem dosycz vporną y swowolną czeliadz okrom thego mamy, czo w. mcziam podobno dosycz dobrze wiadomo, i chczielibyśmy exnunc thego w nich pohamowacz, na czem czasu swego w. mcz z namj przestaną. Przy thym pro finalj w. mczy prosiemy rozebrawszy tho v siebie w. mcz

czo nam za despect vczynilj czj thowarzysze, yze poslj precz od miasta bez wyszynku, nami wzgardziwszy, aby takowj thowarzysze zasię nazad do nas na sprawę beli odesłanj bez omieszkania prosiemy, a my thakową chęć y miłość po w. mcziach vznawszy, wszeliakim obyczaiem powinnj będziemy w. mcziam odsługowacz. Prosiemy thesz o łaskawe odpisanie w. mczj iako bracziey swey miłey w thych rzeczach, iako może bycz nayrychliey. Zathym się łascze y przyaźnj dobrey w. mczj zalieczamy. Datum w Crakowie die 26 Iunij roku 1584. The thowarzysse tak zowią mianowicie z nich kożdego: Ięndrys Kilhader s Poznania, Fudrys Hubaczek s Pragj, Lorencz Liżytaliersz z Wilna, Piotrek z Wilna, Adam z Kowna Thatara, Ssumilias ze Lwowa, Simon Domalieg z Płoczka, Melchior, czo się vczył w Thoruniu z Płoczka, Gabriel s Thorunia, Ian s Tarnowa Straka, Bieniasz Nieczdobrego s Krakowa, Ięndrzey Dziadek s Crakowa. W. mcziam życzliwj braczia mistrzowie starszy y młodszy rzemiosła konwisarskiego.

Snać podobne listy rozesłali konwisarze Krakowscy i do innych celniejszych miast rzeczypospolitej, gdyż z Lublina nadeszła następująca odpowiedź:

Sławnie zacznem panom starsem i młodsem mistrzom rzemiesła konwisarskiego w Krakowie, przyiaczielom i sąsiadam mile łaskawym. — Łaskawi panowie braczia! Łaskj bozei zdrowia dobrego i podług misli forthunnego powodzenia w. mcziam iako sąsiadom i bracziei miłei od pana Boga życemy etc. Nigdy by było do thego miedzy thowarzysami niesłusznego bunthu nie przysło, by szye byli w. m. we wszyczkjem thak, iako s thowarzysem należy, zachowali, snacz by nasz po stharemu byli zawsze zostawili, a nicz, czo by thym nienależało domagacz by szye niesmieli. Wielkye nazbyth pobłazanie tho sprawiło, zaczem oni wzieli tho sercze, isz i thego, czo im niesłuży, thego szye chwythaią i nazbyth przeczyw wselakjemu zwyczaiowi chczą. Iakosz thakosz bedą w. m. raczyly pothem ostroznieisszy bydz. Długiem pisaniem w. m. bawicz niebędzyem, bosz my szye wyprawą przeczіw krolowi iego mczi zathrudnili. Ani prawem ani zwycaiem tho nigdy niebyło, czego szye panowie thowarzyse napieraią, dalei pamiecz nasa szye stara zanosy, anisli ich młode a skore rozumkj. Postarzelismy szye na rzemiesle, thego sami gdyszmy thowarzysami byli, niezastali, ani mistrzami z łaski bozei zostawszy, thowarzysom nieprzyznawali ani pozwalali. Aleguią thakowem zwyczaiem u nasz w Lublinie, thego pokazacz nimogą, ani my im thego pozwalacz chczemy, o czem niewiemy, ani szye thakowe zwycaie u nas znaiduią ani zachowuią. Radziemy i proszyemy nakoniecz zdanie nase w. m. oznaimuiemy, aby thowarzysze nicz nad stare, pobozne, kthoreszmy my zawsze podzyszdzyen zachowywali, obyczaie i niedomagaliszmy szye thego, czo niebyło nasze, thego, czo szy therasz towarzysze domagaią, ani thego othrzymacz nimogli od mistrzow. Thosz my rozumiemy czo i w. m. a niechby szye inaczey niedzyało. Braczyei i przyiaczioł swych proszyemy thakowego zwyczaiu, thak szye nam zda, isz sobie tho uznali za krzywde i vporem nierobią, ale w. m. i sobie therasz i napothem pothomkom nasem zadnei angariei nie zadawaiczie, bo tho wszysthko uczyniło, ze iem napierwey od gwichthow postobieno (s), czo nimialo bydz. My, o czo w. m. do nasz pisali, sche czyą (s), z miłosczią a życzliwosczią bratherska i sąsiedzka uczyniemy, bo pa-

nowie thowarzysowie s nami węgla niekupuią, ani na strawe szye nieskładaią, a thak słusznie nimaią bracz ani od gwichthow, ani od kałamarzow, ani od rur, ani od zalewania flas, ani od nithowania, ani od zadnei rzeczy, czo należy od ognia. Thedy od zadnych rzeczy niepozwalamy ani pozwalacz chczemy, bo szye them vbodzy mistrowie ziwili albo i zywią, thylko od herbow a od rychthowania i tho niemieli by przy mistrzowskyei chwili robicz, iedno przy swoiei; a wsakze kjedy narychle, thedy za pozwoleniem mistrzowskjem moze uczynicz. Tho czo mu thesz mistrz z laskj swei daruie, tho iego. A s thym szye w. m. łaskam zaleczamy iako bracziei swei miłei. Dan z Lublina dnia w Niebowzięczia p. Mariei, anno Domini 1584. w. m. we wszem życliwi braczia stharszy i młodszy Lubelskiego rzemiesla konwisarskjego. — W. m. racczie wiedzyecz, ze pan Sthanislav brath nasz s Sendomierza do nasz szye przyczyelil i thosz iest iego wola czo i nasa i obieczał zadnemu niesynkowacz, iedno zeby kazdy sethł do Krakowa.

Oryginały na papierze, w mojem posiadaniu.

713. 1584. die 13. m. Augusti (?), Cracoviae.

Additamentum ad statuta muratorum Cracoviensium.

Actum est post dominicam secundam mensis Augusti feria secunda, die vero Iulij mensis vltima (s). Za zeswoleniem wsistkiey bracziey thak starsych iako y młodsych, vcziniwsy dostatheczna vmowę y postanowyenie strony zachowania y przestrzegania przywileiu, ktory mamy nadany sławney pamięczy od krolow polskych y na thęn czas potwierdzony od jego k. m. Stephana Pierwsego krola Polskiego, tho sobie obwaruiącz y pilnie zachowuiącz od thego czaszu, zeby zadęn mistrz thak starsych iako y mlodsych mystrzow nieszmiał vmnieysacz albo przydawadz, iedno thak thęn przywiley zachowacz, iako iest opisany y od jego k. m. potwierdzony de verbo ad verbum, a tho dlia thego, zeby tho trwacz mogło na wieczne czaszy. A ktoryby ynaczey czinił y waził szie thego thak starsych yako y mlodsych mystrzow przerzeczonego rzemięsła murarskiego y stameczkiego, zeby mial wariowacz y inaczey wiwraczacz nad opisanie y potwierdzenie thego przywileia, thakowy będzie karą (s). A tho sie stało za doswoleniem spolecznego czechu murarskiego y stameczkiego y za pilnym staranym thych przerzeczonych mystrow, naprzod iako pana Marczina Kary mystrza starsego s Kazymierza, pana Marczyna Zapysa mystrza starsego s Krakowa, pana Stanisława cziesle mystrza starsego s Krakowa, pana Blazeia Kownaczkiego mystrza starsego s Kazymierza.

Z księgi cechu murarskiego Krakowskiego „Regestum seu liber actorum" etc. str. 152.

714. 1584. die 23. m. Augusti, Casimiriae.

Consulum Casimiriensium decretum, inter seniores contubernii saponariorum Cracoviensium et saponarios Casimirienses litem dirimens.

Actum feria quinta in vigilia s. Bartholomei apostoli. — In termino hodierno ex translatione officiosa cadente ferendae inter partes infrascriptas sententiae, videlicet inter famatos magistros seniores contubernij saponariorum Cracouiensium, actores ab vna, et famatos saponarios ciues Kasimirienses, cittatos ab altera partibus, cum ex parte actorum famatus Mathias Grussczinsky senior contubernij saponariorum Cracouiensium nomine alterius collegae sui tunc languentis, pro cuius ratihabitione per praesentes cauet, cittati vero cum suo procuratore personaliter comparuissent, terminumque eum attentassent, domini consules praefatarum partium controuersia diligenter exaudita, munimentisque et allegationibus earundem partium inspectis, ruminatis beneque reuisis, attento inprimis decreto sacrae maiestatis regiae domini domini nostri clementissimi, ex controuersia ipsarum partium de data Cracouiae feria secunda post festum s. Bartholomaei apostoli proxima, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio pronunciato, quo videlicet sua sacra maiestas regia ipsos saponarios Kasimirienses cittatos, circa eorum contubernium et priuilegium, quod habent, conseruare, deinde artificium eorum exercere adiudicare dignata est, ita tamen, ne auctio magistrorum Kasimiriensium sit ex aliqua subordinatione in collusionem actorum et contubernij saponariorum Cracouiensium, deinde considerato eo, quia sacra maiestas regia speciali diplomate suo de benignitate et superioritate sua regia eos ipsos artifices saponarios Kasimirienses pro edoctis artificibus cognouit et nedum hoc idem artificium exercere, verum etiam ex clementia sua regia eos ad obeunda quaeuis ciuilia munera et officia aptos, idoneos, habilesque semper esse voluit et pronunciauit, quod ipsa pars cittata sufficienter probauit, praeterea ex quo memorati actores subordinationem quandam in collusionem contubernii eorum per eos ipsos cittatos factam, allegant non autem probant, demum quia cittatorum numerum quaternum excedere et eosdem cittatos hic in ciuitate ius civile habere atque sub eadem iurisditione ciuili manere compertum et comprobatum est, proinde ex his et aliis in medium adductis rationibus, non obstantibus praefatae partis actoreae nudis allegationibus et deductionibus, decreuerunt, prout per praesentes decernunt, eos ipsos cittatos saponarios Kasimirienses artificium suum iuxta praescriptum decreti sacrae maiestatis regiae atque vigore priuilegii sui comprobati libere exercere et nihilominus ab impetitione famatorum seniorum contubernij saponariorum Cracouiensium liberos pronunciari debere, prout debent et pronunciantur, salua actione ipsis cittatis saponariis Kasimiriensibus contra eosdem actores saponarios Cracouienses reseruata occasione damnorum, iniuriarum et poenae mille aureorum florenorum in priuilegio descriptae.

A quo decreto praedictus famatus Mathias Grussczinsky nomine quo supra ad magnificum dominum Michaelem Maleczkowsky de Maleczkowicze magnum procuratorem generalem arcis Cracouiensis, supparium Ilkussien-

sem etc. appellauit, quam appellationem officium consulare detulit et partibus ipsis ad prosequendam eandem appellationem terminum assignauit et praefixit, dum videlicet pars partem ad prosequendam eandem legittime adcitauerit.

Deinde praefati saponarij Kasimirienses protestati sunt iterata voce contra eosdem actores saponarios Cracouienses de damnis et littis expensis atque poena in priuilegio descripta.

Acta Consul. Casim. 767, str. 450.

Wszczęty został spór ten żałobą mydlarzy Krakowskich na mydlarzy Kazimirskich r. 1584 feria V ante festum s. Mariae Magdalenae proxima wyniesioną, iż aczkolwiek król jegomość dekretem swym uznał był cech mydlarzy Kazimirskich, a to z powodu, iż jak mydlarze Kazimirscy twierdzili, jest ich więcej jak trzech, to jednak, gdy się z wykazów poborowych okazuje, iż ich nie ma i trzech, albowiem przez te czasy dwóch tylko a potem jeden pobór od mydła opłacali, przeto żądają, iżby mydlarzy Kazimirskich uważać za sturarze, niemające cechu i przynaglić ich, aby do posłuszeństwa i porządku cechu mydlarzy Krakowskich przystąpili.

Odparli na to mydlarze Kazimirscy, że im na zasadzie przywilejów miasta Kazimirza i przywileju królewskiego ich cechowi nadanego, służy prawo swe rzemiosło w mieście Kazimirzu wykonywać bez względu na cech mydlarzy Krakowskich. Na to zapadł wyrok powyższy.

Acta Cons. Casim. 767, str. 402 i 435.

715. 1584. die 28. m. Augusti, in Lublin.

Stephanus rex Poloniae statuta contubernii textorum Casimiriensium de anno 1457. rata esse iubet.

Z oryginalnego potwierdzenia króla Iana III z r. 1684. Potwierdzony statut z r. 1457, zamieszczony jest w kodeksie dyplomatycznym miasta Krakowa pod N. 327.

716. 1584. die 3. m. Septembris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter funifices Clepardienses et funifices Cracovienses litem dirimens.

Actum feria secunda post s. Egidij. — Domini consules partium (i. e. funificum Clepardiensium actorum et funificum Cracouiensium conuentorum) allegationibus et deductionibus exauditis, visisque priuilegijs vtraeque partis, quae aliquo modo discordantia esse et quiddam dubietatis in se continere videntur, causam hanc cum toto ipsius effectu pro declaratione ad sacram regiam maiestatem dominum dominum nostrum clementissimum remiserunt, remittuntque praesentibus, cum sacra regia maiestas hic in castro Cracouiensi fuerit, iuxta iura et priuilegia ciuitatis Cracouiae.

Acta Cons. Crac. 25, str. 794.

Spór między powrożnikami Kleparskimi a Krakowskimi o to się toczył, iż powrożnicy Kleparscy zapozwali starszych powroźników Krakowskich, że ci robotę zamówioną u jednego z powroźników Kleparskich i przez tegoż do miasta odstawioną, jako partacką, z urzędem miejskim zabrali. Na to odparli powrożnicy Krakowscy, iż nie zabierali roboty mistrzowi Kleparskiemu, lecz strzegąc przywilejów, które stanowią, żeby robota była warowna i dobra, znalazłszy u wagi w skrzyni u mikstatnika powrozy niewarowne, któremi bele wiążą, zabrali je z urzędem miejskim, gdyż wedle przywileju królewskiego „neque arvinariis vulgo sadelniczi dictis, qui institas in foro Cracouiensi habent, nec cuiquam hominum siue Christianorum siue Iudeorum ac cuiuscunque alterius ritus et nationis existentium, tam tempore nundinarum Cracouiensium, quam extra nundinas licitum et permissum erit in ciuitate nostra Cracouiensi ac domibus, curijs locisque quibusuis siue publicis siue priuatis etiamque portis ciuitatis Crac. ac foro antiquo reuenditorio, neque in suburbijs ciuitatis Crac. nec etiam sub arce nostra Crac. diuendere res, quae ad artificium funificum Crac. pertinent". Acta Cons. Crac. 25, str. 787 i 794.

717. 1584. die 19. m. Novembris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter mercatores et pannicidas Cracovienses litem dirimens.

Actum feria secunda ipso die s. Elisabethae proxima. — In causa et actione inter famatos negociatores Cracouienses, actores ab vna, et famatos seniores contubernij pannicidarum Cracouiensium, citatos ab altera parte, in termino ferendae sententiae pro die hodierna incidente et proueniente, parte vtraque per plenipotentes suos comparente, domini consules partium allegationibus et deductionibus exauditis, statuque totius causae bene perpenso, attento eo, quod partis actoreae quaesitum sese vltra tenorem decreti sac. r. maiestatis extendat, tum etiam, quod citatj petant sese pro interpretatione ad s. r. m. dominum, dominum nostrum clementissimum remittj, ideo inherendo praescripto communi, quod cuius est condere, eiusdem etiam sit interpretarj: decreuerunt, causam hanc cum toto ipsius effectu pro interpretacione ad s. r. m. dominum dominum nostrum clementissimum remittendam esse, prout eandem remittunt praesentibus, citatis tamen in usu integro iurium et priuilegiorum suorum vsque ad finalem causae decisionem conseruatis. A quo decreto pars actorea grauatam esse existimans, ad s. r. maiestatem, dominum dominum nostrum clementissimum appellauit. Delatum est appellationi reuerenter iuxta iura et priuilegia ciuitatis.

Acta Cons. Crac. 25, str. 859.

Gdy król jegomość dekretem swym dtto Cracouiae sabbato ante f. Natiuitatis b. Mariae 1585 sukienników przy pierwszym dekrecie z daty fer. V in crastino Exaltationis s. Crucis 1585 zachował, zapozwali ciż sukiennicy kupców Krakowskich w wiliję św. Łukasza r. 1586 o zwrot nakładów i szkód na te procesa wyłożonych, które sobie na złp. 2000 szacują (Cons. 26, str. 636). Na to odparli kupcy, iż gdy wszystkie spory z sukiennikami miane i we wszystkich instancyjach na kupców korzyść wypadły, nie oni sukiennikom, lecz sukiennicy im szkodę i nakłady wynagrodzić są obowiązani. (Cons. 26, str. 658).

718. 1584. die 15. m. Decembris, Cracoviae.

De pistoribus extraneis.

Actum sabbato post festum s. Luciae virginis proximo. — Ad instantiam et affectationem famatorum seniorum contubernij pistorum Cracouiensium coram officio praesenti factam, spectabiles domini consules Cracouien-

ses vocatis accersitisque ad officium suum consulare omnibus pistoribus, qui in suburbijs atque extra maenia ciuitatis Cracouiae panes mellitos pinsere solent, eisdem omnibus pistoribus suburbanis seuere interdixerunt, ne amodo et deinceps vnquam contra iura et priuilegia pistorum Cracouiensium tum et in detrimentum prouentuum s. r. maiestatis audeant vel praesumant panes albos vel mellitos pinsere atque diuendere quouis tempore, exceptis tantum panibus *rzane* dictis, quos tantum pro feria tertia in foro septimanalj vendere debent, sub paena XIIII marcarum officio irremissibiliter reponendarum per eum, qui in contrarium fecisse conuictus fuerit.

Itidem Valentino Sobierayek muratori et Ioanni *na Raczynskiem* habitanti iniunctum est, ne tam ipsi panes albos pinsant, nec alijs in domibus suis habitantibus pinsere permittant, sub paena XIIII marcarum *y pod vtraczeniem piecza.*

Acta Cons. Crac. 25, str. 884.

719. 1585. die 1. m. Februarii, Varsoviae.

Stephanus rex Poloniae statuta contubernii barchanicorum Cracoviensium de anno 1548. assensu suo comprobat.

Kopia a może tłumaczenie pochodzące z XVII wieku, przechowane w rękopisie Akademii Umiejętności w Krakowie N. 233. Potwierdzony statut barchanników z r. 1548, zamieszczony jest powyż pod N. 453 niniejszego zbioru.

720. 1585. die 1. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de coriis a cordibanariis perficiendis.

Actum feria sexta post festum s. Mathiae apostoli proxima. — Ex decreto dominorum consulum Cracouiensium non debent cordubanarij Cracouienses cutes alterius generis praeterquam caprinas alias *kozlowe skury na kordyban wyprawiacz.* Hoc tamen liberum erit *borowką iem wyprawiacz y gallassem,* prout poterunt sine cuiusuis contradictione et renitentia.

Acta Cons. Crac. 26, str. 24.

721. 1585. die 28. m. Martii, in Niepołomice.

Stephanus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus mandat, ut cerdones Cracovienses a coriis »*kurdiban*« dictis, perficiendis prohibeant.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. princeps Transyluaniae. Spectabilibus et famatis proconsulibus ac senatui ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati, fideles nobis dilecti! Introducta est non ita pridem in regnum hoc nostrum a quibusdam artificibus ars parandi et conficiendi praestantioris corigij, quod in vulgari *kurdiban* vocatur, non sine vtilitate publica, cum antea ab extremis (s) illud petere necesse esset, et non parum peccuniae hoc nomine extra regnum exportaretur. Isti vero artifices, vt hanc artem liberius exercerent, et in illa ab alio quopiam non impedirentur, certis sese legibus ad eius artis vsum accomodatis, more aliorum opificum astrinxerunt, quas etiam nos, vt suus illis in ea arte ordo constaret, priuilegio nostro approbauimus et confirmauimus. Iam vero nunc magistri eiusce artis supplicem nobis libellum exhibuerunt, quo de cerdonibus Cracouiensibus conquaeruntur, eos nimirum corrupto quodam illorum collega, et per eum artificij sui rationibus perspectis, impedimentum in ipsorum arte facere illis caepisse. Quae res, cum in detrimentum illorum vergat et contra priuilegium nostrum faciat, intersit vero plurimum ad ordinem inter opifices conseruandum, ne artificia inter se confundantur et suum quisque, cui assueuit et cui se addixit, exerceat, quare fidelitatibus vestris mandamus, vt nouos istos artifices, qui artem suam non sine sumptu ac impensa ab externis hic in regnum nostrum importarunt, in eorum arte et professione tueantur, cum praesertim nostro priuilegio sint muniti, cerdones vero et alios quosuis, ne impedimentum illis in eadem ipsorum professione exhibeant, neue quisquam exerceat artem illorum, nisi legitime edoctus et ad collegium ipsorum admissus, (his tamen, qui speciali ea in re praerogatiua nostra gaudent, exceptis), prohibeant: in materia etiam et rebus ad artem illorum spectantibus, acquirendis, ne a quoquam impediantur, efficiant. Secus pro gratia nostra non facturae. Datum Niepolomicij die XXVIII mensis Martij, anno Domini MDLXXXV, regni nostri anno nono. — Stephanus rex sst. — Pe. Thiliczkj s. m.

Wierzytelny wyciąg z ksiąg oblat wielkorządów Krakowskich, w mojem posiadaniu.

722. 1585. die 29. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de sociis contubernii marsupiariorum Cracoviensium.

Actum feria sexta post dominicam Oculi. — Ex decreto dominorum consulum Cracouiensium debent marsupiarij alias *czeladz miechownicza* tam Germani quam alterius cuiuscunque nationis in toto sese conseruare, vti antiquitus iura et priuilegia marsupiariorum Cracouiensium in se sonant et obloquuntur; siquidem aduenae non ordinem secum circumferant sed ad ordinem veniunt, quod et in exteris nationibus nostri homines factitare tenentur.

Acta Cons. Crac. 26, str. 43.

723. 1585. die 17. m. Maii, Cracoviae.

Senatus consultum de contubernio pixidariorum.

Feria sexta post dominicam Iubilate proxima. — Spectabiles domi n consules Cracouienses die hodierna per schedulas legitime conuocati ac in pleno numero in praetorio congregati existentes, vnanimi voto et consensu, quandoquidem id cedat ad decorum et commodum ciuitatis, concesserunt contubernium pixidarijs alias *büchsenschisszern* iuxta priuilegium et ordinationem a s. r. maiestate per ipsos desuper obtentum, hisce tamen adiectis conditionibus, vt omnes primo ius ciuitatis suscipiant, opera magisterialia alias *mistrzowskie sztukj* elaborent pro festo d. Michaelis archangeli proxime futuro, onera ciuitatis more aliorum ciuium et contuberniorum ferant, in omnibusque sese gerant, vti probos et honestos ciues artisque suae magistros decet. Quod ipsi ibidem personaliter comparentes beniuole in se receperunt, seque ad omnia praescripta praestanda obligauerunt.

Acta Cons. Crac. 26, str. 82.

724. 1585. die 29. m. Iunii, in Niepołomice.

Stephanus rex Poloniae statuta quaedam contubernii pellificum Cracoviensium assensu suo comprobat.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae etc. princeps Transyluaniae, significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, uniuersis et singulis, exhibitas esse nobis litteras papyreas infrascriptas, sigillo famatorum proconsulis et consulum ciuitatis nostrae Cracouiensis munitas, sanas nullique suspitioni obnoxias, continentes in se certos articulos per seniores atque totam communitatem contubernij pellificum Cracouiensium inter se inuicem ad bonum et salubre regimen contubernii eiusdem adinuentos conclusosque, ac per famatos et spectabiles consules Cracouienses confirmatos, supplicatumque, ut eiusmodi literas autoritate nostra regia confirmare, ratificare, approbareque dignaremur. Quae sub eo tenore qui sequitur uerborum continentur. Articuli infrascripti per seniores atque totam communitatem contubernij pellificum Cracouiensium inter se inuicem conclusi, ac per spectabiles dominos consules Cracouienses confirmati sunt feria sexta ante dominicam s. Trinitatis proxima, anno Domini 1585:

§ 1. Zaden brat czechu i rzemiesla naszego kusnierskiego niema się wazycz tego, aby zydom futer iakichzekolwiek ku przedawaniu dawal albo zlieczal; a ktoryby się naliazl takowy, czoby przeciw temu wystąpil, ma bydz karan winą trzech grziuien, i towar dany wszytek ma mu zginącz, pobrany tylie krocz, ilie krocz by się tego dopusczil abo przeswiadczon byl.

§ 2. Zaden brat niema sie wazycz stychowacz ani dawacz zydom towar

robiony, od nich zasię aby mial bracz surowy pod winą trzech grziwien i pod straczeniem pobranego towaru, ilekrocz by się wystempnym bydz naliazl.

Ex libro priuilegiorum ciuitatis Cracouiensis descriptum. Nos itaque Stephanus rex praenominatus, supplicationi eiusmodi uti iustae benigne annuentes, literas praeinsertas in omnibus punctis, clausulis, articulis, conditionibus autoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, uti approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus, easdemque robur debitae firmitatis, quantum de iure est, obtinere debere uolumus. Ac in eius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni nostri subappresso consignari mandauimus. Datae Niepolomiciis die vigesima nona mensis Iunii, anno Domini millesimo quingentesimo octogesimo quinto, regni uero nostri decimo. — Stephanus rex sst. — Nicolaus Poradowski sst.

Oryginał pargaminowy, przechowany w cechu kuśnierzy Krakowskich. Na sznurku z paliowego i popielatego jedwabiu wisi pieczęć pokojowa uszkodzona, wyciśnięta w czerwonym wosku.

725. 1585. die 5. m. Iulii, in Niepołomice.

Stephanus rex Poloniae privilegium a Sigismundo Augusto rege Poloniae contubernio sellatorum Cracoviensium anno 1569. impertitum, ratum facit.

Dokument pargaminowy, przechowany w cechu siodlarzy Krakowskich, opatrzony jest pieczęcią pokojową z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z pąsowego, żółtego, fioletowego i zielonego jedwabiu. Przywilej zatwierdzony z r. 1569, podany jest wyżej pod N. 582 niniejszego zbioru.

726. 1585. die 5. m. Iulii, Cracoviae.

Consules Cracovienses inter ruficerdones et cordibanarios Cracovienses de coriis perficiendis litem dirimunt.

Actum feria sexta post festum Visitationis beatae Mariae virginis proxima. — In termino ferendae sententiae inter seniores contubernij ruficerdonum Cracouiensium, actores ab vna, et cordubanarios Cracouienses, conuentos ab altera parte, pro die hodierna incidente et proueniente, domini consules partium allegatis exauditis ac bene perpensis, considerato eo, quod in protestacione cordubanariorum Cracouiensium contineantur verba famosa et bonam existimacionem atque famam ruficerdonum laedentia, ideo decreuerunt, debere eiusmodi protestationem per cordubanarios Cracouienses in toto cassari atque in nihilum redigi primo quoque tempore. Quod vero elaborationem alias *wyprawę skur* attinet, quandoquidem cum maximo hominum simplicium detrimento et incommodo fieri necesse foret, si ex omnis generis cutibus et ijs quidem vilioribus indifferenter cordubanum conficeretur, attento etiam eo, quod in alijs regionibus, vbi corrigium hoc in magna copia ex-

cellenter confici solet, nullae aliae praeterquam caprinae cutes ad conficiendum cordubanum vsurpari soleant, quod etiam constitucionibus palatinalibus Cracouiensibus cautum et prouisum est: ideo domini consules priori suo decreto inter easdem partes lato, quod vtraque pars pro iure suscepit, inhaerendo decreuerunt, quod cordubanarij Cracouienses nullis alijs cutibus praeterquam caprinis ad conficiendum cordubanum vti debeant, libera tamen ipsis reseruata facultate, vt easdem cutes *gallassem albo borowką wyprawowalj*, prout commodius potuerint.

Quo decreto cordubanarij Cracouienses sibi praeiudicatum esse existimantes, ad s. r. maiestatem dominum dominum nostrum clementissimum apellauerunt; cui appellationi domini consules reuerenter detulerunt iuxta iura et priuilegia ciuitatis Cracouiensis in termino, quando pars partem ad id, vt iuris est, adcitauerit peremptorio.

Acta Cons. Crac. 26, str. 139. Zaś przewód sporu tego zawarty jest w tejże księdze radzieckiej, na str. 42, 100, 109 i 133. Zarzucali mianowicie czerwoni garbarze kordybannikom, iż oni robią skóry w borówce i udają takowe za kordyban, gdy ten przywilej służy tylko garbarzom czerwonym, którzy gdy im dębu nie dostaje, borówką skóry robią; nadto że kordybannicy nietylko z kozłowiny jako powinni, ale także z cielęciny, skopowiny „a drugie myszyny w cudzych ziemiach wyprawiane z żółtych czarne czynią i za kordyban odbywają“ i borówką wyprawiają „gdy prawdziwe wyprawianie kordybanu nie ma być tylko od galasu, a skór tylko kozłowych“. Że mają czerwoni garbarze prawo wyprawiać skóry borówką, powołują się na dekret królewski dtto Cracouiae 1444 (nieznany), na co kordybannicy odpowiadają, iż w tym dekrecie królewskim nie ma nic o borówce, jeno że mają wszelakie skóry dębem wyprawiać.

Z apelacyi zadwornej kordybanników przeciw powyższemu wyrokowi rajców Krakowskich, zapadł dekret króla imci z r. 1585 w Krakowie wydany, którym polecono magistratowi Krakowskiemu, iżby się po innych miastach zagranicznych wywiedział, w jaki sposób i jakie skóry kordybanicy tamże wyprawiać zwykli, a następnie ponownie sprawę tę na dwór królewski odesłał. Na mocy tego dekretu postarali się kordybannicy Krakowscy od rajców różnych miast niemieckich o poświadczenia przychylne dla siebie w przedmiocie wyprawiania skór przez tamecznych kordybanników, i zażądali nazajutrz po Matce Boskiej Śnieżnej od rady miejskiej remisyi sprawy do króla imci. Oparli się temu czerwoni garbarze Krakowscy zarzucając, iż świadectwa przedłożone przez kordybanników nie mogą być przyjęte, gdy wedle treści dekretu królewskiego nie kordybannicy, lecz magistrat Krakowski u miast postronnych o świadectwa w tej mierze starać się był winien. Rada wszakże jakkolwiek uznała, iż kordybannicy wbrew dekretowi królewskiemu sami się postarali o świadectwa u miast postronnych, quod videlicet omnis generis cutes quouis modo ipsis elaborare liberum est, a to z największą szkodą dla cechu czerwonych garbarzy, który i tak liczny przyjść musi do zupełnego niedostatku, jeśli kordybannikom swoboda wyprawiania wszelkich skór wszelakim sposobem zostawioną będzie, mimo, iż jako starszy przy prawach swych utrzymanym być winien, tem bardziej, gdy kordybannicy niechcąc przyjąć od rady miasta nadanej sobie ordynacyi, buntowniczymi się okazują, przecież sprawę niniejszą w myśl dekretu królewskiego na dwór króla imci odsyła. Przeciw temu dekretowi założyli czerwoni garbarze apelacyję, zaś kordybannicy żądali od rady zasądzenia garbarzy na karę 14 grzywien z powodu wyrabiania nieprawnie kordybanu, do czego się jednak rada miejska ze względu na wiszącą apelacyję nie przychyliła. Acta Cons. Craac. 26, str. 570, 578 i 663.

727. 1585. die 9. m. Augusti, in Niepołomice.

Stephanus rex Poloniae statuta contubernii cordibanariorum Cracoviensium de a. 1583. assensu suo comprobat.

Kopija współczesna przechowana w cechu kurdybanników Krakowskich. Potwierdzone statuta z r. 1583 podane są wyżej pod N. 697 niniejszego zbioru.

728. 1585. die 4. m. Septembris, Cracoviae.

De contubernio pixidariorum Cracoviensium.

Actum feria quarta ante festum Natiuitatis beatae Mariae virginis proxima. — Quemadmodum spectabiles domini consules Cracouienses feria sexta post dominicam Iubilate proxima anno praesenti pixidarijs alias *büchszenschisszern* contubernium concesserunt cum conditionibus ibidem contentis, ita die hodierna ijdem pixidarij iuxta ritum et morem aliorum contuberniorum praesentauerunt coram officio praesenti duos ex medio sui videlicet famatos Ioannem Hayde et Christophorum Clug, quos pro senioribus contubernij sui elegerunt. Qui quidem ab officio praesenti confirmati sunt atque ibidem in instanti de more iuramentum praestiterunt. Caeterum quamuis praefati pixidarij opera magisterialia alias *mistrzowskie sztukj* elaborare debuerant pro festo d. Michaelis proxime venturo, tamen quoniam per hoc tempus in laboribus s. maiestatis assidue occupati fuerunt, ideo ipsis tempus elaborandorum et coram officio consulari praesentandorum eiusmodi operum magisterialium promotum est ad festum Natalis Dominj in anno currenti proxime et immediate futurum.

Acta Cons. Crac. 26, str. 192.

729. 1585. die 9. m. Septembris, Cracoviae.

Litterae magistrorum contubernii cordibanariorum Cracoviensium ad magistros contubernii cordibanariorum Strassburgensium.

Den erbarn vnd ersamen mastern der erbarn zech des kordewohnhandtwerckes in der loblichen stadt Straspurg, vnsern vielgelibten gutten freunden, zu eroffnen etc. Strasburg. — Vnseren freundtlichen grus vnd willigen dinst sambt winschung aller glückselligen wolfarth von Gott dem allmechtigen. Erbare gunstige master vnsers handtwercks der kardewohner mittverwantte! Wir mesterr des kardewohnhandtwercks zu Krokaw thun einer erbaren zech der kardewohner in Strasburck gantz demittiglich zu wissen, das wir von den rottgerbern zu Krokaw geklackt vnd mitt recht angetastet werden, dan sie vns kalbfehl vnd schafffehl nebenn andern fehlen aus allerlei zeig nach brauch vnsers handtwercks zu arbeitten auff vnserm handtwerck wehren vnd verbitten wollen, welliches vns ab vnd ihnen zu gesprochen ist worden von einem erbarn radt zu Crocaw vnd koniglichen assessorn, dan sie gemeindt haben, es sei in Teuschlandt nit der gebrauch, das man kalbfehl vnd schafffehll auff kardewohn ausarbeittett, aber von ihr koniglichen maiesteth, vnsern gnedigen herrnn vns zugelassen, doch mitt der condition vndt gelegenheith, das von andern mestern vnd erbarn zechen vnsers handtwercks in Teuschlandt mehr kundtschafft vnd testimonia vnder eines erbarn ratth vnd stadt sigel führen vnd niderlegen sollenn, das vnsere ma-

ster des kardewohnhandtwercks kalbfehl vnd schafffehl neben anderen fehlen aus allerlei zeug nach brauch dis handtwercks ie und allzeitt auff kardewohn vngewerdt vnd vngehindertt gearbeittet habenn vnd mogen, dan wirr ihn eil bei richtslauff nur der erbaren zech zeugnus von Ollmutz gehabt vnd vorgelegt. Derohalben anlanget an euch erbare master der erbarn zech vnseres handtwercks in Strasburg vnsere gantz demittige vnd fleissige bitt, ihr wollet vns ein zeugnus vnter eines erbaren rath sigell mittheilen, das auff vnserem handtwerck kalbfehl vnd schafffehl neben andern fehlen aus allerlei zeug nach brauch vnsers handtwercks vnd landesorth auff kardewohn zu arbeitten gebreichlich sei, dan es mitt der zeitt euren kindernn auch zutreglich vnd nutzlich mag werden. Wollet auch den abgesanten vnseres handtwercks ein mester zu Krakaw fordern vnd auff das eheste abfertigenn. Diss stehet vmb euch vnd vmb die eürigen mitt allem guttem in sollichen oder andern massen zu uerschulden. Mitt diesem seidt in schutz vnd schirm Gottes des allmochtigen beuohlen etc. Gegeben in Krokaw den 9. September im iahr 85. e. w. allzeitt Iacob Stanschober, Herman Warwach, Wilhelm Peithie, Iacob Klotwick.

Oryginał papierowy, opatrzony czterema sygnetowemi pieczęciami, znajduje się w mojem posiadaniu.

730. 1585. die 11. m. Octobris, Cracoviae.

Statuta contubernii fabrorum, serrifabrorum, caldariorum, horologistarum et naglariorum Cracoviensium.

Nos consules ciuitatis Cracouiae seniores et praesidentes, significamus tenore praesentium, uniuersis et singulis, quia animo uoluentes praedecessorum nostrorum consulum Cracouiensium in augenda reipublicae ciuitatis huius summam curam et diligentiam, qui nec id, quod regimen bonorum artificum mechanicorum (non paruam ciuitatis partem sibi uendicantium) attinet praetermisere, illis etenim bene sese gubernantibus, ciuitas tum commodi tum laudis non modicum habet: ad petita et optata magistrorum contubernii fabrorum, serrifabrorum, calcariorum, horologistarum et naglariorum propterea, quod nonnulla artificia ab ipsis separata esse sciamus, uti sunt pixidarii et chaldeatores, articulos infrascriptos non quidem nouiter excogitatos, verum ex antiquo contubernii illius priuilegio et constitutionibus de unanimi omnium illorum consensu transcriptos atque renouatos, ac coram nobis productos, approbauimus confirmauimusque praesentium tenore, ad arbitrium tamen vel uoluntatem nostram et posterum nostrorum consulum Cracouiensium haec omnia immutanda in toto uel in parte, prout et quandocunque nobis visum fuerit:

§ 1. Naprzod thedi kowale, sloszarze, rusznikarze, zegarmistrzowie, naglarowie iedenze cech i bracztwo znaczicz y trzimacz wiecznemy czaszi będą powinni y wedlug nizey opisanich articulow sprawowacz szie kazdi z nich bendzie powinien.

§ 2. A gdi wibor starszich ma bidz trziman a braczia wsisczi omieniony z roszkazania iego m. p. bormistrza na iedno mieiscze do starszego przisięglego szie zeidą, tedi wedle zwiczaiu starodawna zachowanego iedna czescz bracziey, tho iest kowale, naglarowie maią w izbie zostacz, a druga częscz, tho iest slioszarze y s swoią braczią do sieni maią wistampicz i maią wibracz czi, ktorzi do sieni wistapią, iednego starszego z kowalow a drugiego z naglarow w izbie będączich, mężow do thego godnich. Thakze czi, ktorzi w izbie zostaną s kowalmi, wibiorą dwu mężow godnich s slioszarzow, przed isbą będaczich; a gdi szie do izbi zeidą, maią czi, ktorzy w izbie zostaną, opowiedziecz thich, ktorich obrali s slioszarzow przed izbą będaczich, pothem sloszarze opowiedzą thich, ktorich obrali s kowalow w izbie będączich, a ktorich pierwei nominowacz będą porządkiem, czi pierwse mieiscze zasiędą. Wszakze ieslibi szię czi nowi starszy lonskim starszim niepodobali za słusnemi przicznami, thedi themze porządkiem czi wsisczi i wissei opisane starsze znowu obieracz będą powinni, iako y pierwei aze sie dostatecznie wsisczi zgodzą. A vota na obieranie starszich maią iscz porządnie od starsich poczawsi, iako ktori dawno w cechu zasiadł, aze do mlodsich i powinni bedą starszi oni, ktorzy bely przeslego roku na then czas w urzendzie tich nowo wibranich starszich przed pani raicze postawicz ku potwierdzeniu y przisiędze, i liczbe wsitkiemu zebraniu cechowemu dostateczną powinni beda przi thichże nowowibranich starsich uczinicz. A gdi iuz czi nowowibrani starszi pothwierdzeni przez iego m. p. burmistrza i ich mczi pani bedą, mieiscza swe zasiedą, będą powinni z mieiscza swego cech zagaicz bądz w sprawach krola i. m. takze i ich m. p. radziecz i swich wlasnich, a to dla tego, abi kazdi tak starszi iako i mlodszi wiedzial, iako sie ma z mieiscza swego uczcziwie zachowacz tak w mowieniu iako i w ustampieniu takze i w wothowaniu i we wsitkim postempku cechowem. A gdziebi przeczwiko themu postanowieniu i przwiwileiowi ktori wistampil i przewinil, takowi ma bicz karan iednem funthem wosku; a ieslibi czo więtsego przewinil, thedi wedlug winalasku tak starsich iako i wsitkiego cechowego zebrania ma bicz karan.

§ 3. Schaczka bracziei cechu thego nigdziey bicz niema, iedno u starszego przisieglego z wibranich onego roku, a zwlascza u ktorego skrzinka braczka biwa; a wsakze tamze we wseliakiei sprawie będacz braczia wsisczi obeslani, wsisczi bendą przisczi powinni, a inaczei cziniącz gdziebi tesz schodzą na inszem mieiszczu sobie zakladali, taczi będa karani iednem kamieniem wosku.

§ 4. Kowal kthori chcze mistrzem rzemiesla swego zostacz, ma pierwei v mistrzow cechowich miasta tego rok czali przerobicz, a to dla tego, zebi ony mistrzowie, v ktorich robiel, o nim swiadecztwo daly, ze temu dosicz vczinicz moze; ma mieiskie prawo pierwey prziiącz, list od vrodzenia i od wiuczenia w cechu pokazacz, do cechu iscz i ządacz dwu mistrzow onego rzemiosla, ktorzy bi mu informatią dali, iakowim kxtaltem o stuki ządacz i robicz ie ma, ktorzi gdi ządanie do wsistkiego zgromadzenia vczinią, ma pothem ządacz, zebi mu i mieiscze do kowania i dwu mistrzow tegosz rzemiosla do przigląadania naznaczily, ktorzibi przi iego roboczie stuk nizei opisanich bely, i szwiadecztwo o nim daly, ze szwą wlaszną ręką takowe stuki kowal, a otrzimawsi iusz z urzendu takowich mistrzow, przi oblicznoszci ich

z iedney stuki zelaza ma robicz wielką okraglą sziekiere leszną, a s tei stuki nima nicz vmnieiszicz ani prziczinicz, iedno zgola zebi z onei stuki siekiera wifformowana bela; item drugą sziekierę wielką stalmaską tesz z iedney stuky zelaza; po trzeczie vrobicz ma podkowe wielką z iednei stuki dwa krocz rozgrzewaiącz w ogniu zelazo. A robothę przerzeczoną we sterech niedzielach wiprawicz powinien bendzie. A gdi iusz to wsitko sobie zgotuie, thedi tho przed wsistkim cechem pokaze. Pothem wsiszi starsi ze wsistkiem gminem obeslawsi takową robothę, vznaią iesli szie godzi albo nie, a iesli zebi iaki niedostatek w them bil nalezion, tedy takowi mistrz mlodi powtorę i po trzeczie i po czwarthe powinien będzie taką robothę znowu robicz i powtorzicz tak dlugo, asz dostatecznie w mistrzostwie będzie doszwiadson (s) y pochwalon. A gdi iusz robotha iego bendzie pochwalona i od mistrzow prziiętha, tedi do cechu na zbroię grossi pienthnasczie i dwa funthi wosku, pisarzowi gros ieden, poslowi thesz grosz powinien będzie dacz, a tam iemu obiczay rzemiesla i cechowego zachowania będzie przepowiedzion.

§ 5. Slosarz thesz ktori chcze rzemiesla swego bicz mistrzem, ma pierwey przy tem miesczie w themze cechu u mistrza rzemiesla swego bądz to u iednego albo u kilku rok przerobicz, a to dlia tego, zebi ony mistrzowie u ktorich robil, o nim szwiadecztwo daly, ze nizey opisanem conditiam dosicz uczinicz moze. Pothem ma do cechu prziscz y ządacz o dwu mistrzow onegosz rzemiesla, ktorzibi mu informatią daly, iakowem kxtalthem o stuki żądacz i iako ie robicz bendzie powinien wedle prziwileiu, ktorzy thesz żądanie iego do wszitkiego cechu od niego uczinią. Mieiskie prawo pierwei ma prziiącz, list od urodzenia y od wiuczenia naprzod ma pokazacz, a gdi iusz tho wsistko uczini, bendzie mu pozwolono mistrzem zostacz, iednak ma sobie pierwey zgotowacz materią ku doswiadczeniu takowei robothi potrzebną, to iest dilla z ingrichtem i s kluczem, w ktorim ingrichczie ma bicz oszminasczie reff subtelnich, szustrichow tak wielo, do tego draidorn i kluce zebi przistoiną proporcią mialy w dlugoszci i w szerokoszcy; takze i blachi, szczicik z lamberkami, ktore należą do tego zamku, a ma pierwey przed starszemi pokazacz, nisz pocznie na zamek kowacz; pothem ma żądacz dwu mistrzow u starszich, ktorzy przy kowaniu takowich stuk maią bicz, przy ktorich oblicznoszci ma urobicz zamek do sklepu z iednem reglem, ze dwiema klamkoma, ten rigiel ma bicz przeizrzisti i ma klamki wiwodzicz, ma tesz bicz v niego slaquader z iednei stuki wikowani, na ktorego wierzchu ma bicz steffi na trzi palcze wikowani wisoko, haltregiel na wirzchu tego rigla, ktori będzie chytal rygiel, stiidel z iednei stuki wikowani, w ktorim rigiel i klamky i haltregiel chodzicz maią, i z inemi wsitkiemi dostatki y wlasną proportią iemu należącą. Do thego będzie powinien urobicz wędzidlo włoskie z munstukiem misternim, canki maią bicz o sterech kwiatach z iednei stuki wikowane, ze dwiema pukloma zelaznemi y misternimi tribuwanemi, podkowka w munstuku ma bicz o szterech iableczkach z blaszką rzerzaną i z igriskiem, w ktorei blascze ma thesz bicz iableczko iedno na wierzchu a w igrzyska maczieikow dwanasczie. Do tego będzie powinien urobicz ostrogi zapięte z boiczy polerowanemi, w ktorich maią bicz serdeczka rzerzane, i ze wsitkiemi inemi dostatki, a na tich ostrogach ma wisziekacz imię szwoie wlasne. A tho wsitko ma urobicz w pulroku. Niebędzie mu thesz wolno ani thowarzisza ani robiencza ani chlopcza chowacz i kramu odwieracz, azbi stuky oddal. A takowe stuki będzie powinien robicz v mistrza cechowego thegosz rzemiesła, co y on mistrz, u ktorego mu starszi naznaczą robicz, i czy dwa mistrzowie, ktorzi mu przidani będą, doględacz maią, iako bi ie szwą wlaszną ręką robiel. A gdi iusz the rzeczi albo robothi przerzeczone. zgotuie; bendzie ie powinien pokazacz przed oblicznosczią gminu wsitkiego cechu, a ieslibi niedostatek albo niewarunk w tich stukach bel bi naliezion, thedi powinien będzie powtore i po trzeczie ręki szwei poprawicz y znowu robicz tak dlugo, aze dostatecznie w takowei roboczie pochwalon będzie. A gdy iusz robotha iego przyętha y pochwalona będzie, thedi do cechu na zbroie grossi pienthnasczie y dwa funthi wosku, pisarzowi gros ieden, posłowi gross ieden dacz będzie powinien. Pothem iemu obiczay rzemięsla zachowania cechowego przepowiedzion będzie i do cechu będzie prziięth iako brath vczcziwi.

§ 6. Item gdibi mial poiącz thowarzisz dziewke sloszarską albo wdowe pozostałą po mężu szwim, thedi powinien będzie robicz polstuki, tho iest zamek, iako wiszei stoi w prziwileiu, bądz mistrzowsky tę tesz powinnoscz ponieszie.

§ 7. Rusznikarz the powinnoscz powinien będzie niescz, iako szie i o slosarzech wiszey opisalo, takze rok przi them mieszcie u mistrza rzemiesla swego przerobicz, aby o nim tem lepsze szwiadecztwo dal; mieiskie prawo ma przyacz i list od urodzenia i wiuczenia pokazacz. Pothem o dwu mistrzow zędacz, za ktorich dozwoleniem ma thi stuki wirobicz, tho iest rusznicze iedne do tarczy szwą wlaszną ręką tak od zelaza iako i od drzewa. Rura ma bicz na piencz piendzi na dluzą gwintowana, zamek z krzoszem prawie dobrim i z chubką; a ta rusznicza ma bicz osadaona w drzewo osobliwie s filetami, przestrzelenie i uderzenie do tarczei ma bicz prawie dobre i mierne; zamek thesz do tego powinien bendzie robicz taky, iako szie u sloszarzow wiszey opisal, ze wsistkiemi takiemi dostatkami. A gdi tho iusz wsistko zgotuie, ma to przed wsistkiem gminem cechowem pokazacz, i taki sie z nim postempek ma zachowacz, iako szie o sloszarzu wizei opisalo. A takowa rusznicza ma w cechu na rzeczpospolithą zostacz, a zamek sobie wziącz ze wsistkiemi iego dostatkami, a pothem w posrzodek bracziei prziięthi. A za takiemi stukami bedzie mu wolno robicz hakownicze, rusznicze, prochownicze tak od zelaza iako i od drzewa i wszelakie robothi do strzelby należącze, zamki rozmaithe, zawiasy, klamky, hantabi, drzwi, krathy etc.

§ 8. Zegarmistrz, ktori chcze mistrzem rzemiesla szwego zostacz, tenze wsitek postempek powinien bendzie czinicz, iako i o sloszarzoch wiszey szie opisalo, i powinien będzie za stukę i doswiadszenie rzemiosla swego urobicz zegar dostateczni na sterzi granie, w ktorem maią bicz i ukazowacz liczbę godzini czalego zegaru i polzegarza i kwateri, ma tesz w nim bicz i excitarz, ktori ma bicz warowni i ochendozni swoią proportią. A gdi to iusz zgotuie, ma tho przed wsistkiem gminem tego czechu pokazacz i taki szie z nim postempek ma zachowacz, iako sie o slosarzach i o kowalach wiszei opisalo, i tak między srzodek bracziey ma bicz przyethi.

§ 9. Naglarowie ktorzi niepowinni robicz stuk mistrzowskich, s tich powinien kazdi, ktori chcze mistrzem rzemieszla szwego zostacz, pol roka pierwei u mistrza przerobicz, mieiskie prawo przyącz, w cechu list od urodzenia

i wiuczenia pokazacz; a miasto stuk takowi młodi mistrz powinien będzie dacz do cechu pięncz grziwien na zbroię dla rzeczipospolitey i dwa funthi wosku, pisarzowi grosz ieden, poslowi thesz grosz ieden dacz będzie powinien. A za them ma bicz prziięth i obiczaiow i praw cechowich tak będzie uziwal, iako czi wsiscy, ktorzy szą wiszey mianowany.

§ 10. Item gdibi bel sinem mistrzowskim a ten gdi by dziewkę mistrzowską poiął rzemiesła thego naglarskiego, będzie powinien dacz do czechu na rzeczpospolitą poltrzeczi grziwni.

§ 11. Po oddaniu stuk mlodego mistrza będą mu powinni panowie starszi wsitek postempek oznaimicz, iako się w cechu i w tem miesczie ma zachowacz, i kazde suchedni będą powinni wsitkiemu gminowi zebrania tegosz czechu prziuilei czitacz, a nawienczei o posluszenstwo bądz krola iego mczi, iako pana bormistrza i panow radziecz i w czechowich sprawach; a ktobi niebil w thim posluszni, thedi takowi ma bicz karan winą cechową, tho iest dwa funthi wosku, gdziebi niedal o sobie sprawi słuszney.

§ 12. Zaden z cechu sloszarskiego niema szie wazicz dacz robicz stukfarku bądz na zamesnistwo iako i na pobracarstwo krom rzemiesła rusznikarskiego, iako u nich zwiczai iest; a tak ktoribi sie wazil tego nad prziuilei, karan będzie kamieniem wosku.

§ 13. Item zebi szie thes niewazil zaden brath cechu tego przekupowacz robothi szloszarskiey i czudzoziemskiey, tho iest zamkow, wędzidł, ani ostrog, ani zadnich rusznicznich zamkow besz wiadomoszci cechu tego; ktoribi sie kolwiek wazil, ile krocz tego będzie, karan będzie do cechu kamieniem wosku, a ona robotha ma bicz przez urząd wziętha, tho iest na rathus polowiczę a polowiczę do czechu na zbroie rzeczipospolithei.

§ 14. Brath zaden abi sie niewazil we zbroi albo z iaką bronią do cechu przichodzicz, pod winą funthu wosku.

§ 15. Slioszarze starszi będą powinni thego przestrzegacz z urzendu szwego, abi kazdę sescz niedziel wisilaly dwu ku oględaniu roboth, zebi warownie bely robione y ich wlasne bely przedawane a nie obce; a kiedibi szie czo niewarownego u ktorego mistrza pokazalo, takowi będzie karan wedlug winalasku wsitkiei braciey. Tak tesz zaden mistrz cechu tego niema szie wazicz starei robothi za nową przedawacz pod winą pod (s) kamienia wosku.

§ 16. Zaden kupiecz obczi takze i obiwathel miasta thego any obczi rzemiesnik zaden rzemieszniczich rzeczi i robothi rzemiesłu ich nalezaczich, kowalskich, sloszarskich i innich, ktorzy tu szą w tem cechowem prziuileiu opisani, nima przedawacz okrom iarmarku abo oprocz thich roboth, czo bi ich thu nierobiono; a ieslibi ktori w thim bil nalezion, zebi szie thak niezachowal, thakowa robotha ma iemu bicz przes starsze wziethą za wolą panow radziecz, kthorich roboth polowicza skarbowi rathusznemu bedzie nalezala a druga polowicza do cechu na zbroie będzie obroczona. A czi ktorzi na iarmark robothi sloszarskie prziwozą wselakie, abi ich nieszmieli wikladacz, aze bi ie pierwey starszy cechowi przisliegli (s) oględaly, bo thu do thego miastha czudzoziemczi zwikli prziwozicz robothi niewarowne i them wielkie oszukania riczerstwa y inszich pospolitich ludzi czinicz; a ieslibi szie kthori thego uazil, takowa robotha mu będzie przez pani starsze wziętha za

wolą pana bormistrza, a wedlug winalasku ich m. panow radziecz karan będzie.

§ 17. Zaden thes rzemiesznik obczy, ktoribi w thim czechu przerzeczonim niebel prziięthi, abi szie thu przi them miesczie nigdziei nie smial wazicz robicz ani przedawacz robothi wszeliakich, ktoribi wiszei mianowanim rzemieszńikom nalezali, abi szie tesz niewazil iednacz u nikogo robothi robicz ani do kramow wszelachich (s) liudziom kupieczkim przedawacz, takze i na wendicie iako i na smatruzie, ku szkodzie wissei mianowanim rzemieszńikom nalezalej, azebi pierwei w cechu bel wedlug wisich mianowanich articulow y postempkow opisanich besz wszeliakiei wimowki; a iesli bi szie ktori tego wazil i nieuczniwsi themu dosicz, iako szie wissei opisalo, a robielbi takowe robothi, ktorebi them wissei mianowanim rzemieszńikom nalezali, takowemu i robotha i naczinie iego ma bicz wziętha z wiadomoszcią iego m. p. bormistrza, ktorich rzeczi polowicza rathuszowi na rzeczpospolithą bedzie nalezala, a druga polowicza do cechu na armatę ku obronie rzeczipospolitey nalezecz będzie, a sam thakowi sloszarz wedlug winalasku ich mczi panow radziecz karan będzie.

§ 18. Kthorzi tes z mistrzow na urzendzie starszich za wiborem przelozoni będą, thak tesz i iny braczia lethni y iusz prawie w leczieh zeszli będą wolni od wszeliakich posług.

§ 19. Mlodi mistrz, ktori cech przymie, s swego urzendu powinien bedzie braczkie swiece opatrowacz i zapalacz i zagasacz na kazde swiętho thudziesz laituch i przikriczie na mary opatrowacz przez cali rok; a kiedikolwiekbi czinicz tego zaniechal, funthem wosku karan będzie, ile szie razow tego dopusczi.

§ 20. Sierpow iawnie przedawacz niemaią iedno telko sami kowale; ktobi szie inak zachowal, takowe sierpi traczi, przithem kopą groszi od panow radziecz karan będzie.

§ 21. Zelazo, ktore kupci formani albo opci na tark pospoliti przwiozą, lub to żelazo iest polskie lub węgierskie lubo morawskie y insze iakieskolwiek, zaden obczi kupiecz abo przekupien them umislem go kupowacz niema, zebi ie zasie mial przedawacz az do obiadnei godzini abo poki lud pospoliti kozdi ku szwei potrzebie kupuie; kthoby w them przeszwiadszon, ze tak sie niesprawowal, ma przed urząd radzieczki bic postawion, a wede (s) zdania urzędowego karan będzie.

§ 22. Item abi sie zaden drugiemu w robothę niewkladał ani czeladzi wikupowal ani odmawial pod winą polkamienia wosku.

§ 23. Item ieslibi brath ktori cechowi obiawial taiemnicze, ktore biwaią y trafiaią szie w cechu, abo w domu szwim wlasnim przed celadzią abo przed zoną, w rinku abo w karczmie, będzieli w them przekonan, połkamieniem wosku karan będzie.

§ 24. Item kozdemu chocia mistrz, chocia thowarzisz, wolno iest od starsich decretu do panow radziecz appellowacz abo ieslibi tesz iaka sprawa przed starszemi zaczętha nimogla bicz skonczona, maią stroni do radi odeslacz.

§ 25. Item ieslibi ktori mistrz abo thowarzisz inszego mistrza abo towarzisza opusczіwsi przodkiem starsich cechu swego i nie żądawsi u nich sprawiedliwoszczi zwlascza w tich sprawach, ktore cechowi ich należą, u ra-

KSIĘGOZBIÓR WŁODZIMIERZA SPASOWICZA

dzieczkiego urzędu abo u sądu gabał abo molestował, będzie karan stermi funthy wosku.

§ 26. Thowarzisz cechowi ktoregokolwiek rzemiesla iest, nima się zadnem sposobem vazicz od mistrza swego odiscz, asbi iemu przed them dwie niedzieli pierwei opowiedzial; iesli inak uczini abo w czim mistrza uskodzi abo w czim cechowi uskodzi, wistąpi, takowi ma bicz między celadzią i thowarzismi obwiesczion, zebi gdziekolwiek będzie natrafion, przi nim zaden thegosz rzemiesla niewazil sie robicz tak długo, azbi sie usprawiedliwil mieszczu themu, ktorego zgrzesel.

§ 27. Item thowarzisz zaden abi sie niewazil u mistrza swego będący swaru, klopothu tak przi stole iako i na warstaczie i na wselkim mieiszczu czinicz, a tho pod viną sescz wochlonow.

§ 28. Thowarzisz ktori w poniedzialek albo w ktori dzien inszi robotni nierobiel, niemaiącz zadnei prziczini slusznei do nierobienia, takowi ma bicz karan winą wochlona iednego.

§ 29. Towarzisz zaden abi sie niewazil, zebi mistrza swego dwie niedzieli przed iarmarkiem y po iarmarku mial opusczicz, inak cziniącz takowi przed celadzią ma bicz obwieszczon; ktorego na inszem mieszczu zastawsi, ma bic s stroni robothi swei podnieszion i gaban, aszci szie prziwrocziel, a za swoi wistępek dosicz uczinil.

§ 30. Towarzisz ktori od mistrza swego odpusczenie bierze a do inszego mistrza wiszlie o robothe, czisz towarzisze, ktorzi mu o robothe patrzaią, maią iscz do onego mistrza i wiwiedziecz sie, iesli szie z nim dobrze rozsprawil; inak cziniącz maią bicz karani tho iest winą po wowlochonie (s), iesli bi tego uczinicz niechczieli.

§ 31. Ktoribi z bracziei będącz naznaczeni do noszenia czial umarlich do grobu, s tei powinnoszi szie wimawial, ma bicz karan funthem wosku. Takze kozdi brath cechu tego ktoribi niebil na zalomszi tak braczkiei przi ciele iako i dorocznei, ma bicz karan funthem wosku. Czeladnik tesz kazdi cechu tego, ktoribi przi takiei zalomszei niebil, ma bicz karan grosem iednim.

§ 32. Chlopczi a vczniowie wiucziwsi sie rzemiesla swego, chcząc iuz od mistrzow swich odstacz za dosicz uczinieniem w rzemieslie mistrzom szwim, ich mistrz iest ie przed starszemi y przed wsistkiem cechem powinien postawicz pod winą dwu funthu wosku. A takowi vcznie od wiuczenia cechowi sescz groszi dadzą, a starszi z mistrzami cechowemi od wiuczenia mu list powinni dacz będą.

§ 33. Thesz dlia pozitku mistrzowskiego iednostainie ze wsitkiem przerzeczonim cechem iest postanowiono, ieslibi ktori cudzoziemiecz nimaiącz prawa tego miasta, zadluzilbi sie za robothę mistrzowi ktoremu tegosz rzemiesla, themu mistrz zaden nima robicz, ieslizebi robothi potrzebowal, azbi mu za robothę dosicz uczinil; inak cziniącz będzie kamieniem wosku karan.

In quorum omnium suprascriptorum fidem ac euidentius testimonium sigillum nostrum consulare praesentibus litteris appendi mandauimus. Actum et datum Cracouiae feria sexta post festum sanctj Francisci confessoris proxima, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto.

Z potwierdzenia króla Zygmunta III z r. 1588, przechowanego w oryginale w cechu ślusarzy Krakowskich.

731. 1586. Cracoviae.

Statuta sociorum contubernii muratorum lapicidarumque Cracoviensium.

Consules ciuitatis Cracouiae significamus tenore praesentium vniuersis et singulis, quibus expedit, quia coram nobis protunc in reipublicae negotijs in praetorio Cracouiensi congregatis existentibus, comparentes personaliter honesti seniores socii contubernii artis muratoriae, constitutiones infrascriptas in contubernio mutuis consiliis, matura deliberatione ab anno 1586 inuicem constitutas et sigillo contubernii muratorum uallatas, omni suspicione carentes reproduxerunt, atque petierunt authoritate officij nostri ad publicum bonum et commoditatem confirmari. Petitioni itaque illorum annuentes, non solum pro bono et commodo eiusdem contubernii, sed etiam ad vtilitatem et emolumentum ciuitatis, tum praecipue ut obviam eatur multis et uariis fallaciis, quas magistri saepius indifferenter vtentes discipulis tyronibus in loco sociorum eruditorum, salarium in sociis debitum pro labore imperitorum in arte discipulorum sibi vsurpando committunt, vnde structurae et aedificia male fabricata saepenumero collabuntur cum damno non mediocri aedificantium: easdem literas publice lectas, articulis etiam illarum omnibus sigillatim consideratis, ad voluntatem tamen et beneplacitum nostrum successorumque nostrorum huiusmodi constitutiones ex legitimis causis pro rerum et temporum exigentia in toto vel in parte immutari, confirmamus et approbamus. Quarum constitutionum tenor sequitur et est talis:

Artikuly towarzisow rzemiosla mularskiego y stamieckiego.

I. Naprzod strony gospody roku Panskiego 1586. My mistrzowie starszy wespolek z mlodszemi rzemiosla mularskiego y stamieckiego dozwolilismy spolecnie namowiwszy sie z pani thowarzysami tegoz naszego rzemiosla, aby oni swoie gospode miely, a panowie mystrzowie do tey ych gospody maią im pierwey wybrac dwu starszych towarzysow, a potym panowie towarzyse drugich dwu sami z siebie wybierać maią, aby oni w tey gospodzie maiąc sobie czterech towarzysow starszych, byli sprawnieyszy ku cwiczeniu porzadkow, ktorę należą do kaplice, potym na warstacie, takze w gospodzie przeciwko panom mistrzom starszym, młodszym, takze przeciwko towarzysom młodszym iako tez y sami przeciwko sobie y przeciwko kazdemu, osobliwie przeciwko tym articulom, ktore są nizey opisane.

§ 1. Pierwszy artikul w tey gospodzie ma bydz zchacka wszystkich thowarzysow we cztery niedziele pod winą grosza iednego; a iesliby towarzisz we cztery niedziele mial iaką trudność, tedy sie ma opowiedziec starszym towarzysom a poloziwszy pułgrosza, za dozwoleniem starszych towarzysow moze isc po swey potrzebie.

§ 2. Wtory, gdy sie zzyda towarzysze do gospodi, maią vcciwie siedziec, to iest niepoloziwszy sie na stole, ani tez piwa kolatac, ani mowic co iest niepotrzebnego, ale maią pieknie spraw sluchac, ktore starsi towarzysze sprawowac będą, a ktoriby sie tego wazyc mial albo chciał, a na pierwsze napominanie nic niedbał, taky ma polozyć winy nieodpuszczoney pulgrosza toties quoties, to iest ile razow to uczyny.

§ 3. Trzeci, aby zaden towarzysz oręża w gospodzie nie smial miec przy sobie ani go nad sobą więszać, ale ie ma tam polozyć, kędy mu dadza starszi towarzysze mieysce, a ktoriby smial siedziec z orężem, taki kazdy będzie winien grosz winy.

§ 4. Czwarty. Ktoriby towarzysz był obeslany do gospody a nievczinył by posluszenstwa z uporu, taky ma bydz karani wochlonem tegodniowym.

§ 5. Piaty. Kiedy sie trafi, iszby przyszedł wędrowni towarzysz, ma naprzod isc do gospodi towarzyskiei, a towarzysze maią go opowiedziec mistrzom starszym y mlodszym, a kiedy przeroby dwie niedziely u mistrza, maią go obeslac u ktorego na warstacie stal, do starszych towarzysow, a starsi thowarzysze maią naipierwei wziąć od onego towarzysa ortowe, ktore nalezy do ych własney skrzinky z wedrownich thowarzysow, potym thowarzyszę maią doswiadczyć albo trybować onego towarzysa, iesly iest doskonaly wędług naszego porzadku albo nie. A iesliby nie był wlasnym towarzysem (to iest iszby niepokazal mieysca słusnego y mystrza nauki swey, takze listu od rzemiosla y od vrodzenia swego) taky thowarzysz ma postępować iako ieden z towarzysow, ktory sie staie przes tę wszytkie postepki vczonym towarzysem, iako to kazdemu przystoi; a iesliby sie on thowarzysz od tego wszytkiego zbranial, taki thowarzysz mieysca niema miedzy pocciwemy ani w tym slawnym mięscie.

§ 6. Szosty. A iesliby sie trafilo, zeby takowego towarzysa wędrownego przyiął ktoriby (s) mistrz, ktoriby sie pierwey w gospodzie thowarzyskiey nie pokazal a nie byl przes towarzysze oznaymioni pierwey do mistrzow, taki mistrz będzie powinien położyć kamien wosku.

§ 7. Siodmy. To też maią wiedziec, iz zaden towarzysz kart niema grać w gospodzie towarzyskiey, ale za dozwoleniem starszych thowarzysow pod winą funtu wosku. Boze vchoway, by sie mial powadzyć a będzie przeswiadczony, taky ma bydz karan wochlonem tegodniowym. A iesly by sie ktory thowarzysz poswarzyl ieden z drugim, ma polozyć funt wosku.

II. Artikuly, ktore kaplicy naleza.

§ 1. Naprzod to maią wiedzieć, yż wszytkie rzeczy kapliczne maią wolne iako y mistrzowie, to iest przikricia, swiecze y insze rzeczy, przetosz wszysci thowarzysze maią bywać na kazde suche dni na zalobney mszy pod winą grosza iednego, y na wszytkie obsequia, a na ofiarę dwa pieniądza.

§ 2. Wtory. Kazdy towarzysz na pogrzebie będzie winien bydz tak na mystrzowskim iako y towarzyskim pod winą iednego grosza, bo to iest milosierny vczynek y vcciwy: przetosz ma bydz starszym mistrzom oznaimiono, kiedy komu będzie trzeba na pogrzeb przed tym, a starszy mistrz będzie powinien obesłać.

§ 3. Trzeci. Gdzieby się trafilo, yżby towarzysz potrzebował zalozenia z krzinky, takze y w chorobie swey, maią go założyć z krzinky mistrzowskiey pod rekoięnstwem do czasu slusnego, a gdy mu da pąn Bog zdrowie, ma po kęsu do skrzinky dawac az wypłaci. A iesliby w tym vmarł a niebilo go czym pochować, tedy go maią z krzinky schować wedlug porzadku chrzescianskiego a rekoimia wolna bydz ma.

III. Artikuly, ktore varsztatom należą.

§ 1. Naprzod iesliby thowarzysz przysedł na warstat mystrzowsky przes

pozdrowienia przystoinego gniewaiąc sie ieden na drugiego, taky kazdy towarzysz będzie winien dać dwa grosza onym thowarzysom, ktorzy na onim warstacie siedzą, dlia tego y z takiego nieobyczainego przyscia. A iesliby tego na vpominanie nie vczynil onych thowarzysow, maią to oswiadczyć sami sobą a nąn zalować w gospodzie, a starsi thowarzysze maią onego thowarzysa in duplo karać.

§ 2. Wtory. Potym zaden towarzys nie ma robyc przy vczniu, ktoriby niebył viednany do dwu niedziel pod wina funtu wosku, a mistrz niema mieć iedno dwu albo trzech vcniow pod winą dziesiąci grzywien. A gdzieby tez tego niepowiedziely thowarzysze na mistrza onego wiedzący, ze więcey vczniow chowa y z skodą ludzką za towarzysze ie vdawa, tedy takowi wyzei opisaną winą będą karani; ale vcznie, ktorzy sie przy strawie mystrzowskiey vczą, maią bydz na większe lata viednani według vmowy mystrza z uczniem.

§ 3. Trzecy. Przy robocie maią sie wstydliwie zachować niewiedząc gdzie kto stoi, a maią bydz pilni roboty pod winą funta wosku.

§ 4. Czwarty. Iesly by sie towarzysz z thowarzysem zle zachowal y swarzyl by sie na warsztacie, ma ieden oswiadczyc kimkolwiek albo onym samym w niebitnoscy kogo inszego az do schacky wochlonem y siedzęniem vrzędnym.

§ 5. Piąty. Ktoriby sie z towarzysow smial na warzstacie vpic a drugiby go vpominał . . . szedł z warzstatu a onby na vpominanie nic niedbal, taki ma bydz karąn funtem wosku.

§ 6. Szosty. Aby zaden towarzysz niesmial przeziwać chlopca sromotnym przezwiskiem, gdysz moze miec oycowskie, bo ktory by to vczynił, ma bydz karąn funtem wosku.

§ 7. Siodmy. Ktoriby towarzysz mial przes zimę robotę v ktorego mistrza, taki towarzysz ma robyc u tegoz mistrza przesz wszytko lato pod kamięniem wosku nieprzepusczoney winy.

§ 8. Osmy. Takze gdy by sie trafiło, zeby mistrz mowył thowarzysowi, aby mu pomogł robyc, a obiecawszy sie omilył by go y nieprzyszedł, albo począwszy robyć poszędł by zas prec krom słusney przicini, taky ma bydz karąn wochlonem tegodniowym.

§ 9. Dziewiąty. Aby zaden towarzysz robić niesmiał przy partacu ani go tez mistrz ma chować, pod winą obu stron to mistrza y towarzysa kamieniem wosku.

§ 10. Dziesiati. Towarzysz ma robyć partaninę za dozwoleniem mistrza, v ktorego robi, za pieć złotych.

§ 11. Iedenasti. Ktoriby towarzysz odszedł nieobycainie od mistrza, to iest przy placi z roboty niepodziękowawszy, taki ma bydz karąn wochlonem; a mistrz tez iemu ma podziekować.

§ 12. Dwanasti. Maią wiedzieć, yzby sie zaden towarzysz chłopca mistrzowskiego odwabiać niewazył any go na robotę brać kiedykolwiek, krom dozwolenia iego własnego mistrza; ktoriby to vczinył, ma bydz karąn kamieniem wosku y siedzęniem, ani go tez sobie czynic ma na postronney robocie, ale z towarzysem sąm robyć ma pod takąz winą.

§ 13. Trzynasti. Gdy sie trafi u ktorego mistrza vcciwy słozbierz a mial by tam przysc towarzysz, z ktorym by sie on mistrz gniewal, taki towarzysz

nie ma chodzyc na tęn vcciwy kleynot dla iakich rosterkow az za dozwoleniem onego mistrza, a przydziely, ma sie tak zachować przeciw kazdemu: przy tim vcciwym kleynocie maią vcciwie y obyczainie wszyscy siedzieć, nie swarzyć sie ani tez oręza maią mieć, a iesliby sie tam smial poswarzyć albo zwadzyc, taki kazdy ma bydz karan winą wiszey opisaną.

IV. Artikuli, ktore do obyczaiow należą.

§ 1. Ieden. Ktory mistrz vcznia spusci albo go wolnym vczyni, tedy tęn vczęn ma odłozyć dwa grosza do skrzinky towarzyskiey, potym on syniec ma vczinyć obiczay wedlug wyzey opisania.

§ 2. Drugi. A gdy bedzie przy rachunku legmistrz onego mistrza swego moze bydz przy oycu tego synca swego, a to dla tego, aby za naukę oyca przeprosil mistrza swego y podziekowal za rzemioslo y mial go w ucciwoscy.

§ 3. Trzeci. Mlodych towarzysow obycai nie ma bydz az kiedy mistrzowie naznacą.

§ 4. Czwarti. Starsi towarzysze nie maią bywac oycami młodym towarzysom, bo oni maią sprawy swoie.

§ 5. Piąty. Tak z Polakow iako cudzoziemcow niema bydz ktoriby cechu niemial vszakosz po sprawie przysc.

§ 6. Szosty. Konew maią miec towarzysze w gospodzie swey ale ma bydz wolna mistrzom ku ich potrzebie iako y towarzysom starsym.

§ 7. Siodmy. Ktorikolwiek towarzysz będzie chcial mistrzem zostac, taki kazdy ma pierwey dac zlotich dziesięc do skrzinky mistrzowskiey, potym insze rzeczy odprawić wedlug przywileiu krola iego mcy.

§ 8. Osmy. Ktoriby towarzysz chowal nierzadną niewiastę albo z nią bez malzenstwa mięszkal, taki ma bydz karan dwiema kamienmi wosku.

§ 9. Dziewiati. Towarzysze maią mieć achtel piwa na Boze Ciało od mistrzow.

§ 10. Dziesiąty. Towarzyse starsy maią rozkazowac y vpominac mlodych towarzysow, aby suche dni oddawaly mystrzom.

§ 11. Iedenasti. Kiedy się trafi wyprawować na robote krola jego mcy takze y na mieyską, tedi starsi towarzysze maią odsylac porządnie y na czas na karcie te towarzysze, ktorzy na taką robote bedą miely isc do mistrzow, aby przes tęn porządek drudzy w tym vkrzywdzeni niebily.

§ 12. Dwanasty. Po spusczeniu vczen ma obycai sprawić do dwu niedziel towarziski, a iesly by temu dosyć nieuczynił we dwu niedziel, taki kazdy spusczony vczen będzie winien dac na kazdy tydzien dwanascie grosy, do skrzinky mystrzowskiey szesc a do towarzyskiey drugie sześć, poki temu nie vcziny dosyć.

§ 13. Trzynasti. Gdy sie trafi, yzby towarzysz chcial mistrzem zostać a nie czynił by dosyć obycaiowi towarzyskiemu, takiego towarzysza mistrzowie tak starsi iako y mlodsy przymowac niemaią do porządku swego, asz by sie pierwey towarzysom sprawił albo ych obyczaiowi dosyc vczynił.

§ 14. Czternasty. To też maią więdzieć, aby zaden towarzysz niesmial kamienia na targu kupowac ani go przed sobą kłasc, poki nie vcziny tego, co na mistrza przystoi; a ktoriby sie tego wazył, taky będzie karan dwiema kamienmy wosku y siedzeniem vrzędnym. A iesliby sie ktory nalasl, aby sie tym bronil, ysz mistrzowy robi, tedy taki tey wymowki vzyć niemoze,

bo iesłisz mistrzowy robi, tedy ma robić u mistrza na warsztacie a nie u siebie w domu.

§ 15. Pietnasty. Ktoriby towarzysz mieszkaiąc we dworze albo panęm sie szczycząc a niebilby poslusnym thowarzysom starszym we wszytkich sprawach, ktore kazdy winien vczynić wedlug porzatku rzemiosla naszego, takiemu mistrz roboty dac niema pod winą kamienia wosku, y kazdemu takiemu, ktoriby sie kolwiek nalazl nieposlusny.

§ 16. Szesnasty. Iesly by sie trafilo, yzby ktory thowarzysz postronny mistrowac chciał w mili dziesiąci albo po prostu partać, takze robiąc kamien przeselał by tu robiony kamien albo naprzekup skladal . . . . . albo kędykolwiek w Krakowie, takiego mistrzowie przymować nie maią ani mu vczniow iednać maią, azby sie pierwey sprawił w gospodzie towarzyskiei, takze vczynil dosyć mistrzom według przywileiu krola iego mći y przyiawszy mieyskie postempowal wedlug porzatku tego slawnego miasta. Ktoriby sie tego wazył nieucziniwszy temu wszystkiemu dosyc, roboty ani kamięnia robionego tu przesilać niema pod utraceniem onego towaru. A mistrzowie tego będą przestrzegac winni przez vrząd mieyski y grocky.

A dla lepszey wiary y pewnoscy pieczeć nasze wszytkiego cęchu mularskiego do tego listu przikladamy, imiona swoie y przezwyska naszemy wlasnemy rekamy podpisuiemy. — Blazey Komnacky. Marcin Kara. Stanislaw Ciesla. Augustin Lytwinek. Stanislaw Baran. Pawel Rybicz. Franciszek Grzymala. Ioseph Tarnowczyk. Stanislaw Robak. Stanislaw Dega. Sebastian Zapisz. Matisz Swietek. Ian Baptista. Ian Wloch. Piotr Mezocky. Adam Zapisz. Ambrozy. Stanislaw Lubelczyk. Stephan Zaszada. Iacub Woznycka. Kasper Porebsky. Gabriel Zmuda. Grygier Stroywasz. Sebestian Smulka. Matisz Kozłowsky.

In huius itaque confirmationis nostrae articulorum supra descriptorum fidem ac euidentius testimonium sigillum nostrum est subappensum. Datum in praetorio Cracouiensi sabbato ante festum sanctae Mariae Magdalenae proximo, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo septimo. Ludouicus Kromer ciuitatis Crac. notarius.

Z kopii współczesnej papierowej w formie zeszytu o 11 kartach in folio, w skutek wilgoci w znacznej części zbutwiałej, przechowanej w cechu murarzy Krakowskich.

732. 1586. die 21. m. Martii, Cracoviae.

Senatus consultum de magistris contubernii serrificum Cracoviensium.

Actum feria sexta ante dominicam Iudica proxima. — Ex decreto dominorum consulum Cracouiensium debent serrifices Cracouienses sese conseruare iuxta contenta ordinationis seu priuilegij ipsis nuper a spectabili senatu ciuitatis Cracouiensis concessj et renouatj. Quoniam vero quidam ex contubernio ipsorum caeremonijs ecclesiasticis et missis pro defunctis celebrari solitis, propter reformatae religionis professionem interesse recusant, ideo domini consules propter bonum pacis et tranquillitatis publicae conser-

uandum decreuerunt, debere eos, qui reformatam religionem profitentur, in talibus casibus vel per alias substitutas personas id, quod ipsis incumbit, exequi, vel veniam absentiae a senioribus magistris contubernij sui petere, quam ipsis ijdem seniores non grauatim concedere tenebuntur. Quod si vero vel aliam personam loco sui non substituerint, vel a senioribus magistris contubernij sui veniam non petierint, extunc poenae trium grossorum pro lapide cerae, in eadem ordinatione descriptae, contubernioque soluendae subiacebunt. Super quo partes beniuole acquieuerunt.

Acta Cons Crac. 26, str. 379.

733. 1586. die 6. m. Iunii, Cracoviae.

Senatus consultum de cerifusorio.

Actum feria sexta in crastino Corporis Christi. — Ex decreto dominorum consulum debent reuenditores in cerifurioso ciuili *placzicz od iednego założenia woszczyny po siedmi kwartnik, od susza założenia iednego po półtoru groszu, od czechy po pułgroszku od iedny sztukj.*

Acta Cons. Crac. 26, str. 511.

734. 1586. die 20. m. Iunii, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum inter seniores et magistros quosdam contubernii sutorum Cracoviensium litem dirimens.

Actum feria sexta ante festum s. Ioannis Baptistae proxima. — Honesti Valentinus Krupka etc.*) seniores sutorum Cracouiensium citatis ad officium praesens consulare Cracouiense honestis Laurentio Nazimiecz etc.**) sutoribus Cracouiensibus, contra et aduersus eosdem proposuerunt pro eo, quod ipsi existentes in contubernio sutorum, onera contubernij eiusdem in priuilegijs et articulis illorum descripta ferre nolint, videlicet in funebribus obsequijs obeundis, petentes eosdem decreto officij praesentis mediante ad eiusmodi articulos manutenendos propter bonum ordinem constitutos, adigi. Pars conuenta vero dilationem sibi ad respondendum dari atque concedi postulauit per quindenam.

Officium vero considerato eo, quod actio non ex parte iniuriarum aliquarum, sed ex parte boni ordinis conseruandi sit instituta, parti conuentae respondit, dilationes in exequutione legum et iurium admitti non posse, verum iura et constitutiones contubernij praedicti in toto approbandum decreuit, vt praedicti conuenti quandoquidem iuribus contubernij gaudent, bonum ordinem quoque eiusdem contubernij iuxta contenta priuilegiorum conseruare, illisque in toto satisfacere teneantur, prout et caeteri ciues facere sunt soliti.

*) Następuje jeszcze 5 wymienionych. **) Następuje jeszcze 8 wymienionych.

Quod quidem praefati conuenti se facturos submiserunt, exceptis saltem exequijs funebribus catholicis, quibus bona conscientia se interesse non posse allegabant. Decretum est, vt praefati conuenti vti et coeteri moechanici, inter quos similia sunt lata decreta, sese gerant, videlicet obsequijs catholicorum funebribus in ecclesijs antiquitus obseruari solitis, ac in priuilegijs illorum descriptis, interesse teneantur. Si forte vero ipsi in propria persona interesse nolint aut non possint, per aliam honestam suo loco substitutam personam exequantur aut veniam a seniore contubernij sumant, quam senior eisdem denegare non debebit, ne quid decedat priuilegijs, sub poenis in eorum ordinationibus et priuilegijs descriptis. Quod decretum ex parte constitutionum et ordinis contubernij vltro beniuoleque ijdem conuenti pro iure se tenuturos susceperunt, in articulo vero obsequiorum catholicorum funebralium et religionis ad sacram maiestatem regiam appellauerunt.

Officium etsi nulla decreta protulerit in causa religionis, saltem in causa boni ordinis conseruandj, verum tamen propter reuerentiam principis appellationi reuerenter detulit, hac tamen conditione, vt vigore iuris communis spec. sax. in iure municipali art. 44 descripti, artificium suum exercere non audeant vsque ad litis decisionem. A quo etiam iure scripto conuenti ad s. r. maiestatem appellauerunt. Delatum est apellationi reuerenter iuxta iura et priuilegia ciuitatis in termino, cum pars partem ad id vt iuris est, adcitauerit peremptorio, nihilominus tamen officium deliberat de poena praetacta in iure municipali descripta, ad octauam.

Acta Cons. Crac. 26, str. 524, 529.

Spór powyższy o to się toczył, iż starsi cechu szewczego zapozwali niektórych swych młodszych współbraci cechowych innowierców, że ci wbrew ordynacyjom cechowym ani na żałomsze lub inne obrzędy kościelne, ani na pogrzeby swych współbraci cechowych katolików nie chodzą. Na to odparli pozwani, iż gdy pokój religijny i wolność wyznania konstytucyjami królewskiemi jest obwarowana, oni do obrządków religii katolickiej przyniewalani być nie mogą.

735. 1586. die 24. m. Iulii, Casimiriae.

Senatus consultum de incolis vici »inter *mazniki*« dicti.

Actum feria quinta in vigilia sancti Iacobi apostoli. — Prudentes ac famati domini proconsul et consules ciuitatis Kazimiriae ad praetorium Kazimiriense per coedulas pleno numero in reipublicae negocijs congregati, vocatis ad sui praesentiam incolis omnibus inter *mazniky* degentibus, vti et tanquam domini earundem domuncularum, cupientes ibidem regimen bonum habere atque periculis imminentibus occurentes, authoritate officij sui sub poena quinque marcarum irremissibiliter per transgressorem officio luenda et priuatione inhabitationis mandauerunt,

§ 1. vt nullus indigena inter *mazniki* audeat immunditias in plateas et viccos ex domunculis eycere, praecipue vero sordes, ex quibus infectiones hominibus tam preeuntibus, quam etiam vicinatim manentibus oriuntur, effun-

dere, picem denique, vti solent, non calefacere nec coquere, item foenum atque stramen ibidem non diuendere, nec lora atque linamenta ibidem asseruare; praecipue vero funifices, qui loris ad artificium suum vtuntur, inquilinatum non fouere, nec quouis colore subprimere.

§ 2. Item vt nullus etiam audeat picem tacite in reuenditionem emere, verum manifeste emptam equaliter cum vicinis ob maiorem amorem vicinalitatis et commodum reipublicae aequaliter diuidere.

§ 3. Item vt etiam lutum aridum, quod in angiportu sub habitatione familiae ciuilis est depositum, inde efferatur.

§ 4. Item ut non audiat nullus etiam ceruisiam ibidem ac totius potus liquores propinare.

Quisquis vero contra interdictionem supratactam excessor compertus fuerit, is vti supratactum est, poenam officio consulari succumbet.

Acta Consul. Casimir. 768, str. 363.

736. 1586. die 30. m. Iulii, Cracoviae.

Senatus consultum de sapone vendendo.

Actum feria quarta post festum s. Annae. — Ex decreto dominorum consulum niema bycz exnunc mydlo przedawane po vliczach albo v okienniczek tabliczamj, iedno w iatkach a v mydlarzow, pod zabraniem takowego mydła przez sługi vrzędowe y starsze czechu mydlarskiego, y według winy w przywileiu czechu mydlarskiego opisany, v kogokolwiek by było znaleziono.

Caeterum domini consules decreuerunt, aby starszy czechu mydlarskiego Christoffowi Lasiczcze czeladnika do roboty vżyczalj, kiedy mu go będzie potrzeba, yżeby mu roboty niezatrudnialj. A ieśliby tego nieuczynilj, tedy mu ich wolno będzie pozwacz y będą o to karanj.

Acta Cons. Crac. 26, str. 561.

737. 1586. die 19. m. Augusti, Casimiriae.

Promulgatio iurium contubernii sartorum Casimiriensium.

Actum feria tertia post festum Assumptionis gloriosae virginis Mariae proxima. — Wozny ziemsky generał opatrzny Valenti Koszyk przed vrzendem radzieczkiem Kazmierskim stoiąncz zeznał, isz dnia dzisieyszego w Kazmierzu na rynku na czterech mieyszczach przy zgromadzeniu wiele ludzy takze tesz v zydow w ich miasteczku w rinku na Kazmierzu, ktemu tesz na Stradomiu tenze wozny według przywileiu k. i. mczy krawczom Kazimierskim danego, articuły w timze prziwileiu opisane obwołał w ten sposob:

Panowie raczczie wiedziec, isz krawczy Kazmierszczy bendącz pewnym

od k. i. mczy swego miłoszczivego pana opatrzeni przywileiem, wiadomo czynią wsytkim y pewne articuly opowiedaią:

1. naprzod aby zaden slachczicz, mieszczanin albo zyd w dworach albo w domiech swych niewazeł sie towarzysa rzemiosła krawieczkiego przechowywać, pod winą piąci grzywien, a zyd pod dziesięcią vrzendowy groczkiemu,

2. druga, aby zaden y zadna niewazeł się tak w dzień targowy iako y procz targow, tak w Kazmierzu, iako y v zydow na podsieniach plocziennych y sukiennych vbrąń, kithlikow nowych y inszych tak plocziennych iako sukiennych rzeczy oprocz czechowych krawczow Kazmierskich przedawać, pod vtraczeniem takowych rzeczy.

Acta Cons. Casimir. 768, str. 431.

738. 1586. die 25. m. Augusti, Cracoviae.

Senatus consultum de contubernio doleatorum et lagenariorum Cracoviensium.

Actum feria secunda in crastino festi sancti Bartholomaei. Ex decreto dominorum consulum Craccouiensium ex controuersia partium lato, mayą będnarze y legliarze yednego czechu patrzycz y przi niem przestawacz, tho iest albo przy kaczmarskim albo przy będnarskym y legliarskim czechu, gdisz tho rożne czechy szą, a żaden dwu czechow vzywacz niemoże. Super quo decreto partes beniuole acquieuerunt.

Acta Cons. Crac. 26, str. 509.

739. 1586. die 5. m. Septembris, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii sutorum Cracoviensium.

Actum feria sexta ante festum Natiuitatis beatae Mariae virginis. — Nos consules ciuitatis Cracouiae significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis et singulis, quod venientes ad nostram consularem residentiam famati seniores et iuniores magistri contubernij sutorum Craccouiensium, obtulerunt nobis constitutionem seu ordinationem certam, inter se mutuo de vnanimi consensu in contubernio bannito sancitam et sigillo eiusdem contubernij sui munitam, quam ibidem in praesentia nostra consulari productam et lectam, per nos autoritate officij nostri approbari et confirmari petierunt, eiusque tenor sequitur et est talis:

My starszi na ten czasz bendączy czechu szewskiego Crakowskiego tagże thesz y mi przyszięgly presly starszi y mi młodszi mistrzowie rzemiesła szewskiego thegosz czechu Crakowskiego dnia dziszieiszego, tho iesth w niedzielie dzień s. Wawrzincza roku Bożego 1586 wespół do czechu zgromadzeny, dlia thego, aby każdy z nasz równą lyczbę czeliadzy do odprawo-

wania rzemiesła chował, gdisz thesz każdy z nasz równy czinsz iego k. m. placzy, przetho ysz niemało nasz braczy, ktorzy thowarziszow rzemieszła naszego ku robieniu przed inszą braczią, ktorzi po kilka chowają, dostawacz nie możemy, spolnie y kazdi z oszobna zezwolieniem vchwaliliszmi y postanowieliszmi między szobą articuly niżey opiszane, ktore mi chowacz mamy y po nasz mistrzowie bendączi thegosz czechu chować y trzimać bendą powinny:

§ 1. Naprzod od thego czaszu każdi mistrz rzemiesła naszego szewskiego tak starszi iako y młodszi, aby niesmiał więczey czeliadzy do odprawowania rzemiesła swego chowacz, iedno trzech czeliadników, tho yest aby każdy z nasz trzi thelko stólky oszadził a nie więczey. A ieślizeby szię ktorykolwiek z nasz thego ważył, yżbi steri stołki albo czo wienczey oszadził, aby każdy taky przez wszeliakiego miłoszierdzia kamieniem wosku do czechu karany bel, który wosk ma bycz do kościoła na chwałę Bożą obroczon.

§ 2. Theżeszmi miedzi sobą zgodliwie vchwalily y postanowiely, ieśliby ktori thowarzisz rzemieszla naszego bądź w poniedziałek bądź thesz ktoregokolwiek ynego dnia mistrzowy nierobieł, aby takowy thowarzisz tiliekrocz yliekrocz się thego dopusczi, za winę takową po cztery grosze do czechu dal.

§ 3. Nad to thoszmi thesz vchwalily y postanowiely miedzi sobą, ysz kożdi mistrz rzemiesła naszego thowarzisza swego kiedy mu ktorego dnia nieroby, ma na zayutrz nie ktoremu inszemu starszemu, ale thelko wodzowy naszemu opowiedziecz; a gdziebi thego nievczinieł, nieodpusczoni winey przesz wszeliakiego miłoszierdzia szescz groszi dał. A to się ma rozumiecz o mistrzu młodszim, a ieslisze thego nie vcziny starszi, thedi iusz nie szescz groszi alie dwanasczie groszy wini przepada tiliekroć, yliekrocz się thego dopusczi.

Nos itaque hac ordinatione exaudita, ad instantiam et petitionem praedictorum famatorum seniorum et iuniorum magistrorum contubernij sutorum Craccouiensium eandem in toto, prout in se sonat, et in omnibus eiusdem articulis, clausulis et conditionibus autoritate nostra consulari approbauimus, confirmauimus et ratam habuimus, prout approbamus, confirmamus et ratam habemus tenore praesentium.

Caeterum quoniam circa exhibitionem ordinationis suprarecensitae quaerimoniae inter quosdam magistros contubernij praedicti occasione verborum iniuriosorum coram nobis exortae erant, ideo nos praecauere volentes, ne exinde aliquae dissensiones exoriantur, statuimus et decreuimus,

§ 4. ne deinceps vnquam aliquis ex contubernij praenominati magistris praesumat alium eiusdem contubernij magistrum siue seniorem siue iuniorem in consessu siue in conuocatione contubernij verbis iniuriosis et inhonestis carpere vel afficere sub poena trium marcarum pecuniae irremissibiliter reponendarum, quarum trium marcarum medietas officio nostro consulari Cracouiensi, altera vero medietas contubernio sutorum Cracouiensium cedere debet.

In quorum omnium praemissorum fidem etc. Actum et datum Craccouiae feria sexta ante festum Natiuitatis b. Mariae virginis, anno Domini 1586.

Acta Cons. Crac. 26, str, 599.

740. 1586. die 17. m. Septembris, Cracoviae.

Additamentum ad statuta contubernii acuficum Cracoviensium.

Actum feria quarta post festum Exaltacionis s. Crucis proxima. — Venientes ad officium consulare Cracouiense seniores et iuniores magistri totaque communitas contubernij acuficum Cracouiensium, deposuerunt, se vnanimi omnium consensu et voluntate in contubernio bannito statuisse et sanxisse, ne exnunc et deinceps alicui magistro ex contubernio acuficum Cracouiensium liceat ad fora annalia siue nundinas, quae in ciuitatibus, oppidis et pagis hic circa Cracouiam in circuitu viginti milliarium circumcirca sitis, celebrabuntur, cum mercibus suis artificij videlicet acuficum Cracouiensium proficisci, easque adire sub paena florenorum duorum Polonicalium irremissibiliter reponenda, de quibus grossi quadraginta officio consulari, residui vero viginti grossi contubernio eorundem acuficum cedere debent: atque petierunt hanc suam constitutionem authoritate officij praesentis confirmari. Quae quidem constitutio de vnanimi ipsorum omnium consensu sancita, confirmata est authoritate officij consularis Cracouiensis ad beneplacitum tamen dominorum consulum.

Acta Cons. Crac. 26, str. 607.

741. 1586. die 10. m. Octobris, Casimiriae.

De pretio cerevisiae.

Stanislaw z Mlossowey podszedek y podwoiewodzi Crakowski oznaimuie wssem wobecz, iss ustawiłem pywo w Crakowie achtel piwa prawie dobrego po grossy trzidzieszcy; a iss achtel na Kazimierzu iest wietszy, tedy Kazimierssky achtel piwa prawie dobrego niema bydz drozy przedawąn, iedno po grossy 36, a na miasto pospolitemu czlowiekowy maiąm dawacz pywa za puł grosza sstery kwarty winne a za grosz ossm kwart winnich. A ta vstawa niesciąga ssie na the, ktorzy pywo u karczmarzow biorąm na karb, tylko na tych, ktorzy pywa potrzebuiąm za gotowe pieniądze. Stalo ssie to postanowienie dziessiatego dnia pazdziernika na ratussu Kazimiersskym, w r. 1586, a dla lepsey pewnosczy sswiadecztwa piecencz sswąm wlassnąm przycissnął.

Acta Consul. Casim. 768, str. 582.

742. 1586. die 29. m. Octobris, Casimiriae.

Senatus consultum de cerevisia coquenda.

Actum feria quarta in crastino festi sanctorum Simonis et Iudae apostolorum. — Famati domini consules Kasimirienses vocatis ad sui praesen-

tiam famatis senioribus contubernij tabernatorum Kasimiriensium, animaduertentes nonnullos tabernatores Kasimirienses interdictiones antehac super braxandis medietatibus cocturis (s) cereuisiae factas vilipendere, ita quod postposita ea interdictione ab ipsis medietatibus braxandis non desinunt, imo in colusionem vtriusque sexus personarum id faciunt, siquidem maius commodum ij, qui ex medietate brasei braxant tantam copiam achtualium ceruisiae, quam ij, qui ex integro braseo cocturas conficiunt, sentiunt atque ita viliorem ceruisiam, quae et praecio minori diuendi potest, braxant, eos vero, qui potiorem (ob minorem numerum achtualium perceptionem) destruunt: idcirco autoritate officij sui mandauerunt, vt nullus tabernator a data praesentium (excepto aestiuali tempore) dimidium cocturae ceruisiae braxare non audeat, sub paena decem marcarum super eum, qui tabernator in eo conuictus fuerit, irroganda et officio consulari Kasimiriensi irremissibiliter luenda.

Acta Consul. Casimir. 768, str. 584.

743. 1586. die 3. m. Novembris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum inter funifices et arvinarios Cracovienses litem dirimens.

Actum feria secunda post festum Omnium Sanctorum proxima. — Seniores funificum Cracouiensium citatis ad officium praesens senioribus aruinariorum Cracouiensium, petierunt ipsis iniungi, vt sibi soluant expensas litis in causa cum ipsis agitata erogatas, quas sibi taxauerunt ad fl. 38 gr. 12, item damna ad fl. 300 taxata, petentes ipsos ad solutionem adigi. Hac propositione exaudita conuenti petebant secum amice agi, neque se ad solutionem harum expensarum adigi. Domini consules decreuerunt, damna quidem locum non habere, verum quicquid expensarum litis actores legitimis actorum documentis probauerint, id aruinarij iuxta taxam officiosam ipsis soluere tenebuntur. Super quo partes acquieuerunt.

Acta Cons. Crac. 26, str. 646.

744. 1586. die 14. m. Novembris, Cracoviae.

Consulum Cracoviensium decretum, inter incolas vici Pędzichów et pistores Cracovienses litem dirimens.

Actum feria sexta post festum sancti Martini proxima. — In causa et actione inter incolas Pędzichowienses, subditos vicariorum castri Cracouiensis, actores ab vna, et famatos seniores pistorum Cracouiensium, conuentos ab altera parte, in termino ferendae sententiae pro die hodierna ex ui dilationum proueniente, officium praesens consulare Cracouiense causae totius

statu considerato ac bene perpenso, attento eo, quod pistores Cracouienses nihil temere sed vigore priuilegiorum ac decretorum suorum, in quorum continuo ac pacifico vsu fuerunt, tum etiam vigore mandatorum s. r. m. cum officijs tam castrensi quam etiam magnae procurationis castri Cracouiensis fecerint, considerata etiam relatione generosorum vicecapitanei et viceprocuratoris castri Cracouiensis, recognitionis eorundem incolarum Pędzichowiensium in protestatione coram officio castrensi capitaneali Cracouiensi facta, contentae, decreuerunt, eosdem conuentos merito quidem ab eorundem actorum impetitione liberos esse debere. Quoniam vero ipsimet sese vltro offerunt, quod innocentiam suam iuramento corporali probare velint, ideo debebunt duo ex senioribus pistorum Cracouiensium nunc seu pro tempore existentium iuramentum corporale praestare in ream rotam, quod ipsi eisdem actoribus nihil earum rerum, occasione quarum accusati sunt, temere aut violenter ademerint. Quo facto ab impetitione actorum liberi erunt.

Quo decreto actores sibi praeiudicatum esse asserentes, ad s. r. maiestatem, dominum dominum nostrum clementissimum appellarunt. Delatum est reuerenter appellationi iuxta iura et priuilegia ciuitatis in termino, cum pars partem adcitauerit, peremptorio.

Acta Cons. Crac. 26, str. 661.

Przewód zaś cały sporu zawarty jest w księdze radzieckiej 25, na str. 456, 491 i 543, oraz w księdze radzieckiej 26, na str. 319, 326, 417 i 564.

Powodem sporu tego była następująca okoliczność. Piekarze krakowscy uważając się związanymi z młynami królewskiemi i obowiązani do płacenia czynszów królowi imci, i opierając się na licznych przywilejach królewskich z lat 1358, 1448, 1496, 1545, 1552 i 1578, któremi oznaczono, że na gruncie miasta Krakowa i na gruncie proboszcza św. Ducha i Biskupia, którzy intra fines ciuitatis, na którym też gruncie to jest ogrodzie kilka domków księdzów wikaryjów zamku krakowskiego (Pędzichowianie) zasiedli, niewolno jest piec chleba białego i rzanego żadnemu obywatelowi, okrom tych piekarzów krakowskich, których królowie polscy od zbudowania młynów postanowili i utwierdzili prawy dla pożytków swoich królewskich, żądali od wikaryjuszów zamku krakowskiego, iżby poddanym swym Pędzichowianom, którzy nad prawo piekarzów krakowskich królewskich i nad edykt dawnych królów polskich, ku szkodzie wielkiej młynów króla imci krakowskich, pobudowali przed miastem piece piekarskie, chleby rżane i białe pieką i przedawają na każdy dzień na rynku i na ulicach, mąkę dostawiając i wożąc z innych młynów ku szkodzie dochodów królewskich, tego zabronili; a gdy zakazy przez księży wikaryjuszów Pędzichowianom w latach 1564 i 1569 wydane nie skutkowały, udali się piekarze krakowscy do starosty i wielkorządzcy krakowskiego o egzekucyję edyktów królewskich, któryto urząd zesławszy komisyję, piece sturarskie Pędzichowianów potłuc i zburzyć rozkazał. O tychto pieców potłuczenie zapozwali Pędzichowianie piekarzy krakowskich twierdząc, iż w przywilejach królewskich wymienione są Kleparz, Kraków, Stradom i Biskupie lecz nie Pędzichów, który jest wsią i do Krakowa nie należy, więc zakazy królewskie w przywilejach piekarzy krakowskich zawarte, do nich się nie odnoszą, oni też od dawnych czasów w prawie wypiekania białego i rzanego pieczywa nienaruszani się znachodzą. Na co piekarze krakowscy odparli, iż w przywilejach królewskich dla tego o Pędzichowianach nie ma wzmianki, gdyż podówczas i pożytki królewskie młyńskie i żywność oraz prawa piekarzów krakowskich od Pędzichowian spokojne były.

Powyższy wyrok rady miejskiej oddalił Pędzichowian zupełnie z ich pretensyjami do piekarzów krakowskich, z tytułu egzekucyi edyktów królewskich formowanemi.

745. 1586. die 17. m. Novembris, Cracoviae.

Consules Cracovienses inter magistros et socios contubernii mensatorum Cracoviensium litem dirimunt.

Actum feria secunda ante festum s. Elizabethae proxima. — Cum famati seniores mensatorum Cracouiensium contra socios artificij sui proponerent pro eo, quod ipsi contra decreta et consuetudines contubernij nulla habita ratione iusto et legitimo loco sese mouerint, neque artificium suum exercere velint, tum etiam, quod aliqui sociorum inscijs et insalutatis magistris discedant, resque suas e mansionibus ipsorum exportare soleant, tum etiam quod magistros contubernij sui ad conuentiones ipsorum admittere nolint, ideoque peterent, ipsos ratione quidem locomotionis puniri, de reliquis vero duabus rebus sibi per officium praesens prouideri. Socij uero ipsorum ex aduerso allegarent, sese ideo loco mouisse, quod magister quidam nomine Albertus Dobramysl socio suo dixerit: *wyniosłeś sie ode mnie iako złodziey;* duos vero articulos recusarent subire, allegantes ipsos non fuisse in vsu. Magistri uero rursus replicarent, quod magister praedictus haec verba iure obiecerit socio suo, quoniam ipso insalutato res suas et instrumenta artificij sibi a magistro suo concessa, ex domo sua exportauerit:

Officium praesens partium allegatis exauditis, attento eo, quod socij nulla legitima habita causa sese loco mouerint, ideo inhaerendo decreto consulari inter eosdem magistros et socios contubernij ipsorum feria secunda post festum Visitationis b. Mariae virginis, anno 1584 lato,*) decreuit, debere socios paenam in priuilegio descriptam magistris luere. De duobus sequentibus articulis talis constitutio per officium facta est: Quando socius aliquis discedere voluerit, veniam legitime a magistro recipere et res suas omnes in loco artificij solito alias *na warsztaczie* ipsi ostendere debebit. Insuper debebunt socij semper ad conuentiones suas duos magistros admittere, vt ipsorum conuentionibus praesint et intersint, idque curent, vt omnia ordinate agantur. Quoniam vero domini consules ex multis quaerelis, tum etiam ex quotidiana experientia compertum habuerunt, tam hosce mensatorum, quam etiam aliorum artificiorum socios multas turbas noctu sub praetextu aliorum hominum concitare, ideo decreuerunt, vt quilibet socius mensatorum hora prima noctis apud magistrum suum in domo sit, neque inde egrediatur, tum etiam quod calceamenta vulgo pułbutki et vestes nobilitatis habitui similes portare non debeant sub paena dominorum consulum arbitraria. Quod si vero magistri in eo remissiores fuerint, neque eos ad officium detulerint, extunc paena dominorum consulum arbitraria similiter punientur. Super quo partes acquieuerunt. Caeterum praedicti socij tantisper in praetorio detineri debent, donec fideiussores statuerint de reponenda paena in contubernio, expost demissionem debebunt ad legitimum tempus videlicet quartuale anni apud magistros suos laborare.

Acta Consul. Crac. 26, str. 665.

*) Tego dekretu w księgach radzieckich pod tąż datą zapisanego nie ma.

746. 1586. die 3. m. Decembris, Cracoviae.

De contubernio tabernatorum Cracoviensium.

Actum feria quarta pridie sanctae Barbarae. — Famati seniores contubernij tabernatorum Cracouiensium citatis ad officium praesens reliquis fratribus contubernij sui, in praesentia ipsorum exposuerunt, quod cum ipsis significata fuisset constitutio de vendendo actuali ceruisiae pro floreno vno, quod omnes vnanimiter petierint, vt constituatur certus ordo de non braxanda ceruisia, nisi vna vice qualibet hebdomada, vt videlicet omnes paria onera et vtilitates ferant. Huic tamen ordinationi aliquos subscribere noluisse ideoque petierunt, vt haec constitutio approbetur eique repugnantes puniantur. Tum etiam exposuerunt, nonnullos esse in contubernio suo, qui varijs rationibus victum sibi quaerunt, ideoque petierunt, vt huic rei prouideatur, vt quilibet vno genere victus contentus sit. Tertio exposuerunt iam alibi vti Cazimiriae auctionem factam esse in suscipiendis braxeatoribus, ideoque petierunt, vt domini consules ordinationem suam hac in re factam approbent, videlicet, vt quilibet, qui in contubernium tabernatorum suscipi debebit, soluat marcas viginti, ex quibus quinque ad praetorium dominis consulibus cedent, quindecem vero residuae in vsus contubernij tabernatorum Cracouiensium conuertentur. Atque ibidem personaliter existentes famati Mathias Klyi alias Siedmiraczky et Iacobus Daley tabernatores, ciues Cracouienses, allegabant, se non consensisse in priorem articulum de non braxanda ceruisia, nisi vna vice hebdomadatim, atque petierunt, ne ad id adigantur, asserentes plures esse, qui in id non consenserint, atque petierunt dilationem ad respondendum sibi contra hoc concedi per quindenam.

Domini consules ipsorum petitionibus et allegationibus exauditis, propter meliorem deliberationem responderunt ipsis, ut hasce petitiones in scriptis pro feria sexta proxima proferant et priuilegia ordinationesque contubernij sui producant, extunc fiet id, quod ex iure aequitateque prouenerit. Ipsi vero seniores tabernatorum responderunt, primo se id alijs confratribus contubernij sui indicaturos, et si ipsis ita visum fuerit, se petitiones hasce in scriptis oblaturos, deinde vero dixerunt, se nihil vltra acturos, *y to że damy wszystkiemu pokoy.* Et ita ab officio discesserunt, proferentes insuper haec verba: *widziemy, że tu więczey iedna osoba wazy, nizli nasz szescz starszych.*

Acta Cons. Crac. 26, str. 672.

PARS TERTIA

continet

LITTERAS, QUAE AD FACULTATES CIVITATIS SPECTANT.

747. 1510. die 22. m. Decembris, Cracoviae.

Sigismundus I. rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensibus tres marcas annuas ex mola cultraria solvendas, remittit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam gesta et actiones hvmane, perpetua memoria indigentes, plerumque errore obliuionis confundi solent et tractu temporis ab hominum memoria dilabuntur, nisi litterarum apicibus testiumque fidedignorum annotacione ac sigillorum amminiculis fuerint perhennate, proinde nos Sigismundus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithvaniae, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cviauie, Russie, Prvssie, Culmensis, Elbingensis, Pomeranieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia famosi preconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, fideles nostri, redditus eiusdem ciuitatis accuracius propagantes, molendinum cultrificum alias *thoczny mlyn*, quod extra muros ciuitatis Cracouiensis ante walwam Sutorum nuncupatam sittum est, quodque nobis perpetuo censuabat quotannis tres marcas pecuniarum, in vsus ciuitatis a Ioanne Dedecus appellato de Thoron heredibusque et legittimis eius successoribus, nostro consensu ad id accedente, quem prefatis preconsuli et consulibus Cracouiensibus de certa voluntate nostra prebemus et concedimus presentibus, emerunt, illudque vsibus ciuitatis Cracouiensis nobis consencientibus asscripserunt perpetuo et in ewm. Eandem vero ciuitatem nostram Cracouiensem gracia vberiori de innata celsitudinis nostre regalis clemencia prosequentes, propter benemerita et hvmiles supplicaciones prefatorum preconsulis et consulum Cracouiensium, fidelium nostrorum, eundem censum nostrum trium marcarum, seu cultellos pro mensa et coquina nostra regali ratione earumdem trium marcarum dandos, qui nobis ex dicto molendino singulis annis in et pro festo sancti Martini proueniebant et in manus magni procuratoris nostri castri Cracouiensis generalis, pro tempore existentis, dabantur, eidem ciuitati nostre Cracouiensi ad vsum eius percipiendum et conuertendum dedimus et donauimus, damusque graciose et donamus perpetuis temporibus tenore presencium mediante. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Cracouie die dominico in crastino festi sancti Thome apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo decimo, regni vero nostri anno quarto. Presentibus reuerendo in Cristo patre, domino Mathia episcopo Premisliensi et regni nostri vicecan-

cellario, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Nicolao de Camyenyecz palatino Cracouiensi, Cristofero de Schydloviecz Sandomiriensi, Siradiensique, Sochaczouiensi et Gostinensi capitaneo, Iacobo de Syekluka Woyniciensi, Nicolao de Schidlovien (s) Radomiensi et succamerario Cracouiensi, Nicolao Iordan de Zakliczin Byecensi, Stanislao de Sprowa Zarnoviensi castellanis, Andrea de Cosczelecz thezaurario, Scepusiensique, Ossviacimensi, Ivniwladislauiensi et Bidgostiensi capitaneo necnon zuppario ac procuratore generali Cracouiensi, Stanislao de Chodecz marschalco, Leopoliensique ac Lubaczouiensi capitaneo, regni nostri, Ioanne Latalsky Gneznensi, Cracouiensi et Lanciciensi preposito, Petro Thomiczky archidiacono, Sigismundo Thargoviczky decretorum doctoribus, Iohanne Karnkowski scolastico Sandomiriensi et Cracouiensi canonicis, secretarijs nostris, Andrea de Thanczin succamerario Sandomiriensi, Stanislao Chroberski pincerna, Nicolao Oczyeski magistro agazonum cvrie nostre, et alijs quam pluribus dignitarijs, officialibus et curiensibus nostris, ad premissa testibus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati reuerendi in Cristo patris domini Mathie episcopi Premisliensis et regni nostri vicecancellarij, sincere nobis dilecti. — Mathias D. episcopus et vicecancellarius sst. — Relacio eiusdem reuerendi in Cristo patris domini Mathie episcopi Premisliensis et regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, opatrzony małą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, uwieszoną na sznurku z paliowego, różowego i fioletowego jedwabiu.

748. 1511. die 17. m. Aprilis, Cracoviae.

Sigismundus I. rex Poloniae pactum proconsulis consulumque Cracoviensium cum Ioanne de Tarnow de curia »Grodek« dicta, factum, ratum esse iubet.

Sigismundus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis et singulis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo cum suborta fuisset controuersia inter generosum Ioannem de Tharnow, filium olim magnifici Ioannis Felicis de Tharnow, palatini Cracouiensis, heredem curie wlgo Grodek nuncupate, circa portam sancti Nicolai intra muros ciuitatis nostre Cracouiensis site, quequidem curia eidem Ioanni prefato ex diuisione bonorum paternalium ad ipsum solum cessit et iure hereditario est deuoluta, prout hoc litteris patentibus super diuisione omnium bonorum paternalium, inter ipsum et ceteros fratres eius facta, coram nobis sufficienter ostendit et deduxit, ex vna, et famosos preconsulem, consules ciuitatis nostre Cracouiensis, partibus ex altera, pro certis domibus in vicinia et circum predictam curiam iacentibus et octo marcis census terragij ex eisdem annuatim prouenientibus, prefato videlicet Ioanne de Tharnow allegante, domos eiusmodi prefatas sue et non ciuilis iurisdicionis esse, censusque prefatos terragios et certas seruitutes per inhabitatores earum ex eisdem ad se ex predecessorum suorum successione pertinere, proconsule

vero et consulibus ciuitatis Cracouiensis in contrarium asserentibus et litteris vendicionum et resignacionum earundem domorum in iure ipsorum ciuili factarum, deducentibus, domos easdem in iure ciuili esse et inhabitatores earum semper sub obediencia ciuitatis veluti ceteros ciues consistere, nec quicquam aliud predecessoribus prefati Ioannis de Tharnow vnquam obnoxias fuisse, preter censum octo marcarum terragium prefatum, donec eosdem census terragios magnificus dominus Felix de Tharnow castellanus Bieczensis aws eius cuidam ciui Cracouiensi Martino Belze pro certa pecuniarum summa vendidisset, et coram iudicio bannito ciuili personaliter stans, vbi id de iure facere debuit, resignasset. Quibus censibus sic, ut premissum est, venditis, nullum ius, dominium, aut aliquam proprietatem in eisdem domibus et earum habitatoribus sibi suisque posteris reseruasse, atque ideo ipsum sepenominatum Ioannem de Tharnow nullam iurisdicionem in prefatis domibus et earum habitatoribus similiter et in censibus terragijs prefatis habere debere. Inter partes igitur prefatas eiusmodi controuersijs ac alijs differencijs occasione premissorum quomodolibet habitis, finem imponere volentes, reuerendum in Christo patrem, dominum Mathiam episcopum Premisliensem et regni nostri cancellarium ac magnificum dominum Spithkonem de Iaroslaw castellanum Cracouiensem, sincere nobis dilectos, in commissarios seu arbitratores deputauimus, qui tam eorum iuribus vtrinque diligenter reuisis, quam eciam situ curie prefate et domorum eidem adiacencium conspectis, inter partes predictas, quod equum esset, decernerent et conponerent. Predicti itaque commissarij nostri partibus vtrisque presentibus et in hoc manu stipulata consencientibus, coram nobis recognouerunt, se talem fecisse conposicionem et decretum perpetuo duraturum, videlicet, quod preconsul et consules ciuitatis Cracouiensis sepenominatas domos curie prefate adiacentes, ac eciam domum acialem ex opposito, que per antecessores prefati Ioannis de Tharnow a quodam Iudeo empta fuerat, eius empcionis et resignacionis litteras quascunque habitas aut imposterum habendas penitus mortificando, cum censibus octo marcarum census terragij ex eisdem prouenientibus ac omni proprietate, iure et dominio iuri ciuili eorum annexas et appropriatas, eviterne habere debent et habebunt, nichil iuris, proprietatis aut dominij prefato Ioanni de Tharnow et suis posteris in eisdem quomodolibet relinquendo. Pro recompensa autem tam censuum terragiorum prefatorum, quam eciam domorum et iurisdicionis, si quam prefatus Ioannes de Tharnow in eisdem domibus aut eorum habitatoribus se habere, prout aiebat, pretenderit, ac pro alijs impensis desuper habitis, prefati proconsul et consules Cracouienses eidem ducentas marcas pecuniarum numeri et monete polonicalis cum effectu persoluerunt, quas ipse iam effectualiter coram nobis se recepisse et leuasse recognouit, connumeratis hic simul illis centum marcis pecuniarum, quas idem sepenominatus Ioannes de Tharnow Martino Belze ciui Cracouiensi pro exempcione censuum terragiorum prefatorum dederat et in pretorio Cracouiensi reposuerat. Aream eciam prefate curie adiacentem, que ciuitatis erat et per ipsum in preiudicium ciuitatis occupata fuerat, pro ampliacione curie sue prefate congruam eidem abscedendo perpetuo habendam, prout hanc prefati domini commissarij nostri cum consensu consulum Cracouiensium ibidem personaliter assistencium, in longum et latum ei-

dem designaverunt. Quamquidem composicionem, sic ut premissum est, per dominos commissarios nostros factam, ambe partes prefate manu stipulata firmiter tenere et inuiolabiliter obseruare promiserunt sub pena vallata quadringentarum marcarum per partem concordiam hanc non tenentem irremissibiliter soluendarum et fisco nostro applicandarum. Eiusmodi itaque prefatorum commissariorum nostrorum composicionem inter partes superius nominatas modo premisso factam et presertim partibus in hanc coram nobis consencientibus, ratam habemus et approbamus, eandemque robur perpetuum habituram presentibns confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum et datum Cracouie feria quinta Pasche, anno Domini millesimo quingentesimo vndecimo, regni vero nostri anno quinto. — Mathias D. episcopus et cancellarius subscripsit. — Relacio reuerendi n Christo patris domini Mathie episcopi Premisliensis et regni Polonie cancellarij.

Oryginał pargaminowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

749. 1512. die 25. m. Augusti, Cracoviae.

Commissarii regii inter possessiones civitatis Cracoviensis et monasterii de Zwierzyniec fines constituunt.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam actus hominum perpetua indigentes memoria, plerumque ab hominum noticia dilabuntur, nisi literarum apicibus et testium fidedignorum annotacione fuerint perhennati, proinde nos Sigismundus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Litvanie, nec non terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Russie, Prussie, Culmensis, Elbingensis, Pomeranieque dominus et heres etc. significamus tenore presentium, quibus expedit, uniuersis et singulis, presentibus et futuris, presentium noticiam habituris, quia dum nos una cum consiliarijs nostris in Cracouia feliciter constituti fueramus, et inter venerabilem Martinum prepositum et Dorotheam Balińska abbatissam totumque conuentum monasterij in Zwierzinyecz ex una, et spectabiles preconsulem et consules totamque communitatem ciuitatis nostre Cracouiensis, partibus ab altera, materia questionis fuisset exorta pro quibusdam pratis, pascuis et limitibus, inter hereditates ciuitatis Cracouiensis et ville Zwyerzinyecz predicti monasterij iacentibus, super quibus ambe partes prenotate litteras vetustissimas regum Polonie, predecessorum nostrorum, ac eciam varia decreta et determinationes iudicum et commissariorum regalium et a sede apostolica deputatorum, super huiusmodi pascuis, pratis et limitibus inter easdem partes facta, litterasque sentencie arbitralis magnifici Iacobi de Dambno, castellani Cracouiensis, per utrasque partes concorditer susceptas, laudatas et approbatas, ac sigillis ipsorum subappensis communitas reproduxerunt, quasquidem in robore firmas et ratas relinquimus, quibus litteris diligenter reuisis et examinatis, volentes huiusmodi eorum controuersie finem imponere

et iusticiam condignam partibus ministrare, de munificencia nostra regali certos commissarios nostros ea in re ordinauimus et deputauimus, videlicet reuerendum in Cristo patrem dominum Mathiam episcopum Premisleniensem et cancellarium, Andream de Cosczelyecz thesaurarium regni nostri, Scepusiensem, Osswyacimensem, Sandecensem, Iuniwladislauiensem et Bidgostiensem capitaneum, zuppariumque ac procuratorem generalem nostrum Cracouiensem, Nicolaum de Schidloviecz castellanum et capitaneum Radomiensem ac succamerarium terre Cracouiensis, cuius officij est huiuscemodi limitibus et graniciebus interesse et de eis inquirere, atque cum alijs nobilibus et dignitarijs terre discernere, commisimus eciam oretenus reuerendissimo in Cristo patri, domino Ioanni episcopo Cracouiensi, ut ipse tanquam protector eiusdem monasterij, eisdem graniciebus interesset, aut loco sui prelatos aliquos in fauorem dictarum monialium transmitteret, precipientes eisdem commissarijs nostris, quatinus accersitis utrisque partibus, ac eciam circumsitis incolis senioribus et kmethonibus veteranis, cum testibus fidedignis ad loca huiusmodi pascuorum et limitum descenderent, et reuisis parcium litteris et munimentis, inquisitis quoque et diligenter conspectis metis et limitibus, circumferencialiter ab antiquo distinctis, id quod iustum fuerit, neutri parcium fauentes, inuenirent, limitarent et determinarent, nostre maiestatis auctoritate mediante. Qui tandem commissarij nostri mandatis nostris obtemperantes, certo die partibus assignato, ad loca predicta descenderunt, et existentibus ibidem partibus, videlicet ex parte monasterij generoso Andrea de Thanczin, castellano Biecensi et eiusdem monasterij tutore et curatore cum ceteris nobilibus et dignitarijs terre Cracouiensis, Thoma Rosznowsky canonico Cracouiensi et Gallo wladario curie episcopalis, preposito Rathiboriensi, prelatis ex parte reuerendissimi in Christo patris, domini Ioannis episcopi Cracouiensis ad hec missis, Martino preposito et Dorothea Balińska abbatissa, ex parte vero ciuitatis Cracouiensis Nicolao Ramolth preconsule, Zayfredo Bethman, Ioanne Kyslingk, Ioanne Boner, Casper Beher, Nicolao Glynsky, Martino aurifice, consulibus ac nonnullis senioribus et primoribus ciuitatis, insuper et veteranis incolis et kmetonibus villarum Zwyerzinyecz, Lobzow, Kawiory et Nigre ville, ac complurimis testibus fidedignis ex utraque parte modo et forma iuris bene examinatis, signis quoque metalibus diligenter inquisitis et conspectis, ac omnibus et singulis, que circa granicierum limitacionem fieri solent, iuris ordine ac terre consuetudine premissis, solum Deum et iusticiam pre oculis habentes, nulli parcium fauendo, iuxta litteras parcium diu habitas et testimonia senum, hanc inter ipsas partes prenotatas in huiusmodi earum controuersijs per sentenciam commissariam determinacionem de consensu ambarum parcium fecerunt, perpetuis temporibus duraturam, ordine et modo infrascriptis. Imprimis facta publica proclamacione per ministerialem terrestrem in presencia omnium primo, secundo, tercio et quarto ex superabundanti insinuando, si quispiam ad has granicies ius aut interesse aliquod se habere pretenderet, modo compareat et contradicat, imposterum silencium perpetuum habiturus, tandem nemine contradicente et succamerario prefato ex officio suo cum prefatis commissarijs nostris annuente et decernente, primum scopulum alias *copyecz* acialem inter hereditates ciuitatis et ville Zwyerzinyecz, in loco penes molendinum desertum et antiquum ciuitatis,

circa *upustam* fluuij Nyeciecza versus monasterium sittum, et inter ortum Chmyelowsky ad predictum monasterium pertinentem, locauerunt, foderunt et sipaverunt, et sic ab eodem scopulo aciali circa septa ortorum procedendo versus piscinam monasterij et per superficiem alias *przes wyrzchowysko* eiusdem piscine usque ad fossatum seu riwlum, qui fluit penes septa et ortos superioris ville Zwyerzinyecz et ulterius penes eundem riwlum progressiue tendendo usque ad fluuium Rudawa alios scopulos fodierunt, errexerunt et locauerunt, et ibidem in quodam monticulo circa molendinum desertum, ubi gades et fines villarum Chelm, Wolya et Lobzow concurrunt, ultimus acialis scopulus est locatus et innouatus, et ita ulterius continuantur granicies ciuitatis usque ad septa Nigre ville, Kawiory et ortos circa suburbia ciuitatis iacentes, ubi ministerialis prenotatus publica proclamacione iterum insinuauit primo, secundo, tercio et quarto ex superabundanti, si aliquis esset, quis huiusce limitacioni granicierum contradicere vellet, se modo representet, imposterum silencium perpetuum habiturus. Ubi partibus utrisque cum eorum adherentibus personaliter, ut premissum est, constitutis, non contradicentibus ymmoverius approbantibus, taliter granicies et gades inter monasterium predictum et ciuitatem Cracouiensem sunt limitate et distincte perpetuis temporibus sine cuiusvis rennittencia et contradictione durature. Ceterum litteris et munimentis antiquis parcium prefatarum inherendo, eadem prata et pascua ita late, longe et circumferencialiter, prout ab antiquo erant limitata, et sicut nunc per locacionem scopulorum sunt distincta et consignata, ciuitatis Cracouiensis esse debent, sicut ab antiquo semper ciuitatis fuerunt, iuxta vim et formam litterarum de resignacione huiusmodi pratorum et pascuorum per ipsas partes hincinde dudum habitarum, cum omnibus et singulis eorum utilitatibus, que sunt vel quomodolibet fieri possunt in futurum, tenenda, habenda, utifruenda, iureque hereditario, quiete et pacifice possidenda: eo tamen moderamine clarius interiecto, quod pecudes et peccora ceteraque animalia dicti monasterij atque incolarum eorum circa ipsum monasterium residencium, si et inquantum proprios habuerint pastores, libere debent pasci absque solucione cuiuslibet precij pastoralis ciuitatis; si vero utantur pastoribus ciuitatis, extunc eisdem ad soluendum precium seu mercedem asstringi debent et subici, et preter hanc pasturam peccorum et pecudum nichil iuris, proprietatis et dominij ipsum monasterium in eisdem pratis et pascuis habere debet euiterne. Quamquidem limitacionem et determinacionem prefatorum pascuorum et granicierum per commissarios nostros, uti premissum est, inter predictum monasterium et ciuitatem nostram Cracouiensem ritte et legittime factas et distinctas, iuxta relacionem ipsorum coram nobis factam, approbamus, ratificamus et confirmamus tenore presentium mediante: decernentes eam robur perpetue firmitatis obtinere, ipsisque preposito et monialibus monasterij prenotati ac eorum posteris perpetuis silencium in omnibus premissis imponendo sub vadio mille marcarum parti tenenti per partem non tenentem irremissibiliter persoluendarum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Cracouie feria quarta in crastino festi sancti Bartholomei, anno Domini millesimo quingentesimo duodecimo, regni uero nostri anno sexto. Presentibus reuerendo in Cristo patre domino Mathia episcopo Premisliensi et cancellario, nec non magnificis, venerabilibus et generosis Cristofero de Schidloviecz Sandomiriensi et vicecancellario, Siradiensique, Sochaczouiensi et Gostinensi capitaneo, Stanislao de Ostrorog Calisiensi, Andrea de Thanczin Biecensi, castellanis, Stanislao de Chodecz marschalco et Leopoliensi capitaneo, Andrea de Cosczelecz thesaurario regni nostri, Scepusiensi, Osswiancimensi, Sandecensi, Iuniwladislauiensi et Bidgostiensi capitaneo, zuppariogue et procuratore generali nostro Cracouiensi, prefatis, Petro Thomiczky decretorum doctore, archidiacono, Ioanne Carnkowsky canonico Cracouiensibus, Stanislao Goreczky preposito Calisiensi, Laurencio Myedzilessky Vilnensi preposito, Raphaele de Lyesschno secretarijs nostris, et Stanislao Chrobersky incisore et suppincerna curie nostre, ceterisque dignitarijs, officialibus et curiensibus nostris, circa premissa fidedignis sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus prefati reuerendi in Cristo patris domini Mathie episcopi Premisliensis et regni nostri cancellarij, sincere nobis dilecti. — Mathias episcopus et cancellarius sst. — Relacio eiusdem reuerendi in Cristo patris domini Mathie episcopi Premisliensis et regni Polonie cancellarij.

Dokument pargaminowy. Na sznurku z białego, paliowego i zielonego jedwabiu wisi większa pieczęć koronna z czerwonego wosku. Drugi oryginał tego aktu nosi datę feria quinta proxima post festum s. Bartholomei 1512.

750. 1527. die 10. m. Aprilis, Cracoviae.

Sigismundus I. rex Poloniae, pactum a Fuggeris mercatoribus Augustanis cum proconsule consulibusque Cracoviensibus de mercatura aeraria et plumbaria initum, ratum esse iubet.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussie, Masouieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium vniuersis, quibus expedit, quia cum per annos retroactos spectabiles et famati Iacobus Fugger, eiusque fratres et nepotes de Augusta Vindelicorum ab vna, et generosus Ioannes Thurszo de Bethleemsualua, et post illius mortem ipsius filij ac heredes ab altera partibus, in negotijs montium minere per regnum Hungarie iuxta eorum contractum societatem aliquandiu habuissent, negotiaque sua vniuersa per regnum et dominia nostra ratione iuris ciuilis, quod supradicti Ioannes Thurszo ipsiusque filij in ciuitate nostra regia Cracoviensi habuerunt, tam ipsi Fuggeri, quam prefati Thursones, subditorum nostrorum ciuitatis Cracoviensis consensu, nostraque regia semper accedente voluntate, per terram et per aquam solutis soluendis vbique libere et sine cuiusuis impedimento habuerunt et exercuerunt, nuper vero e vita sublatis dictis Ioanne patre et Georgio filio Thurszonibus, postremo ipso etiam Iacobo Fugger, negotia montium regni Hungarie vniuersa ad famatos Raymundum, Anthonium et Iheronimum, eiusdem Iacobi ex duobus fratribus nepotes, totaliter et integre devoluta sunt et peruenerunt, ita vt iam deinceps sine gravi preiuditio et damno subditorum nostrorum privilegijs, prerogatiuis ac libertatibus ipsi Fuggeri negotia sua per ciuitatem nostram

regiam Cracoviensem ducere et exercere nullo modo valeant, propter emporium seu depositorium, quod ab olim serenissimis Polonie regibus, predecessoribus nostris, eidem ciuitati Cracoviensi et a nobis tempore felicis regni huius assumtionis, confirmatum et validatum existit. Volentes igitur regia nostra clementia mediante, tam subditis nostris, quorum priuilegia et immunitates in nullo violari vel annichilari permittendum duximus, quam etiam predictis Fuggeris, quorum maiores, patres ac patruus nobis ac serenissimis olim predecessoribus nostris regibus Polonie, indefesso semper studio in rebus non mediocribus obseqvia continua prestarunt, ad presensque ipsi Fuggeri exhibent, gratiose consulere, vt et prefati Fuggeri preteritorum suorum officiorum aliquam condignam senciant gratiam, et ad similia nobis et rei publice nostre in futurum prestanda, reddantur paratiores, et subditi nostri ciuitatis Cracoviensis in suis iuribus et privilegiis nullo modo lesionem aliquam paciantur, eosdem subditos nostros ac commvnitatem eiusdem ciuitatis nostre Cracoviensis gratiose adhortati sumus, affectantes, vt cum predictis Fvggeris sine eorum preiudicio priuilegiorum et libertatum, ad certum tempus contractum ac concordiam facere et inire vellent. Qui subditi nostri in gratiam nostram cum predictis Fuggeris per prouidum Georgium Hegel, ipsorum Fuggerorum negotiorum omnium et singulorum in hoc regno factorem, administratorem generalem, et ad hoc ab eisdem Fuggeris mandatum speciale ac plenarium habentem, contractum et concordiam decennalem fecerunt ac concluserunt, incipiendo a festo Natiuitatis Christi proxime preterito, ad festum Natiuitatis aliud simile continue sequendo, donec anni decem finiantur et transeant, sub punctis, clausulis, condicionibus atque articulis infra insertis.

§ 1. Inprimis exnunc et deinceps durante contractu ipsis Fuggeris et eorum successoribus liberum esse debet, cuprum suum ex regno Hungarie et plumbum ex hoc regno nostro Polonie devehere, quomodo et quocumque velint, per aquam siue per terram, prout rebus et negotijs eorum expedit, sine aliquo ciuitatis Cracoviensis impedimento.

§ 2. Item Slavaczy et alij vectores res eorum Fuggerorum in et extra ciuitatem vehentes, pontale, quod wlgo *brukowe* dicitur, iuxta antiquam consuetudinem soluere debent. Quia vero eisdem Fuggeris a predictis subditis nostris admissum est, res eorum in domo speciali, ad rippam Istule ad hoc constructa, mox cum adducuntur, devehi, atque sic per hoc solutio pontalis ciuitati perit, inter ipsos conclusum est, vt a singulis triginta centenarijs cupri defluitandi Fuggeri ratione pontalis soluant grossum vnum polonicalem.

§ 3. Eisdem vero Fuggieris concessum est et permissum pondus cupri in horeo seu domo suprascripta, ratione cuius ponderature ab omni solutione liberi esse debent, quandoquidem huius ponderationis solutio in summa principali solutionis infrascripte includitur; nihilominus tamen circa ponderaturam iuratus ponderator pro tempore existens, vel illius famulus semper presens esse debet. Cuprum autem, quod hic venditur, in pondere ciuitatis et non alibi ponderari debet.

§ 4. Liberum similiter esse debet res quascumque siue ab artificibus, siue a mercatoribus, ciuibus tamen duntaxat coemere, et extra ciuitatem ad suorum necessitatem negotiorum sine alicuius impedimento devehere, sepo

tamen excepto, quod ad salinarum nostrarum necessitatem semper indigemus, hoc non nisi speciali consulatus prefate ciuitatis nostre accedente consensu emi ac ab eisdem Fuggeris seu eorum factoribus emi debet.

§ 5. Cultura vero omnium montium cuiuscumque minere in regno nostro, iuxta consuetudinem et ius montanum, quantum ad ipsos consules ac ciuitatem Cracoviensem attinet, eisdem Fuggeris libere et sine quouis impedimento esse debet, simili modo plumbi coemptio a ciuibus in ciuitate nostra Cracoviensi illis semper sit libera; in prouisione tamen laborantium in montibus sev fodinis plumbi alias *furtyegyerstuo*, Georgius Hegel vel qui pro tempore negotijs Fuggerorum prefuerit, se aliquantisper contrahere debet, ut et alij plumbum cohemere atque acquirere possint, quod idem Georgius facturum se recepit.

§ 6. Et vt idem Georgius Hegel, vel qui successu temporis nomine predictorum Fuggerorum in ciuitate nostra Cracoviensi negotia administrauerit, tranqvilius rebus eorum preesse possit, concessum et permissum est tam ipsi Georgio Hegel, quam qvi pro tempore ipsorum Fuggerorum in hac ciuitate nostra regia Cracoviensi factores fuerint, ne ad iuris ciuilis susceptionem vllo modo cogantur, sed preter ea, que in hoc continentur contractu, ad nulla omnino cogantur onera, sed in totum sint liberi et exempti; a domibus vero, quia ex exactionum registris deleri nequaquam possunt, nostram regiam ac ciuilem consuetam exactionem soluere semper tenebuntur.

§ 7. Vt autem predicti subditi nostri sue benevolentie aliquam ex predictis Fuggeris habeant recompensationem, prenominati Fuggeri sponte sua se obligarunt et stante hoc contractu obligant, quod dominis consulibus Cracoviensibus cuprum, quod ad reipublice necessitatem vel eclesie vsum indigebunt, singulos centenarios quindecim grossis infra comune precium, ciuibus vero alijs, siue artifices sint, siue mercatores, qui cuprum ad necessitatem propriam siue laborem in ciuitate nostra Cracoviensi indigerent, singulos centenarios grossis septem cum dimidio infra precium commune vendere debent ac volunt.

§ 8. Preterea admissum est predictis Fuggeris, vt ciuitatibus, oppidis ac dominis in hoc regno nostro cuprum indigentibus, omnibus et singulis, quando habent et volunt, vendere sine alicuius impedimento possunt et valeant.

§ 9. Ad hec omnia sepedicti Fuggeri pro omnibus oneribus ciuitati nostre Cracoviensi, tam pro nostra regia quam eorum ciuili exactione a pondere et alijs quibuscumque solucionibus, exceptis superius expressis, singulis annis, incipiendo a festo Natiuitatis Christi proxime preterito ad aliud simile festum florenos quadringentos, per triginta grossos polonicales soluere debent et tenebuntur, per decem annos sic continue sesse immediate sequentes; per quod tempus neque subditis nostris consulibus et communitati Cracoviensi, neque predictis Fuggeris hunc contractum rescindere vllo modo liberum sit et permissum, nisi si supradictis Fuggeris aut ex bellico tumultu seu alia quacumque causa negotia sua in regno Hungarie totaliter auferantur. In tali casu cessantibus negotijs eorum, ad solutionem reliquorum annorum etiam ipsi Fuggeri non debent compelli neque cogi, sed ab hoc contractu mox liberi debent esse et absoluti.

Pro his omnibus suprascriptis sic nostro consensu conclusis ac susceptis, per vtramque partem nobis humiliter supplicatum est, vt per regiam nostram confirmationem hunc contractum firmare et roborare clementer dignaremur. Nos igitur in subditis nostris ad postulationem nostram promptum obsequendi studium, et nobis complacendi voluntatem commendantes, et dictorum Fuggerorum benemerita et seruitia crebro nobis prestita, ac in futurum prestanda, animo volventes benigno, iustis ambarum partium petitionibus benigniter annuentes, de certa regia nostra sentencia ac gratia, nostrorum consiliariorum accedente consilio, suprascriptum contractum in omnibus suis clausulis, articulis, punctis et exceptionibus simul cum decennij termino confirmamus, roboramus, rathum et gratum habemus, volentes, quod huiusmodi contractus a subditis nostris nobis gratiose postulantibus factus, eorum iuribus, priuilegijs et immunitatibus nullo modo noceret, vel aliqua in parte lesionem afferre possit, sed eo non obstante, in posterum omni tempore integra, illesa ac inviolata semper sint atque permaneant. Ne autem huiusmodi permissio et contractus in graue preiudicium et damnum supradictorum subditorum nostrorum malam habeat sequelam, eorumque priuilegijs in posterum noceat, de speciali clementia predictis consulibus ac ciuitati nostre Cracoviensi gratiose promisimus, prout et de presenti promittimus, nemini post hac, qui quouis quesito colore vel pretextu eorum priuilegia, emporia seu depositoria occulte vel aperte transgredi contenderet, vllo modo transgressionem admittere vel concedere, sed regia nostra auctoritate et gratia defendere ac tueri semper volumus, ipsosque subditos nostros in suis libertatibus et priuilegijs huiusmodi gratiose conseruare dignabimur. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Cracovie feria quarta proxima post dominicam Iudica, que fuit decima mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo, regni nostri anno vigesimo primo. — Relacio reuerendi in Christo patris domini Petri Thomyczky episcopi Cracoviensis et regni Polonie vicecancellarij. — Petrus episcopus et vicecancellarius sst.

Oryginał pargaminowy, opatrzony małą pieczęcią koronną z czerwonego wosku.

751. 1533. die 7. m. Martii, Cracoviae.

Consules Cracovienses Carolo Coczer locum »Żabikruk« dictum addicunt.

Nos consules ciuitatis Cracouie presidentes et seniores significamus tenore presencium vniuersis, quibus expedit, quod cum inter nos instante eciam communitate nostra, et spectabilem dominum Carolum Coczer, consilij nostri confratrem, exorta fuisset controuersia occasione loci Zabikruk nuncupati, extra valuam Wisle inter fluuium Rudawa murumque ciuitatis retro domos dominorum canonicorum sitti, per diwm olim Ladislaum Polonie regem ciuitati Cracouiensi donati, iuxta literas sue meiestatis, quorum vigore locum huiusmodi ciuitatis esse proprium autumabamus, a domino Carolo eiusdem loci protunc possessore expetentes ad declarandum iura, quibus locum illum a ciuitate esse alienatum et eum iusto possidere doceret, negociumque pre-

tactum ex appellacione ad maiestatem regiam deuolutum fuit, et quia ad instanciam nostram non expectata apud regiam maiestatem super negocio decisione, idem dominus Carolus Coczer coram reproduxit literas serenissimi olim diue recordacionis Cazimiri regis, quibus locum pretactum domino olim Nicolao Kreydlar abscessum et condescenssum probauit, tum et literas resignacionis iudicij nostri ciuilis, quibus edificia omnia a balneo Wisle eiusdem Caroli incipiendo vsque ad fluuium Rudawa, et infra vsque ad piscinam regiam et tandem versus domos canonicorum, et exinde et locum pretactum Zabikruk nuncupatum vsque ad turrim Legati per nos predecessoresque nostros nomine eciam tocius communitatis spectabili domino Casparo Beer confratri nostro abscessa et iudicialiter, certis ibidem condicionibus adiunctis, resignata sufficienter docuit: tantorum itaque iurium domini Caroli Coczer sufficienti declaracione perspecta ac intellecta, eundem ab accione et impeticione penitus liberum dimittendo, testamur et profitemur, nos ciuitatemque nostram ad locum pretactum Zabikruk nuncupatum, tum ad alia edificia vt supra expressa ius nullum habere, omne etenim ius, quod ex donacione diui olim Wladislai regis ciuita sad locum illum habuit, vt supra domino olim Nicolao Kreydlar et tandem domino Casparo Beer confratri nostro, a quo Carolus Coczer hereditates huiusmodi abscessas habet, condescenssum ac iudicialiter esignatum fuit et est, silenciumque perpetuum occasione huiusmodi locir habere volentes, decreuimus, locum pretactum Zabikruk edificiaque vt supra expressa, per dominum Carolum Coczer heredesque ac successores eius perpetuo ac hereditario tenenda, sine quauis nostra successorumque nostrorum contradictione et impedimento, seruatis tamen condicionibus in literis resignacionis expressis, iuxta acta iudicij nostri sabbato in crastino sancti Stanislai in Mayo, anno M°D°VI°, quod videlicet quinque marcas pecuniarum census annui ciuitati exinde perpetue tribuere et soluere ipse et successores eius tenebuntur, et alia, que ibidem circa resignacionem expressa habentur, illa etenim omnia in omnibus punctis, clausulis, articulis in suo robore conservari et firmiter teneri debent. In testimonium huius sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum feria sexta ante dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo tercio.

Oryginał pargaminowy, opatrzony mniejszą pieczęcią radziecką z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

752. 1533. die 31. m. Maii, Cracoviae.

Sigismundus I. rex Poloniae civibus Cracoviensibus aquam ex fluvio Rudawa in fossata civilia ducendi facultatem tribuit.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russie, Prussie, Mazouiae etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quia nos ciuitatis nostre Cracouiensis inter ceteras regni nostri ciuitates primatum facile obtinentis, condicionem meliorem fieri eiusque commoditates auctum iri cupientes, de certa sciencia et uoluntate nostra regia consilioque et assensu consiliariorum ac baronum nostro-

rum, nobiscum ad presens existencium, consulibus ac civibus eiusdem ciuitatis pro restauracione municioneque ac fortificacione fossatorum, circumcirca muros illius non paruis consulum ac ciuium sumptibus factorum, permisimus, annuimus et concessimus, permittimusque et concedimus, ut ex piscina seu fossato illorum circa valuam *wyszlna* dictam extructo, liberum defluxum subterraneum aque subtus fluuium Rudawa faciant et construant, per quem aqua ipsa ex eadem piscina, cum illam demittere aut purgare uoluerint, in Swyerzinyecz libere demittatur et defluat ad uoluntatis nostre beneplacitum. Volentes preterea eosdem consules et ciues nostros Cracouienses maiori gracia nostra prosequi, eiusque prouentibus et commodis augendis gracie et beneficencie nostre officia accomodare, consensimus et permisimus eis, ut circa valuam sancti Nicolai penes molendinum nostrum Cuthlouuski nuncupatum, in eo loco, qui ipsis commodior et apcior fore uidebitur, construere et locare possint cannalia, per que aqua ex fluuio Rudawa ad fossata murorum ciuilium citra tamen damnum molendini nostri predicti libere fluere possit, consentimusque et permittimus presentibus ad voluntatis pariformiter nostre beneplacitum, per ipsos consules et ciues ciuitatis nostre Cracouiensis usum liberum defluxus subterranei et demissionis aque de fossa seu piscina eorum predicta in Szwyerzinyecz subtus fluuium Rudawa ac eciam usum aque per cannales in fossata eorum civilia, vti premissum est, ducendo, tenendum, habendum, utendum et possidendum pacifice et quiete, ad uoluntatis nostre, uti premissum est, beneplacitum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus appensum. Datum Cracouiae sabato in vigilia Penthecostes, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo tercio, regni nostri anno vicesimo septimo. — Petrus episcopus et vicecancellarius sst.

Dokument pargaminowy. Na sznurku z zielonego i pomarańczowego jedwabiu wisi mała pieczęć koronna z czerwonego wosku.

753. 1533. die 31. m. Maii, Cracoviae.

Sigismundus I. rex Poloniae officinam serrariam a consulibus Cracoviensibus ad fluvium Rudawa constructam, civitati Cracoviensi addicit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam· In continua omnium temporum ac rerum humanarum volubilitate, nichil est tam firmum, nichil stabile, nichil denique, quod non breui momento intereat, quodque obliuio non obruat, nisi literarum suffragio eternitati asseratur, posterorumque noticie porrigatur. Proinde nos Sigismvndus Primvs Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvanie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Russie, Prussie, Masovie, Culmensis, Elbingensis, Pomeranieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencivm, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia tametsi nos iam ab inicio, ut ad regale solium divino nutu sumus euecti, inter alia, que tempore regiminis nostri in hoc imperio feliciter stabilire curamus, hoc quoque in animo nostro reuoluimus, vt omnibus in vniuersum subiectis nostris ciuitatibus au-

gendis atque ornandis, in publicisque et priuatis illarum facultatibus relevandis, semper clemencie et benignitatis nostre officia prestaremus; quia tamen ciuitas nostra Cracouiensis inter ceteras omnes sua populique sui dignitate ac nobilitate, tum et rerum omnium copia facile principatum obtinet, fit, ut et ipsi pro dignitate nostra sepius in illa, quam alias resideamus, et singulari quodam affectu seu pocius consilio ad ampliandos prouentus et commoda illius trahamur. Cum igitur consules et ciues eiusdem ciuitatis nostre Cracouiensis officinam serrariam pro findendis scilicet serra roboribus et asseribus faciendis circa curiam eorum, quam architectus seu carpentarius ipsorum inhabitat, in fluuio Rudawa non paruo sumptu et impensa sua construxerint et probe adaptauerint, nos hoc factum illorum ratum et gratum habentes, volentesque, ut ipsi eius laboris et impense sue fructu debito non careant, ipsis ac eidem ciuitati nostre Cracouiensi de certa sciencia et deliberatione nostra consilioque et assensu consiliariorum nostrorum nobiscum ad presens existencium, eam ipsam serrariam officinam dandam, applicandam et asscribendam duximus, damusque donamus et asscribimus ac appropriamus tenore presencium mediante, per ipsos consules et cives nostros Cracouienses modernos et pro tempore existentes, officinam serrariam predictam cum omni jure, dominio et proprietate, cumque omnibus et singulis suis utilitatibus, redditibus, fructibus et prouentibus nomine reipublice predicte ciuitatis tenendam, habendam, vtendam, pacificeque et quiete perpetuis temporibus possidendam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus appensum. Datum Cracouie sabato in vigilia festi Penthecostes, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo tercio, regni nostri anno vigesimo septimo. Presentibus reuerendis in Christo patribus dominis: Petro de Thomicze Cracouiensi et regni nostri vicecancellario, Ioanne Choyenski Premisliensi, Petro de Gamratis Camenecensi episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Otta de Chodecz Cracouiensi, Stanislao Lanczkorunski de Brzezye Sandomiriensi palatinis, Spithkone de Tharnow Zawichostensi et regni nostri thesaurario, Petro Kmitha de Wischnicze Sandomiriensi, marschalco regni nostri, Petro de Opalenicza Landensi, magistro curie serenissimi Sigismundi regis, filii nostri, Nicolao Wolski Sochaczouiensi et serenissime domine coniugis nostre curie magistro, Seuerino Boner Zarnouiensi, zupparioque et magno procuratore nostro Cracouiensi, castellanis, Ioanne Laski Gnesnensi et Lanciciensi, Stanislao Oleschniczki Scarbimiriensi prepositis, Samuele Maczieyewski, Ioanne Sbąnski canonicis Cracouiensibus, secretarijs nostris, Siluestro Ozarowski succamerario nostro et capitaneo Zawichostensi, ac alijs plurimis dignitarijs, officialibus et aulicis nostris, testibus ad premissa fidedignis. Datum pér manus prefati reuerendi in Christo patris, domini Petri de Thomicze episcopi Cracouiensis et regni nostri vicecancellarij. — Petrus episcopus et vicecancellarius sst.

Dokument pargaminowy, opatrzony małą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z zielonego i pomarańczowego jedwabiu.

754. 1533. die 7. m. Iunii, Cracoviae.

Sigismundi I. regis Poloniae decretum, inter monasterium de Zwierzyniec, consules Cracovienses et Iostum Ludovicum Decium de fluvio Rudawa litem dirimens.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussie, Mazouie etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, quibus expedit, universis, quia dum orta esset controuersia inter venerabilem et religiosum Nicolaum de Camyona prepositum, priorissam ac conuentum sanctimonialium monasterij in Zwyerzinyecz, ab una, ac generosos et spectabiles consulatum ciuitatis nostre Cracouiensis et Iostum Ludouicum Decium, secretarium nostrum, carbarium Vyeliciensem, et bonorum Wolya Chelmska heredem, ab altera partibus, racione aquae, que ex flumine Rudawa apud villam Medlnyki per hereditates Chelm et Wolya Chelmska, deinde per pascua dicte ciuitatis nostre ad monasterium suprascriptum ac eiusdem monasterij molendinum antiquitus fluere solebat, dicto preposito, priorissa et sanctimonialibus querentibus, quod suprascripti consules ac bonorum Volya Chelmska heres eandem aquam ex antiquo suo meatu in nouam fossatam ad suas utilitates et comoda sua, et a cursu solito non sine graui dicti monasterij preiudicio deflexissent ac alienassent, unde ipsi neque in piscinas ad illud monasterium pertinentes, aquam habere, neque etiam suo molendino uti possent, cum tamen ipsi vetustissima priuilegia super dicta aqua habuissent, que partim quinque ab hinc annis igne absumpta essent, partim vero nouiter ex ciuitatis dicte munimentis iterum obtinuissent, que etiam coram maiestate nostra tunc reponebant, humiliter maiestati nostre supplicantes, ut dicti monasterij sui protectionem suscipere, et de debito iusticie remedio una cum consiliarijs nostris gratiose illi prouidere dignaremur; ex aduerso vero supradictus Iostus bonorum Volya Chelmska heres allegabat, se nichil in dicte aque cursu innovasse, sed illam sic, ut supra hominum memoriam fluere solita fuit, etiamnum usque ad bonorum suorum limites defluere permittere, ubi illam ultra ad dictam ciuitatem et monasterium ex suis graniciebus fluentem, non impediret, petens se ad eius rei reuisionem remitti. Preterea dicti consules declarabant, quomodo prefata aqua antiquitus ad ciuitatis usum, videlicet canalia, que ad ciuitatem fluunt, ac alias omnes utilitates, quas in eadem facere possent, libere sine quouis impedimento, iuxta etiam antiquas literas, decreta, concordias, ac alia munimenta, tam ab ipsius monasterij olim prepositis et sanctimonialibus, quam etiam a predecessoribus nostris serenissimis Polonie regibus obtenta et concessa, fluere deberet, que etiam coram maiestate nostra reproduxerunt, similiter ad revisionem se etiam remitti petentes. Nos itaque cum consiliarijs nostris, re ipsa mature considerata, cupientes, ut tenemur, tam predictum monasterium ab iniuria tueri, quam reliquas partes in debita iusticia conseruare: in primis predicti fluminis primevum alveum circa villam Medlnyki, inter limites bonorum Olschincza et Midlnyki versus bona et piscinam Chelm influentem, clausimus et obstruximus, mandantes, ut partes ad ea interesse se habere putantes,

certo tempore ac die coram maiestate nostra jura ac munimenta sua reponerent; interim vero semel ac iterum ad illa omnia loca, in quibus partes sibi una ab altera iniuriam fieri putabant, certos consiliarios nostros, qui rebus omnibus in singulis locis recte ac diligenter reuisis et consideratis, tempore ac die statuto, maiestati nostre sufficientem, partibus presentibus, fecerunt relationem et informationem. Produxit etiam tunc coram maiestate nostra generosus Marcianus Chelmski heres de Chelm, quandam inscripcionem ab olim generoso Stanislao de Kurozwanki, herede de Midlnyki, super predicta aqua patri ipsius Marciani factam, vigore cuius eandem aquam ad se et bona sua jure defluere debere contendebat. Producta sunt et denuo coram maiestate nostra aliarum partium, monasterij videlicet et ciuitatis aliorumque munimenta, deductiones et probationes. Nos igitur omnibus omnium partium iuribus, munimentis, literis, deductionibus, allegationibus ac probationibus una cum consiliarijs nostris diligenter examinatis ac consideratis, comperimus dictae aquae a predecessoribus nostris primevum ius et concessionem eius ad dictum monasterium, tanquam in ipsius fundo primum ceptum, et eiusdem gratia ab inicio concessum, ante omnes pertinere, ipsique memores testamur eiusdem monasterij super aqua ista originales literas ante earum conflagrationem coram maiestate nostra productas ac prelectas fuisse. Quibus quidem literis recenti memoria seruatis, ac ipsi iusticie innitentes, inter omnes partes prefatas decretum in hunc, qui sequitur modum, consiliariorum nostrorum accedente consilio, tulimus et promulgavimus, ferimusque et promulgamus harum serie literarum, quod volentes tam dicto monasterio, quam alijs ad illam aquam interesse se habere putantibus, gratiam nostram exhibere singularem, de novo alueum illum antiquum apud villam Midlnyki prius fluentem, aperiri iussimus, atque ibidem pro dicto monasterio ac alijs canale novum quercinum ferratum imponi mandauimus, cuius mensura nunc est et semper deinceps perpetuo esse debet ab orificio ad finem illius latitudinis et altitudinis ad tres quartas unius ulnae consuetae Cracouiensis, et medietatem transuersi unius digitti, alias iuxta mensuram de ferro factam et seruatam. Quod quidem canale seu scrinium sic imponi debet, ne nimium sit in fluminis fundo, ne etiam nimium sit in rippe altitudine situm, ut ne, dum aqua siccitate facta minor, nihil per illud possit omnino defluere, sed ita ponendum est, ut aqua in Rudava communi defluens cursu ac consuetudine, illud canale ad palmae unius altitudinem recte cooperiat et inundet, per quod canale sic positum primum aqua inter prefatorum bonorum Olschnycza et Midlnyki limites, antiquo suo meatu ad bonorum Chelm piscinas et molendinum, sive casu demissionis piscinarum aut alterius necessitatis per alveum antiquum, qui inter bona Midlnyki et Chelm mediat, sine heredis in Midlnyki aut alterius quovis impedimento vel contradictione fluere perpetuo debet, et ex eisdem bonis Chelm excurrens, per bona et hereditatem Volya Chelmska et Brunovice ad piscinas et molendinum etiam praedictorum bonorum dicti Iosti Decij ac successorum eius, usque ad limites inter eadem bona Volya Chelmska, ciuitatem nostram Cracouiensem, ac sepedictum monasterium sippatos, fluere quoque atque ibidem pro dicta ciuitate nostra ac monasterio reddi et dimitti sine quauis contradictione debet, ita, ut aliud ibidem canale seu scrinium pro monasterio ferratum etiam sub ob-

staculo, quod infra eiusdem Iosti bona extructum est, in loco ad id magis apto reponi debet, cuius latitudo sit una ulna Cracouiensis et una quarta, altitudo vero medietas unius ulne; eiusdem autem positio sic fiat, ut sit orificium illius cum fundo aque aequalis. Ita tamen evidenter considerato, ut aque fluxus diuidatur, ut tantumdem aque etiam per aliud fossatum ad ciuitatis Cracouiensis et aliorum usum defluat, nec maiori impetu per hoc canale feratur, quam in alia fossate parte versus ciuitatem fluat, quandoquidem eiusdem aquae liberum etiam usum predictus consulatus Cracouiensis munimentis coram nobis repositis, satis docuit, que etiamnum in robore conservari volumus. Repurgationem autem dicti fluminis alvei, quotannis ad minus semel aut quandò alias etiam necessarium est, fieri volumus, ita, ut prepositus supra canale suum et monasterium versus repurget; ciuitas uero Cracouiensis, et alij infra existentes alveum ad se tendentem repurgare sint astricti. Supra vero a primo scrinio incipiendo usque ad dicti Iosti molendinum singuli, quantum sua bona predicta aqua contingit, repurgare et alijs aquam porrigere semper sint obligati, nisi siccitatis tempore, ubi nulla aquae sufficientia existeret, excusentur. Casu quo etiam aliqua istarum partium ipsamet aqua non egeret ad certum tempus, nihilominus tamen tenebuntur aquae liberum cursum alijs omnibus, sive supra siue infra se existentibus permittere; eadem vero pars aquae per hoc secundum canale defluens, iam deinde ad ipsius monasterij piscinas, molendinum et alias necessitates, quouis semoto impedimento, semper fluere debet, neque alicui prepositus et sanctimoniales monasterij predicti contra voluntatem suam eandem aquam impartire aut dimittere cogantur. Hoc decreto nostro regio, quo ad presens partibus predictis provideri volumus, mediante, quod a partibus hinc inde inviolabiliter observari iubemus et mandamus. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracouie die sabbatj ante dominicam sanctissime Trinitatis, que erat septima Iunij, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo tercio, regni vero et dominiorum nostrorum anno vigesimo septimo. — Petrus episcopus et vicecancellarius sst. — Relatio reuerendi in Christo patris, Petri Thomyczki episcopi Cracouiensis et regni Polonie vicecancellarij.

Dokument pargaminowy. Na pasku pargaminowym wisi mała pieczęć koronna z czerwonego wosku.

755. 1537. die 19. m. Februarii, Cracoviae.

Sigismundus I. rex Poloniae conciones germanicas ex ecclesia ad s. Mariam in ecclesiam ad s. Barbaram transfert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum necessarium et maxime expediens sit, vt ea, quae decretis et sanctionibus nostris transiguntur, firma illibataque persistant, et ne in recidiue contencionis scrupulum relabentur, autoritate regia literarumque praesidio communiantur: proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae,

nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Lanciciae, Cuiauiae, Russiae, Prussiae ac Masouiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniaeque etc. dominus et heres, significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia cum diu longoque satis tempore controuersia verteretur inter ciues nostros Cracouienses, nacionis polonicae ex vna, et ciues etiam Cracouienses, nationis germanicae, partibus ex altera, occasione praedicacionis verbi Dei in veneranda ecclesia parochiali sanctae Mariae Cracouiensi, iurispatronatus nostri, lingua germanica populo praedicari soliti, cum etiam sepe numero nobilitas regni nostri nobis quaesta est in conuentibus generalibus, se et nacionem polonicam in eo vehementer grauari, quod in dicta ecclesia sanctae Mariae germanice et non polonice conciones fierent, et verbum Dei lingua Polonis ignota praedicaretur, cum populus huius ciuitatis nationis polonicae ad illam eclesiam iure parrochiali pertinens, adeo auctus est, quod ecclesia beatae Barbarae virginis et martiris nequaquam multitudinem illam recipere et comprehendere queat, multaque incommoda mulieribus partu oneratis, inde euenire solebant, nos igitur volentes hiis controuersiis aliquando finem imponere, et illas penitus extinguere, commoditatique vtriusque nacionis subditorum nostrorum clementer consulere ac prouidere, animo bene deliberato, non per errorem aut inconsulte, quinymo de consilio consiliariorum nostrorum status vtriusque, ac ad diligentem peticionem omnium nunciorum terrarum nostrarum, in hoc generali conuentu Cracouiensi nobiscum existencium, et hoc ipsum negocium apud nos summo studio et diligencia agencium et solicitancium, consuetudinem eiusmodi praedicandi germanice verbum Dei in dicta eclesia sanctae Mariae in foro Cracouiensi sita, submouendo, antiquando et tollendo, decernimus et statuimus, ymmo etiam iubemus et sancimus harum serie literarum, quod exnunc et in antea perpetuo in dicta ecclesia sanctae Mariae omni tempore antemeridiano, singulis diebus dominicis, solemnibus festis, simplicibus ac ferialibus, iuxta temporis exigenciam, semper polonice verbum Dei populo praedicetur, quemadmodum etiam antea germanice praedicabatur. Nacio vero germanica, quae in hac vrbe adeo numerosa non est, in praefata ecclesia sanctae Barbarae conciones germanicas temporibus antemeridianis audiat. Vbi vero nacioni germanicae placuerit, sermonem germanicum in eadem ecclesia sanctae Mariae virginis sub concionatore germanico audire, decernimus et statuimus, quod id ipsi nacioni facere licebit, sed duntaxat peractis prandiis, ante horam vesperorum, et pari modo licebit Polonis sermonem polonicum sub concionatore suo post prandia in dicta ecclesia sanctae Barbarae audire, hoc nostro immo vniuersi conuentus generalis Cracouiensis decreto ac sanctione mediante. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum et datum in conuentu generali Cracouiensi, feria secunda post dominicam Inuocauit proxima, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo septimo, regni vero nostri anno tricesimo primo. Praesentibus reuerendissimo ac reuerendis in Christo patribus dominis: Andrea Cricio archiepiscopo Gneznensi, legato nato et primate, Ioanne de Latalicze Cracouiensi, Ioanne Carnkowski Cuiauiensi, Ioanne Choienniski Plocensi et regni nostri cancellario, Petro de Gamratis Praemisliensi, Iacobo de Buczac Chelmensi, Sebastiano Branyczki Camenecensi

episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis: Ioanne comite de Tarnow castellano Cracouiensi et capitaneo Sandomiriensi, Petro Kmita de Visnycze palatino et capitaneo Cracouiensi, regni nostri summo marschalco, ac Scepusiensi, Praemisliensi et Colensi capitaneo, Ioanne de Tanczyn comite, Sandomiriensi ac Chelmensi, Belzensi, Rathnensi et Crasznostauiensi capitaneo, Stanislao de Sprova Russiae et capitaneo Opocznensi, Andrea de Oporow Lanciciensi, Stanislao Odrovasz Podoliae, Felice Srzenyski Plocensi ac Mariemburgensi capitaneo, Nicolao Goriinski Masoviae palatinis, Andrea de Gorka castellano et capitaneo Maioris Poloniae generali, Nicolao Volski Sandomiriensi, serenissimae dominae Bonae reginae curiae magistro, ac Sanocensi, Laczkorunensi, Lomzensi et Viznensi capitaneo, Spitkone de Tarnow Radomiensi, regni nostri thezaurario, ac Krzepicensi capitaneo, Petro Opalynski Gneznensi, serenissimi filii nostri domini Sigismundi secundi curiae magistro, et Olstinensi ac Costensi capitaneo, Seuerino Bonner Biiecensi, zuppario et magno procuratore nostro Cracouiensi ac Osswiaczimensi, Zatoriensi capitaneo, Stanislao Myskowski Miiedzirzecensi, Petro Kopitowski Varszouiensi castellanis, Paulo de Voliia regni nostri vicecancellario et capitaneo Gostinensi, Stanislao Olesznyczki decano, Stanislao Tarlo, Samuele Maczieiowski, Paulo Crassowski praeposito Omnium Sanctorum Cracouiensi, Benedicto Isdbiienyski, Stanislao Sbaszki, Gneznensi, Cracouiensi et Poznaniensi canonicis, secretarijs nostris, Martino Volski vexillifero curiae nostrae, Ioanne Tarlo tenutario Pilznensi, incisore nostro, Ioanne Dobrzikowski structore mensae nostrae, ceterisque dignitarijs, officialibus et aulicis nostris, testibus circa praemissa fidedignis, siincere et fidelibus dilectis. Datum per manus praefati magnifici Pauli do Voliia, regni nostri vicecancellarii, siincere nobis dilecti. — Relatio eiusdem magnifici Pauli de Volija regni Poloniae vicecancellarij. — Paulus de Volia viccecancellarius sst.

Oryginał pargaminowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z pąsowego jedwabiu.

756. 1538. die 15. m. Aprilis, Cracoviae.

Consules Cracovienses Thomae Ptaszyński in villis Dąbie et Grzegorzki locum ad officinam serrariam construendam aptum, assignant.

Nos consules ciuitatis Craccouiae seniores et praesidentes, significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis, quia ad relacionem spectabilium dominorum Iohannis Mornstein confratris nostri et Iohannis Conopnyczky collegae itidem officij nostri, ad conspiciendum locum in villis nostris Dombie et Grzegorsky pro aedificanda officina serraria competentem, ex officio nostro missorum, maturo super id praehabito consilio dedimus et concessimus, damusque et concedimus locum in praedictis nostris Dambye et Grzegorsky villis, in clino inter querceta circa magnas quercus iacenti, ita in longum et latum circumquaque, vti nunc est emensuratum, vna cum ripis Vistulae fluuij illic praeterfluentis, vsui artis mensatoriae tantummodo necessarijs

et seruientibus, ad aedificandum officinam serrariam pro serrandis asseribus ligneis et alijs id genus rebus agendis, solummodo ad artem mensatoriam pertinentibus aptam, prouido Thomae Pthassinsky mensatori, conciui nostro et ipsius posteris jure haereditatrio ac perpetuae successionis habendum, tenendum et possidendum. Quiquidem Thomas Ptassinsky ac eius successores, quamdiu praedictum locum et officinam tenuerit aut tenuerint, debet ac tenebitur et tenebuntur eruntque obligati singulis annis censum duarum marcarum peccunie reponere et effuctualiter persoluere nobis, vel pocius huic, qui fuerit arendator et conductor praedictarum Grzegorśky et Dambye villarum, temporibus perpetuis et aeuiternis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio et authoritate litterarum. Actum feria secunda post Palmarum, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo octauo.

Dokument pargaminowy, opatrzony mniejszą pieczęcią radziecką z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

757. 1548. die 25. m. Iunii, Cracoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae pactionem factam a Mathia Manlich cive Augustano cum consulibus Cracoviensibus de mercatura aeraria et plumbaria, ratam essa iubet.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae etc. dominus et heres. Significamus praesentibus literis, quorum interest, vniuersis, quod cum serenissimus et excellentissimus princeps, dominus Ferdinandus, diuina fauente clementia Romanorum rex semper augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croaciae, Sclauoniae etc. rex, infans Hispaniarum, archidux Austriae, dux Burgundiae etc. comes Tirolis, parens noster obseruatissimus, et per oratorem diui olim parentis nostri, magnificum Stanislaum de Lassko, palatinum Siradiensem, sincere nobis dilectum, et per literas eadem de re ad nos datas, a nobis postulasset, vt famato Mathiae Manlich ciui Augustensi eiusque consortibus ac socijs, hominibusque et seruitoribus quibuscunque potestatem faceremus, certam cupri summam per maiestatem eius ipsi Mathiae Manlich ad annos aliquot venditam, per ciuitatem nostram Cracouiensem ad alia quecunque regni nostri loca, siue quaruncunque aliarum prouinciarum nostrarum libere exportandi, ita ut cum ipsi Mathiae Manlich tum consortibus eius et socijs, hominibusque et seruitoribus salwm iter et transitum per regnum, prouincias et dominia nostra tam bonis quam personis ipsorum securis cum eiusmodi cupro Bistriciensi Cracouiam perlato concederemus, pro nostro erga maiestatem eius studio non grauatim, quantum in nobis fuit, maiestatis eius postulacioni assensi sumus. Quoniam vero ius emporij ciuitati nostrae Cracouiensi pridem per maiores nostros concessum est, ita, ut quidquid mercium in ciuitatem hanc nostram importatum sit, id omne in eadem exponi et diuendi necesse sit, neque alio cum eis proficisci cuiquam liceat, nos qui iura cuiusque et priuilegia sarta tecta nos conseruaturos esse, iureiurando etiam interposito, fidem nostram obligauimus, quoniam authori-

tate nostra regia, quod postulauit a nobis regia Romanorum maiestas, efficere non potuimus, negotiorum gestores ipsius Mathiae Manlich, Laurentium Kvrcz et Carolum Strelin, qui literas regiae Romanorum maiestatis nobis reddiderant, ad magistratum ciuitatis nostrae Cracouiensis ablegauimus, ut cum eo conuenirent, deque cupro hoc contra ius emporij ex ciuitate hac nostra exportando transigerent. Nobis enim inuitis ciuibus nostris statuere ea de re quidquam non licere, quod ius cuique suum saluum esse per nos oporteret; sed si quid volentes illi de iure suo concesissent, id nos ratum habituros. Simul etiam cum precibus id suis a nobis contenderent famati Mathiae Manlich negociorum gestores suprascripti, hortati sumus magistratum ciuitatis nostrae Cracouiensis, quandoquidem regiae Romanorum maiestati, parenti nostro obseruatissimo, vt ceteris in rebus omnibus, ita in hac quoque gratificari vellemus, ne se difficiles eis in hac transactione preberent. Ad quam cum ventum esset, post multos tractatus habitos venit tandem vtraque pars, et magistratus ciuitatis nostrae siue qui ab eo missi fuerant, et negociorum gestores famati Mathiae Manlich, Laurentius Kurcz et Carolus Strolin, ac literas transactionis in hunc sensum factae, produxerunt coram nobis, quod magistratus ciuitatis nostrae Cracouiensis de assensu ciuium et mercatorum, quorum interest, fecerunt potestatem ita ut faciunt praesentibus, citra tamen laesionem aliquam et praeiudicium priuilegiorum et libertatum suarum Laurentio Kurcz et Carolo Sthrolin siue alijs negociorum gestoribus Mathiae Manlich, pro tempore existentibus, cuprum ex hac ciuitate nostra exportandi, siue per aquam siue per terram, prout rebus et negocijs eorum expedit, sine aliquo ciuitatis nostrae Cracouiensis impedimento, sub punctis, condicionibus, clausulis et articulis infrascriptis.

§ 1. Primum, quod potestas hec durare non debet, nisi ad triennium, ita ut annus incipiat a calendis Ivlij anni vertentis, triennium vero hoc peractum esse censeatur calendis Ivlij anni millesimi quingentesimi quinquagesimi primi.

§ 2. Deinde Slowaci et alij vectores res Mathiae Manlich in et extra ciuitatem vehentes, pontale, quod wlgo *brukowe* dicitur, iuxta antiquam consuetudinem soluere debent. Quoniam vero Mathiae Manlich a magistratu eiusdem ciuitatis nostrae Cracouiensis concessum est, ut res suas in domum specialem ad rippam Istulae ad hoc constructam, mox cum adportatae fuerint, deuehat, ex quo fit, ut solucio pontalis ciuitati pereat, transactum est inter eos, vt a singulis triginta centenarijs cupri deportandi siue defluitandi Mathias Manlich ratione pontalis soluat grossum vnum polonum.

§ 3. Permissum est eidem Mathiae pondus cupri in horto siue domo suprascripta, ratione cuius ponderaturae ab omni solucione liber esse debet, quandoquidem huius ponderationis solucio in summa principali solucionis infrascriptae includitur; nihilominus circa ponderaturam iuratus ponderator vel illius famulus semper praesens adesse debet.

§ 4. Et habebit praeterea Mathias Manlich libertatem, res quascunque siue ab opificibus, siue a mercatoribus, dummodo ij ciues sint, emendi et extra ciuitatem ad suorum necessitatem negociorum sine cuiusquam impedimento deuehendi, sepo tamen excepto, quo ad vsum salinarum nostrarum indigemus. Quare id a Mathia Manlich siue eius negociorum gestoribus non

aliter fas emi erit, quam accedente speciali consensu magistratus ciuitatis nostrae Cracouiensis.

§ 5. Cultura vero omnium montium, cuiuscunque minere in regno nostro, iuxta consuetudinem et ius montanum, quantum ad magistratum et ciuitatem Cracouiensem attinet, eidem Mathiae sine quouis impedimento libera esse debet. Ad eundem modum et plumbum ei siue negociorum eius gestoribus a ciuibus in ciuitate nostra Cracouiensi emere licebit. In prouisione tamen laborantium in montibus aut fodinis plumbi alias *fvkliegiersthwo* Laurentius et Carolus, vel qui pro tempore negociorum gestores Mathiae fuerint, se aliquantisper contrahere debent, ut alij plumbum comparare possint. Quod Laurentius et Carolus se facturos receperunt.

§ 6. Quo maiore autem tranquillitate Laurentius et Carolus, vel qui pro tempore negociorum gestores Mathiae Manlich in ciuitate nostra Cracouiensi fuerint, rebus ipsius preesse possint, hoc quoque concessum et permissum est tam ipsis Laurentio (s) quam qui pro tempore Mathiae negociorum gestores fuerint, ne ad vlla onera ciuitatis vllo modo compellantur, preter ea, quae in transactione hac continentur, sed omnino liberi sint et immunes. A domibus tamen, quoniam ex regestris exactionum deleri nequaquam possunt, nostram regiam et ciuilem consuetam exactionem siue pensionem soluere semper tenebuntur.

§ 7. Vt autem Mathias Manlich officium hoc ciuium nostrorum, quod de suo iure ad triennium hoc cesserunt, vicissim officio suo compensaret, obligauit se sponte sua et durante hoc contractu obligat, quod consulibus Cracouiensibus cuprum, quo ad vsum ecclesiae aut reipublicae indigebunt, singulos centenarios cupri facti in speciem laminum vel semiglobi modo sit selectioris cupri, nouem florenis per triginta grossos polonicos computatis, vendet. Similiter et alijs ciuibus siue opificibus siue mercatoribus, qui cuprum ad necessitatem propriam siue laborem suum in ciuitate nostra Cracouiensi emere velint.

§ 8. Hec quoque potestas permissa est Mathiae Manlich, vt ciuitatibus, oppidis ac dominis in hoc regno nostro cupro indigentibus, omnibus et singulis vendere eis cuprum liceat, sine cuiusquam impedimento.

§ 9. Debebit autem et tenebitur Mathias Manlich pro omnibus oneribus ciuitatis nostrae Cracouiensis, tam pro nostra regia quam eorum ciuili exactione a pondere siue alijs quibuscunque solucionibus, exceptis superius expressis, incipiendo a calendis Ivlijs proxime preteritis, ad alias calendas Ivlij numerare florenos quadringentos, per triginta grossos polonos computandos, per tres annos continue se sequentes. Per quod tempus neque senatui populoque ciuitatis nostrae Cracouiensis, neque Mathiae Manlich contractum hunc vllo modo rescindere licebit, nisi si supradicto Mathiae Manlich consortibusque suis aut ex bellico tumultu seu alia quacunque causa negocia sua totaliter auferantur; in tali casu cessantibus negocijs ad solucionem reliquorum annorum non debent compelli, sed ab hoc contractu debent esse liberi et absoluti.

Supplicatum itaque nobis est tam nomine senatus populique ciuitatis nostrae Cracouiensis, quam a negociorum gestoribus famati Mathiae Manlich, ut contractum hunc siue transactionem authoritate nostra regia confir-

mare dignaremur. Nos itaque, quoniam et regiae Romanorum maiestati, parenti nostro obseruatissimo libenter gratificamur, et grato animo accipimus studium hoc senatus populique Cracouiensis voluntati nostrae obsequendi, fecimus non grauatim accedente etiam consilio senatorum regni nostri, ut suprascriptum contractum siue transactionem in omnibus et singulis punctis, articulis, clausulis, conditionibus et exceptionibus confirmaremus, ita ut confirmamus praesentibus literis et approbamus. Simul etiam decernimus, quod (cum) in gratiam nostram senatus populusque Cracouiensis de iure suo nonnihil decessit, id eorum iuribus, priuilegijs et immunitatibus nihil praeiudicij aut damni adferre debere, sed perinde acsi de iure suo nunquam decesissent, iura eorum deinceps et priuilegia omnia omni tempore integra et illesa salua et inuiolata permanere debere. Quin etiam, ne quod ipsi in nostram gratiam fecerunt, id in exemplum aliquando etiam trahatur, promittimus verbo nostro regio de gratia nostra speciali, quod nulli mortalium potestatem hanc unquam sumus permissuri, ut ius emporij, quod habet ciuitas nostra Cracouiensis, quouis quesito colore vel pretextu, oculte vel aperte transgredi et violare audeat; verum id pocius, ut iura eorum et priuilegia alia omnia authoritate nostra regia tuebimur semper et defendemus, ciuitatemque hanc nostram in suis iuribus et priuilegijs clementer conseruabimus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum anulare, quo nunc vtimur, praesentibus est appensum. Datum Cracouiae feria secunda postridie festi diui Ioannis Baptistae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo octauo, regni vero nostri decimo nono. — Sigismundus Augustus rex sst.

Dokument pargaminowy, opatrzony małą ośmioboczną pieczątką sygnetową, w czerwonym wosku wyciśniętą, zawieszoną na pasku pargaminowym.

758. 1549. die 14. m. Martii, Cracoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae »ingruentibus arduis regni necessitatibus XII millia florenorum pecuniarum in moneta, per triginta grossos numeri et monetae regni computatos, a proconsule et consulibus civitatis Cracoviensis sese in mutuum recepisse testatur, eandemque summam pecuniarum in et super molendino Kutlowski dicto, penes valvam civitatis s. Nicolai supra fluvium Rudawa situato, in vim reemptionis alias na widerkoff inscribit«.

Oryginał pargaminowy, opatrzony jest małą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. Wypłatę powyższej sumy przyrzekł Zygmunt August rajcom Krakowskim na Wielkanoc roku 1550, gdy to jednak nie nastąpiło, odroczył król aktem z daty feria V ante festum s. Nicolai 1550 wypłatę na święta Wielkanocne r. 1551, zaś aktem dtto feria VI ante festum s. Trinitatis r. 1551 do Bożego Narodzenia tegoż roku.

759. 1549. die 23. m. Septembris, Cracoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae, »ardua necessitate reipublicae exigente, III millia florenorum monetae et numeri Polonicalis, singulos florenos grossis triginta computatis, a proconsule consulibusque civitatis Cracoviensis sese in mutuum recepisse testatur, eandemque summam in et super zuppis Cracoviensibus salis utriusque Vieliciensis et Bochnensis in vim reemptionis alias na widerkauff inscribit«. Feria secunda ante festum s. Stanislai in autumno.

Oryginał pargaminowy, opatrzony większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

760. 1549. die 26. m. Septembris, Cracoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae »ingruentibus arduis regni necessitatibus et maxime urgente expeditione contra Tartaros, regnum depopulantes, VI millia florenorum pecuniarum in moneta, per triginta grossos numeri et monetae regni computatos, a proconsule consulibusque civitatis Cracoviensis sese in mutuum recepisse testatur, eandemque summam pecuniarum in et super omnibus et singulis proventibus regiis in piscaria, ad magnam procurationem Cracoviensem pertinentibus, Stroza vulgariter dictis, in vim reemptionis alias na widerkow inscribit.« Feria V. ante festum s. Stanislai in autumno.

Oryginał pargaminowy, opatrzony większą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

761. 1551. die 31. m. Iulii, Cracoviae.

Stanislaus a Cracovia praepositus monasterii ad s. Spiritum, fundum in ter Pędzichów et Biskupie situm, colonis locat.

In nomine Domini amen. Cum ea, quae inter homines sunt et aguntur, quantumcumque memorabilia, facile tractu temporis intereunt, literarum autem offitio memoriae commendata, firmiora redduntur, proinde nos Stanislaus a Cracouia, magister hospitalis et praepositus, Faelix a Noua Sandecz procurator bonorum, Ioannes a Sandecz decimator, Iacobus de Cazimiria praedicator, Leonardus de Odrziwol, Felix a Lanczuth clauiger, Simon de Vitouia hospitalarius, Ioannes a Vislicza sacristianus, Albertus de Nouopolie, Albertus de Chenczini, Simon de Cracouia, Thomas de Calisch, Baltazar de Thurba (?), fratres totusque conuentus monasterii sancti Spiritus in Cracouia, ad sonum campanae capitulariter congregati, vniuersis et singulis, quorum interest, intererit, seu quomodolibet in futurum interesse poterit, manifestum facimus tenore praesentium, quomodo nos bona conuentus nostri in meliorem conditionem, vt tenemur, deducere volentes, vnanimi consensu planiciem seu fundum conuentus nostrj inter Pędzichow et Biskupie alias *na błoniv*, vbi fimus ante tempora ponebatur, et nullus profectus inde conuentui sequebatur, penes ecclesiam sanctae Crucis ac ex opposito ecclesiae sancti Valentinj extra Cleparz, jncipiendo a domo nostra, in qua manet Gorzelnik Stanislaus, quae adiacet domui Stanislai Buiak, viccariorum sanctj

Florianj in Cleparz subditj, ab vna, ortulanis praefatis, videlicet Stanislao Gorzelnik, Kuzbierzina, Stanislao Miechownik, Stanislao cantrifusori, Konopniczka, Stanislao Foltin, Waiszowa, Stanislao Vegrzinek, Ioanni Foltin, Stanislao Waida, Gabrieli Sklarz, Antonio braseatorj, per nos nunc primo et nouiter susceptis, admisimus et consensimus in praefata planicie seu solo, sic per nos singulis eorum emensurato et concesso, liberum erit eis hortos, domos erigere et construere, prout iam nonnulli extruxerunt. Ex quaquidem planicie, hortis, domibus siue areis ac solo, sic per nos illis concessis et dimensis, censum terreum per marcam vnam pecuniarum pro festo sanctj Martinj pendere et soluere singuli eorum quotannis tenebuntur et erunt astrictj. Huiusmodi autem hortos, domos seu areas, per praefatos ortulanos in praefata planicie seu solo, per nos illis admisso et concesso, extruendos et erigendos, eisdem seu successoribus eorum domos, hortos vendere et in alias personas pro libito suo transferre cum consensu tamen nostro, ac sub pensione eiusdem census terrej vnius marce peccuniarum, vt praemissum est, quae licitum et libitum erit, perpetuis temporibus duratura. Censum uero in praedictis ortis et domibus perceptum, ad cistam fratrum infirmorum reponent pro fratribus [infirmis susten]tandis et nutriendis proque censu eximendo super villam Krowodrza inscripto, videlicet quadringentis florenis a domino Sobek ad viderchaw receptis. Quod aut[em spectat pe]nam praefatorum ortulanorum et correctionem, omnes et eorum quilibet eorum (s) tenebuntur et tenebunt subesse et obedire preposito et conuentui nostro seu alias aduocato u[el re]ctorj nostro per nos instituto. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium praemissorum prepositi et conuentus nostri sigilla praesentibus sunt subappensa. Actum et datum Cracouiae feria sexta ante festum sancti Petri apostoli ad vincula proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo primo. Presentibus venerabili et famatis dominis: Ioanne de Slawkow arcium magistro, Andrea Storzich tabernatore, Martino Praszol, Petro cirurgico de Cleparz, ciuibus Cracouiensibus, testibus ad praemissa uocatis et rogatis. — Stanislaus prepositus sancti Spiritus, ut supra manu propria sst. — Felix a Noua Sandecz procurator domus subscripserat. — Frater Felix a Lanczuth. — Fr. Leonardus de Odrziwol, ceterique omnes fratres superius inscripti subscripserant.

Dokument pargaminowy znacznie zniszczony, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami. Z tych pierwsza w czerwonym wosku wyciśnięta, podługowata, zawieszona na sznurku z różowego spłowiałego jedwabiu, przedstawia krzyż podwójny. Napis w otoku nieczytelny. Druga wraz z sznurkiem oderwana.

762. 1553. die 20. m. Martii, Cracoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae pactionem a Mathia Manlich cive Augustano cum consulibus Cracoviensibus de mercatura aeraria et plumbaria factam, assensu suo comprobat. (Feria II. post dominicam Iudica).

Oryginał pargaminowy; pieczęć, która na rzemyku pargaminowym uwieszoną była, oderwana.

Jestto układ zawarty na tych samych warunkach, jakie aktem powyż pod N. 757 podanym są objęte, a to na rok jeden, mianowicie od 24 marca 1553 do tegoż dnia 1554, za wynagrodzeniem 600 złp.

763. 1553. die 20. m. Septembris, Cracoviae.

Pactum consulum Cracoviensium cum Mathia Manlich cive Augustano de mercatura aeraria et plumbaria factum. (Feria IV. in vigilia s. Matthaei apostoli).

Dokument pargaminowy, pieczęć oderwana, pasek tylko pargaminowy pozostał.

Jestto prolongowanie układu N. 762 na tychże samych warunkach na dalszych lat dwa, t. j. od 24 marca 1554 do tegoż dnia 1556, za wynagrodzeniem po złp. 800 rocznie, czyli razem złp. 1600.

764. 1560. die 15. m. Septembris, Vilnae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae pactum consulum Cracoviensium cum mercatoribus quibusdam Augustanis de mercatura aeraria et plumbaria factum, ratum esse iubet.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, ad quos pertinet, universis et singulis, quia exhibiti sunt coram nobis per certos consiliarios nostros articuli infrascripti nomine spectabilium et famatorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Cracoviensis, transactionem occasione tam aduehendi quam euehendi cupri ultra emporium civitatis Craccoviensis in se continentes, inter generosos Ulrichum Linx, Melchiorem Manlich, Ioannem Langnauer et Dauidem Haug, totiusque societatis negotiationis cupri nomine parte ex una, ac spectabiles et famatos Erasmum Aichler et Valerianum Pirnus, uti plenipotentes senatus Craccoviensis eiusdemque nomine parte ab altera, in ciuitate Augustana die prima Iulij, anni Domini millesimi quingentesimi sexagesimi factam et conclusam, supplicatumque est nobis, ut dictam transactionem cum illius articulis, omnibusque in illla contentis, authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Cuius tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

Primus articulus. Famati Erasmus Aichler et Valerianus Pyrnus consules Craccouienses, authoritate concessae plenipotentiae nomine totius ciuitatis nostrae Craccouiensis potestatem faciunt [citra tamen lesionem aliquam et praeiudicium priuilegiorum et libertatum eiusdem ciuitatis Craccouiensis] factoribus pro tempore existentibus, quocumque demum nomine illi denominari censerique possint, generosi Ulrici Lincx atque aliorum omnium ad eam negotiationem cupri pertinentium, cuprum ex ciuitate nostra Craccouiensi deuehendi, siue per aquam, siue per terram, prout rebus et negotiis eorum expedit, sine aliquo civitatis Craccouiensis impedimento, sub punctis, conditionibus, clausulis et articulis infrascriptis.

Secundus. Haec potestas durare debet ad sedecim annorum sese immediate sequentium decursum, ita, ut annus incipiat a die prima mensis Iulij anni millesimi quingentesimi sexagesimi, usque ad primam diem mensis Iulij anni millesimi quingentesimi septuagesimi septimi, conditione tamen hac per

expressum adiecta, quod si successu temporis per hostilem uim generoso Ulrico Lincx ac eius negociationis consortibus esset adempta cupri copia, ac propterea ea cupri mercatura impedita et praerepta eis foret, aut denique ipsimet pro libitu eorum omnino ab eiusmodi cupri negotiatione cessare uellent, ut id medij anni spatio ante intermissionem negotiationis consulatui Craccouiensi solenniter significetur et indicetur, atque ita contractus praesens finem suum ante praestitutos sedecim annos est habiturus. Vicissim quoque consulatus Craccouiensis tenebitur tunc in talibus emergentibus casibus illos ab eiusmodi contractu liberos dimittere.

Tercius. Slowaczy aut alii quicumque uectores, cuprum dicti Ulrici Lincx ac totius illius societatis in et extra civitatem Craccouiensem uehentes, pontale, quod uulgo *brukowe* dicitur, iuxta antiquam consuetudinem solvere debent. Quoniam vero eidem Ulrico Lincx totique illi societati a magistratui civitatis nostrae Craccouiensis concessum est, quod eiusmodi cuprum in domum specialem ad rippam Istulae ad hoc constructam, mox cum adportatum fuerit, deuehant, ex quo fit, ut solutio pontalis ciuitati pereat, transactum est inter eos, ut a singulis triginta centenariis cupri alio deuehendi, siue aqua defluitandi, factores illius negotiationis ratione pontalis soluant ciuitati grossum unum polonicum.

Quartus. Permissum est generoso Ulrico Lincx totique illi societati pondus cupri in horreo siue domo suprascripta habere, ratione cuius ponderaturae ab omni solutione liberi esse debebunt, quandoquidem huius ponderationis solutio in summa principali solutionis infrascripta includitur; nihilominus circa ponderaturam iuratus ponderator uel illius famulus semper praesens adesse debet.

Quintus. Generosus Ulricus Lincx totaque illa societas habebunt libertatem res quascumque ad cupri negotiationem pertinentes et necessarias, siue ab opificibus, siue a mercatoribus, dummodo hi ciues sint, emendi, et extra ciuitatem sine cuiuscumque impedimento deuehendi, saeuo tamen excepto, quod ad usum salinarum nostrarum conuertitur. Quare id ipsi Ulrico Lincx totique illi societati siue eorum negotiorum gestoribus non aliter fas emi erit, quam accedente speciali consensu magistratus ciuitatis nostrae Craccouiensis.

Sextus. Cultura omnium montium cuiuscumque minerae in regno nostro iuxta consuetudinem et ius montanum, quantum ad magistratum et ciuitatem Craccouiensem attinet, eidem Ulrico Lincx totique illi societati sine quouis impedimento libera esse debet. Ad eundem modum et plumbum eis, siue negotiorum eorum gestoribus a ciuibus in ciuitate Craccouiensi emere licebit; a prouisione tamen laborantium in montibus aut fodinis plumbi alias *furlegierstwo*, quicumque pro tempore negotiorum illorum gestores fuerint, tam suo, quam dominorum, principaliumque suorum nomine se continere debent, ut alii plumbum comparare possint.

Septimus. Quo maiore tranquillitate ipsius Ulrici Lincx ac totius illius societatis factores, et qui pro tempore negotiorum illorum gestores in ciuitate Craccouiensi fuerint, rebus ipsorum praeesse possint, hoc quoque concessum et permissum est, ne ad ulla onera ciuitatis ullo modo compellantur, praeter ea, quae in transactione hac continentur, sed omnino liberi sunt et

immunes; a domibus tamen [quoniam ex regestris exactionum deleri nequaquam possunt] nostram regiam et ciuilem consuetam exactionem siue pensionem soluere semper tenebuntur.

Octauus. Robora et ligna omnis generis ad defluitationem pertinentia et necessaria, liberum factoribus ipsius Ulrici Lincx illiusque totius societatis esse debet coëmere, quibus nec loca commoda in litoribus Istulae fluuij denegari debebunt.

Nonus. Interdicere debet senatus Craccouiensis, idque seuere et sub artificii priuatione caldeatoribus ciuitatis Craccouiensis, ne cupri surreptitias portiones et massas in pensa ciuitatis non ponderatas, emere a quouis audeant, immo si quod eiusmodi suspectum cuprum ad illos allatum fuerit, id et detineant, et manifestent officio, quo eiusmodi surreptores dignis poenis affici possint.

Decimus. Pollicentur supra nominati plenipotentes, quod senatus ciuitatis nostrae Craccouiensis, quantum uidelicet sese iurisdictio illius extendit, quod factores eius negotiationis in omnibus iustis licitisque causis et nogotiis protegere, tuerique uelit.

Undecimus. Vicissim generosi Ulrichus Lincx, Melchior Manlich, Ioannes Langnawer et Dauid Haug totiusque illorum societatis negotiationis cupri nomine, manu stipulata solemniter se obligarunt, quod singulos selectioris cupri in spetiem laminum vel semiglobi facti centenarios, idque ponderis usitati Craccouiensis per totum regnum nostrum non maioris, quam florenis undecim, per grossos triginta polonicos computatis, uendere uelint. Caeterum pro necessitate nostra regia, similiter senatui Craccouiensi, ac omnibus in uniuersum ciuibus et opificibus ac incolis ciuitatis praedictae Craccouiensis, ad illorum necessitatem propriam siue ad laborem suum cupro indigentibus, singulos itidem selectioris cupri centenarios ponderis Craccouiensis in spetiem laminum uel semiglobi formati minoris uno floreno, hoc est per florenos decem polonicales, sint per suos factores vendituri. Quoniam uero modo nominati cupri negotiatores totaque illorum societas subuerentur, ne ante expirationem huius contractus, qui ad spatium sedecim annorum est institutus, per sacram catholicam caesaream maiestatem ex aliqua caussa illis praecium cupri attoleretur, ita, quod hoc praedicto praecio videlicet per florenos undecim, illud ipsum cuprum in regno nostro dare non possunt, ideo supranominati Erasmus Aichler et Valerianus Pyrnus totius senatus Craccouiensis nomine stipulata manu promiserunt, quod hoc praesens denominatum cupri praetium illis in tali casu damno esse non debeat, verum quanta summa praetium cupri per sacram caesaream maiestatem auctum fuerit, tanta et non maiori etiam hoc praesens cupri praetium in regno nostro per generosum Ulrichum Lincx ac eius negotiationis socios attolli debebit. Ita tamen, quod pro necessitate nostra regia itidem consulatus Craccouiensis, ac omnibus ciuibus et opificibus ciuitatis nostrae Craccouiensis, ad eorum necessitatem propriam cupro indigentibus et laborantibus, singulos selectioris cupri centenarios ponderis Craccouiensis, uno floreno per triginta grossos polonicos computato, minoris uendere uelint. Antequam uero ea praetij auctio instituatur, tenebitur generosus Ulricus Lincx totaque illa societas prius sub fide et conscientia sua literis propriis significare ac senatui Crac-

couiensi fideliter perscribere, quantanam summa praetium cupri per sacram caesaream maiestatem sit auctum, quorum significationi senatus Craccouiensis fidem dignam quoque adhibebit, ac omnino de ea contentus erit.

Duodecimus. Haec quoque potestas permissa est generoso Ulrico Lincx totique illi societati, ut ciuitatibus, oppidis ac dominiis in regno nostro Poloniae cupro indigentibus, omnibus et singulis vendere eis cuprum liceat, sine cuiusuis impedimento.

Tredecimus. Debebit et tenebitur generosus Ulricus Lincx totaque illa societas per factores suos pro omnibus oneribus ciuitati nostrae Craccouiensi, tam pro nostra regia, quam ciuili exactione, siue aliis quibuscumque solutionibus [exceptis superius expressis] singulis annis sese mutuo sequentibus numeratae parataeque pecuniae ciuitati reipublicaeque Craccouiensi persoluere per florenos octingentos, per triginta grossos polonicos computatos, incipiendo a die prima Iulij anni millesimi quingentesimi sexagesimi usque ad diem primam mensis Iulij anni millesimi quingentesimi septuagesimi septimi, aut quamdiu illi in usu negotiationis cupri huiusque contractus fuerint, prout superius in secundo articulo est prolixius perscriptum.

Decimusquartus. Expirato praedicto omnium sedecim annorum spatio, vel transacto de intermittenda negotiatione cupri tempore, idque seruata forma solennis denuntiationis, ut supra commemoratum est, quidquid demum superfuerit remanseritque cupri tam simplicis quam selectioris in formam laminum vel semigloborum formati, id totum idem generosus Ulrichus Lincx totaque illa societas se per factores suos, aut alias quascumque subordinatas personas tunc ultra emporium Craccouiense neque aqua amplius defluitaturos, neque terra per vectores alio missuros et euecturos firmissime obstrinxit, verum instar aliorum externorum mercatorum, se omnem restantem cupri summam, nullibi praeterquam Craccouiae, idque uero et non simulato venditionis contractu, sub iuris iurandi religione uendituros submisit et quidem non maiori, quam eo, quo supra perscriptum et constitutum est praetio.

Nos itaque Sigismundus Augustus rex animaduertentes, praeinsertam transactionem una cum ipsius articulis aequitati esse consentaneam, ex certa scientia, gratia et deliberatione nostra regia in omnibus punctis, articulis et conditionibus approbandam, ratificandam et confirmandam duximus, quemadmodum praesentibus approbamus, ratificamus et confirmamus, decernentes omnia et singula in praesenti transactione ipsiusque articulis contenta, robur debitae firmitatis obtinere debere. In quorum omnium et singulorum fidem et euidentius testimonium, sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Vilnae, die quindecima mensis Septembris, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo, regni vero nostri tricesimo primo. — Sigismundus Augustus rex sst.

Oryginał pargaminowy. Na pasku pargaminowym wisi mała pieczęć koronna z czerwonego wosku. (Żebrawski II. N. 78).

765. 1566. die 25. m. Iunii, in Lublin.

Sigismundi Augusti regis Poloniae decretum, inter proconsulem consulesque Casimirienses et conventum ad s. Catharinam de laneis quibusdam litem dirimens.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogithiaeque dominus et heres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis. Posteaquam deuoluta esset ad nos per appellationem a sententia commissariorum nostrorum causa inter famatos proconsulem, consules totamque communitatem ciuitatis nostrae Kazimiriensis, Cracouiae contiguae, actores et venerabilem ac religiosos Stanislaum Iendrouium prouincialem totumque conuentum sanctae Catherinae, ordinis Heremitarum Kasimiriae consistentem, citatos, occasione quatuor laneorum agri ante ciuitatem Kazimiriensem circa fluuium dictum Czizowa sub monte Lassoczino consistentium, vigore litterarum consensus nostri super redemptionem eorundem laneorum de manibus citatorum per actores faciendam, iuxta literas priuilegij originalis diui Kazimiri Magni regis antecessoris nostri locationis villae ciuitati Kazimiriensi concessorum, vti ea omnia in processu causae latius continentur, in terminoque ad relationem nostram hucusque continuato, nos per consiliarios et iurisperitos nostros processu eius causae ac juribus et priuilegijs et controuersia partium coram consiliarijs nostris habita, examinatis et reuisis, comperimus, priuilegijs commemorati diui Kazimiri regis de data Cracouiae die sanctae Magdalenae anno Domini millesimo trecentesimo septuagesimo emanatis, concessam fuisse facultatem ciuitati Kazimiriensi locandi villae in loco rubetorum sub monte Lassoczino penes piscinam nostram ante Kazimiriam sito, atque secundum praescriptum quietationum ratione tredecim mansorum villae eiusdem ciues Kazimirienses censum annuum vndecim scotorum de quolibet manso ad magnam procurationem in hunc vsque diem pendere, excepto laneo libero Ioanni dilecto iuxta dispositionem eiusdem priuilegij donato, qui postea cessionem juris sui communitati ciuitatis Kazimiriensis fecit, neque proconsulem et consules aut quasuis alias personas citra consensum totius communitatis ciuium Kazimiriensium potuisse aliquos mansos ab ea villa conuentui sanctae Catherinae conferre, legare aut quomodocunque alienare. Ideoque decernimus, posteriora priuilegia antecessoribus venerabilis et religiosorum Stanislai prouincialis ac conuentui sanctae Catherinae ordinis Heremitarum concessa, non posse derogare prioritati priuilegij super totum et plenarium jus villae praenominatae, ciuitati Kazimiriensi jure haereditario et perpetuo a diuo Kazimiro rege donatae, neque ciues Kazimirienses in suo jure praescribere potuisse ob id, quod hactenus in possessione conferendorum censuum ad magnam procurationem secundum dispositionem eiusdem priuilegij existant, atque ex ea ratione proconsul et consules totaque communitas ciuitatis Kazimiriensis quatuor mansos agrorum superius recensitos, de quibus controuersia intercessit, secundum praescriptum litterarum consensus nostri de manibus venerabilis et religiosorum Stanislai prouincialis ac conuentus sanctae Catherinae redi-

mere debent. Ad quam quidem redemptionem, vt juris est, faciendam, generosos Hieronimum Buzinski zupparum nostrarum Cracouiensium praefectum, Mathiam Blesczinski magnum procuratorem arcis nostrae Cracouiensis, Sigismundum Palczewski vicecapitaneum Cracouiensem, Petrum Strzala Oszwieczimensem et Zathoriensem iudicem et Iostum Ludouicum Decium secretarium nostrum, orborae Illcussiensis praefectum, commissarios nostros, vnius duorumue absentia non obstante, designamus, vt ij secundum praescriptum litterarum tam decreti huius quam consensus prioris nostri negocium exempcionis quatuor laneorum praefatorum feria secunda post festum sancti Bartholomei proxima exequantur. Expensas littis inter partes compensamus hoc nostro decreto mediante. Datum Lublini in conuentu regni generali feria tertia in crastino festi s. Ioannis Baptistae, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri anno trigesimo septimo. — Valentinus Dambienski r. P. cancellarius sst. — Relatio magnifici Valentini Dembienski de Dembiani regni Poloniae cancellarij etc.

Z kopii zawartej w rękopisie Codex iurium et priuilegiorum civit. Casimiriae, na str. 120.

766. 1568. die 18. m. Iunii, in Mogiła.

Pactum abbatis et conventus monasterii Mogilensis cum proconsule consulibusque Cracoviensibus de pascuis quibusdam »Błonie« dictis.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Martinus Bialobrzeski Dei gratia episcopus Laodicensis, sufraganeus Cracouiensis, abbas, Ioannes prior, Petrus subprior, Stanislaus factor, Stanislaus cantor, Christopherus confessor et bursarius totusque conuentus monasterii in Mogila, ordinis Cisterciensis, in monasterio Mogilensi ad sonum campanae in loco capitulari capitulariter congregati et capitulum representantes, vniuersis et singulis, presentes literas visuris, lecturis pariter et audituris notum facimus, quia nos euitare cupientes anfractus litium, quae inter nos et consules Cracouienses et antea exoriebantur et nunc exortae ab aliquot annis erant, de et super iure et interesse pascendi in certa parte pascuorum seu campi vulgariter Blonie nuncupati, qui campus alias Blonie fuit et est hereditarius ciuitatis Cracouiensis, penes prata villae nostrae Czerzini situs, sed tantum pascua ipse solus tabernator seu posessor tabernae nostrae vulgariter Kamienna nuncupatae, penes Kamienni mosth sittae, ab antiquo tempore libera semper cum famatis dominis proconsule et consulibus totaque vniuersitate ciuium ciuitatis Cracouiensis habuit. Racione quorum pascuorum concordiam et amicabilem compositionem sub inferius descriptis condicionibus fecimus, quod nos iuri nostro et monasterii nostri pascendi armenta, peccora et pecudes, quod ius ad tabernam nostram hereditariam Kamienna dictam, in hac parte campitantum pertinebat, qui sepibus et fossis munitus est iam a ciuibus Cracouiensibus et ad prata conuersus, cessimus et renunciauimus, prout per praesentes cedimus et renunciamus perpetuo. Pro quo quidem iure pascendi armentorum et peccorum ex taberna nostra Kamienna in huiusmodi certa parte

pascuorum seu campi, vulgariter Blonie nuncupati, ciuitatis Cracouiensis proprii, quae sepibus et fossis munita est, praefati domini proconsul et consules totaque vniuersitas ciuium ciuitatis Cracouiensis nobis et toto conuentui Mogilensi quingentos florenos peccuniae numeri et monetae polonicalis, triginta grossos pecuniae in quemlibet florenum computando, dederunt et realiter ac in numerata peccunia persoluerunt. Quam peccuniam nos ab illis accepimus et in utilitatem monasterij conuertimus, nam edificauimus pro ista pecunia piscinam magnam penes monasterium in loco, qui dicitur Kopaniecz, et in eadem piscina molendinum, et quamuis maiori sumptu, tamen haec peccunia illic conuersa auxilio magno fuit, quod stagnum cum molendino maiorem multo vtilitatem adferet monasterio, quam praefata pars pascuorum. Et nihilominus tabernator seu possessor eiusdem tabernae Kamienna pro tempore existens, in toto reliquo campo alias Blonie versus villam Dambie et Cracowiam, qui sepibus et vallis non est circumdatus neque circumdabitur iam vltra a dominis proconsule et consulibus ac ciuibus Cracouiensibus, seu in pascuis alias Blonie ciuitatis Cracowiensis libera pascua suorum tantum propriorum armentorum et peccorum ac pecudum perpetuis futuris temporibus, absque aliquo impedimento proconsulis et consulum totiusque vniuersitatis ciuium Cracouiensium, semper habebit, iuxta antiquam concordiam per antecessores nostros cum antecessoribus ipsorum consulum factam, et per confirmationem serenissimi olim domini Casimiri Dei gratia regis Poloniae etc. nobis et monasterio nostro concessam, in qua limites ciuitatis cum taberna lapidea et cum hereditate monasterii villae nostrae Czerzini, nec non libertates domorum, macellorum et institarum nostrarum omnium sunt descriptae. Cui priuilegio in nullis conditionibus ibidem expressis, preter praesentem concordiam de iure pascendi in hac tantum partae, quae iam descripta est, inter nos factam, derogare nolumus, immo huiusmodi priuilegium in suo robore et integritate ac firmitate permanere volumus. Quod si haec pars campi seu pascuorum alias Blonie, quae nunc est fossis et sepibus munita, in vsum communem ciuitatis Cracowiensis pascendorum armentorum, pecudum et peccorum iterum venerit et redierit, extunc tabernator eiusdem tabernae pro tempore existens, libere et licite absque aliqua contradictione ciuium Cracouiensium tantum sua propria armenta, peccora et pecudes iuxta antiquam consuetudinem in eadem parte pascuorum, quae nunc est fossis et sepibus munita, ius pascendi habebit. Praeterea domini consules et ciues Cracouienses non poterint nec possint in posterum hanc partem campi alias Blonie fossis et sepibus munitam, in vsum pascendorum equorum, id est, na pastewnik conuertere, propter damna et incommoda, quae possint ex hoc euenire pratis et campis eiusdem tabernae nostrae et monasterii Mogilensis ac villae nostrae hereditariae Czerzini. Insuper praefata pars pascuorum, quae fossis et saepibus a dominis consulibus Cracouiensibus est munita, ad omnem aliam vtilitatem illorum ab ipsis consulibus conuerti potest, excepto pastewnik seu vsu pascendorum equorum, quem vsum magnificus dominus Stanislaus Miskowski de Mirow, palatinus et capitaneus generalis Cracouiensis etc. modernus dictae partis Blonie sepibus communitae ex concessione dominorum proconsulis et consulum Cracouiensium possessor, ad vitam suam duntaxat habebit. Quae omnia et singula superius in praesenti priuilegio de-

scripta, nos cum conuentu nostro ac successoribus nostris et ipsi domini proconsul et consules ciuitatis Cracouiensis, pro tempore existentes, firmiter et inuiolabiliter vicissim in perpetuum seruare tenebimur et obligati erimus. In quorum omnium et singulorum premissorum fidem et testimonium sigilla monasterii et conuentus nostri praesentibus sunt appensa. Actum et datum in monasterio Mogilensi feria sexta ante festum sancti Ioannis Baptistae proxima, anno a natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo. Praesentibus ibidem venerabili et nobilibus dominis Iacobo Lipniczki canonico Sandomiriensi, Petro de Noua ciuitate notario publico, Bartholomeo Bialobrzeski, Stanislao Poplawski et aliis quam plurimis testibus fide dignis, ad eandem concordiam vocatis et rogatis.

Oryginał pargaminowy. Na sznurkach z białego i różowego jedwabiu wiszą dwie pieczęcie podługowate w puszkach blaszanych, jedna opata mogilskiego, druga klasztorna.

767. 1570. die 7. m. Iulii, Varsoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae civibus Casimiriensibus mandat, ne aggerem in ripa fluvii Vistulae villam Grzegorzki versus exstruant.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis ac vniuersae communitati ciuitatis nostrae Cazimiriensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles dilecti! Edocti sumus ex relatione certorum consiliariorum nostrorum, fidelitates vestras palos in rippa Istulae ciuitatem illam alluentis, e regione villae Grzegorzkj pro extruenda munitione siue aggere in graue damnum et praeiudicium non solum nostrorum, verum etiam magnifici Ioannis Fierlei de Dambrowicza palatini Lublinensis, regni nostri marszalci, Rohatinensisque capitanei, tum famatorum proconsulis, consulum totiusque communitatis ciuitatis nostrae Cracouiensis bonorum infigi caepisse. Nos vero praecustodientes, ne aliquod periculum damnumque bonis praenominatis exinde inferatur, mandamus fidelitatibus vestris serio et sub paena duorum millium aureorum Hungaricalium, fisco nostro irremissibiliter succumbendorum, praecipientes, vt ab edificatione munitionis siue aggeris praefati tum ab infixione palorum in rippa memorata omnino abstineant, nec quidquam contra praesens mandatum nostrum amplius committant, ita ne de caetero apud nos eo nomine conquerendi vlla occasio praebeatur. Pro gratia nostra debitoque suo ac sub paena praenominata aliter ne fecerint. Datum Warszouiae in conuentu regni generali, die septima mensis Iulij, anno Domini MDLXX°, regni vero nostri anno XXXXI°. — Ex proprio sacrae regiae maiestatis mandato.

Oryginał papierowy, opatrzony wielką pieczęcią koronną, wyciśniętą na samym dokumencie poniżej tekstu.

768. 1570. die 21. m. Augusti, Cracoviae.

Ministerialis terrestris Cracoviensis relatio opis latae ab incolis villarum Grzegorzki et Dąbie, in ripis fluminis Vistulae reficiendis.

Vozny zyemsky Krakowsky opatrzny Maczyey Goworek y s slyachethnymi Ianem Regnowskym y Iendrzeiem Zurowskim przed vrzendem groczkym staroszczym Krakowskim y surrogatora thegosz tho vrzendu staroscziego Crac. zeznaly, ysz themu tho woznęmu y slyachczye s strony slawnich burmistrza y radi Crac. swiadczono we srzodę nazaiutrz po swieczye Wniebowzyeczya panny Mariey therasz przeslego, a tho na then czasz, gdy imieniem vrodzonego Ludwika Dyczego, wielkiego rzancze Crac. vrodzony Waczlaw Raczkowski burgrabia y Marczyn Woinowski wrothny zamku Crac. slyachetnim Barthoszęm Liszowskiem na rathuszu Crac. przi przerzeczonym woznym Goworku oddawaly mandath krolya iego mczy, aby pomoczy daly okolo przerwy, ktora z Vysly s starego meatu przesz wiess Dębniki sie obroczila, thedi thamze na rathuszu w thenze dzyen zarazem burmistrz y rada Crac. czynyącz dosycz roskazanyv krolia iego mczy, tak za pierwszym iako y za therazniejszimi mandathy krolia iego mczi okazaly tho y swiadczyli sye, ysz z Grzegorzek a z Dąbya poddany radziecz Crac. dziesyecz wozow y szesznasczye piessych robyli y wozyly ieden dzien po dziewiączy, po ossmy, po siedmi forach, iako ktori mogl; item czisz z Grzegorzek y z Dąbya drugy dzien wozyly sziedm wozow y sesznasczye piessych ieden dzyen thakiesz po dziewiaczy, po ossmy y po sziedmi forach; item trzeciego dnia czysz z Grzegorzek y z Dąbya trzy wozy takze po dziewiaczy, ossmy, syedmy; item s Czarney wssy, s Pulwssy, s Czarnei vlicze wozow dwadzieszcya dwa dny robily, na kazdy dzyen po dziewiaczy, ossmy, sziedmy, a piessych syedmnasczye z graczami y z łopatami in Martyo. Thilie daly do przerwy na pomocz wielkiemu rzanczy in anno Domini praesenti millesimo quingentesimo septuagesimo; a therasz in Augusto swyadczyly syę, ze gotowy szą dacz y kosthem swim spusczycz pyeczdziesziath promow themu tho wielkiemv rzanczy do teyze przerwy rumu, to iest drobnego kamyenya, ieslybi thego iescze wieczey potrzeba bilo; ieslibi thesz czasz zniosł, thedi obieczaly y postąmpily dacz tilo, ilyeby potrzeba bilo. Swiadczono tesz s strony thegosz to burmistrza y radi Crac. yze thęnze vrodzony Ludwig Dycz wielki rząncza Crac. kamienya gotowego, ktori gornyczy mieiszczy nalamali dla poprawienya drog na burky pulpietha pulstoska, tamze v gory zabracz y besz wiadomosczy ych kazal wziącz. A yz thy rzeczy tak a nie inak s strony rady Crac. y poddanych ich sie dzialy, thedy themu woznęmu y sliachczie iesth oswiatczono. Actum in castro Cracouiensi feria secunda ante festum sancti Bartholomei apostoli proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo. Albertus Borz . . . notarius c. C.

Dokument papierowy, przechowany w cechu paśników Krakowskich. Pieczęć, która na samym dokumencie poniżej tekstu wyciśniętą była, wykruszona.

769. 1570. die 22. m. Septembris, Varsoviae.

Sigismundus Augustus rex Poloniae proconsuli consulibusque Cracoviensis mandat, ne pascua communia privato destinent usui.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Mazouiae, Samogiciaeque etc. dominus et heres. Famatis proconsuli, consulibus ciuitatis nostrae Cracouiensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati fideles nobis dilecti! Queritur grauiter communitas ciuitatis nostrae Kleparz tum etiam et incolae villae nostrae Rakowicze suo et praedij nostri in eadem villa Rakowicze nomine, impediri se a fidelitatibus vestris in vsufructu (in quo semper ab antiquis temporibus fuerint) pascuorum ante ciuitatem nostram Craccouiensem iuxta villam Czyrzyny, Dambie etc. sittorum, eademque pascua per fidelitates vestras priuatis personis in possessionem dari et in priuatum suum vsum, videlicet agros, hortos et id genus alias vtilitates suas propria authoritate conuerti. Quod cum imprimis in magnum damnum praedij nostri regij incolarumque villae nostrae Rakowice, tum etiam graue praeiudicium et maximum incommodum tam praedictae communitatis ciuitatis nostrae Kleparz, quam etiam communitatis vestrae ciuitatis nostrae Cracouiensis fiat, mandamus fidelitatibus vestris omnino ita habere volentes, vt a priuato eiusmodi pascuorum vsu abstinerent, quinimo ipsimet dicta omnia pascua et si quae amplius in agros, prata, hortos et alias eiusmodi necessitates conuersa essent, in communem omnium tam communitatis vestrae ciuitatis nostrae Cracouiensis, quam etiam nostrum et aliorum superius nominatorum vsum secundum antiquum morem et consuetudinem restituant. Si enim secus fecerint, mandauimus generoso Ludouico Decio, magno procuratori arcis nostrae Cracouiensis, vt is tanquam tenutarius bonorum nostrorum et reipublicae regni nostri, vti iam pro debito officij sui cepit, omnia pascua in agros et alias priuatas necessitates in damnum et praeiudicium tam nostrum quam caeterorum supranominatorum conuersa, iterum in pascua redigat et in integrum restituat, incolasque nostros vna cum praedio nostro regio villae Rakowice ac communitatem ciuitatis nostrae Kleparz iuxta antiquam consuetudinem in vsufructu dictorum pascuorum contineat et ex officio suo defendat. Ne itaque huic voluntati nostrae in nullo fidelitates vestrae resistant, ipsique pocius per se eam exequantur et exequi curent, nec praedicta prata a libero vsu communitatis Cracouiensis et aliorum ad eadem prata interesse habencium alienent, alienareque deinceps quouis modo audeant, fidelitatibus vestris serio et sub paena quatuor millium aureorum Vngaricalium, fisco nostro irremissibiliter applicandorum, mandamus. Datum Warszauiae die XXII mensis Septembris, anno Domini MDLXX, regni vero nostri XLI. — Sigismundus Augustus rex sst.

Dokument papierowy, opatrzony mniejszą pieczęcią koronną, wyciśniętą na samym dokumencie poniżej tekstu.

770. 1570. die 10. m. Novembris, Varsoviae.

Pactum proconsulis consulumque Cracoviensium cum Wolfgango Paller et successoribus Leonardi Weiss, civibus Augustanis, de mercatura aeraria et plumbaria factum.

Oryginał pargaminowy, opatrzony małą pieczęcią koronną z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z białego, żółtego, różowego i niebieskiego jedwabiu.

Jestto układ tej samej treści jak poprzednie NN. 762, 763 i 764, zawarty z Wolfgangiem Pallerem i spadkobiercami Leonarda Weissa na lat szesnaście, to jest od d. 1 stycznia 1571, do dnia 1 stycznia 1587, a to za wynagrodzeniem rokrocznem po 800 złp.

771. 1577. die 30. m. Septembris.

Succamerarii terrae Cracoviensis decretum, inter villas Wola duchacka, Łagiewniki et Ianowa wola fines constituens.

Faelix Czersky de Czersl iudex et Iacobus Dębyensky de Dębyani subiudex terrestres Craccouienses generales, significamus tenore praesentium, quorum interest, vniuersis et singulis, harum notitiam habituris, quia dum et quando in iuditijs colloquiorum generalium Craccouiensium vna cum dignitarijs et officialibus terrae Craccouiensis, ad eadem iuditia colloquialia Craccouiensia pertinentibus, feria secunda post festum sancti Michaelis archangelj proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octauo iudicialiter praesidebamus, extunc oblatae sunt ad iuditium colloquiorum generalium Craccouiensium et ad acta praesentia, litterae pargameneae graniciales infrascriptae nomine et pro parte famatorum proconsulis et consulum, aduoccatj, scabinorum totiusque communitatis ciuitatis Kasimiriensis circa Craccouiam sittae, per honoratum Ioannem Gora notarium ciuilem Kasimiriensem, titulo et sigillo generosi dominj Stanislaj Czykowsky de Woyslawicze, succamerarij terrae Craccouiensis generalis munitae, manuque propria eiusdem succamerarij terrae Craccouiensis subscriptae, omni vitio suspitionisque nota carentes, quarum quidem litterarum tenor de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

Acta sunt haec in loco campestri granitiali differentiarum, inter haereditates bonorum et villarum Wolya venerabilis Mathej Regiomontanj, praepositj ecclesiae sancti Spiritus Craccouiae sittae, et sui conuentus, ac etiam Lagewniky tenutae et possessionis illustris et magnifici Valentini Dębyensky de Dębianj, castellanj Craccouiensis, ad eandem castellaniam Craccouiensem pertinentis, ab una, et fundum seu agros dictos Ianowa Wolya, ciuitatis Kasimiriensis haereditarios, partibus ex altera, circa riuulum dictum Bonarka sub monte eiusdem ciuitatis Kazimiriensis, feria secunda post festum s. Michaelis proxima, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, coram generoso domino Stanislao Czykowsky de Woyslawicze, succamerario terrae Craccouiensis generali, paenes fossatam et riuulum dictum Bonarka, diuidentem hereditates Wolya, Lagewniki et fundum seu agros ciui-

tatis Kasimiriensis dictum Ianowa Wolya, in quo quidem loco differentiarum generosus Stanislaus Czykowsky de Woyslawicze, succamerarius terrae Craccouiensis, iurisditionem suam succamerarialem granicialem, nemine eandem praepediente, immo per venerabilem Matheum Regiomontanum, praepositum ecclesiae sancti Spiritus Craccouiae sitae, una cum suo conuentu tanquam villae Wolya haeredum, coram eodem generoso domino Stanislao Czykowsky succamerario terrae Craccouiensis personaliter in loco differentiarum stante, consentiente et scopulum parietalem seu acialem penes eandam fossatam in fundo suae villae Wolya agnoscente, fundauit, eandemque fundationem iurisditionis offitij suj succamerarialis ministeriali terrestri Craccouiensi, prouido Ioanni Gruska de Lincze iuxta iuris communis formam proclamare mandauit. Qui ministerialis terrestris prouidus Ioannes Gruska eiusmodi fundationem iurisditionis se proclamasse recognouit, praesentibus magnifico et generosis Valentino Dębyensky de Dębyani, castellano Craccouiensi, bonorum villae Lagewniky possessore et tenutario, Iacobo Debyensky de eadem Debyany, subiudice terrae Craccouiensis, Alberto Zakrowsky, Martino Szczigyelsky, Venceslao Debyensky, Ioanne Russinowsky etc. et alijs quam plurimis fide dignis testibus, circa praemissa existentibus, factae sunt perpetuae et irreuocabiles granities, ac scopuli de terra errectj sunt inter bona suprascripta villae Wolya, praefatj praepositi et sui conuentus sanctj Spiritus Craccouiae sitti, haereditaria, et Lagewniky ad castellaniam Craccouiensem ex antiquo pertinentia, tenutae et possessionis praedicti magnifici castellanj Craccouiensi, ex vna, ac fundum seu agros dictos Ianowa Wolya, ciuitatis Kasimiriensis haereditarium, partibus ex altera, per praefatum generosum Stanislaum Czikowsky, succamerarium terrae Craccouiensis, in hunc, qui sequitur, modum. Inprimis post fundatam iurisditionem succamerarialem et eius proclamationem, per praedictum generosum Stanislaum Czykowsky succamerarium terrae Craccouiensis, sunt de terra errectj et sipati scopuli tres aciales, diuidentes haereditates superius nominatas, vnum videlicet acialem in fundo villae Wolya paenes fossatam versus eandem villam Wolya, secundum in extremitate seu fine agrorum ciuilium Ianowa Wolya nuncupatorum, tercius scopulus acialis ex opposito eorundem duorum circa riuulum dictum Bonarka, ex parte villae Lagewniky, a quibus scopulis acialibus tendunt granities per rubeta ac loca humida, et errectj sunt scopulj de terra, unus post alium sese subsequentes, numero decem septem, vsque ad superfitiem montis villae Lagewniky versus meridiem, et intra vias, quae tendunt de Kasimiria ad Lagewniky in sinistram partem, sippatus est scopulus vnus, a quo tandem scopulo pertranseundo easdem vias ventum est vsque ad fossatam, vbi decimus octauus scopulus de terra errectus est, a qua fossata et scopulo praefato tendunt et de terra errectj sunt scopuli recto tramite vnus post alium per agrum antea ciuilem ciuitatis Kasimiriensis, numero nouem, a quibus tandem scopulis parietalibus tendunt et de terra erectj sunt alij scopulj vnus post alium uersus occidentem per prata antea ad ciuitatem Kasimiriensem pertinentia, numero itidem nouem, ad riuulum, quo aqua in molendinum submontaneum defluit, ex flumine dicto Wilga eductum, quo riuulo paruo tandem pertransito tendunt scopulj et de terra sunt errectj inter praefatos agros, prata, rubeta, unus post alium recto tramite numero tredecem usque ad scopulos tres aciales, diuidentes haereditatem Lagewniky exclusiue ab agris seu fundo ciuitatis Kasimiriensis. Quae granities finitae et determinatae sunt circa flumen magnum dictum Wilga, ubi et in quo loco scopulj tres aciales sippatj et de terra errectj sunt, duo insimul scopulj aciales, unus ex eis in fundo et haereditate villa Lagewniky versus meridiem, alter in fundo ciuilj versus septemtrionem, circa flumen magnum dictum Wilga, et tertius scopulus acialis ex opposito eorundem duorum post ripam fluminis Wilga versus occidentem. Post quam quidem determinationem praefatarum granicierum circa ultimos scopulos aciales tres famatus dominus Stanislaus Pukal, protunc proconsul ciuitatis Kasimiriae cum duobus consulibus, aduoccatus cum duobus scabinis et duobus ex communitate eiusdem ciuitatis et sex testibus nobilibus iuramentum corporale iuxta statutj dispositionem et juris communis obseruantiam praestiterunt in eam juramentj rotam, quod ipsi tanquam actores nihil terrae et fundi villae Lagewnikj addimerunt, nec ab ea haereditate alienauerunt, nec ad fundum ciuilem Kasimiriensem appropriauerunt. Quibusquidem taliter finitis et determinatis granitiebus, praefatus generosus Stanislaus Czykowsky succamerarius terrae Cracouiensis, ministerialj terrestrj praefato proclamare mandauit, vt si quis sit, qui huiusmodj determinationj granitierum contradicere vellit, nunc contradicat; quibus cum nemo contradixit, inherendo statuto communj regnj in talibus obseruato, authoritate sua ex officioque suo succamerarialj easdem granities, limites et scopulos inter partes praefatas earumque bona modo praemisso iuridice et offitiose factas, et per neminem praepeditas aut denegatas, approbauit, ratificauit roburque perpetuae firmitatis imposuit. Actum et datum anno et die, quibus supra. Stanislaus Czykowsky de Woyslawicze, succamerarius terrae Craccouiensis generalis manu propria idem qui supra subscripsit. In cuius rei fidem et euidentius testimonium sigilla nostra praesentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die, quibus supra. Praesentibus: reuerendissimo in Christo patre Petro Miskowsky de Mirow, Dej gratia episcopo Craccouiensi, nec non illustribus, magnificis ac generosis Valentino Dębyensky de Dębyanj, castellano Craccouiensi, Wartensique capitaneo, Petro Zborowski de Zborow pallatino et generalj Craccouiensi capitaneo, Stanislao Plaza de Msticzow, capitaneo in Oczyecz, in loco magnifici Ioannis comitis in Theczyn, castellanj Woynicensis, Nicolao Firliey de Dambrowicza castellano Byecensi, Christophero Komorowsky de Żywiecz, castellano Osuecimensi, Ioanne Zebrzidowsky in loco generosi Sigismundi Zebrzidowsky, tribunj terrae Craccouiensis, Stanislao Czikowsky de Woyslawicze, succamerario terrae Craccouiensis, Martiano Chelmsky vexilifero terrae Craccouiensis, Stanislao Męzik Słabosz de Putnyowicze dapifero terrae Craccouiensis, Sandecensique capitaneo, Stanislao Garnisz subdapifero terrae Craccouiensis, Sebastiano Brzezinsky notario castrensi capitaneatus Craccouiensis, in loco generosi dominj Gregorij Braniczky venatoris terrae Craccouiensis, capitaneique Nyepoloniciensis, Stanislao Inualdsky tribuno Osuiecimensi et alijs quamplurimis nobilibus fide dignis circa praemissa tunc existentibus. — Correctum cum actis per Russinowszki. — Ioannes Kmitha notarius t. Cracouiensis manu propria spt.

Dokument pargaminowy. Pieczęcie oderwane.

PARS QUARTA

continet

RATIONES ACCEPTI ET EXPENSI CIVILIS.

1517.

Regestrum perceptorum.

D. Ionheri: Iohannes Kyslingk, Paulus Kaffman, annus ipsorum simul secundus.

		mr.	gr.
1.	Relicta in paratis post racionem	3146	5½
2.	emonita ex debitis relictis	62	24
3.	cellarium Szwydnyczense	(151	6½)
4.	pontale a curribus, wagenczoll	281	12
5.	vinorum prouentus, weyngelth	(701	35½)
6.	vendiciones censuum et leybscinse nihil	—	—
7.	vendiciones laterum	(140	10)
8.	calx vendita	(119	22)
9.	vendicio tegularum*)	(94	18)
10.	currus potabilium, schrottwagen	403	36
11.	braxature, roergelth	443	16
12.	quaternarij, czoppengelth	143	36
13.	exactio ciuilis, geschoes	480	21
14.	aduocatia: Casper Krissker	30	—
15.	ius ciuile	30	—
16.	ville ciuitatis Gregersdorff	45	—
17.	pensa maior ciuitatis	82	8
18.	forum salis	22	43½
19.	conflatorium argenti, brenngadem	48	5
20.	habitacio brenner	13	—
21.	pensa minor cum sepifusorio	62	24
22.	quatuortempora rorngelth	68	23
23.	vendicio canalium de rorhaws et lignorum de czimmerhoff ac roborum	10	—
24.	balnea duo ciuitatis: Iudeorum, Cornutum	87	24
25.	pannitondia, schergaden	34	—
26.	domus vendicionis pellificum	26	—

*) Od tej pozycyi począwszy wszystkie następne zamieszczone są w księdze rachunkowej mylnie w dziale „Expositorum“, skąd je tu przenosimy, następują zaś dalej same pozycyje wydatków, które odsyłamy do działu „Expositorum“.

	mr.	gr.
27. stuba et cellarium sub domo pellificum	10	—
28. quartczoll a pannis hospitum	25	37½
29. pene pro excessibus, dy bussen	13	36
30. fenum venditum	8	—
31. instite proprie, erdzcinse von 6 kaffkamern	7	36
32. camere pannorum proprie, 5 kaffkamern	16	24
33. instite proprie, 7 reichkromen der stadt	25	24
34. domus proprie in ciuitate	60	—
35. domus proprie extra ciuitatem	53	—
36. census terragius de domibus, erdzcinss	27	40
37. census terragius ex ortis, agris et fossatis	24	14
38. stroza piscium, census perpetuus etc.	17	32
39. pasture ciuitatis, weiden	7	—
40. piscina ciuitatis circa cimiterium Iudeorum	—	—
41. septem domus circa Grodek in Grunda	8	—
42. hec non cadunt ad racionem ciuitatis, sed solum propter memoriam ponuntur, ne pereant, sed notarius ea emonet et soluit infrascriptis.		
43. census communes ciuitatis	276	12
44. in schmetterhawse vendentes	67	9
45. nundinarij, iarmarkther	12	14
46. census ex tugurijs circa muros ciuitatis, ex ortis et domibus extra ciuitatem, quos campanator pretorij ad quelibet quatuortempora colligit et emonet	22	1
47. tuguria circa muros ciuitatis, ex quibus campanator pretorij census emonet	14	—
48. ex ortis et domibus extra ciuitatem, quos campanator pretorij emonet	8	24
razem	(7432	47½)
a po strąceniu nadzwyczajnego dochodu z poz. 1,	3146	5½
zostaje	4286	42

1. Floreny węgierskie liczone są po 38 gr. i po 42 gr.

3. Piwnica świdnicka, która była dotychczas wydzierżawianą, objętą została we własną administracyję miasta. Lonherowie oddali ją Stanisławowi Karniowskiemu z warunkiem, iż miasto zakupować mu będzie piwo świdnickie do wyszynku, on zaś da miastu za każdą beczkę piwa po 5 grzywien. W ciągu lat dwóch t. i. od 11 marca 1517 do soboty przed św. Zofią 1519, zakupiło miasto 185 beczek piwa świdnickiego za 522 mr. 35 gr. (beczka po 2 mr. 40 gr.), z czego Karniowski wyszynkował beczek 165. Wpłynęło ze sprzedaży tych beczek 825 mr. z czego, strącając wydatek na ich zakupno 522 mr. 35 gr. z uwzględnieniem wartości niesprzedanych jeszcze 20 beczek po 4½ fpol. co czyni 56 mr. 12 gr. pozostało zysku za lat dwa 302 mr. 13 gr. czyli za rok jeden 151 mr. 6½ gr. Rachunek ten zapisany jest dopiero pod rokiem 1518.

4. Trzymał to cło w dzierżawie Ian Kyslink za 450 fl. rocznie.

5. Wyniosło to czopowe od wina w ciągu lat dwóch 1517 i 1518 złotych 2245 gr. 17, czyli za rok 1122 złp. 23½ gr. czyli 701 mr. 35½ gr.

9. Wypalono w ciągu lat dwóch 1517 i 1518 okrągłych dachówek 440 tysięcy, które sprzedawano po 2 złp. zaś dachówek płaskich 30½ tysiąca, które sprzedawano po 3 złp. Nie wszystko jednak sprzedano. Dochód dwuletni podany pod rokiem 1518 w kwocie 188 mr. 36 gr.

8. Wypalono w ciągu lat dwóch 1517 i 1518 ośm pieców przed Nową Bramą, sprzedawano zaś skrzynię wapna po 10 gr. zaś szefel po 6 gr. sprzedano w w ciągu lat dwóch za 238 mr. 44 gr. resztę obrócono do budowli miejskich.

7. W dwóch cegielniach w Dąbiu i „czw Walen“ wypalono w ciągu lat dwóch 1517 i 1518 ośm wielkich pieców cegieł, co czynić ma licząc taki wielki piec po 22,000, razem 2,045.000 (!?) czyli małych pieców 22 (!?) licząc mały piec po 14.000 cegieł (!?), sprzedawano zaś mały piec cegieł po 16 mr. dodając do każdego pieca 20 centnarów wapna. Sprzedano 17½ pieca za 280 mr. 20 gr. resztę obrócono na potrzeby miasta.

16. Wioska Grzegorzki wydzierżawiona Ianowi Kyslingkowi.

17. Brano na wielkiej wadze od centnara miedzi lub ołowiu po 1 denarze, na małej wadze od 100 centnarów po 3 gr. od pocięcia wielkich brył ołowiu (bryła wyżej 10 centnarów) po 2½ gr. od bryły.

19. Przetopiono w ciągu roku 4680 mr. srebra, brano od topienia po 4 denary od grzywny, od czyszczenia 5 den. od grzywny, od ważenia po 1 den. od grzywny. Liczono grzywnę czystego srebra po 6 złp. 15 gr. Dochód brutto z topni wynosił 79 mr. 47½ gr. a po strąceniu 7 mr. 40½ gr. za węgiel, drzewo i t. d. pozostało 72 mr. 7 gr. z czego ⅓ jako wynagrodzenie topnikowi.

21. Mniejszą wagę z topnią wosku dzierżawił Ian Kyslingk.

22. Rornego przynosił kwartalnie cyrkuł grodzki 3 mr. 33 gr. — cyrkuł rzeźniczy 6 mr. 32 gr. — cyrkuł sławkowski 4 mr. 22 gr. — cyrkuł garncarski 2 mr. 21 gr.

23. Rury sprzedawano po gr. 12.

24. Obie łaźnie były w dzierżawie po 43 mr. 36 gr. każda.

25. Obie postrzygalnie były w dzierżawie, jedna za 18 mr. druga za 16 mr.

29. Pena a pistoribus propter eorum excessum 4 mr. — a Resska et socijs suis, quia consulem in Cleparz vituperauit, 1 mr. 12 gr. — a quodam braxatore, quia depilauerat dominum suum 36 gr. — a domina Hannes Langowa, quia emebat avenam et econtra vendebat cum magno lucro contra preceptum dominorum 1 mr. 12 gr. — a Ioanne Szwob, quia dominum Michaelem Rpys ignominiosis et probrosis verbis iniuriasset 5 mr.

30. Sprzedawano rajcom wóz siana po 12 gr. Łąki przyległe do folwarku Iana Morstina rajcy wydzierżawiono mu za 4 mr. rocznie.

31. Kramy te niosły po 1 mr. 24 gr. rocznie.

32. Kramy te niosły po 3 i 4 mr. rocznie.

33. Kramy te niosły po 3 i 4 mr. rocznie, a jeden 6 mr. 12 gr.

34. Domy te niosły czynszu po 5, po 8, po 9 i po 10 mr. rocznie.

36. Czynsz ziemny nierówny wynosi po 1, 2 lub 4 gr. a z jednego domu Eberhardi Mewrer inter valvam Sutorum 7 wiardunków, balneum Salomonis płaci 1 mr. Bursa Ierusalem 1½ mr. Bursa Pisanorum 16 gr.

37. Ortus magnus ciuitatis niesie 9 mr. ortus circa balneum Wissle 5 mr. ortus circa cimiterium Iudeorum 1 mr. ortus circa Blecha 1 mr. 44 gr. ortus retro s. Nicolaum 1 mr. 24 gr. ortus ex opposito Noui claustri 1 mr. 24 gr. ortus (Pancracz Gutether) 30 gr. duo orti circa Fogelstange 1 mr. 24 gr. ortus super fossato circa valuam castrensem 2 mr. 12 gr.

38. Stroza 5 mr. Nieczieczа 3 mr. piscina Leypinger retro czimmerhoff cum orto concessa domino Ioanni Kysling ad tempora vite sue, — fossatum circa portulam Iudeorum, iacet vacuum, — agri et prata Masslowska retro ecclesiam Philippi et Iacobi in Kleparz 3 mr. 24 gr. — a prato in Pranthnyk 1 mr. — a planitie in Pranthnyk 8 gr.

39. Ante valuam s. Nicolai 5 mr. ante valuam Sutorum 2 mr.

41. Z domków tych niosły 3 po 2 mr. 4 po ½ mr.

42. Predicatori Almanorum: macellum carnium 2 mr. — domus in platea castrensi Sobielyss 6 mr. — ad hospitale infirmorum scholarium medietas et medium ad pretorium captiuis ad cippum: macellum carnium 2 mr. — communicantibus. Paul Gortler in testamento suo ordinauit mr. 6 census annui pro 4 scholaribus cum sacro ad infirmos ambulantibus et campanatoribus in his bonis: in domo aciali Michaelis tabernatoris in platea Sutorum, in quartali macelli Krincz, in instita aciali ex opposito, in domo Iobst Glacz; — monachis predicatoribus de domo penes scholam 3 mr. — ancillis servilibus nubere volentibus distribuende 30 mr. empte apud Iohannem et Laurencium Komorowsczy pro mille florenis pecunie Petri Salomonis et inscripte in et super advocacia in Vadowycze et alijs 7 villis annexis, — pro lumine ante Sacramentum in ecclesia b. Virginis 1 mr. et 1 mr. de domo Stanislai Pszonka in platea s. Floriani.

43. Pistores 23 per 36 gr. 34 mr. 24 gr. — vitreatores ante ecclesiam 10 per 24 gr. 10 mr. —

avenatores 6 mr. — alleciste 39 mr. — caseatrices 26 mr. 24 gr. — arvinarij 7 mr. 24 gr. — figuli 14 mr. 24 gr. — salicide 24 mr. — ferrarij sub brengadem 3 per 36 gr. 9 mr. — Czychy sub gaden 4 mr. — smigmatores per 15 gr. 13 mr. 18 gr. — luminatores 3 mr. — instita noua pro vendendis ferramentis 2 mr. 24 gr. — pileatores per 9 gr. 9 mr. 16. — tendlarij per 18 gr. 6 mr. — instite ante pretorium 34 mr. 21 gr. — instite in foro gallorum 18 mr. 11 gr. — instite penes luminatores 4 per 12 gr. 4 mr. — kuchler 4 per 12 gr. 4 mr. — nagler vnus per 12 gr. 1 mr. — holipones 1 mr. 33 gr. — fenatores per 12 gr. 4 mr. 36 gr. (Czynsze te liczone kwartalnie).

44. Cingulatores 4 mr. 24 gr. — albicerdones 9 mr. — bursifices, tinctores 14 mr. 10 gr. — corrigiarij 2 mr. 12 gr. — acufices 7 mr. 20 gr. — parchaniste 3 mr. 40 gr. — cultellifabri 2 mr. 24 gr. — ferrarie, eysnerynn 7 mr. 24 gr. — peplatirces 9 mr. 11 gr. — telatrices 6 mr. 36 gr.

45. Ante ecclesiam et in Cruce: Stanislai, Viti, Michaelis 4 mr. 8 gr. — in schmetterhaws, — forum salsorum piscium: in quadragesima 2 mr. 24 gr. in aduentu 3 mr. 30 gr. — ficcarij, feigenvorkawffer in quadragesima 1 mr. — husionum venditores in quadragesima 1 mr.

46. Dzierżawi Michałek za 22 mr. 1 gr.

47. Trzydzieści tuguria z czynszem po 12, 16, 18, 24 i 36 gr.

48. Dziewietnaście ogrodów i domków z czynszem po 6, 12, 20, 22, 24 i 30 gr. z tych jeden circa piscinas Nyeczicza in platea Rosarum, inny in acie circa Szlak eundo ad cimiterium Iudeorum, inny zwany globet sey Got, inny olim Gawron zwany.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. In mutuum data, gelt awsgelyhen	—	—
2. prata, dy stadwysen	19	35
3. avena empta, der haber	92	35
4. roermeister per se	47	12
5. laboratores sui	78	7½
6. ad curiam roermagistri empta	85	33
7. schrottmeister cum famulis	79	9
8. curia schrottmagistri	29	3
9. marstella cum aurigis	50	30
10. laboratores sui diurni*)	69	7½
11. ad curiam marstelle empta	8	2
12. ad pensam, yn dy grosse woge	15	4
13. carpentarius cum familia	131	27½
14. serrator	10	25
15. ad curiam carpentarij empta, in czimmerhoff	185	2½
16. faber curiarum Lorencz	5	—
17. muratores ciuitatis	103	6
18. lapides ad edificia, — vectura lapidum et arene, — pro arena	—	10
19. horreum cementi, kalkschewrne, fornaces, ligna ad fornacem, Shimek	89	18
20. lapides ad fornacem, crematur	79	41
21. horreum circa Dambie alias kapiczka, vectura argille	111	8
22. ligna empta ad kapiczkam, arena	107	25½

*) Ta pozycyja i następne zamieszczone są przez omyłkę w dziale „Perceptów“, zaś pozycyje „Perceptów“ tu mylnie pod „Exposita“ położone.

	mr.	gr.
23. Nicolaus czigelstreicher, tegularius	81	40
24. horreum tegularum, ligna pro tegulis cremandis, argilla et arena	66	½
25. reformacio viarum publicarum, bruccarij, lapides pro vijs	42	14
26. vectura lapidum et rum, arena	5	22½
27. mundacio fori et aliorum locorum ciuitatis	13	20
28. edificium commune	254	37
29. pretorij necessaria	167	24
30. dominorum itinerationes	—	—
31. nuncij missiles	4	3
32. honores regij	—	45
33. honores communes	64	46
34. vinum dono datum	9	18½
35. elemosina	9	6
36. exempciones censuum	1131	44
37. census hospitalis septimanalis	80	—
38. soluta pro antiquis	4	—
39. empta ad balneum Iudeorum	3	7½
40. empta ad balneum Cornutum	1	11
41. balneum in platea s. Stefani emptum	250	—
42. cirkelmagister, vigiles	50	32
43. lictores, campanator et canicida	137	12
44. precia officialium et famulorum pretorij	92	32
45. famuli proconsulis quatuor	28	—
46. vestitura officialium et famulorum	91	46
47. famulorum vestitura	16	39
48. census sacerdotum etc.	420	1
49. census ad vitam, leybczinse	126	42
razem	4552	10½

3. Owies kupowany był po 4, 4½, 5½, 6, 6½ i 7 gr. za mierzycę. Mierzyca liczona po trzy korce.

4. Rurmistrz pobiera tygodniowo po 36 gr.

6. Kupowane są schindnegel, lattennegel, halbretnegel i bretnagel. Lapis vnslet po 14 gr. — 1 floss holcz po 2 mr. 1½ gr. 2 mr. i 2 mr. 24 gr. — kopa bretnali po 1 gr. 6 den.

8. Kleine gurtseile po ½, grosse gurtseile von 30 lufftrum 30 gr.

9. Wydatek tygodniowy wynosi zrazu po 40 gr. następnie po 38 gr.

11. Ein schok stricke lyczaky 2½ gr. ein steyn vnslet` 12 gr. 1 quart. ein schlitten 10 gr. ein wagen strohe 4 gr. ein rad 5 gr. eine tunne wagenschmer 20 gr.

12. Vor ein flosse holcz 3 mr. 13½ gr. vor 2 flosse erlenholcz 4 mr. 29½ gr.

15. Vor 1 eiche 8 gr. 5 den. 1 fessel schindnegel 1 flor. 1 brett per 11 quart. 1 schock brettnegel per 8 quart. 1 schock sparren 5 mr. 30 gr. 1 tausent schindel per 7 quart. vor 1 grosse leyne 90 llufften lang 1 mr. 32 gr. vor 100 pywnyczny ky 1 mr. 24 gr. 1 fassel schindnegel 46 gr. 1 schock schossbretter per 8 gr. 1 schock latten 12 gr.

19. A quolibet fornace cremata dantur crematori 5 mr. 36 gr. eyn floss holcz od 2 mr. do 4 mr. 3 gr.

20. For 100 wagen steyn in berge 2 mr. eine fure steyn per 2 gr. vor ein polstossek 40 gr.

22. Eine stobe holcz od 8½ do 18½ gr.

28. Są tu wydatki na roboty około wielkiego mostu, piwnicy świdnickiej, wałów i fos miej-

skich, bramy szewskiej, na stróża drzewa nad Wisłą, na kamieniołomy, zwóz drzewa, czyszczenie studzien i t. p.

29. Są tu wydatki kancelaryjne na papier, wosk, światło i t. d. oraz podarunki sługom miejskim.

32. Gegeben vor 5 lib. confecte regalia (s) vor konigliche maiestat, do seyn gnade awffs ratthaws war kommen, do sych dy 2 rute mit eynander im schranken schlugen, gr. 45.

33. Geschenkt dem grosmechtigen herrn Cristoff Schydlowyeczky woywoden wnde hawptman zcw Croke etc. von der korre der herren syczender aws alter beser gewonheit 30 vngarische gulden in golde, welche der edele herr Iohannes Pyenyążek wntterhawptman in seyner gnode namen entpfangen hatt, gerechnet eyn iczlichen gulden zcw 40 gr. tutt fl. 40, mr. 25. — Geschenkt dem herren Andreas Tanczynsky Rewsseschen woywoden eyn legel guttes weyn vor 5 fl. tutt mr. 3 gr. 6. — Geschenkt dem wirdigen herrn Drzewiczky bischoff Kuyawien. eyn legel weyns mitsampt dem gefesse mr. 3 gr. 9. — Propina data fistulatoribus precedentibus armatos circa introitum reginalis maiestatis in Cracouiam gr. 15. — Geschenkt hern Cristoph Shidlowieczky Crokeshem woyewode etc. 40 gulden vng. in golt gewegen, yn Stenczel Czipsers sachen mit der stadt, vnde doch nicht fyl gefromt vnde zw noetcze kommen sint. Gerechet zw 40 gr. tut mr. 33 gr. 16.

34. Wino rozdawane w różnych cenach od $1\frac{1}{2}$ do 6 gr. vor eine toppe.

35. Są tu wyszczególnione jałmużny dla więźniów, skazańców, ubogich, scholarów, komunikantów i t. p.

36. Powzięto 9 maja 1517 od Iana Bonnera 1000 flor. węgierskich po 38 gr. i skupiono czynsze: 10 mr. altaris Schelwiczowe, za co wypłacono collegiatis Collegii Iuristarum 400 flor. węg. do rąk doktora Skawiny i Nieszkowity; — 12 mr. altaris Crucis in eccl. s. Anne i wypłacono doktorom Bernardowi i Mikoszowi nomine totius domus Collegii Artistarum 500 fl. węg. — 14 mr. altaris Stanislai Turek (in eccl. ad s. Mariam) i zapłacono 514 fl. węg. — 4 flor. qui dabantur de pretorio ad eccl. Omnium Sanctorum occasione destructionis et fractionis budarum circa ecclesiam existentium, i wypłacono 100 fl. Oprócz tego powziął Ian Bonner 300 flor. węg. na skupno czynszu 8 mr. zakonnic u św. Agnieszki.

37. Pobiera szpital tygodniowo po 1 mr. 12 gr.

41. Item kaufft dy badstube auff sant Steffens quere gassen von hern Paulo Kauffman mit dem kessel vnd ander zwgehoerunge vmbe 400 fl. zw $\frac{1}{2}$ schoken.

42. Cirkelmagister pobiera tygodniowo po 38 gr.

43. Liktorowie pobierają tygodniowo razem po 2 mr. campanator tygodniowo po 6 gr.

44. Notaryjusz pobiera 30 mr. rocznie w czterech ratach kwartalnych, — vicenotaryjusz 20 mr. rocznie, — portulanus 11 mr. — procurator spiritualis Michael de Paczanow 10 mr. — procurator terrestris Andreas Pylawa 10 mr. — horologista 5 mr. — columbarij 4 mr. 32 gr.

45. Famuli proconsulis pobierają każdy po 7 mr. rocznie.

46. Dano na szaty notaryjuszowi 11 mr. 12 gr. vicenotaryjuszowi 7 mr. 24 gr. nadto zakupiono: czwe tuch lundesh grüne zw 30 flor. helt itczlich tuch 45 elen, tut mr. 37 gr. 24, — $27\frac{1}{2}$ elen grüne lundesh zw 20 gr. — 6 tuch blehe lembersch per 5 flor. — XI elen braun lundesh zw 24 gr. facit flor. 8 gr. 24.

47. Parchent: vor 6 parchent zwm obrog per $1\frac{1}{2}$ flor. = mr. 5 gr. 30, — leymit vor 81 elen grebe leympt dem gesinde zcwm obrog per 1 gr. tut 1 mr. 33 gr.

48. Predicatori Polonorum ad s. Barbaram 16 mr. — altare Kaldeherbrige Czeppel 15 mr. — altare Corporis Christi doctor Belze 13 mr. 16 gr. — altare captiuorum mgr. Crabus 14 mr. — altare vicarij senioris Turek 14 mr. — altare s. Anne, Vendelinus 15 mr. — altare Scholwiczyn, Io. de Nissa 10 mr. — altare Crucis ad s. Annam 11 mr. 24 gr. — mane legentibus missas duobus 11 mr. 24 gr. — sacristiano beatae Virginis 2 mr. — mansionarijs s. Marie 30 mr. — pauperibus hospitalis s. Spiritus 21 mr. 24 gr. — scholaribus in hospitali 17 mr. 24 gr. — ad s. Agnetem monialibus 8 mr. — ad s. Trinitatem fratribus 2 mr. — medico ciuitatis d. Ieronimo Wasserbroth de Leopoli 20 mr. — d. Iohanni Bonner et uxori eius 31 mr. 12 gr. — doctori Mathie Miechowite 10 mr. — predicatori Almanorum de domo Schelwa 8 mr. — plebano de Iasslo de domo Kletner (baccalarius Iohannes de Ilkusch recepit post obitum plebani de Iasslo succedens) 8 mr. — psalterium legentibus 2 mr. — ecclesie s. Michaelis in arce 5 mr. — ad Ilkusch fratribus Heremitis 21 mr. 27 gr. — castellano Polanyczensi 4 mr. 24 gr. — ad ecclesiam Omnium Sanctorum 24 gr. — sacerdobtibus ad Omnes Sanctos 11 mr. 12. — vitricis ecclesie Omnium Sanctorum 2 mr. 24 gr. — predicatori Almanorum 25 mr. — vicesacriste beate Virginis, s. Malynka 10 mr. — scolastico Gnezensi 12 gr. — pro lumine ante Sacramentum in eccl. beate Virginis in circulo 1 mr. — ad sanctam Trinitatem monachis 3 mr.

49. D. Katherina schaczmeysteryn 100 fl. = 62 mr. 24 gr. — Casper Grosch vicenotarius 20 mr. — Nicolaus Mozencz baccalaureus 50 fl. = 31 mr. 12 gr. — Nicolaus Iablowsky 20 mr. — sorori Trettkopp in Lublyn flor. 10 = 6 mr. 12 gr. — Sigismundo de Dobrothwor 12 mr. 24 gr.

1518.

Regestrum rationis perceptorum.

Lonheri: Ioannes Kyslingk, Paulus Kaffman.

	mr.	gr.	den.
1. Emonita ex debitis	6	36	—
2. cellarium Szwydnyczense	(151	$6\frac{1}{2}$)	—
3. pontale a curribus, wagenczol	281	12	—
4. vinorum prouentus, weyngelth	(701	$35\frac{1}{2}$)	—
5. vendiciones censuum et leybczinse, nihil	—	—	—
6. vendiciones tegularum, — flache dachczigel	(94	18)	—
7. currus potabilium, schrotwagyn	271	36	—
8. braxature, rorgelth	373	14	—
9. calx vendita	(119	22)	—
10. venditio laterum	(140	10)	—
11. quaternarij ex czoppoue regali	168	36	—
12. exactio ciuilis, geschoes	443	20	—
13. aduocatia Casper Krissker	30	—	—
14. ius ciuile	35	—	—
15. ville ciuitatis Gregersdorff	45	—	—
16. pensa maior ciuitatis	57	$26\frac{1}{2}$	
17. forum salis	19	5	—
18. conflatorium argenti, brengadem	38	32	6
19. habitacio brenner	13	—	—
20. pensa minor cum sepifusorio	62	24	—
21. quatuortempora, roerngelt	69	43	—
22. vendicio canalium de rorhaws et lignorum de czimerhoff ac roborum	5	$20\frac{1}{2}$	—
23. balnea ciuitatis duo: Iudeorum, Cornutum	87	24	—
24. pannitondia, schergadem	34	—	—
25. domus vendicionis pellificum	28	—	—
26. stuba et cellarium sub domo pellificum	10	—	—
27. quartczol a pannis hospitum	36	1	—
28. pene pro excessibus, dy bussen	35	18	—
29. fenum venditum	8	—	—
30. instite proprie, erdczinse von 6 kaffkammer	7	36	—
31. camere pannorum proprie, 5 kaffkammer	16	24	—
32. instite proprie, 7 reichkrome der stadt	28	24	—
33. domus proprie in ciuitate	60	—	—

	mr.	gr.	den.
34. domus proprie extra ciuitatem	51	24	—
35. census terragius de domibus, erdzinse	27	40	—
36. census terragius ex ortis, agris et fossatis	24	10	—
37. stroza piscium, census perpetuus etc.	12	32	—
38. pasture ciuitatis, weiden	7	—	—
39. piscina ciuitatis circa cimiterium Iudeorum	—	—	—
40. septem domus circa Grodek in Grunda	8	—	—
41. hec non cadunt ad rationem ciuitatis, sed solum hic propter memoriam ponuntur, ne pereant, et notarius ciuitatis ea emonet et soluit infrascriptis.			
42. census communes ciuitatis	280	39	—
43. in schmetterhawse vendentes	69	45	—
44. nundinarij, iarmarckter	11	6	—
45. census ex tugurijs circa muros ciuitatis et ortis et domibus extra ciuitatem, quos campanator pretorij ad quelibet quatuortempora colligit et emonet	21	36	—
46. tuguria circa muros ciuitatis, ex quibus campanator pretorij census emonet	14	34	—
47. ex ortis et domibus extra ciuitatem, quos campanator pretorij emonet	8	24	—
	(4016	46	6)

1. Kyslingk zapłacił vor drey czehende holcz 3 mr. proboszcz u NP. Maryi vor eyn hauffen holcz 1 mr. 12 gr.

2. Dochód z piwnicy świdnickiej wyjaśniony pod rokiem poprzednim.

3. Trzyma Ian Kyslingk w dzierżawie za 450 flor.

4. 6. 9. 10. objaśnione pod rokiem poprzednim.

11. Poborcami czopowego królewskiego byli Sczensny i Francz Bank.

12. Poborcami szosu byli Niclos Stano i Iost Glacz.

15. Grzegórzki trzyma Kyslingk w dzierżawie.

18. Przetopiono srebra 2872 mr. oczyszczono 189 mr. zważono 708 mr.

26. Wydzierżawiona ta piwnica Iakubowi Baranowi za 10 mr. rocznie.

28. A N. Iuross tabernatore, quia hospitauit homines suspectos et latrones 3 mr. — a Martino Bibulka balneatore, quia percussit hominem indeliberate 30 gr. — a Slopek quia coram proconsule aliter locutus est et aliter coram consulatu, mentitus siluit, cum gracia 2 mr. — a Stenczel Belse scabino eo, quod inducendo aliquos pannicidas, ne soluerent vnam marcam de pannicidijs eorum pro exactione regali; et dum eis per dominos responsum fuit, quod hoc fieri non potest ex multis racionalibus causis, tunc ipse Belze respondit, quod hoc defendere vellent vsque ad colla eorum. Ideo ad magnas preces dominorum receperunt ab eo 15 marcas et ex hoc sedit sub campana, tamen ad petita domini Ioannis Boner restitute sunt sibi 5 mr. ita quod solummodo 10 mr. recepte sunt, — a Benedicto Glinsky eo, quod coram consulatu multum proterue et irreuerenter loquebatur, recepimus 16 mr. per pena, et in hoc detentus erat.

29. Wóz siana sprzedawano po 12 gr.

Regestrum rationis expositorum.

	mr.	gr.
1. Exposita ad prata ciuitatis	24	4
2. avena empta, der haber	103	40

	mr.	gr.
3. rormagister per se	36	—
4. laboratores sui diurni	58	37
5. ad curiam rormagistri empta	79	15½
6. schrottmagister cum famulis	58	21½
7. curia schrottmagistri	5	47
8. marstella cum aurigis	57	11½
9. laboratores sui diurni	54	30
10. ad curiam marstelle empta	96	34
11. ad pensam maiorem empta	12	16
12. carpentarius cum familia	142	9
13. serrator	19	4½
14. ad curiam carpentarij empta, in czimerhoff	189	23½
15. faber curiarum Lorencz	66	44
16. muratores ciuitatis	98	24½
17. lapides ad edificia, — vectura lapidum	5	97
18. exposita ad horreum laterum Italorum	34	21
19. horreum cementi kalkowen, — ligna ad fornacem, — fornaces cremate	71	17½
20. lapides ad fornacem	5	—
21. cremator	8	—
22. horreum circa Dambie cum kapiczka, — vectura argille	110	28½
23. ligna empta ad kapiczkam, — arena et argilla	37	6
24. tegularius, czigelstreicher	48	15
25. horreum tegularum, — ligna pro tegulis cremandis, — argilla et arena	45	8
26. reformacio viarum publicarum, — bruccarij, — lapides pro vijs	15	6
27. vectura lapidum et rum, — arena	6	36
28. mundacio fori et aliorum locorum ciuitatis	14	17
29. edificium commune	40	15
30. bombarde ciuitatis, die boexe 41 gossenn	1821	7½
31. pretorij necessaria	146	4
32. dominorum itineraciones	120	19
33. nuncij missiles	100	—
34. honores regij	571	36½
35. honores communes	80	45
36. vinum dono propinatum	34	6
37. elemosina sancta	12	37½
38. exposita ad causas in curia Romana	25	36
39. census hospitalis septimanalis	60	—
40. soluta pro antiquis	26	7
41. empta ad balneum Iudeorum	5	41
42. empta ad balneum Cornutum	1	19
43. custodi in porta	6	—
44. cirkelmeister, vigiles	38	—
45. lictores, campanator, canicida	107	24

	mr.	gr.
46. precia officialium et famulorum pretorij	80	32
47. famuli proconsulis quatuor	28	—
48. vestitura officialium et famulorum	82	—
49. famulorum vestitura	16	16
50. census sacerdotum	397	31
51. census ad vita, leybczinse	132	24
52. prandium circa electionem dominorum	160	29
	(5602	35½)

2. Kupowano owies po 5, 4½, 4, 3½ i 3 gr. 1 kwartnik za mierzycę.

3. Rurmistrz bierze po 36 gr. tygodniowo.

5. Vor 10 gortzele 5 gr. — vor 224 roer zw 4½ gr. — vor 4 schock korzeczniky 1 mr. — vor ½ shok latten 7 gr. — vor 14 breter per XI quartner 25½ gr. — vor VIII centner geshmidt kopper zw 4½ flor. 22 mr. 24 gr. — vor 44 shadrj 4 mr. — vor 12 santstein per 3 gr. 36 gr. — vor kamprad in das roerhauss 3 mr.

10. Vor 2 wagen eysen 1 mr. 13 gr. — vor 16 redlen 24 gr. — vor 8 lapis vnslet per XI gr. 1 mr. 40 gr. — vor eyn tunnen pech 12 gr. — feria quarta ante Marie Magdalene dedimus Ioanni Wczislo et Piorowsky pro emendis equis pro ciuitate in Smygrodt centum flor. qui emerunt octo equos sywe vnius coloris pro 99 flor. et exposuerunt in via cum eis 1 mr. 28 gr. — vor 4 radt zw wagen 24 gr.

11. Eyn plet holcz po 4, 5, 5½ florenów.

14. Vor 11 m. shindeln per 8 ternar. 3 mr. 6½ gr. — vor 6 shok schossbretter per 7 gr. 42 gr. — vor 1 shok latten 14 gr. — vor eyn stule holcz 21 flor. — vor ½ shok sparen 4 flor. — vor 52 breter per 2 gr. 2 mr. 8 gr. — vor eyn schok pywniczniky 1 mr. 12 gr. — vor eyn shok eichen 3 mr. 13½ gr. — vor 40 eichen vnd 40 kynholcz 8 mr. 24 gr. — vor ein czioss 7 mr. 9 gr.

23. Vor eyn floss holcz 3 mr. 21 gr. — vor eyn plet holcz 3 mr. 13½ gr.

29. Są tu wspomniane roboty około murów miasta, jazu, kuchni miejskiej i masztarni. Vor 100 pywniczniky 2 flor. 6 gr. — vor 1 lap. wachs ad altare dominorum 1 mr. 36 gr. — vor 8 fesseln shindel negel 5 mr. 16 gr.

30. Auss befelen der heren rotmanne haben lossen gissen 41 boexe gross vnd klein vor dy stadt. So hot magister Hannes boexenmagister vberantwert 35 boexe gantcz beret vnd gewogen, vnd haben gewegen dy 35 boexe centner 290 minus 1 firtel. Wos man doruff alle vnkost gegeben vnde beczalt hot, biss auff dunrstag noch Zophie d. 19 May folget her noch, was noch doruffgeen wirt, das sint man in der rechenunge anni 1519 in dem anderen buche. Item czalt hern Turzo 300 centner kuepper, nemlich gemeyn vnde gar kepper zw 4 fl. minus 1 ort. tut flor. 1125 zw 30 gr. tut mark 703 gr. 6. Aber czalt hern Turzo 133 cent. 1 firtel zw 4 fl. minus 1 ort. tut flor. 499 gr. 20, tut mark 312 gr. 14. Item czalt hern Ioanni Boner czyn 20 centn. 2 lap. 1 firtel zw 16 gulden, tut fl. 326 gr. 25½ zw 30 gr. tut mark 204 gr. 13½. Item czalt hern Pangracz Gutteter 10 centn. 1 lap. czynn mer 2½ cent. 21 lib. zw 13 fl. tut flor. 166 gr. 28, tut mark 104 gr. 16. Item czalt kolen vnd anderen geczeug zw boexen zwgehorende etc. mark 139 gr. 42. Item geben mgro Hannes boexemagister auff zeyn lon her yn mengen molen entfangen etc. flor. 571 gr. 18, tut mark 357 gr. 12.

31. Vor 65 kapphiner den herren auff Ostern mr. 2 gr. 30. — Vor gewandt vnd kleynet den shutczen vnde den landczknechten auff dy coronation der koenigynn Bona 4 mr. 13 gr. — Procuratori spirituali in causa Romana dono 24 gr. — Vor 1 lapis wachs ad altare dominorum 1 mr. 34 gr. — Vor 12 Wenediger gleser 1 mr. 24 gr. — Vor 2 toppe musketalle dominis episcopis 20 gr. — Vor gras perment 24 gr. — Grass pappir 4 gr. — Procuratori spirituali pro rotulo ad Vrbem 1 mr. 30 gr. — Pro tumulo fodiendo decollato barbitonsori 6 gr. — Vor 2 grosse zele ad ferbhaus 42 gr. — Dem hetczel ad quatuortempora crucis 1 mr. — Vor 2 windtlicht 15 gr. — Vor 12 rech den heren auff weynochten nest vorgangen gegeben 6 mr. — Vor 2 tishticher den heren keyn Petrkaw, eyn ele zw 3½ gr. 35 gr. — Den shutczen zw fogelstange vnd zw tarczen etc. vor 6 elen stamet 3 mr.

32. Conuentio generalis Piotrkouiensis celebrata est pro festo Purificationis anno 1519. Ad quam conuentionem missi sunt domini Petrus Morsten et Michael Spiss cum Casparo Grosch notario ciuitatis, qui fuerunt in via quinque septimanas. Ad quam conuentionem citati fuerunt domini consules et tota comunitas ciuitatis per nobilitatem et miliciam regni, vt reponerent iura, quibus se pretendunt habere autoritatem iudicandi nobiles et eos plectendi capite etc. Et domini nuncij prenotati hanc causam summopere defenderunt et obtinuerunt per decretum regie maiestatis, quod domini consules non debent reponere iura eorum nec ad quamcumque causam respondere, nisi in castro Cracouiensi etc. Et exposuerunt in via in toto 120 mr. 19 gr.

33. Suma tu wykazana 100 mr. jest odprawą daną Pawłowi Lipnickiemu za koszta i głowę brata N. Lipnickiego, zabitego przypadkowo przez jednego z mieszczan Krakowskich, a to wskutek dobrowolnej ugody zapośredniczonej przez Piotra Tomickiego bis. Przem. Krzysztofa Szydłowieckiego woj. Krak. i Andrzeja Tęczyńskiego woj. Lub.

34. Anno Domini 1518 feria V post Conuersionis sancti Pauli, die 28 mensis Ianuarij, commissum est duellum et certamen singulare in equis hic ex opposito pretorij per nobiles Andream Zakrzewsky et N. Zemloczky, curienses regie maiestatis, in presencia serenissimi regis Sigismundi domini nostri graciosissimi, ac magnifici Sigismundi Hermsteter nuncij et legati imperatoris Maximiliani, ac multorum baronum et procerum regni ac multitudine communis populi. Post cuius duelli finem honorauimus regiam maiestatem hic in pretorio in presencia eiusdem legati imperatoris cum vna koeppa magna argentea deaurata eximij laboris, ponderis mark 8 scot. 9, quamlibet marcam per 13 flor. per ½ sexagenam computando, facit flor. 108 gr. 26, facit mr. 68 gr. 2.

In coronacione regine Bone ducis Bari filie, que celebrata fuit dominica secunda post Pasca, die 12 mensis Aprilis, cui vna cum rege sponso suo adhuc in mensa in coronis residenti, donauimus hec munera, videlicet: nalewkam et peluim argenteas decore laboratas, ponderantes marcas 40 scot. ½ argenti, quamlibet marcam per 8 flor. per ½ sexag. facit flor. 300 gr. 5, facit mr. 187 gr. 29. Item duas koppas deauratas eximij laboris, magnas, ponderantes mr. 19 scot. 3, facit flor. 248 gr. 18½, facit mr. 155 gr. 18½. Item tres koppas laboris Hungarici decoras, ponderant insimul mr. 23 scot. 22, quamlibet marcam per 10 flor. facit flor. 239 gr. 5, facit mr. 149 gr. 23.

Item in introitu regine in ciuitatem pro honore regie maiestatis et ciuitatis decore ad vestiendum vniformiter landzknecht exposuimus flor. 18, facit mr. 11 gr.

35. Reuerendissimo domino Ioanni de Lassko archiepiscopo Gnesnensi et primati et legato nato hic in conuentione generali Cracouiensi in coronacione regine Bone donauimus eyn lapis piperis et 2 talenta croci pro 17 flor. facit mr. 10 gr. 30. — Reuerendissimo domino Petro Thomiczky episcopo Premisliensi et vicecancellario regni donauimus 1 lp. piperis et 2 lib. crocj pro 17 flor. facit mr. 10 gr. 30. — Eidem domino episcopo Premisliensi et vicecancellario dedimus 30 flor. Vngar. in auro pro duabus literis, vna quod consules Cracouienses et eorum nuncij debent interesse et locum habere ad consiliandum cum nuncijs terrestribus in conuentibus generalibus, altera quod Kazimirienses debent reformare viam perpetuo, quam consules Cracouienses semel edificatam ipsis consignauerint reformandam, facit mr. 25 gr. — Domino doctori Iacobo gubernatori cancellarie eiusdem domini vicecancellarij dedimus 4 flor. per ½ sexag. facit mr. 2 gr. 24. — Domino Nicolao Landzkorunsky, quod esset fidelis et specialis consiliator pro commodo ciuitatis in conuentibus generalibus etc. donauimus ½ lap. piperis et 2 lib. croci, flor. 11 gr. 15, facit mr. 7 gr. 9. — Domino Cristoforo Schidlowieczky palatino Crac. etc. pro electione dominorum consulum ex consuetudine antiqua dedimus 30 flor. Vng. in auro, qui computati per 40 gr. faciunt 40 flor. facit mr. 25 gr. —

36. In coronatione regine Bone propinata: Domino Firley palatino Sandomiriensi donauimus vnam barilam vini Seremiensis 5 flor. — Dno Andree Tenczinsky palatino Lublinensi vnam barilam Seremiensis 5 flor. — Rmo dno Matie Drzewiczky episcopo Wladislauiensi vnam barilam vini Seremiensis 5 flor. — Dno Erasmo Vitellio episcopo Plocensi vnam barilam vini Seremiensis 5 flor. — Dno Stanislao Haliczky marsalko regni vnam barilam vini Seremiensis 5 flor. — Dno palatino Rauensi 8 ollas vini mr. 1 gr. — Dno Thasshiczky 4 ollas vini gr. 24. — Consulibus Torunensibus 8 ollas vini mr. 1 gr. 15. — Dno plebano Cassouiensi 8 ollas vini mr. 1 gr. 15. — Ad nuptias dni N. Glinsky 6 ollas mr. 1. — Ad collegium pro festo Aristotelis 12 ollas mr. 2. — Ad nuptias filij dni Brendler ½ legel 1 mr. 27 gr. — Ad nuptias dni Sczensny consulis ½ legel mr. 2. — Ad nuptias Ioannis Klingman ½ legel mr. 1 gr. 12. — Ad nuptias aurificis et aliorum XI teppe gr. 44. — Ad nuptias Kugleryn et Czarnywoyska mr. 2 gr. 13. — Dno Petro Opalensky vor 1 legel wein mr. 2 gr. 24. — Vor 8 toppe wein consulibus Posnaniensibus gr. 42½.

37. Sacerdotibus votiuam cantantibus in coronatione regine Bone 42 gr. — Pro camisia et sepultura Mnysek decollati gr. 12. — Zresztą są jałmużny dla scholarów, komunikantów, więźniów itd.

38. Item in causa Anne Casperkowa, que d. consules calumpniose citauit, dedimus Ioanni Bo-

ner ad cambium in Vrbem 21 flor. Vng. in auro, qui computati per 40 gr. faciunt flor. 28, faciunt mr. 17 gr. 24. — Item pro mandato, instrumentis, inscriptionibus et duobus rotulis in eadem causa in Vrbem missis, dedimus 10 flor. in moneta, facit mr. 6 gr. 12. — Item in causa Martini Sapinsky, qui d. consules ad Vrbem citauit calumpniose pro eo, quia regia maiestas ad querelam amicorum et vxoris olim dni Bartolomej Wasserbrot consulis Leopoliensis in via interfecti, mandauit eum tanquam in ea re suspectum, hic incarcerarj. Qui tandem de carcere gratiose dimissus, hanc infamiam in dominos retorsit et ad Vrbem citauit; vnde pro instrumentis mandati et alijs literis in Vrbem missis dedimus 3 flor. 6 gr. facit mr. 2.

43. Pobiera tygodniowo po gr. 6.

45. Liktorowie pobierają tygodniowo razem po 2 mr. 6 gr.

48. Kaufft vom Niclos Kirsszlye von Danczik drey vnde halbe tuch roth Lundesh, eyn ides tuch zw 19 flor. zw ½ sexag. tut mr. 41 gr. 12. — Mer kawfft von hern Niclos Stano 6 tuch bloe forder Breslesh vor 29 flor. tut mr. 18 gr. 6.

49. Parchent, vor 6 parchet dem gesinde czalt mark 6, — leymit, vor 83 eln lleymit zw gr. 1 mr. 5 gr. Trommettern, geben Abraham dem trometer auff dem torme zw vnser lieben frawen kirche halb schock 30 gr.

50. Predicatori Polonorum ad s. Barbaram 16 mr. — Altare Kaldeherbrige d. Czeppel 15 mr. — Altare Corporis X. doctor Belze 13. mr. 16 gr. — altare Captiuorum mgr. Crabus 14 mr. — Altare s. Anne Vendelinus 15 mr. — Mane legentibus missas duobus 12 mr. 24 gr. — Sacristano b. Virginis 2 mr. — Mansionarijs s. Marie noue fundacionis 30 mr. — Pauperibus hospitalis s. Spiritus 91 mr. 24 gr. — Scholaribus in hospitali 17 mr. 24 gr. — Ad s. Agnetem monialibus 8 mr. — Ad s. Trinitatem fratribus 2 mr. — Medico ciuitatis domino Ieronimo Wasserbrot 20 mr. — D. Iohanni Boner et vxori eius 31 mr. 12. gr. — Doctori Mathie Miechovite 10 mr. — Predicatori Almanorum 8 mr. — Iohanni de Ilkusch baccalario 8 mr. — Psalterium legentibus 2 mr. — Ecclesie s. Michaelis in arce 5 mr. — Castellano Polaniczensi 4 mr. 24 gr. — Ad ecclesiam Omnium Sanctorum 24 gr. — Sacerdotibus ad Omnes Sanctos 11 mr. 12 gr. — Vitricis ecclesie Omnium Sanctorum 2 mr. 24 gr. — Vicesacriste bte Virginis, Malynka 10 mr. — Scolastico Gneznensi 12 gr. — Ad Ilkush fratribus Heremitanis 21 mr. 27 gr. — Pro lumine ante Sacramentum in ecclesia b. Virginis 1 mr. — Ad s. Trinitatem monachis de domo penes scholam b. Virginis 3 mr. — Predicatori Almanorum 25 mr.

51. Iak w r. 1517. ubył tylko Mikołaj Iabłowski z 20 mr.

52. Anno Dni 1518 dominica Letare in quadragesima d. 14 Marcij celebrata est solennis electio dominorum consulum presidencium in presencia regis Sigismundi et episcopis (s) Cuyauiensi, Plocensi et Culmensi ac copiosa congregatione baronum et procerum regni etc. Hij omnes ad prandium inuitati, magnificentissime ac splendidissime vario genere ferculorum et poculentorum sunt tractati cum magna solemnitate cum impensis ciuitatis. Et ad hoc prandium exposite sunt 160 mr. 29 gr. — Anno Dni 1519 dominica in crastino Circumcisionis Domini celebrata est electio dominorum, ad quam et ad prandium invitati sunt multi barones et proceres regni et prelati iuxta veterem consuetudinem et solenniter sunt tractati. Ad quod prandium exposite sunt marce 28 gr. 33.

1523.

Regestrum perceptorum.

D. Ionheri: Nicolaus Glinskj, Erasmus Cruppeck.

	mr.	gr.
1. Relicta in paratis pecunijs post racionem	1550	21
2. ex molendino percepta	375	—
3. cellarium Sweidnicense, lucrum	130	34
4. emonita ex debitis relictis	31	12
5. pontale a curribus, wagenczol	312	24

	mr.	gr.
6. vinorum prouentus, czoppengelt	535	10½
7. quaternarij de czoppowe regali	—	—
8. currus potabilium, schrotgelt	225	1
9. braxature ceruisiarum, rorgelt	421	24
10. exactio ciuilis, geschoss	—	—
11. aduocatia: Caspar Crisker	30	—
12. ius ciuile suscipientes	35	29
13. ville ciuitatis Grzegorzkj et Dambye	45	—
14. pensa maior ciuitatis	48	11
15. conflatorium argenti, brengadem	—	—
16. pensa minor et sepifusorium	62	24
17. forum seu depositorium salis	23	28
18. quartczol a pannis hospitum	41	44½
19. pene pro excessibus recepte	4	30
20. quatuortempora rorgelt	71	32
21. vendicio canalium de rorhaws	2	30
22. vendicio calcis seu cementj	121	6
23. vendicio laterum, mawrczigel	263	40
24. vendicio tegularum, dachowka	156	—
25. vendicio feni de pratis	10	24
26. exactio vigilie communis	146	46
27. balnea ciuitatis: Iudeorum, — Cornutum	62	24
28. pannitondia ciuitatis duo	34	—
29. domus vendicionis pellificum, — stuba et cellarium sub domo pellificum	38	—
30. camere pannorum ciuitatis proprie 5	16	24
31. census terragij de sex cameris pannorum	7	36
32. instite seu crami ciuitatis proprie 8	28	—
33. domus ciuitatis proprie in ciuitate	68	—
34. domus proprie extra ciuitatem	75	42
35. census terragius de domibus	16	28
36. census terragij ex ortis, agris, fossatis	20	14
37. de stroza piscium, census perpetuus	13	44
38. piscina magna circa cimiterium Iudeorum	—	—
39. pasture ciuitatis	7	—
40. census ciuitatis communes	295	13
41. census de schmetterhawss	62	3
42. census communes (ex nundinariis)	10	39
43. census ex tugurijs et domunculis circa muros ciuitatis, ac ex ortis, domibus extra ciuitatem sittis	23	32
	(5425	47)

3. Kupowano piwo świdnickie beczkę po 5 i 5½ flor. sprzedawano po 5 mr. wyszynkowano w ciągu roku 98 beczek.

7. Domini exactores ducillorum regalium hoc anno nihil de quaternarijs penitus dederunt.

10. Anno presenti nulla exactio ciuilis exigebatur propter disssensiones communitatis invicem.

13. Dzierżawi Ian Mornstin za 45 mr.

15. Ponieważ Ierzy Brenner topnik nie był obecny cały rok, więc nic nie wpłynęło.

19. A Ioanne Barillo, qui seruabat mulieres suspectas, recepti 15 gr. — a sartore Clayskj, qui scolares fouebat, 15 gr. — a Iacobo Vlossek apotecario pro eo, quia irreuerenter se gerebat erga consulatum, 1 mr. 12 gr.

22. Wypalono wapna pieców cztery, sprzedawano wapno: skrzynię po 10 gr. mierzycę po 6 gr. korzec po 3 gr.

23. Wypalono pieców 17 po 19, 18 i 16 tysięcy cegieł, razem 309,000. Sprzedawano tysiąc cegieł po grzywnie, mały piec o 14,000 cegłach po 16 mr. wraz z wapnem.

24. Wypalono dachówki okrągłej w 3 piecach 18,000, sprzedawano tysiąc po kopie groszy, 26,500 dachówek użyto na dach do domu kuśnierzy; dachówki płaskiej wypalono 6000 sztuk, sprzedawano 1000 po trzy floreny.

34. Domus tinctoris 10 mr. — blecha ciuitatis 20 mr. — stabula ciuitatis 18 mr. — mola acuaria 2 mr. — mangel parchanistarum 2½ mr. — domus ante valuam sutorum 3 mr. — gerbhawss in Rudawa 6 mr.

37. Przybywa: planicies retro ecclesiam s. Floriani 24 gr.

40. Przybyło: tempore conuencionis generalis per quadragesimam ad petita quorumdam ciuium edificate erant octo bude in trett eundo ad ecclesiam, a quibus dederunt per mediam marcam ciuitati.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Edificacio noui rorhaws	251	31½
2. ad prata ciuitatis exposita	15	30
3. auena pro equis empta	151	17
4. rormagister, — laboratores sui	99	3
5. ad rorhaws necessaria empta	73	42
6. schrotmagister cum familia	58	28
7. ad curiam schrotmagistri empta	6	32½
8. marstella cum aurigis	50	8
9. laboratores marstelle diurni	66	39
10. ad curiam marstelle empta	43	4
11. carpentarius cum familia	139	4
12. ad curiam carpentarij empta	272	20
13. serrator lignorum, — faber curiarum etc.	65	19
14. ad pensam maiorem empta	14	31½
15. murator cum laboratoribus	85	9
16. horreum cementi, fornaces exuste, — crematoris precium	31	32
17. ligna, lapides calcis cremande	86	3½
18. horreum laterum vtrumque: in blonye et Italorum	128	36
19. ligna, argilla pro lateribus	87	44½
20. horreum tegularum, dachczigel	20	45
21. ligna, argilla pro tegulis	14	5
22. saxifragium in monte	96	12
23. reformacio bombardarum	26	5½
24. edificacio vie platee s. Floriani	86	25
25. edificacio vie Slacouiensis	24	8
26. edificacio viarum communium	63	38
27. mundacio fori et platearum	11	28½

	mr.	gr.
28. edificia communia ciuitatis	111	36
29. edificacio horrei noui tegularum	13	—
30. ad pretorij necessaria exposita	198	19
31. vigilibus nocturnis	153	27
32. dominorum itinera et nuncij	142	—
33. honores regie maiestatj	—	—
34. honores communes dominorum	76	16
35. vinum dono datum	84	7½
36. soluta pro antiquis	20	12
37. elemozina et pia opera	34	28
38. officialium pretorij precia	61	—
39. precia sagitariorum ac aliorum	57	32
40. vestitura officialium et famulorum	99	30
41. circkelmagister cum tibicinis	41	8
42. lictores cum campanatore, — cannicide (2 mr.)	112	24
43. census septimanales hospitalis	65	—
44. sequuntur census sacerdotum et vitales et widerkauff de pretorio singulis quatuortemporibus anni solui soliti	510	37
	(3853	14)

1. Tarczicze, krokffi 40 gr. — due sexagene tarczicze 7 flor. — pro 3 roboribus lypini 24 gr. — 5 cent. ferri per 28 gr. — stuba roborum 15 mr. — pro lina tenet 7 lap. 10 funt 1 mr. 38 gr. — a demissione 13 polstoski lapidum et chrost 4 mr. — 40 podplawi 3 mr. — lamina alba, taki, obranczi 1 mr.

3. Owies płacony po 5, 5½, 6 i 7 groszy za mierzycę trzechkorcową.

3. Pro plott jodlowi et spusczanye 7 mr. 6 gr.

7. Pro funibus gortczele 15 gr. — pro schlye et poduskj 12 gr.

10. Pro vase picis 12 gr. — 7 lopati 3 gr. — currus ferri 30 gr. — pro equo empto 2 mr. 24 gr. — bockladri, lyczaki etc. 8 gr. — empti sunt equi duo popielate 15 mr. — ½ sexag. postronki 15 gr. — pro vzdi, lecze etc. 1 mr. 4 gr. — striczki 20 gr. — pukawicze, poduski etc. 12 gr.

12. Pro stuba roborum, continet 127 robora, 13 mr. 13½ gr. — 2 sexag. latti 26 gr. — sosnowi czioss ½ sexag. 5 mr. — 4 centa pywniczki 6 mr. — scillindria 1800, 24 gr. — 60 krokffi 2 mr. 53 gr. — pro plott sosnowi 3 mr. 25 gr.

14. Plett olszowi po 1 mr. 27 gr. 3 mr. 40 gr. i 4 mr. 25½ gr.

17. Plett sosnowi po 3 mr. 23 gr. i 4 mr. 18 gr. — plet iodlowi 3 mr. 36 gr.

19. Pro una stuba roborum, continet robora centum, 11 mr. 19½ gr. — czigelstreicher a ½ prant argille 1 mr. 12 gr. — Voitek a prant 3 mr.

22. Circa rippam Wisle. Mons iste regius est, ex admisso sue maiestatis lapides ibidem fracti.

28. Pro lapide passeczny ad pinaculum pretorij 28 gr. — lapis passeczny 11 vlne ad pinaculum 22 gr. — lapis piàsseczny ad pinaculum 15 vlne 30 gr. — 4 stuki lapidis ad flutrynnas per 18 gr. 1 mr. 24 gr. — pro rynna modrzewowa ad scolam b. Virginis 1 mr. 6 gr. — Są tu wyszczególnione roboty około fos miejskich, ratusza, blechy, szlusarni, łaźni, dachownika, domu kuśnierskiego, stajen miejskich, browaru i rorhauzu.

30. Item feria VI in crastino Circumcisionis Domini, dum serenissimus rex Poloniae Cracouiam intrauit, cui domini obuiam ibant, postmodum collacionem hic habuerunt, exposita pro eadem 3 mr. 5 gr. — a mundacione 5 przilbicze 12½ gr. — risam papiri 30 gr. — pro 6 candelis windlicht 1 mr. — pro 66 caponibus 2 mr. 14 gr. — pro 1 cutte bouina ad faciendum vrnas pro extinguendo igne 24 gr. — item pro festo Pasce emptum est vinum apud dnum Petrum Crupeck dominis consulibus omnibus distributum ex consuetudine laudabili et bona, 42 mr. 18 gr. — pro vino circa Te Deum laudamus dominis hic iubilantibus, dum Tartari inter se conflictum habuerunt et vnus prostrauit alterum, 16 olle ebibite 2 mr. 32 gr. — a pictura tabularum occasione bombardarum 1 mr.

32 gr. — qui defendebant in turri ignem, quando ciuitas igne vasta 1 mr. 24 gr. — barbitonsori, qui cirabat damnatos 30 gr. — pro forma ferrea ad faciendum signa mendicis 1 mr. 12 gr. — pro zuccaro dum archiepiscopus et plurimi hic fuerunt, 32 gr. — a pictura tabule in porta castrensi 12 gr.

32. Są tu między innemi koszta podróży dwóch rajców na sejm Piotrkowski i sejmik Proszowski.

34. Feria sexta in crastino Circumcisionis Domini serenissimo principe dno Sigismundo rege Polonie Cracouiam e Litwania veniente, ibant sue maiestati obuium cum pulcro apparatu, quibus pro decore ciuitatis nobilis dominus Leonardus Gnoyenski cum comitiua stipendiariorum vltra centum quinquaginta cum bombardis, qui et dominos stipati ciuitatem conducebant. Data eisdem propina ex mandato dominorum medium barille vini, decem actualia ceruisie, pisces etc. 6 mr. 22 gr. Oprócz tego dano wojewodzie Krak. in electione dominorum 30 flor. Węg. w złocie po 40 gr. biskupowi Poznańskiemu 30 fl. vt sit patronus graciosus ciuitati, a po powrocie z sejmu Piotrkowskiego media kuffa vini, quam eidem dni nuncij promiserant ex eo, quod se patronum ciuitati ibidem ostendebat, za 15 mr. 10 gr. i t. d.

36. Wino rozdane między innemi: episcopo Poznaniensi vini barilla vna rubei 4 mr. episcopo Premisliensi d. Criczkj 8 olle vini 1 mr. 13½ gr. marsalco Sobienski 8 olle vini 1 mr. 13½ gr. dominis Gdanensibus 12 olle vini 1 mr. 34½ gr. illustri principi domino duci Mazouie, dum Cracouiam venerat, donata est vna barilla vini antiqui 3 mr. 36 gr. Podczas sejmu dano: d. marsalco olle 12, legato Sanctissimi olle 12, d. palatino Russie olle 8, palatino Sandomiriensi olle 12, palatino Poznaniensi olle 8, consulibus Poznanien. olle 6, episcopo Cuyawiensi olle 12, d. castellano Crac. olle 12, castellano Poznaniensi olle 12, marsalco Haliczki 6 olle, palatino Podolie 8 olle, reuerendissimo dno episcopo Vilnensi muscatelle 4 olle, antiqui vini 4 olle a dno Michael Meydel et noui vini a Mathissowa 4 olle etc.

39. Przybywa prefectus vigilum z płacą roczną 20 mr.

1524.

Regestrum perceptorum.

D. Ionheri: Erasmus Cruppeck, Iodocus Glacz.

	mr.	gr.
1. Relicta in paratis pecunijs post racionem	1222	12
2. ex molendino percepta	568	12
3. cellarium Sweidnicense, lucrum	125	12
4. emonita ex debitis	31	12
5. pontale a curribus, wagenczol	375	—
6. vinorum prouentus, czoppengelt	553	12
7. quaternarij de czoppowe regalj	17	8
8. currus potabilium, schrotgelt	327	6
9. braxature ceruisiarum, rorgelt	373	46
10. exactio ciuilis, geschoss	—	—
11. aduocacia: Caspar Crisker	30	—
12. ius ciuile suscipientes	37	—
13. ville ciuitatis Dambie, Grzegorzkj	45	—
14. pensa maior ciuitatis	72	4½
15. conflatorium argenti, brengadem	7	27½
16. pensa minor et sepifusorium	37	41½
17. forum seu depositorium salis	33	43
18. quartczol a pannis hospitum	28	27½

	mr.	gr.
19. pene pro excessibus recepte	15	31
20. quatuortempora borngelt	71	12
21. vendicio canalium de rorhaws	15	17
22. vendicio calcis seu cementi	185	34
23. vendicio laterum, mawrczigel	393	3½
24. vendicio tegularum, dachczigel	135	22½
25. vendicio feni de pratis	9	36
26. exactio vigilie communis	145	2
27. balnea ciuitatis: Iudeorum, — Cornutum	62	24
28. pannitondia ciuitatis duo	34	—
29. domus vendicionis pellificum	28	—
30. stuba et cellarium sub domo pellificum	10	—
31. camere pannorum ciuitatis proprie 5	16	24
32. census terragij de sex cameris	6	12
33. instite seu cramj ciuitatis proprie	28	—
34. domus ciuitatis proprie in ciuitate	68	—
35. domus proprie extra ciuitatem	79	42
36. census terragius de domibus	16	28
37. census terragij ex ortis, agris, fossatis	20	14
38. de stroza piscium, census perpetuus	14	8
39. piscina magna circa cimiterium Iudeorum	—	—
40. pasture ciuitatis	7	—
41. census ciuitatis communes	300	13
42. census de schmetterhawss	64	4
43. census communes (ex nundinarijs)	9	22
44. census ex tugurijs et domunculis circa muros ciuitatis, ac ex ortis, domibus extra ciuitatem sittis ac locatis	24	24
	(5587	13)

1. Ustępujący lonherowie przy złożeniu liczby za rok 1523 oddali bądź w gotówce, bądź w zaległościach 1472 mr. 12 gr. z czego panowie rajcy powzięli 400 flor. czyli 250 mr. i złożyli in tesaurum ad testudinem magnam, resztę 1222 mr. 12 gr. oddali nowym lonherom. W tej sumie było: in peccunia parata 116 mr. 39½ gr. — in auro flor. Vng. 13 per 41 gr. facit 11 mr. 5 gr. — in peccunia mala eiecta per olim dnum Bonner ex peccunia exactionis regalis 27 mr. 6 gr. — vna porcio argenti crematorij Crac. ponderat marcam vnam scottos 11½, facit 5 mr. 44 gr. — in debitis habentur 494 mr. 14½ gr.

3. Kupiono 85 beczek, a pozostało z roku przeszłego 15 beczek po 5 flor. 1 ort, razem 339 mr. 36½ gr. zaś sprzedano 93 beczki po 5 mr. za 465 mr.

4. Accepimus a dno pallatino Podolie de bonis Camyenyecz flor. 50 anni 1524, quos soluere solitus est domino concionatori Almanorum.

10. Hoc anno exactio ciuilis nulla dabatur propter rebellionem communitatis erga senatum.

13. Dzierżawi Piotr Morstin za czynszem rocznym 45 mr. wsie Dąbie i Grzegórzki, zaś ogród Glazarowski za czynszem 5 mr.

14. Plumbum positum Vngariam versus per dnum Michel Spiss massas 71, faciunt cent. 776, — cuprum rubeum impositum Gdanum cent. 155 et cuprum quadratum cent. 177, — Cosmas Roth cuprum impositum Toroniam cent. 257, — Petrus von Anttorff a cupro imposito Gdanum cent. 430.

15. Stopił srebra 217 mr. 1 szkojec, zważył 655 mr. 18 szkojców.

19. A Mathia Parzidierzią excessus, quod edificium fecit in loco ciuitatis, accepte 5 mr.

22. Wypalono 7 pieców, sprzedano 580 skrzyń po 10 gr. 461 mierzyc po 6 gr. i 174 korcy po 2 gr.

23. Wypalono w 18 piecach po 18, 19, 20, 21, 22 i 24 tysięcy cegieł, razem 353,000. Sprzedawano mały piec 14 tysięcy cegieł z dodatkiem 20 c. wapna po 16 mr. 12 gr. tysiąc cegieł po 1 mr. — pro edificijs ciuitatis, murorum reformacione, turris edificio, kirsnerhawss, rorhawss etc. 86,000 (laterum).

24. Wypalono dachówki okrągłej 122,000.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Edificacio noui rorhawss	—	—
2. ad prata ciuitatis exposita	20	5½
3. ad bombardas exposita	168	19
4. horologium pretorij	222	15
5. exposita pro salnitri	76	44½
6. auena pro equis ciuitatis	167	46
7. rormagister per se, — laboratores diurni	92	35
8. ad rorhawss necessaria empta	50	35
9. schrotmagister cum familia	62	46
10. ad curiam schrotmagistri empta	5	37½
11. marstella cum suis aurigis	52	46
12. laboratores sui diurni	117	46
13. ad curiam marstelle empta	28	40
14. carpentarius cum familia	173	9
15. ad curiam carpentarij empta	283	46
16. serrator lignorum, — faber curiarum	94	35
17. ad pensam maiorem empta	11	19½
18. murator cum laboratoribus	110	13½
19. horreum cementi, — crematoris precium	49	4
20. lapides, ligna calcis cremate	172	45½
21. horreum laterum vtrumque	147	4
22. ligna, argilla pro lateribus	156	44½
23. horreum tegularum, dachczigel	66	—
24. ligna, argilla pro tegulis	38	35
25. exposita ad dachownick	13	35
26. saxifragum in monte	100	—
27. edificacio viarum communium	36	25
28. mundacio fori et platearum	28	—
29. edificia communia ciuitatis	99	40
30. ad pretorij necessaria exposita	248	16
31. tudnarijs, — mendicis	4	8
32. vigilibus nocturnis	145	41
33. dominorum itinera et nuncij	227	11
34. honores communes dominorum	96	47
35. soluta pro antiquis	34	35
36. vinum dono datum	83	37

	mr.	gr.
37. elemozina et pia opera	22	—
38. officialium pretorij precia	81	—
39. precia familie pretorij	53	44
40. vestitura officialium et familie	126	18
41. circkelmagister cum tibicinis	41	46
42. lictores cum campanatore	112	30
43. cannicide	2	—
44. census septimanalis hospitalis	66	12
45. sequitur census sacerdotum et vitalis et widerkauff, qui de pretorio singulis quatuortemporibus anni soluitur	511	9
	(4508	18½

3. Conuentum cum Irzik Boemo globos cudere ad bombardas, ciuitas ministrare debet ferrum, carbones, a labore 6 den. pro vno globo, — sabbato obtulit carnispriuij 330 globos, dati flor. 11, — item dedit 300 globos, flor. 10, — pro pictura bombardarum oleo ac alijs 2 mr. 1 gr. — Mathuss (Boemo) fabro pro vna hackbuxen 1 mr. 12 gr. — item racione facta cum Irzick Boemo de laboribus, que ciuitati circa bombardas egit. Inprimis laborauit et disposuit 15 bombardas per 16 cent. a labore sibi datum per V½ flor. facit flor. 82½ facit mr. 51 gr. 27. — Item Irzik disposuit 8 bombardas per 4 cent. a labore per 3 fl. facit mr. 15, — eidem pro vna hackenbuxen soluta 1 mr. 12 gr.

4. Item dnus Iodocus Glacz ex commisso dominorum construere fecit Noremberge horologium hic ad pretorium pro commodo et honesto reipublice construendum, ibidem Noremberge pro horologio datum flor. 114, vectura vsque Cracouiam flor. 13, item magister horologij de Noremberga, qui Cracouiam venit pro rectificando huiusmodi horologio in itinere flor. 16, hic exposuit pro expensis et pro alijs necessarijs 5 fl. alia item necessaria 2 fl. 9 gr. facit totum fl. 149 gr. 7½, facit mr. 93 gr. 13½, — item campana empta a Ioanne buxmeister pro horologio ponderat cent. 17 per 8 fl. facit fl. 136; facit mr. 85 gr. — item campana parua, que signat quartalia hore, a Petro kannegisser ponderat cent. 6 minus 1 lp. fl. 48, facit mr. 30, — pro 1 cent. stannj pro campana ad horologium pro quartalibus, que quia inabilis erat, non acceptata est pro vsu horologij, sed hic in pretorio seruatur, facit 8 mr. 36 gr. — pictori pro pictura horologij 5 mr. pro blachi cupree 14 gr.

5. Stanisław Sieczko z Kazimirza wyrabiał saletry in balneo deserto ciuitatis platee s. Steffani po 40 gr. za kamień, narzędzi miasto dostarczało.

6. Owies kupowano po 6, 6½, 9 i 9½ gr. za mierzycę.

8. Tres sexagene korczoweck ad rorhawss 36 gr. pro 4 swidrj longis 20 gr. a preparacione 21 anforarum ex ere ciuitatis, ponderant 14 lap. a lapide dantur ½ marca, 7 mr. pro 42 vlnis sandtsteyn ad rorhawss 2 mr. 9 gr.

13. Pro mawlkoth alias kaganyecz pro equo 8 gr. — ladri, pankawicze 8 gr. — pockladri, pankawicze 8 gr. — radbern alias taki 12 gr. — pro frenis, ringort, nabiotrki 43 gr. — frena, nabyodrkj vodze 1 mr. 2 gr. — pro equo nigro Ennocho ad marstella 4 mr. 3 gr. — chomantj duobus 28 gr. — pro frenis, strzemyencziska, leczy etc. 1 mr. 30 gr.

19. A quolibet fornace exusta calcis dantur crematori vltra precium consuetum septimanale octo grossorum, 5 mr. 36 gr. Siedm pieców wypalił.

21. Marcin crematór od wypalania cegieł brał od tysiąca po 20 gr. miasto dostarczało mu wszelkich potrzebnych nakładów.

22. Iodlowi plett 2 mr. 39 gr. — a demissione et okup 21 gr. — plett et spodeck a Zarambka 6 mr. 12 gr.

25. Plett klodny 7 flor. — argilla ad dachownick 44 gr.

29. Są tu wydatki na roboty około łaźni, słodowni, zegaru, kuchni miejskiej, rorhausu, blechy itd.

30. Są tu głównie wydatki kancelaryjne tudzież kolendy i podarki dla urzędników miejskich. Pictori a pictura parietis 15 gr. — empte et solute sunt due ½ kuffe vini apud Schwob Hanus 59 fl. dominis consulibus omnibus et notarijs pro festo Natalis Domini ex consuetudine antiqua et laudabili distributi 36 mr. 42 gr. — Item pro prandio electionis dominorum consulum presidencium, que fuit dominica post Epiphaniarum, vbi multe persone notabiles interfuerunt: orator Caroli Romanorum im-

peratoris, orator regis Francie, regis item Vngarie ac regni principes et barones status vtriusque, quos ciuitas honorifice tractauit. Exposite 89 mr. 33½ gr.

33. Są tu wydatki na podróże rajców na sejm Piotrkowski tudzież sejmiki Proszowicki i Nowokorczyński, na które rajcy brali z sobą różne korzenie, jak pieprz, szafran, imbier, cynamon, ryż, figi, migdały, rozynki, cukier i t. d. — Tribus nuncijs ad explorandum de Tataris, qui regnum irrepserant vsque Lanczuth, terram igne ferroque vastantes, dati sunt 3 mr. 12 gr. — Missus est Nicolaus Iasker notarius ciuitatis ad maiestatem regiam in Iauorow et exinde Leopolim, conducendo et presentando millites mercenarios pedites centum iuxta mandatum maiestatis regie pro bellica expedicione, exposuit in itinere et Leopoli negocia ciuitatis nostre apud maiestatem regiam disponendo, simul quod in cancellaria regia exposuit, 12 mr. 24 gr.

34. Circa electionem dominorum presidencium, que fuit celebrata dominica post Epiphaniarum ad 10 Ianuarij per magnificum dominum Cristopherum de Schidlowiecz pallatinum et capitaneum Cracc. et dati sunt eidem 30 flor. Vng. in auro ponderis boni, per 40½ gr. computati, iuxta consuetudinem malam, peruersam et reipublice nociuam, faciunt 25 mr. 15 gr. — Item dno palatino Cracouien. vt sit patronus coram maiestate regia, vt teolonea, que inuenta sunt, amoueantur, simul occlusio viarum in partes Germanie, dati ac donati sibi flor. Vng. in auro 40, per grossos 41, facit 34 mr. 8 gr. — Item in eadem causa reuerendissimo dno episcopo Poznaniensi, vt se patronum graciosum erga principem ostendat, donati flor. Vng. in auro 30, facit 25 mr. 30 gr. — Item die Corporis Christi domini conduxerunt nonnullos stipendiarios, qui armati ante pretorium stabant pro decore ciuitatis, nam eo tempore hic aderat illustris marchio Brandenburgensis, frater magistri Prussie et dux Legnicensis. Data propina eisdem 3 mr. 36 gr. — Pisces donati margroff et duci Legnicensi 6 lucei, 8 carpones, 8 mr. 6 gr.

36. Pro die Aristotelis magistrandis ad collegium 12 olle, 1 mr. 12 gr. — item 19 ollas muscatelle domino palatino Crac. 6 mr. 16 gr. — octo ollas vini Seremiensis nuncijs Maioris Polonie 1 mr. — 12 olle Malmatici distributi duci Constantino, dno episcopo Premisliensi, 5 mr. 30 gr. — dno archiepiscopo Gneznen. vna barila vini 3 mr. 6 gr. — dno episcopo Cuyawiensi vna barila vini 3 mr. 6 gr. — item nobili dno Krziczkj aulico, qui cum sua comitiua militum stipendiariorum aderat pretorio tempore, cum magister Prussie omagium prestabat, ex mandato dominorum data propina 12 olle 2 qrt. 1 mr. 24 gr. — item a dna Brendlerin accepte due logell muscatelle, in vna 24 olle, in alia 18, illustri principi Ieorgio de Brandeburgk et Frederico duci Legnicensi donati, facit 14 mr. — item secundario dno margroff 24 olle muscatelle 7 mr.

38, 39. Notario ciuitatis 30 mr. — notario alteri ciuitatis 20 mr. — portulano 11 mr. — procuratori spirituali 10 mr. — procuratori terrestri 10 mr. — sagitarijs domini proconsulis 28 mr. — horologiste s. Marie 5 mr. — columbarij duo 4 mr. 32 gr. — capitaneo pretorij 20 mr. — horologiste pretorij 1 mr. 12 gr. (za jeden kwartał).

1531.

Regestrum perceptorum.

D. Ionheri: Doctor Lucas Noskowski, Franciscus Roth.

	mr.	gr.
1. Relicta in peccunijs paratis post racionem factam	756	25
2. ex molendino percepta	420	40½
3. cellarij Swidnicensis lucrum	144	25½
4. emonita ex debitis	37	24
5. pontale a curribus	571	19
6. vinorum prouentus, czappengelt	1086	42
7. quaternarij de czopowe regali	400	3½
8. census de castro Camyenyecz	31	12
9. census potabilium, schrotgelt	404	39½

	mr.	gr.
10. braxature ceruisiarum, rorgelt	603	24
11. exactionis ciuilis, geschoss	5	—
12. aduocacia: Caspar Crisker	30	—
13. ius ciuile suscipientes	75	4½
14. ville ciuitatis Dambie (et Grzegorzki)	45	—
15. pensa maior ciuitatis	37	25½
16. conflatorium argenti, brenngadem	43	22½
17. pensa minor et sepifusorium	62	24
18. forum salis seu depositorium	39	44
19. quartczol a pannis hospitum	62	22½
20. pene pro excessibus recepte	50	11
21. quatuortempora borngelt	63	5
22. vendicio cannalium de rorhawss	55	17½
23. vendicio calcis seu cementi	283	14
24. vendicio laterum, mawrczigel	326	30½
25. vendicio tegularum, dachczigel	147	13½
26. vendicio feni de pratis	7	12
27. a dominis Fuggeris percepta	250	—
28. vendicio salnitri	63	16
29. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutum	61	12
30. pannitondia ciuitatis duo	34	—
31. domus vendicionis pellificum, — stuba et cellarium	38	—
32. hec non cadunt ad racionem ciuitatis etc.	—	—
33. septem domus circa Grodeck	—	—
34. camere ciuitatis pannorum	16	24
35. census terragij de sex cameris	7	36
36. instite seu crami ciuitatis	27	—
37. domus ciuitatis proprie	65	—
38. domus extra ciuitatem proprie	88	6
39. census terragius de domibus	19	4
40. census terragij ex hortis, agris	20	44
41. de stroza piscium, census perpetuus	19	20
42. piscina magna, — pasture ciuitatis	7	—
43. census ciuitatis communes	313	41
44. census garulatorum	77	72½
45. census ciuitatis communes (ex nundinarijs)	13	18
46. census ex tugurijs et domunculis circa muros ciuitatis	21	39
	(6936	18)

3. Kupiono 111 beczek piwa świdnickiego za 408 mr. a uzyskano z wyszynku 552 mr. 12 gr.

7. De exactione ducillorum regalium tam vini quam ceruisie datur ciuitati septenarius, vtpote quando maiestati regie dantur flor. 600, ciuitati dantur flor. 100. Exactores ducillorum regalium exigere solent et dominis lonheris presentare.

8. Census iste emptus mille flor. pro predicatore Almanorum, reformatus super castro Camieniecz et villis illic adiacentibus in terra Sanocensi, eundem soluit d. pallatinus Podolie flor. 50.

16. Przetopił topnik w ciągu roku 1,600 mr. srebra, przeważył 10,000 mr.

20. A certis quibusdam mercatoribus (21) propter excessum, quod in obuium regie maiestatis

non exiuerant, ab vnoquoque per 1 sexag. facit 26 mr. 12 gr. — ab Hanus Bruckner quia cuttes e regno eduxit 3 mr.

21. De qualibet domo, vbi fontes et putei non sunt, singulis quartalibus anni gr. duo soluuntur; vbi fontes habentur, gr. 1 1/2.

23. Wypalono 9 pieców, sprzedawano skrzynię po 10 gr. mierzycę po 6 gr. korzec po 2 gr.

24. Wypalono 16 pieców wielkich czyli 305,500 cegieł, sprzedawano małe piece po 14,000 cegieł z dodatkiem 20 skrzyń wapna do każdego, po 16 grz.

25. Wypalono okrągłych dachówek w 7 piecach 45,250, sprzedawano tysiąc po kopie groszy; płaskich wypalono 30,000, sprzedawano 1000 po 36 gr. sadzonej dachówki wypalono 15,000, z czego wzięto do szmatruza 13,000.

28. Venditi sunt rmo dno Vilnensi episcopo salnitri centen. 12 1/2 per flor. 8 facit 62 mr. 24.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad bombardas exposita	—	—
2. rorhawss in Nyeczieca	7	28
3. exposita pro salnitri	34	11
4. ad prata ciuitatis	34	33
5. auena pro equis empta	262	25 1/2
6. rormagister per se	39	—
7. laboratores diurni	109	27
8. ad rorhawss necessaria	77	23
9. schrotmagister cum familia	116	31 1/2
10. ad curiam schrotmagistri	12	36 1/2
11. marstella cum aurigis	49	40
12. laboratores sui diurni	153	11 1/2
13. ad curiam marstelle empta	43	40
14. carpentarius cum familia	261	34
15. ad curiam carpentarij	413	44 1/2
16. faber curiarum etc.	165	37
17. ad pensam maiorem empta	32	23
18. murator cum laboratoribus	163	12 1/2
19. horreum cementi, — crematoris precium	8	32
20. ligna, lapides calcis cremate	320	33
21. horreum laterum vtrumque	114	—
22. ligna, argilla pro lateribus	207	17 1/2
23. horreum tegularum, dachczigel	62	—
24. ligna, argilla pro tegulis	96	21
25. saxifragum in monte	16	3
26. edificia ciuitatis communia	626	30 1/4
27. serratori	20	6 1/2
28. mundacio fori et platearum	21	17 1/2
29. pretorij necessaria	203	30
30. prandium electionis dominorum	140	25 1/2
31. prandium circa racionem factum d. lonherum (s)	—	—
32. custodi circa littus Wysle	6	24
33. dominorum itinera et nuncij	61	14 1/2

	mr.	gr.
34. honores regie maiestatis	20	—
35. honores communes dominorum et dona	42	30
36. vinum dono datum	181	41
37. soluta pro antiquis	38	22 1/2
38. elemozina et pia opera	47	44 1/2
39. d. Francz Banck census	16	12
40. reformacio viarum	229	44 1/2
41. officialium pretorij precia	81	—
42. precia familie pretorij	58	14
43. vestitura officialium et familie	124	7
44. circkelmagister et tibicine	47	32
45. capitaneus pretorij	26	—
46. lictores cum campanatore, — cannicide	112	24
47. census hospitalis s. Spiritus	65	—
48. census sacerdotum vitalis ac widerkauff, qui de pretorio singulis annis quatuortemporibus soluitur	398	13
49. census vitales	37	24
	(5411	13 1/2

5. Owies płacono po 9, 8, 7, 6 i 5 gr.

8. Item constructa noua canalia plumbea ad rorhawss in Nyeczieca ad (?) Truckssi numero 11, ponderant cent. vndecim.

13. Stamen panni pro deckj equorum 1 mr. 6 gr. — liczakj 22 sexag. per 14 tern. 1 mr. 2 gr.

15. Tres szibi de cupro ad curiam ponderant 7 lap. — szibi ad cimmerhoff 36 gr.

20. Malovislinek plet flor. 13 mr. 8 gr. 6, — item pro malowisniky fl. 17, — vna struis alias polstossek lapidum 35 gr.

26. Ossanki 34 per 6 gr. — pictori Seboldo ad racionem picture spere in turri beate Virginis flor. 5 mr. 3 gr. 6, — 200 orczle 4 mr. — taki 40 gr. 24, — laboratoribus circa fundamentum turris 36 gr. — scillindrorum 6,600 mr. 2 gr. 2, — pictori ad racionem spere 1 mr. 12 gr. — item 30 gr. — horologiste pro varijs laboribus 3 mr. — cupree blachi ponderant 5 lap. 12 1/2 lib. ad horologium sancte Marie 3 mr. 28 gr.

33. Nunccio Vratislauiam in obuium mercatoribus misso racione diffidacionis dati 40 gr. — zresztą wydatki posłów na sejmik Proszowicki i sejm Krakowski.

34. Post partam de perfido hoste Vallachorum pallatino victoriam, vbi Dei optimi maximi auxilio illustris ac magnifici dni Ioannis comitis de Tarnow exercituum regni Polonie tunc capitanei industria militumque animositate exercitus eius in toto prostratus, instrumenta bellica bombarde nuncupate, numero quinquaginta due et totus belli apparatus per nostros interceptus et Cracouiam adductus, vexilla item et preda ingens solus ipse pallatinus duobus wlneribus sauciatus ex conflictu vix aufugit, triumphus hic ante pretorium habitus, exposita pro vino, ceruisia, muscatella singula singulis computando 20 mr.

35. Due libre croci vna d. castellano, alia d. pallatino Crac. donate 4 mr. 18 gr. — vna libra croci donata magnifico dno castellano 2 mr. 24 gr. — landzknechtis in obuium d. Tarnowskj euntibus 3 mr.

36. Iest tu wino wydane dostojnikom świeckim i duchownym podczas sejmu, różnym mieszczanom na wesela itd. — baryła muszkateli (24 ollae) płacona po 10 grz.

39. D. Francz Bank census per d. consules propter paupertatem ad vitam septimanatim 15 gr.

42. Sagitarijs 28 mr. — horologiste s. Marie 5 mr. — horologiste pretorij 5 mr. — columbarijs 4 mr. 32 gr. — buxemeister mgr. Hermolaus 15 mr. 30 gr.

1533.

Regestrum perceptorum.

D. Ionheri: Leonardus Fogelweder, Franciscus Roth.

		mr.	gr.
1.	Relicta in peccunijs post racionem factam	726	43½
2.	ex molendino percepta	543	22½
3.	cellarij Suidnicensis lucrum	65	18
4.	emonita ex debitis	5	35
5.	pontale a curribus	492	45½
6.	vinorum prouentus alias ducillorum	850	16
7.	quaternarij de ducillis	422	25
8.	census de castro Camyeniecz	31	12
9.	currus potabilium, schrotgelt	290	20½
10.	braxature ceruisiarum, rorgelt	567	8
11.	exactio ciuilis, geschoss	—	—
12.	advocacia: Caspar Crisker	30	—
13.	ius ciuile suscipientes	53	36
14.	ville ciuitatis Dambye	45	—
15.	pensa maior ciuitatis	37	44
16.	conflatorium argenti, brengadem	95	—
17.	pensa minor et sepifusorium	62	24
18.	forum salis seu depositorium	33	2
19.	quartczol a pannis hospitum	72	16
20.	pene pro excessibus recepte	21	18
21.	quatuortempora borngelt	71	5
22.	vendicio canalium de rorhaws	13	2
23.	vendicio calcis seu cementi	237	11
24.	vendicio laterum, mawrczigel	207	30
25.	vendicio tegularum, dachowka	143	44
26.	vendicio feni de pratis	15	36
27.	a dominis Fuggeris percepta	250	—
28.	vendicio salnitri	—	—
29.	balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutum	62	24
30.	pannitondia duo	36	—
31.	domus vendicionis pellificum, — stuba et cellarium	38	—
32.	peccunia cremata	22	15
33.	exactio vigilie nocturne	189	3½
34.	instita diuitum acialis per Iacobum Meisner ciuitati resignata	125	—
35.	hec que sequuntur, non cadunt ad racionem ciuitatis	—	—
36.	septem domus circa Grodeck	—	—
37.	census ciuitatis communes: camere pannorum ciuitatis	16	24
38.	census terragij de sex cameris pannorum	7	36
39.	instite seu crami ciuitatis	23	42

		mr.	gr.
40.	domus ciuitatis proprie	66	—
41.	domus extra ciuitatem proprie	96	26
42.	census terragius de domibus	18	4
43.	census terragij ex hortis, agris	20	44
44.	de stroza piscium, census perpetuus etc.	14	44
45.	piscina magna circa cimiterium	—	—
46.	pasture ciuitatis	7	—
47.	census ciuitatis communes	330	27½
48.	census in schmeterhawss	78	30½
49.	census ciuitatis communes (ex nundinarijs)	19	34½
50.	census ex domunculis, gazis et tugurijs circa muros	24	6
		(6583	22)

3. Kupiono piwa świdnickiego 43 beczek za 149 mr. 30 gr. wyszynkowano takowe po 5 mr. za beczkę.

16. Zważono srebra 24,070 mr. 18½ szk. przetopiono 2075 mr. 14 szk.

20. Ab Anna aruinaria propter ignis erupcionem 15 gr. — a senioribus pistorum, quod paruas similas pinsuerunt et requisiti super hoc a d. proconsule mendacium protulerunt 5 mr. — a socijs coriariorum propter sedicionem inter eos factam 1 mr. 12 gr.

23. Wypalono 8 pieców wapna, sprzedawano skrzynię po 10 gr. korzec po 2 gr.

24. Wypalono cegły 14 wielkich pieców t. j. 272,400, sprzedawano mały piec z dodatkiem 20 skrzyń wapna po 16 mr.

25. Wypalono dachówki okrągłej 82,000, sadzonej 3,600, płaskiej 32,050, sprzedawano okrągłą po kopie za tysiąc, płaską po 90 gr.

32. Item anno MDXXVIII, quo misere ciuitas Cracouiensis ignis voragine aflicta est tempore proconsulatus domini Erasmi Crupeck, apportata est quedam peccunie sumula, ignorabatur, cui certo pertinebat, quare in commodum ciuitati cessit, facit modo fl. 35 gr. 21.

Regestrum expositorum.

		mr.	gr.
1.	Ad bombardas exposita	—	—
2.	rorhawss in Niecziecza	7	28
3.	exposita molendini	77	33
4.	exposita pro salnitri	56	26½
5.	ad prata ciuitatis exposita	26	45
6.	auena pro equis empta	197	9½
7.	rormagister per se	39	—
8.	laboratores sui diurni	74	29
9.	ad rorhawss necessaria	78	2½
10.	schrotmagister cum familia	104	43
11.	ad curiam schrotmagistri	8	29
12.	marstella cum aurigis	49	40
13.	laboratores sui diurni	158	44
14.	ad curiam marstelle	92	42
15.	carpentarius cum familia	262	45½
16.	ad curiam carpentarij	438	15½
17.	faber curiarum etc.	160	34

	mr.	gr.
18. ad pensam maiorem empta	39	4½
19. murator cum laboratoribus	158	22½
20. horreum cementi	46	—
21. crematoris precium	8	32
22. ligna, lapides calcis cremate	198	10½
23. horreum laterum vtrumque	102	9
24. ligna, argilla pro lateribus	148	29½
25. horreum tegularum	75	12
26. ligna, argilla pro tegulis	123	26½
27. edificia ciuitatis communia	411	18½
28. structura iass in littore Visle et circa hortum structura	78	23
29. mola acuaria circa portam s. Anne	10	10
30. exposita pro piscina ciuitatis	19	30½
31. exposita pro structura hamer	16	26
32. arma empta et comparata a Iudeo quodam pro centum viris	177	—
33. supelectilis pretorij comparata	65	21
34. serratori	14	3
35. mundacio fori et platearum	36	22½
36. pretorij necessaria	215	34½
37. prandium electionis dominorum	125	45½
38. prandium circa racionem d. lonherorum	25	—
39. custodi circa littus Visle	6	24
40. dominorum itinera et nuncij	155	19
41. vigilibus nocturnis	118	41
42. honores regie maiestatis	—	—
43. honores dominorum et dona communia	118	3
44. vinum dono datum	120	42
45. soluta pro antiquis	—	—
46. elemozina et pia opera	62	25½
47. d. Francz Banck census	6	42
48. reformacio viarum	355	37½
49. officialium pretorij precia	81	—
50. famulorum pretorij precia	58	14
51. vestitura officialium	132	23
52. circkelmagister, tibicine	52	—
53. capitaneus pretorij	26	—
54. familia pretorij cum campanatore — cannicide	112	24
55. census hospitalis s. Spiritus	65	—
56. census sacerdotum, vitalis ac widerkauff, qui de pretorio singulis quatuortemporibus anni soluuntur	429	25
	(5832	5½

3. Są to wydatki na młyn Kutłowski.

6. Owies płacono po 6½ i 7 gr. za mierzycę.

9. Grzebien ad rottam mr. 2, — tres currus mech mr. 1 gr. 24, — item 12 sexag. palczow per 4 gr. — 4 sexag. czewie per 5 gr. — szabi 12 per 2 gr. — sex sexag. lopatek, facit 6 mr. 44 gr.

14. Empti 4 equi redarij ad marstellam tiemnozywe fl. 40 gr. 20.

27. Vitreatori pro membranis ad balneum s. Anne 1 mr. 20 gr. — 8 szeni ferri 14 gr. — serratori ad comyaga 17 rzasi per 5 gr. — gniffi, zawiassi 1 mr. 10 gr. — 400 orczle 8 mr. — caldeatoribus a caldeis ad salnitri 1 mr. 34 gr. — mensatori pro instrumentis ad pannicidium 1 mr. 42 gr.

29. Fossoribus alias stawarzom in reedificanda piscina extra portam s. Anne apud molam acuariam 10 mr. 10 gr.

32. Arma pro familia pretorij ad octo viros empta a d. Ioanne Conopniczki 15 mr. — pro armis familie pretorij ad 4 viros anteriorem et posteriorem partem, galeam, humerale et miski pro leua manu flor. 16, — item a Iudeo empta arma pro 100 viris et in stuba pretorij reposita, cuilibet anterior et posterior pars, galea, humerale et miska pro vna sinistra manu fl. 225.

36. Pictori a pingendo pannicidio 1 mr, 12 gr.

40. Wydatki przeważnie na podróże rajców na sejm Piotrkowski i sejmik Proszowicki.

43. Item donata 1 pecia tele generoso d. Cracou. iudici pro eo, quia patronum se ciuitati exhibuit in negocijs ciuitatis fl. 5 gr. 22½, — reuerendissimo d. Crac. episcopo, vt in necessitatibus ciuitati patrocinetur, donati in auro 20 fl. facit mr. 18 gr. 36, — dno iudici Crac. donata vna pecia tele 3 mr. 28½ gr. — reuerendissimo d. episcopo Crac. donatum 10 aurei, faciunt 9 mr. 18 gr. — item donate magnifico d. castellano Sandomir. ac capitaneo Crac. 24 vlne damasci grisei mr. 22 gr. 24. — item donatum magnifico d. pallatino Crac. nouo 20 vlne damasci leberferb 18 mr. 36 gr. — cubiculario regio donata 1 mr. 12 gr. — ministeriali Mnissek donatus pannus Czikowski 1 mr. 24 gr.

1535.

Regestrum perceptorum.

D. lonheri: Franciscus Roth, Iostus Lodouicus.

	mr.	gr.
1. Relicta in peccunijs paratis	870	—
2. ex molendino percepta	498	28
3. cellarij Swidnicensis lucrum	54	37½
4. peccunia exempcionis molendini	6250	—
5. pontale a curribus	516	28
6. vinorum prouentus ex ducillis	659	3⅕
7. quaternarij ducillorum regalium	367	—
8. census de castro Camyenyecz	—	—
9. currus potabilium, schrotgelt	267	26
10. braxaturae ceruisiarum, rorgelt	504	16
11. exactio ciuilis, geschoss	63	24
12. aduocacia: Caspar Crisker	30	—
13. ius ciuile suscipientes	44	38
14. ville ciuitatis Dambye	45	—
15. pensa maior ciuitatis	35	13
16. conflatorium argenti, brengadem	83	30
17. pensa minor et sepifusorium	62	24
18. forum salis seu depositorium	43	17
19. quartczol a panno hospitum	56	38½
20. lucrum ex argento empto	197	24
21. ex tesauro ciuitatis dati ac pro necessitate ciuitatis extraditi	125	—
22. pene pro excessibus recepte	22	24

	mr.	gr.
23. quatuortempora rorne soluitur	70	29
24. exactio vigilie nocturne	233	32½
25. vendicio canalium a rorhawss	15	1
26. vendicio calcis seu cementi	196	18
27. vendicio laterum, czigel	283	19
28. vendicio tegularum, dachowka	93	2
29. vendicio feni de pratis	—	—
30. a dominis Fugkeris percepta	250	—
31. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutum	61	12
32. pannitondia duo	38	—
33. domus vendicionis pellificum, — stuba et cellarium	38	—
34. hec que sequuntur, non cadunt ad racionem ciuitatis	—	—
35. camere pannorum ciuitatis	18	24
36. census terragij de sex cameris pannorum	7	36
37. instite seu crami ciuitatis	22	12
38. domus ciuitatis proprie	79	—
39. domus extra ciuitatem proprie	109	26
40. census terragius de domibus	19	4
41. census terragij ex hortis, agris	25	20
42. de stroza piscium, census perpetuus	24	44
43. piscina magna circa cimiterium Iudeorum	—	—
44. pasture ciuitatis	7	—
45. septem domus circa Grodek	—	—
46. census ciuitatis communes	230	25½
47. census in schmeterhawss	77	45
48. census ciuitatis communes (ex nundinarijs)	17	36
49. census ex domunculis, gazis et tugurijs circa muros ciuitatis	18	12
50. ex hortis et domibus extra ciuitatem	6	28
51. ex hortis inter figulos	2	22
	(12744	3½

3. Kupiono piwa świdnickiego beczek 52 za 205 mr. 10½ gr. wyszynkowano takowe po 5 mr. za beczkę = 260 mr.

4. Die 12 Octobris ex mandato sacre regie maiestatis molendinum Cutlowskj per magnificum d. regni tesaurarium exemptum est, repositaque ciuitati summa capitalis nomine sacre maiestatis flor. per mediam sexagenam 10000. eandem peccuniam dni Franciscus Rot et Iostus Lodouicus protunc erarij ciuilis prefecti, nomine tocius consulatus perceperunt, facit mr. 6250.

8. Census iste pro predicatore Germanorum translatus est per magnificum d. Seuerinum Bon. ner castell. Bieczen. castri Camyenyecz possessorem ad institas panum hic Cracouie, consensu accedente regie maiestatis, quare predicator prenotatus censum huiusmodi a pistoribus percipit, ciuitas vero exnunc libera est.

16. Inprimis ponderauit argenti et per infusionem adaptauit mr. 3338 scot. 21½, ab vna marca 1 den.

20. Exempto per sacram maiestatem regiam molendino Cutlowski, vbi et peccunia 10000 flor ciuitati reposita est, spectabiles domini Franciscus Roth et Iostus Lodouicus protunc erarij publici prouisores, ne pecunia sine comodo iaceret, quinimo vtilitati publice inseruire volentes, eandem pro comparando argento conuerterunt. Argentum comparando et viceuersa diuendendo cessit commodum ciuitati per sedecim septimanarum spacium fl. 301 gr. 14.

26. Wypalono siedm pieców wapna.

27. Wypalono 13 wielkich pieców czyli 259000.

28. Wypalono dachówki okrągłej 152700, płaskiej 17730, sadzonej 2000. Tej ostatniej nie sprzedawano wcale.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad bombardas exposita	—	—
2. rorhawss in Nyeczyecza	7	28
3. molendini exposita	37	26
4. salnitrj comparacio	4	28
5. ad prata ciuitatis	24	17
6. auena pro equis empta	195	11½
7. rormagister per se	32	24
8. laboratores sui diurni	131	5½
9. ad rorhawss necessaria	58	28
10. schrotmagister cum familia	85	40½
11. ad curiam schrotmagistri	5	33
12. marstella cum aurigis	67	8
13. laboratores sui diurni	157	43
14. ad curiam marstelle empta	37	34
15. carpentarius cum familia	269	1
16. ad curiam carpentarij empta	409	6½
17. faber curiarum etc.	116	27½
18. ad pensam maiorem empta	22	31
19. murator cum laboratoribus	241	5½
20. horreum cementi	40	12
21. crematoris precium	8	32
22. ligna et lapides calcis cremate	243	6½
23. horreum laterum vtrumque	102	—
24. ligna, argilla pro lateribus	193	31½
25. horreum tegularum, magistro	98	18
26. ligna, argilla pro tegulis	111	38
27. edificia ciuitatis communia	515	4½
28. funifici	24	16
29. rippa ciuitatis et jass	23	40½
30. serratori	14	36½
31. mundacio fori et platearum	53	34
32. pretorij necessaria	202	7
33. ciphi argentei deaurati comparati	122	2
34. prandium electionis dominorum	—	—
35. prandium circa racionem d. lonherorum	—	—
36. custodi circa littus Visle	6	24
37. dominorum itinera et nuncij	171	31
38. vigilibus nocturnis	187	18
39. honores regie maiestatis	—	—
40. honores dominorum et dona communia	237	1½

123

	mr.	gr.
41. vinum dono datum	181	30
42. accomodata Casparo Dlugosch	137	24
43. in Vrbe seu curia Romana exposita	22	9
44. elemosina et pia opera	48	2
45. reformacio viarum	348	—
46. officialium pretorij precia	116	—
47. famulorum pretorij precia	58	14
48. vestitura officialium	129	25
49. circkelmagister	52	—
50. capitaneus pretorij	26	—
51. familia pretorij cum campanatore; — cannicide	113	24
52. census hospitalis s. Spiritus	65	—
53. census sacerdotum, vitalis et reempcionalis, singulis quatuortemporibus anni solui de pretorio consuetus	412	25
	(5970	40)

6. Kupowano owies po 9, 9¼, 10 i 12½ gr. za mierzycę.

27. Bartholomeo vitreatori pro fenestris ad ecclesiam s. Marie 11 mr. 17 gr. — pictori ad racionem deauracionis galki ad turres 6 mr. — pixidario pro instrumentis ad pixides, — arene duccio ante pretorium pro hastitudio 5 mr. 30 gr. — pictori de auracione globorum ad turres 9 mr. — pro coloribus ad turres 16 gr. — pro edificio pontis in ferali d. Petrus Tanigel exposuit 31 mr. 12 gr. — orczlow 11500 pro edificio rorhawss 23 mr. — ortoglobi ad turres ciuitatis, pro cupro et labore et pro dzbele fl. 23 gr. 26, — item pro cupro ad hallam ante ecclesiam constructam soluti Iorge Segel fl. 47.

28. Pro fune ad horologium s. Marie 1 mr. 12 gr.

32. Resa papiri 34 gr. — citaredis et musicis a processionibus per octauas Corporis Christi 30 gr. — a pictura reseruaculorum ad ciffos donatos 10 gr. — cista ad pretorium empta ad seruandum priuilegia 25 gr.

33. Ad laudem Dei comparati geminati ciphi, duo argenti, vnus includens alium, ponderant marcas argenti XV minus vno scotto, marcam argenti cum deauracione et labore taxando per 13 fl. facit 194 flor. 15 gr. pro sacculis gr. 8, familie a labore gr. 15, facit in toto 122 mr. 2 gr.

34. Hoc anno sede pallatinatus vaccante non subsequuta est dominorum electio, quare et impense nulle desuper fuerunt.

37. Są tu między innemi wydatki posłów miejskich na sejm Piotrkowski oraz sejmiki w Proszowicach i Korczynie.

40. Nicolao Iasker notario ciuitatis donate 24 vlne damasci racione laboris in elucidando ac in latinum transferendo iure Saxonico habite, solutum pro damasco 24 mr. — duo vasa ceruisie Swidnicensis donata lancearijs, qui obuiam duci Brandeburgensi iuerant 10 mr. — tibicinis marchionis Brandeburgensis 2 mr. 24 gr. — comparata vexilla duo lancearijs in obuium duci Brandeburgensi euntibus fl. 15 gr. 21. — illustri principi Ioachimo marchioni Brandeburgensi, electori imperij, qui superduxit reginam Elizabet, serenissimi Polonie regis, domini nostri clementissimi primogenitam, vnacum inclita coniuge prenotata donati ex parte ciuitatis duo ciphi argentei inaurati, ponderabant argenti marcas 21 scott. 13, vnamquamque marcam fl. 13 gr. 15 taxando, facit fl. 290 gr. 24½ facit mr. 181 gr. 36½.

41. Iest tu wino dane w darze kasztelanowi Krakowskiemu, podskarbiemu, wojewodzie Ruskiemu, biskupom Krakowskiemu, Przemyskiemu, Kamienieckiemu, Poznańskiemu, Płockiemu, Chełmińskiemu, marszałkowi nadwornemu, kasztelanowi Poznańskiemu i innym.

46. Notaryjuszem miejskim Mikołaj Iasker, vicenotaryjuszem Ian Kirstain.

1537.

Regestrum perceptorum.

D. Ionheri: Nicolaus Stano, Stanislaus Cipser.

	mr.	gr.
1. Relicta in peccunijs paratis post racionem factam	844	7
2. cellarij Swidnicensis lucrum	58	43½
3. pontale a curribus	472	34½
4. vinorum prouentus ducillarij	421	2½
5. quaternarij ducillorum regalium	407	38½
6. census ex domo d. Glinska	46	42
7. emonita ex debitis	—	—
8. currus potabilium, schrotgelt	241	13½
9. braxature ceruisiarum, rorgelt	653	24
10. exactio ciuilis, geschoss	—	—
11. aduocacia: Ioannes Kirstain	30	—
12. ius ciuile suscipientes	56	35½
13. ville ciuitatis Dambye	45	—
14. pensa maior ciuitatis	45	41½
15. conflatorium argenti, brengadem	70	29
16. pensa minor et sepifusorium	62	24
17. forum seu depositorium salis	41	24
18. quartczol a panno hospitum	54	43
19. pene pro excessibus recepte	62	33
20. ex domo Fogelwedronum platee Sutorum	62	24
21. ex tesauro peccuniarum molendini ad solucionem accepte	375	—
22. quatuortempora rorne soluitur	73	1
23. exactio vigilie nocturne	228	38
24. vendicio canalium de rorhawss	12	4½
25. vendicio calcis seu cementi	250	45
26. vendicio laterum	230	11
27. vendicio tegularum	195	28
28. vendicio feni de pratis	14	12
29. a d. Fugkeris percepta	250	—
30. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutum	61	12
31. pannitondia duo	68	—
32. domus vendicionis pellificum, — stuba et cellarium	38	—
33. hec, que sequuntur, non cadunt ad racionem ciuitatis	—	—
34. camere pannorum ciuitatis	18	24
35. census terragij de sex cameris	7	36
36. instite seu crami ciuitatis	22	12
37. domus ciuitatis proprie	93	—
38. domus extra et intra ciuitatem proprie	119	16
39. census terragius de domibus	19	28
40. census terragij ex hortis, agris	25	32

	mr.	gr.
41. de stroza piscium, census perpetuus etc.	19	44
42. piscina magna circa cimiterium Iudeorum	—	—
43. pasture ciuitatis	7	—
44. census ciuitatis communes	333	8
45. census in schmeterhawss	78	91
46. census ciuitatis communes (ex nundinarijs)	28	47
47. census ex domunculis, gazis et tugurijs circa muros ciuitatis	17	44
48. (census) ex hortis et domibus extra ciuitatem	6	40
49. ex hortis inter figulos	1	—
	(6276	25)

2. Kupiono 44 beczek za 176 mr. 4½ gr. sprzedano za 220 mr.

6. Dochód z tego domu pochodzi z legatu 5000 flor. na rzecz psałteryi.

15. Topnik przeważył et per infusionem adaptauit srebra 16205 mr. przetopił 2478 mr. 16 szk.

19. A 55 braseatoribus propter excessum falsarum mensurarum accepti per vnum fertonem mr. 14 gr. 36, — a 50 pistoribus propter excessum male cocti panis per vnum fertonem accepti, facit mr. 12 gr. 24, — rufficerdones propter excessum educendorum cuttium contra mandatum dominorum 5 mr.

27. Dachówki sadzonej sprzedawano tysiąc po 2 flor.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad bombardas exposita	—	—
2. rorhawss in Nyeczecza	7	28
3. salnitri emptum	—	—
4. ad prata ciuitatis exposita	32	46
5. auena pro equis empta	86	38
6. rormagister per se	32	24
7. laboratores sui diurni	156	38
8. ad rorhawss necessaria	17	38
9. schrotmagister cum familia	117	4
10. ad curiam schrotmagistri	14	36
11. marstella cum aurigis	71	24
12. laboratores sui diurni	200	31
13. ad curiam marstelle empta	76	9
14. carpentarius cum familia	300	20
15. ad curiam carpentarij empta	585	25
16. faber curiarum	128	11
17. ad pensam maiorem empta	5	—
18. murator cum laboratoribus	191	28
19. horreum cementi	40	12
20. crematoris precium	8	32
21. lapides et ligna calcis cremate	221	15
22. horreum laterum vtrumque	101	—
23. ligna, argilla pro lateribus	132	4½
24. horreum tegularum, magistro	86	38

	mr.	gr.
25. ligna, argilla pro tegulis	102	29½
26. edificia ciuitatis communia	513	36
27. funifici	31	6
28. soluta pro antiquis	12	23
29. serratori	15	29
30. mundacio fori et platearum	73	5½
31. pretorij necessaria	232	41
32. prandium electionis dominorum	158	3
33. prandium d. lonherorum circa racionem	25	—
34. custodi circa littus Visle	6	24
35. vigilibus nocturnis	169	31
36. dominorum itinera et nuncij	42	42
37. honores regie maiestatis	—	—
38. honores dominorum et dona communia	92	36
39. vinum dono datum	100	9
40. elemozina et pia opera	28	45½
41. reformacio viarum	325	33
42. ad curiam Romanam exposita	18	36
43. officialium pretorij precia	96	—
44. famulorum pretorij precia	58	14
45. vestitura officialium	124	2
46. circkelmagister, — capitaneus pretorij	78	—
47. familia pretorij cum campanatore, — cannicide	114	32
48. census hospitalis s. Spiritus	65	—
49. census sacerdotum, vitales et reempcionales	417	25
	(5519	44)

5. Owies płacono po 6, 6½, 7 i 8 gr. za mierzycę.

31. Ab exemplaribus plebisciti muratorum et carpentariorum 1 mr. 42 gr. — speculatori pro struczla 12 gr.

32. Floreny złote dane wojewodzie Krak. liczone są po 45 gr.

36. Wydatki dla posłów na sejmy Krakowski i Piotrkowski i sejmik Proszowicki.

37. Donati reuerendo dno Plocensi cancellario, vt se patronum exhiberet ciuitati graciosum i negocijs publicis Vng. flor. in auro 20, facit 18 mr. 36 gr. — reuerendo d. Maczieowski donati flor. Vng. in auro 10, facit 9 mr. 18 gr. — accione cum dominis Leopoliensibus habita reuerendo d. episcopo Plocensi, cancellario regni donati in auro flor. 25, magnifico d. palatino Craccouiensi flor. 25, d. vicecancellario flor. 10, d. Maczieowski flor. 10 in auro, — accione cum communitate habita donatum reuerendo d. Crac. episcopo, cancellario regni in auro flor. 20, facit 18 mr. 36 gr. — accione cum scabinis Iuris supremi habita, donatum reuerendo d. Crac. episcopo, cancellario regni, in auro fl. 20, facit mr. 18 gr. 36.

42. Są tu wydatki w sporze przeciw Glińskiej o zapis psałterzystom.

43. Notaryjuszem miejskim Mikołaj Iasker, vicenotaryjuszem Łazarz Iedwat.

1538.

Regestrum perceptorum.

D. Ionheri: Petrus Tanigel, Ioannes Schillingk.

	mr.	gr.
1. Relicta in peccunijs paratis post racionem factam	757	28½
2. cellarij Swidnicensis lucrum	52	16½
3. pontale a curribus	519	6½
4. vinorum prouentus ducillarij	826	46
5. quaternarij ducillorum regalium	367	11
6. census ex domo d. Anne Glinska	—	—
7. emonita ex debitis	—	—
8. census potabilium, schrotgelt	247	35
9. braxaturae ceruisiarum, rorgelt	649	26
10. exactio ciuilis, geschoss	—	—
11. aduocacia: Ioannes Kirstain	30	—
12. ius ciuile suscipientes	36	24
13. ville ciuitatis Dambie	75	—
14. pensa maior ciuitatis	55	17
15. conflatorium argenti, brengadem	66	29
16. pensa minor et sepifusorium	62	24
17. forum seu depositorium salis	50	36
18. quartczol a panno adducto hospitum	117	29½
19. pene pro excessibus percepte	26	30
20. armatura vendita	12	24
21. equi ex marstella venditi	45	—
22. quatuortempora rorne soluitur	70	34
23. exactio vigilie nocturue	225	30
24. vendicio canalium de rorhawss	41	25½
25. vendicio calcis seu cementi	380	42
26. vendicio laterum	285	45
27. vendicio tegularum	215	24½
28. vendicio feni ex pratis ciuitatis	64	—
29. a dominis Fugkeris percepta	250	—
30. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	61	12
31. pannitondia duo: in foro carbonario, in foro gallorum	58	—
32. domus vendicionis pellificum, — stuba et cellarium	38	—
33. hec, que sequuntur, non cadunt ad racionem ciuitatis	—	—
34. camere pannorum ciuitatis	18	24
35. census terragij de sex cameris	7	36
36. instite seu crami ciuitatis	22	12
37. domus ciuitatis proprie	93	—
38. domus extra et intra ciuitatem	115	36
39. census terragius de domibus	22	40
40. census terragij ex hortis, agris	20	20

	mr.	gr.
41. stroza piscium, census perpetuus	21	18
42. piscina magna circa cimiterium	—	—
43. pasture ciuitatis	7	—
44. census ciuitatis communes	330	21
45. census ciuitatis communes in schmeterhawss	84	5½
46. census ciuitatis communes (ex nundinarijs)	20	16
47. census ex domunculis, gazis et tugurijs circa muros ciuitatis	17	20
48. ex hortis et domibus extra ciuitatem	6	40
49. ex hortis inter figulos	1	32
	(6479	42½

2. Kupiono piwa świdnickiego beczek 62 za 253 mr. 21 gr. z tego sprzedano beczek 60 za 305 mr. 37½ gr. dwie beczki się zepsuły.

3. (Cremator) ponderauit argenti per infusionemque adaptauit 16946 mr. scot. 7, cremauit mr. 1485 scot. 20.

20. Ad instanciam magnifici d. Andree castellani Poznaniensis eidem ex tesauro pretorij vendidimus arma pro quinque viris sab. post Visitacionis Marie flor. 20, facit 12 mr. 24 gr.

25. Wypalono sześć pieców wapna, sprzedawano skrzynię po 10 gr.

26. Wypalono 13 pieców t. j. 220,500 cegieł, sprzedawano cegły po 1 mr. i po kopie za 1000, pęknięte po 30 gr.

27. Wypalono dachówki okrągłej 17000, płaskiej 32500, posadzanej 33200, sprzedawano okrągłą po kopie, płaską po 3½ flor. sadzoną po 2 flor.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad bombardas exposita	21	—
2. rorhawss in Nyeczieczа	3	38
3. salnitri emptum	—	—
4. ad prata ciuitatis exposita	26	47½
5. auena pro equis empta	102	40½
6. rormagister per se	21	12
7. laboratores sui diurni	114	24½
8. ad rorhawss necessaria	8	14
9. schrotmagister cum familia	114	40
10. ad curiam schrotmagistri	11	4½
11. marstella cum aurigis	31	32
12. laboratores sui diurni	77	35
13. ad curiam marstelle empta	8	44
14. vectori ciuitatis	138	36
15. carpentarius cum familia	191	17½
16. ad curiam carpentarij empta	373	40
17. onera exactionis pontalium	39	34
18. faber curiarum	67	24
19. ad pensam maiorem empta	12	11
20. murator cum laboratoribus	186	36
21. horreum cementi, — crematoris precium	50	12

	mr.	gr.
22. ligna, lapides calcis cremate	287	2
23. horreum laterum vtrumque	85	8
24. ligna, argilla pro lateribus	158	40
25. horreum tegularum, magistro	68	20
26. ligna, argilla pro tegulis	95	½
27. edificia ciuitatis communia	500	18
28. funifici	17	5
29. soluta pro antiquis	17	9
30. serratori	5	35
31. mundacio fori et platearum	27	11½
32. pretorij necessaria	254	33
33. prandium electionis dominorum	103	23½
34. prandium d. lonherorum circa racionem	25	—
35. custodia circa littus Visle	6	24
36. vigilibus nocturnis	180	37
37. dominorum itinera et nunccij	222	40½
38. honores regie maiestatis	—	—
39. honores dominorum et dona communia	—	—
40. vinum dono datum	106	47½
41. elemozina et pia opera	36	30½
42. reformacio viarum	73	10
43. Nicolao Kroslinski	109	18
44. officialium pretorij precia	96	—
45. famulorum pretorij precia	58	14
46. vestitura officialium	125	40
47. circkelmagister, — capitaneus pretorij	78	—
48. familia pretorij cum campanatore, cannicide	114	32
49. census hospitalis s. Spiritus septimanalis	65	—
50. census sacerdotum, vitales et reempcionales etc.	417	13
	(4940	46½

1. Pixides hockenpuse empte 2 mr. — 4 archibuse empte 4 mr.

5. Owies płacono po 9, 9½, 10 i 11 gr. za mierzycę.

27. Viginti millia laterum soluta d. Spiczinski ad domum bombardariam 20 mr. — lapides ad domum bombardariam 1 mr. 32 gr. — pictori Thome a pingenda stuba consulari 7 mr. 24 gr. — pictori Thome a pingenda sede iudiciaria 5 mr. — pictori item Andree a pingenda stuba consulari 10 mr. — muratori pro lapidibus ad fenestras stube consularis 7 mr. 36 gr. — pro 4 columnis ferreis ad stube consularis fenestras 4 mr.

33. Floreny złote dane wojewodzie Krak. liczone po 45 gr.

37. Wydatki posłów miejskich na na sejm Piotrkowski i sejmik Proszowicki, oraz posłańca do Wrocławia.

43. Accio intenta fuit ciuitati per nobilem Nicolaum Kroslinski racione manus sibi amputate, qui et ciuem quemdam pileatorem accusabat facti expetebatque sibi ius Poloniense administrari iusticie. Ciuitas itaque propter bonum pacis eidem ex tesauro dedit flor. 70, facit mr. 43 gr. 36. — Nobili N. Goreczki, qui racione necis filij sui per quemdam vitreatorem, vt allegabat, occisi, ciuitati accionem intentare voluit, iure Polonico iusticiam expetens, ciuitas ne in iacturam priuilegiorum peruenisset, ex composito eidem donauit flor. 105 cum magno ciuitatis preiudicio et damno, facit 65 mr. 30 gr.

44. Notaryjuszem miejskim Mikołaj Iasker, wicenotaryjuszem Lazarz Iedwat.

1541.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Salomon et Iohannes Schilling.

	mr.	gr.
1. Relicta in peccunijs paratis post factam racionem	1755	17
2. cellarij Swidniczensis lucrum	—	—
3. pontale a currubus	401	7½
4. vinorum prouentus ducillarij	780	35
5. ternarij ducillorum regalium	365	25½
6. census ex domo d. Annae Glinska	—	—
7. emonita ex debitis	71	21
8. venditio faeni ex pratis ciuitatis	32	14
9. currus potabilium, schrottgelt	254	7
10. braxaturae cereuisiae, rorgeltt	607	7
11. exactio ciuilis, geschosz	—	—
12. aduocatia	30	—
13. ius ciuile suscipientes	32	11
14. villa ciuitatis Dąmbye	75	—
15. pensa maior ciuitatis	65	—
16. conflatorium argenti, brengadem	75	40
17. pensa minor et sepifusorium	51	36
18. forum seu depositorium salis	31	26
19. quartczoll a panno per hospites aduecto	202	44½
20. paenae pro excessibus perceptae	63	32
21. equi ex marstella venditi	7	34
22. quatuortempora rorne	75	46
23. exactio vigiliae nocturnae	225	23½
24. venditio canalium, roborum etc.	97	45
25 venditio calcis seu cementi	234	34½
26. venditio laterum	323	34
27. venditio tegularum	47	31
28. a dominis Fugkeris percepta	250	—
29. a dno Iosto Ludouico Detio et d. Francisco Bonero	312	24
30. balnea ciuitatis	61	12
31. pannitondia duo ciuitatis	60	24
32. domus venditionis pellificum, — stuba et cellarium	38	—
33. instita salinaria vendita et res aliae ex praetorio venditae	35	36
34. haec non cadunt in rationem ciuitatis	—	—
35. tabernae pannorum ciuitatis	20	24
36. tabernae pannorum sex, in quibus est census terragius	7	36
37. institae seu crami ciuitatis	22	12
38. domus ciuitatis propriae	181	38
39. domus in vim reemptionis ciuitati resignatae et inscriptae	37	42
40. domus et areae, ex quibus ciuitati soluitur terragius	42	4

	mr.	gr.
41. census terragius ex hortis, pratis et agris	31	40
42. census ex depositorio piscium, piscinis et pasturis	39	—
43. census ciuitatis communes	340	9
44. census ciuitatis communes ex schmeterhausz	91	39½
45. census ciuitatis communes (ex nundinarijs)	22	—
46. census ciuitatis ex domunculis	16	30
summa omnium perceptorum tocius anni facit	6719	41

2. Hoc toto anno cellarium Swidniczense desertum fuit, nec a quoquam inhabitatum, ob id eciam inde nihil prouenit.

8. Sprzedawano wóz siana po 48, 40 i 36 gr.

16. Zważono i adaptowano 22875 mr. 18 szk. przetopiono 748 mr. 2½ szk.

20. Pileatores ex cista contubernij reposuerunt fl. 20 racione amputatae manus Nicolao Kroszlinsky, cui ciuitas iuxta acta racionum a. 1538 persoluit mr. 43 gr. 36, — item paena Stanislai Czeczotka propterea, quod duo vasa vini non persoluta debita ducillorum peccunia, sibi imponenda curauit, 5 mr. — item paena Nicolai sartoris de lapidea grisea propter indecentes luxus 1 mr. — item paena Bochensky propter ignis eruptionem 1 mr. 12 gr.

25. Wypalono 7 pieców, sprzedawano skrzynię po 10 gr. mierzycę po 9 gr. korzec po 3 gr.

26. Wypalono 18 pieców czyli 323,000 cegieł, sprzedawano 1000 zwyczajnych cegieł po 2 flor. zindri po 2 flor. 20 gr. na potrzeby miasta powzięto 74900 cegieł.

27. Wypalono dachówki okrągłej 131800, dachówki płaskiej 14670, posadzanej (quadrangulares) 1150, dzióbatej 1100, sprzedawano okrągłą po 2 flor. płaską po 3½ flor. posadzaną po 60 gr.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis exposita	25	7½
2. auena pro equis empta	28	33½
3. ad bombardas, tum pro pulueribus tormentarijs exposita	32	—
4. rormagister, laboratores sui diurni	141	27½
5. ad rorhausz necessaria	17	25½
6. schrottmagistro cum familia	104	23½
7. ad curiam schrottmagistri	6	34½
8 marstellae Alberto, — laboratores sui diurni	130	—
9. ad curiam marstellae empta	27	29
10. vectoribus ciuitatis	285	30
11. carpentario, — eiusdem familiae	135	5
12. ad curiam carpentarij empta	123	6½
13. ad curiam carpentarij serratoribus, qui ligna serra secabant	19	42
14. onera exactionis pontalium	214	7
15. fabro pro vario labore	77	3
16. ad pensam maiorem empta	4	18
17. muratoris praetium	65	—
18. muratoris familiae	195	32
19. horreum cementi, — crematoris praetium	48	44
20. lapides et ligna ad cementariam	222	—
21. horreum laterum vtrumque	121	6

	mr.	gr.
22. ligna, archilla, arena pro lateribus	207	36
23. horreum tegularum et tegulario	82	24
24. ligna, argilla ad tegulariam	89	43
25. aedificia ciuitatis communia	132	6
26. rorhausz super Nyeczecza fluuio	160	29½
27. funifici	6	9
28. soluta pro antiquis	280	13
29. serrifici	10	23
30. mundatio fori et platearum	16	3½
31. praetorij necessaria	457	37½
32. pro ciuitate empta et comparata	—	—
33. prandium electionis dominorum	187	15
34. prandium d. lonherorum circa rationem	25	—
35. custodi circa littus Visle, — custodibus portarum ciuitatis	11	12
36. vigilibus nocturnis	185	29
37. dominorum itinera et nuncij	109	13
38. honores s. maiestatis regiae	—	—
39. honores dominorum et dona communia	187	30½
40. vinum dono datum	92	41
41. elemozina et pia opera	9	21
42. reformatio viarum	8	43½
43. officialium praetorij praetia	93	32
44. famulorum praetorij praetia	68	44
45. vestitura officialium	141	19½
46. circkelmagister, — capitaneo praetorij	78	12
47. tibicinibus praetorij	65	—
48. familiae praetorij cum campanatore, — cannicidae	114	32
49. census hospitalis s. Spiritus	65	—
50. census sacerdotum vitales et reemptionales	438	37
summa omnium expositorum tocius huius anni facit	5354	10½

2. Płacono owies po 7½, 6½, 6, 4½, 5, 5½ gr. za mierzycę.

3. Factum est condictamen cum Iohanne s. mtis regiae bombardario racione conficiendorum puluerum tormentariorum, qui ciuitati praesentauit iam confecti et praeparati pulueris vasa 32, quae ponderant centenarios 35 lap. 3, f. 16½, cui a quolibet centenario cuiuscunque generis puluerum dari debet flor. vnus.

24. Rusticis pro argilla ex Pychowicze, ex quorum fundo sumitur pro tegulis conficiendis d. 3 Decembris 2 mr.

25. Pro reformacione hamri cerdones exposuerunt 12 gr. — pro tribus magnis quercubus ad pontem magnum in Stradomia 2 mr. 1½ gr. — pro 20 quercubus ad pontem magnum 3 mr. 36 gr. — mercenarijs alias rumnikum in saxifodinis laborantibus 3 gr. — pro mille vitris Venecianis ad fenestras reparandas pro fl. 6, mr. 3 gr. 36, — farpenczka pro tegenda turri praetorij plumbo alias arkiesz 2 mr. 6 gr. — vitreatori pro fenestris parandis ad turrim praetorij alias yn dye erker 3 mr. 12 gr. — farpenczka pro tegenda turri alias arkirs praetorij plumbo 2 mr. 12 gr. — pro lapidibus ad fenestras praetorij magnas lapicidis 2 mr. 24 gr. — pro 31 quercubus ad pontem in porta Slawcouiensi 4 mr. 10½ gr. — pictori a depingenda tota turri praetorij 11 mr. 12 gr. — pro cista vitri Veneciani ad fenestras in nouam stubam praetorij 8 mr. 36 gr. — pro depingendo et deaurando globo ad portam Slawkouiensem 33 gr. — vitreatori pro fenestris nouis ad stubam nouam superiorem praetorij 6 mr. 23 gr. — pro sexagena lapidum ad pauimentum stubae maioris praetorij 2 mr. 24 gr.

31. Pictori a depingendo vexillo 20 gr. — pro 2 talensis cerearum candelarum 7 gr. — pro media libra papiri regalis 3 gr. — pro lapide candelarum 22 gr. — pro pixide ad fila in cancellariam ciuilem, tum ab eadem depingenda, tum pro catenula, in qua dependet 10 gr. — pro 11 salmonibus de more dominis praesidentibus et lonheris tum notarijs dari solitis 12 mr. 24 gr. — pro tribus prandijs cum ter esset congregata communitas 4 mr. — pro 56 caponibus per 14 ternarios dnis praesidentibus, d. lonheris et notarijs ad festum Pascae dari solitis, tum adhuc pro 4 caponibus 2 mr. 44½ gr. — pro risa papiri albi tum pro risa papiri atri ad cancellariam 1 mr. 12 gr. — pro tribus vasis picis alias wagenschmer 1 mr. 12 gr. — pro 2½ lb. czukari cum essent commissarij sex Ciuitatum in praetorio 17½ gr. — a mundacione bombardarum seu arcabusarum 40 gr. — Iohanni Maria Italo pro 2½ lap. cerae ad conficiendum modellum ciuitatis, tum pro 2 lb. per fl. 2 gr. 5, mr. 3 gr. 23½, — pro 3½ lb. czinciberis confecti cum esset d. archiepiscopus in praetorio in negotio communitatis 1 mr. 22 gr. — eodem tempore pro 2 marzapanis ac 1½ lb. confectionum gr. 40, — eodem tempore pro 3½ lb. cinamoni, amigdalorum, cinciberis, coriandri etc. 30 gr. — pro 1 olla muscatellae 20 gr. — pro 4 fistulis tibicinibus praetorij, quas vulgo schreypffeyfen vocant fl. 32, mr. 20, — pro 4 fistulis alias fleten tibicinibus praetorij pro 20 flor. mr. 12 gr. 24, — pro reparatione formae aeneae ad sigilla etc. 19 gr. — pro coloribus ad depingendam turrim praetorij 3 mr. — pro ½ lap. cerae Iohanni Maria ad modellum conficiendum 36 gr. — Andreae mensatori de Stradomia pro conficiendo modello ciuitatis ex ligno 15 mr. 30 gr. — Samaria Italo pro modello ciuitatis ex cera confecto dati sunt flor. 30 d. 1 Octobris, 18 mr. 36 gr. — ad collatam peccuniam pro cursu et certamine equestri superadditi sunt adhuc ex aerario publico ad clenodia 2 mr. — pro pargameno, in quibus cathalogus priuilegiorum est conscriptus 10 gr. — pro 8 vlnis panni viridis ad muniendas fenestras stubae consularis 1 mr. —

33. Floreny węgierskie (30) dane wojewodzie Krakow. liczone po 47 gr.

37. Są tu wydatki na podróże rajców do Wilna, na sejmiki i t. d.

39. Donati sunt reuerendissimo d. Plocensi per nunctios, qui Vilnam missi fuerant, flor. 50 in auro Vngaricales, singulos per 46½ gr. computando. Eidem tunc circa expedicionem litterarum adhuc donati sunt flor. Vng. 20, similiter per 46½ gr. computati, facit 67 mr. 39 gr. — eodem tempore donati sunt flor. 10 in auro Vngar. d. doctori Hosio, quemlibet per 46½ computando 9 mr. 33 gr. etc.

43. Notaryjuszami miasta są Dr Aichler i Waleryjan Pyrnus.

1543.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Petrus Tanigell et Stanislaus Salomon.

	mr.	gr.
1. Relicta in peccunijs paratis post factam racionem a. 1542	1091	45
2. cellarium Swidniczense sub praetorio	20	—
3. pontale a currubus	324	27
4. vinorum prouentus ducillarij	351	42
5. ternarij ducillorum regalium	321	43
6. emonita ex debitis retentis	44	8
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	33	—
8. currus potabilium, schrottgeltt	154	19
9. braxaturae cereuisiae, rorgeltt	561	3
10. aduocatia (Georgius Mornstain) — ius ciuile suscipientes	60	—
11. villa ciuitatis Dambye	(75	—)
12. pensa maior ciuitatis	57	21
13. pensa minor et saepifusorium	107	11½
14. conflatorium argenti, brengadem	110	—

	mr.	gr.
15. forum seu depositorium salis	33	6
16. quartczoll a panno per hospites aduecto	78	3½
17. paenae pro excessibus acceptae	49	36
18. exactio vigiliae nocturnae	107	12
19. exactio canalium, alias rornae	32	33
20. venditio canalium, lapidum, roborum	90	26
21. venditio calcis seu cementi	225	5
22. venditio laterum	216	25
23. venditio tegularum	26	42
24. a dominis Fugkeris percepta	375	—
25. a domino Iosto Ludouico Decio et d. Francisco Bonnero	312	24
26. balnea ciuitatis duo	30	30
27. pannitondia duo ciuitatis	58	—
28. domus (pellificum), — stuba et cellarium	30	—
29. tabernae pannorum ciuitatis	27	—
30. tabernae pannorum sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae seu crami ciuitatis propriae	22	12
32. domus ciuitatis propriae	130	24
33. domus in vim reemptionis ciuitati resignatae et inscriptae	38	—
34. domus et areae, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	40	15
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	31	16
36. census ex depositorio piscium, piscinis et pascuis	40	—
37. census ciuitatis communes	351	24
38. census ciuitatis communes ex schmeterhausz	86	14
39. census ciuitatis ex domunculis, gazis et tugurijs circa muros ciuitatis, ac ex hortis et domunculis extra ciuitatem	14	12½
40. exactio regia geschosz	262	39½
summa omnium perceptorum tocius anni 1543 facit	5952	34½

2. Piwnica świdnicka puszczona w dzierżawę za czynszem 20 mr. rocznie.

7. Wóz siana sprzedawano po jednej grzywnie.

10. Z czynszu wójtowskiego 30 mr. opuszczono Mornstainowi 5 mr. z powodu zarazy, podczas której z wójtostwa nie miał dochodów.

11. Dochód ten nie jest atoli wykazany między przychodami, w skutek czego ogólna suma dochodów, wynosząca 6029 mr. 7 gr. podana jest o tę sumę i o jakąś myłkę mniejsza, to jest w kwocie 5952 mr. 34½ gr.

14. Puszczona topnia srebra w dzierżawę za czynszem 120 mr. rocznie.

17. Paena Dibidzban propter vsum iuris ciuilis non praestito iuramento 1 mr. 12 gr. — paena Wull quod taurum vendiderit non occisum sed sponte mortuum 5 mr.

21. Wypalono w czterech piecach wapna około 1080 skrzyń, skrzynię czyli mierzycę sprzedawano po 10 gr. korzec po 3 gr. 1 solid.

22. Wypalono 12 pieców czyli 204,000 cegieł, sprzedawano tysiąc cegieł zwyczajnych po flor. 2, tysiąc zwanych „zindri“ po flor. 2 gr. 20.

23. Wypalono w 3 piecach 29,000 dachówki okrągłej, dachówki posadzanej (tegulae quadrangulares) 1000, dachówki płaskiej i dziobatej (anseres, seu cum nasis aduncis rotundae tegulae) nie wypalano wcale. Przedawano 1000 okrągłej po 2 flor. i taksamo posadzaną. Znaczną ilość dachówki obrócono na pokrycie murów miejskich.

25. Iestto procent od dłużnych miastu 11500 flor.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis exposita	28	5½
2. auena pro equis ciuitatis empta	94	4½
3. ad bombardas tum ad armamentarium exposita	—	—
4. bombardarij ciuilis praetium	21	36
5. rormagistter, — laboratores sui diurni	155	—
6. ad rorhausz necessaria	34	31
7. schrottmagistro cum familia	94	16
8. necessaria ad schrottmagistrum	39	46½
9. Alberto marstellae, — laboratores sui diurni	92	17½
10. ad curiam marstellae empta	12	30
11. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	209	5½
12. carpentarij praetium, — carpentarij familiae	122	19
13. ad curiam carpentarij empta	149	45
14. onera exactionis pontalium	175	—
15. ad pensam maiorem exposita	7	18
16. fabro pro vario labore soluta	75	21
17. muratoris praetium septimanale	43	36
18. muratoris familia	107	42½
19. horreum cementi, — cementarij praetium	31	18
20. lapides et ligna ad cementariam	168	6½
21. horreum laterum vtrumque	76	24
22. ligna, archilla, arena pro lateribus	139	39
23. horreum tegularum et tegularius	19	42
24. ligna, argilla ad tegulariam	22	36
25. aedificia ciuitatis communia	50	41
26. rorhausz super Nyeczecza	—	—
27. funifici	5	30
28. soluta pro antiquis	—	—
29. serrifici	4	21
30. mundatio fori et platearum	—	—
31. praetorij necesseria	482	7½
32. pro ciuitate empta et comparata	—	—
33. prandium electionis dominorum	278	32
34. prandium d. lonherorum	30	—
35. custodibus portarum, — custodi littoris Vislae	79	40
36. vigilibus nocturnis	261	33
37. dominorum itinera et nunctij	85	43
38. honores s. maiestatis regiae	538	4
39. honores dominorum et dona communia	168	6
40. vinum dono datum	118	10
41. elemosina et pia opera	16	18½
42. reformacio viarum tum et earumdem repurgatio	4	12
43. officialium praetorij praetia	126	38
44. vestitura officialium praetorij	117	5

	mr.	gr.
45. capitaneo praetorij	5	25
46. circkelmagistro cum tibicine turris s. Mariae, — capitaneo praetorij	88	96
47. familiae praetorij praetium, campanatori praetorij	133	44
48. census hospitatis s. Spiritus	65	—
49. census sacerdotum, vitales et reemptionales	454	19
summa omnium expositorum tocius huius anni facit	5043	½

2. Owies kupowano po 10½, 11, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 8, 7, 6, 6½ i 9½ gr. za mierzycę.

31. Pictori pro membranacea fenestra ad culinam 10 gr. — pro signis stanneis ad distribuendum panes dominis consulibus 24 gr. — a reformacione horologij templi s. Mariae Martino horologistae 1 mr. — pro 13 vlnis harassij viridis coloris ad fenestram stubae superioris in praetorio 1 mr. 23 gr. — bombardario pro praeparatione globorum missilium, dum maiestas regia in praetorio prandebat 11 gr. — aurifabro a praeparatione insigniorum ciuitatis in cypho, qui est donatus maiestati regiae in praetorio prandenti 1 mr. — pro VIII½ vncijs trociscorum pro facienda fumigacione 30 gr. — pictori pro 5 lib. auri per fl. 3 gr. 7½ ad vexilla ciuitatis, quibus procedebant armatos, dum diua Elizabetha regina excipiebatur, item pro lib. 2 argenti ad eadem vexilla tum et eorundem vexillorum labore 14 mr. 10½ gr. — pro 144 vlnis czindalini pro comparandis vexillis ciuitatis, dum exciperetur maiestas reginalis, flor. 12, item sartori pro eorundem labore gr. 24, item pro falangis et serico eidem sartori gr. 14, facit 8 mr. 14 gr. — sagittarijs pro 6 vlnis damasci leonati coloris per gr. 38, dum ad virum siluestrem sagittabant, 6 mr. 16 gr. — pro consecrando cimiterio ad s. Gertrudim 40 gr. — pro tela nigra ad redam nouam, qua pestis tempore cadauera deuehi debebant 1 mr. 12½ gr. — sagittarijs pro 4 vlnis panni stameti ad sagittacionem duplicem annuam per gr. 24, facit mr. 2, — item eisdem pro 2 vlnis stameti ad sagittacionem clipei per gr. 24, facit 1 mr. — item eisdem pro 2 vlnis stameti ad sagittacionem bombardariam per gr. 24, facit 1 mr. — Georgio Pypan aromatario pro 2 lp. morsellorum contra pestem ad stubam consularem, tum et pro pulueribus et alijs praeseruatiuis contra pestem familiae praetorij praeparatis 2 mr. 4 gr. — ab introligando processu Iuris 6 gr. — pro Iuris processu germanico N. Konig 26½ gr. — Valentino olim subsignatori a describendo processu nouo Iuris ciuilis 2 mr. 24 gr.

33. Floreny węgierskie dane wojewodzie Krak. liczone są po 47 gr.

37. Między innemi wydatki posłów podczas sejmu Krakowskiego i na sejmik Proszowski.

38. Circa prandium electionis dominorum donatus est cyphus magnus argenteus vndique deauratus et a d. Stanislao Salomone emptus, s. maiestati regiae Iuniori, qui eidem prandio interfuit, vt tanto gratia maiori hanc ciuitatem suam et totam rempublicam prosequi dignaretur. Ponderabat autem argenti mr. 12 scott. 10½, quamlibet per flor. 14 aestimando, facit flor. 174 gr. 4, mr. 108 gr. 40.

Feria tertia die s. Stanislai in Mayo ante prandia post varia munera, primo per legatum s. caesareae maiestatis, deinde aliorum multorum principum legatos oblata, sunt postremo ob regiarum nuptiarum solemnitatem quoque per ciuitatem donati: sex cyphy argentei, vndique deaurati, elegantisque formae, nimirum s. maiestati regiae iuniori tres, ac serenissimae Elizabethae nouae reginae ac nudius tercius coronatae similiter tres. Empti sunt autem quinque cyphy a domino Erasmo Schillingk, qui ponderabant, vt sequitur: vnus mr. 10 scot. 11½, alter mr. 10 scot. 7½, tertius mr. 10 scot. 2, quartus mr. 10, quintus mr. 10, sextus vero ex thesauro ciuili est acceptus, qui ponderabat mr. 10, sed priorum quinque quamlibet marcam per fl. 13 gr. 15 aestimando faciunt fl. 686 gr. 24, mr. 429 gr. 12.

In cyphos maiestatis regiae hij impositi fuerunt versus:

Rex Auguste, tibi hoc munus Craccouia donat,
Faelicemque thorum tota praecatur ouans.

In cyphos maiestatis reginalis hij adscripti erant versus:

Gaudia testari cupiens Craccouia munus
Reginae hoc tibi dat Elizabetha nouae.

39. Illustri et magnifico d. palatino Crac. etc. sunt donati in conuentione generali flor. 30 in auro Vngaricales ratione obtinendi priuilegij de possessione bonorum terrestrium per ciues Cracc. quemlibet flor. per gr. 48 aestimando, mr. 30. — Reuerendissimo dno Plocensi donati sunt in conuentione generali ex parte reipublicae pro obtinenda possessione bonorum terrestrium per ciues Cracc. flor. 50 Vngar. in auro, quemlibet per 48 gr. aestimando, mr. 50, — reuerendissimo dno Plocensi pro

binis litteris pargameneis videlicet super hospicijs et bonis terrestribus per ciues emendis, sunt donati fl. 125, facit mr. 75.

40. Jest tu przeważnie wino dane darem dostojnikom ziemskim i duchownym podczas sejmu oraz posłom.

1545.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Salomon et Erasmus Vunsam.

	mr.	gr.
1. Relicta in peccunijs paratis post factam rationem anni 1544	1376	12½
2. cellarium Swydniczense sub praetorio	20	—
3. pontale a currubus	125	—
4. vinorum prouentus ducillarij	812	33½
5. ternarij ducillorum regalium	268	14
6. emonita ex debitis retentis	477	47
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	11	1½
8. currus potabilium, schrotgelt	246	37
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	582	39
10. aduocatia: Georgius Mornstain	30	—
11. ius ciuile suscipientes	67	11
12. villa ciuitatis Dąmbye (et Grzegorsky)	75	—
13. pensa maior ciuitatis	49	4
14. pensa minor et saepifusorium	46	42
15. conflatorium argenti, brengadem	100	—
16. forum seu depositorium salis	49	36
17. quartczoll a panno per hospites aduecto	151	24½
18. penae pro excessibus acceptae	7	24
19. exactio vigiliae nocturnae	180	41½
20. exactio canalium alias rornae	61	42
21. venditio canalium, lapidum, roborum etc	61	9
22. venditio calcis seu cementi	299	44½
23. venditio laterum	347	43
24. venditio tegularum	84	24
25. a dominis Fugkeris percepta	250	—
26. a domino Iosto Ludouico Detio	156	12
27. balnea ciuitatis propria: Iudeorum, Cornutorum	61	12
28. pannitondia duo ciuitatis	64	—
29. domus pellificum, — stuba et cellarium	38	—
30. tabernae pannorum ciuitatis (pannicidia)	30	—
31. tabernae pannorum sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
32. institae seu crami ciuitatis propriae	22	12
33. domus ciuitatis propriae	128	12
34. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30

	mr.	gr.
35. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	44	16
36. census terragius ex hortis, pratis et agris	23	28
37. census ex depositorio piscium, piscinis et pascuis	43	—
38. census ciuitatis communes, qui ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorij et fori constructis colliguntur	367	29
39. census ciuitatis ex schmeterhausz	84	8½
40. census ex suburbio et domunculis	15	2
summa omnium perceptorum anni 1545 facit	6844	31½

2. Piwnica świdnicka w dzierżawie za czynszem 20 mr.

7. Sprzedawano wóz siana po 1 mr. cumulum po 10 gr.

15. Topnię srebra trzyma Grzegorz Schniczer w dzierżawie za 120 mr.

18. Ex paena Iohannis Spiglar, qui non habendo ius ciuile, libere in regno Poloniae mercabatur, mr. 6 gr. 12.

22. Wypalono 6 pieców, sprzedawano skrzynię i mierzycę po gr. 10, korzec po 3 gr. 1 solid.

23. Wypalono 20 pieców czyli 336,400 cegły, sprzedawano 1000 po 2 flor. na użytek miasta obrócono 59,000.

24. Wypalono 13 pieców dachówki okrągłej czyli 106,200, płaskiej 3200, posadzanej 11200, sprzedawano okrągłej 1000 po 2 flor. płaskiej po 3 flor. 15 gr. posadzanej po 2 flor.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis exposita	18	21
2. auena pro equis ciuitatis empta	91	35
3. ad armamentarium	8	37½
4. bombardarij ciuilis praetium	25	—
5. marstellae praetium, — laboratores sui diurni seu labores communes	121	39½
6. ad curiam marstellae empta	7	26
7. schrottmagistro cum familia	112	32
8. necessaria ad schrottmagistrum	18	33
9. rormagistri praetium, — laboratores sui diurni	117	24½
10. ad rormagistri necessaria	126	23½
11. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	234	18
12. carpentarij praetium, carpentarij familiae	159	9
13. ad curiam carpentarij empta	285	20½
14. onera exactionis pontalium	—	—
15. ad pensam maiorem exposita	1	19
16. fabro, pro vario labore soluta	37	7½
17. muratoris praetium, — familiae muratoris	213	23
18. horreum cementi, — cementarij praetium	43	8
19. lapides et ligna ad cementariam	273	18
20. horreum laterum vtrumque	126	8
21. argilla et arena ad laterificinam	63	34
22. ligna ad laterificinam	114	15

	mr.	gr.
23. horreum tegularum et tegularius	63	26
24. ligna et argilla ad tegulariam	54	7
25. aedificia ciuitatis communia	154	24½
26. popinae ciuilis circa macella structura	39	43
27. funifici	6	28½
28. expuncta debita	136	2
29. serrifici	6	6½
30. mundatio fori et platearum	43	34
31. praetorij necessaria	267	40
32. pro ciuitate empta et comparata	—	—
33. prandium electionis dominorum	213	19
34. prandium d. lonherorum	30	—
35. custodibus portarum, — custodi littoris Vislae	75	28
36. vigilibus nocturnis	137	21
37. dominorum itinera et nunctij	130	38
38. honores s. maiestatis regiae	250	—
39. honores dominorum et dona communia	23	5
40. vinum dono datum	70	43
41. elemosina, pia opera et quod captiuis hebdomadatim soluitur	14	12½
42. reformatio viarum	—	—
43. officialium praetorij praetia	161	14
44. vestitura officialium praetorij	130	40
45. tibicinibus praetorij	13	24
46. circkelmagistro cum tibicini turris s. Mariae, — capitaneo praetorij	88	—
47. tibicinibus praetorij	47	24
48. familiae praetorij praetium, — campanatori praetorij	135	28
49. census hospitalis s. Spiritus	65	—
50. census sacerdotum et vitales	470	1
summa omnium expositorum tocius huius anni facit	5030	½

3. Bombardario ciuili solutum pro 10 receptaculis pulueris bombardarij alias puluerflassenn per 9 gr. 1 mr. 42 gr. — item pro 10 fomitibus alias knoten per 1 gr. 10 gr. — item pro 14 ladung ad arkabusy 14 gr. — item pro spongijs 1½ gr. — item pro .... colore ad tingenda denigrandaque arma 6 gr.

19. Pro 4 struibus lignorum, quas vulgo maly wysznick vocant, per flor. 10, mr. 43 gr. 36, — pro tribus struibus alias plty lignorum ad cementariam per fl. 13 gr. 15, facit mr. 25 gr. 15.

25. Vitreatori pro parandis nouis vitris et fenestris ad balneum Cornutorum in omnibus habitacionibus 8 mr. — pro integra cista vitrorum Venecianorum ad domos ciuitatis per flor. 14, 8 mr. 36 gr.

31. D. 24. Octobris pro 16 vlnis telae pro tegendo boue ad certamen equorum 24 gr. — pictori a depingendo linteo pro tegendo boue ad certamen equorum 15 gr. — pro complemento et ad soluendam telam, quae pro equorum certamine est accepta, 14 gr.

38. D. 14. Marcij cum actio esset futura cum Wratislauiensibus racione transgressionis emporij coram s. maiestate regia, donatum est, vt sequitur: s. maiestati reginali in auro Vngaricales flor. 60, — reuerendissimo domino archiepiscopo flor. 50, — rndiss. domino Plocensi flor. 50, — magnifico d. palatino Crac. flor. 50, — magnifico d. Opalinsky flor. 20, — domino Wolszky flor. 10, — d. doctori Hosio flor. 10.

39. Reuerendo dno doctori Hosio propter expeditionem mandatorum regiorum in negotio externorum mercatorum, tum pro alijs litteris regijs donatae sunt 16 cistae calcis, quamlibet per gr. 10 aestimando, tum et 2000 laterum, facit 5 mr. 40 gr.

40. Item peditibus, qui obuiam ibant maiestati regiae redituraе Vilna, pro media barila 2 mr.

43. Notaryjuszami miasta są doktor Aichler i Waleryjan Pyrnus.

1546.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Petrus Tanigell et Wenceslaus Chodorowski.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecuniis paratis post factam rationem anni 1545	1814	31
2. cellarium Swydnicense sub praetorio	20	—
3. pontalium exactio	250	—
4. vinorum prouentus ducillarii	1208	46
5. ternarii ducillorum regalium	303	17½
6. emonita ex debitis retentis	60	10
7. venditio faeni de pratis ciuitatis	4	12
8. currus potabilium, schrotgelt	359	4½
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	631	19
10. aduocatia: Georgius Mornstain	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	56	30
12. villae ciuitatis Dąmbye (et Grzegorzki)	80	—
13. pensa maior ciuitatis	52	38½
14. pensa minor et saepifusorium	46	12
15. conflatorium argenti, brengadem	62	24
16. forum seu depositorium salis	41	24½
17. quartczoll a panno per hospites aduecto	70	15
18. paenae pro excessibus acceptae	61	6
19. exactio vigiliae nocturnae	164	31
20. exactio canalium alias rorne	55	36
21. venditio canalium, lapidum, roborum	43	40
22. venditio calcis seu cementi	218	19
23. venditio laterum	209	1
24. venditio tegularum	39	9
25. a dominis Fugkeris percepta	250	—
26. balnea ciuitatis propra: Iudeorum, Cornutorum	61	12
27. pannitondia duo ciuitatis	64	—
28. domus pellificum, — stuba et cellarium sub domo pellificum	38	—
29. tabernae pannorum ciuitatis (pannicidia propria)	30	—
30. tabernae pannorum sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae seu crami ciuitatis propriae	22	12
32. domus ciuitatis propriae	129	36
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	47	12

	mr.	gr.
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	23	40
36. census ex diuersis locis	36	—
37. census ciuitatis communes, qui ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis colliguntur	387	43
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	84	31
39. census ex suburbio et domunculis	14	22
summa omnium perceptorum totius anni 1546 facit	5853	4

1. Mianowicie pozostało w gotowiźnie mr. 1389 gr. 30, w zaległościach mr. 425 gr. 1, z czego złożono do skarbca mr. 1200, a resztę pozostawiono nowym lunarom.

2. Piwnica świdnicka puszczona w dzierżawę Walentemu Schindlarowi za 20 mr.

3. Ten pobór puszczony był w dzierżawę Bartłomiejowi Habichtowi za fl. 800 rocznie, licząc po 30 groszy, deductis omnibus oneribus ad dictam exactionem spectantibus.

5. Pobierane były quaternarii tam vinorum quam cereuisiae od maja t. r.

6. Między innemi: domini collegiati per dominum doctorem Schadek persoluerunt debitum hactenus retentum ex contubernio pauperum, nempe mr. 12.

12. Dzierżawi Hieronim Crugell i płaci czynszu z Dąbia i Grzegorzek 75 mr. zaś z ogrodu 5 mr.

15. Dzierżawi Grzegorz Schniczer na trzechlecie za czynszem fl. 100.

16. Seniores sallicidarum iurati exigunt a quolibet banko salis per $^1/_2$ grossum.

17. A quolibet stamine soluitur medius grossus, a qualibet petia alias bella grossi duodecim, a terlyg grossi decem octo.

18. Kary za niewywożenie błota, a głównie od karczmarzy za fałszywą miarę przy sprzedaży piwa.

19. Quae ex tocius communitatis consensu exigitur, qui factus est a. 1533, videlicet, quod singulis anni quartalibus a quolibet hospite domus per gr. 3 exigatur, item qui focum aut ignem proprium habet, similiter per gr. 3; ab aliis autem inquilinis, qui circa hospitis focum sedent, per gr. 2, a viduis pauperioribus per gr. 1.

20. Soluitur ex qualibet domo, vbi propria canalia aut putei non habentur, singulis anni quartalibus per gr. 2, vbi vero sunt putei, per gr. 1.

22. Sprzedawano skrzynię czyli mierzycę (cistam v. mensuram) po 10 gr. licząc trzy korce na mierzycę.

23. Wypalono w 14 piecach 233,500 cegieł, z czego użyto do budowli miejskich 68,600, resztę pozbyto, sprzedając tysiąc cegieł zwykłych po fl. 2, zaś cegły zwane „zyndri“ tysiąc po fl. 2 gr. 20.

24. Wypalono dachówek okrągłych w 7 piecach 55,525, z czego do budowli miejskich użyto 42,800, inne sprzedano po fl. 2; dachówek szerokich wypalono 1500, z czego dla miasta wzięto 50, resztę sprzedawano po gr. 36 tysiąc; dachówek kwadratowych wypalono 7530, sprzedawano po fl. 2 tysiąc; gąsiorów (anseres seu vncatas rotundas tegulas) wypalono 500, z czego do budowli miejskich ad menia tegenda wzięto 200 wartości 3 mr. 6 gr.

32. Wyszczególnione są następujące domy jako własność miasta: 1) domus fabri in platea s. Floriani, 2) domus Schelua in platea s. Iohannis, 3) domus tinctoris extra portam Nouam, 4) domus valuae Sutorum, 5) domus penes scholam templi s. Mariae, 6) domus turris valuae Nouae, 7) domus inter muros portae Slawkouiensis, 8) domus molae acuariae in porta Vislnensi, 9) domus molae acuariae in portula s. Annae, 10) domus seu mangell parchanistarum, 11) domus corrigiatorum alias gerbhausz, 12) domuncula in turri legati, 13) domus portae castrensis, 14) domuncula in vicinia turris legati, 15) domus in platea s. Floriani, 16) domuncula in curia carpentarii, 17) diuersorium seu stabulum ciuitatis, 18) braseatorium ciuitatis, 19) cerifusorium, 20) popina ciuitatis nouiter ad scholam templi s. Mariae constructa, 21) blecha ciuitatis, 22) domuncula circa portam castrensem, 23) intermurale portae castrensis ad sinistram manum, portam exeundo, 24) macellum carnium, 25) intermurale portae Slawkouiensis.

35. Wyszczególnione następujące ogrody: 1) hortus valuae Sutorum, 2) hortus valuae Sutorum, 3) hortus valuae Nouae, 4) hortus inter muros portae Vislnensis, 5) hortus inter muros portae Vislnensis, 6) hortus inter muros portae s. Floriani, 7) hortus Glazarowsky, 8) hortus circa balneum Vislae, 9) hortus circa cimiterium Iudeorum, 10) hortus ex opposito caenobij noui, 11) hortus domini Iodoci Glacz, 12) hortus acialis ex opposito blechae, 13) hortus et piscina ex opposito canicidae, 14) hortus in vallo portae castrensis (palatinus terrarum Russiae eundem possidet), 15) hortus Byale Iacubouae, 16) hortulani ex Pandzichow, 17) praedium retro ecclesiam s. Philippi et Iacobi, 18) planicies retro hortum Byale Iacubowae, 19) planicies in Prandnik, 20) planicies retro ecclesiam s. Floriani, 21) pratum in Prandnik, 22) pratum retro praedium d. Mornstain, 23) pratum oblongum in Grzegorsky.

36. 1) Piscina et hamer in blonye, 2) custodia piscium, 3) Nyeczecza fluuius, quam cerdones una cum hamro conducere solent, olim soluebantur mr. 2, nunc vero vna cum hamro conduxerunt cerdones et soluunt inde mr. 20, vt supra, 4) piscina circa portam Vislnensem, 5) pastura extra portam s. Nicolai, 6) pastura extra portam Sutorum, 7) pastura prope laterificinam in blonye.

37. Pistores ex 22 institis 34 mr. 24 gr. — vitreatrices 15, quaelibet soluit gr. 24, — auenatores 6 soluunt 7 mr. 24 gr. — pulmentariorum nouae institae 24 soluunt singulae 1 mr. — allecistae soluunt per 36 gr. — caseatrices 39 per gr. 36, — figuli per gr. 36, et ratione effodiendae argillae per gr. 12, — sallicidae per gr. 36 et a pallatio gr. 15, — funifices 7 per gr. 36, — smigmatores 15 per gr. 60, — candelarii per gr. 36, — tendlarij retro cimiterium s. Mariae per gr. 72, — institae ferramentariae e regione eccl. s. Mariae soluunt 26 mr. 12 gr. — cellaria ferramentaria sub crematorio argenti per mr. 3, — cellarium sub institia opulenta soluit mr. 2, — ex institia sub domo pellificum mr. 4, — institae pudlnae 2 per mr. 1, — pileatores 25, quilibet per gr. 36, — institae ante praetorium et in foro carbonario (11), quaelibet per mr. 1, — institae in foro gallinario ex opposito depositorij salis (15), quaelibet per mr. 1, — institae penes tabernas pistorias (9), quaelibet per gr. 32, — paczyernick ex loco penes institas pudlne gr. 12, — kuchleronum institae (5) per mr. 1, — naglar penes gradum praetorii gr. 24, — faeni venditores (5) per gr. 24, — hollipones, dum nullum deputatum locum vendendi habent, ob id etiam nihil soluunt, — ex institia contigua pensae minori mr. 2 gr. 24, — ex loco penes crematorium argenti mr. 1, — nundinarum tempore ex institis ab hospitibus per gr. 12, a ciuibus per gr. 6, — salsorum piscium venditores per gr. 6, — ficuum et amigdalorum venditores soluunt per gr. 8 tempore quadragesimali, — husionum venditores tempore quadragesimali per gr. 6, — anserum venditrices per gr. 6 ad festum s. Martini, — ferinarum venditores ad praetorium quidem nihil soluunt, verum pro festo Natalis Domini dominis lonheris pro tempore existentibus per duas pardices conferunt, — institores in comicijs generalibus vendentes ex locis et institis olim soluebant, — aruinarij 10 per gr. 36.

38. Parchanistae per gr. 24, — cultellifabri (17) per gr. 10, — fabri ferrarij (15) per gr. 36, — peplatrices et telatrices (27) per gr. 36, — cingularii (13) per gr. 22, — albicerdones razem po 9 wiardunków na kwartał, — tinctores et crumenarii (36) per gr. 26, — corrigiatores (2) per gr. 36, — acufices (13) per gr. 24. (Czynsze te i poprzednie obliczone rocznie).

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis exposita	18	13
2. ad pensam maiorem	10	$7^1/_2$
3 ad armamentarium	—	40
4. bombardarij ciuilis praetium	25	—
5. marstellae praecium, — laboratores communes diurni, quos marstella conducit	116	24
6. ad curiam marstellae empta	3	35
7. schrotmagistro cum familia	112	32
8. necessaria ad schrotmagistrum	12	32
9. rormagistri praemium	32	24
10. mercenarii diurni rormagistri	63	37
11. ad rormagisrtum necessaria	58	$30^1/_2$
12. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	221	27

	mr.	gr.
13. carpentarii praetium	32	24
14. carpentarii familiae	117	15
15. ad curiam carpentarii empta	164	32 1/2
16. auena pro equis ciuitatis empta	50	16
17. fabro pro vario labore soluta	26	41 1/2
18. serrifici pro vario labore	17	14 1/2
19. muratoris praemium	65	—
20. muratoris familiae	123	19 1/2
21. cementarij praetium	8	32
22. horreum cementi	28	36
23. lapides et ligna ad cementariam	275	19 1/2
24. horreum laterum vtrumque	87	27
25. argilla et arena ad laterificinam	82	1 1/2
26. ligna ad laterificinam	42	5 1/2
27. horreum tegularum et tegularius	35	11
28. ligna et argilla ad tegulariam	45	37 1/2
29. aedificia ciuitatis communia	176	22
30. pro viarum restauratione exposita	164	31 1/2
31. funifici	5	11
32. solutio antiquorum debitorum	—	—
33. fori et platearum purgatio	7	6
34. praetorij necessaria	247	16
35. prandium electionis dominorum	214	2 1/2
36. prandium dominorum lonherorum	32	24
37. custodibus portarum, turris praetorii et littoris Vislae	75	28
38. vigilibus nocturnis	117	31
39. dominorum itinera et ciuitatis nunctij	—	—
40. honores s. maiestatis regiae	—	—
41. honores dominorum et dona communia	143	18
42. vinum dono datum	121	25 1/2
43. elemosina et pia opera	5	12
44. capitaneo praetorij	39	—
45. circkelmagistro cum tibicini turris templi s. Mariae	57	9
46. tibicinibus turris praetorij	65	—
47. campanatori praetorij	10	40
48. familiae praetorij	119	2
49. canicidae	4	—
50. census hospitalis s. Spiritus	65	—
51. officialium praetorij praetia	161	14
52. vestitura officialium praetorij	133	25
53. pro ciuitate empta et comparata	25	22 1/2
54. census sacerdotum et vitales	470	1
summa omnium expositorum totius anni 1546 facit	4340	19

4. Bombardarius Andreas Dollmann.

11. Sabato ad 24 Iulij comparatae sunt ad rormagistrum venae 70 aeneae seu cantari, qui pon derabant cupri lapides 40.

16. Mierzycę owsa trzechkorcową płacono po gr. 12, 9, 8.

18. Między innemi dwukrotna naprawa zegara ratusznego.

29. Pro 800 vitris alias schibi Venecianis ad communia ciuitatis aedificia mr. 3 gr. 9, — pro 52 asseribus ad menia ciuitatis pro rustowanye mr. 1 gr. 40.

30. Brukowano głównie ulice szewską, grodzką, św. Mikołaja i drogę na Prądnik.

34. Pro 1 1/2 risa papiri Veneciani ad cancellariam mr. 1 gr. 12, — pro rysa papiri nigri ad cancellariam gr. 24, — pistoribus pro 7 strucziae ad supplementum aliorum dominorum ad festa natalicia mr. 1 gr. 36, — pro 1 lb. czinciberis in czukaro dominis ad praetorium gr. 16, — pro mundacione standarorum paruorum ad praetorium gr. 5, — ab emundatione gladiorum praetorii gr. 16, — pro czukaro, muscatella et tosto pane, dum domini commissarij essent congregati pro festo Purificacionis s. Mariae, Sex ciuitatum gr. 40, — pro 2 risis papiri albi ad cancellariam mr. 1 gr. 20, — pro 2 atramentarijs plumbeis gr. 8, — pro 2 puluinaribus ad stubam d. lonherorum gr. 34, — pro lapide candelarum gr. 26, — d. 20/3 pro 11 salmonibus d. praesidentibus, d. lonheris, tum et notariis de more dari solitis mr. 16 gr. 24, — pro festo Pascae hoc anno loco vini de more distribui consueti data in parata pecunia, videlicet cuilibet dominorum praesidentium N. 8 per mr. 2 loco mediae barillae vini (barilla per 24 ollas), dominis lonheris eorum cuilibet per integram barillam vini, dominis senioribus N. 16 loco 6 ollarum vini eorum cuilibet datum per mr. 1, item notariis duobus simul loco 12 ollarum vini datae sunt mr. 2; similiter hoc anno loco caponum, qui dominis praesidentibus, d. lonheris, d. notariis pro festo Pascae dari sunt soliti, pecunia distributa, videlicet pro quolibet capone per gr. 4, facit pro 66 caponibus mr. 5 gr. 24, — 29/5 pro rota rotifici, quae accepta erat pro implicando quodam malefactore gr. 9, — 16/6 pro stamine panni nigri ad conficiendas tres cappas ijs, qui ad supplicium ducuntur, mr. 2 gr. 6, — 28/8 ministeriali terrestri vna cum nobilibus a proclamacionibus ob occisum Duda pretorij famulum gr. 40, — pro 2 actualibus cereuisiae circa Rudawy purgationem distributae gr. 32, — sabato ad 16/10 pro 17 vlnis telae albae per gr. 1 1/2 pro boue tegendo in certamine equorum, — sabato ad 23/10 pro 4 vlnis stameti sagittarijs ad virum siluestrem mr. 2, — sabato ad 20/11 pro contentacione bouis ad certamen equorum empti mr. 1 gr. 12, — d. 25/12 zanotowane są znowu wina dla prezydentów, lonherów, starszych, notaryjuszy, kaznodzieji polskiego i niemieckiego i innych urzędników ratuszych, — pro integra rysa papiri regalis pro paradis nouis magnis actis consularibus mr. 2 gr. 32 1/2, — typographo pro 2 exemplaribus constitucionum de moneta gr. 4.

35. Za obiad wydano mr. 182 gr. 38 1/2, zaś wojewodzie Krakowskiemu za 30 fl. po 48 gr. licząc, mr. 31 gr. 12.

41. Sabato ad 3 Iulij ex communi dominorum consensu donati sunt fl. 20 funambulis, qui miro artificio seu potius temeraria audacia ex turris praetorij ambitu vsque ad terram fune demittebant, monstrosaque spectacula exhibebant, mr. 12 gr. 24, — sabato ad 31 Iulij donati sunt domino Bernhardo Prettwycz 10 lapides salis nitri, quemlibet per fl. 2 gr. 6 aestimando, facit mr. 13 gr. 36, — eodem tempore eidem domino Prettwycz sunt donati 6 arkabusi, tormenta bellica, quodlibet per gr. 52 1/2 aestimando, facit mr. 6 gr. 28, — sabato ad 16 Octobris donatum est rusticis, qui tempore incendij Caszmiriensis pontem defendebant mr. 2, — sabato ad 16 Novbris domino vicecapitaneo castri Cracc. ex communi dominorum consensu donati sunt fl. 10 in auro Vngaricales, ob praestitam operam in defendendo ponte tempore incendij Caszmiriensis, mr. 10 gr. 30, — sabato ad 27 Novbris, item magnifico domino palatino Cracc. ex omnium dominorum consensu sunt donati fl. 30 in auro Vngaricales, quemlibet per gr. 51 computando, idque racione citacionum, quas sua magnificencia instituit contra ciuitatem ob neglectas regni constitutiones mr. 31 gr. 42, — ad cancellariam reuerendissimi d. episcopi Cracc. pro mandato de Iudeis ad festa Pentecostes Lublinum gr. 30, — fr. VI post Michaelis donatum est concionatori Germanorum, qui ex Vngaria huc venerat, idque omnium dominorum iussu fl. 5.

42. Zanotowane są indusia dla 24 straconych, z tych 3 sunt ad crematione ducti, jedna mulier submersa.

43. Wino dawane jest przeważnie ad nuptias różnym obywatelom, zwłaszcza rajcom, wyjątkowo: pro 4 ollis vini domino podkomorzi donatis gr. 24, collegiatis donatae sunt 8 ollae vini per gr. 2 1/2 = mr. 1 gr. 32, — dominis Gedanensibus donatae sunt 6 ollae muscatellae per gr. 4, et 6 ollae vini per gr. 2 1/2, facit fl. 5 gr. 6 = mr. 3 gr. 12, — magnifico domino Radziwylo oratori s. maiestatis regiae iunioris donata 1 baryla muscatellae per gr. 4 (1/4 ollae) mr. 8, — pro 6 ollis vini domino Oczyesky succamerario donatis per gr. 2 1/2 (per 1/4 ollae) mr. 1 gr. 12.

51. Dwom notaryjuszom miejskim Dr Aichlarowi i Waleryjanowi Pyrnuszowi po 25 mr. —

portulano stubae consularis mr. 11 gr. 32, — exactori rornae et quartczol mr. 12, — procuratori spirituali mr. 10, — famulis d. proconsulis mr. 32, — campanatori eccle. s. Mariae ante sedilia dominorum caereas incendenti gr. 30, — horologistae turris s. Mariae et praetorij mr. 10, — exactori censuum ex institis mr. 4, — eiusdem notario mr. 1, — his, qui exigunt rorne et stroszne mr. 20.

52. Dwom notaryjuszom miejskim po 10 mr. — Pannus familiae pro festo s. Michaelis olim distribuebatur, in presenciarum vero pro festo Natalis Domini distribuitur, videlicet sagittarijs, portulano, carpentario, muratori, rormagistro, schrottmagistro, marstellae, Iedlinsky (exactori rornae et quartczol) et cirkelmagistro. His inquam omnibus datur pannus duplex vtpote Lundunensis per vlnas 6 et Wratislauiensis per vlnas 10; alijs vero, vtpote praetorij familiae nisi pannus Lundunensis per vlnas sex datur. Porro campanatori praetorij iam ab aliquot annis duplex pannus datus est, videlicet Lundunensis et Wratislauiensis. W tym celu kupiono 4 postawy panni Lundunensis cerulei coloris, postaw po fl. 27 trzydziestogroszowych i 6 postawów panni Wratislauiensis leonati coloris, postaw po fl. 5 gr. 7½ (floren półkopowy). Olim erat moris omnibus officialibus, vtpote portulano, carpentario, rormagistro, schrottmagistro, muratori, circkelmagistro, sagittarijs, Iedlensky et campanatori, vt praeter panni Lundunensis vlnas sex, Wratislauiensis vlnas decem, insuper eorum cuilibet darentur vlnae sex parchani pro diploide, vlnae tres telae et bombix pro subducenda diploide; verum hoc anno loco istorum omnium illis parata pecunia data est, videlicet loco sex vlnarum parchani per gr. 12, loco trium vlnarum telae per gr. 3, postremo loco bombicis et vestis reparatione, seu pro sartore simul gr. 15, ita vt istorum supracommemoratorum cuilibet vltra pannum duplicem dari solitum cesserit per gr. 30. Otrzymali jeszcze sukno i gotówkę za parchan, płótno etc. nouem famuli praetorii, crematores calcis et tegularum, cremator laterum, tudnarij duo, marstella, auriga schrottmagistri, lapicida, qui in saxifodinis laborat, tibicina. Capitaneo praetorij datae sunt 10 vlnae purpuriani per gr. 24 = mr. 5.

53. Sabato ad 23 Ianuarij: empta sunt tria magna tapecia idque Gedani pro ornandis parietibus praetorij pro 18 flor. Vngaricalibus in auro, quemlibet per gr. 49 aestimatum = mr. 18 gr. 18, — acupictori in Stradomia habitanti pro formandis insignijs ad eadem tapecia insuendis mr. 2 gr. 24, — sartori a consuendis marginibus eorundem tapetiorum idque tela ceuda Tuni, pro 6½ vlnis telae ceudae ad eadem tapecia gr. 2½, comparatae sunt 4 scutellae stanneae ad praetorium, quae ponderant lb. 31, quamlibet per gr. 4 aestimando, facit mr. 2 gr. 28, — pro 16 paruis scutellis stanneis emptis per gr. 4 = mr. 1 gr. 16.

Po złożeniu rachunków fr. II post dominicam Oculi 1547, schowano z gotowizny mr. 1000 — do skarbca miejskiego, resztę gotowizny mr. 78 gr. 27 wręczono lonherom z r. 1547.

1547.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Hieronimus Spiczinski et Iohannes Aichlar.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam rationem anni 1546	1512	33
2. cellarium Swydnicense sub praetorio	20	—
3. pontalium exactio	238	13
4. vinorum prouentus ducillarij	640	—
5. ternarij ducillorum regalium	134	24
6. emonita ex debitis retentis	264	12
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	18	36
8. currus potabilium, schrotgelt	197	38½
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	522	44
10. aduocatia (administrat Georgius Mornstain)	20	—
11. a susceptione iuris ciuilis	57	43
12. villa ciuitatis Dąmbye	80	—

	mr.	gr.
13. pensa maior ciuitatis	51	20
14. pensa minor et saepifusorium	46	42
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. forum seu depositorium salis	34	31½
17. quartczoll a panno per hospites aduecto	38	—
18. paenae pro excessibus exactae	36	38
19. exactio vigiliae nocturnae	106	32
20. exactio canalium alias rornae	45	16½
21. venditio canalium, lapidum, roborum	39	2
22. venditio calcis seu cementi	211	20½
23. venditio laterum	350	35
24. venditio tegularum	73	3
25. a dominis Fugkeris	250	—
26. balnea ciuitatis propria: Iudeorum, Cornutorum	30	30
27. pannitondia duo ciuitatis	64	—
28. domus pellificum, — stuba et cellarium sub domo pellificum	38	—
29. tabernae pannorum ciuitatis (pannicidia propria)	30	—
30. tabernae pannorum sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae seu crami ciuitatis propriae	22	12
32. domus ciuitatis propriae	136	12
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	50	34
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	25	4
36. census ex diuersis locis	30	—
37. census ciuitatis communes, qui ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, colliguntur	386	33½
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	82	22
39. census ex suburbio et domunculis	14	16
40. exactio regia geschosz, tum mutuata peccunia ex thesauro publico, — exactio a mercatoribus	348	36
summa omnium perceptorum tocius a. D. 1547 facit	5261	27½

5. Hoc anno quaternariorum tam vinorum quam cereuisiae exactio ad aliquot saltem menses durauit.

18. Przeważnie kary od karczmarzy.

22. Wypalono 4 piece, sprzedano 1014 skrzyń czyli mierzyc po gr. 10.

23. Wypalono w obu cegielniach 18 pieców czyli cegieł 299,100. Sprzedawano 1000 cegieł zwyczajnych po fl. 2, cendrówek po fl. 2 gr. 20; na budowle miejskie użyto cegieł 11050.

24. Wypalono dachówek okrągłych 48500, sprzedawano tysiąc (antiquae formae) po fl. 2, zaś tysiąc (novae formae) po fl. 2 gr. 7½, na użytek miejski powzięto 7550; dachówek szerokich wypalono 11700, sprzedawano tysiąc po fl. 3 gr. 15, na użytek miejski powzięto 700; dachówek kwadratowych wypalono 14150, z tych mniejsze sprzedawano tysiąc po fl. 2, większe po fl. 4.

40. Mercatores contulerunt de more dominis Pyotrkouiam ad comitia generalia profecturis, per fl. 2. Wyszczególnionych kupców 22.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis exposita	21	6
2. ad pensam maiorem	3	36
3. ad armamentarium	—	—
4. bombardarij ciuilis praetium	25	—
5. marstellae praetium	19	42
6. laboratores communes diurni, quos marstella conducit	82	29
7. ad curiam marstellae empta	9	30
8. schrotmagistro cum familia	89	21
9. necessaria ad schrotmagistrum	8	37½
10. rormagistri praemium	33	6
11. mercenarij diurni rormagistri	48	2½
12. ad rormagistrum necessaria	31	45
13. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	141	14½
14. carpentarii praetium	33	6
15. carpentarii familiae	112	5
16. ad curiam carpentarij empta	101	20½
17. auena pro equis ciuitatis empta	38	9½
18. fabro pro vario labore soluta	50	34½
19. serrifici pro vario labore	16	½
20. muratoris praemium	66	12
21. muratoris familiae	109	9
22. cementarij praetium	8	40
23. horreum cementi	23	—
24. lapides et ligna ad cementariam	216	36
25. horreum laterum utrumque	112	8
26. argilla et arena ad laterificinam	68	5
27. ligna ad laterificinam	132	25½
28. horreum tegularum et tegularius	44	27
29. ligna et argilla ad tegulariam	45	27
30. aedificia ciuitatis communia	161	37½
31. pro viarum restauratione exposita	145	27½
32. funifici	4	8
33. solutio antiquorum debitorum	—	—
34. fori et platearum purgatio	35	29
35. praetorij necessaria	386	45½
36. prandium electionis dominorum	199	35
37. prandium dominorum lonherorum	—	—
38. custodibus portarum, turris praetorij et littoris Vislae	78	1
39. vigilibus nocturnis	146	9
40. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	83	40
41. honores s. maiestatis regiae	—	—
42. honores dominorum et dona communia	170	21
43. vinum dono datum	68	4

	mr.	gr.
44. elemosina et pia opera	12	39
45. capitaneo praetorij	56	43
46. circkelmagistro cum tibicini turris templi s. Mariae	116	37
47. tibicinibus turris praetorij	59	18
48. campanatori praetorij	11	2
49. familiae praetorij	119	38
50. canicidae	4	—
51. census hospitalis s. Spiritus	66	12
52. officialium praetorij praetia	152	44
53. vestitura officialium praetorij	150	½
54. pro ciuitate empta et comparata	—	—
55. census sacerdotum et vitales	487	1
summa omnium expositorum tocius anni 1547 facit	4333	25

17. Płacono owies mierzycę trzechkorcową w kwietniu po 8 i 9 gr. w lipcu po 9½, w sierpniu po 6½, w następnych miesiącach aż do Wielkanocy po gr. 6, później po 6½ i 7½.

24. Strues lapidum liczony po 20 gr.

30. Sto orcli liczono po mr. 2 gr. 12. — Wydatki w tym dziale dotyczą przeważnie budowy więzienia miejskiego (carcer civilis) i restauracyi izby radzieckiej ozdobami kamiennemi i schodami; — Dionisio pictori a depingenda turri et porta Sutorum mr. 1 gr. 42.

31. Użyto do budowy dróg 1990 „glazyc“ może głazów. Roboty około bruków prowadzono głównie w ulicach Sławkowskiej i Grodzkiej, cokolwiek także w ulicach Floryjańskiej i św. Iana.

35. 15/1 pro 3 lb. czinciberis in siropo, item pro 1 lb. amigdalorum, item pro 1 lb. cinciberis confectionum, cum dominus palatinus Cracc. cum reuerendissimo domino episcopo Cracc. fuissent in praetorio, mr. 1 gr. 26, — a reparatione stannei standari gr. 5, — pro troczisky ad praetorium gr. 2, — hoc anno comparata sunt noua parietum ornamenta ad stubam maiorem consularem, videlicet vlnae 24 panni picti Ytalici, quaelibet per gr. 12, tum pro 1½ vlna panni viridis ad mensam cancellariae, facit mr. 6 gr. 10, — pro reparatione horologij ad mensam stubae consularis gr. 20, — polinctori templi s. Mariae pestis tempore, quae hoc anno grassabatur, constitutum fuit praetium hebdomadale propterea, quod in foro et plateis decumbentes et mortuos collegerit et sepeliuerit (brał co tydzień po 12 gr. od 23 kwietnia do 29 października), — domini consules propter pestis contagionem hinc discessuri constituerunt domino, quicunque munus proconsulare erat administraturus, singulis septimanis per fl. 2 (płacono co tydzień z tego tytułu po mr. 1 gr. 12 od 9 lipca do 3 grudnia), — d. 30/4 pictori ab deaurando et renouando globo ad portam Sutorum mr. 2 gr. 2, — pro marczipano gr. 24, pro citrinis gr. 24, pro 3 quartis muscatellae Venecianae, cum dominus palatinus Cracc. feria III post Adalberti in praetorio fuisset mr. 1 gr. 15, — pro 6 vlnis telae nigrae ad tapecia ciuitatis nouiter stubae consulari affixa gr. 9, — pro 2 ollis riuuli ad prandium dominorum, dum communitas in pretorio esset congregata, gr. 32, — pro floribus et violis ad mensam dominorum gr. 3, — pro floribus ad sedilia dominorum in templo gr. 5, — 23/7 pro varijs aromatibus ad suffitum in stuba consulari faciendum gr. 15, — 10/9 pictori a depingendo interno ostio stubae consularis mr. 1 gr. 42, — mensatori a summitate ostij externi stubae consularis gr. 38, — 17/9 Sebastiano mensatori pro nigro ostio exteriori stubae consularis mr. 1 gr. 42, — 29/10 pictori a depingendo interno ostio stubae consularis viridi colore mr. 1 gr. 12, — 5/11 pro 1 lb. morsellorum contra pestem ad praetorium gr. 30, — pro 4 vasculis alias schaffliky ad carcerem captiuis gr. 6, — 3/12 pictori a depingendo lapide interiore ostij stubae consularis marmoreo colore gr. 30, — ad standarum magnum, qui est in testudine pro inserendo kurek gr. 10, — solutum est Francisco Bell pro 8 hallabardi, qui sunt ad praetorium empti, quilibet per gr. 22, = mr. 3 gr. 32, — pro lapideis tabulis seu pugillaribus ad thesaurum ciuitatis emptis gr. 45, — pro praeseruatiuis pestis tempore ad praetorium emptis a Georgio Pipan mr. 1 gr. 6, — pro ½ lb. cinobri ad conficiendam ceram rubram ad cancellariam gr. 10.

36. Dano wojewodzie 30 flor. węg. po 51 gr.

40. Wydatki na podróż rajców na sejmik partykularny i sejm Piotrkowski.

42. Ad 12/2 ex dominorum communi sententia donatae sunt Valentino seruitori domini Petri Tanigell propter versionem Germanici processus iuris ciuilis mr. 10, — ad 19/2 reuerendissimo domino

praesuli Cracc. dati fl. 15 in auro Vngaricales pro litteris regijs confirmatorijs pro repositione occlusorum contractuum mr. 15 gr. 45, — ad 28/5 illustri et magnifico domino palatino Cracc. donati sunt fl. 100 in auro, idque eo tempore, dum nobis ciuitatique esset coram s. mte regia actio cum d. Wratislauiensibus, mr. 108 gr. 16, — d. doctori Hispano pro consilio quodam in negotio ciuitatis scripto donati sunt fl. 3 in auro Vngaricali = mr. 3 gr. 12.

43. Ad 26/2 donata est domino palatino Sandomir. 1 barila vini antiqui mr. 5, — pro 1 barilla vini d. collegiatis ad diem Aristotelis circa promotionem magistrorum mr. 5; — nadto dawane są wina różnym dostojnikom oraz na weseliska.

1548.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Hieronimus Spiczinsky et Iohannes Aichler.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam rationem anni 1547	928	2½
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	20	—
3. pontalium exactio	168	36
4. vinorum prouentus ducillarij	782	10½
5. emonita ex debitis retentis	376	23
6. venditio faeni ex pratis ciuitatis	12	24
7. currus potabilium, schrotgelt	256	33½
8. braxaturae cereuisiae, rorgelt	574	47
9. aduocatia: (administrat Georgius Mornstain)	—	—
10. a susceptione iuris ciuilis	34	—
11. villa ciuitatis Dąmbye	20	—
12. pensa maior ciuitatis	44	34
13. pensa minor et saepifusorium	46	42
14. conflatorium argenti, brengadem	62	24
15. forum seu depositorium salis	48	20½
16. quartczol a panno per hospites aduecto	64	9
17. paenae pro excessibus acceptae	125	23
18. exactio vigiliae nocturnae	114	28½
19. exactio canalium alias rornae	56	30
20. venditio canalium, lapidum, roborum	33	3
21. venditio calcis seu cementi	168	39½
22. venditio laterum	235	21
23. venditio tegularum	84	4
24. a mercatoribus Augustensibus	125	—
25. balnea ciuitatis propria: Iudeorum, Cornutorum	61	12
26. pannitondia ciuitatis	64	—
27. domus pellificum, — stuba et cellarium sub domo pellificum	38	—
28. tabernae pannorum ciuitatis (pannicidia propria)	30	—
29. tabernae pannorum sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
30. institae seu crami ciuitatis propriae	22	12
31. domus ciuitatis propriae	113	12

	mr.	gr.
32. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
33. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	51	4
34. census terragius ex hortis, pratis et agris	25	4
35. census ex diuersis locis	42	12
36. census ciuitatis communes, qui ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, colliguntur	395	1
37. census ciuitatis ex schmeterhausz	80	40½
38. census ex suburbio et domunculis	15	2
39. ex thesauro mutuatum	200	—
40. a tabernatoribus exactum	80	12
Summa omnium perceptorum tocius a. D. 1548 facit	5659	32½

1. Suma ta składała się z mr. 476 gr. 41½ w gotowiźnie i z mr. 451 gr. 9 w zaległościach.

2. Piwnica świdnicka wydzierżawiona Walentemu Schindlarowi za mr. 20 rocznie.

3. Ten dochód puszczony w dzierżawę Bartłomiejowi Habichtowi za fl. 800 rocznie z potrąceniem ciężarów.

11. Dzierżawi Dąbie i Grzegorzki oraz ogród Hieronim Crugell za czynszem rocznym 90 mr.

12. Puszczona w dzierżawę Stanisławowi Groff za czynszem mr. 70 rocznie.

13. Puszczone Hieronimowi Spiczyńskiemu za fl. 100.

14. Zawiaduje Grzegorz Schniczer i płacić winien rocznie fl. 100.

17. Są tu kary od karczmarzy, quod parum iustas mensuras habebant, od innych osób, quod in domo sua inhonestas personas fouebant, od cechów za przekroczenie dekretów królewskich i konstytucyj.

21. Sprzedano 810 mierzyc wapna po 10 gr. z 4 pieców; na użytek miasta obrócono pół pieca, został zaś na rok przyszły jeden cały piec.

22. W obu cegielniach wypalono 15 pieców czyli 259,450 cegieł, z czego sprzedano 185,050 cegieł po fl. 2 za tysiąc; 2100 cendrówek po fl. 2 gr. 20 za tysiąc i 5 wozów kawałków po 6 gr. zaś na użytek miejski obrócono 19.300 cegieł.

23. Dachówek okrągłych wypalono w piecach ośmiu 34,000 sztuk, z czego sprzedano oraz z zapasów zeszłorocznych 36,985 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta obrócono 4100; dachówek szerokich wypalono 18,120, z czego sprzedano 4,620 po fl. 3 gr. 15 za tysiąc; dachówek kwadratowych wypalono 25,450, z czego sprzedano 22,200 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta obrócono 150; dachówek dziubatych (anseres) wypalono 100, z czego na użytek miasta wzięto 40.

39. Powzięte te pieniądze głównie pro expeditione dominorum nunctiorum ad comitia generalia Pyotrkouiensia.

40. Exactum est hoc anno a tabernatoribus tempore conuentus generalis Pyotrkouiae celebrati, idque a dicioribus per fl. 2.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad pensam maiorem	—	—
2. ad prata ciuitatis exposita	19	41½
3. bombardarij ciuilis praetium	25	—
4. ad armamentarium	—	—
5. marstellae praetium	19	24
6. laboratores diurni, quos marstella conducit, seu laboratores communes	84	14

7. ad curiam marstellae empta	10	18½
8. schrotmagister cum familia	100	1
9. necessaria ad schrotmagistrum	26	13½
10. rormagistri praemium	32	24
11. mercenarij diurni rormagistri	50	44½
12. ad rormagistrum necessaria	26	46
13. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	191	5½
14. carpentarii praetium	32	24
15. carpentarii familiae	64	28½
16. ad curiam carpentarij	63	14½
17. auena pro equis ciuitatis empta	46	30½
18. fabro pro vario labore	31	14
19. serrifici pro vario labore	6	7
20. muratoris praetium	36	42½
21. muratoris familiae	40	36½
22. cementarij praetium annuum	8	32
23. horreum cementi	21	—
24. lapides et ligna ad cementariam	161	3½
25. horreum laterum utrumque	97	14
26. argilla et arena ad laterificinam	62	34
27. ligna ad laterificinam	62	8
28. horreum tegularum et tegularius	46	39
29. ligna et argilla ad tegulariam	40	12
30. aedificia ciuitatis communia	112	25½
31. pro viarum restauratione exposita	95	1
32. funifici	2	41
33. solutio antiquorum debitorum	48	6
34. fori et platearum purgacio	2	8
35. praetorij necessaria	508	31
36. prandium electionis dominorum	166	19½
37. prandium dominorum lonherorum	30	—
38. custodibus potarum, turris praetorij et littoris Vislae	124	8
39. vigilibus nocturnis	104	40
40. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	338	11½
41. honores s. maiestatis regiae	453	30
42. honores dominorum et dona communia	116	42
43. elemosina et pia opera	22	38
44. vinum dono datum	157	43½
45. capitaneo praetorij etc.	46	—
46. circkelmagistro cum tibicini turris templi s. Mariae	57	9
47. tibicini et tibicinibus praetorij	20	45
48. campanatori praetorij	10	40
49. famulis praetorii	130	—
50. canicidae	4	—
51. census hospitalis s. Spiritus	65	—
52. officialium praetorij praetia	192	32
53. vestitura officialium praetorij	144	20

	mr.	gr.
54. pro ciuitate empta et comparata	20	2
55. census sacerdotum et vitales	467	1
Summa omnium expositorum tocius anni 1548 facit	4854	11½

3. Bombardarius Andreas Dolman.

17. Cena owsa 6, 6½, 7½, 8, 9, 10 i 11½ gr. do żniw, po żniwach 7, 7½ i 8 gr. za mierzycę trzechkorcową.

24. Strues lapidum liczono po 20 gr. — nauis arenae po 12 gr.

29. Nauis argillae liczono po 18 gr.

30. Sto orcli liczono po 1 mr. 50 po 24 gr. — Ad 8 Decbris pro 200 orczlye ad restaurandum carcerem ciuilem, quem captiui suffodiendo demoliri fecerant, mr. 2 gr. 12, — pracujący w kamieniołomach zwani rumnicy, zapewne od drobnego kamienia zwanego rumem.

31. Wydatki przeważnie na ulicę Długą, także na Garncarską i na drogę około domu parafijalnego P. Maryi, — nauis rumu liczono po 15 gr.

35. Mensatori po viridi ostio interiori stubae consularis mr. 2 gr. 24, — pro magno vehiculo alias sanye gr. 20, — pro 305 plaustris arenae ad contegendum cimiterium templi s. Mariae post pestem praeteritam, per gr. 1½, facit mr. 9 gr. 25½, — pro 16 cutibus rubeis ad puluinaria contegenda stubae consularis, quaelibet per gr. 12, mr. 4, — timpanatoribus, qui praecedebant armatos tempore aduentus regij mr. 1, — ad 7 Aprilis, pro 6 lb. cerearum candelarum dominis ad mensam excubias nocturnas post mortem s. mtis regiae cum obibant, gr. 24, — pro 5 quartis vini ad praetorium tempore vigiliarum nocturnarum, — sacerdoti sacrum in praetorio celebranti gr. 3½, — pro troczisky ad praetorium gr. 4, — pro kolaczky ad praetorium gr. 2, — ad 5 Maij post mortem s. maiestatis regiae empta sunt 8 stamina panni nigri, quodlibet per fl. 17, pro lugubribus vestibus dominis consulibus parandis, et facit per ½ sexag. fl. 136 = mr. 85, — podobne wydatki na czarne sukno zanotowane także dla innych urzędników i sług miejskich, — ad 19 Maii pro 10 vlnis telae nigrae ad tegenda timpana, quae armatos praecedebant, gr. 18, — pictori a denigrandis vexillis et phalangis, quae armatis erant distributae, mr. 1 gr. 12, — ad 2 Iunij pro 16 lb. pulueris tormentarij inter armatos distributis tempore aduentus s. mtis regiae, quaelibet lb. per gr. 5 = mr. 1 gr. 32, — ad 16 Iunij pro 27 vlnis czindalini nigri per gr. 2½, pro vexillis parandis, quae armatis praeferebantur tempore aduentus regij, mr. 1 gr. 34½, — ad 15 Septbris pro 4 vlnis stameti per gr. 26 sagittarijs, dum auem sagittabant mr. 2 gr. 8, — ad 1 Decbris pro noua tuba aenea ex Wratislauia aduecta tibicini turris magnae templi s. Mariae pro fl. 10 = mr. 6 gr. 12, — ad 29 Decbris introligatori ab introligatione noui indicis statutorum nuper aediti et impressi gr. 6, — ad 16 Aprilis pro 2 staminibus panni nigri ad parietes atque scamna et mensam stubae consularis post mortem s. mtis regiae contegenda fl. 12 = mr. 7 gr. 24, — fria IV intra octauas Pascae cum d. Dąmbynsky referendarius regius et d. vicecapiteneus in pretorio fuissent, tempore conuocationis communitatis ad constituendum ordinem ciuitatis post mortem regiam, pro 2 lb. czinciberis per gr. 22 et 1 olla muscatellae mr. 1 gr. 10, — mensatori pro sculpendis duobus in vnum iunctis et monstrosis porcellis sub castro Cracc. circa festum s. Michaelis natis mr. 1, — ad 8 Iulij pro 6 vlnis damasci nigri sagittarijs ad virum siluestrem de more dari consuetis per gr. 45, facit fl. 9, mr. 5 gr. 3, — sabato post Letare pro salmone, qui s. mti regiae est donatus, fl. 2 gr. 6 = mr. 1 gr. 18, — feria VI post Visitationis s. Mariae ministeriali a proclamatione de euectione argenti gr. 3, — feria VI post Martini pro Methodo statuti Polonici nuper aediti gr. 16.

36. Dane wojewodzie 30 dukatów węg. liczone po 54 gr.

38. Post mortem serenissimi atque inuictissimi olim diuae memoriae Poloniae regis Sigismundi, eius nominis primi, ex communi tocius senatus et communitatis consensu erant ad aliquot septimanas suscepti 40 stipendiarij, qui interdiu in portis ingredientes et egredientes ciuitatem obseruabant; noctu vero cum alijs vigilibus in praetorio vigilabant. Quibus singulis per gr. 20 qualibet septimana solutum est; eorum vero decurionibus, qui erant N. 4, per gr. 30.

40. Między innemi wydatki dla posłów miasta na sejmik i na sejm Piotrkowski. Posłowie wzięli ze sobą prócz wina: czukari lb. 13 mr. 1 gr. 12, — piperis lb. 3 mr. 1 gr. 6, — croci lb. 1 mr. 3 gr. 21, — czinciberis lb. ½ gr. 12, — cariofilorum lb. ½ gr. 24, — macis lb. ¼ gr. 26½, — czynamomi lb. ½ gr. 24.

41. Sabato ad 26 Maij anno 1548. Post mortem serenissimi atque potentissimi principis et

domini, domini Sigismundi eius nominis primi, Poloniae regis etc. successit in imperium serenissimus et inuictissimus princeps et dominus, dominus Sigismundus Augustus Poloniae rex etc. De cuius faelici atque faustissimo aduentu ciuitas serio gaudens, eidem circa gratulationem suscepti imperij donauit ciphos infrascriptos, cum impositis infradescriptis versibus: Inprimis emptus est ciphus praeciosus argenteus, vndique deauratus, laboris exquisitissimi a d. Seuerino Bethman, qui ponderabat argenti marcas 24 scot. 2, quaelibet per fl. 13 gr. 22½, facit fl. 337 = mr. 210 gr. 30; — deinde ciphus alius dupplicatus, vndique deauratus, Nurembergensis laboris, qui ponderabat mr. 8 scot. 16, a d. Erasmo Schilling, quaelibet per fl. 14, facit fl. 121 gr. 10, mr. 75 gr. 40; — postremo duo ciphi duplicati Nurembergensis laboris vndique deaurati, quorum vnus ponderabat mr. 9 scot. 21, alter eidem similis mr. 9 scot. 22½, quamlibet per fl. 13 gr. 15 computando, a d. Iohanne Paczko, facit fl. 267 gr. 14, facit mr. 167 gr. 8.

Sceda primi ciphi. Ciuitas loquitur: Spes fortunarum, rex salue, Auguste mearum | Ciuibus optatum praesidiumque meis | Dij faxint superes patrios faeliciter annos | Augustumque tuum floreat imperium. — Secundi cyphi, similiter ciuitas loquitur: Rex Auguste, tuum veneror rex inclyte numen | A quo dependet spesque salusque mea | Hoc, praecor, vt Christus faustum mihi seruet in orbe | Sarmatico et sim, te rege, beata pio. — Tercij cyphi: Iam redit Augustus redeunt Augustaque regna | Augusto regi fata fauete diu. — Quarti cyphi: Munera fert promptis animis Craccouia fida | rex Auguste tibi prospera scaeptra praecans.

42. Sabato ad 24 Martij donati sunt ex communi dominorum consensu reuerendissimo domino episcopo Cracc. fl. 30 in auro Vngaricales propterea, quod ciuitatis et reipublicae negotia in causa Hof. promoverit apud s. mtem regiam, per gr. 54 = mr. 33 gr. 36, — ad 11 Augusti rdmo d. episcopo Cracc. pro execuendis litteris s. mtis regiae in negotio ciuitatis et Augustensium sunt dati fl. 30 in auro Vngaricales, per gr. 55 = mr. 34 gr. 18, — mgfico dno vicecancellario in Septembri missae erant litterae, in quibus erant inclusi 5 aurei duplices ducati eidemque dono dati propterea, quod ciuitatis negotia serio coram s. mte regia promouebat, facit fl. 10 Vngaricales in auro, mr. 11 gr. 12, — gnoso dno Boratynsky vicecapitaneo Cracc. donati sunt iussu dominorum fl. 15 in auro Vngaricales, per gr. 54 propterea, quod negotia ciuitatis promouerit et pontem magnum in Casimiria strenue defenderit, mr. 16 gr. 42.

44. Ad 4 Augusti pro 12 ollis vini d. episcopo Przemisliensi donatis per gr. 2½ propterea, quod exequias peregit in aede d. Virginis s. mti regiae mr. 2 gr. 24, — eodem die pro 8 ollis vini d. vicecancellario donatis mr. 1 gr. 32, — ad 1 Sptbris pro 1 barila vini ill. duci Prussiae donati mr. 5, — eodem die pro 1 barila vini ill. duci d. Radzywyll donati mr. 5, — pro 1 barila riuuli episcopo Cracc. donata per fl. 11, mr. 6 gr. 42, — oprócz tego zapisane są dary z wina podstarościemu Krakowskiemu, wojewodzie Sandomirskiemu, kasztelanowi Sandomirskiemu, podkomorzemu, kasztelanowi Krakowskiemu, kasztelanowi Małogoskiemu, podskarbiemu, kasztelanowi Wiślickiemu, wojewodzie Ruskiemu, Krakowskiemu, Ocieskiemu, Przerembskiemu, Zebrzydowskiemu i t. d. — pro 1 baryla vini, quae magnifico domino vicecancellario est per dominos nunctios Pyotrkouiae donata fl. 8 = mr. 5, — pro 2½ barilis malmasiae, quae per dominos nunctios est Pyetrkouiae inter dominos regni nunctios distributa et donata mr. 14.

Z pozostałej reszty dochodu mr. 805 gr. 21 było mr. 314 gr. 24½ w gotowiźnie, zaś mr. 490 gr. 44½ na zaległościach.

1551.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Iohannes Aichler et Erasmus Bank.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam rationem anni 1550	1454	34½
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	17	12
3. pontalium exactio	125	—
4. vinorum prouentus ducillarij	775	42

	mr.	gr.
5. ternarij ducillorum regalium	440	7
6. emonita ex debitis retentis	398	30
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	—	—
8. currus potabilium, schrotgelt	259	1
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	627	37
10. aduocatia	—	—
11. a susceptione iuris ciuilis	45	36
12. pensa maior ciuitatis	70	—
13. pensa minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye	86	33
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. depositorium salis	34	44
17. quartczoll a panno	40	—
18. paenae pro excessibus acceptae	54	42½
19. exactio vigiliae nocturnae	120	13
20. exactio canalium alias rurnae	59	35½
21. venditio canalium, lapidum, roborum	50	22½
22. venditio calcis seu cementi	200	45
23. venditio laterum	325	12
24. venditio tegularum	70	31½
25. a mercatoribus Augustensibus	125	—
26. balnea ciuitatis propria: Iudeorum, Cornutorum	77	—
27. pannitondia ciuitatis	64	—
28. domus pellificum, — stuba et cellarium sub domo pellificum	38	—
29. tabernae pannorum ciuitatis (pannicidia propria)	30	12
30. tabernae pannorum sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae opulentae ciuitatis propriae	21	36
32. domus ciuitatis propriae	149	12
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	62	30
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	30	16
36. census ex diuersis locis	12	12
37. census ciuitatis communes, qui ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, colliguntur	393	11½
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	79	20½
39. census ex suburbio et domunculis	13	4
40. ratio ex stroza piscium et prouentuum piscariae	303	44½
41. ex thesauro ciuitatis mutuo acceptum	62	24
Summa omnium perceptorum tocius anni 1551 facit	6876	11

2. Piwnica świdnicka puszczona w dzierżawę Barbarze Schindlarowej.

3. Ten dochód wydzierżawiony Bartłomiejowi Habichtowi za fl. 800 z uwzględnieniem ciężarów.

5. Hoc anno quaternariorum tam vinorum quam cereuisiae exactio instituta fuerat, proinde id, quod a 1 die Ianuarij vsque ad festum s. Michaelis ex vinis prouenit, praesentauit ciuitatis notarius,

cui vicissim de more fl. 2 pro fatiga donati sunt, facit fl. 157 gr. 1, facit mr. 98 gr. 7, — quaternariorum vero cereuisiae exactores a prima Ianuarij vsque ad festum s. Michaelis praesentauerunt mr. 342.

10. Hanc in praesentiarum administrat Valentinus Schonfelder, quanquam post mortem d. Georgij Mornstain aliquamdiu aduocatia per seniorem d. scabinum Cracc. est administrata.

14. Zarządzają Dąbiem i Grzegórzkami lunarowie.

15. Zarządza topnią Grzegorz Schniczer i płaci fl. 50.

18. Ab anno 1547 exactae erant penae a varijs personis, quae libertatibus gaudebant ciuitatis et nullum ius susceperant ciuile, atque nunc primum ad aerarium publicum per ciuitatis notarium sunt praesentate. Wynoszą te kary po mr. 1 lub mr. 1 gr. 12.

22. Wypalono trzy piece, z czego sprzedano 964½ skrzyń po 10 gr.

23. Wypalono w obu cegielniach 16 pieców czyli 272,200 cegieł, z czego sprzedano 254,000 cegieł po fl. 2 za tysiąc i 4650 zendrówek po fl. 2 gr. 20 za tysiąc, na użytek miasta obrócono 13,450.

24. Wypalono dachówek okrągłych 38,000, z czego sprzedano 11,580 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta wzięto 2070; dachówek szerokich 11,500, zostało z roku zeszłego 12,000, z czego sprzedano 17,595 po fl. 3 gr. 15 za tysiąc; dachowek posadzkowych 9000, zostało z roku zeszłego 8500, z czego sprzedano 14280 po fl. 2 za tysiąc.

40. Deinde a quolibet eorum, qui piscaria vtuntur ex parte aedium et mansionis singulis quartalibus per gr. 3; — postremo a nauiculis singulis solutum est per gr. 2, idque bis per annum exigi solet, pro festo Trinitatis et Natalis Domini.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis exposita	17	7½
2. bombardarij ciuilis praetium	25	—
3. ad villas Dąmbye et Grzegorsky pro faeno parando, — et pro nouarum piscinarum structura	219	25½
4. marstellae praecium	21	6
5. laboratores diurni, quos marstella conducit	97	—
6. ad curiam marstellae	25	23½
7. schrotmagistro cum familia	91	20
8. necessaria ad schrotmagistrum	11	6
9. rormagistri praetium	35	36
10. mercenarij diurni rormagistri	41	4½
11. ad rormagistrum necessaria	21	25½
12. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	152	3
13. carpentarii praetium	36	24
14. carpentarii familiae	157	30
15. ad curiam carpentarij	141	22½
16. auena pro equis schrotmagistri et marstellae empta	71	21
17. fabro pro vario labore	33	43
18. serrifici pro vario labore	—	—
19. muratoris praetium	32	24
20. muratoris familiae	13	35
21. cementarij praetium	8	32
22. horreum cementi	17	12
23. lapides et ligna ad cementariam	145	44½
24. horreum laterum utrumque	102	—
25. argilla et arena ad laterificinam	54	21½

	mr.	gr.
26. ligna ad laterificinam	109	25½
27. horreum tegularum et tegularius	35	36
28. ligna et argilla ad tegulariam	27	34
29. aedificia ciuitatis communia	310	37½
30. pro viarum restauratione	177	32
31. funifici	5	40
32. debita antiqua soluta	32	41½
33. fori et platearum mundatio	43	36
34. praetorij necessaria	470	42
35. prandium electionis dominorum	293	36½
36. prandium dominorum lonherorum	47	11½
37. custodibus portarum, turris praetorij et littoris Vislae	81	32
38. vigilibus nocturnis	104	—
39. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	539	2
40. honores dominorum et dona communia	294	46
41. elemosina et pia opera	22	4
42. vinum dono datum	153	46
43. capitaneo praetorij etc. — tibicini	64	32
44. circkelmagistro cum tibicini turris magni	72	5
45. campanatori praetorij	10	40
46. familiae praetorij	130	—
47. canicidae	4	—
48. census hospitalis s. Spiritus	65	—
49. officialium praetorij praetia	163	44
50. vestitura officialium praetorij	152	31½
51. ad strozam piscium exposita	2	44
52. census sacerdotum et vitales	468	13
Summa omnium expositorum tocius anni 1551 facit	5459	27

2. Bombardarius Andreas Tolman.

3. Urządzono dwie nowe sadzawki w Dąbiu i wyplantowano wielki ogród. Do zarybienia sadzawek aduectae sunt 36 sexagenae paruorum carpionum vnius palmae vulgo pyuntniky, quaelibet sexagena est empta gr. 10, facit fl. 12, — aduectae sunt 12 sexagenae maiorum carpionum (vulgo pyuntniky et stopniky), sexagenae omnes constiterunt fl. 50, — pro 10 sexagenis minutorum carpionum fl. 3, — summa tocius facit mr. 48 gr. 6.

16. Płacą owies przed żniwami po 10½, 11, 11½, 13, 15, 16, 16½, od końca maja do sierpnia po 14, a od końca sierpnia po 11, 11½, 14, 10½ gr. za mierzycę.

29. Główną rubrykę stanowi, bo mr. 124 gr. 18, restauratio Magni pontis, zresztą tylko drobne naprawy przy różnych budowlach miejskich.

30. Wydatki między innemi na naprawę drogi na Stradomiu tudzież ulicy św. Mikołaja.

33. Wyłącznie za wywożenie błota.

34. Pro ientaculo commissarijs sex ciuitatum gr. 16, — a reparatione horologii in magna turri gr. 40, — pro equo, qui erat Stanislai marstellae proprius ac demum est mortuus, dati sunt taleri 16 = mr. 6 gr. 42, — pro ferro Vngarico ad pensae maioris stateram praeparandam gr. 42½, — pro 4 vlnis stameti sagittarijs ad clipeum mr. 2, — pro Rudawae fluuij mundatione, quantum nempe ciuitatem concernebat, mr. 7 gr. 24, — pro pulueribus ad cancellariam, quibus scriptura conspergitur gr. 3, — pro 1 coreto pultium gr. 12, — pro 1 coreto pisarum gr. 14½, — pro 1 rysa papiri regalis pro nouis actis consularibus parandis fl. 4 gr. 7½ = mr. 2 gr. 31½, — die s. Barbarae pro 2 lb. czinciberis, cum magnificus d. palatinus Cracc. in praetorio fuisset, in negotio mendicorum per vi-

cos et plateas decumbentium gr. 40, — pro imagine Saluatoris nouiter in stuba consulari constituti sub proconsulatu d. Bartholomei Cromer mr. 1, — za wino i kapłony prezydentom i innym urzędnikom miejskim na Wielkanoc zapłacono mr. 60 gr. 14, zaś w miejsce łososi (salmo) mr. 16 gr. 24, — zaś za sarny (dorcae) i wino tymże na Boże Narodzenie mr. 53 gr. 6.

35. Trzydzieści dukatów wojewodzie liczono po gr. $52^1/_2$.

39. Ad 12 Septbris dominus Bartholomeus Cromer vna cum Valeriano ciuitatis notario missus Glogouiam ad comitia ibidem per dominos commissarios vtrarumque maiestatum, Poloniae et Romanorum regum celebrata. Per illud totum tempus, nempe a die 1 Augusti vsque ad 12 Septembris consumpserunt ambo mr. 107 gr. $5^1/_2$, — ad 29 Augusti spectabilis dominus Bartholomeus Habicht in ciuitatis et tocius reipublicae negocijs ad s. mtem regiam expeditus et Vilnam missus. Per totum illud tempus, quo isthic fuit, videlicet a die 26 Augusti vsque ad diem 19 Decembris, atque etiam in itinere eundo et redeundo exposuit fl. 500 = mr. 312 gr. 24.

40. Ad 17 Ianuarij mgfco d. Iohanni Oczyesky regni Poloniae cancellario etc. donati sunt in moneta fl. 100 pro binis litteris, nempe de prorogatione possessionis in molendinum et de contributione danda, ne in sequelam iret, mr. 62 gr. 24, — ad 18 Aprilis mgfco d. Iohanni Oczyesky regni Poloniae cancellario donati sunt fl. 100 in auro Vngar. quemlibet per gr. $52^1/_2$ aestimando, vt sua magnificencia tanto alacrius causas negociaque ciuitatis apud s. mtem regiam promoueret, mr. 109 gr. 18, — ad 30 Maij mgfco d. Iohanni Oczyesky r. P. cancellario cum s. mte regia in Lithuaniam profecturo, circa valedictionem donati sunt fl. 50 in moneta, vt sua magnificencia gratiosum isthic patronum apud s. mtem agere velit in causis et necessitatibus ciuitatis, mr. 31 gr. 12, — Brictius sekretarz kancelaryi król. dostał dwakroć po 10 talerów (po $33^1/_2$ gr.), vt in praecustodiendis ciuitatis negotijs diligens esse velit, — ad 11 Aprilis donati sunt fl. 100 d. Bartholomeo Cromer ob susceptum patrocinium ciuitatis et defensionem causae contra Wenceslaum Chodorowsky, mr. 62 gr. 24.

42. Iest tu liczony dzban (olla) zwykłego wina po $2^1/_2$, 3 i 4 gr. olla riuuli po 16 gr. a baryła (96 ollas) riuuli mr. 7 gr. 39, olla muscatellae po 4 gr. i po 16 gr. — otrzymał baryłę wina za mr. 5 Ocieski jadący z królem do Wilna i inni.

51. Pro 6 magnis nauiculis alias saczawycze per gr. 7 = gr. 42.

1552.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Iohannes Aichler et Erasmus Banck.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam rationem anni 1551	1416	32
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	14	24
3. pontalium exactio	—	—
4. vinorum prouentus ducillarij	684	$25^1/_2$
5. ternarij ducillorum regalium	53	$24^1/_2$
6. emonita ex debitis retentis	25	31
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	—	—
8. currus potabilium, schrotgelt	215	$46^1/_2$
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	450	18
10. aduocatia: (administrat Valentinus Schonfelder)	—	—
11. a susceptione iuris ciuilis	48	23
12. pensa maior ciuitatis	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye	89	1
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12

	mr.	gr.
16. quartczoll a panno	30	—
17. depositorium salis	34	$19^1/_2$
18. paenae pro excessibus exactae	4	39
19. exactio vigiliae nocturnae	123	$32^1/_2$
20. exactio canalium alias rurne	59	3
21. venditio canalium, lapidum, roborum	33	11
22. venditio calcis seu cementi	116	20
23. venditio laterum	310	28
24. venditio tegularum	67	$16^1/_2$
25. a mercatoribus Augustensibus	250	—
26. balnea ciuitatis propria: Iudeorum, Cornutorum	69	12
27. pannitondia ciuitatis	64	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	30	12
30. pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	163	28
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	63	18
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	35	16
36. census ex diuersis locis	17	12
37. census ciuitatis communes, qui ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, colliguntur	386	9
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	79	—
39. census ex suburbio et domunculis	13	22
40. exactio pro comitijs generalibus	36	10
41. ex thesauro ciuitatis mutuatum	772	29
Summa omnium perceptorum tocius anni 1552 facit	6043	5

1. W tej sumie było mr. 145 gr. 36 w gotówce, zaś mr. 553 gr. 11 w zaległościach.

2. Dzierżawi Barbara Schindlarowa.

3. Ten dochód wydzierżawiony Bartłomiejowi Habichtowi za fl. 800 rocznie deductis omnibus oneribus ad dictam exactionem pertinentibus. Nie jest atoli dochód z tego tytułu zapisany, ponieważ był obracany wprost na drogi i inne wydatki, ku czemu byli obrani Bartłomiej Habicht i Ian Kleczowski.

5. Hoc anno quaternariorum tam vinorum, quam cereuisiae exactio instituta fuerat.

7. Hoc anno Stanislaus marstella pro venditione foeni ex pratis ciuitatis nihil praesentauit, nullum enim foenum inde est venditum, nam quidquid post distribucionem inter dominos foeni remansit, id ad schrottmagistrum ac marstellam est deuectum.

14. Ściąganie czynszów powierzone lunarom.

18. Acceptae sunt mr. 2 a Paulo Pasto tabernatore propterea, quod ex hordeo cereuisiam coxerit.

22. Wypalono pieców dwa, z czego sprzedano skrzyń i mierzyc 559 po gr. 10, korzec liczony po gr. 3 solid 1.

23. Wypalono w obu cegielniach pieców 15 czyli cegieł 258,150, z czego sprzedano 246,000 po fl. 2. za tysiąc, i 1850 zendrówek po fl. 2 gr. 20, na użytek miasta obrócono 7400 sztuk.

24. Wypalono okrągłych dachówek dwa piece, sprzedano 25,400 po fl. 2 za tysiąc; szerokich wypalono 5500, pozostało z roku przeszłego 5900, sprzedano 7300 po fl. 3 gr. 15 za tysiąc; posadzkowych wypalono 16500, pozostało z roku poprzedniego 3200, sprzedano 15700, po fl. 2 za tysiąc.

40. Pobrano od karczmarzy pro expeditione Pyotrkouiam ad comitia generalia facienda: od 33 po gr. 24, od 9 po gr. 20, od 6 po gr. 18, od 10 po gr. 15, od 2 po gr. 14, od 4 po gr. 12, od 3 po gr. 10, od 1 gr. 6, od 7 kupców po mr. 1 gr. 12.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	15	10½
2. bombardarij ciuilis praetium	25	—
3. ad armamentarium et pro pulueribus bombardarijs reparandis	22	16½
4. ad villas Dąmbye et Grzegorsky	25	33½
5. marstellae praetium	26	24
6. labores diurni, quos marstella conducit, seu labores communes	82	46
7. ad curiam marstellae	1	8
8. schrotmagistro cum familia	78	18
9. necessaria ad schrotmagistrum	10	40
10. rormagistri praetium	39	36
11. mercenarij diurni rormagistri	39	33
12. ad rormagistrum empta	37	38
13. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	108	22½
14. carpentarii praetium	38	18
15. carpentarii familiae	94	22½
16. ad curiam carpentarij	23	43
17. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta	40	39½
18. fabro pro vario labore soluta	20	15½
19. serrifici pro vario labore	3	29½
20. muratoris praetium	30	—
21. muratoris familiae	20	47½
22. cementarij praetium annuum	8	40
23. cementi crematio	11	24
24. lapides et ligna ad cementariam	119	13½
25. horreum laterum utrumque	96	36
26. argilla et arena ad laterificinam	59	—
27. ligna ad laterificinam	81	8
28. horreum tegularum et tegularius	12	34½
29. ligna et argilla ad tegulariam	15	21
30. aedificia ciuitatis communia	155	47
31. funifici	3	21
32. debita antiqua soluta	128	36
33. fori et platearum purgatio	31	18½
34. praetorij necessaria	398	1
35. prandium electionis dominorum	254	29
36. prandium dominorum lonherorum	31	12
37. custodibus portarum, turris praetorij et littoris Vislae	83	7
38. vigilibus nocturnis	130	10

	mr.	gr.
39. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	537	7
40. honores dominorum et dona communia	239	36
41. elemosina et pia opera	43	9
42. vinum dono datum	159	8½
43. capitaneo praetorij etc. — tibicini	104	22
44. circkelmagistro cum tibicini turris magnae	74	21
45. campanatori praetorij	11	2
46. familiae praetorij	132	24
47. canicidae	4	—
48. census hospitalis s. Spiritus	66	12
49. officialium praetorij pretia	163	44
50. vestitura officialium praetorij	145	43
51. census sacerdotum et vitales	468	13
Summa omnium expositorum tocius anni 1552 facit	4557	—

2. Andreas Tolman bombardarius.

3. A reparacione et extersione 14 loricarum armifici mr. 3 gr. 24, — pro expolitione collariorum et aliarum rerum ad loricas pertinencium gr. 28, — pro furfuribus ad conseruandas easdem loricas gr. 4, — bombardario regio solutum pro 17 centenarijs puluerum, ad quos parandos materia illi data est ex praetorio, pro labore vero singulorum ct. per gr. 24 ei solutum, mr. 8 gr. 24.

12. Pro pixidibus (czewy) ad canalia płacono po gr. 3, — pro 1 canali płacono zwyczajnie po gr. 11 lub 12.

17. Płacono przed żniwami po gr. 16, 16½, 17, 18 i 23 za mierzycę, od sierpnia zaś po gr. 7½, 16, 10½, 13 i 10.

30. Ad 16 Ianuarij Martino architecto a restauratione plumbei tecti supra specam *) magnae turris horologij mr. 1 gr. 42, — ad 28 Maij pro 30 quercubus ad molendini in Swerzinyecz restaurationem mr. 7 gr. 24, — ad 4 Iunij soluta sunt ligna, virgulta, quercus et id genus alia, quae domini Iostus et Iohannes Decij exposuerunt pro restauratione tarasz in Nyeczyecza, mr. 4 gr. 33, — ad 1 Octobris pro fimo alias mech ad balneum Cornutorum gr. 4, — ad 15 Octobris pro 12 plaustris glazya ad balneum Cornutorum per gr. 6½, mr. 1 gr. 30, — między innemi były także znaczne wydatki ad restaurationem domus tinctoris.

34. D. 2 Ianuarij Iohanni pictori a restauratione et pictura earum imaginum, quae tintinabulum trahunt et horarum notas praebent in tactu horologij magni, mr. 2, — pro cisticula lignea mensatori, qua munimenta ad Ius suppremum per appellationem mituntur gr. 10, — d. 16 Ianuarij pro marczipano, cum d. palatinus Cracc. in praetorio fuisset, gr. 36, — monialibus a paracione cereorum ante sedilia dominorum gr. 44, — d. 13 Februarij pro ientaculo cum essent congregatae sex ciuitates gr. 24½, — d. 20 Februarij tempore aduentus s. mtis reginalis Vngariae sunt parata 2 vexilla militaria, qui constiterunt, vt sequitur: pro 27 vlnis viridis czindel, pro 27 vlnis cindell rubei coloris, pro 27 vlnis czindell crocei coloris, quamlibet vlnam per gr. 2½ aestimando, facit mr. 5 gr. 30, — d. 26 Martij pro 50 pomis araniae per gr. 1 et pro 11 recentibus limonijs per gr. 3, quae vxor domini proconsulis cum alijs matronis excipiendo maiestatem reginalem Vngariae eidem donauerunt, mr. 1 gr. 35, — d. 9 Aprilis pro 2 laminibus ferreis ad reparandum ignile, in quo vigilibus ignis datur gr. 10, — Iohanni horologistae a restauratione horologij et zonae ad horologium, quod in mensa stubae consularis existit, gr. 16, — d. 20 Maij pro piscibus, vino, cereuisia et pane tum alijs rebus necessarijs emptis eo tempore, cum domini et aliquot ex communitate granicies in Swyerziniecz lustrarent mr. 3 gr. 6, — d. 9 Iulij mensatori pro tabula, in qua constitutio familiae (praetorij) est descripta gr. 15, — d. 29 Octobris cuidam ex sagitatoribus, qui scopum tetigerat, donatum est gr. 36, — d. 26 Novembris pro laminibus, in quibus excussa sunt signa, quae distribuebantur mendicis, gr. 45, — d. 31 Decembris ministeriali et nobilitati a protestacionibus de violentia per scolasticos patrata circa portam s. Annae, dum et hospes eius domus erat occisus gr. 19, — d. 5 Decbris pro reparandis orga-

*) można czytać także speram.

nis in templo s. Mariae mr. 7 gr. 24, — Martino organistae templi s. Mariae est constitutum salarium annuum fl. 12, — oprócz tego notowanych jest co tydzień po kilka lub kilkanaście groszy polinctori a sepultura mendicorum, snać znaczna w tym roku panowała śmiertelność.

35. Floreny węgierskie dla wojewody liczone po 52½ gr.

39. Ad 14 Maij missi erant ad comitia generalia Pyotrkouiensia spectabiles domini Iohannes Aichler et Nicolaus Baranowsky consules, et ex communitate famati Iohannes VII et Iohannes Czyrus, qui per illud tempus comitiorum, tum pro eorum vniuersa expeditione iuxta scedam desuper copiosius descriptam, consumpserunt et exposuerunt mr. 515 gr. 37, — d. 31 Decbris pro expeditione dominorum ad Wisznicze missorum ad illustrem et magnificum dominum palatinum Cracc. in causa caedis et violentiae per scholasticos in platea s. Annae patratae, mr. 1 gr. 42.

40. D. 7 Maij magnifico d. Oczyesky r. P. cancellario donatus est ciphus argenteus deauratus, qui ponderabat argenti mr. 6 scot. 5, idque vbi ex comicijs generalibus Pyotrkouiensibus reuersus fuerat, propterea, quod in ijsdem comicijs negotia ciuitatis suo patrocinio promouebat. Quaelibet autem marca constitit fl. 13 gr. 15, facit in toto mr. 52 gr. 18, — d. 2 Iulij donati sunt ciphi duo argentei vndique deaurati, serenissimae dominae dominae Isabellae reginae Vngariae et simul et serenissimo eius filio, dum ex regno Vngariae per ciuitatem Cracc. in ducatum Opoliensem proficiscerentur, idque post praestitam gratulationem ac suarum maiestatum exceptionem. Horum quidem ciphorum alter ponderabat argenti mr. 5 scot. 14, alter mr. 5; quaelibet mr. est Iohanni Paczko soluta per fl. 14, facit in toto mr. 92 gr. 29, — d. 10 Septbris cum mgfco d. Oczіesky r. P. cancellario natus esset filius, senatumque Cracc. sua magnificentia pro eo ex fonte baptismatis suscipiendo inuitandum curasset, sunt tunc circa eam susceptionis solemnitatem impositi fl. 20 in auro Vngaricales (per gr. 52½) mr. 21 gr. 42, — d. 27 Novbris illustri et mgfco d. palatino et capitaneo Cracc. reuerso ex comitijs generalibus Pyotrkouiensibus, donatus est ciphus argenteus dearatus in gratitudinis significationem, quod in ijsdem comitijs negocia ciuitatis suo patrocinio defendebat. Ponderabat autem hic ciphus argenti mr. 6 scot. 2, ac quaelibet est soluta per fl. 14, facit in toto mr. 58 gr. 11.

41. D. 9 Aprilis scholasticis ad diuam Virginem pro subsidio prandij feriae quintae magnae mr. 1, — in summa rerum omnium penuria et caristia domini ex mera pietate constituerant, vt conuocatis in cimiterium templi s. Mariae vtriusque sexus mendicis, panis singulis diebus illis distribueretur a diebus Aprilis vsque ad messis tempus. Sunt ergo in eam rem expositi fl. 20, quamquam ea peccunia rursus ex censibus, quos Paulus Kostan cantrifusor ex domo sua pendere solet, restitui debebat, mr. 12 gr. 24, — cuidam Vitto Helmus de Helmstein militi germano, qui a Turcis aufugerat, pro elemozina mr. 1 gr. 12, oprócz tego zanotowano 10 razy pro indusio ad supplicium ducto.

42. D. 24 Februarij pro 15 ollis vini a domino Erasmo Banc acceptis, cum esset in praetorio congregata communitas, ad prandium dominis mr. 3 gr. 6, — pro 4 ollis vini d. vicecapitaneo Cracc. ex comitijs generalibus reuerso, donatis gr. 40, — pro 4 ollis muscatellae et pro 4 ollis vini per gr. 2½ d. castellano Oszwyanczimensi donatis, reuerso ex comitijs generalibus, mr. 2 gr. 8, — pro 1 barila vini per gr. 2½ d. regni thesaurario, ex comitijs generalibus regni reuerso, mr. 5, — pro media. barila vini d. castelllano Byecensi ex comitijs generalibus regni reuerso, donata mr. 3, — pro 9 ollis vini ad praetorium, dum communitas esset in praetorio congregata, et nunctij ciuitatis ex comitijs generalibus domum reuersi legationem referrent mr. 2 gr. 2, — pro 7 ollis vini d. subiudici terrae Cracc donatis mr. 1 gr. 8, — pro 13 ollis muscatellae reuerendissimo d. episcopo Cracc. donatis mr. 4 gr, 16, — pro 1 barila vini et 4 ollis aceti d. Boratinsky vicecapitaneo Cracc. donatis, dum ad comitia generalia Pyotrkouiensia esset profecturus, mr. 5 gr. 31½, — pro 3 ollis vini d. Osolynsky donatis. gr. 30, — pro 1 barila muscatellae Venecianae d. Oczyesky r. P. ccncellario donata, mr. 9 gr. 28, — pro 1 barila vini mgfco d. Oczyesky r. P. cancellario et in Prussiam profecturo, donata mr. 5 gr. 10, — pro 1 barila vini illustri et mgfico d. palatino Cracc. donata mr. 5.

1553.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Iohannes Aichler et Erasmus Banck.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam rationem a. 1552 .	1486	5
2. cellarium Swydnicense sub praetorio	13	—
3. pontalium exactio	—	—
4. vinorum prouentus ducillarij	1169	9
5. ternarij ducillorum regalium	198	9½
6. emonita ex debitis retentis	41	6
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	12	24
8. currus potabilium, schrotgeltt	366	7
9. braxaturae ceruisiae, rorgelt	680	34
10. aduocatia: (Valentinus Schonfelder administrator) . . .	—	—
11. a susceptione iuris ciuilis	49	12
12. pensa maior ciuitatis	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dambye (et Grzegorzki)	215	1
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. depositorium salis	38	38½
17. quartczoll a panno	35	12
18. paenae pro excessibus exactae	13	6
19. exactio vigiliae nocturnae	128	42
20. exactio canalium alias rurnae	59	31
21. venditio canalium, lapidum, roborum	84	43
22. venditio calcis seu cementi	159	33
23. venditio laterum	296	42
24. venditio tegularum	82	16½
25. a mercatoribus Augustensibus	375	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	64	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum . . .	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	30	12
30. pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius . . .	6	12
31. institae opulentae ciuitatis propriae	21	12
32. domus ciuitatis propriae	160	12
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius . . .	40	28
35. census terragius ex domibus et agris	29	14
36. census terragius ex hortis, pratis et agris	35	16
37. census ex diuersis locis	17	12
38. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	392	37
	128	

	mr.	gr.
39. census ciuitatis ex schmeterhausz	78	13
40. census ciuitatis ex domunculis	14	22
41. exactio regia, quae vulgo schosz dicitur	192	2
Summa omnium perceptorum tocius a. 1553 facit	6921	5½

3. Ten dochód puszczony w dzierżawę Bartłomiejowi Habichtowi za fl. 800, deductis omnibus oneribus, ad dictam exactionem pertinentibus. Czynsz zaś ten odbierają praefecti viarum, którzy go obracają na naprawę dróg i rachunki z tego składają. Dlatego między wydatkami z niniejszego roku nie ma pozycyi na naprawę dróg.

7. Wóz siana liczony po fl. 2.

10. (Valentinus Schonfelder) hoc anno nihil soluit, perpetuo enim quaerebatur, se eum censum ex officij sui administratione consequi non posse, nam vix tantum ex eo adipiscebatur, quantum pro viceaduocato fouendo et familia sibi sufficeret.

14. Ze sprzedaży ryb uzyskano mr. 105 gr. 10, — bróg siana liczony po mr. 7, — kopa karpi po fl. 3.

18. Skurka reuenditor reposuit paenam 4 mr. propterea, quod nec ius ciuile habeat ac magnam rerum facit caristiam sua reuenditione, — karczmarze płacą kary propter compotationes in profundam noctem admissas.

19. Kwartał grodzki składa mr. 37 gr. 37½, — kwartał rzeźniczy mr. 50 gr. 27½, — kwartał sławkowski mr. 18 gr. 19, — kwartał garncarski mr. 22 gr. 5.

20. Kwartał grodzki płaci mr. 11 gr. 5, — kwartał rzeźniczy mr. 29 gr. 18, — kwartał sławkowski mr. 10 gr. 42½, — kwartał garncarski mr. 8 gr. 13½.

22. Wypalono wapna 3 piece, z czego sprzedano 766½ skrzyń i mierzyc. po 10 gr. za skrzynię czyli mierzycę.

25. Wypalono cegieł w 14 piecach 244,800, sprzedano 235,300 po fl. 2, zaś zendrowek 1650 po fl. 2 gr. 20 za 1000.

24. Wypalono dachówek okrągłych 7000 (pozostało z roku przeszłego 3630) sprzedano 8350 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miejski wzięto 1200; dachówek szerokich 8850 (pozostało 750), sprzedano 9100 po fl. 3 gr. 15 za tysiąc; posadzanych 52500, sprzedano 41600 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta wzięto 400.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	17	1½
2. bombardarij ciuilis pretium	25	—
3. ad armamentarium et pro pulueribus bombardarijs reparandis	31	27
4. ad villas Dąmbye et Grzegorsky	54	24
5. marstellae pretium	26	—
6. labores diurni, quos marstella conducit	87	21
7. ad curiam marstellae	1	31
8. schrotmagistro cum familia	112	42
9. necessaria ad schrotmagistrum	66	24½
10. rormagistri pretium	39	—
11. mercenarij diurni rormagistri	43	7
12. ad rormagistrum empta	20	14½
13. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	143	27½
14. carpentarii pretium	32	24
15. carpentarii familiae	112	22½

	mr.	gr.
16. ad curiam carpentarij	60	34
17. auena pro equis schrotmagistri et marstellae empta	65	6½
18. fabro pro vario labore	25	25
19. serrifici pro vario labore	—	—
20. muratoris pretium	5	30
21. muratoris familiae	13	17
22. cementarij pretium annuum	8	32
23. cementi crematio	17	12
24. lapides et ligna ad cementariam	108	26
25. horreum laterum utrumque	91	39
26. argilla et arena ad laterificinam	60	3
27. ligna ad laterificinam	118	34½
28. horreum tegularum et tegularius	37	17
29. ligna et argilla ad tegulariam	47	19
30. aedificia ciuitatis communia	163	46
31. funifici	—	—
32. solutio antiquorum debitorum	7	24
33. fori et platearum purgatio	46	37
34. praetorij necessaria	545	27
35. prandium electionis dominorum	310	15½
36. prandium dominorum lonherorum	—	—
37. custodibus potarum, turris praetorij et littoris Vislae	81	32
38. vigilibus nocturnis	104	—
39. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	94	9½
40. honores dominorum et dona s. maiestatis regiae	447	6
41. dona communia	361	36
42. vinum dono datum	122	22
43. elemosina et pia opera (et quod captiuis hebdomadatim datum est)	26	43½
44. capitaneo praetorij et tibicini turris magnae	37	38
45. circkelmagistro cum tibicini turris magnae	73	32
46. campanatori praetorij	10	40
47. familiae praetorij	130	—
48. canicidae	4	—
49. census hospitalis s. Spiritus	65	—
50. officialium praetorij pretia	163	44
51. vestitura officialium praetorij	141	47
52. census sacerdotum et vitales	468	13
Summa omnium expositorum tocius a. 1553 facit	4882	17

2. Andreas Tolman bombardarius ciuitatis.

3. Iohannes Follewaldt bombardarius, — armifici a medulla alias spik ac coreo, quibus arma sunt inuncta et munita, gr. 9, — pro 2 magnis rotis ad tormentum bellicum gr. 30.

17. Płacono owies przed żniwami po 11, 14, 13, 10 i 11 gr. po żniwach po 9½, 10, 8, 11 i 9½ gr. za mierzycę.

30. Wydatki głównie na stajnię miejską i na łaźnię rogacką, — kopa gontów liczona po 10 kwartników, — pro 60 quercubus alias moszczini ad restaurationem pontis magni mr. 5 gr. 45.

34. Pro 16 vlnis panni per gr. 5 Iohanni Pyelgrzim superintendenti mendicorum mr. 1 gr. 32, — d. 4 Februarij pro minuta ex actis castrensibus in causa violentiae scholasticorum, — d. 11 Februarlj cum s. maiestas regia dominus noster clementissimus interesset prandio consulari in praetorio, erat tunc pro suae maiestatis persona adornatum velum et sedes regia, in quem vsum erant emptae vlnae 38 atlasij rubei carmasini, singulae per fl. 1, fecit in toto fl. 38; deinde peracto prandio eiusmodi atlasium ex dominorum consulum iussu erat rursus venditum et discutum pro fl. 26, — pictori pro formanda aquila magna ad illud ipsum velum, quae erat circum circa magnitudinis 3 vlnarum ex omnibus partibus, mr. 1 gr. 42, — mensatori pro ramis et statuis ad illud ipsum velum tum pro deauratione capitelis gr. 26½, — pro floribus ante sedilia dominorum gr. 4, — pro venis alias szafliky ad carcerem ciuilem gr. 6, — d. 18 Nvbris solutum ex peccunia ciuitatis Iacobo architecto a restauratione campanae in templo s. Mariae mr. 36 gr. 33, — pro explorando Philippo insigni fure mr. 1 gr. 12, — pannitonsori a tondendis 4 staminibus, quae sunt data timpanatoribus et tibicinibus tempore nuptiarum regiarum, gr. 24, — tempore aduentus s. mtis reginalis emptae sunt 3 stamina panni pro vestiendis timpanatoribus, qui praecedebant armatos in solemnitate nuptiarum regiarum mr. 8.

35. Dukaty wojewodzińskie liczone po 52 gr.

39. D. 14 Ianuarij 1553 missi erant ad s. maiestatem regiam iam ex Lithuania redeuntem spectabilis dnus Stanislaus Czirus consul et Valerianus Pyrnusz notarius in causa violentiae et homicidij in platea s. Annae ipso die s. Iohannis patrati per scholasticos Studij Cracc. vsque in Losycze ad limites magni ducatus Lithuaniae. Qui pro omni illa expeditione vna cum equis et equitibus totoque itineris apparatu consumpserunt ac quod pro litteris in cancellaria regia dederunt mr. 35 gr. 9, — są także wydatki dla posłów miejskich na sejm Krakowski 25 lutego w łącznej sumie mr. 42 gr. 14½.

40. Sub finem prandij electionis dominorum, cui interfuit s. maiestas regia dnus noster clementissimus, donati sunt duo ciphi argentei, vndique deaurati eidem mti regiae. Quorum vnus ponderabat argenti mr. 9 scot. 7, alter argenti mr. 8 scot. 14, et hoc, vt tanto gratia maiori hanc ciuitatem suam et totam rempublicam prosequi dignaretur eadem s. mtas sua. Est autem empta quaelibet marca a Nicolao Nonhart per fl. 13 gr. 15, facit vterque ciphus fl. 241 gr. 6, facit mr. 150 gr. 36; — die prima Augusti anno 1553 ante prandia, post varia munera primo per legatum s. caesareae mtis deinde aliorum multorum principum legatos oblata, sunt postremo ob regiarum nuptiarum solemnitatem serenissimae ac potentissimae principi et dominae, dominae Catherinae reginae Poloniae etc. dominae nostrae clementissimae a ciuitate donati quattuor ciphi argentei, vndique deaurati elegantisque formae, qui erant empti a Nicolao Nonhort, quemlibet marcam per fl. 13 gr. 14, ac ponderabant vt sequitur; N. 1 ponderabat argenti mr. 9 scot. 16, N. 2 ponderabat argenti mr. 9 scot. 9, N. 3 ponderabat argenti mr. 8 scot. 3, N. 4 ponderabat argenti mr. 7 scot. 23. Summa facit mr. 35 scot. 3, facit in peccunia fl. 474 gr. 6, facit mr. 296 gr. 18.

41. D. 8 Aprilis a. 1553 donata est peluis argentea vna cum vrceo vndique deaurata mgfco dno Oczyesky r. P. cancellario etc. tempore comitiorum generalium et cum ratione emporij nobis imminebat cum Wratislauiensibus actio. Quae quidem ambo vasa ponderabant argenti mr. 19 scot. 14, quaelibet est Nicolao Nonhart soluta per fl. 14, facit in toto fl. 273, facit mr. 170 gr. 30, — d. 23 Sptbris rndissimo dno Przerempsky r. P. vicecancellario cum s. mte regia in Lithuaniam profecturo, vt ciuitatis et reipublicae negotia sibi curae esse dignaretur, eaque apud s. mtem regiam promouere non grauaretur, sunt circa valedictionem suae rndiss. dominationi donati fl. 30 in auro Vngaricales, quilibet per gr. 52 aestimatus, facit mr. 32 gr. 24, — d. 30 Sptbris eidem dno Przerempsky r. P. vicecancellario sunt donati fl. 20 in auro Vngaricales pro litteris s. mtis regiae posterioribus ratione cupri, quemlibet per 52 gr aestimando, facit mr. 21 gr. 32, — d. 2 Decbris mgfco dno Iohanni Oczyesky r. P. cancellario, cum illi a s. mte regia capitaneatus castri Cracc. esset collatus, sunt sibi circa gratulationem donati fl. 50 in auro Vng. facit mr. 54 gr. 8, — d. 9 Dcbris dno regni thesaurario propter ternarios circa exactionem ducillarem regiam exigi solitos, vt ciuitati integri, de more hactenus obseruato, relinquerentur, siquidem s. mtas regia eius rei cognitionem suae magnificentiae commiserat, sunt donati fl. 30 in auro Vng. facit mr. 32 gr. 25, — soluta est dno Erasmo Czeczotka vestis nigra de adamasco, armasino subducta, quae donata est ciuitatis nomine dno Thomae Pszonka cancellariae regiae notario ob varia obsequia per eum ciuitati praestita, quae constitit fl. 28 gr. 24, facit mr. 18 etc.

43. Quibusdam pauperibus, qui ex Scepusio venerunt ac ibidem incendium passi sunt, pro elemozina datum iussu dominorum gr. 30, — Mathiae de Leopoli scholastico ceco pro curatione oculorum datum iussu dominorum gr. 24, — cuidam Barbarae Germanae mulieri, quae se prophetissam esse praedicabat, pro elemozina gr. 15.

42. Rozdawane jest wino różnym dostojnikom, oraz rajcom i mieszczanom na uczty i wesela.

50. Dr Aichler pisarzem miejskim i Waleryjan Pyrnus.

1554.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Strausz et Erasmus Czeczotka.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam rationem a. 1553	1838	36½
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	11	—
3. pontalium exactio	—	—
4. vinorum prouentus ducillarij	575	26
5. ternarij ducillorum regalium	911	25
6. emonita ex debitis retentis	122	31
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	—	—
8. currus potabilium, schrotgeltt	198	3
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	510	16
10. aduocatia: (Stanislaus Woyth aurifex administrator)	15	—
11. a susceptione iuris ciuilis	57	42½
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye (et Grzegorzki)	94	14½
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	42	36
17. depositorium salis	30	42
18. paenae pro excessibus exactae	15	28
19. exactio vigiliae nocturnae	133	22
20. exactio canalium alias rurnae	63	25
21. venditio canalium, lapidum, roborum	71	30
22. venditio calcis seu cementi	296	2
23. venditio laterum	473	36
24. venditio tegularum	124	18½
25. a mercatoribus Augustensibus	500	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	71	24
27. pannitondia ciuitatis	64	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	30	12
30. pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae opulentae ciuitatis propriae	21	12
32. domus ciuitatis propriae	160	12
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	40	28
35. census terragius ex domibus et areis	31	14

	mr.	gr.
36. census terragius ex hortis, pratis et agris	34	28
37. census ex diuersis locis	52	12
38. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	394	24
39. census ciuitatis ex schmeterhausz	77	22½
40. census ciuitatis ex domunculis	14	34
41. ex thesauro mutuatum	436	43½
Summa omnium perceptorum tocius a. 1554 facit	7778	10

1. Pozostało właściwie z rachunków zeszłorocznych mr. 2038 gr. 36½, mianowicie mr. 1181 gr. 46 w gotówce, zaś mr. 856 gr. 38½ w zaległościach, lecz z tej sumy złożono mr. 200 ad aerarium thesaurumque ciuitatis, a tylko resztę mr. 1838 gr. 36½ wręczono lunarom tegorocznym.

3. Wydzierżawiono Bartłomiejowi Habichtowi za fl. 800 deductis omnibus oneribus, a czynsz ten biorą praefecti viarum i obracają na budowę i poprawę dróg i składają osobno rachunek.

5. W tej sumie wynosi dochód quaternariorum ex vinis mr. 81 gr. 42, ternarii cereuisiae z czasu od św. Michała 1552 do tegoż dnia 1553 mr. 428 gr. 36, zaś z czasu od św. Michała 1553 do tegoż dnia 1554 mr. 400 gr. 43.

14. Dochód z czynszów i ze sprzedaży siana.

18. Kary ob inobedientiam officio consulari, ob non susceptionem iuris ciuilis etc. po mr. 1 gr. 12 każda.

22. Wypalouo wapna 6 pieców, sprzedano 1421 skrzyń i mierzyc po 10 gr. korzec liczony po 3 gr. 1 solid.

23. Wypalono w 22 piecach 383000 cegieł, sprzedano 375400 po fl. 2 za tysiąc, cendrowek 2700 po fl. 2 gr. 20 za tysiąc, użyto dla miasta 8050 cegieł.

24. Wypalono dachówek okrągłych 11500 (pozostało z roku przeszłego 1080) sprzedano 12300 po fl. 2 za tysiąc; dachówek szerokich 9000, sprzedano 4750 po fl. 3 gr. 15; dachówek posadzanych podwójnych: większych i mniejszych 59000 (pozostało 10500), sprzedano 24700 po fl. 2 gr. 12, a 43800 po fl. 2 gr. 7½.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	18	31
2. bombardarij ciuilis praetium	—	—
3. ad armamentarium ciuitatis	4	24½
4. ad villas Dambye et Grzegorsky	21	7
5. marstellae praetium	26	—
6. labores diurni, quos marstella conducit	98	34
7. ad curiam marstellae	2	27
8. schrotmagistro cum familia	83	18
9. necessaria ad schrotmagistrum	11	44½
10. rormagistri praetium	39	—
11. mercenarijs diurnis rormagistri	41	16
12. ad rormagistrum empta	49	40½
13. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	166	42
14. carpentarii praetium	32	24
15. carpentarii familiae	95	24½

	mr.	gr.
16. ad curiam carpentarij	69	31½
17. auena pro equis schrotmagistri et marstellae empta	32	21½
18. fabro et serrifici pro vario labore soluta	56	10½
19. muratoris praetium	4	46
20. muratoris familiae	21	46
21. cementarij praetium annuum	8	32
22. cementi crematio	34	24
23. lapides et ligna ad cementariam	228	31
24. horreum laterum utrumque	143	30
25. argilla et arena ad laterificinam	70	16
26. ligna ad laterificinam	106	4
27. horreum tegularum et tegularius	43	22½
28. ligna et argilla ad tegulariam	67	36
29. aedificia ciuitatis communia	102	2½
30. funifici	7	37
31. solutio antiquorum debitorum	—	—
32. fori et platearum purgatio	59	6½
33. praetorij necessaria	398	40
34. prandium electionis dominorum	32	24
35. prandium dominorum lonherorum	65	—
36. custodibus portarum, turris praetorij et littoris Vislae	81	32
37. vigilibus nocturnis	103	9
38. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	220	14
39. honores dominorum et dona s. maiestatis regiae praestita	—	—
40. dona communia	232	7
41. elemosina, pia opera et quod captiuis hebdomadatim datum est	30	4½
42. vinum dono datum	177	3
43. capitaneo praetorij	26	—
44. circkelmagistro cum tibicini turris magnae	71	24
45. tibicinis substituto	8	32
46. campanatori praetorij	10	40
47. famulis praetorij	130	—
48. canicidae	4	—
49. census hospitalis s. Spiritus	65	—
50. officialium praetorij pretia	173	44
51. vestitura officialium praetorij	150	37
52. census sacerdotum et vitales	468	13
Summa omnium expositorum tocius a. 1548 facit	4198	45½

2. Hoc anno bombardarius Andreas Tolman relicto ciuitatis seruicio, in bombardarium s. mtis regiae est susceptus atque in Kijow missus.

3. Pro 9 plattwy ad bombardas per gr. 3, gr. 27.

17. Owies płacono przed żniwami po 9, 8, 8½, 9 i 11 groszy, od żniw po 7½ i 8 gr.

29. Głównie naprawa pontis magni i dach nowy w cegielni, obok innych pomniejszych napraw.

33. D. 17 Februarij pro prandio dominorum, cum communitas in praetorio esset congregata ante comitia generalia, mr. 2 gr. 46½, — a purgacione cloace apud tibicinem turris magnae gr. 30, —

d. 2 Iunij pro 6 marcipanis per gr. 24 et pro 3 lb. citrinorum per gr. 24 cum nomine mgfci palatini Cracc. electio dominorum praesidencium fieret, facit mr. 3 gr. 42, — horologistae a reparatione horologij in turri maiori mr. 2 gr. 8, — ab emendando et depingendo fornace in stuba consulari praetorij Cracc. gr. 7½, — d. 27 Octobris typographo pro exemplaribus impressis constitutionum de muratoribus et carpentarijs mr. 1 gr. 12, — d. 3 Octobris in causa Petri Mniszek ministerialis cum esset appellatum a decreto dni iudicis terrae Cracc. ad s. mtem regiam, datae sunt mr. 3, deinde in speciali a quadam iudicis mocione, quam kocz vocant, in eadem causa cum Petro Mniszek sunt datae aliae 3 mr. — solutum dno Erasmo Vnsam pro Bertachino seu Indice iuris vtriusque, quem Venecijs emendum curauit fl. 8, mr. 5.

34. Wojewodzińskie floreny liczone po 52 gr.

38. Głównie wydatki na podróże posłów miejskich na sejmiki i na sejm Lubelski.

40. D. 6 Octobris 1554 missi sunt dono Wilnam rndissimo dno Iohanni Przerembsky r. P. vicecancellario flor. 60 in auro Vngar. pro impetrando ac obtinendo priuilegio s. mtis regiae, domini nostri clementissimi, occasione libertatum et immunitatum, per s. mtem regiam amplius priuatis personis non conferendarum. Quod quidem diploma sua rndssma amplitudo expediuit ac per dnum Wyrsbyenta misit. Facit mr. 65, — mgfco dno regni cancellario et capitaneo Cracc. propter citacionem contra ciuitatem occasione blonye institutam, tum ob alias citaciones tunc temporis factas, quo sua magnificencia ciuitati et reipublicae in eiusmodi difficultatibus suo patrocinio benigne adesse dignaretur, sunt donata 16000 laterum, facit mr. 20.

41. Cuidam Paulo ob adulterinae monetae crimen incarcerato, pro calceis et caligis gr. 16.

1555.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Erasmus Vunsam et Stanislaus Strausz.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam rationem a. 1554	3579	12½
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	8	8
3. pontalium exactio	409	39½
4. vinorum prouentus ducillarij	359	16
5. ternarij ducillorum regalium	—	—
6. emonita ex debitis retentis	139	39
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	18	39
8. currus potabilium, schrotgelt	132	37½
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	450	40
10. aduocatia: (Stanislaus Woyth aurifex administrat)	20	—
11. a susceptione iuris ciuilis	26	32½
12. pensa maior ciuitatis	65	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	46	42
14. villae ciuitatis Dąmbye (et Grzegorzki)	127	41
15. conflatorium argenti, brenngadem	—	—
16. quartczoll a panno	35	36
17. depositorium salis	23	8½
18. paenae pro excessibus exactae	82	4½
19. exactio vigiliae nocturnae	99	7½
20. exactio canalium alias rurnae	29	—
21. venditio canalium, lapidum, roborum	60	19½

	mr.	gr.
22. venditio calcis seu cementi	146	42
23. venditio laterum	242	15
24. venditio tegularum	88	37½
25. a mercatoribus Augustensibus	500	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, — Cornutorum	32	24
27. pannitondia ciuitatis	48	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	30	12
30. pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae opulentae ciuitatis propriae	19	—
32. domus ciuitatis propriae	153	36
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	41	28
35. census terragius ex domibus et areis	29	44
36. census terragius ex hortis, pratis et agris	24	28
37. census ex diuersis locis	58	26
38. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	354	3½
39. census ciuitatis ex schmeterhausz	74	34
40. census ex domunculis	14	8
41. stroza piscium	296	42
42. ex thesauro ciuitatis mutuo acceptum	142	26
Summa omnium perceptorum tocius a. 1555 facit	7461	7

1. W gotówce było mr. 964 gr. 40, w zaległościach mr. 2614 gr. 20½.

6. D. 10 Martij Iohannes Maria murator persoluit debitum anni 1552, 1553, 1554 ex domuncula prope portam s. Nicolai constituta mr. 1 gr. 24.

14. Z ryb wpłynęło mr. 43 gr. 39½, z czynszów mr. 38 gr. 19, ze sprzedaży siana i potrawu mr. 45 gr. 20½.

18. D. 16 Martij Iacobus Gasgeb reposuit ciuitati taleros 27 loco 10 arcabusorum, quos se daturum obligauerat propterea, quod per annos aliquot hic Cracouiae mercaturam exercuerit instar aliorum ciuium, non habens ius ciuile, neque iuratus existens ciuis, per gr. 33½ singulos compatundo, faciunt mr. 18 gr. 40½, — d. 18 Maij Georgius de Nuremberga reposuit mulctae fl. 30 in auro Vngaricales propterea, quod dno proconsuli mentitus fuerit eundemque in fraudem deduxerit pro aperienda sibi porta intempesta nocte, per gr. 52 quemlibet computando, facit mr. 32 gr. 24, — zresztą kary propter adulterinam mensuram, propter inobedientiam erga officium consulare, propter ceruisiae propinationem suspecto pestis tempore supra dominorum inhibitionem i t. p.

22. Wypalono 2 piece wapna, z czego sprzedano 605 skrzyń po 10 gr.

23. Wypalono cegieł w 16 piecach 279900, sprzedano 191950 po fl. 2 za tysiąc, zendrówek 600 po gr. 8 za sto, na użytek miejski powzięto cegieł 11450.

24. Wypalono dachówek okrągłych 5050, sprzedano 1150 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta powzięto 3800; dachówek szerokich wypalono 1300, pozostało 4750, sprzedano 5550 po fl. 3 gr. 15 za tysiąc; dachówek posadzanych większych wypalono 52150, sprzedano 50150 po fl. 2 gr. 12.

41. Stróża ta puszczona była w dzierżawę Ianowi Crockerowi za fl. 500, z czego mu z powodu zarazy grasującej fl. 25 opuszczono.

42. D. 25 Maij cum ad s. mtem regiam dnum nostrum clementissimum nunctij tam ex communitate, quam e gremio consulari expediendi Pyotrkouiam forent, idque in negotio tocius ciuitatis, videlicet de plebiscitis ac alijs reipublicae negotijs, neque domini lonheri tunc temporis haberent, vnde eam expeditionem facerent, sunt itaque ex ciuitatis thesauro interim accepti fl. 100 in auro Vngar. quemlibet per gr. 52 computando, facit mr. 108 gr. 16.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	22	16
2. bombardarius ciuitatis	—	—
3. ad armamentarium ciuitatis	—	—
4. ad villas Dąmbye et Grzegorsky	36	9
5. marstellae pretium	26	—
6. labores diurni, quos marstella conducit	78	32½
7. ad curiam marstellae	3	46
8. schrotmagistro cum familia	70	6
9. necessaria ad schrotmagistrum	6	27
10. rormagistri pretium	39	—
11. mercenarijs diurnis rormagistri	38	1
12. ad rormagistrum empta	36	19
13. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	129	17
14. carpentarii pretium	32	24
15. carpentarii familiae	94	31
16. ad curiam carpentarij	52	22½
17. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta	29	5
18. fabro et serrifici pro vario labore	28	9
19. muratoris familiae	46	11½
20. cementarij pretium annuum	8	32
21. cementi crematio	11	24
22. lapides et ligna ad cementariam	88	21
23. horreum laterum utrumque	105	—
24. argilla et arena ad laterificinam	62	10
25. ligna ad laterificinam	88	27½
26. horreum tegularum et tegularius	33	37½
27. ligna et argilla ad tegulariam	34	31½
28. aedificia ciuitatis communia	139	35½
29. pontalium onera viarumque structura	313	36
30. funifici	6	4
31. solutio antiquorum debitorum	—	—
32. fori et platearum purgatio	40	36
33. praetorij necessaria	330	26½
34. prandium electionis dominorum	188	14½
35. prandium dominorum lonherorum	32	24
36. custodibus portarum, turris praetorij et littoris Vislae	81	32
37. vigilibus nocturnis	130	27
38. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	289	19½
39. dona communia	23	28
40. vinum dono datum	104	28
41. elemosina et pia opera	26	41½
42. capitaneo praetorij	26	—
43. circkelmagistro cum tibicini turris magnae etc	106	8

	mr.	gr.
44. campanatori praetorij	10	40
45. familiae praetorij	118	20
46. canicidae	4	—
47. census hospitalis s. Spiritus	65	—
48. officialium praetorij pretia	173	44
49. vestitura officialium praetorij	139	1
50. census sacerdotum et vitales	454	31
summa omnium expositorum tocius anni 1555 facit	3982	44½

4. Płacono kosiarzom siana po gr. 3½ dziennie, od zbierania siana po gr. 1½ lub 10 kwartników dziennie, zaś od kopienia po gr. 2 (faeni sectores, collectores et cumulatores).

17. Płacono za owies przed żniwami po 7, 9½, 8 i 9 gr. po żniwach po 6½, 7 i 8 gr. za mierzycę.

28. Pro nauis, qua defluitantur lapides, arena et argilla, structura expositum mr. 21 gr. 27½, ad hanc nauis structuram est referendum, quantum carpentarius cum familia constiterunt. — Currifici pro 2 curribus alias kary, in quibus aqua vehitur tempore incendiorum gr. 30, — pro media sexagena quercuum ad reparationem pontis magni mr. 6 gr. 34½, — pro 4 nauibus rumu ad pontem magnum mr. 1, — d. 7 Decembris conducti fuerunt periciores socij muratorum pro deponendo vtroque clipeo pannicidiorum, tam versus forum carbonarium, a quo fl. 10 sunt soluti, quam versus forum galinarium, a quo fl. 8 sunt dati, facit mr. 11 gr. 12, — a resarcione tecti supra institam opulentam, quae ciuitatis est propria, versus conflatorium argenti, gr. 41, — d. 5 Decbris solutum est Faelici vitreatori pro reparandis fenestris stubae superioris praetorij, quae ex proximo incendio erant liquaefactae et excussae, tum pro aliarum feuestrarum in praetorio restauratione mr. 4 gr. 18.

33. Ab exemptione priuilegij in iudicio terrestri datus aureus Vngar. mr. 1 gr. 4, — pro 1 lap. candelarum ad praetorium gr. 35, — pro ferramentis ad fornacem praetorij, quibus ligna imponuntur, alias wilky gr. 6, — pro stamine panni nigri ad conficiendas cappas, quibus induuntur malefactores, qui ad supplicia deducuntur, mr. 1 gr. 27, — d. 9 Martij dum dni consules in Grodek conuiuio essent excepti, atque comedia ibidem recitaretur, donauerunt domini talerum, gr. 33½, — chirurgo a curatione cuiusdam famulae, quae in carcere existens se confodere moliebatur, gr. 17, — d. 15 Iunij, pro pharmacis praeseruatiuis familiae praetorij tempore suspecto grassantis pestilentiae gr. 24, — polinctori, qui egenos hinc inde colligebat atque sepeliebat tempore grassantis pestilentiae, demum cathalogum mortuorum singulis septimanis conscribebat, solutum: płacono mu co tydzień po 12 gr. od 22 czerwca, aż do końca roku, — d. 31 Augusti pro ½ lib. cinciberis, cum esset in praetorio dnus vicecapitaneus in negotio s. mtis regiae, gr. 15, — a mundatione aluei et fluuij Rudawa mercenarijs conductis, quibus panis et cereuisia insuper tribuebatur, mr. 2 gr. 39, — eodem die dno viceprocuratori pro purgando fluuio Rudawa soluti sunt mr. 7 gr. 24, — pro 5 lapidibus et 13 lb. cerae, quemlibet lapidem per gr. 92 computando, ad comparandas faces dnis tam senioribus, quam presidentibus, ad Rorate distribui solitas, constitit itaque cera fl. 16 gr. 26; deinde in speciali monialibus ad s. Spiritum pro labore earundem facum soluti sunt f. 7, nam lichni erant cari, facit in toto mr. 14 gr. 44, — incendij tempore, quod feria secunda post Omnium Sanctorum hora 5 noctis exortum fuit, quo tempore pannicidiorum tectum concidit, fuerunt aliquot diligentes iuuenes, qui aquam in praetorium deferebant, quibus vicissim iussu dominorum pannus est propterea datus mr. 2 gr. 30, — d. 25 Iunij pro magna biblia ad praetorium empta solutum bibliopolae mr. 2 gr. 15.

34. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 52.

35. Loco prandij, quod anno quolibet dari instituique erat solitum, est data parata peccunia, videlicet cuilibet dominorum (numero 24) per fl. 2, similiter cuilibet notariorum per fl. 2, facit fl. 52.

38. D. 23 Martij spectabilibus dno Nicolao Baranowsky et dno Laurentio Rambyesky designatis nunctijs ad comitia particularia sunt datae pro expensis mr. 10, — eodem tempore solutum est vectori a deuectione eorundem dominorum ad comitia particularia mr. 2 gr. 4, — d. 13 Aprilis a. 1555 missi erant ac solemniter delecti ad comitia generalia regni Pyotrkouiae celebrata, spectabiles dni Nicolaus Baranowsky et Laurentius Rąmbyesky, quibus pro expensis et viatico dati fuerunt taleri 200, quemlibet per gr. 33½ computando, facit mr. 139 gr. 28, — item in speciali vltra modo de-

scriptam summam sunt domino Rąmbyesky pro expeditione eiusdem itineris datae mr. 10, — item solutum est domine Gutteterowae pro 2 barilis vini antiqui ad eadem comitia accepti fl. 20, facit mr. 12 gr. 24, — Item solutum est pro aromatibus ad eadem comitia coëmptis, nempe item pro 3 lb. piperis per gr. 17, item pro ½ lb. croci per fl. 2 gr. 7½, item pro ½ lb. nucum muscati gr. 12, item pro ½ lb. cariofilorum gr. 17, item pro ½ lap. risi gr. 24, item pro ½ lap. czukari pro fl. 1 gr. 15, facit summatim fl. 7. gr. 6½, facit mr. 4 gr. 24½; — item ad eadem comitia emptae sunt 12 vlnae panni Italici diuersi coloris pro ornandis parietibus, vulgo spolyri vocati, quaelibet vlna per gr. 12, facit mr. 3, — item a contusione aromatum supracommemoratorum solutum pharmacopolae gr. 9, — item pro 18½ vlnis panni rubei ad currum dominorum nunctiorum contegendum empti mr. 1 gr. 35, — item pro 24 vlnis telae nigrae ad subducendum currus tegumentum, per gr. 1, item sartori a consuendo eodem currus tegumento ad comitia generalia parato gr. 12, — d. 25 Maij ex senatus consularis vnanimi consensu ac ad totius communitatis peticionem sunt Pyotrkouiam designati nunctij ad s. mtem regiam, dominum nostrum clementissimum, ex gremio consulari spectabiles dni Bartholomeus Cromer et Stanislaus Czyrus; ex communitate vero dnus Iohannes VII et dnus Iohannes Czyrus pro obtinenda confirmatione ac etiam immutacione quorundam articulorum ex plebiscito ciuitatis, tum in alijs grauibus reipublicae negotijs, qui in tocius eius itineris expeditionem exposuerunt mr. 85 gr. 36, — fr. VI ante festum Natiuitatis s. Mariae designati fuerunt spectabiles dni Iohannes Aichler et Bartholomeus Romer ad comitia particularia, quae in Proszowicze sunt tunc celebrata, et ad comitia generalia, quae in Noua ciuitate fuerant celebranda, minime autem successerunt. His pro vtroque itinere conficiendo, dati sunt fl. 10 per gr. 52 computando, mr. 10 gr. 40.

40. Pro 1 barila vini per gr. 3 ad collegium cum vtriusque iuris domini doctores promouerentur mr. 6, — pro 1 barila vini per gr. 3 ad collegium artistarum, cum esset promotio dominorum magistrorum, mr. 6, — pro 1 barila vini mgfco dno palatino Cracc. donata, cum reuersus esset ex comitijs particularibus, mr. 7, — pro 1 barila muscatellae solutum d. Wenceslausouae, quae donata est mgfco dno regni cancellario reuerso ex comitijs generalibus, per gr. 4 facit mr. 7 gr. 36.

1556.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Erasmus Banck et Stanislaus Czyrus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post factam racionem a. 1555 .	3478	10½
2. cellarium Swydnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	656	33
4. vinorum prouentus ducillarij	855	35
5. ternarij ducillorum	—	—
6. exacta debita	198	24
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	—	—
8. currus potabilium, schrotgelt	220	18½
9. braxaturae cereuisiae, rorgeltt	602	1
10. aduocatia: (Stanislaus Woyth aurifex administrat) . . .	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	139	23
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye (et Grzegorzki)	118	47
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	45	36
17. depositorium salis	40	24

	mr.	gr.
18. penae pro excessibus exactae	33	15½
19. exactio vigiliae nocturnae	142	17½
20. exactio canalium alias rurnae	65	27
21. venditio canalium, lapidum, roborum	180	37
22. venditio calcis seu cementi	120	15
23. venditio laterum	389	33
24. venditio tegularum	72	42½
25. a mercatoribus Augustensibus	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	63	30
27. pannitondia ciuitatis	64	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum . . .	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	30	12
30. pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae opulentae ciuitatis propriae	21	12
32. domus ciuitatis propriae	164	18
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius . .	73	24
35. census terragius ex hortis, pratis et pasturis	40	16
36. census ex diuersis locis	55	12
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	352	31
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	76	20
39. census ciuitatis ex domunculis	22	20
40. stroza piscium	312	24
41. ex thesauro ciuitatis mutuo acceptum	130	—
42. exactio a ciuibus pro comicijs generalibus Warschauiensibus	77	47½
Summa omnium perceptorum tocius a. 1556 facit	9148	34½

Z tej sumy było w gotowiźnie mr. 718 gr. 16, w zaległościach zaś mr. 2759 gr. 42½.

6. Multi ciuium exactionem canalium et vigiliarum persoluere detrectabant, ita, vt famuli ciuitatis, qui eam exigere soliti fuerant, ab eis id extorquere minime potuerint. Quare id muneris postea capitaneo praetorij est datum, vt retenta ab istis ciuibus exigeret.

14. Powzięto z czynszów mr. 42 gr. 28, ze sprzedaży żołędzi mr. 9 gr. 18, ze sprzedaży owoców z ogrodu mr. 1 gr. 14, ze sprzedaży siana i potrawu mr. 65 gr. 7, sprzedawano wóz siana po mr. 1 gr. 12, bróg siana po mr. 4 gr. 24 lub mr. 5.

18. Są tu kary a vigilibus propter eorum negligenciam, od innych, quod extra nundinarum tempora externis hominibus merces diuendere sit solitus, — quod boues peccoraque aliena vltra depositorii iura pellere ausus fuerit, — propter ignis eruptionem ex eius camino, — propterea, quod vinum propinare sine constitutione domini proconsulis soleat.

22. Wypalono tylko 2 piece wapna, sprzedano skrzyń 418½, mierzyc 159, każda po gr. 10, liczono korzec po gr. 3 sol. 1, a trzy korce na mierzycę.

23. Wypalono w 15 piecach cegły 270,350, pozostało 75900, sprzedano 306,550 po fl. 2 za tysiąc i 3900 zendrowek po fl. 2 gr. 20, na użytek miejski powzięto 25.000.

Extant in eadem officina laterificia peculialiter vltra eos lateres, qui ad vendendum remanserunt, laterum 250,000, quos domini prouisores strozae piscium ad ciuitatis aedificia emerunt et persoluerunt, nempe ex anno 1553 laterum 50,000, ex anno 1554 laterum 69,000, ex anno 1555 laterum 31,000, ex anno 1556 laterum 100.000. Hi lateres sunt ad pannicidiorum structuram conuersi, prout ratio anni 1556 (s) testatur, vbi vendicio laterum est inscripta.

KSIĘGOZBIÓR

24. Wypalono dachówek okrągłych 6400, pozostało 1100, sprzedano 2500 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 4180; wypalono dachówek szerokich 7800, pozostało 500, sprzedano 8300 po fl. 3 gr. 15; dachówek posadzanych większych 42600, pozostało 3000, sprzedano 34400 po fl. 2 gr. 12, na użytek miasta wzięto 200.

40. Puszczona w dzierżawę Ianowi Crockerowi za fl. 500.

41. D. 26 Sptbris sunt ex thesauro ciuili accepti fl. 60 in auro Vngar. pro expedicione facienda spectabilis excellentissimique domini doctoris Alberti Saxonis phisici s. mtis regiae, tocius senatus voluntate ad s. mtem regiam, dominum nostrum clementissimum, vna cum domino doctore Aichlero Warschauiam missi, idque in reipublicae negocijs occasione cupri, limitacionis generalis, propinacionis vinorum in Clepardia, appellacionum a sentencijs iuris supremi ac in alijs reipublicae necessitatibus, mr. 65, — d. 28 Novbris pro facienda expedicione spectabilium dnorum Alberti Saxonis phisici s. mtis regiae ac Erasmi Aichler nunctiorumque ciuitatis ad comitia generalia Warschauiensia designatorum, cum dni lonheri tunc temporis non haberent, vnde eiusmodi expeditionem facere potuissent, ex ciuitatis itaque thesauro sunt rursus acceptae mr. 65.

42. Od dziewietnastu kupców powzięto po mr. 1 gr. 12, zaś od stu karczmarzy przeważnie po gr. 33, od niektórych po mniej, jak po gr. 26, 24, 20 18, 16, 15, 12 i 9.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	20	44
2. ad villas Dąmbye et Grzegorsky	18	8½
3. marstellae pretium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	85	38½
5. ad curiam marstellae	3	7
6. schrottmagistro cum familia	69	39
7. necessaria ad schrottmagistrum	7	45½
8. rormagistri pretium	39	—
9. mercenarijs diurnis rormagistri	46	15
10. ad rormagistrum empta	64	45
11. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	133	16
12. carpentarii pretium	32	24
13. carpentarii familiae	187	24
14. ad curiam carpentarij	197	39
15. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta	27	40½
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	24	38
17. muratoris pretium	8	6
18. muratoris familiae	58	16
19. cementarij pretium annuum	8	32
20. cementi crematio	11	24
21. lapides et ligna ad cementariam	177	13½
22. horreum laterum utrumque	101	18
23. argilla et arena ad laterificinam	100	32½
24. ligna ad laterificinam	85	14
25. horreum tegularum et tegularius	33	17½
26. ligna et argilla ad tegulariam	43	47
27. aedificia ciuitatis communia	433	31
28. pontalium onera viarumque restauratio	203	2½
29. funifici	3	19½

	mr.	gr.
30. solutio antiquorum debitorum	51	6
31. fori et platearum purgatio	56	1½
32. praetorij necessaria	436	26½
33. prandium electionis dominorum	140	40
34. prandium dominorum lonherorum	32	24
35. custodibus portarum, turris praetorij et littoris Vislae	81	32
36. vigilibus nocturnis	118	8
37. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	342	37
38. dona communia	337	6
39. elemosina et pia opera	45	30½
40. vinum dono datum	118	22
41. capitaneo praetorij	26	—
42. circkelmagistro cum tibicini	32	34
43. tibicinibus ciuitatis	57	28
44. campanatori praetorij	10	40
45. famulis praetorij	122	24
46. canicidae	4	—
47. census hospitalis s. Spiritus	65	—
48. officialium praetorij pretia	165	11
49. vestitura officialium praetorij	146	8
50. census sacerdotum et vitales	444	1
Summa omnium expositorum tocius a. 1556 facit	5059	21

15. Płacono owies po gr. 8, 8½, 9, 10, 11, 12, 7½ i 10.

27. Pro restauracione turris praetorij expositum mr. 137 gr. 17½ — do pokrycia tej wieży użyto 38 centnarów ołowiu, z czego wyrobiono 303 arkuszy blachy (lamina), — item pro centenario 1 et lb. 1 stanni puri ad dealbanda eadem plumbea lamina mr. 10, — pictori solutum est a reformatione et deauratione globi suppremi eiusdem turris mr. 1 gr. 42, — eidem pictori a reparatione quattuor minorum globorum eiusdem turris gr. 45, — pictori a depingendis vertebris alias powyetrznyky ad turrim praetorij gr. 8, — różne budynki miejskie pokryte zostały gontem, między innemi pons magnus; kopę gontów płacono po gr. 2 i 2½. Structura domus Pyotrkouiae wydano mr. 97 gr. 36, — między innemi pro 10 ventilabris alias powyetrzniky ad domus pinnacula ornanda in eadem domo Pyotrkouiensi datae sunt serrifici mr. 1 gr. 42.

32. D. 18 Ianuarij dum illustris et mgfcus dnus palatinus Cracc. electionem nouorum consulum ac praesidentium instituisset, pro confectionibus solutum: pro 3 marcipanis per gr. 30, pro confectionibus in cinamomo gr. 12, pro confectionibus in amigdalis gr. 12, pro confectionibus in cincibere gr. 12, pro confectionibus in cariofilis gr. 12, pro coloribus gr. 8, pro 3 lb. citrinorum in czukaro confectorum per gr. 24, pro 2 ollis muscatellae per gr. 4, facit in toto mr. 5 gr. 10; — siquidem domini tam praesidentes quam seniores aequali praetorij molestia sunt praepediti, ac ex aequo omnes ad reipublicae negocia curanda quottidie conuenire solent, ideo vnanimiter est conclusum, vt similiter aequali refectione gauderent. Quapropter pro salmonibus tum dominis senioribus, tum praesidentibus, dominis lonheris et notarijs hoc anno parata pecunia est data, nempe eorum cuilibet per mr. 1 gr. 24, facit omnibus simul mr. 42, — d. 25 Aprilis pro floribus ad sedilia dominorum gr. 2, — d. 25 Iulij tortori pro rebus necessarijs ad exurendum mulierem quandam, quae in platea castrensi pro excitando incendio ignem supposuerat, gr. 18, — d. 15 Iunij mensatori pro noua cista lignea ad condenda monumenta ex actionibus coram commissarijs sex ciuitatum agitatis, gr. 16, — d. 1 Augusti pro 6 vlnis atlasy rubei sagittatoribus de more ad bombardarum exercitationem datis, per gr. 40, facit mr. 5, — pro 2 marcipanis, ex quibus vnus erat ad praetorium acceptus, alter domino vicecapitaneo Cracc. donatus, mr. 1 gr. 12, — item pro conserua rosarum gr. 12.

33. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 52.

37. Przeważnie wydatki posłów miejskich na sejm Warszawski.

38. Illustri et mgfco dno Stanislao comiti in Tanczin palatino Cracc. etc. initio adepti muneris per s. mtem regiam suae illustri magnificenciae collati, circa gratulacionem est per dominos consules suae illustri magnificenciae donata peluis argentea deaurata vna cum vrceo itidem vndique deaurato, quae quidem ambo vasa sunt a Nicolao Nonharth empta, ponderabant vero argenti mr. 21 scot. 1. quaelibet marcarum est sibi soluta per fl. 15, facit in toto fl. 315 gr. 18, facit mr. 197 gr. 12, — d. 2 Maij cum mgfco dno Iohanni Oczyesky r. P. cancellario et capitaneo Cracc. etc. natus esset filius, senatumque Craccouiensem sua magnificencia pro eo ex fonte baptismatis suscipiendo, inuitandum curasset, sunt hinc circa eam susceptionis solemnitatem impositi fl. 20 in auro Vng. per gr. 52 computando, facit mr. 21 gr. 32, — soluti sunt dno Iohanni Crocker fl. 50 in auro Vng. quos in Septembri mutuo dederat dno doctori Alberto de Posnania existenti ciuitatis nunctio; ipse vero dnus doctor eosdem fl. 50 donauerat mgfco dno regni cancellario et capitaneo Crac. etc. ciuitatis nomine Warschauiae mr. 54 gr. 8, — etc.

1557.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Erasmus Banck et Stanislaus Czyrus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1556	1317	21
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	622	40½
4. vinorum prouentus ducillarij	1501	15½
5. ternarij ducillarij	12	4
6. exacta debita	63	16
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	3	45
8. currus potabilium, schrottgelt	357	11
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	544	18
10. aduocatia: (Stanislaus Woyth aurifex administrat)	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	89	—
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye (et Grzegorzki)	101	5½
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	69	6
17. depositorium salis	40	11½
18. paenae pro excessibus exactae	84	31
19. exactio vigiliae nocturnae	142	—
20. exactio canalium alias rurnae	73	45½
21. venditio canalium, lapidum, roborum	75	26½
22. venditio calcis seu cementi	208	13
23. venditio laterum	241	30
24. venditio tegularum	76	15
25. a mercatoribus Augustensibus	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—

	mr.	gr.
29. pannicidia ciuitatis propria	33	12
30. pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	21	12
32. domus ciuitatis propriae	190	36
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	7	36
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	41	16
36. census ex diuersis locis	55	12
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in praetorio et circumquaque seu ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	381	2
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	85	20½
39. census ciuitatis ex domunculis	22	40
40. stroza piscium	312	24
41. ex thesauro mutuo acceptum	307	14
42. varia communiaque percepta	51	2
Summa omnium perceptorum tocius a. 1557 facit	7655	19½

1. Domini consules pleno numero congregati solemniter concluserunt, ne debita vlla annorum praeteritorum amplius rationibus dominorum lonherorum inseri miscerique deberent, verum ab inicio cuiusuis rationis dumtaxat parata peccunia ex ratione proxime praecedentis anni relicta, vt posthac commemoraretur, siquidem peculiare extet regestrum, in quod omnia et singula ciuitatis debita sunt congesta. Ad praescriptum itaque dominorum praesentem racionem instituendo ex anno praeterito 1556, exceptis omnibus debitis saltem in paratis pecunijs vltra summam omnium expensorum remanserant mr. 1317 gr. 21.

5. Wpisane 12 mr. 4 gr. zebrane były przez pisarza miejskiego od 1 do 22 maja, odtąd zaś czopowe królewskie pobierał Płaza exactor ducillorum regiorum i zebrał wraz z owemi mr. 12 gr. 14, razem mr. 188 gr. 13, zaś z administracyi ternariorum ceruisiae powzięto mr. 382 gr. 45 den. 15 czyli razem mr. 571 gr. 7, co wszystko vide inter debita a. 1557.

14. Powzięto z czynszów mr. 46 gr. 10½, ze sprzedaży siana i potrawu mr. 51 gr. 19, ze sprzedaży owoców ex magno horto mr. 1 gr. 24.

18. Kary wymierzone, quod sit mercatu libertatibusque ciuitatis vsus, non habendo ius ciuile, mr. 2 gr. 8, — Christopherus Bauman reposuit mulctam 10 aureorum in auro Vngar. propterea, quod in Vngaria existens, ludo et alea non paruam peccuniae summam dilapidauerat, mr. 10 gr. 40, — inny propter contumeliosa verba hospiti suo dicta, — seniores pistorum propterea, quod negligentes fuerint in conspicienda debita panis magnitudine mr. 5, — d. 16 Octobris dum post initam concordiam cum Liuoniensibus festi ignes essent instituti atque tabernatoribus mandatum, vt armatos in praetorium mitterent, quidam vero ex illis fuerint inobedientes, quod nullos mittere curauerint, sumpta est ab illis paena per gr. 12, ab omnibus vero simul prouenerunt mr. 9; — fr. II vigilia s. Thomae apostoli spectabilis dominus Gregorius Schniczer reposuit paenam 200 talerorum propter certos excessus ipsius; porro hij taleri 200 non sunt ad aerarium publicum relati, verum in instanti domino Bartholomeo Schonbeck tunc proconsuli dati pro parando nouo magno horologio in tocius ciuitatis vsum. (Był ten Grzegorz Schniczer podówczas dzierżawcą topni srebra, i być może, iż owa tak niezmiernie wielka kara za zatajone jakieś przestępstwo, dotyczy fałszowania srebra w topni miejskiej).

22. Wypalono siedm pieców wapna, sprzedano 748 skrzyń po gr. 12, a następnie mierzyc 75 po gr. 15, nam cum impensae calcis crescunt, auctum etiam propterea cementi praetium. Pro ciuitatis vsu et structura pannicidij acceptae sunt tres cum media fornaces cementi exusti puri.

23. Wypalono w 18 piecach 261900 cegieł, pozostało 10800. Praeterea hoc anno aliquot milia laterum nouae inusitatae formae ac magnitudinis sunt exusta, nempe: maioris formae et quantitatis lateres, quos vulgo kapsamsowe nuncupant, N. 18900, quorum singuli continent magnitudinem trium communium laterum; minoris vero formae et quantitatis lateres exussit N. 35500, quorum singuli continent aut duos aut sesquitercium laterem communem. Z tego sprzedano 187300 laterum communium

po fl. 2, kamżamsowych 200 za gr. 36, zendrówek 3400 po fl. 2 gr. 20; na użytek zaś miejski nie brano nic ze zwykłych cegieł, gdyż powzięto przygotowanych 250,000 przez zawiadowców rybnej stróży, wartości fl. 500, natomiast powzięto ex maioris formae lateribus alias kapsamsowae pro pannicidij structura 10,000, quemlibet millenarium per fl. 6 aestimando, ex minoris formae lateribus sunt ad eandem pannicidij structuram accepta 20,000, quemlibet millenarium per fl. 4 gr. 15.

24. Wypalono dachówek okrągłych 16950, pozostało 1500, sprzedano 9650 po fl. 2 za tysiąc, na budowę sukiennic powzięto 2700; dachówek szerokich wypalono 19050, sprzedano 8400 po fl. 3 gr. 15 za tysiąc, na budowę sukiennic powzięto 10650; dachówek posadzanych wypalono 26500, pozostało 1100, sprzedano 30600 po fl. 2 gr. 12, na budowę sukiennic powzięto 6900.

25. Hoc anno cum mercatoribus Augustensibus ratione emporij et negotiationis ipsorum nullus erat initus contractus, ac ob id ciuitati per eos nihil est solutum.

40. Stróża rybna puszczona w dzierżawę Ianowi Crockerowi za fl. 500.

42. Dum pannicidium testudine muroque claudebatur, vt vna eademque opera cuiuslibet pannicidij exteriora fulctra, quibus sustinetur, commode restaurari possint, contulit quilibet ex suo pannicidio fl. 1 in auro Vngar. ita quod in summa collecti sint fl. 34 in auro per gr. 52, facit mr. 36.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	21	20
2. ad villas Dąmbye et Grzegorsky	64	38
3. marstellae pretium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	89	20
5. ad curiam marstellae	7	30
6. schrottmagistro cum familia	91	34
7. necessaria ad schrottmagistrum	24	5½
8. rormagistri pretium	35	24
9. mercenarijs diurnis rormagistri	52	5½
10. ad rormagistrum empta	57	21
11. vectores ciuitatis	116	45½
12. carpentarij pretium	32	24
13. carpentarij familiae	82	42
14. ad curiam carpentarij empta	87	16
15. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta	34	2½
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	27	37
17. muratoris pretium	27	18
18. muratoris familiae	22	3½
19. cementarij pretium annuum	8	32
20. cementi crematio	49	24
21. lapides et ligna ad cementariam	320	20
22. horreum laterum utrumque	135	29½
23. argilla et arena ad laterificinam	69	14
24. ligna ad laterificinam	99	31
25. horreum tegularum et tegularius	38	43½
26. ligna et argilla ad tegulariam	50	12½
27. aedificia ciuitatis communia	2039	41
28. pontalium onera	37	44
29. viarum restauratio	138	6
30. funifici	11	18

	mr.	gr.
31. fori et platearum purgatio	39	11½
32. praetorij necessaria	432	4
33. prandium electionis consularis	238	32
34. prandium dominorum lonherorum	32	24
35. custodibus portarum, turris praetorij et littoris Vislae	82	10
36. vigilibus nocturnis	106	8
37. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	23	39½
38. dona communia	491	46
39. elemosina et pia opera	35	21½
40. vinum dono datum	137	22
41. capitaneo praetorij	20	—
42. circkelmagistro	21	32
43. tibicinibus ciuitatis	57	24
44. campanatori praetorij	10	40
45. familiae praetorij	127	20
46. canicidae	4	—
47. census hospitalis s. Spiritus	65	—
48. officialium praetorij pretia	168	47
49. vestitura officialium praetorij	153	27
50. census spirituales et vitales	444	1
Summa omnium expensorum tocius a. 1557 facit	6593	8

4. Hij laboratores diurni omnes praestant labores in ciuitate necessarios, hieme in secanda glacie, aestate vero circa Vistulam fluuium, currus lignis onerant et rursus eadem in locis designatis deponunt, ac generaliter labores quosuis subeunt.

15. Płacono owies po gr. 10, 11, 12, 8½, 9, 10 i 9 za mierzycę.

17. Thomae muratori caeptum est solui a die 15 Maij vsque ad diem 26 Iunij, hoc est pro septimanis 7, singulis septimanis per gr. 30, sed postquam pannicidium construi est caeptum, eo praetio contentus esse non potuit, quare a die 3 Iulij vsque ad 30 Octobris, hoc est pro septimanis 18 singulis septimanis est sibi data mr. 1, denique vsque ad finem anni rursus per gr. 30.

27. Aedificia ciuitatis et pannicidiorum. Pannicidium ciuitatis, quod in mense Septembri anno Domini 1555 ex tabernis cerdonicis et sutorijs incensum atque ardore flammarum fuerat conflagratum, est hoc anno impensis ciuitatis hac amplissima, vti cernitur, testudine clausum et munitum, superne circumcirca muro nouo cinctum, depictum et ornatum. Praecamur autem dominum Deum, vt ciuitatis ac reipublicae huius conatus clementer promouere, tueri ac omni faelicitatis genere cumulare dignaretur.

Imprimis quod testudinem attinet, ea est per quendam Pangracium muratorem Italum constructa, cui ex conducto ac cum eo inito contractu sunt persoluti fl. 520, ac insuper 10 vlnae damasci rubei, quaelibet est empta per gr. 40, facit fl. 13 gr. 10. Constitit itaquae sola testudo eiusdemque structura, quantum videlicet ipsum muratorem ac eius familiam attinet, per gr. 30 computando, fl. 533 gr. 10. Porro lateres, cementum et ligna pro conficiendis arcubus ciuitas proprijs sumptibus suppeditabat, imo omnem materiam equis suis ad hoc conductis aduehendam curauit. Quae quidem vectura ac materia, quantum constiterint, infra patebit. Facit mr. 333 gr. 16. — Deinde vero post absolutam testudinem est nouus contractus cum eodem Pangracio initus de eadem testudine dealbanda ac cemento incrustanda. Cui a solo labore numerati sunt fl. 115, ac preterea fodera de mardurinis gutturibus eidem donata, valoris fl. 10. Constitit itaque eius testudinis incrustatio et dealbatio fl. 125. Cementum vero et omnem materiam ciuitas suis impensis subministrabat. Facit mr. 78 gr. 6. — Post clausam, dealbatam ac in vniuersum absolutam testudinem donati sunt fl. 3 in auro Vngaricales eiusdem Pangracij muratoris familiae, facit mr. 3 gr. 12. — Cum Francisco pictore d. 4 Septembris a depingendo toto pannicidio intra ex extra erat condictum, ut sibi darentur fl. 90; verum postquam absoluisset laborem, cum se minime eo praecio contentum esse posse conquereretur, sunt sibi insuper

additti fl. 10 gr. 15, atque ita pictura tota foris et extra tocius pannicidij constitit, per ½ sexagenam computando, fl. 100 gr. 15, facit mr. 62 gr. 39.

Pannicidij structura: Vectoribus, qui cementum, arenam, lateres, lapides, trabes, ligna ac aliam omnem materiam aduehebant pro pannicidij structura interiori et exteriori, solutum est singulis septimanis, vt sequitur. Porro a quolibet millenario laterum soluebatur vectoribus per gr. 20, alijs vero singulis diebus per gr. 17½ (od 12 Iunij do 30 Octobris), facit mr. 242 gr. 1½. — Muratoribus, qui externe muro nouo alias brandmauri cingebant pannicidium, solutum est socijs per gr. 5. Inter quos cum aliquot fuissent magistri, his per gr. 6 in singulas dies soluebatur; coadiutoribus vero eorum per gr. 2½ (od 3 Iulij do 6 Nouembris), facit mr. 255 gr. 15. — Carpentarijs, qui in pannicidio trabes ponebant, pauimentum suppremum et tecta construebant, ac pro testudine interiori paranda Italis areas praeparabant atque id genus laborum subibant, soluebatur vero cuilibet carpentariorum singulis diebus per gr. 4 (od 15 Maij do 2 Octobris), facit mr. 66 gr. 13½. — Pro tignis alias kroqui ad eadem pannicidia emptis mr. 50 gr. 32. — Pro scandulis alias ganty ad tecta eiusdem pannicidij emptis (wyszło 35,116 kóp) mr. 64 gr. 33½. — Pro tigillis alias laty ad tecta eiusdem pannicidij emptis mr. 14 gr. 35. — Pro asseribus ad eadem pannicidia emptis mr. 89 gr. 16. — Pro vimineis restibus alias lyczaky est solutum mr. 10 gr. 35½, — Imbrices mr. 44 gr. 19, — Claui mr. 52 gr. 42. — Facies seu mascarae. D. 17 Iulij empti sunt 25 lapides in Pynczow pro parandis faciebus seu mascaris ad summitatem pannicidij, constitit quilibet lapis ibidem in loco gr. 9, facit pro omnibus mr. 4 gr. 33, — muratori in Pynczow profecto ad comparandos eosdem lapides sunt pro viatico dati gr. 33, — item vectoribus ab aduectione eorundem lapidum ex Pynczow, a N. 9 solutum est ab eorum quolibet per gr. 26, facit mr. 4 gr. 42, — item vectoribus ab aduectione residuorum lapidum ad mascaras seruiencium, solutum est a singulis per gr. 30, facit pro N. 16 mr. 10; — hij modo commemorati lapides sunt per Iohannem lapicidam exfecti, cui a quolibet lapide iuxta initum cum eo contractum siue pro qualibet mascara est solutum per gr. 33. Elaborati itaque sunt dumtaxat N. 20, quanquam post absolutum laborem sibi vltra condictum praetium sunt donati fl. 2 gr. 15, facit in toto mr. 15 gr. 15; — deinde empti sunt alij lapides magni N. 20 pro conficiendis intersticijs in eadem summitate pannicidij collocandis, inter ipsas mascaras, facit mr. 13 gr. 47. A labore vero horum lapidum nullum fuit peculiare condictamen, verum lapicidis in dies est inde solutum ac in hebdomadale praetium superius descriptum et connumeratum. — Pro lapidibus communibus ad eiusdem pannicidij structuram conuersis, mr. 27 gr. 40. — Globi aenei in frontispicijs: d. 9 Octobris solutum est caldeatori pro 6 globis aeneis, qui in frontispicijs pannicidij sunt constituti: ponderant autem omnes cupri lap. 6 lb. 18, quaelibet libra vna cum labore sibi est soluta per gr. 6, facit in toto fl. 20 in auro Vngr. mr. 21 gr. 32, — ad deaurationem horum globorum sunt Wratislauiae coëmpti 5 libri auri alias fayngold, quilibet liber per fl. 4 gr. 15½, facit pro omnibus simul mr. 14 gr. 5½, — pictoribus a deauratione eorundem globorum sunt soluti fl. 6, facit mr. 3 gr. 36. Facit mr. 39 gr. 25½. — Ferramenta mr. 9 gr. 18. — Maź, olej, szafliki i inne sprzęty mr. 15 gr, 25½. — Pro tegulis: ad eadem aedificia pannicidij sunt ex officina tegularia acceptae tegulae, vt sequitur: rotundae tegulae 2700 valoris fl. 5 gr. 12, — latae tegulae 10650 valoris fl. 37 gr. 8, — quadrangulares tegulae 6900 valoris fl. 16 gr. 17. — Pro lateribus; dokupiono 61000 cegieł za mr. 76 gr. 12, — powzięto przygotowane przez zawiadowców stróży rybnej 250,000 wartości fl. 500, zaś z cegielni 10000 cegieł kamżamsowych wartości fl. 60 i mniejszych 20000 wartości fl. 90. — Pro cemento: z wapiennika miejskiego powzięto 3½ pieca wartości fl. 400, dokupiono 7 skrzyń za mr. 1 gr. 36.

Turris praetorij restauratio. Jestto pokrycie wieży ratusznej nowym ołowianym dachem. Koszt mr. 251 gr. 8½. Między innemi: solutum est pictori a depingendis extremitatibus turris praetorij viridi colore mr. 1 gr 4.

Aedificia ciuitatis communia. Continuatio structurae domus ciuitatis Pyotrkouiae existensis, facit in toto mr. 61. — D. 29 Maij rustici conducti pro parando nowo aggere circa pontem lapideum versus Czirzini, vbi noua prata sunt parata, mr. 20 gr. 20. — 7 Augusti pictori a depingendo pannicidio circumcirca est ex conducto solutum mr. 7 gr. 28, — d. 21 Augusti figulo pro globis et syszky in summitate pannitondij collocatis, atque ex argilla formatis, solutum mr. 4, — figulo sunt persoluti szisky, quae ad summitatem aedificiorum seruiunt et pro futuris aedificijs sunt paratae, sunt admodum magnae et amplae, mr. 2.

29. Naprawiano głównie ul. Floryjańską, bruki koło jatek maślnych i około kościoła św. Jana. — Dno Erasmo Czeczotka sunt persoluti fl. 15 gr. 26½ pro quercubus, qui fuerunt N. 81 ab eo ad restaurationem viarum empti, mr. 9 gr. 44½.

32. Adulterinae monetae mr. 6, quae superioribus annis loco paratae pecuniae exhiberi erant

solitae, hoc anno sunt communi dominorum consensu conuersae pro aliqua campanula paranda, ne amplius rationi dominorum lonherorum adnumerarentur. — D. 8 Aprilis Iohannes Iedlinsky missus pro comparandis coëmendisque salmonibus pro prandio electionis consularis. Abfuit toto octiduo, etsi nullos emit, consumpsit tamen mr. 2. — D. 4 Septbris Andreae bombardario regio sunt solutae lagenae 100 pro recondendis pulueribus tormentarijs ad hakownicze, quaelibet per gr. 7½, facit mr. 15 gr. 30, — d. 2 Octobris cum allatum esset nunctium Craccouiam de concordia per s. mtem regiam cum Liuoniensibus sancitam, cum summa gratulatione ciuium ac laeticia publica in praetorio Cracc. festi ignes structi incensique sunt. Producta 5 actualia cereuisiae, ollae 13 vini per gr. 2½ sunt exhausti, ac quaedam aliae impensae factae, quae omnes summatim constiterunt mr. 5 gr. 32½, — pro 90 cereis candelis, quae circa pannicidia in circulum fuerant affixae ad illucescendum forum gr. 45; — pistori, bis in hebdomada videlicet qualibet feria IV et VI panes albos dominis praesidentibus et senioribus suppeditantibus, pro totius anni decursu solutum mr. 28 gr. 38, — pro libro statutorum regni, qui emptus est pro fl. 3 gr. 15, facit mr. 2 gr. 9, — d. 7 Iunij Sancto Italo lapicidae a formatione mascarae ex argilla factae, sunt donati gr. 40.

33. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 52.

38. D. 27 Martij dno Iacobo plebano in Vsczye, quem mgfcus dnus regni cancellarius et capitaneus Crac. ex mandato s. mtis regiae domini nostri clementissimi designauerat pro reuidendis ac describendis rationibus ciuitatis, sunt pro tanto labore per eum suscepto sibi donati fl. 20 in auro Vng. facit mr. 21 gr. 32. — Mgfco dno Iohanni de Oczyeszyno r. P. cancellario, Cracouiensi generali, Oswyanczimensi, Zatoriensi, Sandecensi, Olstinensique capitaneo etc. tempore expedicionis bellicae Liuoniensis profecturo Vilnam ad s. mtem regiam dominum nostrum clementissimum, in ipso discessu, cum suae magnificenciae valediceretur, donata est patina siue peluis argentea vndique deaurata vna cum gutto siue vrceo argenteo itidem deaurato, idque propter ciuitatis ac tocius reipublicae negocia, in quibus apud s. mtem regiam eadem sua magnificencia patrocinium suum interpositurum receperat, videlicet quod exactionem ciuitatis alias schosz, praeterea dupplicatum ab externis mercatoribus theloneum attinet, ac id genus alia multa. Ponderabat vero patina vna cum gutto argenti mr. 18, ac quaelibet illarum est Nicolao Nonhart 14 die Augusti soluta per fl. 14, facit in toto fl. 252, facit mr. 157 gr. 24. — In diebus Iunij mgfco dno Iohanni de Oczyeszino regni Poloniae cancellario atque capitaneo generali Cracc. etc. donati sunt per dominos consules fl. 200 in auro Vng. propter expeditionem litterarum quarumdam et immunitatum a s. mte regia dno nostro clementissimo impetratarum, praesertim vero quod inusitatam theloneorum exactionem attinebat, tum ob alia varia reipublicae negocia. Quemlibet per gr. 52 computando, facit mr. 216 gr. 32.

40. Między innemi jest po dwakroć dana kanclerzowi Ocieskiemu beczka wina, razem mr. 13, wojewodzie sandomirskiemu beczka za mr. 5 i podskarbiemu koronnemu raz 8, drugi raz 12 dzbanów za mr. 5.

1558.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Erasmus Banck, Valerianus Pyrnusz.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1557	849	27½
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	816	20½
4. vinorum prouentus ducillarij	543	5
5. ternarij ducillarij	—	—
6. exacta debita	20	12
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	19	7
8. currus potabilium, schrotgeltt	154	41
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	805	42

	mr.	gr.
10. aduocatia: (Stanislaus Woyth aurifex administrator) . . .	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	101	31
12. pensa maior ciuitatis	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye (et Grzegorzki)	98	13
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. depositorium salis	32	17½
17. quartczoll a panno (per hospites aduecto)	60	39
18. paenae pro excessibus acceptae	25	33
19. exactio vigiliae nocturnae	151	6½
20. exactio canalium alias rornae	78	34½
21. venditio canalium, lapidum, roborum	82	20
22. venditio calcis seu cementi	192	4½
23. venditio laterum	338	23½
24. venditio tegularum	119	13
25. a mercatoribus Augustensibus	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum . . .	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	33	12
30. pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius . . .	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	21	12
32. domus ciuitatis propriae	193	12
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae . . .	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius . . .	79	30
35. census ex hortis, pratis et pasturis	41	18
36. census ex diuersis locis	58	—
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in praetorio atque circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	398	32
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	88	9
39. census ciuitatis ex domunculis	22	46
40. stroza piscium	312	24
41. exactio a ciuibus pro comitiis generalibus Piotrkouiensibus	23	36
42. ex exactione regia	347	4
Summa omnium perceptorum totius anni 1558 facit	6531	5

14. Z czynszów wpłynęło mr. 42 gr. 4, ze sprzedaży siana i potrawu mr. 56 gr. 9. Cumulus faeni sprzedawany po gr. 6.

18. Kary nakładane: ob ius ciuile non susceptum, propter incendium ex eius domo eruptum, propter inhonestam conseruationem in matrimonio etc.

22. Wypalono 4 piece wapna, z czego sprzedano 721½ skrzyń po gr. 12 i 37½ mierzyc po gr. 15, korzec liczono po gr. 5. Pro structura graduum pannicidij ac pauimenti tegulis sternendi, pro testudine super fluttrinna in porta s. Floriani construenda atque pro communibus alijs aedificijs wzięto 1½ pieca wapna.

23. Wypalono cegieł 314000, pozostało kamżamsowych większych 8700, mniejszych 15500, zwykłych 52000, sprzedano 249300 zwykłych licząc po fl. 2 tysiąc, a 2100 zendrowek po fl. 2 gr. 20. Pro ciuitatis aedificijs, mianowicie ad structuram graduum pannicidij, testudinis in porta s. Floriani,

restaurationem vtriusque balnei ac braseatorij ciuitatis wzięto 76,700. Sprzedano kamżamsowych 3865 licząc tysiąc po fl. 6, wzięto ad gradus pannicidij construendos 3885, mniejszych sprzedano 500 za mr. 1 gr. 19½, powzięto 4300 ad portam s. Floriani pro construenda noua testudine supra fluttrinnam in meditullio ipsius portae.

24. Dachówek okrągłych wypalono 18000, pozostało 6100, sprzedano 21000 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miejski obrócono 1200; szerokich wypalono 8670, sprzedano 7150 po fl. 3 gr. 15, na użytek miasta powzięto 520; posadzanych wypalono 92700, sprzedano 58250 po fl. 2 gr. 12, pro toto pauimento pannicidiorum tegulis sternendo powzięto 34250.

40. Puszczona w dzierżawę Ianowi Crockerowi za fl. 500.

41. Od 19 kupców powzięto po mr. 1 gr. 12.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	22	29
2. ad villas Dąmbye et Grzegorsky	32	15
3. marstellae pretium	26	24
4. labores diurni, quos marstella conducit	73	47
5. ad curiam marstellae	5	20½
6. schrotmagistro cum familia	89	4
7. necessaria ad schrotmagistrum	37	36½
8. rormagistri pretium	49	33
9. mercenarijs diurnis rormagistri	53	27
10. ad rormagistrum empta	102	38½
11. vectores ciuitatis in varios vsus conuersi	129	13½
12. carpentarii pretium	33	6
13. carpentarii familiae	62	½
14. ad curiam carpentarij empta	128	18½
15. auena pro equis schrotmagistri et marstellae empta . . .	41	46½
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	22	11
17. muratoris pretium	38	—
18. muratoris familiae	21	32
19. cementarij pretium annuum	8	40
20. cementi crematio	30	—
21. lapides et ligna ad cementariam	79	33
22. ligna ad cementariam	119	29
23. horreum laterum utrumque	117	36
24. argilla et arena ad laterificinam	51	7
25. ligna ad laterificinam	109	28
26. horreum tegularum et tegularius	66	7½
27. ligna et argilla ad tegulariam	72	22
28. continuatio aedificiorum pannicidij	785	39
29. structura serrae in carpentarij curia	87	33
30. testudo noua duplicata in medio portae s. Floriani . . .	40	42½
31. aedificia ciuitatis communia	190	15½
32. pontalium onera	18	46
33. viarum restauratio	191	17
34. funifici	2	33½

	mr.	gr.
35. fori et platearum purgatio	60	4
36. praetorij necessaria	507	33
37. prandium electionis dominorum	140	40
38. prandium dominorum lonherorum	32	24
39. custodibus portarum et turris praetorij	82	2
40. vigilibus nocturnis	108	10
41. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	39	43
42. itineris Pyotrkouiensis exposita	208	24½
43. dona s. maiestatis regiae	118	12
44. dona s. maiestati regiae atque alia dona communia	491	40
45. elemosina et pia opera	23	30
46. vinum dono datum	163	20
47. capitaneo praetorij	26	24
48. circkelmagistro, — tibicini turris magnae	61	37
49. campanatori praetorij	11	2
50. lictoribus seu famulis praetorij	126	47
51. canicidae	4	—
52. census hospitalis s. Spiritus	66	12
53. officialium praetorij pretia	176	23
54. vestitura officialium praetorij	144	15
55. census spirituales et vitales	444	1
Summa omnium expositorum totius anni 1558 facit	5991	28

15. Płacono owies przed żniwami po 9 i 10 gr. po żniwach po 8, 9, 10½ i 11 gr. za mierzycę.

28. Hoc anno ex vtraque parte sunt gradus ex ipsis fundamentis erecti et constructi. — Pro construendis fundamentis et statuis, quibus superstructi sunt gradus pannicidij, orczly ex praeteritis annis, qui in montifodinis erant expositi et parati, sunt accepti N. 2250. Horum pars vna, vtpote circiter 800, erat iam deuecta ante eadem pannicidia anno praeterito. — Lapides grisei varij ex Myslimicza sunt aduecti, pro quibus solutum est infrascripto modo: Item empti sunt aduectique lapides magni grisei pro gradibus alias stopyenye 79, quilibet est solutus per gr. 30, facit mr. 49 gr. 18, — item pro elaboratione eorundem lapidum conducti fuerunt aliquot socij artis muratoriae, quibus ex conducto a quolibet gradu sunt soluti gr. 15, facit ab omnibus 79 gradibus mr. 24 gr. 33, — item empti sunt pro manubrijs eorundem graduum alias na poraczi et pro superiore parte ambitus lapides magni N. 21, quilibet per gr. 33 solutus, facit pro omnibus mr. 14 gr. 21, — pro elaborandis ijsdem lapidibus ad ambitum et manubria solutum artis muratoriae socijs ex conducto a quolibet lapide per gr. 40, facit mr. 17 gr. 24, — sunt praeterea minores lapides empti N. 18, quibus balaustri sunt inserti, quilibet per gr. 15, facit mr. 5 gr. 30, — ab eorundem 18 lapidum minorum elaboratione solutum lapicidis ex conducto fl. 12, facit mr. 4 gr. 24, — item empti sunt balaustri N. 48 ad eosdem gradus, pro quolibet dati gr. 7½, facit pro omnibus simul mr. 7 gr. 24, — ab elaboratione singulorum balaustrorum ex conducto est solutum lapicidis per gr. 14, facit pro omnibus simul mr. 14, — empti sunt lapides ex montibus Casimiriensibus pro extremitatibus statuarum ex fundamentis constructarum, quibus innituntur gradus pannicidij, N. 65 per gr. 7½, facit mr. 10 gr. 7½, — item adhuc pro eorundem graduum structura sunt empti ad kapsams et pro basamentis balaustrorum in ambitu lapides N. 12, quilibet per fl. 1, facit mr. 7 gr. 24, — item ad filary et stragramea sunt itidem empti lapides N. 9, quilibet per fl. 1, facit mr. 5 gr. 30, — item pro parandis ostijs versus institas opulentas, quae in turriculis sunt collocata, empti 3 lapides, quilibet per fl. 1, facit mr. 1 gr. 42, — item emptae sunt 6 magnae columnae lapideae ad eosdem gradus, quaelibet constitit fl. 4 vna cum basamento et capitelis, facit pro omnibus simul mr. 15, — item empti sunt a capitulo ecclesiae in arce Crac. lapides ad gradus pannicidij, numero inscripto, nempe lati lapides 42 per gr. 15, facit fl. 21, item lapides 56 minores per gr. 7½, facit fl. 14, facit pro omnibus simul mr. 21 gr. 42. — Hij posteriores lapides omnes ac ipsae

statuae seu columnae sunt elaboratae per muratoris familiam ex diurno praecio, proinde inter familiae muratoris labores continentur. — Item sunt empti 8 lapides plani ad sedes seu ad interstitia graduum, qui omnes vna cum eorum elaboratione constiterunt mr. 4, — item empti sunt postremo pro cabsamsis statuarum inferiorum et fornicum lapides albi N. 22, quilibet per gr. 36. Hij porro elaborati sunt per familiam muratoris ex diurno precio, constiterunt itaque soli lapides ex montifodinis mr. 16 gr. 24. — Muratoris familiae, quae structuram graduum pannicidiorum conficiebat, solutum est: socijs communibus per gr. 5 singulis diebus, alijs vero peculiaribus socijs, qui incidebant lapides, solutum est per gr. 6 singulis diebus, in quos omnes qualibet hebdomada expensum est, vt sequitur (od 18 czerwca do 12 listopada razem) mr. 132 gr. 25. — Operarijs diurnis, qui materiam suppeditabant muratoribus, solutum est singulis diebus cuilibet eorum per gr. 2½ (od 25 czerwca do 26 listopada) facit mr. 59 gr. 29. — Eruenti fundamentum ad gradus pannicidij mr. 2 gr. 44. — Vectoribus, qui cementum, arenam, lateres, lapides, trabes, ligna ac aliam omnem materiam aduehebant pro graduum et reliqua structura pannicidij solutum est mr. 102 gr. 40½. — Carpentarijs, qui in pannicidio trabes ponebant, pauimentum supra testudinem et eiusmodi aedificia construebant, atque id genus laborum subibant, soluebatur vero cuilibet carpentariorum singulis diebus per gr. 4, facit mr. 72 gr. 44½. — D. 13 Septembris pro plumbeis laminibus parandis, quibus turriculae et tecta graduum pannicidij sunt tegenda, acceptum est plumbum illud, quod in testudine praetorij erat depositum, ac ex fecibus ac fragmentis laminum anno praeterito ad tegendam turrim paratarum, fuit collectum. Erant autem paruae massae sex, quae omnes ponderabant plumbi cent. 24. Quoniam vero hoc ipsum plumbum non sufficiebat, emptae sunt insuper 4 massae plumbi, faciunt cent. 66 per gr. 75, facit mr. 103 gr. 6. Inne wydatki przy tem pokryciu ołowiem mr. 15, między innemi pro dealbandis laminibus plumbeis ad praedicta tecta pannicidij accepti et persoluti sunt 2 lap. stanni pro fl. 7. — D. 4 Iunij donati sunt Ioanni Franckenstayn architectori s. mtis regiae taleri 10 pro modello ad gradus pannicidij construendos, mr. 6 gr. 42. Inne wydatki drobniejsze wynoszą mr. 70 gr. 15. Między niemi: Lucae tornatori dati fl. 2 pro 2 rosis ligneis, quae appensae sunt in turriculis circa gradum pannitondiorum, et pro 2 ferramentis, in quibus illae rosae ligneae dependent, serrifici solutum est gr. 6, facit in toto mr. 1 gr. 18, — pro anchora ferrea, — pro musco ad pauimentum in pannitondio, — pro 3 cathenis ad appendendas imbrices ad pannitondium, — pictori a gradibus pannicidij depictis gr. 33, — a labore deaurationis 2 globorum duarum turricularum circa gradus pannicidij pictori solutum est mr. 1 gr. 4, — dati sunt in summa tota Stanislao Flack muratori iuxta condictamen pro componendo pauimento supra testudinem pannicidij cum lateribus quadrangularibus alias possaczką mr. 20, — structoribus viarum alias bruckarzam a sternenda via coram pannicidijs ciuitatis versus plateam s. Iohannis, itque intra ipsum pannicidium mr. 3 gr. 32.

29. Structura serrae in carpentarii curia ex ipsis fundamentis hoc anno constructae, facit mr. 87 gr. 33.

30. Testudo noua eaque dupplicata in medio portae s. Floriani super fluttrinnam hoc anno est constructa, facit mr. 40 gr. 42½.

33. Factum est condictamen cum structoribus viarum a construenda via plateae incipiendo a porta castrensi usque ad plateam castrensem, hoc est sub finem cemeterij s. Andreae ex mr. 21 gr. 12.

56. Pro ferrea cathenula et serraculo ad lampadem in praetorio gr. 19, — a reparatione vtriusque horologij Martino szegermystrz mr. 1 gr. 42, — Clementi sagittario propter eius diligenciam, quam adhibet in turri habitans arta denuntiatione eorum, qui aduenìunt ad ciuitatem nocturno tempore, sunt donati gr. 24, — a plantatione arborum in horto ciuili gr. 7, — ab emundandis et denuo poliendis 45 armis, mr. 6 gr. 42, — pro 15 tormentis alias archabusi iustae magnitudinis, quolibet per taleros 3 empto, mr. 30 gr. 45, — d. 18 Iunij d. Bernhardo Soderini solutum est pro 6 ulnis damasci ad virum syluestrem mr. 6, — mercenarijs conductis a purgatione Rudawae, quos marstella conduxit, et praesertim circa serram carpentarij mr. 9 gr. 12, — cubiculario regio adferenti literas comiciorum mr. 1 gr. 12, — d. 8 Octobris pro 1 petia telae ad cursum equorum acceptae Colomensis mr. 2 gr. 8, — eodem die pro porcello ad cursum equorum gr. 8, — eodem die pro 8 ulnis telae ad tegendum bouem pro cursu equorum gr. 20, — eodem die pictori a depingendis insignijs ciuitatis et cornubus ad bouem pro cursu equorum gr. 15, — d. 22 Octobris pro vno boue ad cursum equorum mr. 5, — pro pinguedine alias spyck ad lampadem in praetorio gr. 14, — d. 19 Octobris pro expediendo tabellario Viennam ad dominum doctorem Cromerum cum literis ciuitatis datae sunt mr. 5 gr. 24, — pro conficiendo atramento ad cancellariam: ad gallas gr. 12, item ad koperwasser siue vitriolum gr. 2, item ad gumi gr. 3, — cantoribus cum domini consules in Dąmbye pranderunt, dati sunt gr. 12. — Solutum d. Simoni Crumphelt id, quod ab ipso est per sagittarios acceptum pro sagitationis exercitio: sabbato ante

dominicam Inuocauit pro 2 vlnis stameti panni grisei coloris per gr. 26, facit mr. 1 gr. 4, — sabbato ante Alberti pro 2 vlnis stameti panni cinericij coloris per gr. 26, facit mr. 1 gr. 4, — sabbato post Viti ad gallum pro 4 vlnis panni Lundunensis brunatici coloris per gr. 26, facit mr. 2 gr. 8, — sabbato post s. Margarethae ad scutum pro 4 vlnis panni Lundunensis brunatici coloris per gr. 26, facit mr. 2 gr. 8, — feria II ante Michaelis ad scutum cum hackownicze pro 5 vlnis purpuriani panni per 26 gr. facit mr. 2 gr. 34, — sabbato ante Simonis et Iudae pro 2 vlnis stameti panni brunatici coloris per gr. 26, facit mr. 1 gr. 4, — sabbato ante Luciae pro 2 vlnis stameti panni coloris psittacei per gr. 26, facit mr. 1 gr. 4, — sabbato ante s. Agnetis pro 2 vlnis stameti panni per gr. 26. facit mr. 1 gr. 4.

37. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 52.

41. Ioanni Iedlynsky cum Iacobo Gralewskj pro exploratione cupri missis in Thorunium dati sunt taleri 20, facit mr. 13 gr. 36, — także prócz innych wydatki na sejmik partykularny Proszowski.

42. Są to wydatki posłów miejskich na sejm Piotrkowski wybranych.

43. Post aduentum s. mtis regiae, domini nostri clementissimi, ante festum s. Martini, ciuitas declarando alacritatem suam de faelici suae mtis regiae ex ducatu Lytvaniae ac bello Liuoniensi in regnum Poloniae reditu, donati sunt a ciuitate eidem s. mti regiae tres cyphi argentei, vndique deaurati, a Nicolao Nonhart empti, qui ponderabant vt sequitur: N. 1 ponderabat argenti mr. 8 scot. 18, — N. 2 ponderabat argenti mr. 6 scot. 5, — N. 3 ponderabat argenti mr. 6 scot. 2, facit in toto mr. 21 scot. 1. estque marca quaelibet ab eodem Nicolao Nunhart empta fl. 13 gr. 15, facit in toto fl. 284 gr. 12, cui ad rationem eius summae duntaxat dati sunt et soluti fl. 189 gr. 6.

44. Dane są między innemi podarki: d. 10 Novbris d. vicecancellario regni Ioanni Przerembskj epo Chelmensi propter actionem cum Leopoliensibus fl. 100 in auro Vng. — dno Plaza exactori ducillorum, ne ab antiquis vinis, quae ante tempus exactionis constitutae, sunt inuecta, aliquid exigeret, siquidem se mandatum s. mtis regiae habere affirmabat, quod ab illis quisque plenarie soluere debuisset, pro mitigandis eiusmodi impensis donatum mr. 108 gr. 16, — dno Valeriano Pyrnusz circa expeditionem, cum is officium notariatus ob consularem dignitatem sibi collatam, consulatui praesentaret ac illi renuntiaret, tum propter eius singularem fidem, diligentiam ac dexteritatem in eo notariatus officio, integro viginti annorum spatio ciuitati praestitum, tum ob fructuosum et laudabile per eum conscripti libri compendium omnium ciuitatis priuilegiorum methedico ordine instructum, continentis opus, donati sunt fl. 100 in auro Vng. facit mr. 108 gr. 16, — donatus est cantharus argenteus superne, inferne et in medio deauratus mgfco dno Ioanni de Oczieschino r. P. canc. atque capit. gnali Cracc. ad comitia Pyotrkouiensia profecturo, pro singulari patrocinio praestando in ciuitatis negocijs in futuris comicijs, qui quidem cantharus a Nicolao Nunharth emptus ponderabat argenti mr. 7 scot. 16, ac quaelibet mr. est soluta per fl. 11 gr. 15, facit mr. 55 gr. 4, — mgfco dno Ioanni de Oczyeschino r. P. cancellario atque capit. gnali Cracc. donatus est cyphus argenteus deauratus, idque propter expeditionem literarum regiarrm de non persoluenda exactione ducillari regia antiquorum vinorum, ante tempus constitutae exactionis inuectorum; ponderabat vero argenti mr. 7 scot. 1, ac quaelibet illarum est d. Erasmo Aychler ad 12 Februarij soluta per fl. 14 gr. 7½, facit in toto fl. 100, facit mr. 62 gr. 24.

46. Wino dane między innemi w darze Ianowi Lutomirskiemu podskarbiemu, Stanisławowi Tęczyńskiemu wojew. krakow. Ianowi Tarnowskiemu kasztelanowi wojnickiemu, kanclerzowi, podkanclerzemu, podkomorzemu, podstarościemu, — pro 12 ollis vini per gr. 3½ domino Maluetio Bononiensi donatis mr. 3 gr. 24, — pro 14 ollis vini per gr. 3½ dominis consulibus apud sagittarios in czelstadt in conuiuio existentibus mr. 4 gr. 4.

1559.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Georgius Gutteter et Stanislaus Czirus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem anni 1558	317	15
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	215	10

	mr.	gr.
4. vinorum prouentus ducillarij	790	39
5. ternarij ducillorum regalium	—	—
6. exacta debita	458	17
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	8	21
8. currus potabilium, schrotgelt	214	45
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	258	29½
10. aduocatia: (Stanislaus Woyth)	—	—
11. a susceptione iuris ciuilis	59	33
12. pensa ciuitatis maior	68	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye (et Grzegorzki)	109	33
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	69	6
17. depositorium salis	26	44
18. paenae pro excessibus exactae	103	36
19. exactio vigiliae nocturnae	126	35
20. exactio canalium alias rornae	62	20½
21. venditio canalium, lapidum, roborum	67	6½
22. venditio calcis seu cementi	115	43½
23. venditio laterum	504	6
24. venditio tegularum	155	4½
25. a mercatoribus Augustensibus	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	36	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	35	—
29. pannicidia ciuitatis propria	33	12
30. pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	187	—
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	53	30
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	79	45
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	41	16
36. census ex diuersis locis	58	—
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in praetorio atque circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	400	47
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	86	13
39. census ex suburbio et domunculis	25	10
40. stroza piscium	312	24
41. varia communiaque percepta	68	37
Summa omnium perceptorum totius anni 1559 facit	5355	42½

1. Po zamknięciu rachunków z r. 1558 pozostało właściwie mr. 539 gr. 25, a to w gotówce mr. 79 gr. 7, w zaległościach mr. 222 gr. 10, zaś mr. 238 gr. 8 użyto na wydatki tygodniowe od 7 stycznia do 11 marca 1559.

3. Erasmo Banck ad fideles manus commissa.

6. Ioannes Maria lapicida persoluit totum suum antiquum reliquum debitum, quod pro censu

ex domuncula ad maenia ciuitatis prope portam s. Nicolai sita, retento, ciuitati tenebatur, nempe mr. 3 gr. 18.

9. Erasmo Czeczotka ad fideles manus commissa.

14. Dochód z czynszów mr. 41 gr. 24, — z siana i potrawu mr. 60 gr. 3, — z ogrodu mr. 2 gr. 24, — z żołędzi etc. mr. 5 gr. 30.

18. Mulctae a decemviris ad incendij prouisionem delectis, per fl. 2, idque ob eorum negligentiam, facit mr. 22 gr. 24, — a Mathia von Endt ob renunctiatum scabinatus officium, illi impositum mr. 5 gr. 20, — a Paulo Kysziell ob adolescentem quendam Armenum, quem apud se domi permisit ludere et grandem pecuniae summam lusu perdere, mr. 5 gr. 20, — a tabernatoribus, qui contra prohibitionem tempore hoc malae aurae suspecto propinabant domi ceruisiam, per fl. 2 etc.

22. Wypalono wapna trzy piece, sprzedano 416½ skrzyń częścią po gr. 12, częścią po gr. 15, na użytek miejski wzięto ćwierć pieca.

23. Wypalono cegieł zwykłych 325800, pozostało 67900, sprzedano 375350, mianowicie część po fl. 2, zaś część po fl. 2 gr. 7½ za tysiąc, na użytek miasta powzięto 16100, cyndrów sprzedano 1200 po fl. 2 gr. 20; — wypalono cegieł nowej formy większych kamżamsowych 250, pozostało 1000, sprzedano 700 po gr. 21 za sto, zaś mniejszych wypalono 1300, pozostało 10700, sprzedano 650 po gr. 10½ za sto.

24. Wypalono dachówek okrągłych 12700, pozostało 2200, sprzedano 5600 po fl. 2 i fl. 2 gr. 7½, na użytek miasta powzięto 3200; dachówek szerokich 11500, pozostało 1000, sprzedano 5050 częścią po fl. 3 gr. 15, częścią po fl. 4, na użytek miejski powzięto 300; dachówek posadzanych wypalono 84300, pozostało 200, sprzedano 84250 po fl. 2 gr. 12 i fl. 2 gr. 19½ za tysiąc.

41. Collecti sunt vicissim a tabernatoribus 100 taleri per gr. 33 per capitaneum praetorij, tum existentem horum exactorem praesentati, quos videlicet consulatus ex aerario publico donauerat illustri et mgfico d. Stanislao comiti in Thenczin, palatino Cracc. ob mitigatas constitutiones suae illustris magnificenciae. Singuli autem tabernatores, quorum nomina infra descripta sunt, contulerunt ad hunc, qui sequitur modum: 1 złożył gr. 52, 78 po gr. 33, 2 po gr. 24 i 38 po gr. 16½.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	19	41½
2. ad villas Dąmbye et Grzegorskj	13	8
3. marstellae praecium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	40	30
5. ad curiam marstellae	3	14
6. schrottmagistro cum familia	80	—
7. necessaria ad schrotmagistrum	10	21½
8. rormagistri praecium	48	36
9. mercenarijs diurnis rormagistri	51	33
10. ad rormagistrum empta	35	41½
11. vectores ciuitatis in varios vsus conuersi	93	21½
12. carpentarii praecium	41	16
13. carpentarii familiae	64	34
14. ad curiam carpentarij empta	105	21
15. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta	72	38
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	39	35½
17. muratoris precium	27	—
18. muratoris familiae	18	12
19. cementarij praecium annuum	8	32
20. cementi crematio	22	24
21. lapides et ligna ad cementariam	154	47

	mr.	gr.
22. horreum laterum utrumque	123	14
23. argilla et arena ad laterificinam	46	34
24. ligna ad laterificinam	136	31
25. horreum tegularum et tegularius	60	28½
26. ligna et argilla ad tegulariam	41	25
27. continuatio aedificiorum pannicidij	303	21½
28. aedificia ciuitatis communia	104	40
29. pontalium onera	22	31
30. viarum restauratio	75	17½
31. funifici	—	—
32. fori et platearum mundatio	99	29
33. praetorij necessaria	486	17
34. prandium electionis consularis	140	40
35. prandium dominorum lonherorum	32	24
36. custodibus portarum et turris praetorij etc.	78	18
37. vigilibus nocturnis	106	8
38. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	95	17
39. dona s. maiestatis regiae	216	32
40. dona communia	362	10
41. elemosina et pia opera	27	35
42. vinum dono datum	166	2
43. capitaneo praetorij	29	24
44. circkelmagistro et tibicini turris magnae	75	26
45. campanatori praetorij	12	44
46. lictoribus seu famulis praetorij	142	28
47. canicidae	4	—
48. census hospitalis s. Spiritus	65	—
49. officialium praetorij praetia	176	23
50. vestitura officialium praetorij	153	15½
51. census sacerdotum et vitales	444	1
summa omnium expensorum totius anni 1559 facit	4809	40

15. Owies płacono przed żniwami po 11, 12, 15, 15½, 20, 27 30, 18 i 15 gr. od żniw po 11, 13 i 14 gr. za mierzycę trzechkorcową.

17. Stanislaus Flack susceptus in muratorem ciuitatis.

27. Hoc anno reliquiae aedificiorum ad pannicidia spectantium, vtpote in gradibus, pauimento superiori et alijs absolutae atque consumatae sunt, in quibus expositum est, vt sequitur: Lapides varij aduecti, (lapides longi ad ambitus graduum pannicidiorum, lapides pro sustinendis globis alias pod baynckj tum eciam ad tramites siue tretti, lapides pro 4 ostij ad ambitus graduum pannicidiorum, lapides albi de Knyschin ad ostia et fenestras institarum sub gradibus pannicidiorum extructarum, balaustri 20) pro quibus solutum est mr. 24 gr. 24½, — item ab elaboratione balaustrorum N. 42 est solutum conductis lapicidis, a quolibet videlicet per gr. 14, facit mr. 12 gr. 12. — Muratoris familiae, qui structuram eiusmodi reliquorum aedificiorum pannicidij conficiebant, solutum est mr. 27 gr. 30. — Operarijs diurnis, qui materiam suppeditabant muratoribus, mr. 16 gr. 19½. — Carpentarijs mr. 19 gr. 14. — Pro plumbeis laminibus parandis, quibus turriculae et tecta graduum pannicidij sunt contecta et perfecta, etc. mr. 77 gr. 11. — Communia exposita ad pannicidium faciunt mr. 126 gr. Między temi: pro bitumine pictori ad pannicidium gr. 2, — captiuis in compedibus laborantibus circa aedificia pannicidij gr. 12, — Francisco pictori pro toto eius labore praestito in depingendo vtroque ambitu pannicidiorum, mr. 9 gr. 18, — Benedicto serrifici pro et a labore 4 ostiorum in pannicidio

superius, iuxta condictamen cum illo factum, mr. 43 gr. 36, — pro 640 laminibus aquilarum ad communienda et exornanda ostia in superiori parte pannicidij, quamlibet laminam aestimando per gr. 1, soluti sunt Andreae Litterato Vngaro mr. 13 gr. 16.

28. Pro rydlyskj ad tegulariam gr. 4, — solutum est Ioanni Mariae lapicidae pro modello seu specimine graduum pannicidiorum, per eum effecto ac fabrefacto mr. 3 gr. 18.

29. Erasmo Banck ad fideles manus commissa. Portae Slawkouiensis, s. Nicolai, Wyszlensis erant tum ob periculosum pestis tempus occlusae, eaque occlusio durauit usque ad 21 Octobris.

33. Comparatae sunt duae fuscinulae argenteae, quae ponderant argenti scotos 11 1/2, unacum deauratione argentum et opera constant mr. 2 gr. 44, — eodem die comparatum itidem est serraculum argenteum ad pugillare, quod in mensa consulari situm est, continet argenti scotos 8, facit in toto mr. 2 gr. 4, — d. 25 Februarij ministeriali terrestri a proclamacione edictorum regiorum, Lazaro typographo pro excussis 120 exemplaribus eorundem edictorum regiorum, mr. 1 gr. 27, — pro emundatione carceris vulgo kabath nuncupati, gr. 10, — d. 29 Iulij pro pane tosto cum aceto ad praecauendam pestem familiae praetorij gr. 4, — rustico, qui eleuauit cratem portae alias zoraw gr. 1, — pollinctori, qui egenos hinc inde colligebat atque sepeliebat tempore grassantis pestilentiae, demum cathalogum mortuorum singulis septimanis conscribebat, solutum mr. 3 gr. 14 (brał od 12 sierpnia co tydzień po gr. 10, zaś w grudniu tylko po gr. 6 tygodniowo) — d. 12 Augusti pictori a labore depictorum ostiorum superiorum in pannicidijs mr. 1 gr. 15, — pro cynobro gr. 4, item pro terpentina gr. 1, item pro oliua gr. 1 ad conficiendam rubram ceram ad cancellariam.

34. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 52.

38. D. 8 Aprilis dati sunt pro expeditione et ad sumptus itineris famato Stanislao Pyrnusz capitaneo a senatu Nissam misso in negocio ciuitatis contra diffidatorem captum atque illic carceribus mancipatum, qui hostilitatem ciuitati denunctiauerat, mr. 25, — d. 17 Augusti quoniam ad mandatum s. mtis regiae mittendi erant nunctij a ciuitate ad designata comitia Wszchouiensia, ideo cum rndus d. Petrus Myschkowskj scholasticus Cracc. eo nomine s. mtis regiae profecturus, ex sua singulari in eam ciuitatem propensitate gratiaque vltro obtulisset se isthic negocia ciuitatis huius diligenter confici curaturum, absque nunctiorum missione ac praesentia, inde loco eius pecuniae, quae alioquin non minor in omnes huiusmodi itineris sumptus necessario fuisset exposita, dati ac dono collati sunt (habita etiam tam heroicae beneuolenciae condigna racione) suae rndae dominationi flor. in auro Vng. 20, facit mr. 21 gr. 32, — resta expensarum ad iter Pyotrkouiense ad comitia Pyotrkouiensia proxime praeterito anno 1558 celebrata, factarum, mr. 34 gr. 9.

39. Anno proxime praeterito missi erant a ciuitate nunctij spectabiles dni Erasmus Czeczotka et Bartholomeus Schoenbeck ad s. mtem regiam, dominum nostrum clementissimum, in Crasznostaw tum commorantem, in varijs et arduis tocius reipublicae negotijs destinati, per quos nomine senatus et ciuitatis ibidem in Crasznostaw donati sunt eidem s. mti regiae flor. in auro Vngar. 200, per gr. 52, quos videlicet eo tempore ipse d. Bartholomeus Schoenbeck illic in Crasznostaw ad id mutuo ciuitati dederat, atque eidem hoc anno praesenti illi iam integre persoluti sunt, facit in moneta fl. 346 gr. 20, mr. 216 gr. 32.

40. D. 29 Aprilis mgfco dno Ioanni de Oczyeszino r. P. cancellario atque capitaneo gnali Cracc. donata sunt poma arantia N. 500 ad suae magnificenciae conuiuium, quo nimirum sua magnificencia exceperat s. mtem regiam, dominum nostrum clementissimum, pro quibus soluti sunt fl. 16 gr. 7 1/2, vtpote quaelibet 100 per fl. 3 gr. 7 1/2 aestimando, mr. 10 gr. 7 1/2, — d. 13 Maij donatus est mgfco d. Ioanni Myeleczkj supremo regni marschalco post illius mgficenciae exceptionem hic Craccouiae ob benigniorem hospiciorum distributionem, cyphus argenteus deauratus, facit mr. 46 gr. 1/2, — rndssmo d. Philippo Padnyewski vicecancellario r. P. donatus est cyphus argenteus deauratus, cum videlicet senatus rndissimam illius dominationem hic Craccouiae excepisset, gratulando de recenti vicecancellariatus dignitate, idque propter conciliandum ciuitati apud suam rndissimam dominationem fauorem reipublicae ciuili pernecessarium. Ponderabat mr. 3 et scot. 17 argenti, facit mr. 32 gr. 21 1/2, — mgfco d. Ioanni de Oczieszino r. P. cancellario atque capitaneo gnali Cracc. donatus est cantharus argenteus, idque ob quaedam grauissima reipublicae negocia apud s. mtem regiam expedienda. Ponderabat mr. 4 argenti, facit mr. 27 gr. 24, — donati sunt rdmo d. Philippo Padnyewskj r. P. vicecancellario in discessu illius rmae dominationis cum s. mte regia ad Lituaniam, propter futura reipublicae negocia, si quae apud s. mtem regiam a Craccouia absentem, essent ciuitati expedienda, vt tanto melius et faelicius ea succederent, fl. 40 in auro Vng. per gr. 52, facit mr. 43 gr. 16, — d. 10 Iunij sunt a consulatu donati datique mgfco dno Ioanni de Oczieszino r. P. cancellario atque capitaneo gnali Cracc. fl. in auro Vng. 50 per gr. 52, idque propter impetratam causarum ciuilium Cracc. priuilegiariam limitationem vna cum

eiusdem limitacionis speciali declaratione et cautione, tum et ob alia reipublicae perardua negocia apud s. mtem regiam in suae mtis discessu Lituaniam versus instituto, expedita, facit mr. 54 gr. 8, — donati sunt centum taleri illustri et mgfco d. Stanislao comiti a Thenczin palatino Cracc. propter mitigatas constitutiones suae illustris magnificenciae per gr. 33, facit mr. 68 gr. 36.

41. Scholaribus templi s. Mariae tempore hoc saeuientis pestilenciae ex constitutione dominorum solutum singulis septimanis od 15 lipca co tydzień po 12 gr.

42. D. 14 Ianuarij solutum pro 1 barila riuuli et item pro 1 barila pinioli, quae donatae sunt illustrissimo d. Nicolao Radziwil duci de Olica atque palat. Wilnen. et supremo d. Lit. cancellario marschalcoque, mr. 18 gr. 36, — d. 8 Iulij pro vno dolio siue 1 media kupha boni electi Vngaric veteris vini, quae distributa est per barillas rndissimo d. archiepo Gnesnensi et illustri mgfcoque d. palatino Cracc. ac ceteris regni magnatibus, qui huc Craccouiam ad s. mtem regiam conuenerant, mr. 43 gr. 36.

1560.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Georgius Gutteter et Stanislaus Czirus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusionem rationis anni 1559	154	19 1/2
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	640	25
4. vinorum prouentus ducillarij	849	11
5. ternarij ducillarij	—	—
6. exacta debita	88	5
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	21	28
8. currus potabilium, schrotgeltt	193	46
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	624	14
10. aduocatia (Stanislaus Woyth aurifex)	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	52	4
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye	228	36
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	51	6
17. depositorium salis	30	14
18. paenae pro excessibus exactae	80	3
19. exactio vigiliae nocturnae	132	1
20. exactio canalium alias rurnae	67	43
21. venditio canalium, lapidum, roborum	310	33
22. venditio calcis seu cementi	179	33
23. venditio laterum	335	3 1/2
24. venditio tegularum	126	34 1/2
25. a mercatoribus Augustensibus	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	69	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—

	mr.	gr.
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum . . .	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	33	12
30. pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius . . .	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	200	30
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	88	37½
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius . . .	81	27
35. census terragius ex hortis, pratis, pasturis, pascuis . . .	39	16
36. census ex diuersis locis	58	—
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in pannicidijs superius loco schmetterhausz atque circumquaque seu ex omni parte praetorij et fori constructis, collecti	526	21
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	168	44
39. census ex suburbio et domunculis	25	46
40. stroza piscium	500	—
41. pecunia pro coempto censu accepta	1718	36
summa omnium perceptorum totius a. 1560 facit	8016	41

1. Pozostało właściwie mr. 546 gr. 2½, mianowicie w zaległościach mr. 391 gr. 31, a w gotowiźnie mr. 154 gr. 19½.

14. Wpłynęło z czynszów mr. 40 gr. 24, — ze sprzedaży siana i potrawu mr. 63 gr. 12. — Hoc anno omnis piscatio alias luff ambarum piscinarum maioris et minoris in Dąmbye sitarum, vnacum omnibus piscibus est d. Stanislao Czirus vendita pro fl. 200 vsque ad festum s. Bartholomaei proximum, facit mr. 125.

18. Mulctae a negligentibus vigilibus nocturnis, przeważnie jednak kary od karczmarzy.

21. Tu wprowadzona jest kwota mr. 187 gr. 24 pochodząca ze sprzedaży domu miejskiego przy ul. Floryjanskiej Adamowi Suchodolskiemu, kowalowi.

22. Wypalono wapna trzy piece, sprzedano skrzyń 769, z których 300 sprzedano kanclerzowi Ocieskiemu po gr. 8, reszta 469 po gr. 12, mierzyc 29 po gr. 20, korce liczono po gr. 6½, na użytek miejski powzięto skrzyń 10.

23. Wypalono cegieł zwyczajnych 292350, pozostało 1050, z czego sprzedano kanclerzowi Ocieskiemu 108000 po 1 mr. innym 157750 po fl. 2, a 17900 po fl. 2 gr. 7½, na użytek miasta powzięto 3300; zendrów sprzedano 650 po gr. 8 za sto; nowej formy cegieł większych kamżamsowych nie wypalano i nie sprzedawano, zaś mniejszych kamżamsowych i kossonowych sprzedano 1450 po gr. 12 za sto, na użytek miasta powzięto 4100.

24. Wypalono dachówek okrągłych 4700, pozostało 6100, sprzedano 6850 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miejski powzięto 3450; szerokich wypalono 3100, pozostało 7150, sprzedano 9200 po fl. 3 gr. 15, na użytek miejski powzięto 850; posadzanych wypalono 76900, pozostało 250, sprzedano 64350 po fl. 2 gr. 12 i fl. 2 gr. 15, na użytek miejski powziąto 100.

37. Pistores ex 23 institis per gr. 36 ad duas ratas, facit mr. 34 gr. 24, — vitreatrices 18 per gr. 24 ad duas ratas, facit mr. 18, — auenatores 6 ad quodlibet quartale per gr. 15, facit mr. 8 gr. 6 (hoc anno accessit una noua instita), — pulmentarij 24 pro quolibet quartali per gr. 12, facit mr. 24 (hoc anno accessit una noua instita), — allecistae 39 quolibet quartali per 12 gr. facit mr. 38, — caseatrices 39 quolibet quartali per gr. 9, facit mr. 29 gr. 12, — aruinarij 10 quolibet quartali per gr. 9, facit mr. 8 gr. 33 (hoc anno accessit una noua instita), — figuli 20 singulis quartalibus per gr. 9, et peculiariter racione effodiendae argillae per gr. 3, facit mr. 20, — salicidae 34 quolibet quartali per gr. 9 et peculiariter a pallacio per gr. 15, facit mr. 26 gr. 36, — funifices 7, singuli soluunt per gr. 9, facit mr. 5 gr. 12, — smigmatores 12 soluunt singuli per gr. 15, facit mr. 15, — candelarij 8 singulis quartalibus soluunt per gr. 12, facit mr. 8, — tendlarij 10 retro cimiterium templi s. Mariae per gr. 18, facit mr. 15, — institae ferramentariae e regione templi s. Mariae soluunt singulis quartalibus sed inaequaliter, nam 8 per gr. 30, 2 per gr. 24, 1 per gr. 15, facit mr. 38 gr. 36, — cellaria ferramentaria sub crematorio argenti 3 per gr. 36, facit mr. 9, — institae pudlnae 3 per gr. 12 facit mr. 3, — pileatores soluunt singulis quartalibus per gr. 9, sed eorum numerus nunquam est aequalis, facit mr. 16 gr. 6, — paczornik ex loco penes institas pudlnae, nunc quidam noszownick possidet, gr. 12, — institae ante praetorium et in foro carbonario inaequaliter soluunt, nam 26 per gr. 12, 1 per gr. 15, 2 per gr. 30, 1 per gr. 24, facit mr. 36 gr. 12 (accesserunt tres institae nouae penes pensam minorem, defuit vna instita antiqua, quae demolita et sublata est propter aliarum nouarum vna cum pannicidijs hoc loco aedificatarum institarum structura, verum deinde ab eisdem nouis institis, ibidem muro exaedificatis, vtpote 2, nouus quoque et auctior est constitus census, nempe singulis quartalibus anni per gr. 30), — institae in foro gallinario et ex opposito depositorij salis inaequaliter soluunt, nam 9 per gr. 12, 2 per gr. 24, 2 per gr. 18, 1 per gr. 48, facit mr. 19 (inter has institas sunt coclearіorum institae adnumeratae. Quoniam loco antiquarum institarum sunt vna cum pannicidijs muro aedificatae nouae institae 5 in eodem foro gallinario, harum igitur census est quoque auctior constitutus), — Procop ex institа sub domo pellificum mr. 4, — institae penes tabernas pistorias 7 per gr. 8, facit mr. 5 gr. 8 (accessit vna noua institа), — kuchleronum institae 8 soluunt per gr. 12, 1 per gr. 15, facit mr. 9 gr. 12, — Ogurkowa penes institas kuchleronum gr. 30, — naglar penes gradum praetorij gr. 24, — faeni venditores (hic locus pro diuendendo faeno est vni locatus Francisco Spigler, soluit inde singulis quartalibus per gr. 24) mr. 1 gr. 24, — ex institа penes pensam minorem soluitur singulis quartalibus per gr. 45, facit mr. 2 gr. 39, — institа penes brengadem versus plateam fratrum mr. 2, — nundinarum tempore ex institis: Pascae ab hospitibus 53 per gr. 15, a ciuibus 69 per gr. 8, facit mr. 27 gr. 41, — Viti ab hospitibus 14 per gr. 15 (ciuium budae seu tabernae nullae erant) facit mr. 4 gr. 18; — Michaelis hospites 40 per gr. 15, ciues 67 per gr. 8, facit mr. 23 gr. 32, — salsorum piscium venditores per gr. 6, facit mr. 5 gr. 36, — ficuum et amigdalorum venditores 50 soluunt per gr. 8 tempore Quadragesimali, facit mr. 8 gr. 16, — husionum venditores 4 tempore Quadragesimali soluunt per gr. 12, facit mr. 1, — anserum venditrices deputatae soluunt nouiter constitutum censum auctiorem, nempe singulae singulis annis pro festo s. Martini per gr. 36, facit mr. 8 gr. 4, — institа parua in porta Slawkouiensi gr. 24, — institа sub domo pellificum, quae Andreae Litterato bombardario est inscripta, soluit singulis anni quartalibus per gr. 30, facit mr. 2 gr. 24, — institа noua in acie penes minorem pensam versus ecclesiam s. Mariae sita, soluit annue mr. 1 gr. 12, — institа altera noua penes minorem pensam versus eccl. s. Mariae sita, soluit annue mr. 1, — institа tertia noua ibidem iuxta pensam minorem soluit annue mr. 1, (harum trium nouarum institarum census includitur in exactione censuum ex institis in foro carbonario commemoratis), — institа noua in acie penes ostium cellarij sub domo pellificum iacentis, soluit pro Crucis et Luciae mr. 1 gr. 24.

Hoc anno nouum per d. consules est institutum vectigal, vtpote cum vetulae reuenditrices hinc inde per forum vtantur commoditati fori in occupandis fori locis, ideo quoque aequum erat eisdem vetulis reuenditricibus pro reipublicae ciuitatis commodo vectigal imponere ita, quod singulae fruentes dictis fori locis atque ibi sedentes, teneantur singulis anni quartalibus pendere ciuitati per gr. 2, soluerunt que pro 4 quartalibus mr. 23 gr. 8.

Hoc anno itidem nouum est constitutum ad reipublice vtilitatem vectigal ab eis, qui vinum sublimatum cremant diuenduntque, pendendum, vtpote pro quolibet anni quartali per gr. 12 ab 1 olla sublimati vini alias gorzalska, quod quidem huiusmodi vectigal caeperunt soluere pro quartali Luciae praesentis anni, prouеneruntque inde mr. 18 gr. 12.

Hoc anno quoque nouum est constitutum vectigal ab hospitibus tempore nundinarum in schmetterhausz superius in pannicidijs telam diuendentibus, exigendum, a qualibet videlicet petia telae per ternarium. (Hoc vide relatum et inscriptum ad suum competentem locum ad census ex schmetterhausz).

Hoc anno exigi caeptum est pro ciuitate ab externis figulis tempore nundinarum, a quolibet curru per gr. 2. Fuerunt currus pro festo Paschatis 25, item pro festo s. Viti 9, item pro festo s. Michaelis 30; facit quod inde prouenit, mr. 2 gr. 32. Hoc antea tudnarij veteres percipiebant.

Institа noua circa brengadem versus plateam fratrum et mgfici dni palatini Sandomir. domum vergens, est inscripta ex censu annuo mr. 2.

38. Quandoquidem post conflagrata superioribus annis pannicidia, non mediocribus impensis eorundem pannicidiorum incendio vastatorum restauratio per ciuitatem est facta, erectis nempe nouis aedificijs, tam pro commodo quam ornamento reipublicae futuris, ideo quoque per senatum urbis huius legitimis rationibus deliberatum et conclusum est, vt ex illo praetorij loco, qui antiquitus schmetterhausz vocabatur, omnes opifices cum suis mercibus, in dicto loco antiquo schmetterhausz nuncupato

(qui nunc in granarium frumentorumque receptaculum ciuile conuersus est) habitis, transferentur et collocarentur in supernam pannicidiorum partem, nouiter exaedificatam et ad id instructam. Quorum etiam opificum census per eos ciuitati dari solitus, iam propter maiorem commoditatem locique amplitudinem, qua ibi fruuntur, tum ex alijs aequis causis denuo est adauctus ac ad maiorem, quam antea summam redactus, prout inferius describitur. Eiusmodi autem aucti census solutio caepta est primum fieri pro quartali Pentecostes.

Barchanistae a loco antea soluebant per gr. 6 nunc autem soluunt singuli pro quolibet quartali per gr. 12, raro sunt eodem numero (jest ich 3 lub 4) facit mr. 2 gr. 36, — cultellifabri antea soluebant a loco singuli per gr. $2^1/_2$, nunc vero soluunt per gr. 10 (jest ich 12, 13 lub 18) facit mr. 8 gr. 31, — fabri ferrarij, quilibet eorum antea soluebat per gr. 9, nunc autem soluunt per gr. 15 (jest ich 15 — 17), facit mr. 17 gr. 15, — peplatrices et telatrices antea soluebant singulis quartalibus per gr. $9^1/_2$, nunc autem soluunt per gr. 30 (jest ich 28), facit mr. 55 gr. 37, — cingularij soluebant antea per gr $4^1/_2$, nunc autem soluunt per gr. 12 (jest ich 19), facit mr. 14 gr. $31^1/_2$, — albicerdones soluebant antea per mr. 2 gr. 36, nunc autem soluunt per mr. 5 gr. 1, facit mr. 17 gr. 36, — tinctores et crumenarij soluebant antea singuli per gr. $6^1/_2$ et bursifices per gr. 4, nunc autem soluunt tinctores et crumenarij singuli per gr. 12, bursifices vero per gr. 8 singuli (jest ich od 19 — 25), facit mr. 29 gr. $24^1/_2$, — corrigiatores 2 soluebant antea per gr. 9 nunc autem soluunt per gr. 15. facit mr. 1 gr. 7, — acufices 17 antea soluebant singuli pro quolibet quartali per gr. 6, nunc autem soluunt per gr. 10, facit mr. 12 gr. 34, — cartarij 9 soluebant antea singulis quartalibus per gr. 3, nunc autem soluunt per gr. 8, facit mr. 5.

Hoc anno nouum est constitutum vectigal ab hospitibus tempore nundinarum in nouo schmetterhausz superius in pannicidijs telam diuendentibus, exigendum, a qualibet videlicet petia telae per ternarium 1.

40. Trzymał w dzierżawie Jan Crocker za czynszem rocznym fl. 500, następnie wzięła w dzierżawę Agnieszka żona Marcina Jarochowskiego za czynszem fl. 600 rocznie.

41. Executores testamenti olim d. doctoris Benedicti de Coszmyn vnacum d. praeposito, doctoribus et magistris maioris collegij artistarum Cracc. collegiatis emerunt a consulatu censum annuum fl. 60, ex praetorio annue illis (prout recensetur inter census spirituales in titulo census sacerdotum) soluendum, idque pro summa fl. 1500. Quam quidem eidem consulatui in numerata pecunia tradiderunt et praesentauerunt iuxta literas consulatus, actis consularibus descriptas, sabbato pridie dominicae Sexagesimae, anno Dni 1560, facit mr. 937 gr. 24. Haec porro summa est data d. Erasmo Banck et in eius domo reformata, prout ex alia parte racionis inter exposita patet.

Reuerendissimus d. Valentinus Herborth electus episcopus Premisliensis, ex fideicomisso fideli magnificae dominae Barbarae, illustris et magnifici d. d. Petri Kmitha comitis in Wysznicze consortis, eiusdem autem reuerendissimae dominationis sororis, ea tunc adhuc in viduali statu existente facto, emit a consulatu censum annuum fl. 50 ex praetorio annue ad hospitale s. Spiritus pro educatione et victu expositiciorum puerorum (prout recensetur inter census spirituales in titulo census sacerdotum) soluendum, itque pro summa fl. 1250. Quae quidem eidem consulatui est effectualiter reposita iuxta literas consulatus actis consularibus contentas, de data feria secunda post festum s. Mathei apostoli, anno 1560, facit mr. 781 gr. 12. Haec summa est rursus conuersa in frumentum coemptum, prout ex alia parte racionis patet.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	23	38
2. ad villas Dąmbye et Grzegorzky	54	31
3. marstellae precium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	60	$11^1/_2$
5. ad curiam marstellae	1	16
6. schrottmagistro cum familia	67	17
7. necessaria ad schrottmagistrum	25	$33^1/_2$
8. rormagistri precium	48	36

	mr.	gr.
9. mercenarijs diurnis rormagistri	60	$33^1/_2$
10. ad rormagistrum empta	41	17
11. vectores ciuitatis	108	$40^1/_2$
12. carpentarii precium	43	16
13. carpentarii familiae	94	$44^1/_2$
14. ad curiam carpentarij empta	60	31
15. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta	36	$38^1/_2$
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	47	$^1/_2$
17. muratoris precium	48	—
18. muratoris familiae	40	40
19. cementarij precium annuum	8	32
20. cementi crematio	22	24
21. lapides et ligna ad cementariam	151	$40^1/_2$
22. horreum laterum utrumque	109	30
23. argilla et arena ad laterificinam	45	36
24. ligna ad laterificinam	118	$24^1/_2$
25. horreum tegularum et tegularius	46	$39^1/_2$
26. ligna et argilla ad tegulariam	31	43
27. aedificia ciuitatis communia	165	$47^1/_2$
28. pontalium onera	2	44
29. viarum restauratio	160	14
30. funifici	3	6
31. solutio antiquorum debitorum	171	7
32. fori et platearum mundatio	54	8
33. praetorij necessaria	514	$14^1/_2$
34. prandium electionis consularis	140	40
35. prandium dominorum lonherorum	31	12
36. custodibus portarum et turris praetorij	74	37
37. vigiliae nocturnae	106	13
38. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	301	$28^1/_2$
39. dona communia	366	24
40. elemosina et pia opera	23	28
41. vinum dono datum	205	$4^1/_2$
42. capitaneo praetorij	26	—
43. circkelmagistro et tibicini turris magni	70	20
44. campanatori praetorij	10	—
45. lictoribus seu famulis praetorij	128	8
46. canicidae	4	—
47. census hospitalis s. Spiritus	65	—
48. officialium praetorij precia	166	47
49. vestitura officialium praetorij	166	45
50. pecunia ad census nouos data	1125	—
51. frumentum coemptum	781	12
52. census spirituales et vitales	449	13
summa omnium expensorum totius anni 1560 facit	6840	$8^1/_2$

2. D. 26 Octobris pro 6 vasis alias ćzebry, videlicet 114 sexagenis karaschie ad piscinas in Dąmbye coemptis, fl. 12, facit mr. 7 gr. 24.

15. Płacono owies przed żniwami po 14, 14½, 15, 16½ i 11 gr. od żniw po 8, 9 i 10 gr. za mierzycę czyli ćwiertnię.

17. Murator ciuitatis Stanislaus Flack.

27. A reparato pauimento alias schlossy in laterificina gr. 12, — pro alueis paruis alias nyeczkj ad cementariam gr. 3½, — pro 4 thackj siue uehiculis gr. 10, — a reparatione vasium alias czebri in praetorio gr. 3½, — pro 50 tignis alias lathi gr. 20, — pro pice ad alueum magnum alias coritho ad braseatorium ciuile gr. 6, — ad lattra ostiorum alias odrzwy ad opulentam institam ciuilem mr. 1 gr. 42, — muratori Italo reparanti murum cemiterij templi s. Mariae mr. 1 gr. 27, — pro modello ad formandos centenarios in pensa maiori gr. 20, — pro armario ad seruanda pondera in pensa minori mr. 1, — pro fune magno alias lyna ad ferratas crates alias do zorawa portae nouae gr. 12, — pro instrumento ad aquam ex fossatis extrahendam et hauriendam, quod Gedani fieri curatum est, dati sunt taleri 3, facit mr. 2 gr. 3, — pro equini molendini ad duas rotas modello taleri 4, facit mr. 2 gr. 36.

33. D. 2 Marcij dati sunt Georgio Ranckeberg, qui primus et potior fuit in defensione circa incensionem templi s. Mariae fl. 2, item reliquis auxiliatoribus circa eundem ignem N. 7 numeratum est per gr. 10, facit fl. 2 gr. item adhuc alijs numeratum est per gr. 8, facit gr. 24, facit in toto mr. 3 gr. 10, — d. 9 Marcii pro facibus acceptis ad ignem, cum esset incendium in platea scropharum, mr. 3 gr. 17, — pro arrassio empto ad vexillum ad turrim magnam tibicini ad indicandum incendij periculum, tum eciam simul sartori et pro labore eiusdem vexilli confecti gr. 43½, — pro omnibus operibus diui Hyeronimi emptis pro concionatore Polonorum ecclesie s. Mariae in circulo mr. 7 gr. 24, — solutum Simoni pixidario regis ad racionem eius laboris pro refundendis ac denuo fingendis aereis centenarijs in pensa maiori mr. 2 gr. 44.

34. Wojewodzińskie dukaty liczone po gr. 52, zamiast obiadu dano wojewodzie 100 florenów w złocie.

38. D. 1 Maij ex mandato s. mtis regiae, dni nostri clementissimi, missi fuerunt a senatu solenniter ac singulariter delecti ciuitatis nunctij, spectabiles dnus Erasmus Aychler et dnus Valerianus Pernusz, consules Cracc. in Germaniam ad Augustam, ad generosos dnum Vlricum Lynck et heredes olim d. Mathiae Manlich, ciues ac mercatores Augustanos, idque ob grauissimum atque toti reipublicae fructuosissimum negocium, nempe occasione componendi, transigandi, ineundi, conficiendique contractus de cupri vltra ciuitatis Cracc. emporium euehendi facultate. Quod et huiusmodi negocium postremo per eosdem d. nunctios dextere ac fideliter (Deo fauente) est peractum et perfectum. Pro eius vero totius itineris sumptibus expositum est, vt sequitur: facit mr. 277 gr. 5½.

39. D. 30 Novbris rndissimo d. Philippo Padnyewskj epo Cracc. et vicecancellario r. P. propter expeditas s. mtis regiae literas super confecto contractu cum generoso d. Vlrico Linck eiusdemque socijs de Augusta super euehendo vltra ciuitatis Cracc. emporium cupro, donati sunt a senatu fl. 100 in auro Vng. facit mr. 108 gr. 16, takiż podarek fl. 100 w złocie i z tegoż tytułu otrzymał kanclerz Ocieski, poprzednio zaś dano Ocieskiemu fl. 60 w złocie, idque gratia melius auspicandi et per suam spect. magnificenciam promouendi negocij de cupri emporio instituti, facit mr. 65. Aichler wreszcie i Pyrnus za podróż i przeprowadzenie tego interesu dostali po 50 talerów, co czyni mr. 68 gr. 36.

40. Feria sexta die s. Iohannis Euangelistae cuidam tabellario, qui effigiem in aere sculptam augustissimi regis Poloniae Augusti, domini nostri clementissimi, a quodam aurifice ex Olomuncio consulatui attulerat, datus est 1 talerus, idque potius loco elemosinae, longius enim expectauit responsum, gr. 33.

51. Zboże zakupione zostało za całą sumę fl. 1250 czyli za mr. 781 gr. 12, złożoną przez biskupa przemyskiego na zukupno czynszu dla szpitala św. Ducha.

Post conclusam rationem zostało mr. 1176 gr. 32½, mianowicie mr. 671 gr. 33 w gotowiźnie, zaś mr. 404 gr. 47½ w zaległościach, wydano na dzienne wydatki r. 1561 mr. 100.

1562.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Erasmus Banck et Stanislaus Czirus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem anni 1561	2803	46½
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	625	4
4. vinorum prouentus ducillarij	1035	30
5. ternarij ducillarij	—	—
6. exacta debita	357	26½
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	7	30
8. currus potabilium, schrottgielt	256	45½
9. braxaturae cereuisiae, rorgielt	625	4
10. aduocatia: Stanislaus Woith aurifex	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	37	24
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye	50	3
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	69	6
17. depositorium salis	27	44
18. paenae pro excessibus exactae	69	37
19. exactio vigiliae nocturnae	122	25½
20. exactio canalium alias rurnae	79	34½
21. venditio canalium, lapidum, roborum	43	39½
22. venditio calcis seu cementi	49	21
23. venditio laterum	153	45
24. venditio tegularum	103	20½
25. a mercatoribus Augustensibus	500	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	34	36
30. pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	6	12
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	170	42
33. domus in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	187	18
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius	83	27
35. census terragius ex hortis, pratis et agris	38	28
36. census ex diuersis locis	60	—
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in pannicidijs superius loco schmetterhaus atque circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	596	19

	mr.	gr.
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	191	16
39. census ex suburbio et domunculis	26	46
40. stroza piscium	218	36
41. frumentum venditum ex granario ciuitatis	—	—
42. pecunia pro coempto censu	—	—
43. varia comuniaque percepta	503	24
44. pecunia in usus ciuitatis mutuo accepta	1358	16
Summa omnium perceptorum tocius anni 1562 facit	10,993	39

14. Z czynszów wpłynęło mr. 39 gr. 13, ze sprzedaży siana tylko mr. 10 gr. 38, albowiem zostało złożone w brogi i sprzedane następnego roku.

18. Poenae a negligentibus vigilibus gr. 43, a Gola Iankova tabernatrice ob falsam atque advlterinam regulam mensurae alia strichvliecz apud illam repertam, mr. 50.

22. Wypalono wapna tylko 2 piece, z czego sprzedano skrzyń 182 po gr. 12, mierzyc 10 po gr. 18, na użytek miasta, mianowicie na budowę śpichrza i Podelwia wzięto 459 skrzyń.

23. Wypalono w 18 piecach cegieł zwykłych 302700, kamżamsowych 8000; sprzedano zwykłych 120250, kamżamsowych 300 po gr. 18 za sto, zendrówek 1500 po gr. 8 za sto, powzięto na użytek miejski, mianowicie na budowę spichrza miejskiego i domu Podelwie cegieł zwykłych 171000, kamżamsowych 9100.

24. Wypalono dachówek okrągłych 3500, pozostało 300, sprzedano 2800 po gr. 6 za 100, dachówek szerokich wypalono 8120, sprzedano 5020 po fl. 3 gr. 15 za 1000, posadzanych wypalono 64000, pozostało 21500, sprzedano 59310 po mr. 1 gr. 24 za tysiąc, do śpichlerza miejskiego wzięto 3000.

43. Na koszta wyprawy posłów na sejm Piotrkowski ściągnięto od kupców po fl. 2, od niewielu po fl. 1, ściągnięto razem mr. 95 gr. 39; oprócz tego, gdy między rajcami a Spytkiem Iordanem świeżo mianowanym wojewodą krakowskim, wynikł spór co do praw i przywileji miasta i wypadło wysłać posłów do króla jegomości, ściągnięto ponownie na koszta podróży od kupców i karczmarzy mr. 225, zaś od cechów mr. 182 gr. 32. Mianowicie złożyły cechy: serrifices fl. 14, lanii fl. 30, sarctores fl. 35 gr. 6, pelliones fl. 20, aurifices fl. 20, rufficerdones fl. 16, albicerdones fl. 20, sutores fl. 10, arvinarii fl. 3 gr. 14, frenifices fl. 8, mensatores fl. 10, saponarii fl. 6, acufices fl. 5, pistores fl. 10, pultifices fl. 10, salicidae fl. 10, allecarii fl. 20, balneatores fl. 4, barchanistae fl. 3, sellatores fl. 5, cultellifices fl. 5, marsubiarii fl. 6 gr. 18, pectinarii fl. 2, stannifusores fl. 9.

44. Cum aerarium ciuitatis non sufficeret ad solutionem domorum in platea Castrensi sittarum, quas vulgo Podelwie et quatuor mercimonia nominant, in ciuitatis vsus iuxta acta iudiciaria de data feria secunda post dnicam Iudica a. 1562 emptarum, accepti ob id sunt mutuo fl. 2000 ab heredibus d. olim Ioannis Czirus, facit mr. 1250. — Item accepti sunt mutuo a dno Georgio Gutteter floreni centum in auro in donum mgfco dno Ioanni de Oczieschino r. P. cancellario, vt causam contra Iudeos a republica ciuitatis motam, apud mtem s. regiam promoueret, facit mr. 108 gr. 16.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	20	46
2. ad villas Dambie et Grzegorzki	34	31
3. marstellae precium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	72	31½
5. ad curiam marstellae empta	22	16
6. schrottmagistro cum familia	84	24
7. necessaria ad schrottmagistrum	10	19

	mr.	gr.
8. rormagistri precium	48	36
9. mercenarijs diurnis rormagistri	68	46½
10. ad rormagistrum empta	60	21
11. vectores ciuitatis	197	38½
12. carpentarii precium	43	16
13. carpentarii familiae	80	20½
14. ad curiam carpentarij empta	46	7
15. auena pro equis empta	59	24
16. fabro et serrifici pro vario labore soluta	39	46
17. muratoris precium	36	—
18. muratoris familiae	9	4
19. cementarij precium annuum	8	32
20. cementi crematio	15	—
21. lapides et ligna ad cementariam	158	33
22. horreum laterum utrumque	119	24
23. argilla et arena ad laterificinam	49	41½
24. ligna ad laterificinam	173	47
25. horreum tegularum et tegularius	43	38
26. ligna et argilla ad tegulariam	43	4
27. granarij structura	1263	½
28. aedificia ciuitatis communia	160	21
29. viarum restauratio	118	29
30. custodi littoris	2	30
31. funifici	4	30
32. solutio antiquorum debitorum	—	44
33. fori et platearum mundatio	52	38½
34. praetorij necessaria	579	22
35. prandium electionis consulare	—	—
36. prandium dominorum lonherorum	31	12
37. custodibus portarum et turris praetorij	59	36
38. vigiliae nocturnae	106	8
39. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	317	24
40. pro conuentu exposita	232	39½
41. dona communia	787	33
42. elemosina et pia opera	29	1
43. vinum dono datum	203	35
44. capitaneo praetorij	26	—
45. circkelmagistro et tibicini turris magnae	81	17
46. familiae praetorij	128	36
47. canicidae	4	—
48. campanatori praetorij	12	4
49. census hospitalis s. Spiritus	65	—
50. officialium praetorij precia	197	34
51. vestitura officialium praetorij	171	17½
52. syndico ciuitatis	20	30
53. pecunia ad frumentum data	732	24

	mr.	gr.
54. pro ciuitate empta	2093	36
55. census spirituales et vitales	462	37
summa omnium expensorum totius anni 1562 facit	9527	17½

15. Owies płacono przed żniwami po 14, 16½, 15, 17, 24 i 16 gr. po żniwach po 9, 12, 8 i 8½ gr. za mierzycę trzechkorcową.

17. Stanislaus Fliak murator ciuitatis.

27. Granarium ciuitatis eo loco, vbi antea fuit schmetterhavs, impensis ciuitatis est aedificatum, superne circumcirca muro nouo cinctum, depictum et ornatum. — Vectoribus, qui cementum, arenam, lateres, lapides, trabes, ligna et aliam omnem materiam advehebant pro granarii structura interiori et exteriori solutum mr. 173 gr. 36½, — muratoribus, qui externe muro novo alias brandmavri cingebant granarium, solutum est mr. 362 gr. 35, — carpentariis, qui confestim ab inicio dierum mensis Maii operam suam conuerterant ad praeparanda ea, quae ad granarium aedificandum fuerant necessaria, solutum est mr. 147 gr. 36½, — tigna vulgo crokffi ad granarium mr. 37 gr. 38, — pro scandulis alias gonthi ad granarium mr. 50 gr. 37 (spotrzebowano 1289 kóp, płacąc kopę po 11 kwartników lub po 2 gr.), — pro tigillis alias lathi mr. 11 gr. 42½, — pro asseribus mr. 101 gr. 6, — pro roboribus mr. 107 gr. 24, — pro restibus vimineis alias liczaki mr. 8 gr. 6½, — imbrices mr. 27 gr. 15, — pro lapidibus mr. 54 gr. 2 (między innemi pro lapide maskara ad granarium gr. 30, pro 3 lapidibus per vnum talerum et pro aliquot credencze cum ipsorum expolicione mr. 7 gr. 24), — pro omnibus clavis mr. 83 gr. 38½, — exposita omnia pro anchoris, ferro, aere, globorum fabricatione eorundemque inauratione, auro, coloribus, pictura granarii, pingvedine mr. 70 gr. 28 (a depingendo granario pictoribus soluti sunt fl. 50, facit mr. 31 gr. 12, bracteario pro vno integro libro et vna 4ta libri faingoltv solutae sunt mr. 3 gr. 1), — exposita pro musco, argilla, pice, scalis, palis, vasculis, thaki, mr. 5 gr. 40, — nadzór i inne wydatki mr. 19 gr. 43.

28. Między innemi wydatki na dom Podelwie i dom przy ulicy św. Szczepana.

34. D. 8 Augusti ministeriali et nobilibus dati sunt gr. 12, vt adessent actioni vnacum procuratoribus inter d. palatinum et senatum coram officio capitaneali Cracc. agitatae, gr. 12, — d. 10 Septbris duobus ministerialibus, tercio nobili dati sunt singulis gr. 6 tum, quando dni consules debebant habere actionem cum dno palatino Cracc. gr. 18, — d. 8 Novbris spectabilibus dnis Iozepho Ielien et Andreae marstellae pro emendo frumento mandato dominorum dati sunt fl. 1672 per gr. 30 computandi.

39. Głównym wydatkiem jest wyprawa posłów miejskich do króla jegomości do Wilna w początkach kwietnia.

40. Wydatki posłów miasta na sejm Piotrkowski.

41. Dano Padniewskiemu podkanclerzemu, gdy został biskupem Krakowskim, poculum argenteum deauratum, facit mr. 58 gr. 33, — Ossolińskiemu ob nonnulla officia erga rempublicam ciuitatis per ipsum exhibita, fl. 83 gr. 18, facit mr. 52 gr. 12, — per dnos nunctios in arduis reipublicae ciuitatis negociis Vilnam ad mtem regiam expeditos, missi sunt eidem s. mti regiae dono aurei 300, facit mr. 325, — Padniewskiemu d. 23 Maii aurei 100, vt tanto alacrius negocia reipublicae, quae tum oborta fuerunt ardua atque difficilia, apud s. regiam mtem promoveret, mr. 108 gr. 16, — d. 30 Martii Łukaszowi Gornickiemu sekretarzowi królewskiemu missi dono aurei 10, vt promoveret reipublicae negocia ciuitatis huius apud s. mtem regiam, mr. 10 gr. 40, — d. 1 Augusti Piotrowi Myszkowskiemu podkanclerzemu posłano do Wilna 30 flor. węg. vt tanto expeditiorem et promptiorem se exhiberet in expediendis atque impetrandis a mte regia rebus reipublicae ciuitatis necessariis, mr. 32 gr. 24, — d. 29 Augusti kanclerzowi Ocieskiemu dati sunt 100 aurei, vt negotium sev causam a consulatu et tota communitate civium Cracc. contra Iudeos motam, apud s. mtem regiam promoueret, mr. 108 gr. 6 i t. d.

52. Syndykiem miejskim Adam Studzieński.

54. Hoc anno in ciuitatis et reipublicae vtilitatem emptae sunt a mgfco d. Ioanne Boner de Balicze castellano Biecensi et mgfca dna Zophia de Balicze mgfici d. Ioannis de Dąmbrowicza palatini Lublinensis etc. coniuge domus tres, quas vocant Podelwie et mercimonia 4, quae vulgo tredecim crami nuncupantur, iuxta emptionem actis iudiciarijs Cracc. descriptam, de data feria II post dncam Iudica 1562, atque ex ciuitatis aerario hoc anno soluti sunt fl. 3350, resztę fl. 3000 wypłacono w roku następnym.

1563.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Cyrus et Valerianus Pernus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1562	1188	23½
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	625	4
4. vinorum prouentus ducillarij	757	28
5. ternarij ducillarij	774	38
6. exacta debita	178	17
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	6	18
8. currus potabilium, schrotgielt	213	30
9. braxaturae cereuisiae, rorgielt	625	4
10. aduocatia: Stanislaus Voith aurifex	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	34	24
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	62	24
14. villae ciuitatis Dąmbye	125	16½
15. conflatorium argenti	31	12
16. proventus faeni ex pratis	69	33
17. quartczoll a panno	69	6
18. depositorium salis	22	13
19. paenae pro excessibus exactae	7	10
20. exactio vigiliae nocturnae	111	27½
21. exactio canalium alias rurnae	77	23
22. venditio canalium, lapidum, roborum, etc.	59	24
23. venditio calcis seu cementi	26	—
24. venditio laterum	65	1
25. venditio tegularum	55	9½
26. a mercatoribus Augustensibus	500	—
27. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
28. pannitondia ciuitatis	68	—
29. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum . . .	38	—
30. pannicidia ciuitatis propria	33	12
31. pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	7	36
32. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
33. domus ciuitatis propriae	355	36
34. domus reemptionales inscriptae et resignatae	181	18
35. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius . .	98	31
36. census terragius ex hortis, pratis, pasturis, pascuis . . .	38	28
37. census ex diuersis locis	20	—
38. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs superius loco schmetterhaus atque circumquaque ex omni		

	mr.	gr.
parte praetorii et fori constructis, collecti	545	46
39. census ciuitatis ex schmeterhausz	185	14
40. census ex suburbio et domunculis	26	46
41. stroza piscium	218	36
42. frumentum venditum ex granario civitatis	—	—
43. pecunia pro coemto censu accepta	625	—
44. varia communiaque percepta	—	—
45. pecunia in vsus ciuitatis mutuo accepta	437	24
summa omnium perceptorum totius anni 1563 facit	8773	47½

1. Pozostało właściwie po obrachunku mr. 1466 gr. 21½, lecz tylko mr. 1188 gr. 23½ w gotówce, zaś mr. 277 gr. 46 w zaległościach.

14. Wpłynęło z czynszów mr. 39 gr. 9, ze sprzedaży owoców i żołędzi mr. 6 gr. 20, ze sprzedaży ryb mr. 79 gr. 35½, z siana mr. 69 gr. 33.

23. Wypalono wapna tylko piec jeden, sprzedano skrzyń 99 po gr. 12, mierzyc 3 po gr. 18, na użytek miasta powzięto skrzyń 190.

24. Wypalono zwykłych cegieł w 13 piecach 222500, pozostało 9950, sprzedano 44350 po fl. 2, powzięto na użytek miejski 69750 (mianowicie: 51750 ad reparationem valli ciuitatis extra portam s. Floriani, 2000 ad reparationem tegulariae, 1000 ad balneorum reparationem, 8000 ad reparationem domus Podelvie, 7000 ad exstruenda nonnulla aedificia in celstat); zendrówek sprzedano 3350 po 8 gr. za sto; wypalono kamżamsowych 1500, pozostało 4950, sprzedano 1600 po gr. 12 za sto.

25. Dachówek okrągłych wyplono 5000, pozostało 1000, sprzedano 2150 po fl. 2, na użytek miejski wzięto 1000; dachówek szerokich wypalono 13000, sprzedano 6650 po fl. 3 gr. 15; posadzanych wypalono 40000, pozostało 23190, sprzedano 25300 po fl. 2 gr. 12, na użytek miasta powzięto 19000.

27. Każda z tych dwóch łażni przynosi po mr. 39 rocznie w dwóch półrocznych ratach, na św. Ian i Boże narodzenie.

28. Postrzygalnia w rynku węglarskim przynosi mr. 32 rocznie, w rynku kurniczym mr. 36.

29. Dom kuśnierski przynosi mr. 28, piwnica pod nim mr. 10.

30. Z tych pięciu kramów sukiennych trzy przynoszą po mr. 7 rocznie, czwarty mr. 6 gr. 12, piąty mr. 6.

31. Z tych sześciu kramów sukiennych przynoszą pięć czynszu ziemnego po mr. 1 gr. 24, szósty tylko gr. 12 rocznie.

32. Kramów bogatych siedm, z tych jeden przynosi mr. 5, drugi mr. 4, cztery po mr. 3 gr. 12 rocznie.

33. Domus fabri ciuilis in platea s. Floriani zgorzał 23 lutego 1560 i został wraz z czynszem ziemnym mr. 4 na rzecz szpitala św. Walentego, sprzedany Adamowi Suchodolskiemu za fl. 300, — domus Zelwa in platea s. Ioannis mr. 27, — domus tinctoris extra portam Nouam mr. 16, — domus portae sutorum mr. 5, — domus sacerdotum penes scholam templi s. Mariae mr. 3, — domus turris penes portam Nouam mr. 3, — domus inter muros portae Slavcoviensis penes rorhavs mr. 3, — domus super piscinam extra portam Vislensem mr. 2 gr. 24, — domus sub portula s. Annae mr. 4, — domus sive area quondam mangel barchanistarum, propter eius conflagrationem vendita cum censu terragio, — domus corrigiatorum alias gierbhavs super fluvio Rudava mr. 9, — domus in turri legati mr. 2, — domus penes turrim legati, — domus portae s. Floriani, nemini locatur, — stabula ciuitatis mr. 15, — domuncula in curia carpentarii penes serram mr. 3, — braseatorium ciuitatis mr. 20, — cerifusorium mr. 14, — popina ciuitatis mr. 12, — blecha mr. 24, — domuncula penes portam castrensem, gratis est concessa, — maccellum carnium mr. 2, — intermurale portae castrensis (iam a multis annis nihil inde est solutum), — intermurale portae Slawcoviensis mr. 2 gr. 24, — domus in platea s. Stephani mr. 12, — domuncula portae castrensis mr. 5, — domuncula prope portam s. Floriani mr. 4, — domus Podelwie in platea castrensi sita vna cum aliis domibus, quatuor mercimoniorum cognomen habentibus, eidem Podelwie vicinis, mr. 167 gr. 36.

43. Honesta d: Magdalena Erasmus Vązamowa spectabilis olim dni Erasmi Vązam consulis Cracc. relicta vidua, emit a spectabili hoc consulatu censum flor. 50 annuum marcis 625 iuxta acta cons. Cracc. dtto fr. 4ta post festum Natalis Dni 1562.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis exposita	31	9½
2. ad villas Dambie et Grzegorzki	18	41½
3. marstellae praemium	26	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	107	22
5. ad curiam marstellae empta	2	4
6. schrottmagistro cum familia	81	28
7. ad schrotmagistrum empta	15	23
8. rormagistri precium	48	36
9. mercenarijs diurnis rormagistri	78	22½
10. ad rormagistrum empta	69	44½
11. vectoribus ciuitatis	287	35
12. carpentarii precium	43	16
13. carpentarii familiae	145	17
14. ad curiam carpentarij empta	199	12
15. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta . .	50	1
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	37	30
17. muratoris precium	32	—
18. muratoris familiae	151	15
19. cementarij pretium annuum	8	32
20. cementi crematio	7	24
21. lapides et ligna ad cementariam	11	9
22. ligna ad cementariam	65	30
23. horreum laterum utrumque	84	36
24. argilla et arena ad laterificinam	50	37
25. ligna ad laterificinam	124	31
26. horreum tegularum et tegularius	35	9
27. ligna et argilla ad tegulariam	45	3
28. aedificia ciuitatis communia	145	44½
29. viarum restauratio	117	42
30. arbores ad itinera reficienda coemptae	73	46
31. funifici	9	34½
32. solutio antiquorum debitorum	1	44½
33. fori et platearum mundatio et custodi littoris	60	4½
34. praetorij necessaria	571	41
35. prandium electionis consularis	140	40
36. prandium lonherorum	—	—
37. custodibus portarum et turris praetorij	59	—
38. vigiliae nocturnae	106	8
39. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	588	1
40. exposita ad conuentum regni	552	21½
41. dona communia	872	45
42. elemosina et pia opera	21	33
43. vinum dono datum	227	13½

	mr.	gr.
44. capitaneo praetorij	26	—
45. circkelmagistro et tibicini turris magnae	88	8
46. campanatori praetorij	16	12
47. lictoribus seu famulis	129	28
48. census hospitalis s. Spiritus	65	—
49. officialium praetorij pretia	200	22
50. vestitura officialium praetorij	152	30½
51. pro ciuitate empta	1875	—
52. pecunia ad census nouos data	—	—
53. census spirituales et vitales	556	25
summa omnium expensorum totius anni 1563 facit	8516	32½

15. Owies płacono po gr. 8, 9, 9½ do żniw, po żniwach po gr. 7, 8, 8½ za mierzycę.

17. Anthonius Italus intra dies Ianuarii in ciuitatis muratorem fuit susceptus. Eius opera ciuitas vsa est in nonnullis primum granarij aedificijs, quae nondum fuerunt absoluta, perficiendis, deinde in reparando muro ciuitatis in vallo post portas s. Nicolai et Floriani. Brał tygodniowo po 1 grzywnie; od 28 sierpnia uwolniony.

28. Pro 70 lapidibus magnis alias orslie ad fabricandum caminum in domo fabri regii data est mr. 1 gr. 22. Serenissimus enim Sigismundus Augustus Dei gracia rex Poloniae sub hoc tempus miserat Vilna Craccoviam aliquot artifices ad conflanda tormenta in vsum belli, qvi omnes erant gentis externae, vtpote Germani, generosusque dnus Mathias Blesczíński magnus procurator castri Cracc. nomine eiusdem mtis regiae postularet ab officio consulari, vt locum intra muros ciuitatis concederent, in quo habitationes pro eiusmodi artificibus tum et officinae conflatoriae construerentur; domini vero tranquillitati ciuitatis prospicientes, quod insecurum esse putarent, hominibus externis liberum ad menia ciuitatis aditum praebere, idcirco domum pro illis ex aerario publico conduxerunt, sumptuque ciuitatis necessaria illius domus aedificia construxerunt, volente id ac propemodum etiam iubente maiestate sacra regia.

34. D. 23 Octobris solutum est census nomine mr. 15 cuidam Stanislao Camienski pro rata prima ad festum s. Michaelis a domo, in qua per dominos consules data est mansio fabro regio ad conflanda tormenta bellica, huc per suam mtem misso.

35. Zamiast obiadu dano wojewodzie 100 fl. w złocie oprócz zwykłych fl. 30. Floren liczono po 52 gr.

38. Iest tu reszta wydatków posłów miasta na sejmik Piotrkowski zeszłoroczny, który się aż w ten rok przeciągnął, dalej koszta podróży posłów do króla do Wilna w czerwcu wysłanych.

40. Conventus hic regni est inchoatus ad festum Catherinae 1563 neque est absolutus prius, quam in illa septimana ante festum Pasce proxima in anno 1564, odbywał się w Warszawie. In eodem conuentu regni dedit dono dnus Baranowski a republica ciuitatis domino nunctiorum terrarum regni marschalco nomine reipublicae ciuitatis pro singulari quodam officio erga eandem ciuitatem per eum exhibito, nempe quod ille intercesserit, ne aestimatio omnium bonorum ciuium Cracc. decerneretur, vlnas panni 29 per gr. 26, facit mr. 15 gr. 34.

41. D. 12 Marcii quidam mgr. Ioannes de Wratislavia misit spectabili huic senatui librum pergameneum, eleganter concinnatum, habentem in se canticum „Te Deum laudamus“, cui dni consules gratitudinis ergo dari preceperunt aureos decem Hungaricales, mr. 10 gr. 40, — oprócz tego dano kanclerzowi Ocieskiemu 100 talarów, idcirco, quod negocia reipublicae huius ciuitatis quadam sua opera promouisset in conuentu regni hoc anno Petricoviae celebrato, facit mr. 68 gr. 36, — Petro Roisio 20 taleri, idque redimendo litem, quam illis ex certis causis coram mte sacra regia intentare volebat, mr. 13 gr. 36, — podkanclerzemu Myszkowskiemu massa argenti non formati, habens in se mr. 19 et scot. 4½, vt tanto maiori studio promoueret apud s. mtem r. negocia ciuitatis huius, quae tum acciderant ardua et difficilia, facit mr. 97 gr. 25, — Stanisławowi Myszkowskiemu kasztelanowi sandomir. tum quando recens sit ad capitaneatum Cracc. euectus, scyphus argenteus inauratus habens in se mr. 5 scot. 22, facit mr. 51 gr. 37, — d. 28 Augusti dati sunt dono sacrae mti regiae aurei quingenti ideo, vt reipublicae ciuitatis vehementer tum laboranti et ex certis causis afflictae, opem ferre dignaretur, dati vero sunt Vilnae per manus dominorum nunctiorum ciuitatis, qui tum erant in arduis

reipublicae negocijs eo expediti, facit mr. 541 gr. 32, — Kmicie podstarościemu krakowskiemu 14 łokci atłasu pro quodam officio in rempublicam ciuitatis exhibito, facit mr. 14.

42. D. 28 Aprilis data est elemosina cuidam Iassinski langventi ad termas profecturo mr. 1 gr. 12.

49. Ian Grot i Mateusz notaryjuszami miejskimi.

51. Iest to reszta szacunku za dom Podelwie ze sklepami.

1564.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Cyrus et Valerianus Pernus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1563	—	—
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—
3. pontalium exactio	826	4½
4. vinorum prouentus ducillarij	587	39
5. ternarij ducillarij	1083	42½
6. exacta debita	83	30
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	28	15
8. currus potabilium, schrotgielt	141	2
9. braxaturae cereuisiae, rorgielt	585	34
10. aduocatia: Stanislaus Voith	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	70	11
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	46	42
14. villae ciuitatis Dambye	72	40
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12
16. quartczoll a panno	60	6
17. depositorium salis	31	15
18. paenae pro excessibus exactae	18	42½
19. exactio vigiliae nocturnae	110	8
20. exactio canalium	68	44
21. venditio canalium, lapidum, roborum, etc.	51	6½
22. venditio cementi	8	24
23. venditio laterum	28	8
24. venditio tegularum	78	30
25. a mercatoribus Augustensibus	500	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	52	25
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	33	12
30. pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	356	24
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	181	18

	mr.	gr.
34. domus et areae, ex quibus census soluitur terragius . . .	105	19
35. census terragius ex hortis, pratis, pascuis et pasturis . .	58	28
36. census ex diuersis locis	—	—
37. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs superius loco schmetterhaus atque circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	521	12
38. census ex schmeterhausz	169	31
39. census ex suburbio et domunculis	23	10
40. stroza piscium	234	7
summa omnium perceptorum totius anni 1564 facit	6598	34

1. Po dokonanym obrachunku z roku przeszłego pozostało wprawdzie mr. 257 gr. 15, lecz w samych tylko zaległościach.

14. Powzięto z czynszów mr. 40 gr. 7, ze sprzedaży siana i potrawu mr. 25 gr. 9, z ogrodu i paszy mr. 7 gr. 24.

18. Paenae a tabernatoribus, quod contra praeceptum dominorum propinabant in domibus suis cereuisiam.

22. Wypalono tylko jeden piec wapna, sprzedano skrzyń 32 po gr. 12 i jednę mierzycę za gr. 18, na użytek miejski powzięto skrzyń 151.

23. Wypalono w 7 piecach cegieł zwykłych 120,300, pozostało 115,000, sprzedano 20,400 po fl. 2, zendrówek 1150 po gr. 8 za sto, na użytek miejski powzięto 44,450; kamżamsowych pozostało 4850, sprzedano 300 po gr. 12 za sto.

24. Wypalono dachówek okrągłych 1200, pozostało 3850, sprzedano 2900 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 250; dachówek szerokich wypalono 8000, pozostało 6350, sprzedano 5150 po fl. 3 gr. 15, na potrzeby miasta wzięto 1000; dachówek posadzanych wypalono 24500, pozostało 18890, sprzedano większych 15350 po mr. 2, mniejszych 22000 po mr. 1 gr. 24, na użytek miasta do domu Podelwie powzięto 6040.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	23	32½
2. ad villas Dambie et Grzegorzki	14	39
3. marstellae pretium	26	24
4. labores diurni, quos marstella conducit	82	24
5. ad marstellam empta	7	26
6. schrottmagistro cum familia	78	36
7. necessaria ad schrottmagistrum	7	12
8. rormagistri precium	49	33
9. mercenarijs diurnis rormagistri	79	7
10. ad rormagistrum empta	102	12
11. vectoribus ciuitatis	205	14½
12. carpentarij pretium	44	8
13. carpentarij familiae	110	27
14. ad curiam carpentarij empta	201	36
15. auena pro equis schrottmagistri et marstellae empta . .	51	15
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	65	32½
17. muratoris precium	46	—
18. muratoris familiae	131	20

	mr.	gr.
19. cementarij pretium annuum	8	32
20. cementi crematio	7	24
21. lapides et ligna ad cementariam	32	9
22. horreum laterum utrumque	45	6
23. argilla et arena ad laterificinam	40	22
24. ligna ad laterificinam	90	30
25. horreum tegularum et tegularius	21	24
26. ligna et argilla ad tegulariam	61	10
27. aedificia ciuitatis communia	699	42½
28. pontalium onera	46	47
29. viarum restauratio	293	45
30. funifici	4	36
31. solutio antiquorum debitorum	442	2½
32. fori et platearum mundatio	98	26½
33. praetorij necessaria	693	15
34. prandium consulare	—	—
35. prandium dominorum lonherorum	—	—
36. custodibus portarum et turris praetorij	71	—
37. vigiliae nocturnae	114	4
38. dominorum itinera et ciuitatis nuntij ac conventus . . .	186	11
39. dona communia	386	28
40. elemosina et pia opera	19	37½
41. vinum dono datum	234	35
42. capitaneo praetorij	29	—
43. circkelmagistro et tibicini turris magnae	92	26
44. campanatori praetorij	16	27
45. lictoribus seu famulis praetorij	136	22
46. canicidae	4	—
47. census hospitalis s. Spiritus	66	12
48. officialium praetorij praemia	200	42
49. vestitura officialium praetorij	161	32
50. census sacerdotum et vitales	556	25
summa omnium expositorum totius a. 1564 facit	6190	21½

15. Płacono owies przed żniwami po 8, 9 i 9½ gr. po żniwach po 13, 12 i 10 gr. za mierzycę.

17. Hoc anno in muratorem ciuitatis susceptus est Gabriel cognomento Słoninka. Huius muratoris opera ciuitas vsa est in reparando muro ciuitatis in celstat, necnon in reformandis nonnullis aedificiis in domo ciuitatis Podelvie aliisque domibus eidem domui Podelvie vicinis, in platea lata existentibus, tum et aliis communibus ciuitatis edificiis.

27. Między innemi pokrycie ołowiem wieży zegarowej kościoła NP. Maryi i oprawienie nowego dzwona zegarowego, mianowicie, który drugi raz wybija, z 20 centnarów spiżu. — Anno praesenti extrui cepta est officina cementaria nova in montibus saxeis ad ciuitatem pertinentibus post Cazimiriam. — D. 10 Iulii solutum est d. Andreae Fogelweder pro 3 libris auri Wratislaviae empti ad inaurationem numerorum horologii turris magnae (wieża kościoła NP. Maryi), singulae librae per taleros 4, ac specialiter solutum est racione vectigalis ab eodem auro gr. 12, facit mr. 8 gr. 24, — d. 30 Octobris solutae sunt 3 masse plumbi, quae ponderabant cent. 35 l. 5, quod quidem plumbum conuersum est ad conflandas laminas plumbeas, quibus turris est contecta, in qua nuper novum ho-

rologium est appensum. Est autem quilibet centenarius emptus per gr. 75, facit mr. 55 gr. 32, — d. 23 Augusti solutum est Ioanni Kmeller pro. 3½ centenariis stanni puri ad parandam primam campanam ad novum horologium, singuli cent. per fl. 21 gr. 21½, facit mr. 47 gr. 24, — d. 30 Decembris solutum est pro 20 cent. cupri selecti, quod a dnorum Manlichorum factore est emptum, pro conflanda nova campana horologij, quilibet cent. est persolutus per fl. 11 gr. 15, facit mr. 143 gr. 36, — pro lapidibus 10 Knischinensibus ad pinnaculum turris praetorianae, facit mr. 6 gr. 12. — Hoc anno conductus est quidam Georgius de Noremberga ad hoc, vt reformaret horologium in turri s. Mariae in circulo Cracc. quod quidem adeo fuit destructum, vt aliquot rotas ac alia permulta ad horologium spectancia denuo fabricare necesse habuerit. Ei dati sunt ab eiusdem reparatione primum taleri 150, deinde aurei sex in auro.

33. D. 19 Februarii data est capitaneo praetorij mr. 1 gr. 30, id scilicet, quod exposuit in sumptum trivmphi, qui celebratus est publice in circulo ciuitatis post clade affectum Moschum, mr. 1 gr. 30, — d. 21 Octobris datae sunt mr. 6 sagittariis, idque ad racionem florenorum centum, qvi annue illis dari debent pro clenodiis, mr. 6, — d. 22 Ianuarii susceptus fuit per dominos quidam Sigismundus cognomento Kinik de Braczlaw in pixidarium ciuitatis, cui constitutum fuit stipendium septimanale vnius taleri. — D. 5 Augusti cum contagio pestilens in oppidis Craccoviae vicinis ac pagis illi circumiectis serpere cepisset, serenissimo principe et domino, domino Sigismundo Augusto rege Poloniae mandante (cuius maiestas ex singulari sua erga hanc vrbem gracia prospectum habere volebat, ne ab eo etiam malo ciuitas regni primaria occuparetur), domini consules posuerunt custodes extraordinarios in portis ligneis extra ciuitatem ad hoc aedificatis, qvi prohiberent ingressum in ciuitatem iis, qui ex suspectis locis aura pestifera infectis venirent. — In conuentu regni generali proxime praeterito, Varschoviae celebrato, de consensu et voluntate serenissimi principis et domini, domini Sigismundi Augusti regis Poloniae, tocius senatus, aliorum regni ordinum conclusum est, vt mitteretur ad singulos palatinatus in regno ternarius numerus reuisorum, qui explorarent, quae bona, quive prouentus ad mensam regiam spectantes, ab ea ipsa mensa regum huius regiae maiestatis praedecessorum et ipsius maiestatis regiae praesentis liberalitate essent alienati, et in quorum hominum vsum et possesionem cesserint. In palatinatum itaque Cracc. missi sunt mgfcus et generosi dni Pavlus Dzialinski castellanus Slonensis, Valentinus Falienczki et Sebastianus Vielioglowski. Ii cum in hanc ciuitatem in diebus mensis Augusti ad munus suum obeundum venissent, excepti sunt a spectabili hoc senatu tribus prandiis. Inicia enim exequendi muneris sui fecerunt ab ipsa ciuitate. — Dati sunt in manus sagitatorum Ioannis Croczek et Ioannis Rzandeczko ad comparanda clenodia ad racionem fl. 100, qui annue illis debent dari ex fisco ciuitatis, fl. 50, facit mr. 31 gr. 12. — Solutum est hoc anno monialibus ad s. Spiritum a formatione facum 52, quae datae sunt dominis consulibus 22 (nam d. Ioanni Beer non datae sunt, quod nondum esset iuratus consul, Bartholomaeo etiam Pusch similiter non datum, quod suscepto officio consulari transtulisset racionem habitacionis suae in alienum regnum), dominis insuper lonheris racione lonheratus per 2 faces, notariis item 2 per 2 faces singulis, a qualibet face per gr. 4½, facit mr. 4 gr. 42, — solutum est insuper ijsdem monialibus ad s. Spiritum eodem tempore a formatione cereorum ante sedilia dominorum in templum s. Mariae pro festis s. Michaelis et Natalis Dni tum pro cera ad eosdem cereos mr. 2 gr. 8.

38. Anno hoc praesenti celebratus est conuentus regni generalis ad diem 12 Iunii ex ea causa, quod ibi tum magnus ducatus Lithffaniae regno Poloniae vniri debebat. Wydatki posłów miasta na ten sejm.

39. Dano: d. 15 Aprilis Myszkowskiemu kasztelanowi sandomir. i staroście krak. 100 talarów post reditum ipsius ex comiciis generalibus Varschoviensibus, idque pro nonnullis ipsius officiis, per illum erga hanc ciuitatem in eisdem comitijs praestitis, facit mr. 68 gr. 36, — d. 30 Sptbris temuż fl. 100 in auro gratitudinis ergo pro multis officiis erga rempublicam ciuitatis in conuentu regni Parczouiensi per ipsum praestitis, facit mr. 108 gr. 16, — podczas sejmu parczowskiego podkanclerzemu Myszkowskiemu mr. 24 gr. 8 argenti non formati pro quadam egregia opera ipsius, quam in conuentu Varschoviensi proxime praeterito erga ciuitatem exhibuit, facit mr. 125 gr. 20.

41. Sabbato post Conductum Pascae datum est dno Ossolinski vnum semidolium vini dono emptum pro quadam egregia opera in rempublicam, mr. 31 gr. 12, — d. 10 Maii data est dono vna barila vini domino palatino Cracc. Spitek Iordan per gr. 5, facit mr. 10, — tož kasztelanowi krak. barila vini muscatellini, mr. 10.

1565.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Cyrus et Valerianus Pernus.

		mr.	gr.
1.	Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1564	—	—
2.	cellarium Swidnicense	12	—
3.	pontalium exactio	985	27
4.	vinorum prouentus ducillarij	56	12
5.	ternarij ducillarij	856	8½
6.	exacta debita	205	35½
7.	venditio faeni ex pratis ciuitatis	46	24
8.	currus potabilium, schrotgeltt	223	26
9.	braxaturae cereuisiae, rorgielt	625	10
10.	aduocatia: Stanislaus Voit aurifex	30	—
11.	a susceptione iuris ciuilis	52	22½
12.	pensa ciuitatis maior	70	—
13.	pensa ciuitatis minor et saepifusorium	46	42
14.	villae ciuitatis Dąmbye	65	5½
15.	conflatorium argenti, brengadem	31	12
16.	quartczoll a panno	69	6
17.	depositorium salis	31	7
18.	paenae pro excessibus exactae	1	43
19.	exactio vigiliae nocturnae	78	33½
20.	exactio canalium	71	4
21.	venditio canalium, lapidum, roborum, etc.	129	35½
22.	venditio cementi	15	1
23.	venditio laterum	32	4
24.	venditio tegularum	66	16
25.	a mercatoribus Augustensibus	500	—
26.	balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	72	—
27.	pannitondia ciuitatis	68	—
28.	domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	6
29.	pannicidia ciuitatis propria	33	12
30.	pannicidia sex, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	7	36
31.	institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32.	domus ciuitatis propriae	336	18
33.	domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	181	18
34.	domus et areae, censum soluentes terragium	102	46
35.	census terragius ex hortis, pratis, pascuis et pasturis	38	28
36.	census ex diuersis locis	11	—
37.	census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs superius loco schmetterhaus atque circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	571	34
		134	

	mr.	gr.
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	158	23
39. census ex suburbio et domunculis	19	16
40. stroza piscium	125	—
41. pecunia mutuo accepta tum pro qua census est emptus	1646	12
Summa omnium perceptorum totius anni 1567 facit	9521	45

1. Pozostało właściwie mr. 1106 gr. 34, mianowicie mr. 248 gr. 17 w gotowiźnie, mr. 576 gr. 34½ w zaległościach, wreszcie mr. 281 gr. 30½ w wydatkach na rok 1567.

5. Stanislaus Cirus et Valerianus Pernus ternariorum ab exactione ducillaria cereuisiae dupla in conuentu generali Petricouiensi anno 1567 laudata, collectores.

14. Wpłynęło z czynszów mr. 38, ze sprzedaży siana mr. 45, z ogrodu na Grzegorzkach mr. 5. Hoc anno census in Dambie et Grzegorzki non sunt integre persoluti propter aquarum inundationem, quam hoc anno praedictarum villarum coloni sunt perpessi.

22. Wypalono w starym wapienniku jeden piec tylko, sprzedano skrzyń 231 po 12, 15 i 16½ gr. za skrzynię, mierzyc trzy po gr. 20, na użytek miasta powzięto skrzyń 12.

23. Wypalono cegieł zwyczajnych 262400, pozostało 67200, sprzedano 259250 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 10850, mianowicie 3000 ad balneum post portam, 1050 ad fornacem cementariam, 3000 ad praetorium, 3000 ad balneum rogaczka, 800 ad stabulam ciuitatis; zendrówek sprzedano 400 po 8 gr. za sto, powzięto na użytek miasta 300; kamżamsowych nie wypalano w tym roku wcale.

24. Dachówek okrągłych wypalono 3900, pozostało 750, sprzedano 3550 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 200 ad carceres tegendos; szerokich dachówek wypalono 8000, pozostało 7700, sprzedano 8175 po fl. 3 gr. 15, na użytek miasta powzięto 75 pro reparando tecto domus ciuitatis; dachówek posadzanych wypalono 24800, pozostało 3200, sprzedano 21362 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 438 ad domum ciuitatis sub leone pro reparando pauimento.

41. Wypożyczono od Grzegorza Schniczera rajcy Krakowskiego fl. 400 i fl. 600, hec pecunia exposita est pro curia in platea s. Annae penes portulam consistente, — od Pawła Czernego starosty Dobczyckiego fl. 600, hec pecunia data est d. Erasmo Czeczotka et in domo eius reformata, — od kollektorów szosu z pieniędzy szosowych powzięto fl. 1304.

Regestrum expensorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	26	44½
2. exposita ad villas Dambie et Grzegorzki	18	31½
3. marstellae precium	26	—
4. labores communes diurni, quos marstella conducit	128	12½
5. ad marstellam empta	4	45½
6. schrotmagistro cum familia	83	8
7. necessaria ad schrotmagistrum	2	35
8. rormagistri precium	55	1
9. mercenariis diurnis rormagistri	72	19
10. ad rormagistrum empta	86	16
11. vectoribus civitatis	63	7½
12. carpentarii premium	43	16
13. carpentarii familiae	148	10½
14. ad curiam carpentarii empta	114	17
15. avena pro equis schrotmagistri et marstellae empta	70	5½
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	93	43

	mr.	gr.
17. muratoris precium	52	—
18. muratoris familiae	46	10
19. cementarii precium annuum	8	32
20. cementi crematio	12	39
21. lapides et ligna ad cementariam	73	19
22. horreum laterum vtrumque	98	18½
23. argilla et arena ad laterificinam	32	4
24. ligna ad laterificinam	192	2
25. sumptus in vectores et alia tegulariae necessaria	34	42
26. horreum tegularum et tegularius	22	45½
27. argilla ad tegulariam	8	39
28. ligna ad tegulariam	50	45
29. sumptus in vectores et alia tegulariae necessaria	3	17
30. edificia civitatis communia	406	19½
31. pontalium onera	62	40
32. viarum restauratio	406	47
33. funifici	22	37
34. debita antiqua persoluta	29	16
35. fori et platearum mundatio	99	41
36. pretorii necessaria	620	32½
37. prandium consulare	143	26
38. prandium d. lonherorum	31	12
39. custodibus portarum et turris pretorii	69	36
40. vigiliae nocturnae	111	32
41. dominorum itinera et conventus, civitatisque nuncii	547	14½
42. conventus	100	18
43. dona communia	1096	32
44. elemozina et quod captiuis septimanatim datum est	47	43½
45. vinum dono datum	526	36
46. capitaneo pretorii	26	—
47. cirkielmagistro	22	20
48. tibicini turris magnae	65	—
49. campanatori pretorii	15	6
50. lictoribus seu famulis pretorii	136	34
51. canicidae	4	—
52. census hospitalis	65	—
53. officialium pretorii premia	285	22
54. vestitura officialium	181	—
55. exposita pecunia ad census novos	375	—
56. pro civitate empta	1216	28
57. census sacerdotum et vitales	605	17
Summa omnium expositorum totius anni 1567 facit	8961	41½

15. Owies płacono po 16, 14, 15, 16, 19, 22 gr. przed żniwami, po żniwach po 12 i 13 gr. za mierzycę czyli ćwiertnię trzechkorcową.

17. Murator ciuitatis Gabriel Sloninka.

30. D. 30 Augusti solutum est rottkisarovi ab elaboratione stemmatum ciuitatis in tormentis

	mr.	gr.
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	158	23
39. census ex suburbio et domunculis	19	16
40. stroza piscium	125	—
41. pecunia mutuo accepta tum pro qua census est emptus	1646	12
Summa omnium perceptorum totius anni 1567 facit	9521	45

1. Pozostało właściwie mr. 1106 gr. 34, mianowicie mr. 248 gr. 17 w gotowiźnie, mr. 576 gr. 34½ w zaległościach, wreszcie mr. 281 gr. 30½ w wydatkach na rok 1567.

5. Stanislaus Cirus et Valerianus Pernus ternariorum ab exactione ducillaria cereuisiae dupla in conuentu generali Petricouiensi anno 1567 laudata, collectores.

14. Wpłynęło z czynszów mr. 38, ze sprzedaży siana mr. 45, z ogrodu na Grzegorzkach mr. 5. Hoc anno census in Dambie et Grzegorzki non sunt integre persoluti propter aquarum inundationem, quam hoc anno praedictarum villarum coloni sunt perpessi.

22. Wypalono w starym wapienniku jeden piec tylko, sprzedano skrzyń 231 po 12, 15 i 16½ gr. za skrzynię, mierzyc trzy po gr. 20, na użytek miasta powzięto skrzyń 12.

23. Wypalono cegieł zwyczajnych 262400, pozostało 67200, sprzedano 259250 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 10850, mianowicie 3000 ad balneum post portam, 1050 ad fornacem cementariam, 3000 ad praetorium, 3000 ad balneum rogaczka, 800 ad stabulam ciuitatis; zendrówek sprzedano 400 po 8 gr. za sto, powzięto na użytek miasta 300; kamżamsowych nie wypalano w tym roku wcale.

24. Dachówek okrągłych wypalono 3900, pozostało 750, sprzedano 3550 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 200 ad carceres tegendos; szerokich dachówek wypalono 8000, pozostało 7700, sprzedano 8175 po fl. 3 gr. 15, na użytek miasta powzięto 75 pro reparando tecto domus ciuitatis; dachówek posadzanych wypalono 24800, pozostało 3200, sprzedano 21362 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 438 ad domum ciuitatis sub leone pro reparando pauimento.

41. Wypożyczono od Grzegorza Schniczera rajcy Krakowskiego fl. 400 i fl. 600, hec pecunia exposita est pro curia in platea s. Annae penes portulam consistente, — od Pawła Czernego starosty Dobczyckiego fl. 600, hec pecunia data est d. Erasmo Czeczotka et in domo eius reformata, — od kollektorów szosu z pieniędzy szosowych powzięto fl. 1304.

Regestrum expensorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	26	44½
2. exposita ad villas Dambie et Grzegorzki	18	31½
3. marstellae precium	26	—
4. labores communes diurni, quos marstella conducit	128	12½
5. ad marstellam empta	4	45½
6. schrotmagistro cum familia	83	8
7. necessaria ad schrotmagistrum	2	35
8. rormagistri precium	55	1
9. mercenariis diurnis rormagistri	72	19
10. ad rormagistrum empta	86	16
11. vectoribus ciuitatis	63	7½
12. carpentarii premium	43	16
13. carpentarii familiae	148	10½
14. ad curiam carpentarii empta	114	17
15. avena pro equis schrotmagistri et marstellae empta	70	5½
16. fabro et serrifici pro vario labore solutum	93	43

	mr.	gr.
17. muratoris precium	52	—
18. muratoris familiae	46	10
19. cementarii precium annuum	8	32
20. cementi crematio	12	39
21. lapides et ligna ad cementariam	73	19
22. horreum laterum vtrumque	98	18½
23. argilla et arena ad laterificinam	32	4
24. ligna ad laterificinam	192	2
25. sumptus in vectores et alia tegulariae necessaria	34	42
26. horreum tegularum et tegularius	22	45½
27. argilla ad tegulariam	8	39
28. ligna ad tegulariam	50	45
29. sumptus in vectores et alia tegulariae necessaria	3	17
30. edificia ciuitatis communia	406	19½
31. pontalium onera	62	40
32. viarum restauratio	406	47
33. funifici	22	37
34. debita antiqua persoluta	29	16
35. fori et platearum mundatio	99	41
36. pretorii necessaria	620	32½
37. prandium consulare	143	26
38. prandium d. lonherorum	31	12
39. custodibus portarum et turris pretorii	69	36
40. vigiliae nocturnae	111	32
41. dominorum itinera et conventus, ciuitatisque nuncii	547	14½
42. conventus	100	18
43. dona communia	1096	32
44. elemozina et quod captiuis septimanatim datum est	47	43½
45. vinum dono datum	526	36
46. capitaneo pretorii	26	—
47. cirkielmagistro	22	20
48. tibicini turris magnae	65	—
49. campanatori pretorii	15	6
50. lictoribus seu famulis pretorii	136	34
51. canicidae	4	—
52. census hospitalis	65	—
53. officialium pretorii premia	285	22
54. vestitura officialium	181	—
55. exposita pecunia ad census novos	375	—
56. pro ciuitate empta	1216	28
57. census sacerdotum et vitales	605	17
Summa omnium expositorum totius anni 1567 facit	8961	41½

15. Owies płacono po 16, 14, 15, 16, 19, 22 gr. przed żniwami, po żniwach po 12 i 13 gr. za mierzycę czyli ćwiertnię trzechkorcową.

17. Murator ciuitatis Gabriel Sloninka.

30. D. 30 Augusti solutum est rottkisarovi ab elaboratione stemmatum ciuitatis in tormentis

bellicis gr. 33, — d. 6 Decembris solutum est pro vna cista vitri ad fenestras, quam ciuitas dono dedit d. Erasmo Czeczotka in recompensam damni, quod illi fecerunt scholares, hoc est studentes, dum illi omnes membranas domus illius, quae erant de foris, irati dominis consulibus, quod Volski magistrum pena capitis mulctaverint, extruserunt, mr. 9 gr. 3, — die vltima Decembris datae sunt mr. 16 gr. 9 in manus d. Erasmi Czeczotka, quas expendit in reparatione membranarum in sua domo, quae per scholares sunt illi destructi tum, quando Volski capite plexus est, — pro 30 arboribus quercinis in manus marstellae in vsum flutrinae in celstat mr. 7 gr. 24.

36. Solutum est pro 2 vlnis panni viridis Londinensis acceptis a Sebastiano Cyrus per sagitarios per gr. 26, acceptis inquam ad 11 Ianuarii, mr. 1 gr. 4, — d. 24 Augusti solutum est pro sex vlnis adamasci datis sagittariis ad bombardas minores, mr. 6, — d. 22 Novembris pro indusio Volski capite plexo gr. 13½, — fr. III post festum s. Stanislai in autumno solutum est pro globis 51 tormentariis in vsum ciuitatis, globis inquam ferreis, mr. 1 gr. 42, — fr. III post festum s. Andreae expositum est in sumptum prandii dominis in praetorio exhibiti, cum esset communitas post plexum capite Volski, fl. 2 gr. 29, — eodem solutum est in manus campanatoris Petri id, quod exposuit ex suo pro cereuisia dominis, qui aliquot noctibus vigilabant in praetorio, gr. 21, — fr. III post Andreae solutum in farmacopolio pro rebus necessariis in vsum praetorii, tum scilicet, quando praesente communitate excepti erant domini prandio in praetorio: primum zaccari Thomas lib. 6 per gr. 6, facit gr. 36, cariofilorum lb. ½ gr. 15, macis lb. ¼ gr. 22½, zinciberis lb. ¼ gr. 5, pocula venetica vitrea 8 per gr. 3, gr. 24, facit mr. 2 gr. 6½, — fr. VI post f. s. Andreae dati sunt militibus gregariis, qui suscipi debebant propter tuendam pacem publicam a scholaribus, mr. 1 gr. 24, — pro 4 vlnis vterfini (panni) per gr. 36 datis ad 16 Iunii sagitatoribus, mr. 3, — pro 4 vlnis Londinensis per gr. 26 datis die 5 Augusti sagitatoribus ad clipeum et Etiopem, facit mr. 2 gr. 8, — pro vlnis sex panni vterfini per gr. 36, datis sagitatoribus ad maiores bombardas ad 6 Septembris, mr. 4 gr. 24, — fr. VI ante festum Praesentationis Mariae solutum est pro olla vini muscatellini gr. 24, accepta in vsum dominorum in praetorio pernoctantium post plexum Volski, eciam pro vna cum media olla vini per gr. 4½, item pro zimilis gr. 2, facit mr. 1 gr. ½.

37. Floreny wojewodzińskie liczone po 53 gr. — zamiast obiadu dano florenów sto we złocie.

38. Dano miasto obiadu rajcom i pisarzom po fl. 2 trzydziestogroszowych.

41. Wydatki posłów miejskich na sejm Piotrkowski, między innemi: d. 9 Augusti solutum est pro operibus Herodoti Theodoreti inquam missis dono a ciuitate domino Sienienski nunciorum terrarum marsalco, mr. 2 gr. 36, — fr. VI post dnicam Misericordia solutum est pro aromatibus datis dnis nunciis ad conuentum, quemadmodum sequitur: pro zaccari canar ½ lap. fl. 4, pro croci vna lb. fl. 4 gr. 13, pro piperis 2 lb. fl. 1 gr. 8, pro zaccaro Tomas lb. 8 gr. 44, pro zinziberis lb. vna gr. 19, pro floribus muscati vna quarta lb. fl. 1, pro vuis passis minutis ¼ lb. gr. 26, a contusione aromatum gr. 7, facit mr. 7 gr. 43, — fr. III post dncam Iubilate solutum est pro rebus necessariis in vsum dominorum nunciorum ad conuentum delectorum coemptis, quemadmodum sequitur: ante omnia pro assaturis bovilibus fumo duratis, fl. 4 gr. 18, pro pultibus ordeaceis et cicereis 4 coretis, taleri 2, pro perna lardi gr. 42, pro 2 coretis salis gr. 12, pro 2 coretis ceparum gr. 16, pro saccis quinque per gr. 2, gr. 10, pro vna mappa ad mensam dominorum gr. 36, pro alia mappa ad mensam familiae gr. 10, pro olla butiri fl. 3 gr. 15, pro assaturis recentibus gr. 29 et unus solidus, facit mr. 9 gr. 32½, — solutum est vinum Georgio Panczernik iuxta illius carbi, quod dni nuncii in conuentu ab ipso acceperunt pro sua necessitate ibidem, mr. 14 gr. 12. — Hoc anno conuentus Wschovae pro die 24 Augusti indictus fuit, in quo actiones iniuriarum et grauaminum hominum tam cesareae catolicae, quam regiae Poloniae maiestatum vtrinque cognosci debebant; ad eum a republica ciuitatis huius expeditus fuit spectabilis dominus Valerianus Pernus consul, eique pro viatico dati sunt fl. 50, facit mr. 31 gr. 12, — feria IV vigilia festi Circumcisionis Dni dati sunt per manus dni Erasmi Czeczotka mgfco dno palatino Crac. Stanislao Miskowski floreni 30, quos ex suo sua magnificentia dederat suo cubicularo, cum mitteret eum ad mtem s. regiam in negocio scholarum tum scilicet, quando Volski capite plexus est, nam ad pecuniam, quae 6 Novbris data fuit pro viatico Benedicto ad eandem mtem regiam misso data erat, addiderat sua magnificencia alios 30 flor. tum enim mtas regia erat cum exercitu in castris non procul a finibus Moscovitarum, facit mr. 18 gr. 36.

In conuentu regni data sunt dono per dnos nuncios ciuitatis nomine dominorum consulum et ciuitatis ex certis causis vina personis infra specificatis modo inferius descripto: nunciis terrarum, ante omnia dno Sienienski nunciorum terrarum regni in eo conuentu marsalco, diuersis temporibus barile 2, item dno Strzala vicepalatino Crac. media barila, item dno iudici castrensi Przedecensi media barila, item dno castellano Landensi media barila, item dno Czarnkowski media barila, item dno

Conarski olle sex, item dno Smigielski olle sex, item dno Borkowski ollae 8, item dno Cassowski ollae 8, item dno Liesiowski ollae 8.

43. D. 27 Decbris dati sunt dono mgfco d. Stanislao Miskowski palat. Crac. taleri centum pro officio expediendarum imo vero expeditarum iam certarum mandatorum literarum regiarum, mr. 68 gr. 36, — dati sunt dno illustri ac mgfco d. Stanislao Miskowski pal. Crac. in anno 1565 flor. 400 pro insigni quodam illius erga huius ciuitatis rempublicam officio, quos quoniam fiscus ciuitatis tum subpeditare non poterat, aliunde erant mutuo accepti neque vlli racioni hactenus inscripti, donec praesenti anno, in quo eorum contentatio sufficiens sit facta, facit mr. 250, — d. 16 Iunii dati sunt dono maiestati sacrae regiae taleri 500, singuli gr. 33 computati, in conuentu regni anni huius, tum scilicet, cum de podvodorum negocio cum eadem maiestate s. regia tractatus fierent, facit mr. 343 gr. 36, — dati sunt sub idem tempus dono rndmo d. Petro Miskowski r. procancellario taleri ducenti, gr. 33 singuli computati, gratitudinis ergo pro officio scilicet ipsius, quod erga ciuitatem declarauit in eodem conuentu etsi in aliis ciuitatis grauaminibus, praesertim tamen cum tractaretur de poduodis: in hoc enim erat totus conuentus, vt ciuitas Crac. equaliter cum allis ciuitatibus onera poduodorum sustineret, facit mr. 137 gr. 24, — eodem etiam pene temporis intervallo datus est nomine ciuitatis per praedictos dominos nuncios ciuitatis atlas et adamaszek pro duobus vestimentis do. Sieniczki, protunc dominorum nunciorum terrarum regni in eodem conuentu marsalco, vt negocia ciuitatis (quae tum acciderunt grauissima et momenti satis magni) apud dominos nuncios et apud maiestatem s. regiam promoueret, quemadmodum et fecit; vsa enim est ciuitas in hoc conuentu opera illius non inutili. Pro quo atlas et adamaschek expositum est mr. 40. — Oprócz tego dali posłowie miasta na sejmie kanclerzowi Dembińskiemu 100 talarów (mr. 68 gr. 36) pro quodam solenni ipsius erga ciuitatem officio.

55. Paweł Czerny starosta Dobczycki kupił od rajców miasta czynsz widerkaufowy flor. 24 za kapitał fl. 600, któryto kapitał ulokowali rajcy na połowie domu Erazma Czeczotki w rynku, tyłem do ul. św. Anny wychodzącego, za czynszem fl. 30.

56. D. 2 Augusti empta sunt tormenta bellica pro ciuitate 4 nova a Simone pixidario, habencia in se cupri cent. 13⅞, singuli cent. per flor. 18. Porro prima machina ex illis 4 ponderat cent. 2⅝, altera cent. 2⅞, tercia cent. 4⅝, quarta cent. 3⅝, facit summa pro omnibus mr. 156 gr. 4½. — D. 24 Augusti solutum est pro domuncula existenti penes pontem in Stradomia, empta fl. 70 pro cinitate idcirco, ne vnquam praeberet occasionem incendii pontis. — Hoc anno empta est pro ciuitate curia in platea s. Annae penes portulam eiusdem sanctae consistens, a gnoso d. Stanislao Barzi capitaneo Lelouiensi, florenis 2200.

1568.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Cyrus et Valerianus Pernus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1567	71	25
2. cellarium Swidnicense	12	—
3. pontalium exactio	964	19
4. vinorum prouentus ducillarii	469	23
5. ternarii ducillarii	472	22
6. exacta debita	16	—
7. venditio feni ex pratis ciuitatis	—	—
8. (currus potabilium) schrotgielt	101	12
9. braxaturae cereuisiae, rorgielt	701	38½
10. aduocatia: Stanislaus Gostinski	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	56	13

	mr.	gr.
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	50	—
14. villae ciuitatis Dąmbye	90	—
15. depositorium salis	31	20½
16. poenae pro excessibus exactae	41	3
17. quartczoll a panno	69	6
18. conflatorium argenti, brengadem	31	12
19. exactio vigiliae nocturnae	80	½
20. exactio canalium	110	7
21. venditio canalium, lapidum, roborum	198	8½
22. venditio cementi	53	1
23. venditio laterum	200	31
24. venditio tegularum	35	4
25. a mercatoribus Augustensibus	500	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	6
29. pannicidia ciuitatis propria	34	—
30. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	352	12
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	200	6
34. domus et areae ex censu terragio	102	19
35. census terragius ex hortis, pascuis, pasturis	40	28
36. census ex diuersis locis	9	—
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in pannicidiis, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	573	—
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	154	18
39. census ex suburbio et domunculis	20	34
40. stroza piscium	167	16
Summa omnium perceptorum anni 1568	6325	½

1. Pozostało właściwie mr. 560 gr. 3½, lecz w tem było mr. 488 gr. 26½ w zaległościach, a tylko mr. 71 gr. 25 w gotówce.

14. Dąbie i Grzegorzki puszczone w dzierżawę Mikołajowi Baranowskiemu rajcy krakowskiemu, za czynszem mr. 90.

22. Wypalono jeden piec wapna w starym wapienniku, sprzedano skrzyń 119 po gr. 20, mierzyc sześć po gr. 22½ i korcy cztery po gr. 7½, na użytek miasta powzięto skrzyń 31.

23. Wypalono w 9 piecach cegieł 142800, pozostało 58800, sprzedano 158450 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 7600; zendrówek sprzedano 1550 po gr. 8 za sto.

24. Wypalono dachówek okrągłych 500, pozostało 900, sprzedano 800 po fl. 1 gr. 18; szerokich wypalono 1500, pozostało 7450, sprzedano 3290 po fl. 3 gr. 15; posadzanych wreszcie wypalono 7500, pozostało 6200, sprzedano 13450 po mr. 2, powzięto na użytek miasta 250.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata civitatis	27	16½
2. exposita ad villas Dambie et Grzegorzki	—	—
3. marstellae precium	26	24
4. (labores communes diurni, quos marstella conducit)	120	5
5. ad marstellam empta	2	38
6. schrotmagistro cum familia	84	27
7. necessaria ad schrotmagistrum	9	44
8. rormagistri precium	55	9
9. (mercenariis diurnis rormagistri)	86	37½
10. ad rormagistrum empta	54	47½
11. vectoribus civitatis	89	9½
12. carpentarii precium	44	8
13. carpentarii familiae	86	8
14. ad carpentarium empta	4	27
15. avena pro equis schrotmagistri et marstelae empta	41	7
16. fabro et serrifabro pro vario labore solutum	86	31½
17. muratoris precium	52	—
18. muratoris familiae	25	11
19. cementarii precium	8	32
20. cementi crematio	12	16
21. lapides et ligna ad cementariam	115	33
22. horreum laterum vtrumque	53	26½
23. argilla ad laterificinam	35	38
24. arena ad laterificinam	4	16
25. ligna ad laterificinam	192	35
26. sumptus in vectores ac alia laterificinae necessaria	3	20
27. horreum tegularum et tegularius	8	3½
28. argilla ad tegulariam	15	23
29. ligna ad tegulariam	61	12
30. sumptus in vectores et alia tegulariae necessaria	—	39
31. edificia civitatis communia	196	26
32. pontis Cazimiriensis magni structura	654	2½
33. pontalium onera	66	22
34. viarum restauratio	199	25
35. funifici	31	28
36. debita antiqua soluta	84	12
37. fori et platearum mundatio	63	30½
38. pretorii necessaria	567	17½
39. prandium consulare	143	26
40. prandium d. lonherorum	—	—
41. custodibus portarum et turris pretorii	70	36
42. vigiliae nocturnae	112	34
43. dominorum itinera et conventus civitatisque nuncii	29	—

	mr.	gr.
44 dona communia	433	46
45. elemosina et quod captivis septimanatim datum est	56	29
46. vinum dono datum	106	10
47. capitaneo pretorii	26	24
48. cirkielmagistro	28	34
49. tibicini turris magnae	66	12
50. campanatori pretorii	14	9
51. lictoribus seu famulis pretorii	210	44
52. canicidae	4	—
53. census hospitalis	66	12
54. officialium pretorii premia	287	36
55. vestitura officialium	190	20
56. pecunia ad census novos data	—	—
57. pro civitate empta	312	24
58. census sacerdotum et vitales	574	4
Summa omnium expositorum totius anni 1568	6039	30½

15. Płacono owies po gr. 13, 11½, 17, 12½, 12, 10 i 13 za mierzycę czyli ćwiertnię trzechkorcową.

17. Murarzem miejskim Gabryjel Słoninka.

31. D. 24 Iulij solutum pro carbonibus in vsum applicandarum catenarum in plateis, gr. 5 — a reparacione fornacis in lupanari gr. 16, — a reparatione cellarii in lupanari gr. 15, — die sabbathi post festum Penthecostes solutum mercenariis, qui deffendebant pontem tempore inundationis Visle, tam illi, qui extructus fuit post cementariam, quam magni(s), mr. 1 gr. 46.

32. Solutum est Biessowski pro arboribus quercinis fl. 561 per gr. 30. Pro triginta quidem arboribus eius farine magnis pro singulis per fl. 8, item pro 57 minoribus per fl. 4, pro duabus vero sexagenis eiusdem generis arborum fl. 80, additi illi sunt gratitudinis ergo fl. 5, facit summa tota fl. 561.

38. D. 21 Augusti solutum est a fabricatione fenestrarum in habitatione magistri scholae s. Mariae in circulo mr. 3 gr. 36, — solutum est Sebastiano Cyrus pro pannis iussu dominorum per seniores sagitariorum ad sagitandum ab ipso variis sev diuersis temporibus acceptis, fl. 18 gr. 28: d. 6 Marcii pro 2 vlnis panni Londinensis per gr. 26, d. 11 Maii pro 2 vlnis similis panni per gr. 36, d. 26 Iunii pro 4 vlnis vterfini ad gallum per gr. 36, d. 17 Iulii pro vlnis 4 panni Londinensis per gr. 26, d. 3 Septbris pro vlnis sex vterfini nigri per gr. 36, — d. 9 Octobris dati sunt fl. 10 duobus praedicatoribus Polono et Germano, singulis per fl. 5 iuxta consuetudinem pro lignis, cuilibet nempe pro medio decimali lignorum, mr. 6 gr. 12, — solutum Iozepho organistae a reparatione organorum in templo s. Mariae in circulo Crac. mr. 15, — fr. V ipso festo Mariae niuis solutum pro spaleris ad stubam dominorum in praetorium ciuitatis, pro vlnis 20 per gr. 20, item pro tela ad eosdem spaleros gr. 20, facit mr. 8 gr. 32, — fr. VI ante Thome dati sunt fl. 3 gr. 9 procuratori ob defensionem causae contra scholares.

39. Wojewodzińskie floreny liczone po gr. 53; zamiast obiadu dano wojewodzie 100 florenów w złocie.

43. Feria VI vigilia s. Andreae expediti sunt Stanislaus Cimerman et Stanislaus Vierzchowski in Strzizow ad colligenda testimonia autentica contra Franciscum Volski, quibus dati sunt pro toto hoc itinere mr. 8 gr. 36.

44. Podarki dane: biskupowi Krakowskiemu Padniewskiemu ex certa causa argenti mr. 12 scot. 6, facit mr. 62 gr. 24, — Zygmuntowi Palczewskiemu podstarościemu Krakowskiemu flor. centum, facit mr. 62 gr. 24, — Myszkowskiemu wojewodzie Krakowskiemu cum ex Varschouia rediisset, fl. 100, facit mr. 62 gr. 24. — D. proconsul una cum d. consulibus expendentes, qua cura, diligentia quoue fauore illutris et mgfcus d. Stanislaus Miskowskj de Mirow palat. Crac. etc. iam per annos aliquot retroactos in conuentionibus generalibus atque alias negocia ciuitatis et ciuium publica ac priuata, quae intra hos aliquot annos ardua atque difficilia ciuitatem grauabant, promoueri dignatus, quantoque omni studio tumultus et violentias ab eadem ciuitate et ciuibus propulsabat, vt gratos

tantorum erga se ciuitatem et ciues offerendos sese exhiberent, illiusque mgfciam ad similia praestanda in posterum devinctum redderent, et ipsi motu proprio et ab aliquibus ex plebe admoniti, dederunt sue magnificencie dono fl. 300, facit mr. 187 gr. 24.

45. Datum elemosine mulieri Cominiarcze, cuius maritum olim Franciscus Volski interemit gr. 16.

54. Jan Grot i Mateusz notaryjuszami miasta.

57. Zapłacono opatowi mogilskiemu fl. 500 z tytułu ugody o błonie z nim zawartej.

1569.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Stanislaus Cyrus, Valerianus Pernus.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1568	31	20½
2. cellarium Swidnicense	12	—
3. pontalium exactio	963	43½
4. vinorum prouentus ducillarii	446	—
5. ternarij ducillarii	9	20
6. exacta debita	174	5½
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	25	18
8. (currus potabilium) schrotgielt	183	34
9. braxaturae cereuisiae, rorgielt	680	44½
10. aduocatia: Stanislaus Gostinski	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	48	43
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	50	—
14. villae ciuitatis Dambye	90	—
15. depositorium salis	32	6
16. paenae pro excessibus exactae	—	—
17. quartczoll a panno	69	6
18. conflatorium argenti, brengaden	31	12
19. exactio vigiliae nocturnae	79	28½
20. exactio canalium	106	42
21. venditio canalium, lapidum, roborum etc.	324	47
22. venditio cementi	—	—
23. venditio laterum	104	37
24. venditio tegularum	64	41
25. a mercatoribus Augustanis	500	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	6
29. pannicidia ciuitatis propria	34	—
30. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	352	12

	mr.	gr.
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae . . .	200	6
34. domus et areae, ex censu terragio	102	19
35. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis . . .	64	28
36. census terragius ex diuersis locis	—	—
37. census ciuitatis communes, ex institis in foro, in pannicidijs, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	568	29
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	158	29
39. census ex suburbio et domunculis	24	16
40. stroza piscium	363	1
41. pecunia mutuo accepta	248	36
Summa omnium perceptorum anni 1569	6462	6½

1. Pozostało właściwie mr. 285 gr. 18, lecz z tego tylko mr. 31 gr. 20½ w gotówce, zaś mr. 253 gr. 45½ w zaległościach.

18. Administrat Stanislaus Feter.

23. Wypalono w 7 piecach 111850 cegieł, nie pozostało z lat poprzednich nic, sprzedano 79950 po fl. 2 za tysiąc, na potrzeby miejskie powzięto 50000; zendrówek sprzedano 2900 po gr. 8 za sto.

24. Wypalono okrągłych dachówek 1500, pozostało 600, rozebrano ze starego szmatruza 1200, sprzedano 3300 po mr. 1 gr. 12; szerokich wypalono 1500, pozostało 5660, sprzedano 6900 po fl. 3 gr. 15; posadzanych wypalono 23600, sprzedano 22850 po fl. 2.

41. Fisco ciuitatis aliis sub hoc tempus grauibus necessitatibus presertim sumptibus ad conuentum regni anni praesentis in longum tempus extractum, factis, exhausto, accepti sunt mutuo floreni ducenti per dominos lonheros, qui in cancellaria erant depositi pro laterum centum millibus, pertinen. ad ecclesiam reformatam, que vulgo Zbor appellatur, ea condicione, vt proximo quoque tempore ex fisco ciuitatis primisque reipulicae prouentibus persoluatur, facit mr. 125. — Accepti item sunt panni pro vestitura familiae a dno Simone Crumfelt anno praesenti, pro quibus pecunia non est illi persoluta propter exhaustum ciuitatis fiscum sumptibus plurimis atque necessariis, proinde visum est, vt debitum hoc loco mutuatae ab ipso pecuniae hic annotaretur. Pannorum vero summa ab ipso acceptorum: stamina panni Londinensis tria, singula per fl. 42, stamina item simplicis panni, qui et Bonczlaviensis appellatur, numero sex per flor. sex. Datae insuper sunt vlnae panni Londinensis 5 per gr. 36 Iozepho portulano stubae consularis pro vel loco vestiturae ab eodem d. Simone acceptae, facit mr. 123 gr. 36.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	27	27
2. exposita ad villas Dambie et Grzegorzki	—	—
3. marstellae precium	26	—
4. labores communes diurni, quos marstella conducit . . .	110	6
5. ad marstellam empta	3	40
6. schrotmagistro cum familia	88	31½
7. ad schrotmagistrum empta	14	33½
8. rormagistri pretium	57	20
9. mercenariis diurnis rormagistri	97	9½
10. ad rormagistrum empta	72	45
11. vectoribus ciuitatis	130	26½

	mr.	gr.
12. carpentarii precium	43	16
13. carpentarii familiae	111	4
14. ad carpentarium empta	108	8½
15. auena pro equis schrotmagistri et marstellae empta . . .	54	9½
16. fabro et serrifabro pro vario labore soluta	98	36½
17. muratoris precium	15	15
18. familiae muratoris	17	39
19. cementarii precium	3	—
20. cementi crematio	—	—
21. lapides et ligna ad cementariam	—	—
22. horreum laterum utrumque	42	33
23. argilla et arena ad laterificinam	36	20
24. ligna ad laterificinam	109	46
25. sumptus in vectores ac alia laterificinae necessaria . . .	9	6½
26. horreum tegularum et tegularius	17	2½
27. ligna et argilla ad tegulariam	41	33
28. aedificia ciuitatis communia	342	19
29. pontalium onera	65	—
30. viarum structura	191	20½
31. funifici	12	41½
32. debita antiqua persoluta	3	36
33. fori et platearum mundatio	111	28½
34. praetorij necessaria	652	38
35. prandium consulare	146	12
36. prandium dominorum lonherorum	—	—
37. custodibus portarum et turris praetorij	69	36
38. vigiliae nocturnae	106	26
39. dominorum itinera et conuentus ciuitatisque nuntij . . .	1132	18½
40. dona communia	418	—
41. elemosina et pia opera	52	10
42. vinum dono datum	136	17
43. capitaneo praetorij	26	—
44. cirkelmagistro	28	8
45. tibicini turris magnae	65	—
46. campanatori praetorii	16	12
47. lictoribus seu famulis praetorii	207	4
48. canicidae	4	—
49. census hospitalis s. Spiritus	65	—
50. officialium praetorii premia	228	28
51. vestitura officialium praetorij	165	15
52. pecunia ad census nouos data	—	—
53. pro ciuitate empta	—	—
54. census sacerdotum et vitales	583	23
Summa omnium expositorum totius anni 1569	6167	37½

15. Owies płacono po 11, 11½, 12, 14, 15, 17, 19, 16 gr. za ćwiertnię czyli mierzycę trzechkorcową.

19. 20. Cementum hoc anno non est crematum ex certis causis, presertim quod sumptus superat emolumentum inde proueniens.

28. D. 9 Aprilis solutum est Petro campanatori id, quod exposuit in res necessarias ad aedificandum tret in tergo domus praetorii penes carcerem dluznicza, iuxta illius regestrum mr. 1 gr. 4½, — a fabricatione et reformatione dolii in domo fullonis alias v blecharza mr. 2 gr. 24, — pro musco ad reparandum habitaculum in praetorio, in quo asseruantur arma, gr. 1, — a reparatione putei alias rzampia in platea hospitaliensi, gr. 25, — d. 9 Iulii agger alias thama inceptus est aedificari in littore Vislae ad ciuitatem spectante circa hortum Sigismundi Gutteter (na Grzegorzkach). Expositumque est hac die pro mercenariis laborantibus circa eundem aggerem pro praeterita hebdomata mr. 3 gr. 45, — pro duabus arboribus quercinis, singulae longitudinis vlnarum 30, ad sagittariam extruendam mr. 5 gr. 16, — a fabricatione membranarum nouarum vitrearum in schola s. Mariae, membranarum quinque, in domo vero ciuitatis sita in platea s. Ioannis, okna krzizove futrovane mr. 8 gr. 6.

34. A reparacione puzanow ad turrim magnam gr. 30, — a formatione capturow, in quibus vestiuntur malefici ad supplicium ituri gr. 9, — pro vlnis 6 adamasci per gr. 45 datis sagitariis ad hakownicze mr. 5 gr. 30, — fr. IV post dominicam Sexagesimae data est per dominos consules mr. 1 gr. 12 representantibus comediae certae coram ipsis tum, quando erant in collatione apud dominum Biertultowski, mr. 1 gr. 12, — pro decem poculis vitreis veneticis in vsum praetorii, singula per gr. 3, facit gr. 30, — fr. V post dncam Letare solutum ministerialibus et nobilibus a protestatione in causa scholarium, gr. 16.

35. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 54. Miasto obiadu dano wojewodzie flor. sto w złocie.

39. Conuentus regni anno praesenti Lublini celebratus, ex festo Natalis Domini in anno 1568 celebrato inicium sumpsit, durauit vsque ad festum propemodum s. Bartholomaei 1569. Ad quem nuncii a ciuitate erant expediti spectabiles domini Albertus de Poznania medicinae doctor et Erasmus Aichlier consules Cracouienses, sub cuius conuentus finem missus deinde fuit a dominis spectabilis d. Bartholomaeus Abicht consul in subsidium dno Erasmo Aichler. D. enim Albertus Poznanita valetudine aduersa correptus, Cracouiam redierat, neque rursum illo ire poterat propter valetudinis suae imbecilitatem.

40. D. 8 Ianuarii d. proconsul vna cum d. consulibus cernentes, quod ciues Cracouienses totaque ciuitas multis grauaminibus et incommoditatibus in dies afficiantur ex promulgatione statutorum regni, quae sunt contraria iuribus, consuetudinibus et libertatibus ciuitatis Crac. ciuiumque omnium eadem in ciuitate existencium, prospicientesque, ne per eiusdem contrarietatem ad extremam paupertatem ipsi ciues deducerentur, accesserunt illustrem ac magnificum d. Stanislaum Miskowski de Mirow palatinum Cracouiensem pro remedio, explicatisque ciuitatis et ciuium grauaminibus, petebant a sua magnificencia, vt ab exequutione eiusdem statutorum supersederet, vtque alacrius id ipsum prestare vellet, dederunt eidem dono a tota ciuitate mr. 250. Cuius magnificencia illustris dictorum dominorum consulum petitione permotus, supersedit vsque hactenus ab eiusdem statutorum exequutione, mr. 250; — d. 24 Septembris dati sunt dono per dnos consules illustri ac mgfco d. Stanislao Miskowski de Mirow palatino Crac. fl. 200 gratitudinis ergo atque pro eo, quod promovebat in conuentu anni praesentis generali Lublinensi negocia ciuitatis et ciuium, dati vero sunt mox post suae mgficenciae ex conuentu Cracouiam reditum, mr. 125; — fr. II post octauas Corporis Christi dati sunt dono d. Anselmo Strzezeczki fl. 40 per gr. 30, Liublinum ad conuentum missi, vt promouendis coram s. regia mte tuendis in iudicio eiusdem mtis causis ciuitatis promptum atque beneuolum sese exhiberet, illasque pro sua virili tueretur, mr. 25.

41. D. 5 Februarii data est elemosina Ioanni cuidam Raichtult Silesitae, qui se evasisse praedicabat ex captiuitate Turcarum, gr. 22, — d. 19 Februarii data est elemosina cuidam Hungaro ex captiuitate Turcarum egresso, gr. 30, — sabbato post dncam Letare dati sunt gr. 30 cuidam Belkowski ex Podolia ad redimendum seipsum, matrem et duas sorores ex captiuitate Tartarorum, — fr. IV post festum s. Stanislai in Maio dati sunt gr. 16½ militibus gregariis germanis alias knechtom ob eorum paupertatem, — die sabbati post festum omnium Sanctorum dati sunt gr. 30 duobus peregrinis ex Macedonia in redemptionem vxorum et liberorum ex captiuitate Turcarum.

1570.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Simon Crumpfelth et Ioachimus Krzizanowsky.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1569	75	24
2. cellarium Swidnicense	12	—
3. pontalium exactio	1093	39
4. vinorum prouentus ducillarii	414	19
5. ternarii ducillarii	976	22⅓
6. exacta debita	36	27
7. venditio feni ex pratis ciuitatis	29	12
8. (currus potabilium) schrotgielth	199	8
9. braxaturae cereuisiae, rorgielth	645	25
10. aduocatia: (Stanislaus Gostinski)	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	69	18½
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	50	—
14. villae ciuitatis Dambye (et Grzegorzki)	90	—
15. depositorium salis	36	20
16. paenae pro excessibus exactae	257	22
17. quartczoll a panno	69	6
18. conflatorium argenti alias brengaden	31	12
19. exactio vigiliarum nocturnarum	85	28½
20. exactio canalium	100	47½
21. venditio canalium, lapidum, roborum	148	14½
22. venditio cementi	—	—
23. venditio laterum	203	16
24. venditio tegularum	44	26½
25. a mercatoribus Augustanis	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	34	—
30. pannicidia sex, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	350	18
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	200	6
34. domus et areae ex censu terragio	102	19
35. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	51	28
36. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et in foro constructis, collecti	593	32

	mr.	gr.
37. census ciuitatis ex schmeterhausz	146	32
38. census ex suburbio et domunculis, casis, tuguriis circa maenia ciuitatis ac ex hortis circa ciuitatem	24	29
39. stroza piscium	244	38
40. peccunia mutuo accepta	576	21
Summa omnium perceptorum anni 1570	7342	7½

1. Pozostało właściwie mr. 294 gr. 17, lecz z tego w gotowiźnie tylko mr. 75 gr. 24, a w zaległościach mr. 218 gr. 41.

16. Percepti sunt floreni centum in auro Hungaricales a famato Petro Rindtfleisch ciue Wratislauiensi penae, quam reipublicae ciuitatis Crac. succubuit, idque euadendo iuramentum, quod praestare debuit, quod videlicet nulla alia de causa in Poloniam uenerit ac in Russia fuerit, solummodo causa emonendorum debitorum suorum tam in Polonia, quam in Russia contractorum, non autem alicuius negociacionis causa. — Percepti sunt taleri ducenti a spectabili d. Nicolao von der Linde proconsule Thorunensi penae, quam reipublicae ciuitatis Cracouiensis ratione demissionis et deuectionis per fluuium Istulam Gedanum uersus cupri seu aeris sui proprii in magnum damnum et praeiudicium ciuitatis Crac. depositorii succubuit, facit mr. 137 gr. 24.

23. Wypalono w 9 piecach cegły zwyczajnej 144950, pozostało 24000, sprzedano 161000 po fl. 2, na użytek miejski powzięto 5000; zendrówek sprzedano 650 po gr. 8 za sto, kamżamsowych 400 po gr. 12 za sto.

24. Wypalono dachówek okrągłych 1600, sprzedano 900 po gr. 6 za sto; szerokich dachówek wypalono 3500, sprzedano 3300 po fl. 3 gr. 15 za tysiąc; posadzanych dachówek wypalono 24600, sprzedano 18100 po fl. 2.

25. Hoc anno nihil est solutum ciuitati ab iisdem mercatoribus Augustanis ex ea ratione, quod nullus contractus cum illis occasione transgrediendi emporii cum cupro pro anno praesenti non sit unitus.

39. Pożyczono; od Hieronima Zalaszowskiego fl. 100 per gr. 30, qui sunt d. Mariano Przyłęczki iudici castr. dono dati idque pro cura et labore ipsius, quem subiuit in actione cum collegiatis occasione Francisci asserti Wolski, capite plexi, facit mr. 62 gr. 24, — z funduszów kościoła NP. Maryi mr. 100, od Zygmunta Guttetera mr. 36 gr. 12, od Jana Szpiglera mr. 31 gr. 12 i mr. 60, wszystkie te kwoty na wyprawę posłów na sejm; — Szymonowi Crumpfelthowi zadłużono się na mr. 132 gr. 1, za dostarczone sukna pro vestitura officialium praetorii, mr. 35 pro 16 vlnis serici ad similitudinem florum alias wzorzisti d. Sieniczki dono datis, i mr. 19 za sukno sagittariis variis temporibus dato.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	36	20½
2. exposita ad villas Dąmbye et Grzegorzky	—	—
3. marstellae praecium	26	—
4. labores communes diurni, quos marstella conducit	105	42½
5. ad marstellam empta	3	12½
6. schrothmagistro cum familia	89	18½
7. ad schrotmagistrum empta	4	33
8. rormagistri praecium	57	20
9. mercenariis diurnis rormagistri	96	41
10. ad rormagistrum empta	53	28
11. vectoribus ciuitatis	81	7½
12. carpentarii praecium	43	16

	mr.	gr.
13. carpentarii familiae	121	22½
14. ad curiam carpentarii empta	60	20½
15. auena pro equis schrothmagistri et marstellae empta	72	17⅓
16. fabro et serrifabro pro vario labore solutum	112	37
17. serrifabro	5	28
18. muratoris praecium	—	—
19. muratoris familiae	—	—
20. cementarij praecium	8	32
21. ad cementariam	—	—
22. horreum laterum utrumque	54	18
23. argilla et arena ad laterificinam	32	38
24. ligna ad laterificinam	84	18
25. sumptus in vectores ac alia laterificinae necessaria	14	19
26. horreum tegularum et tegularius	18	13
27. ligna et argilla ad tegulariam	36	43
28. aedificia ciuitatis communia	138	1
29. pontalium onera	65	—
30. viarum structura	427	3
31. funifici, currifici et rotifici	17	34½
32. debita antiqua persoluta	318	30
33. fori et platearum mundatio	56	19
34. praetorij necessaria	888	46
35. prandium electionis consularis	146	12
36. prandium dominorum lonherorum	—	—
37. custodibus portarum et turris praetorij	73	—
38. vigiliae nocturnae	108	16
39. dominorum itinera et conuentus ciuitatisque nuntij	215	27½
40. conuentus regni	694	1
41. dona communia	1264	11
42. elemosina et pia opera	66	26½
43. vinum dono datum	133	10
44. capitaneo praetorii	26	—
45. circkelmagistro	28	8
46. tibicini turris magnae	65	—
47. campanatori praetorij	16	12
48. familiae praetorij	207	4
49. canicidae	4	—
50. census hospitalis s. Spiritus	65	—
51. officialium praetorij premia	181	34
52. vestitura officialium praetorij	171	1
53. peccunia ad census nouos data	—	—
54. pro ciuitate empta	—	—
55. census sacerdotum et vitales	496	17
Summa omnium expositorum tocius anni 1570	7133	38

15. Owies płacono po 16½ 17, 18, 21, 22½, 19½, 21, 18 gr. przed żniwami, po żniwach po 14, 16½ i 21 gr. za ćwiertnię trzechkorcową.

28. Muratoribus, qui fenestras in turri igne conflagrata, muro obstrinxerant, gr. 8, — a reparatione fornacis braxatoriae alias kotlyny in domo ciuili Selwa gr. 36. — 12 mercenariis, qui laborabant Casimiriae in caffar apud thamam mr. 3 gr. 41, — pro magno wilk ferreo ad braseatoriam fornacem in domo ciuili Podelwie mr. 3 gr. 36, — a reparatione blachi ad tharan gr. 7½, — Alberto horologistae utriusque horologii pro labore ipsius, quem in reparando tecto super turri magna praestitit, mr. 2.

32. Solutum est pro 16 vlnis serici ad similitudinem florum contexti alias za iaxamith wzorzisti per d. Erasmum Aichler nuncium ad conuentum Lublinensem a. 1569 celebratum, dno Sieniczki nomine ciuitatis dono datis, idque pro quodam officio erga ciuitatem Cracc. praestito, singulae vlnae per fl. 3½ emptae, facit mr. 35.

34. Pro constitutionibus regni anni 1569 gr. 3, — pro serra klodney ad captiuos gr. 10, — d. 20 Maii mercenariis nouem, qui defendebant turrim a sulfureis pulueribus, quae est igne conflagrata, mr. 2 gr. 39, — famulo praetorii, qui custodiebat captiuos in circulo lutum in cumulos congregantes, gr. 5, — custodi, qui occludit zoraw post s. Florianum, gr. 4, — custodi cuidam, qui apud Dorazow szliak occludit, gr. 6, — Iosepho portulano gr. 3, quos exposuit pro vniuersalibus literis in bibliotheca, cum essent in praetorio domini lustratores, — fr. IV post dncam Misericordiae cuidam Germano, qui senatui carmina dedicauit, ex mandato d. consulum gr. 30, — fr. II ipso die s. Stanislai in Mayo iussu d. consulum datum notario d. Stanislai Czikowski succamerarii terrae Crac. in reuisione occasione portae in Clepardia extructae, pro porta debet scribere szliak albo wrotha, gr. 8.

36. Wojewodzińskie floreny liczone po gr. 54, zamiast obiadu dano wojewodzie fl. 100 w złocie.

39. D. 28 Ianuarii spectabilis d. Daniel Chroberski aurifex consul Crac. electus est et expeditus, missusque nuntius a d. consulibus Crac. cum gnoso d. Mariano Przyłęnczki iudice castren. Crac. ad defendendam causam actionemque a collegiatis vniuersitatis Cracc. contra inclytum senatum vrbis huius occasione Francisci asserti Wolski capite plexi, coram s. r. mte domino nostro clementissimo intentatas, cui dno Danieli dati sunt ad hoc ipsum iter mr. 131 gr. 22.

40. Conuentus regni anno praesenti Warschouiae celebratus a festo dominicae Conductus Paschae inicium sumpsit, durauit usque ad festum propemodum s. Laurentii, ad quem nuntii a ciuitate erant expediti spectabiles domini Ioachimus Krzizanowski et Stanislaus consules Cracc. — Oprócz tego wydatki na sejmik proszowski.

41. D. 4 Martii dati sunt dono mti s. regiae floreni 850, singuli gr. 30 computati, tum scilicet cum inclitus senatus vrbis huius cum collegiatis Crac. occasione Francisci asserti Wolski capite plexi coram tribunali s. r. mtis Warszouiae actionem habuit, facit mr. 531 gr. 12. — Item dati sunt sub idem tempus spectabili ac mgfco d. Valentino Dembiensky de Dembiani r. P. cancellario floreni 300, singuli gr. 30 computati, ut sese sua magnificencia coram s. regia mte in actione a collegiatis Cracc. contra inclitum senatum vrbis huius occasione Francisci Wolski capite plexi instituta, erga eundem senatum gratiosum benignissimumque exhiberet, facit mr. 187 gr. 24. — Eodem etiam pene temporis interuallo ex mandato s. r. mtis, domini nostri clementissimi, dati sunt collegiatis Crac. floreni trecenti, singuli gr. 30 computati; — dati sunt sub id tempus ex mandato s. r. mtis matri Francisci Wolski capite plexi floreni centum, singuli gr. 30 computati.

Oprócz tego dano fl. 100 w złocie (po gr. 54) Ianowi Grothowi, który złożył notaryjat miejski postępując na ławnika sądu najwyższego magdeburskiego na zamku krakowskim, — Maryjanowi Przyłęckiemu sędziemu grodz. krakowskiemu za popieranie sprawy o zabójstwo Wolskiego fl. 100 (po gr. 30), — Ioachimowi Krzyżanowskiemu posłowi na sejm talarów 100 (po gr. 33), — Anzelmowi Strzeżeckiemu fl. 160 (per gr. 30), ut promouendis coram s. r. mte tuendis in iudicio eiusdem mtis causis ciuitatis promptum atque beneuolum sese exhiberet, — Stanisławowi Krasińskiemu scholastykowi gnieźnieńskiemu fl. 16 (po gr. 30) pro quodam officio ipsius in cancellaria s. r. mtis erga rempublicam ciuitatis huius praestito, — d. 15 Ianuarii dati sunt dono ex certa causa ante electionem consularem mgfco d. Stanislao Miszkowski pal. Cracc. fl. 200 (per gr. 30). — Fr. V ante Penthecostes emptus est annulus aureus cum gemma diamenti a d. Stanislao Gostinski aduocato Crac. pro 44 fl. dono datus atque missus illustrissimo principi d. Venceslao duci Theschinensi in Silesia ad baptisandum filium suae illustrissimae princip. natum, facit mr. 27 gr. 24.

42. Fr. V post dnicam Reminiscere datum iussu d. proconsulis et dominorum taleros duos eleemosine ciuibus de Brega, per incendium in summam paupertatem redactis, — cuidam Germano, qui de virtutibus carmina inclyto senatui vrbis huius dedicauit, gr. 33, — cuidam militi in sui redemptionem ex captiuitate Tartarorum, gr. 17, — cuidam Hungaro, qui captiuabatur a Turcis, gr. 34, — duobus Sclauonis, ex captiuitate Tartarorum dimmissis, gr. 15, — datus est taler unus eleemosine Armeno pauperi in hospitali s. Sebastiani degenti.

1571.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: (niepodani).

		mr.	gr.
1.	Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1570	9	43½
2.	cellarium Swidnicense	12	—
3.	pontalium exactio	965	42
4.	vinorum prouentus ducillarii	596	27
5.	ternarii ducillarii	734	14
6.	exacta debita	6	12
7.	venditio feni ex pratis ciuitatis	3	6
8.	(currus potabilium) schrothgielth	149	18
9.	braxaturae cereuisiae, rorgielth	464	47
10.	aduocatia: Stanislaus Gostinski	30	—
11.	a susceptione iuris ciuilis	51	32
12.	pensa ciuitatis maior	70	—
13.	pensa ciuitatis minor et saepifusorium	50	—
14.	villae ciuitatis Dąmbye	90	—
15.	depositorium salis	31	12
16.	paenae pro excessibus exactae	25	7½
17.	quartczoll a panno	210	38½
18.	conflatorium argenti alias brengaden	31	12
19.	exactio vigiliarum nocturnarum	84	26
20.	exactio canalium	100	19½
21.	venditio canalium, lapidum, roborum	76	17½
22.	venditio cementi	—	—
23.	venditio laterum	189	27
24.	venditio tegularum	58	4½
25.	a mercatoribus Augustanis	500	—
26.	balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—
27.	pannitondia ciuitatis	68	—
28.	domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29.	pannicidia ciuitatis propria	34	—
30.	pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	7	36
31.	institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32.	domus ciuitatis propriae	350	18
33.	domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	200	6
34.	domus et areae ex censu terragio	129	16
35.	census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	51	28
36.	census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs, in schmetterhaus ac circumquaque seu omni parte praetorii et in foro constructis, collecti	577	18
37.	census ciuitatis ex schmeterhausz	141	11½

	mr.	gr.
38. census ex suburbio et domunculis	24	28
39. stroza piscium	236	5
40. peccunia mutuo accepta	258	14
Summa omnium perceptorum anni 1571	6733	25½

1. Pozostało właściwie mr. 208 gr. 17½, lecz z tego w zaległościach mr. 198 gr. 22, zaś w gotówce tylko mr. 9 gr. 43½.

16. D. 17 Novembris percepti sunt a tabernatoribus fl. 22 paenae, quod videlicet contra mandatum dominorum consulum propinauerint cereuisiam hominibus in ordine sedentibus alias na rząd, tunc temporis peste seuiente, facit mr. 13 gr. 36.

23. Wypalono cegieł w 10 piecach 154900, pozostało 3000, sprzedano 151650, na użytek miasta powzięto 4450. Sprzedawano po fl. 2 tysiąc.

24. Wypalono dachówek okrągłych 2500, pozostało 700, sprzedano 1800 po gr. 6 za sto; dachówek szerokich wypalono 3500, pozostało 200, sprzedano 2250; dachówek posadzanych wypalono 23500, pozostało 6500, sprzedano 25500 po fl. 2, do domu Podelwie powzięto 500.

40. Iest to głównie dług Szymonowi Crumpfeltowi za pobrane sukna.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	31	2½
2. ad Dąmbye	—	—
3. marstellae praecium	39	—
4. labores communes diurni, quos marstella conducit	137	22
5. ad marstellam empta	1	45
6. schrothmagistro cum familia	83	41½
7. ad schrothmagistrum empta	15	23⅓
8. rormagistri praecium	57	20
9. mercenariis diurnis rormagistri	63	2½
10. ad rormagistrum empta	48	36
11. vectoribus ciuitatis	108	8
12. carpentarii praecium	43	16
13. carpentarii familiae	161	31
14. ad carpentarium empta	90	21½
15. auena pro equis schrothmagistri et marstellae empta	85	26
16. fabro et serrifabro pro vario labore solutum	95	31
17. serrifabro	3	—
18. muratori cum familia	—	—
19. cementarii praecium	8	32
20. horreum laterum utrumque	58	6
21. argilla et arena ad laterificinam	32	8
22. sumptus in vectores ad laterificinam	19	5½
23. ligna ad laterificinam	66	42
24. horreum tegularum et tegularius	17	33½
25. ligna et argilla ad tegulariam	33	38½
26. aedificia civitatis communia	189	39½
27. pontalium onera	65	—

	mr.	gr.
28. viarum structura	364	3
29. funifici et currifici	7	1
30. debita antiqua persoluta	1335	26
31. fori et platearum mundatio	89	12
32. praetorii necessaria	889	47
33. prandium electionis consularis	299	31½
34. prandium dominorum lonherorum	—	—
35. custodibus portarum et turris praetorij	73	—
36. vigiliae nocturnae	108	16
37. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	173	12½
38. dona communia	334	38½
39. elemosina et pia opera	64	31
40. vinum dono datum	115	30
41. capitaneo praetorij	26	—
42. circkielmagistro	28	8
43. tibicini turris magnae	65	—
44. campanatori praetorii	16	12
45. lictoribus seu familiae praetorii	207	4
46. canicidae	4	—
47. census hospitalis s. Spiritus	46	12
48. officialium praetorii praemia	226	34
49. vestitura officialium praetorij	169	15
50. pecunia ad census nouos data	—	—
51. pro ciuitate empta	—	—
52. census sacerdotum et vitales	382	25
Summa omnium expensorum tocius anni 1571 facit	6483	25½

15. Ceny owsa nie można dociec, nigdzie bowiem nie podana ilość zakupionego owsa. Zdaje się jednak o ile z cyfr wykombinować można, że przed żniwami płacono po 16 i 20 gr. po żniwach po 10, 12 i 13 gr. za ćwiertnię trzechkorcową.

26. D. 22 Iulii muratoribus, qui reparabant paenam in campo muro extructam, et pro vario labore in praetorio mr. 2 gr. 7. — Solutum cuidam Silesitano a Pszczina pro duobus struibus roborum magnorum in necessitatem ciuitatis, tam ad curiam, ad thamam (apud hortum Mydliarky) et pontem magnum mr. 30.

30. Restituti sunt fl. 90 Petro Rindtfleisch ciui Wratislauiensi, idque ad intercessionem d. Rokossowsky theloneorum praefecti, ex mutuo et unamini consensu d. consulum ex florenis centum in auro Hung. quos anno proxime praeterito ab eodem Petro Rindtfleisch pro excessu illius contra emporium ciuitatis acceperant, facit mr. 56 gr. 12, — fr. IV post Penthecostes zwrócono Hieronimowi Bużeńskiemu podskarbiemu i żupnikowi fl. 300 na rachunek kapitału złożonego przez Pawła Czernego starostę Dobczyckiego, facit mr. 187 gr. 24, — pożyczone od Grzegorza Sznicera rajcy Krakowskiego na zakupno domu przy furcie św. Anny fl. 1000, zwrócono jego spadkobiercom, facit mr. 625.

32. Data est strena Martino Sczibor et Erasmo Galka famulis dictis panycze d. vicecapitanei gr. 40, — d. 12 Maij solutum Alberto Giliowicz pro una mensura siliginis et item altera mensura tritici accepti ab ipso ad pistandum panes propter probam, mr. 2 gr. 39, — d. 21 Iulii tibicinis, qui tibicinabant carpentariis apud patibulum laborantibus, gr. 24, — pictori a depingenda paena in campo gr. 30, — d. 22 Decembris canicidae ab extructione patibuli extra portam Nouam gr. 12 — fr. IV post dominicam Reminiscere iussu d. consulum cuidam Patricio Italo, qui carmina inclyto senatu Cracc. in faelicem aduentum mgfici d. Stanislai Barzi palatini Cracc. dedicauit, mr. 3 gr. 6, — pro nauiculis dictis sadzawicze in necessitatem stroze gr. 35, — fr. VI ante dncam Rogationum

iussu d. consulum cuidam Patricio Italo, qui dedicauit carmina inclito senatui Cracc. mr. 6 gr. 12, — pro 12 vlnis telae viridae ad firhank in fenestris superioris stubae gr. 33, — pro uno coreto pisae ad mensurandum coretos gr. 28, — fr. VI post f. s. Margarethae Petro sindico sprituali ad excommunicandum plebanum s. Annae gr. 30, — d. 19 Octobris a praeparatione medicamentorum propter pestem in usum cancellariae ciuitatis gr. 19, — fr. VI ante festum Simonis et Iudae aplorum iussu d. consulum czirkielmagistro pro emendis serraculis et wrzeciądze ad occludendum domos peste infectas, gr. 30, — solutum d. Simoni Crumpfelth pro 14 ulnis panni rubei kiru Clocen. pro comparanda opona ad currum cotczi, in quo uehebatur d. Miąnczynski notarius Warszouiam aliquot uicibus in necessitatibus reipublicae, singulae ulnae gr. 8, facit mr. 2 gr. 16, — solutum Ioanni Waxman pro 6 ulnis grisei adamasci et item pro sex ulnis brunatici adamasci sagittariis duabus uicibus ab ipso acceptis, singulae ulnae gr. 48, facit mr. 12; — do stróży rybnej zakupiono ryb, przeważnie karpi za mr. 200 gr. 42½.

33. Wojewodzińskie floreny liczone po gr. 54.

37. Koszta trzechkrotnej podróży Iana Miączyńskiego notaryjusza miejskiego do Warszawy, raz ze Stanisławem Barzym wojewodą Krakowskim, drugi raz w sprawie iurium caducorum, trzeci raz z Janem Waxmanem in negocio cupri cum mercatoribus Augustanis, oraz koszta posłów na sejmik Proszowski.

38. Dnca post Epiphaniarum Dni proxima spectabili ac mgnfco d. Stanislao Barzi de Blozen palatino ac gnali Cracc. etc. initio adepti muneris per s. mtem regiam suae spectabili magnificentiae collati, circa gratulationem atque prandium suae spectabili magnificenciae in praetorio exhibitum, sunt per d. consules suae spectabili magnificenciae donati tres scyphi argentei undique deaurati, duo quidem a d. Bartel Schembekowa empti, qui ponderabant, ut sequitur: N. 1 ponderabat argenti mr. 4 scot. 8, N. 2 ponderabat argenti mr. 4 scot. 6, facit in toto mr. 8 scot. 14, estque mr. quaelibet ab eadem d. Bartel Schembekowa empta fl. 14, pro quibus eidem in toto soluti sunt fl. 110 gr. 8½, nam eidem adhuc ciuitas remansit fl. 9 gr. 25½; tercius scyphus argenteus undique deauratus a Ioanne Waxman emptus est, qui ponderabat argenti mr. 5 scot. 10, estque mr. quaelibet ab eodem Ioanne Waxman empta fl. 14, pro quo scypho eidem soluti sunt fl. 75 gr. 25. Soluti itaque sunt pro 3 scyphis superius specificatis suaeque magnificenciae donatis fl. 186 gr. 2½, facit mr. 116 gr. 14½,‘— dano mu oprócz tego 100 flor. w złocie po gr. 54, czyni mr. 112 gr. 24, — feria IV post d. Ioannis Baptistae dano mu 100 talarów po gr. 33, czyni mr. 68 gr. 36, — Stanisławowi Tchorzewskiemu dworzaninowi wojewody Krak. dano 13 vlnas hatlasii per gr. 48, czyni mr. 13.

39. Między innemi kilkakrotne jałmużny studentom z Niemiec.

48. Andrzej Szarota notaryjuszem w miejsce Grota.

1572.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Ioachimus Krzizanowskj, Paulus Byrtultowsky.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem anni Dominj 1571	—	—
2. cellarium Swidnicense	12	—
3. pontalium exactio	867	23
4. vinorum prouentus ducillarii	1002	24
5. nigra signa	6	25
6. exacta debita	12	—
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	20	—
8. schrothgielth	223	8½
9. braxaturae cereuisiae, rorgielth	365	39

	mr.	gr.
10. aduocatia	30	—
11. a susceptione iuris ciuilis	16	23
12. pensa ciuitatis maior	70	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	50	—
14. villae ciuitatis Dąmbye	22	17
15. depositorium salis	28	3½
16. paenae pro excessibus acceptae	1	12
17. quarthczoll a panno	172	10½
18. conflatorium argenti, brengaden	31	12
19. exactio vigiliarum nocturnarum	41	31½
20. exactio canalium	45	—
21. venditio canalium, roborum, lapidum	38	4½
22. venditio cementi	—	—
23. venditio laterum	4	18
24. venditio tegularum	28	7½
25. a mercatoribus Augustanis	500	—
26. balnea ciuitatis: (Iudeorum, Cornutorum)	78	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
29. pannicidia ciuitatis propria	34	—
30. pannicidia, ex quibus soluitur census terragius	7	36
31. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
32. domus ciuitatis propriae	345	18
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	200	6
34. domus et areae ex censu terragio	102	19
35. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	49	28
36. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et in foro exstructis, collecti	458	37½
37. census ex schmetterhaus	95	16
38. census ex suburbio et domunculis etc.	24	28
39. stroza piscium	180	44
40. peccunia mutuo accepta	140	24
Summa omnium perceptorum totius 1572 anni	5435	47½

1. Pozostało mr. 250, lecz tylko w zaległościach, nic w gotówce.

4. Cały wpływ z czynszów tylko pochodzi, siana, owoców ani ryb nie sprzedano.

16. D. 5 Augusti perceptum a Maxula tabernatore paenae pro excessu illius, quod contra mandatum dominorum hominibus in ordine sedentibus propinauerat cereuisiam, fl. 2.

18. Stanislaus Fetter administrator.

23. Wypalono w 4 piecach 61400 cegieł, pozostało 2200, sprzedano 3500 po fl. 2, na użytek miasta powzięto 17000.

24. Wypalono dachówek okrągłych 500, pozostało 1400, sprzedano 1600 po gr. 6 za sto, na użytek miasta, mianowicie ad portam Sutorum et murum ciuitatis powzięto 300; dachówek szerokich wypalono 1500, pozostało 1450, sprzedano 1700 po fl. 3 gr. 15; dachówek posadzanych wypalono 8000, pozostało 4000, sprzedano 11230 po fl. 2.

40. Ianowi Bełzie za sukna dla urzędników miejskich pozostali rajcy winni mr. 123 gr. 36,

mianowicie: tria stamina panni Londinensi per fl. 44, septem stamina panni simplicis, qui Clocensis appellatur, per fl. 6, datae insuper sunt ulnae panni vterfein sagittariis quatuor d. proconsulis 20 per gr. 36.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis	34	14	—
2. ad Dąmbye	—	—	—
3. marstellae praetium	35	—	—
4. labores communes diurni, quos marstella conducit	100	30	9
5. ad marstellam empta	1	4	9
6. schrotmagistro cum familia	84	39	—
7. ad schrotmagistrum empta	18	13	—
8. rormagistri praetium	57	20	—
9. mercenariis diurnis rormagistri	76	29	9
10. ad rormagistrum empta	118	46	9
11. vectoribus ciuitatis	120	40	9
12. carpentarii praetium	52	—	—
13. carpentarii familiae, quae pro communi ciuitatis necessitate conducitur	136	39	9
14. ad carpentarium empta	153	18	9
15. auena pro equis schrothmagistri et marstellae empta	67	5	—
16. fabro et serrifabro pro vario labore solutum	55	2	9
17. muratori cum familia	—	—	—
18. ad cementariam et cementarij praetium	3	32	—
19. horreum laterum utrumque	23	1	9
20. argilla et arena ad laterificinam	14	41	—
21. ligna ad laterificinam	15	—	—
22. sumptus in vectores ac alia laterificinae necessaria	3	40	—
23. horreum tegularum et tegularius	7	26	9
24. argilla ad tegulariam	15	14	9
25. aedificia ciuitatis communia	133	28	6
26. viarum structura	88	20	—
27. pontalium onera	65	—	—
28. funifici	26	25	9
29. debita persoluta	443	9	9
30. fori et platearum purgatio	63	32	—
31. praetorij necessaria	724	40	15
32. prandium electionis dominorum	—	—	—
33. custodibus portarum et turris praetorij	73	—	—
34. vigiliae nocturnae	105	10	—
35. dominorum itinera, ciuitatis nuntii ac conuentus	820	8	9
36. dona communia	241	30	—
37. eleemosina et pia opera	53	12	—
38. vinum dono datum	122	29	—
39. capitaneo praetorij	26	—	—

	mr.	gr.	d.
40. circkelmagistro	28	8	—
41. tibicini turris magnae	65	—	—
42. campanatori praetorij	16	12	—
43. lictoribus seu familiae praetorij	207	—	—
44. canicidae	4	—	—
45. census hospitalis	65	—	—
46. officialium praetorij praemia	189	40	—
47. vestitura officialium	160	26	—
48. peccunia ad census nouos data	—	—	—
49. pro ciuitate empta	—	—	—
50. census sacerdotum et vitales	207	14	9
Summa omnium expositorum anni 1572	5132	47	12

25. Muratori a reparacione fornacis in balneo portae s. Annae gr. 21, — d. 6 Decbr. Warschawski mensatori pro fustibus ad tormenta bellica praeparatis, wiszeri dictis, mr. 3 gr. 6, — Ioanni Waxman pro 3 cent. cupri in usum ciuitatis proque necessitate ciuitatis, singuli centenarii per fl. 13 gr. 22½, facit mr. 25 gr. 37½, — d. 14 Octobris solutum Simoni Rotgieser pro formis ad tormenta bellica aenea mr. 2 gr. 12.

31. D. 5 Ianuarij dati sunt vespilionibus gr. 15, qui homines peste infectos, ex plateis sepeliebant (odtąd pobierają co tydzień po gr. 10, d. 12 kwietnia już tylko po gr. 8, d. 19 i 26 kwietnia tylko po gr. 6 i na tem koniec, snać zaraza w tym czasie ustała), — pro olla cereuisiae szeps dictae dominis gr. 5, — pro krościa ferreis ad tinctorem gr. 20, — solutum pro clepsidra horologistae ad turrim magnam gr. 6, — mensatori pro 4 formis ad lateres gr. 20, — d. 8 września zaczynają grabarze znowu pobierać tygodniówkę po 10 gr. aż do końca roku, — d. 30 Augusti vigilibus custodientibus homines in dominibus peste infectis, gr. 24, — fr. V ante festa Penthecostes solutum pro 4 libris rosae in zuccaro d. Sieniczki Warschouiam missae mr. 1 gr. 12, — fr. V ante festum s. Luciae ministeriali terrestri et nobilibus a protestatione violenciae atque necis per seruitores Nicolai Zebrzidowskj in domo Casparis Marzęczki perpetratae gr. 26, — fr. VI post festum s. Luciae solutum ad faces dnis pro festo Natalis Domini dari solitis, N. 26, singulis per gr. 38 data est parata pecunia loco facum, nam moniales, quae eiusmodi faces formabant, tempore hoc pestifero e uiuis sublatae sunt, facit mr. 20 gr. 28, — pro gladiolis scriptoriis (ad cancellariam) gr. 11, — pro mitridato, teriaca, morsellis, pillulis et pulueribus propter pestem in usum cancellariae praeparatis mr. 1 gr. 12.

32. Nulla dominorum praesidentum fuit electio et ob id nullum prandium fuit adornatum.

35. Wydatki posłów miasta na sejm Warszawski ante dncam Reminiscere i na sejmik partykularny Wiślicki pro festo s. Luciae.

36. Fr. IV ante f. s. Margarethe illustri ac mgfco dno Ioanni Firley de Dambrowicza pal. et capit. gnali Cracc. etc. tempore aduentus suae magnificentiae inicio adepti muneris per s. mtem regiam suae illustri magnificentiae collati, donati sunt 4 scyphi argentei undique deaurati, unus a spectabili d. Stanislao Czirus, alter a d. Danielo Chroberski, duo a d. Ioanne Szpiglier empti, qui ponderabant, ut sequitur: d. Czirus N. 1 ponderabat argenti mr. 5 scot. 1½, d. Danielis N. 2 ponderabat argenti mr. 6 scot. 7, N. 3 ponderabat argenti mr. — , N. 4 ponderabat argenti mr. — estque marca quaelibet empta fl. 14, facit mr. 212 gr. 18.

37. Fr. IV post dncam Oculi data est eleemosina captiuis, qui captiuabantur a Turcis, et a Venetis rursum libere dimissis mr. 1 gr. 12, — fr. IV pridie Ascensionis Domini data est eleemosina captiuis ad supplicium ituris, pro comparando prandio gr. 15.

1573.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: (niepodani).

	mr.	gr.	d.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1572	2	14	6
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	12	—	—
3. pontalium exactio	839	3	12
4. vinorum prouentus ducillarii, — nigra signa	1386	36	—
5. ternarii ducillarii	133	33	—
6. exacta debita	297	19	9
7. venditio faeni ex pratis ciuitatis	—	—	—
8. (currus potabilium) schrottgeltt	362	23	9
9. braxaturae cereuisiae, rorgelt	506	35	9
10. aduocatia: Stanislaus Gostinski	—	—	—
11. a susceptione iuris ciuilis	43	27	9
12. pensa ciuitatis maior	70	—	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	25	—	—
14. villae Dąmbye et Grzegorzki ciuitatis haereditariae	90	—	—
15. conflatorium argentj	—	—	—
16. depositorium salis	19	28	9
17. quartczoll a panno	231	10	9
18. paenae pro excessibus exactae	123	36	—
19. exactio vigiliarum nocturnarum	—	—	—
20. exactio canalium	84	42	9
21. venditio canalium, lapidum, roborum	57	43	9
22. venditio cementi	20	25	9
23. venditio laterum	41	36	—
24. venditio tegularum	7	21	—
25. a mercatoribus Augustanis	187	24	—
26. pecunia uaria percepta	89	45	9
27. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	78	—	—
28. pannitondia ciuitatis	68	—	—
29. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—	—
30. pannicidia ciuitatis propria	27	—	—
31. pannicidia, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	1	24	—
32. institae opulentae ciuitatis propriae	27	12	—
33. domus ciuitatis propriae	324	30	—
34. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	143	12	—
35. domus et areae ex censu terragio	48	35	—
36. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	3	36	—
37. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidiis, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et in foro constructis, collecti	541	46	—

	mr.	gr.	d.
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	143	33	—
39. census ex suburbio et domunculis	45	24	—
40. stroza piscium	324	27	6
41. peccunia mutuo accepta	562	12	1½
Summa omnium perceptorum anni D. 1573 facit	6945	34	7½

1. Pozostało właściwie po obrachunku z roku przeszłego mr. 302 gr. 47 den. 6, lecz z tego w gotowiźnie tylko mr. 2 gr. 14 den. 6, a reszta mr. 300 gr. 33 w zaległościach.

14. Villae vtraeque ciuitatis Dąmbye videlicet et Grzegorzky sunt locatae spectabili domino Stanislao Czirus seu Lanthman consuli Crac. ex censu mr. 90.

15. Dzierżawi Iózef Kezlyer z czynszu fl. 50 czyli mr. 31.

18. D. 7. Ianuarii exacta est paena ab Elia Cziszliag ciue et mercatore Wratislauiensi pro excessu per illum contra iura et priuilegia ciuitatis depositoriique eiusdem seu emporii in exercenda mercatura Lublini commisso, fl. 18, facit mr. 11 gr. 12, — d. 26 Marcij percepta est paena a Philippo Widner seruitore d. Daniel Haugk et Iohannis Langnauer Augustanorum propter transgressionem emporii Crac. contra privilegia vrbis huius, fl. 180, facit mr. 112 gr. 24.

19. Nullam huiusmodi exactionem vigiliarum ciues per totum et integrum annum persoluebant, nam ipsosmet tam interdiu, quam etiam noctu excubias agere ciuitatisque portas ac maenia custodire sub isto interregni tempore, morte et obitu serenissimi olim diui Sigismundi Augusti regis Poloniae etc. subsequuto, necesse erat.

22. Wypalono tylko jeden piec wapna, sprzedano 46 skrzyń przeważnie po gr. 20, kilka skrzyń także od 12 do 18 gr. na użytek miejski powzięto skrzyń 45.

23. Wypalono tylko jeden piec cegieł, to jest 14200, pozostało 40900, sprzedano 33400 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta powzięto 12900.

24. Dachówek wypalono 8820 (bez oznaczenia jakich), pozostało 2020, sprzedano 3550 po fl. 3 gr. 10.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis	26	47	—
2. ad Dambye	—	—	—
3. marstellae praecium	32	24	—
4. labores communes diurni, quos marstella conducit	143	10	9
5. ad marstellam empta	2	24	9
6. schrothmagistro cum familia	88	30	—
7. ad schrothmagistrum empta	15	10	9
8. rormagistri praecium	57	20	—
9. mercenariis diurnis rormagistri	90	24	—
10. ad rormagistrum empta	36	11	9
11. vectoribus ciuitatis	305	5	9
12. carpentarii praecium	52	—	—
13. carpentarij familiae	109	9	—
14. ad curiam carpentarij empta	38	—	—
15. auena pro equis schrothmagistri et marstellae empta	51	39	12
16. fabro et serrifabro	61	8	3
17. muratori cum familia	85	16	9
18. ad cementariam	24	5	—
19. horreum laterum, crematori laterum et laboratoribus	36	5	9

	mr.	gr.	d.
20. horreum tegularum	2	29	—
21. aedificia ciuitatis communia	47	16	3
22. pontalium onera	65	—	—
23. viarum structura	79	6	9
24. funifici	4	44	—
25. antiqua debita persoluta	937	28	3
26. fori et platearum mundatio	108	22	—
27. praetorij necessaria	1731	1	6
28. prandium electionis consularis	146	12	—
29. prandium dominorum lonherorum	—	—	—
30. custodibus portarum et turris praetorij	73	—	—
31. vigiliae nocturnae	36	28	—
32. dominorum itinera, conuentus ciuitatisque nunctij	376	12	—
33. dona communia	343	36	4½
34. elemosina et pia opera	50	41	9
35. vinum dono datum	266	29	—
36. capitaneo praetorij	26	—	—
37. czirkielmagistro	28	8	—
38. tibicinibus turris magnae	65	—	—
39. campanatori praetorij	17	6	—
40. familiae praetorij	196	32	—
41. canicidae	—	—	—
42. census hospitalis s. Spiritus	65	—	—
43. officialium praetorii praemia	228	28	—
44. vestitura officialium	120	37	—
45. pro ciuitate empta	—	—	—
46. census sacerdotum et vitales	495	46	—
47. pecunia ad census nouos data	—	—	—
48. relicta in paratis	248	5	6
Summa omnium expositorum cum relictis paratis pecuniis a. D. 1573 facit	6974	34	7½

11. Vectori, czo karował drzewo z wapienycze starzy y drzewo na most zwierzinieczky na oprawę, — od karowania dwu płczykow na drogę do mlina kutliowskiego, — vectori vehenti ad pontes na Prądnik robora, dilinj mosczyni vocata, — od karowania dwu pltow y puł izbia drzewa, — od wozenia chrostu vectori ad uiam v czegielni pod Dambiem, — vectoribus, czo drogę nawozyli v kamiennej karczmj v mosthu, — vectori, czo karował drzewo yzdebne y droznyky do pyłi y tarczicze wozil ad lupanar.

15. Owies płacono przed żniwami po 14, 13, 12, 13, 15 gr. po żniwach po gr. 16 za ćwiertnię trzechkorcową.

18. Od spuszczenia y plczenia wapiennicze starey do drugiey wapiennicze ante portam Nouam.

21. Między innemi naprawa baszty za szpitalem św. Ducha: rustico contundenti colorem ad tincturam turris, — Paulo muratori pro aceto et oleo ad farbam seu colorem.

23. Ludziom, czo groblią toczą, drogę naprawuyą na Prandniku, wdlosz 60 a w szerz siedm lokczi.

26. Między innemi spłacono Hieronimowi Bużeńskiemu podskarbiemu kapitał fl. 600, złożony niegdyś przez Stanisława Czernego z Witowic starostę Dobczyckiego.

27. Za pultora płczyka, w nym syedm pletnycz ss szczepem drzewa sosnowego, mr. 5 gr. 15, — od spuszczenia pltu ossykowego do wapiennicze y od pulyzbia jodlowego spuszczenia gr. 40, —

pro tribus serraculis do szlyakow ad portam castrensem, Nouam et s. Nicolaj gr. 20, — za dwa plti ss sczepem, 130 drzewa z obłożonim szczepem mr. 25, — d. 23 Maij Mathiae Kropydło tabernatori pro achtualibus sex cereuisiae per gr. 27, et a portatione gr. 6, et pro uasis, quae concremarunt uigiles tempore triumphi de electione noui regis, gr. 36, facit mr. 4 gr. 12, — Iohanni Lithwinek a depictione insigniorum ciuilium in vexillo ciuili et deauratione eorundem mr. 1 gr. 12, — ministeriali Chudzynsky a protestacione contra d. vicecapitaneum occasione Mathiae Bick peditis castrensis in praetorio carceribus mancipati ob percussionem meretricum in lupanari, gr. 3, — d. 10 Iunij a protestatione occasione Hyeronimi Canauese Itali ob non susceptionem iuris ciuilis in praetorio detenti, contra d. vicecapitaneum gr. 3, — pro stuba roborum ss szczepem 100 roboribus mr. 10, — za płczyk ss szczepem mr. 5, — za gwozdzie łatne do kasztowanya v Rudawi gr. 1, — d. 5 Decembris Iohanni Lithwinek pictori a depictione aquillae ad arcum triumphalem gr. 6, — 18 Decbris pro 100 vlnis telae, ulna per gr. 1 den. 12, Litfinek pictori ad picturam arcus triumphalis mr. 3 gr. 22 den. 12, — d. Stanislao Czirus consuli Cracc. pro 7 ciphis argenteis deauratis, ponderantibus mr. 55 scot. 15½ argenti, quaelibet mr. fl. 11, facit fl. 612 gr. 3½ pro dono s. m. r. facit mr. 382 gr. 27 den. 9, — torneatori Alberto za baliaszi ad arcum triumphalem ad rationem mr. 1 gr. 12.

28. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 54, wojewodzie miasto obiadu dano fl. 100 w złocie.

32. Wydatki posłów miejskich na sejm elekcyjny Warszawski.

33. Dano wojewodzie Krakowskiemu Firlejowi ex parte Iosephi Kezlieri mr. 93 gr. 36, — temuż pro conuentu generali coronationis noui regis Henrici Walesii mr. 62 gr. 24, — Krasińskiemu biskupowi Krakowskiemu puhar srebrny wyzłacany wagi mr. 7 szk. 1 za mr. 61 gr. 29, — kanclerzowi dzban srebrny wagi mr. 6, za mr. 40 gr. 11 den. 4½.

34. Basil Cassa de Kanyow ex Turcarum tyrannide et captiuitate liberato gr. 15, — nobili Gregorio Wroczinsky ex Moschouitica tyrannide liberato, eleemossinae gr. 30, — eleemosinae Dunaieczky ex arce datae, qui nimium adeo a tortoribus dilaceratus est, chyrurgis Martino et Iohanni Kuligk, medicamentis eundem prospicientibus, datum mr. 1 gr. 42.

43. Dr. Ian Miączyński i Andrzej Szarota notaryjuszami miasta.

1574.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: (niepodani).

	mr.	gr.	d.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1573	242	39	9
2. cellarium Swidnicense	12	—	—
3. pontalium exactio	1008	46	12
4. vinorum prouentus ducillarij	966	23	—
5. nigra signa	27	9	—
6. exacta debita	148	1	—
7. venditio faeni	—	—	—
8. (currus potabilium) schrothgelth	301	12	—
9. braxaturae cereuisiae, rorgelth	592	9	9
10. aduocatia: (Stanislaus Gostinski)	30	—	—
11. a susceptione iuris ciuilis	61	20	—
12. pensa ciuitatis maior	70	—	—
13. pensa ciuitatis minor	50	—	—
14. villae ciuitatis Dąmbye et Grzegorzky	—	—	—
15. depositorium salis	15	38	—

	mr.	gr.	d.
16. paenae pro excessibus exactae	18	31	—
17. quartczoll a panno	237	12	12
18. conflatorium argenti seu brengaden	16	12	—
19. exactio vigiliarum nocturnarum	81	46	9
20. exactio canalium	87	37	—
21. venditio canalium, lapidum, roborum	41	18	—
22. venditio cementi	24	—	—
23. venditio laterum	2	36	—
24. venditio tegularum	20	46	9
25. a mercatoribus Augustanis	500	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	79	—	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—	—
28. pannicidia ciuitatis propria	27	—	—
29. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	—	—	—
30. institae opulentae ciuitatis propriae	25	36	—
31. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—	—
32. domus ciuitatis propriae	317	16	—
33. serra ciuitatis in curia carpentarij	14	3	—
34. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	172	—	—
35. domus et areae, censum soluentes terragium	57	36	—
36. census terragius ex hortis, pratis, pascuis et pasturis	2	36	—
37. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidiis, in schmetherhaus ac circumquaque seu omni parte praetorii et fori constructis, collecti	570	29	6
38. census ciuitatis ex schmeterhausz	157	40	—
39. census ex suburbio et domunculis	1	31	—
40. stroza piscium	293	6	—
41. peccunia mutuo accepta	618	36	—
Summa omnium perceptorum tocius anni facit	6982	16	9

1. Po zrobionym obrachunku pozostało właściwie w gotowiznie mr. 219 gr. 5 den. 8, jak świadczy oryginalna zapiska na rachunkach zeszłorocznych.

16. Paena ab Andrea Frosch Opauiensi eo, quod depositorium Cracc. violauerat, extra nundinas exteris mercatoribus non incolis Cracc. falcastra vendendo, aur. 10, facit mr. 11 gr. 12, — a Stanislao Drab de Brzezek reuenditore eo, quod hic mansit ab annis 20 carens iure ciuitatis, utebatur commodis ciuium aliorum more, mr. 1 gr. 12, — a propolis vinorum ob falsitatem quartarum mr. 3 gr. 36.

22. W tym roku nie wypalano wapna, sprzedano tylko z dawniejszego skrzyń 62½ po gr. 20 i po gr. 17, na użytek miasta powzięto skrzyń 25.

23. Wypalono cegieł w dwóch piecach 36300, sprzedano 2200 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta powzięto 13300, mianowicie: ad balneum s. Annae 600, ad turrim retro s. Spiritum 500, ad domum ciuitatis Podelwie dictum 7000, ad subterraneum canale alias flutrinj sub arce Cracc. 1000, ad turrim iterum retro s. Spiritum et flutrina noua in marstella ciuili 4000, postremo na szliossi ad reparandam fornacem latericiam 200.

24. Wypalono dwa piece dachówek szerokich większych alias possaczky 17100, sprzedano 4950 po fl. 5 za tysiąc, quia lignorum decimale caro praecio emebatur eo anno propter futuram regis noui coronationem; tegularum quoque minorum quadrangularium alias dachowky plaskyey wypalono 1700, sprzedano 1000 po fl. 4, powzięto na użytek miejski 50; tegulae rotundae alias mnyszky wypalono 2000, sprzedano 1500 po fl. 2.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis	29	34	—
2. ad Dambye	—	—	—
3. marstellae praecium	45	24	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	149	41	—
5. ad marstellam empta	4	42	3
6. schrothmagistro cum familia	94	6	—
7. ad schrothmagistrum empta	41	8	—
8. rormagistri praecium	57	20	—
9. mercenariis diurnis rormagistri	93	6	—
10. ad rormagistrum empta	76	18	—
11. vectoribus ciuitatis	298	9	—
12. carpentarii praecium	52	—	—
13. carpentarii familiae	163	30	—
14. ad curiam carpentarij empta	174	33	3
15. auena equis ad schrotmagistrum empta et aliis vectoribus data	65	36	—
16. fabro et serrifabro pro vario labore solutio	64	35	—
17. muratoribus solutio	65	20	9
18. cementarij praecium annuum	8	32	—
19. cementi crematio	8	35	—
20. sumptus in cementariam	—	17	—
21. horreum laterum utrumque	2	30	—
22. argilla et arena ad laterificinam	—	—	—
23. ligna ad laterificinam	—	—	—
24. sumptus in vectores ac alia laterificinae necessaria	3	40	—
25. horreum tegularum et tegularius	22	12	9
26. ligna et argilla ad tegulariam	13	36	9
27. aedificia ciuitatis communia	169	17	12
28. tormenta bellica	15	24	9
29. pontalium onera	65	—	—
30. viarum restauratio	115	17	—
31. funifici	12	44	—
32. antiqua debita persoluta	339	6	—
33. fori, platearum et domorum ciuilium mundatio	80	33	—
34. praetorij necessaria	905	39	12
35. prandium consulare	313	33	3
36. prandium dominorum lonherorum	—	—	—
37. custodibus portarum et turris praetorij	83	40	—
38. vigiliae nocturnae	132	32	—
39. dominorum itinera et ciuitatis nuntij ac conuentus	138	10	—
40. dona communia	1558	15	9
41. elemosina et pia opera	54	14	9
42. vinum dono datum	96	16	—
43. capitaneo praetorij	26	—	—

	mr.	gr.	d.
44. circkelmagistro	28	8	—
45. tibicini turris magnae	65	—	—
46. tibias inflantibus	63	36	—
47. campanatori praetorij	17	6	—
48. lictoribus seu famulis praetorij	203	22	—
49. canicidae	4	—	—
50. census hospitalis s. Spiritus	84	18	—
51. officialium praetorij praemia	282	46	—
52. vestitura officialium	56	34	—
53. pecunia ad census nouos data	—	—	—
54. pro ciuitate empta	—	—	—
55. census sacerdotum et vitales	542	35	12
Summa omnium expositorum tocius a. 1574 facit	7000	24	9

15. Płacono owies przed żniwami po gr. 20, 22, 25, 27, 28 i 24 za ćwiertnię trzechkorcową (metreta), od żniw po gr. 15, 20, 17, 18.

27. D. 9 Ianuarii pictoribus pingentibus spheram seu arcum triumphalem mr. 6, — 20 Februarii torneatori pro puppis seu maniolis ad arcum triumphalem gr. 5, — pictori Lithwynek pingenti arcum triumphalem mr. 3 gr. 6, — Hyeronimo Kanauezo Italo pro ornamentis ad fenestras in hyppocausto paruo praetorii notariorum lapideis mr. 2 gr. 24, — za pozłotkę Paulo Italo ad arcum triumphalem gr. 18.

34. D. 13 Februarii d. consulibus pro sex pileis załobnich ad funus regium gr. 24, — pro 3 funalibus pictoribus noctu ad portam pingentibus, gr. 24, — d. Vrbankowycz restam ad arcum triumphalem mr. 1 gr. 18, — pro 22 tunnis seu vasculis pice infectis seu imbutis alias smolianek ad cantandum „Te Deum laudamus“ triumphalem, gr. 33, — rusticis a portatione vmbeculae seu velum, sub quo mtas regia vrbem ingressa est, gr. 6, — Iacobo Szwaicer aurifici ad inaurandum vas argenteum wanna dictum, regi in solio ante praetorium per d. consules donati, ad rationem dati mr. 43 gr. 36, — d. 27 Februarii pro zona serricea empta ad colligandas claues argento pictas, in solio regi redditas a senatu ciuitatis, gr. 12, — pro ligaculis alias wstęgy ad velum praefatum gr. 4, — 27 Martii cantori ad b. M. v. votiuum sacrum et Te Deum laudamus modulanti seu cantanti die coronationis s. m. regiae, pro achtuali cereuisiae gr. 34, — d. 3 Aprilis pro indusio Gallo in quatuor partes dissecto, qui haerum suum fidicinem regium trucidauerat ob pecuniam, gr. 11 den. 9, — pro torba maiore et minore ad ferendum priuilegia et munimenta ad iudicia regia in arcem gr. 32, — pro olla vini malmatici adhuc 18 Iunii propinati mgfco d. palatino Cracc. dum nolebat constitutiones rerum uenalium facere et rationem ex hospitalibus exigere, item pro simillis ad idem datis, gr. 44, — pro clauis carpentario ad turriculam seu altanam uel samborza penes hyppocaustum notariorum gr. 17 den. 9, — 11 Septbris pro candelis cereis 12 sub tempus discessus regii in Gallias, apud d. Alantsee acceptis 19 Iunii, gr. 12, — d. 25 Septbris sagittariis pro 2 vlnis vterfini apud d. Christopherum Romer acceptis, ex maioribus bombardis alias hakownicz iaculantibus ad Aethiopem, mr. 1 gr. 32, — pro oleo ad tingendam turriculam cum rubeo colore circa hyppocaustum notariorum gr. 12, — d. 23 Octobris pro 5 indusijs maleficis decolatis ob uiolatam domum ecclesiae reformatorum, gr. 30, — d. 20 Novbris ab equo conducto sagittario Andreae Czechowycz proficiscenti cum literis ad mgfcum d. palatinum Cracc. occasione violatae domus Brog gr. 40, — a reparatione 3 tympanarum Helueticarum alias Szwaiczarskich bębnow ad aduentum regium mr. 1 gr. 12, — pro 2 coretis pomorum recentium ad exornandam syluulam comparatam pro eodem aduentu, gr. 30, — pro 500 clauiculis alias czwieczkow ad exornandam turrim super arcum triumphalem construendam, gr. 10, — d. 27 Martii ministeriali a proclamatione monetae Lithuanicae, ut passim ab omnibus capiatur, gr. 3, — pro libro polonico constitucionum gr. 30, — pro libelli Iuris Culmensis per d. Myączińsky doctorem empto et a compactione gr. 12, — Stanislao Drezner pro vasis ligneis sex puldrelynkow per gr. 8 in szmeterhaus ad aquam implendam, mr. 1, — d. 17 Septbris d. Christophero Romer pro 6 vlnis uterfini panni, per gr. 40 ulna, sagittariis ad clypeum collimantibus ex bombardis manuariis alias hakownycz mr. 5, — d. 12 Octobris Iohanni Czwykła ministeriali cum nobilibus bina uice in praetorio existentibus, occasione faciendarum protestationum de motu populari seu tumultu apud ecclesiam

reformatam alias Zbor dictam, gr. 16, — 23 Octobris ad gentaculum d. deputatis circa inquisitionem per quaestiones seu torturas pro media olla vini malmatici et albo pane gr. 18, — d. 26 Octobris czirkielmagistro antiquo instructionem danti nouo circa decolationem quinque personarum, pro eodem gr. 12, — 27 Octobris ministeriali circa bedellum astanti, dum edicta senatus de Zbor proclamarentur seu publicarentur, gr. 10, — horologistae ad rationem laboris, qui pro rota lignea ferream fabricauit in turri magna templi b. M. virginis, mr. 6 gr. 12, — d. 6 Novbris Lazaro thypographo pro libro statutorum Herborti latino mr. 1 gr. 27, — pro melle arundinis alias czukier liodowaty d. proconsuli aliquot diebus, gr. 3, — d. 2 Decbris a proclamatione seu publicatione edictorum pacis publicae et ex sclopetis seu bombardis non eiaculatione, a mgfco d. palatino Cracc. sancitorum, gr. 8, — nobili d. Sebestiano de Monte Lupi pro $1\frac{1}{4}$ vlna (vt eius notarii asserebant, verum non reperti tantum una ulna quarta una) dupelkytayky rubeae, qua claues portarum in disco stanneo inargentatae tempore homagii in solio ante praetorium impensis mgfci d. magni procuratoris arcis Cracc. extructo, s. m. r. hesterna die in basilica arcis coronato, feria II Carnispriuii per d. consules praestiti, contegebantur, mr. 1 gr. 42.

35. Hoc peractum est d. 18 Ianuarii — idem d. palatinus (Iohannes Firliey de Dąmbrowycza) magno cum comitatu tam spiritualium, quam secularium personarum, dignitariorum et officialium huius terrae cum magna iactura et detrimento reipublicae ciuitatis huius exceptus est. Wydano na ten obiad mr. 279 gr. 45. — Wojewodzińskie floreny liczone po gr. 54.

39. Wydatki na sejm koronacyjny i sejmik proszowski.

40. Feria II postridie dominicae Quinquagesimae traditis clauibus portarum in manus regis in throno et rursum iubente rege per marschalcum regni supremum senatu redditis et administratione vrbis graciose concessa, praestito homagio obedientiae seu iuramento a senatu vrbis in solio ante praetorium, sumptibus regis, administrante id mgfco d. procuratore arcis Cracc. extructo, Henrico Valesio regi die hesterna in basilica seu templo arcis Cracc. nouo coronato, dono sunt datae: inprimis paterae seu scyphi argenti inaurati alias kubkj ss credenczy N. 7, ponderabant mr. — , quaelibet mr. constabat fl. 11, — deinde orbes inaurati 24, ponderabant mr. 53 scot. $22\frac{1}{2}$, singula mr. aestimata fl. 11, — postremum vas in modum caldearis seu lebetis confectum, ingens, in certis locis inauratum, alias wanna srebrna złoczista, ponderabat mr. 135 argenti, singula fl. 9 gr. $7\frac{1}{2}$. Empta sunt praemissa omnia apud nobilem d. Sebestianum de Monte Lupi fl. 1827 gr. 2 den. 9, facit mr. 1141 gr. 44 den 9; — fr. II post dncam Exaudi dano Zborowskiemu wojewodzie krakowskiemu trzy kubki srebrne złociste wagi mr. 24 szk. 11 za fl. 342 gr. 12 den. 9, czyli mr. 214 den 9, — podkanclerzemu Wolskiemu kubek srebrny złocisty wagi mr. 3 szk. $20\frac{1}{2}$ za mr. 31 gr. 15, — toż Andrzejowi Opalińskiemu kubek srebrny za mr. 40 gr. 30.

41. Magistro Iohanni Hunaeo poetae morbo laboranti gr. 30.

51. Iakub Gumowski i Andrzej Szarota notaryjuszami miasta.

1575.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Daniel Chroberski, Sigismundus Gutteter seu in locum illius a senatu suffectus Christopherus Römer.

	mr.	gr.	d.
1. (Relicta in pecunijs paratis post rationem a. 1574)	—	—	—
2. cellarium Swidnicense	12	—	—
3. pontalium exactio	1038	41	—
4. vinorum prouentus ducillarii	1114	18	12
5. nigra signa	47	10	—
6. exacta debita	—	—	—
7. venditio faeni	—	—	—
8. (currus potabilium) schrotgelth	357	46	—

	mr.	gr.	d.
9. braxaturae cereuisiae, rorgelth	517	25	6
10. aduocatia: (Stanislaus Gostinsky)	30	—	—
11. a susceptione iuris ciuilis	148	12	—
12. pensa ciuitatis maior	70	—	—
13. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	50	—	—
14. villae ciuitatis Dąmbye	—	—	—
15. conflatorium argenti, brengadem	31	12	—
16. depositorium salis	18	36	—
17. quartczoll a panno	217	40	15
18. poenae pro excessibus	1	12	—
19. exactio vigiliae nocturnae	45	27	—
20. exactio canalium	86	20	—
21. venditio canalium, lapidum, roborum	51	9	—
22. venditio cementi	4	18	—
23. venditio laterum	13	38	—
24. venditio tegularum	15	24	—
25. a mercatoribus Augustanis	531	12	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	79	—	—
27. pannitondia ciuitatis	68	—	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—	—
29. pannicidia ciuitatis propria	23	24	—
30. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	—	—	—
31. institae opulentae ciuitatis propriae	27	12	—
32. domus ciuitatis propriae	308	21	—
33. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	152	15	—
34. domus et areae, soluentes censum terragium	40	12	—
35. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	—	16	—
36. census terragius ex diuersis locis	4	—	—
37. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidiis, in smeterhauss ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	580	22	3
38. census ex smeterhaus	155	24	—
39. census ex suburbio et domunculis	1	15	—
40. stroza piscium	242	30	6
(Summa omnium perceptorum anni 1575	6124	17	6)

1. Nie pozostało nic, owszem okazał się niedobór mr. 30 gr. 20 den. 15.

14. Puszczone te wsie w dzierżawę Erazmowi Czeczotce Tłokińskiemu za czynszem rocznym mr. 90.

15. Trzyma w dzierżawie Ian Heidebrecher seu Decanus, złotnik.

18. Sebastianus Bembenek propter ceruisiae propinationem in multam noctem mulctatus.

22. Wypalono tylko jeden piec wapna w starej wapiennicy, z czego sprzedano skrzyń 12 po 17 i 20 gr. pro ciuitatis autem aedificiis, quae erant eo tempore multa penes portam Istulanam et alibi, conuersae sunt cistae 41, ad reparandam testudinem in porta s. Nicolai, item ad domum Podelwie data cista vna.

23. Wypalono w trzech piecach cegieł 59700, pozostało 20800, sprzedano 10200 po fl. 2 i fl. 2 gr. , na użytek miejski wzięto 13100; zendrówek sprzedano 450 za gr. 30.

24. Wypalono dachówek szerokich większych czyli posadzki 8000, pozostało 12150, sprzedano

1000 po fl. 4, 1000 po fl. 2, 5200 po fl. 2 gr. 12, Sebastyjanowi Montelupiemu pożyczono 10000, innym osobom 900, Bernardynom seu fratribus Minoribus de obseruantia darowano 400, do domu Podelwie wzięto 1000; dachówki płaskiej (tegularum minorum quadrangularium) wypalono 1000, pozostało 650, sprzedano 1300 po fl. 4 za tysiąc; dachówki okrągłej czyli zwyczajnej wypalono 1700, sprzedano 500 za mr. 1, na użytek miasta powzięto 950 ad murum portae Istulanae.

25. Z wykazanej tu kwoty zapłacił mr. 31 gr. 12 Nikiel von der Lynde consul Gedanensis ad rationem aeris seu cupri fluuijs tam Dunayecz de Sądecz, quam Vistula Gedanum demissi, ratione concessionis transgressionis depositorij Craccouiensis.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis	32	6	—
2. ad Dambie	—	—	—
3. marstellae precium	45	24	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	204	22	—
5. ad marstellam empta	2	6	—
6. schrotmagistro cum familia	82	27	—
7. ad schrotmagistrum empta	17	47	9
8. rormagistri precium	57	20	—
9. mercenariis diurnis rormagistri	113	18	—
10. ad rormagistrum empta	31	30	—
11. vectoribus ciuitatis	346	27	9
12. carpentarii premium	52	—	—
13. carpentarii familia	171	4	—
14. ad curiam carpentarii empta	113	11	9
15. auena pro equis szrotmagistri et marstellae empta	60	34	9
16. fabro et serrifabro pro vario labore solutum	85	30	—
17. muratori cum familia solutio	88	10	9
18. cementarii precium	8	32	—
19. cementi crematio	142	10	—
20. horreum laterum utrumque	18	40	—
21. argilla et arena ad laterificinam	10	31	—
22. ligna et sumptus alii ad laterificinam	81	40	—
23. horreum tegularum et tegularius	16	—	—
24. ligna et argilla ad tegulariam	35	—	—
25. aedificia ciuitatis communia	364	10	3
26. tormenta bellica	—	6	—
27. pontalium onera	65	—	—
28. viarum structura	272	39	—
29. funifici	26	26	—
30. antiqua debita persoluta	896	2	—
31. fori et platearum mundatio	87	46	9
32. praetorii necessaria	898	11	—
33. prandium consulare	—	—	—
34. prandium dominorum lonherorum	—	—	—
35. custodibus portarum et turris praetorij	83	40	—
36. vigiliae nocturnae	316	14	—

	mr.	gr.	d.
37. dominorum itinera, ciuitatis nunctij ac conventus . . .	600	27	3
38. dona communia	28	35	—
39. elemosina et pia opera	47	32	9
40. vinum dono datum	144	34	—
41. capitaneo praetorii	30	4	—
42. circkelmagistro cum tibicini turris magnae	93	8	—
43. familiae praetorii	39	—	—
44. campanatori praetorii	17	16	—
45. lictoribus seu famulis praetorii	202	22	—
46. canicidae	4	—	—
47. census hospitalis s. Spiritus	97	24	—
48. officialium praetorij praemia	219	42	—
49. vestitura officialium	185	20	—
50. pro ciuitate empta	—	—	—
51. census sacerdotum et vitales	468	11	12
(Summa omnium expositorum totius anni 1575	7007	30	9)

7. Pro pertica alias diszel gr. 4, — pro 5 falangis alias drągow do lyther gr. 15, — pro cingulo ad epiphium alias poprąg gr. 6, — pro 2 collaribus alias naszyiniki gr. 15, — za oss zadnyą y z naszadem gr. 7, — pro ferreo pectine alias grzeblo gr. 4 den. 9, — letra nowa y drąg ze 2 smiglioma gr. 12, — za skorę do kunstu na ladrowanye gr. 36, — za 3 dzwona y za spiczę gr. 5, — za 3 smiglie, za kłoniczę ad currum laboratilem gr. 4 den. 9, — od sprawiania konia zambrzą gr. 1.

11. Arbores carpentario ad pontem magnum pro reparandis custodijs pontis alias strozncyc, — 15 Octobris vectori, qui machinas bellicas in certa loca deducebat tempore tumultus et trepidationis ortae occasione excursionis a Tartaris in terras Podoliae factae, qui iam Craccouiam ferme aduentare exustis Zabno et Brzezek oppidis, falso ferebantur, — 23 Decembris vectori per dies 5 ducenti unam congeriem magnam lignorum ad praetorium, item carpentario ad Grzegorzky kaffar, babę alias arietem, funes, robora subtus kaffar, item asseres alias dyline ad magnum pontem et reducenti tormenta bellica ad czeykhaus ex pannicidijs et ex portis ad conspiciendum arteliam vrbis per mgfcum d. pallatinum et capit. Cracc. et ligna ad praetorium ad excitandum ignem sub matutinis Natalis Domini.

15. Płacono owies za ćwiertnię trzechkorcową po gr. 17, 16, 18, 20, 23, 24, przed żniwami, po żniwach po gr. 19 i 20.

25. Felici pictori ab inductione rubeo colore 4 cratarum apud paruum hippocaustum, gr. 30, — pro campanula ad horologium minus in templo b. M. virginis mr. 1 gr. 33.

26. Vincentius bombardarius civitatis.

32. Ab equo conducto, in quo Ioannes Strabell profectus est ad Opatowiecz ex parte cupri Nikloss von der Lynde Gedanensis zahamowacz et sagitarius cum litteris senatus ad mgfcum d. palatinum Siradiensem ad villam Izdebnik mr. 1 gr. 12, — d. 10 Decembris tympana aerea magna pulsanti in turri magna templi b. M. virginis Conceptionis Mariae, faciendi probam populi vocandi ad arma, vt appareat, quam sit ad defendendam vrbem paratus, gr. 8, — item alteri similiter facienti in turri praetorij gr. 5, — item tribus tympana Heluetica alias Sweyczerskie similiter eadem die pulsantibus gr. 6, — sabbato post festum Purific. Mariae Martino Syennik iussu d. proconsulis d. Erasmi Czeczotka pro uersione partis libri de aedificijs e Germanico in Polonicum, Donati vocati, mr. 1 gr. 12, — captiuis 2 ob domum violatam Zbor dictam liberatis ex compedibus, dati gr. 12, — fr. IV vigilia Concep. Mariae, hoc est d. 7 Decbris solutum est pannum varium, vt infra sequitur, a spectabili d. Christoffero Romer consuli Cracc. ad varia praetorij necessaria acceptum in anno praesenti 1575: d. 18 Iunij gallum collineantibus seu ad eum ex balistis iaculantibus, vlnae 4 vterfini, singula gr. 40, sagittarijs de more datae, facit fl. 5 gr. 10, item 28 Iunij pro 4 vlnis vterfini similiter per gr. 40, atque hic pannus datus sagittarijs, dum scutum collinearent seu ad scutum sclopetos disploderent, item capite seu collo puniendis captiuis ad cappas panni nigri simplicis accepti ab eodem vlnas $16^{3}/_{4}$ per gr. $5^{1}/_{2}$, facit fl. 3 gr. 2 den. 9, item eisdem sagittarijs die 3 Novbris, dum ex bombardis maioribus hakownycze dictis, ad scutum globis eiacularent, similiter acceptis precio vt supra fl. 8, — fr.

V die Concept. Mariae nunctio certo pro viatico Warszowiam cum literis dominorum, quibus dabant legationem ad dominos legatos ciuitatis huius ibidem existentes, vt certiores facerent senatum regni de proba facta in ciuitate, quam sint parati et armati ciues erga hostem, quod absit, futurum, ne senatus regni aliter hoc intelligat vel quispiam sinistre interpretetur, hoc est aut tumultum aliquem aut motum qualemcunque civium in vrbe factum esse, taleros antiquos deccm per gr. 35, facit mr. 7 gr. 14.

36. Między innemi custodes litoris, qui dant operam, ne lutum extra ciuitatem alibi deponatur, quam apud thamam retro hospitale s. Sebastiani et Rochi.

37. Ad conuentum Prosowiciensem pro feria IV post Conductum Paschae celebrandum, — nunctijs ciuitatis ad conuentum electionis noui regis Stenziciam profecturis, — fr. II ante Heduigis duobus exploratoribus profecturis exploratum duabus vijs Leopolim et Lublinum ad inquirendum de Tartaris in terras Podoliae ac Voliniae sese raptim effundentibus et illas vastantibus, pro viatico, — nuncijs ad conuentum particularem Prosowicensem pro fr. II ante Simonis et Iudae celebrandum missis, — nuntijs ad comitia Warszauiensia electionis noui regis pro 7 Novembris indicta, a ciuitate Cracc. profecturis, — nuntijs ad conuentum Proszouicensem pro vltima Decembris celebrandum, a ciuitate Cracc. missis.

39. Agneti pictrici, cui maritum studiosi Cracc. interemerunt adhuc in anno 1570, iussu dominorum eleemosina data mr. 1 gr. 12, — nobili Maenolo, ritus graeci Cartusiano gr. 35.

47. Iakub Gumowski i Andrzej Szarota notaryjuszami miasta.

1576.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Daniel Chrobersky et Sigismundus Gutteter seu in locum illius a senatu suffectus Christophorus Römer.

	mr.	gr.	d.
1. Relicta in pecunijs paratis post rationem a. 1575 . . .	—	—	—
2. cellarium Swidnicense	12	—	—
3. pontalium exactio	823	36	—
4. vinorum prouentus ducillarii	1403	23	—
5. exacta debita	53	—	—
6. (currus potabilium) schrotgelth	351	46	—
7. nigra signa	22	42	—
8. braxaturae cereuisiae, rorgielth	530	26	12
9. aduocatia: Stanislaus Gostinsky	30	—	—
10. a susceptione iuris ciuilis	35	—	—
11. pensa ciuitatis maior	53	36	—
12. pensa ciuitatis minor	50	—	—
13. villae ciuitatis Dąmbye et Grzegorzki	90	—	—
14. conflatorium argenti seu brengaden	31	12	—
15. depositorium salis	18	33	—
16. quartczoll a panno	158	19	—
17. paenae pro excessibus exactae	3	11	—
18. exactio vigiliae nocturnae	54	9	9
19. exactio canalium	90	5	—
20. venditio canalium, lapidum et roborum	21	19	—
21. venditio cementi	4	21	—
22. venditio laterum	5	17	—

	mr.	gr.	d.
23. venditio tegularum	13	38	—
24. a mercatoribus Augustanis	375	—	—
25. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—	—
26. pannitondia ciuitatis	68	—	—
27. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	28	—	—
28. pannicidia ciuitatis propria	27	—	—
29. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	—	—	—
30. institae opulentae ciuitatis propriae	25	12	—
31. domus ciuitatis propriae	320	6	—
32. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	158	2	—
33. domus et areae census soluentes terragium	64	12	—
34. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis et aliis diuersis locis	—	—	—
35. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidio, in shmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	585	39	12
36. census ciuitatis ex smeterhauss	170	9	9
37. census ciuitatis ex suburbio et domunculis	2	—	—
38. stroza piscium	246	35	—
39. pecunia mutuo accepta	473	7	9
Summa omnium perceptorum tocius a. 1576 facit	6477	37	15

1. Nie pozostało nic, owszem niedobór.

12. Trzyma w dzierżawie Erazm Czeczotka Tłokiński.

16. Pirnus eo, quod sese non stitit armatus obuiam nouo regi, gr. 35, — Georgius Friser ob idem gr. 30, — a ciuibus per d. capitaneum exactum, absentantibus a custodijs nocturnis mr. 1 gr. 42.

20. Nie wypalano wapna w tym roku, z pozostałości sprzedano skrzyń 11 po 20, 19 i 17 gr. na użytek miasta ad aedificia, quae id temporis erant plurima, powzięto skrzyń 65.

21. Wypalono cegieł 18200, pozostało 51458, sprzedano 3700 po fl. 2 gr. 10, na użytek miasta powzięto 10000.

22. Wypalono dachówek szerokich większych czyli posadzek 8000, pozostało 650, sprzedano 4370 po fl. 5, po mr. 2 i po gr. 33, na użytek miasta powzięto 3570; dachówek płaskich wypalono 2000, sprzedano 584 za mr. 1 gr. 15, na użytek miasta powzięto 624; dachówek okrągłych wypalono 3200, sprzedano 24 za gr. 3, na użytek miasta powzięto 1900.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	31	25 —
2. ad Dąmbie	—	— —
3. marstellae precium	45	24 —
4. labores diurni, quos marstella conducit	172	5 —
5. ad marstellam empta	1	8 —
6. schrotmagistro cum familia	93	5 —
7. ad schrotmagistrum empta	32	9 —
8. rormagistri praecium	57	20 —
9. mercenariis diurnis rormagistri	56	30 —

	mr.	gr.	d.
10. ad rormagistrum empta	75	36	12
11. vectoribus ciuitatis	245	35	—
12. carpentarii praemium	52	—	—
13. carpentarii familiae	197	34	6
14. ad curiam carpentarii empta	398	20	6
15. auena pro equis szrotmagistri et marstellae empta	84	18	12
16. fabro et serrifabro	116	16	9
17. muratori cum familia	73	6	9
18. cementarij praecium	8	32	—
19. horreum laterum utrumque	18	18	—
20. argilla et arena ad laterificinam	8	34	—
21. ligna et sumptus alii ad laterificinam	10	17	—
22. horreum tegularum et tegularius	—	—	—
23. argilla et alia necessaria ad tegulariam	14	8	9
24. aedificia ciuitatis communia	215	18	6
25. tormenta bellica	35	33	9
26. pontalium onera	65	—	—
27. viarum structura	141	14	9
28. funifici	36	47	—
29. antiqua debita persoluta	83	9	9
30. fori et platearum mundatio	66	16	—
31. praetorii necessaria	941	35	12
32. prandium consulare	146	12	—
33. prandium lonherorum	18	36	—
34. custodibus portarum et turris praetorij	83	40	—
35. vigiliae nocturnae	126	22	—
36. dominorum itinera et ciuitatis nunctii ac conuentus	669	2	3
37. dona communia, — dona s. maiestatis regiae	867	16	1
38. elemosina et pia opera	65	9	—
39. vinum dono datum	118	17	—
40. capitaneo praetorii	32	24	—
41. circkelmagistro et tibicini turris magnae	101	4	—
42. campanatori praetorii	17	16	—
43. lictoribus seu familis praetorij	225	3	—
44. canicidae	4	—	—
45. census hospitalis s. Spiritus	97	24	—
46. officialium praetorij praemia	272	4	—
47. vestitura officialium praetorij	179	36	—
48. pro ciuitate empta	31	12	—
49. census sacerdotum et vitales	511	—	12
Summa omnium expositorum anni 1576	6937	30	3

11. D. 20 Aprilis item arbores ad arcum triumphalem, — 28 Aprilis vectoribus duobus per dies 6 ducentibus 10 tormenta bellica regi nouo obuiam et deinde ad czaighaws reducentibus, — 5 Maii vectoribus, per dies 3 educebant ex czeighaws in circulum ad decantandam ceremoniam solitam Te Deum laudamus et laeticiam more castrensi seu militari declarandam, et rursum eo reducebant, — item cathenas ferreas ad iaculandum ex tormentis duxit et reduxit ad praefatum Te Deum

laudamus, — 26 Maij item fimum straminosum et quercus ad pontem magnum tormentis bellicis ex Landskoruna reducendis, — item plateam castrensem incipiendo a porta eiusdem nominis ad s. Martini templum vsque propter eadem tormenta bellica rumem nawozili, — item pulueres tormentarios ad turres, vbi asseruantur, eos, qui sunt a maiestate regia restituti et ad Landzkoruna commodati, vascula 50, restituta tantum 39, desunt 11.

17. Eidem czo sklepił wiezę za ś. Duchem tę, czo iarzębiny na niey rostom, mr. 2 gr. 24.

24. D. 5 Maii Paulo pictori reparanti coloribus cortinas veteres et 2 nouas facienti ad arcum triumphalem mr. 2 gr. 24, — eidem a reparatione imaginum a pluuijs deformatorum gr. 24, — Casparo pictori a pingenda fornace in stuba consulari gr. 30, — Paulo Pelicano arram propter arbores exornandos ad arcum triumphalem ad coronationem seu primum ingressum noui regis Stephani palatini Transyluaniae mr. 7 gr. 28, — Paulo pictori Germano cortinas pingenti nouas et veteres reparanti ad arcum triumphalem mr. 6, — pro coreto pomorum ad arcum triumphalem exornandum gr. 24.

25. Pro clauiculis alias cwieczky do landschaffel do dzial gr. 4, — za hubky do hakownicz gr. 9, — na czindruthi albo od kurkow czynienia do hubek do dział 30 per gr. 18 facit mr 11 gr. 12, — ad tormenta na gwozdzie y kliniky y do czyndrutow na czwieczky gr. 30, — za ryfy do organkow gr. 20, — tormentarijs tormentis seu gratulacione militari nouum regem sub eius aduentum excipientibus, pro consolatione gr. 35, — pro globis paruis 14 ferreis gr. 14.

31. Sobestiano bursifici a confectione 2 ceruicaliorum magnorum de suis coriis Lithuanicis ad stubam consularem mr. 5 gr. 45, — item pro aqua Spicanardi ad conspergendum ceruicalia noua ne olerent gr. 2, — socio pictorum, qui in stuba consulari reformabat odrzwy maliował i ine ryssy zaprawiał propter aduentum regiae mtis in praetorium, gr. 3, — pro tela ad pingendum imagines deperditas ad arcum triumphalem gr. 25, — item timpana Heluetica pulsantibus tribus timpanistis ter, videlicet dum reginalis maiestas primum, deinde dum rex ipse vrbem ingressus est, postremio circa homagium dominorum consulum Cracc. in solio ante praetorium s. r. mti praestitum, gr. 24, — od nitowania imaginis b. Mariae virg. aereae seu aerichalceae in templo b. Mariae virg. gr. 3, — captiuis elemosina clamantibus in carceribus sub stuba consulari gr. 4, — pictori pro imagine regis data spectabili et mgfco d. Valentino Dembiensky de Dembiany cast. Crac. mr. 1 gr. 42, — pro candelabro ad appendendum in tabernaculo salia dicta in praetorio gr. 30, — pro 5 serris minoribus seu truncellis, videlicet 2 ad praetorium, 2 eciam ad turrim magistri iusticiae et vna cum szroba dominis ad Proszowice gr. 30, — Stanislao Dresnar, qui vexili magni praetorij banderium sericeum reficiebat et alia ad id necessaria suo sumptu comparabat gr. 36, — cantori b. Marie virginis templi a Te Deum laudamus circa ignem triumphalem die 3 Maij, hoc est homagii s. mti a dominis praestiti seu festi s. Crucis inuenti, decantati, gr. 30, — item tubicinis in praetorio canentibus sub tempus homagij a senatu r. mti praestiti mr. 1 gr. 12, — pro vitris tam simplicibus quam kieliszky ad ceruisiam et vinum propinandum gr. 7 — 19 Iunij Bartholomaeo Troian capitaneo praetorii exposita iuxta regestrum ipsius ad victum captiuis militibus in Ladzkorona, Germanis, Haidonibus videlicet Hungaris et Polonis comprehensis mr. 5 gr. $6^1/_6$,

32. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 54, zamiast obiadu dano wojewodzie Piotrowi Zborowskiemu fl. 100 w złocie.

36. Koszta podróży posłów miejskich na sejmik proszowski 15 września i na sejm toruński. — 20 Iunii Lucae Moretio et Ioanni Miączynsky doctoribus, consulibus Crac. nunctijs Varsawiam ad sac. mtem regiam ad terminum citationis instigatoris suae maiestatis occasione non soluti auri coronarij, podwodarum et aliarum exactionum seu contributionum, ac in alijs reipublicae negotijs, ratione expeditionis datae mr. 20.

37. D. 3 Maij hoc est feria V post Conductum Paschae seu die Inventionis s. Crucis, traditis a senatu vrbis clauibus portarum in manus regis, s. m. in throno assidente, et rursum eodem rege iubente senatui redditis et administratione vrbis ipsis consulibus ciuitatis benigne et clementer ipsi senatui urbano ab eodem rege commissa et concessa, homagio obedientiae seu iuramento regi in solio sedenti a senatu vrbis inprimis prestito, quod solium sumptibus regijs procurante id mgfco d. magno procuratore arcis Crac. extructum fuerat, Stefano principi Transyluaniae, regi Poloniae nouiter electo, d. 29 Aprilis hoc est dnca Conductus Paschae in basilica seu templo s. Stanislai in arce Crac. inito primum matrimonio cum serenissima principe infante Poloniae, qui ibidem in instanti vterque recens sunt coronati, dono dati sunt eidem regi eadem die a senatu vrbis scyphi argentei inaurati cum operculis N. 8, sacrae autem reginali maiestati circa prandium die 5 Maij donati N. 6 a personis infra scriptis coempti: 4 ważyły mr. 31 szk. $7^2/_3$ wartości mr. 264 gr. 3, drugie 4 ważyły mr. 25 szk. $9^2/_3$ wartości mr. 214 gr. 13 den. 9, trzy ważyły mr. 15 szk. $11^3/_4$ wartości mr. 130 gr. 10 den.

9, ostatni ważył mr. 7 szk. $20^1/_2$ wartości mr. 66 gr. 13. Ad hos scyphos 12 emptos adiuncti seu additi sunt scyphi argentei deaurati operae Hungaricae mirabili arte seu affabre fabricatum (s) cum operculis et pomis pulcherrime exornati, ciuitatis proprij, inter reliquos facile principes, vnus ponderabat mr. 10 scot. 9, alter mr. 10 scot. $10^1/_2$ taxae fl. 279. — D. 14 Aprilis honestae dominae coniuges spectabilium dominorum consulum Cracc. post gratulationem et osculum manus sac. reginalis mtis miserunt dona eius maiestati: 5 ollas rywulae, quarta 1 gr. 8 facit mr. 3 gr. 16, item 5 ollas malmasiae, quarta per gr. 7, facit mr. 2 gr. 44, item poma aurea mr. 2 gr. 24, item poma citrina et lymoniae mr. 2 gr. 17, item pro 2 tortis ex caccaro confectis alias marczypany, mr. 2 gr. 40. — Oprócz tego dano Dembińskiemu kanclerzowi czarę srebrną wyzłacaną, wartości mr. 36 gr. 2, pro consilio de tumultu domus Zbor, Wolskiemu kanclerzowi czarę srebrną wyzłacaną, wartości mr. 64 gr. 36 den. 6, excipiendo eum ad hoc munus cancellarij regni, vtque alacrior sit in expediendis negocijs ciuitatis huius necessarijs, i takąż czarę Zamoyskiemu podkanclerzemu wartości mr. 46 gr. 22, eum ad hoc munus excipiendo et negocia ciuitati necessaria ei commendando, vtque in illis expediendis promptior sit, eum diligenter rogando.

38. Elisabetae Stanislai Grintarcza Leopoliensis vxori ad colligendum lytron et redimendum maritum a Tartaris captum gr. 20. Liczne są z tego tytułu jałmużny.

1577.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Daniel Chrobersky et Sigismundus Gutteter seu in locum illius a senatu suffectus Christopherus Römer.

	mr.	gr.	d.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1576	—	—	—
2. cellarium Swidnicense	12	—	—
3. pontalium exactio	544	46	—
4. vinorum prouentus ducillarii	833	43	—
5. exacta debita	60	30	9
6. nigra signa	15	8	—
7. (currus potabilium) schrotgielt	149	10	—
8. braxatura cereuisiae, rorgelt	529	4	6
9. aduocatia: Stanislaus Gostynski	15	—	—
10. a susceptione iuris ciuilis	32	—	—
11. pensa ciuitatis maior	75	—	—
12. pensa ciuitatis minor	50	—	—
13. villae ciuitatis Dąmbye	90	—	—
14. conflatorium argenti seu brengaden	31	12	—
15. depositorium salis	24	45	9
16. quartczoll a panno	175	34	—
17. poenae pro excessibus exactae	—	—	—
18. exactio vigiliae nocturnae	100	16	—
19. exactio canalium	71	3	9
20. venditio canalium, lapidum et roborum	36	3	9
21. venditio cementi et calcis vivae	1	32	—
22. venditio laterum	18	18	9
23. venditio tegularum	11	26	9
24. a mercatoribus Augustanis	—	—	—

		mr.	gr.	d.
25.	balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—	—
26.	pannitondia ciuitatis	68	—	—
27.	domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	28	—	—
28.	pannicidia ciuitatis propria	27	—	—
29.	pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	—	—	—
30.	institae opulentae ciuitatis propriae	20	12	—
31.	domus ciuitatis propriae	321	12	—
32.	domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	141	2	—
33.	domus et areae soluentes censum terragium	47	41	—
34.	census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	—	23	—
35.	census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs, in smetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	632	19	—
36.	census ex smetterhauss	185	46	6
37.	census ex suburbio et domunculis	—	—	—
38.	stroza piscium	47	6	—
39.	schoss	—	—	—
40.	pecunia varia communis percepta	212	24	—
41.	peccunia mutuo accepta	970	12	—
	Summa omnium perceptorum totius anni 1577	5672	8	12

1. Nie pozostało nic, i owszem okazał się niedobór mr. 459 gr. 40 den. 6.

4. Mieszczą się w tem także ternarii ducillari, które a vase quolibet vini per gr. 10 były pobierane.

13. Trzyma w dzierżawie Erazm Czeczotka Tłokiński.

14. Trzyma w dzierżawie Ian Heydebrecher seu Decanus aurifex.

21. W tym roku nie wypalano wapna wcale, z pozostałości sprzedano cztery skrzynie po gr. 12, 16, 17 i 20; na użytek miasta powzięto skrzyń 12.

22. Wypalono w obu cegielniach cegieł 37300, pozostało 46500, sprzedano 12000 po fl. 2 i fl. 2 gr. 10, na użytek miasta powzięto 14400.

23. Wypalono dachówek szerokich większych czyli posadzek 8500, sprzedano 3550 po fl. 5, na użytek miasta powzięto 700; wypalono mniejszej kwadratowej czyli płaskiej dachówki 1000, pozostało 624, sprzedano 250 za gr. 30, na użytek miasta powzięto 190; dachówki zwykłej czyli okrągłej wypalono 2000, pozostało 1216, sprzedano 700 za gr. 46, na użytek miasta powzięto 1120, mianowicie 400 ad turrim retro coenobium s. Francisci, 400 ad smetherhauss pellionum, 20 ad portam cimiterij b. M. v. 300 ad scholam b. Mariae v.

24. Hoc anno nihil perceptum, quia d. Ioannes Waxman nomine suorum principalium tanquam factor eorum contractui renunciauit.

40. Collecti sunt fl. 150 a d. mercatoribus Cracc. a d. senioribus ex communitate fl. 147, ex contubernio tabernatorum fl. 40, quae pecunia conuersa est in expeditionem et sumptum d. nunctiorum a senatu missorum.

Regestrum expositorum.

		mr.	gr.	d.
1.	Ad prata ciuitatis	33	34	9
2.	ad Dambie	—	—	—
3.	marstellae praecium	41	6	—
4.	labores diurni, quos marstella conducit	148	19	9

		mr.	gr.	d.
5.	ad marstellam empta	1	25	9
6.	schrottmagistro cum familia	84	15	—
7.	ad schrotmagistrum empta	36	5	12
8.	rormagistri praecium	57	20	—
9.	mercenariis diurnis rormagistri	104	28	—
10.	ad rormagistrum empta	88	5	15
11.	vectoribus ciuitatis	277	16	—
12.	carpentarii praecium	50	—	—
13.	carpentarii familiae	148	32	—
14.	ad carpentarium empta	666	46	15
15.	auena empta	36	36	3
16.	fabro et serrifabro pro variis operis solutum	70	32	9
17.	muratori cum familia	49	33	9
18.	cementarii praecium	11	5	—
19.	ad cementariam	3	24	—
20.	horreum laterum utrumque	24	33	—
21.	argilla et arena ad laterificinam	7	25	—
22.	horreum tegularum et tegularius	6	32	—
23.	argilla et sumptus ad tegulariam	6	31	—
24.	aedificia ciuitatis communia	186	5	16
25.	pontalium onera	54	—	—
26.	viarum structura	116	23	6
27.	funifici	16	31	9
28.	fori et platearum mundatio	37	33	—
29.	praetorij necessaria	974	33	8
30.	prandium consulare	62	24	—
31.	prandium dominorum lonherorum	—	—	—
32.	custodibus portarum et turris praetorij	72	40	—
33.	vigiliae nocturnae	135	12	—
34.	dominorum itinera et ciuitatis nuntij	515	41	15
35.	dona communia	231	46	—
36.	elemosina et pia opera	81	43	—
37.	vinum dono datum	147	43	—
38.	capitaneo praetorij	32	24	—
39.	circkelmagistro	32	24	—
40.	tibicini turris magnae	65	—	—
41.	campanatori praetorii	17	16	—
42.	lictoribus seu famulis praetorii	202	7	—
43.	canicidae	4	—	—
44.	census hospitalis s. Spiritus	97	24	—
45.	officialium praetorii premia	227	40	—
46.	vestitura officialium praetorij	186	12	—
47.	pecunia ad census nouos data	—	—	—
48.	pro ciuitate empta	156	12	—
49.	census sacerdotum et advitales	347	33	—
	Summa omnium expositorum anni 1577 facit	5940	14	7

15. Płacono owies po gr. 16, 15, 16½, 18 do żniw, po żniwach po gr. 13, 12 i 10 za ćwiertnię trzechkorcową.

17. Antonio muratori zeymowal dachowkę v wieze prochowey za ś. Duchem gr. 16, — 16 Decembris Augustino muratori, czo haki wprawiall do kamienicze czelney y Liesczinskiego, gdi ye zabiyano przed morem, gr. 12.

24. D. 18 Maii Mathiszowey karczmarcze za dembinę ad crateres conficiendas portarum sub interregno mr. 2, — od zbiianya i spusczanya dembiny ad pontem, sesczioro poienczia dembini, a w kozdim poięcziu dembów 15, mr. 5 — a quatuor vecturis argillae ad lupanar.

26. D. 14 Septembris 4 coadiutoribus a purgatione fluuij Rudawa gdi zraziszko bilo, incipiendo a Vislnensis plateae porta as do rozdziału ad rormagistrum mr. 1 gr. 24.

29. Ad manuale horologium na 2 funti drotu gr. 8, — pro suffito alias throcziczky gr. 1, — pro candelis magistro iustitiae gr. 3, — pro herbis tam ad mensam quam ante sedilia dominorum gr. 10, — ministeriali et nobili ab inspectione captiui in cippo ciuili demortui, gr. 12, — od zegaru wielkiego na wiezi y na ratuszu pulzegarza, kola szie bily polomali y czieslya robil drzewem, gr. 34, — d. 6 Februarij ad ientaculum spectabilibus d. commissariis sex ciuitatum pro sessione festi Purificationis Mariae, vini muscatellini ollae 3, nam triduum in ferendis sententiis consumptum, quarta gr. 7 facit mr. 1 gr. 36, item quarti dulcis vini gr. 4, item cinamomum gr. 7, item saccarum gr. 4, item pro albo pane gr. 6 — d. 16 Februarii pro barilla lignea ad vinum vniuersitati Cracc. ad prandium Aristotelicum gr. 7, — Simoni fabro pro 2 crateribus ferreis ad carceres subtus stubam consularem y za klambri do klody y za kuni, czo za rencze sadzaya, mr. 6 gr. 12, — Ioanni Skowronek generali et ministeriali a protestatione ex parte domus Karnyewszky sub agnis facta, quam r. mtas concessit d. Beckesio, ex parte inquam obligationis et onere ibidem inscripto census annui fl. 18 a summa capitali desuper hypotecata prouenientis, gr. 6, — za klothky do zwodu portae Slawcowiensis, czo stluczono w noczi, gr. 17.

34. Wydatki na podróże posłów miejskich na sejm toruński, do króla pod Gdańsk, na sejmik proszowski i t. p.

35. Dembińskiemu kaszt. krakow. dano fl. 300 in moneta et hoc contentando mgfcenciam suam de aruo blonie dicto versus Dąmbie seu post tabernam lapideam sito, quod iuxta promissa a dominis habere satagebat, — Piotrowi Myszkowskiemu bis. krak. dany został scyphus argenteus inauratus cum operculo et imaguncula hominis superius infixa, excipiendo illum faeliciter aduenientem ad sedem episcopalem, wartości fl. 106 gr. 21 den. 6.

36. D. 6 Martij Simoni Goricio Pilsnensi, qui dedicauit orthographiam senatui Cracc. iussu dominorum dati fl. 4.

45. Iakub Gumowski i Andrzej Szarota notaryjuszami miejskimi.

48. Kupiono rolę na Grzegorzkach za fl. 50, a fl. 200 dano Marcinowi Dobrzyszowskiemu na zaspokojenie jego pretensyj do kamienicy Strussowskiej, przez Katarzynę Strussową szpitalowi św. Ducha legowanej.

1578.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Daniel Chroberski et Sigismundus Gutteter seu in locum illius a senatu suffectus Christopherus Romer.

	mr.	gr.	d.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1577	—	—	—
2. cellarium Swidnicense	9	—	—
3. pontalium exactio	—	—	—
4. vinorum prouentus ducillarii	—	—	—
5. ternarij ducillarii	—	—	—

	mr.	gr.	d.
6. exacta debita	18	6	—
7. venditio feni	2	42	—
8. nigra signa	7	3	—
9. (currus potabilium) schrottgelth	191	14	—
10. braxatura cereuisiae, rorgelth	490	23	9
11. aduocatia	—	—	—
12. ius ciuile	26	24	—
13. pensa ciuitatis maior	75	—	—
14. pensa minor	25	—	—
15. villae ciuitatis Dąmbye	90	—	—
16. conflatorium argenti	31	12	—
17. depositorium salis	21	38	9
18. quartczoll a panno	71	21	9
19. paenae excessuum	8	41	—
20. exactio vigiliae nocturnae	90	24	—
21. venditio canalium, lapidum, roborum	50	6	9
22. venditio cementi	—	—	—
23. venditio laterum	28	23	—
24. venditio tegularum	13	1	9
25. a mercatoribus Augustanis	—	—	—
26. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—	—
27. pannitondia ciuitatis	51	—	—
28. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	28	—	—
29. pannicidia ciuitatis propria	17	24	—
30. institae opulentae ciuitatis propriae	15	36	—
31. domus ciuitatis propriae	302	9	—
32. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	120	38	—
33. domus et areae censum soluentes terragium	2	—	—
34. census terragius ex hortis, pratis, pasturis, piscinis	—	—	—
35. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidiis, in smetterhauss ac circumquaque ex omni parte praetorii et in foro constructis, collecti	450	43	13
36. census ex smeterhauss	144	42	—
37. census ex suburbio et domunculis	—	—	—
38. stroza piscium	—	—	—
39. pecunia mutuo accepta	393	36	—
	(2857	29	3)

1. Nie pozostało nic, i owszem okazał się niedobór mr. 268 gr. 5 d. 13.
23. Sprzedano cegły 21950 po fl. 2 i fl. 2 gr. 10; ile wypalono nie podano.
24. Sprzedano dachówki posadzanej 3570 po fl. 5 za tysiąc, dachówki płaskiej 250 za gr. 30.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis	—	—	—
2. ad Dąmbie	—	—	—

	mr.	gr.	d.
3. marstellae praecium	—	—	—
4. labores diurni, quos marstella conducit	52	24	—
5. ad marstellam empta	12	6	9
6. schrothmagistro cum familia	69	36	—
7. ad schrothmagistrum empta	39	30	3
8. rormagistri praecium	53	—	—
9. mercenarijs diurnis rormagistri	88	41	—
10. ad rormagistrum necessaria	28	—	—
11. vectoribus ciuitatis	76	3	—
12. carpentario ciuitatis	—	—	—
13. auena equis ad schrottmagistrum et aliis vectoribus data	22	12	12
14. fabro et serrifabro pro variis operis solutum	43	42	—
15. muratori cum familia	5	45	—
16. ad cementariam	7	34	—
17. ad laterificinam	9	22	—
18. horreum tegularum	3	31	—
19. aedificia ciuitatis communia	95	44	9
20. pontalium onera	—	—	—
21. viarum structura	—	—	—
22. funifici	18	2	—
23. solutio antiquorum debitorum	84	28	—
24. fori et platearum mundatio	7	3	—
25. praetorij necessaria	877	13	3
26. custodibus portarum	17	24	—
27. vigiliae nocturnae	15	44	—
28. dominorum itinera	18	26	—
29. dona communia	215	12	—
30. eleemosina et pia opera	51	15	—
31. vinum dono datum	—	—	—
32. capitaneo praetorij	26	42	—
33. tibicini turris magnae	—	—	—
34. circkelmagistro cum lictoribus seu familia praetorij	227	26	—
35. campanatori praetorij	17	6	—
36. przissadnym nowym solutum una cum tubicinae pretorij	132	13	—
37. officialium praetorij praemia	12	24	—
38. tudnarijs solutum	28	16	—
39. horologistae	30	10	—
40. pro usu horologiorum magistri	—	31	—
41. vestitura officialium praetorij	78	3	—
42. pro ciuitate empta	10	—	—
43. census hospitalis s. Spiritus	90	30	—
44. census sacerdotum et vitales	207	41	9
(Summa omnium expositorum anni 1578	2776	13	9)

13. Płacono owies przed żniwami po gr. 12, 13, 15, 18 za ćwiertnię trzechkorcową, z czasów po żniwach nie ma żadnej zapiski.

25. D. 1 Iulij ciuitas perpessa est damnum in talleris proclamatis gr. 36, — 14 Octobris item strzelczą, gdy strzilialy do Murzina ss chakownicz vterffinu lokczi 2 po gr. 40, facit mr. 1 gr. 32, — mastelli na podplawy do dziessiąthkow mieisszkich, ktore bely zatonely, gr. 30, — 19 Septembris ad ollam vini malmatici, 1 quarta per gr. 8, praesente d. pallatino Cracc. in praetorio, cum mettrettae tabernatorum combustae sunt in foro publico, gr. 32, — 11 Octobris iussu d. pro consulis generali et nobili a protestatione ob non admissionem d. vicepalatino suo stigmate coretos obsignandi, gr. 6, — 22 Novembris carpentario cum familia in stabulis ciuilibus praeparanti pro aduentu Mosscorum, pro labore gr. 40.

29. D. 8 Ianuarij illustri et mgfco d. Petro a Zborow palatino Crac. et generali a spectabili senatu vrbano Crac. donati sunt fl. 300, vt eo propensior sit in imminentibus comitijs generalibus Warschauiensibus ad reipublicae Cracc. grauia negotia pertractanda, cum agebatur de priuilegijs, nempe de non respondendo, nisi coram mte regia in castro Crac.

1579.

Regestrum perceptorum.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. 1578	—	—
2. cellarium Swidnicense	12	—
3. pontalium exactio	826	20½
4. vinorum prouentus ducillarii	819	31
5. ternarii ducillarii	274	3
6. exacta et percepta debita	226	42½
7. schrothgelth, — nigra signa	197	12
8. braxaturae cereuisiae, rorgelth	369	31½
9. aduocatia: (Iohannes Crupeck)	30	—
10. a susceptione iuris ciuilis	57	24
11. pensa ciuitatis maior	75	—
12. pensa ciuitatis minor	50	—
13. villae ciuitatis Dąmbye	100	—
14. conflatorium argenti seu brengaden	31	12
15. depositorium salis	18	17
16. quartczoll a panno	82	9½
17. paenae pro excessibus	—	—
18. exactio vigiliarum nocturnarum	20	9½
19. exactio canalium	61	47
20. venditio canalium et roborum	24	34
21. a mercatoribus Augustanis	—	—
22. peccunia mutuo accepta	924	13½
23. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—
24. pannitondia ciuitatis	68	—
25. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
26. pannicidia ciuitatis propria	34	—
27. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	7	36
28. institae opulentae ciuitatis propriae	24	36
29. domus ciuitatis propriae	337	12
30. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	175	—

	mr.	gr.
31. domus et areae ex censu terragio	111	35
32. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidiis, in schmeterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	542	26
33. census ciuitatis ex schmeterhausz	148	23
34. census ex suburbio et domunculis	18	22
35. stroza piscium	—	—
36. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	26	40
Summa omnium perceptorum totius a. 1579 facit	5815	1

13. Trzyma w dzierżawie Erazm Czeczotka Tłokiński.

21. Pożyczono od Pawła Krzywokolskiego rajcy krak. fl. 200 na koszta wyboru rajców, od Tomasza Sławka rajcy krak. fl. 400 na podarek wojewodzie krakowskiemu, na tenżesam cel fl. 400 od Pawła Zuttera i Sebastyjana Cyrusa, granarii et frumentorum reipublicae ciuitatis huius praefectis, od tychże fl. 500 na koszta podróży posłów miejskich na sejm warszawski, na tenże cel od Dra Łukasza Morecyjusza fl. 100.

28. W domu Podelwie mieszkają między innemi Caspar Kurcz pictor tudzież Iohannes Lithwineck pictor.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	50	19
2. ad Dambie	—	—
3. marstellae praecium	45	24
4. labores diurni, quos marstella conducit	151	31
5. ad marstellam empta	—	34½
6. schrothmagistro cum familia	79	40
7. ad schrothmagistrum empta	48	37
8. rormagistri praecium	57	20
9. mercenariis diurnis rormagistri	104	—
10. ad rormagistrum empta	38	1
11. auena pro equis schrotmagistri empta	75	1⅓
12. carpentarii praecium	52	—
13. carpentarii familiae	204	44
14. vectoribus ciuitatis	92	28
15. fabro et serrifabro pro vario labore solutum	63	3½
16. ad cementariam	—	—
17. horreum laterum utrumque	—	—
18. horreum tegularum et tegularius	—	—
19. aedificia ciuitatis communia	150	22
20. viarum et magni pontis structura	183	3½
21. pontalium onera	35	36
22. funifici pro uario labore solutum	22	31
23. antiqua debita persoluta	456	39½
24. fori et platearum mundatio	—	—
25. praetorij necessaria	484	5⅙

	mr.	gr.
26. prandium electionis consularis	151	32
27. prandium dominorum lonherorum	—	—
28. dominorum itinera, ciuitatis nunctij, conuentus	511	14⅓
29. dona communia	860	36
30. eleemosina et pia opera	20	17
31. vinum dono datum	130	9½
32. capitaneo praetorij	32	24
33. circkelmagistro et tibicini turris magnae	97	24
34. tibicini turris praetorianae	17	12
35. custodi nocturno d. proconsulis	10	40
36. vigiliae nocturnae	32	1
37. custodibus portarum	49	45
38. campanatori praetorii	17	16
39. lictoribus seu familiae praetorii	205	16
40. canicidae	4	—
41. census hospitalis s. Spiritus	97	24
42. officialium praetorij praemia	263	42
43. vestitura officialium praetorij	123	9½
44. pro ciuitate empta	62	24
45. census sacerdotum et vitales	283	30
Summa omnium expositorum totius a. 1579 facit	5271	1

11. Płacono owies przed żniwami po gr. 24, 22, 21, 22, 30, 39, 36, od żniw po gr. 30, 21, 18 i 15 za ćwiertnię trzechkorcową.

16, 17, 18. W tym roku nie wypalano wcale ani wapna, ani cegieł, ani dachówek.

19. Wydano na łaźnię rogacką mr. 17 gr. 12, — na topnię srebra mr. 12 gr. 30, — na kramy bogate mr. 3 gr. 36, — na stajnie miejskie mr. 4 gr. 30½, — na łaźnię św. Anny mr. 5 gr. 31, — ad cappam civilem mr. 2 gr. 39, — na dom miejski Szelwa mr. 4 gr. 18.

25. Pro tribus mensuris pisae na pomierzanie czwirczień y korczow na rathuszu, quaelibet mensura per gr. 33½, facit mr. 2 gr. 4½, — mercenariis, ktorzi szczep ze płczyku winosyly y tarczicze do wapiennicze zanosyly, thudziesz tesz furmanowy, czo then płczyk wikarował z wodi, gr. 36, — pro quatuor vlnis vterfini do ptaka o krolestwo mr. 3 gr. 32, — doleatori za czwirtnię y za korzecz do fiserowanya czwierczeń y korczow, y za dwa czebri do rathusza, y za iednę konew fasowną y za faskę do chowanya grochu, czo się korcze nim pomierzaią, gr. 24, — Georgio von Torge, Bartholomeo de Freistadt et Iohanni de Dresen militibus germanis ex Hungaria in Lithuaniam ad mtem regiam ituris, mr. 1 gr. 12, — d. 3 Octobris cantori scholae b. Mariae v. cantanti Te Deum laudamus tempore triumphi, dum s. m. regia castrum Polocense in potestatem suam accepit et victoriam obtinuit, gr. 35, — d. 15 Octobris trzem pacholkom pomocznikom rormistrzowim, gdi biło zrazisko, za czali tidzien mr. 1 gr. 24, — d. 21 Octobris dati sunt Charzowsky seruitori d. marschalci curiae m. regiae et aliis nobilibus, qui Stephanum Bischof nouum monetarium, adulterinam monetam cudentem, officio praesentauerunt, mr. 1 gr. 42.

26. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 56; zamiast obiadu dano wojewodzie florenów 100 w złocie.

28. Wydatki posłów miasta na sejm warszawski i na sejmiki proszowski i nowokorczyński i t. p.

29. Illustri et mgfco d. Petro Zborowsky a Zborow palatino et gnali Kamionacensique etc. capitaneo, tanquam supremo et primario commissario in negocio commissionis perfidi Ielien Iudaei cum spectabili et excellenti d. doctore Stanislao Zawaczky Pico consule Cracc. habitae, a s. mte regia designato, ut sua mgfcentia ab eiusmodi commissione mtis regiae, quae in derogationem iurium et priuilegiorum ciuitatis huius, per ipsum Ielień Iudaeum obtenta fuerat, supersedere, atque hoc negocium apud s. regiam maiestatem promouere uelit, ut sua mtas regia rempublicam ciuitatis huius circa iura, priuilegia, libertates, immunitatesque illius clementer conseruare dignetur, tum etiam ex parte ne-

gocii ex delatione d. exactoris contributionum in castro Cracc. per officium castrense reipublicae vrbis huius institutae, dati sunt dono fl. 1000, facit mr. 625, — similiter quoque gnoso dno Sigismundo Palczewsky vicecapitaneo Cracc. alteri in eodem negocio commissionis m. regiae per infidum Ielień Iudaeum contra iura et priuilegia ciuitatis huius obtentae, commissario dati sunt fl. centum in auro Hungar. facit mr. 116 gr. 32, — item ad explendam summam fl. 100, qui dati sunt dono illustri et mgfco d. palatino Cracc. a vini cauponibus ciuitatis Cracc. ne sua mgfcentia in munus officii et iurisdictionis consularis sese ingerat super facienda constitutione venditionis vini, quantinam quartam uini et aliorum cuiusuis generis liquorum vini caupones Cracc. vendere deberent, cum id semper d. proconsulum Cracc. muneris fuerit, adiecti sunt fl. 40 ex prouentibus ciuitatis, nam vini caupones fl. 60 ad hocce donum composuerunt, facit mr. 25. — Item nobili d. Benedicto Dembowsky, qui causas et negocia ciuitatis huius coram s. mte regia in arce Cracc. fouebat promouebatque, dati sunt dono duabus uicibus per fl. 20, facit mr. 25. — Kanclerzowi Zamoyskiemu dano scyphum argenteum inauratum wagi mr. 6 szk. 13½ za cenę mr. 57 gr. 20.

32. Andrzej Szarota i Paweł Pernus notaryjuszami miasta.

34. Kupiono schedy domu, sadu, ogrodu i łąki na Grzegorzkach od Anny Krzywokolskiej i Zofii Miętusowej.

1580.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Georgius Maszowskj et Stanislaus Conrad.

		mr.	gr.
1.	Relicta in paratis pecuniis post conclusam rationem a. D. 1579	—	—
2.	cellarium Swidnicense	12	—
3.	pontalium exactio	860	38½
4.	vinorum prouentus ducillarii	909	2
5.	ternarij ducillarij	306	28
6.	exacta debita	569	12
7.	schrothgelth, — nigra signa	186	35
8.	braxaturae cereuisiae, rorgelth	358	33
9.	aduocatia: (Iohannes Cruppeck)	30	—
10.	a susceptione iuris ciuilis	39	—
11.	pensa ciuitatis maior	75	—
12.	pensa ciuitatis minor	50	—
13.	villae ciuitatis Dąmbye	100	—
14.	conflatorium argenti seu brengaden	31	12
15.	depositorium salis	27	22
16.	quartczoll a panno	149	35½
17.	paenae excessuum	—	—
18.	exactio vigiliae nocturnae	70	1½
19.	exactio canalium	58	9½
20.	venditio canalium, lapidum et roborum etc.	15	22
21.	a mercatoribus Augustanis	—	—
22.	pecunia mutuo accepta	151	32
23.	balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—
24.	pannitondia ciuitatis	68	—
25.	domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—

		mr.	gr.
26.	pannicidia ciuitatis propria	34	—
27.	pannicidia, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	7	36
28.	institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
29.	domus ciuitatis propriae	338	12
30.	domus reemptionales in vim reemptionis inscriptae et resignatae	175	—
31.	domus et areae ex censu terragio	110	44
32.	census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidiis, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	363	7
33.	census ciuitatis ex schmetterhaus	142	47
34.	census ex suburbio et domunculis	52	38
35.	stroza piscium	—	—
	Summa omnium perceptorum anni D. 1580 facit	5635	38

1. Z obrachunku zeszłorocznego pozostało mr. 543 gr. 42, lecz tylko w zaległościach nic w gotowiźnie.

6. Erazm Czeczotka Tłokiński spłacił z domu swego narożnego przy głównym rynku kapitały fl. 600 i fl. 200 czyli mr. 500.

Regestrum expositorum.

		mr.	gr.
1.	Ad prata ciuitatis	36	45
2.	marstellae praecium	46	18
3.	labores diurni, quos marstella conducit	229	18
4.	schrothmagistro cum familia	79	24
5.	ad schrothmagistrum empta	35	27
6.	rormagistri praecium	58	25
7.	mercenariis diurnis rormagistri	107	23
8.	ad rormagistrum empta	28	11
9.	auena pro equis schrothmagistri empta	63	8
10.	carpentarii praecium	53	—
11.	carpentarii familiae	210	8½
12.	ad carpentarium empta	18	6
13.	vectoribus ciuitatis	144	27
14.	fabro et serrifabro	66	8½
15.	aedificia ciuitatis communia	114	27
16.	viarum structura et pontium reparatio	65	11
17.	pontalium onera	36	21
18.	funifici	17	24½
19.	antiqua debita soluta	1099	27
20.	fori et platearum mundatio	26	12
21.	praetorii necessaria	899	44½
22.	prandium consulare	151	32

	mr.	gr.
23. prandium dominorum lonherorum	—	—
24. dominorum itinera et ciuitatis nunctij	156	46
25. dona communia	31	12
26. eleemosina et pia opera	34	18½
27. vinum dono datum	200	32
28. capitaneo praetorij	33	6
29. circkelmagistro et tibicini turris magnae	95	—
30. tibicini turris praetorianae	17	27
31. custodi nocturno d. proconsulis	11	2
32. custodibus portarum, hausknecht praetorij	73	26
33. campanatori praetorij	17	32
34. lictoribus seu familiae praetorij	206	16
35. canicidae	4	—
36. census hospitalis s. Spiritus	99	18
37. officialium praetorij praemia	212	28
38. vestitura officialium praetorij	—	—
39. pro ciuitate empta	—	—
40. census sacerdotum et vitales	234	37½
Summa omnium expensorum totius anni 1580 facit	5016	29

9. Owies płacono przed żniwami po gr. 18, 24 i 21, po żniwach po gr. 15 za ćwiertnię trzechkorcową.

15. Roboty pomniejsze przy różnych budowlach miejskich.

19. Między innemi wypłacono trzem spadkobiercom Stanisława Cyrusa, mianowicie Stanisławowi Cyrusowi, Krzysztofowej Bełzowej i Serwacowej Pernusowej fl. 750, z tytułu przyznanego im sądownie w sumie fl. 1000 odszkodowania za odjęcie im dzierżawy Dąbia i Grzegórzek po śmierci ojca; czwarta spadkobierczyni Bartoszowa Paczoszyna część swą miastu odpuściła.

21. Za hak, za czopi, za panewky, za obręczi, y za dwa passi do wroth w Thworzianskiey bronie gr. 24, — Paulo Blonsky ministeriali et Thomae Szkliarskj nobili a protestatione contra Bekeszowa occasione domus lapideae pod barani gr. 6, — d. 15 Octobris cantori scholae b. Mariae v. pixidariis ciuilibus ac tibias inflantibus tempore triumphi, dum s. r. mtas victoriam sub Wielicoluci obtinuit, pro cereuisia mr. 1 gr. 24, — pro olla vini cremati pixidariis tibias inflantibus et scholaribus tempore triumphi, accepti gr. 16, — d. 8 Octobris za 24 smolnich beczek do triumphu gr. 17, za smolę gr. 6, — za pyęcz czwirczien zita na sianie na błonie mr. 5, — item czieslinej niewiesczie, ktorey mąsz na roboczie rzeczipospolitey kilkanasczie liath robyl, ktorego bilo scziętho o Brogu nasczie, mr. 2 gr. 24.

22. Wojewodzińskie floreny liczono po gr. 56; wojewodzie dano zamiast obiadu fl. 100 we złocie.

24. Wydatki na podróż Iana Cyrusa rajcy krakowskiego w sprawach miejskich do króla na Litwę, i posłów miejskich na sejmiki proszowski i korczyński.

1581.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Georgius Maszowsky et Stanislaus Conrad.

	mr.	gr.
1. Relicta in pecunijs paratis post conclusam rationem a. D. 1580	—	31
2. cellarium Swidnicense	12	—
3. pontalium exactio	969	10½
4. vinorum prouentus ducillarij	1131	2
5. ternarij ducillarij	379	22
6. exacta debita	138	2
7. schrothgelth	256	20
8. nigra signa	—	—
9. braxaturae cereuisiae, rorgelth	381	36
10. paenae pro excessibus	15	—
11. aduocatia: (Iohannes Lang)	30	—
12. a susceptione iuris ciuilis	45	14
13. pensa ciuitatis maior	75	—
14. pensa ciuitatis minor	50	—
15. villae ciuitatis Dąmbye et Grzegorzky	—	—
16. conflatorium argenti seu brengaden	31	12
17. depositorium salis	29	—
18. quartczoll a panno	111	—
19. exactio vigiliae nocturnae	42	28
20. exactio canalium	14	17½
21. venditio canalium, lapidum et roborum	26	15
22. a mercatoribus Augustanis	—	—
23. peccunia mutuo accepta	527	18½
24. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—
25. pannitondia ciuitatis	68	—
26. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—
27. pannicidia ciuitatis propria	34	—
28. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	7	36
29. institae opulentae ciuitatis propriae	24	12
30. domus ciuitatis propriae	339	24
31. domus reemptionales in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	175	6
32. domus et areae ex censu terragio	116	35
33. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidiis, in schmetterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	558	44
34. census ciuitatis ex schmeterhausz	155	14
35. census ex suburbio et domunculis, pratis etc.	52	38
36. stroza piscium	—	—
Summa omnium perceptorum tocius a. 1581 facit	5947	29

1. Pozostało właściwie mr. 618 gr. 26, lecz z tego tylko gr. 31 w gotowiźnie, reszta w zaległościach.

15. Arenda ea ex Dąmbye atque Grzegorzky pro eo anno per spectabilem d. Erasmum Thlokynsky Czeczothka ideo non est persoluta, quoniam certorum dominorum magnatum milites et seruitores fere ab anno integro quicquid in pratis et aruis pascuae, auenae, ciceris remanserat, equis contriuerunt et compressa depasta erant, quodcumque uero frumentum et faenum in manipulos redactum, eueherunt; praeteriti quoque anni faeni acerui nouem restabant, eos ipsos aceruos cum suis fulcris auulsis receperunt, nec non in piscinis pisces continue capiebant, uix aliquid remansum apparet, in curia iumenta, peccora, gallos, anseres, sues et id genus mobiles certas res uiolenter abegerunt et ui surripuerunt, domos quoque, tuguria, sepes, parietes et fustes super currus imponendo aduectos, combusserunt, prout ea omnia officiis tam capitaneali Cracc. castrensi, quam ciuili sunt manifesta et obducta. Quibus officiis de talibus omnibus damnis et incommodis uiolentiisque satis abunde constat. Quae quidem omnia damna, uiolentias atque impetus cum suis incommodis idem praetactus spectabilis d. Erasmus Thlokynsky Czeczotka officio saepius denunctiabat expostulans saepissime ab eo auxilium, defensam et opem sibi praestari. Ex his itaque rationibus ea conducta arenda pendi solita, non est reddita tantisper usque ad compositionem in ea re.

36. Custodia piscium hoc anno propter arduam et urgentem necessitatem reipublicae vrbis huius, uidelicet propter expeditionem peccuniae exactionis ducillorum vigore arendae reipublicae per sacram regiam maiestatem concessae, gnoso d. Petro Strzała exactori contributionum in palatinatu Cracc. propter celeriorem expeditionem militum s. r. mtis contra Moschum, in tribus millibus florenorum per grossos 30 computatorum, nobili d. Sebastiano Montelupi oppignorata fuerat iuxta acta consul. Cracouien. fr. III post dncam Reminiscere a. D. 1581.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	31	37½
2. mastellae praecium	26	32
3. labores diurni, quos marstella conducit	234	37
4. schrothmagistro cum familia	78	—
5. ad schrotmagistrum empta	30	9
6. rormagistri praecium	57	20
7. mercenarijs diurnis rormagistri	112	30
8. ad rormagistrum empta	34	—
9. auena pro equis schrotmagistri empta	50	3⅓
10. carpentarij praecium	52	—
11. carpentarij familiae	229	10
12. ad carpentarium empta	127	24
13. vectoribus ciuitatis	138	4½
14. fabro et serrifabro	188	24½
15. aedificia ciuitatis communia	283	24⅙
16. viarum structura	141	8
17. pontalium onera	35	36
18. funifici pro vario labore solutum	13	36½
19. antiqua debita soluta	612	20½
20. fori et platearum mundatio et labores equorum	—	—
21. praetorij necessaria et milites seu custodes nocturni stipendiarij	975	1½
22. prandium consulare	—	—
23. dominorum itinera et conuentus ciuitatisque nunctij	417	9

	mr.	gr.
24. dona communia	219	33
25. eleemosina et pia opera	15	27
26. vinum dono datum	80	35
27. capitaneo praetorij	32	24
28. campanatori praetorij	17	16
29. circkelmagistro praetorij	32	24
30. tibicini turris magnae	65	—
31. tibicini turris praetorianae	17	12
32. custodi nocturno d. proconsulis	10	40
33. hausknecht praetorij	17	16
34. custodibus portarum	63	12
35. lictoribus seu familiae praetorij	203	40
36. census hospitalis s. Spiritus	97	24
37. officialium praetorij praemia	207	28
38. vestitura officialium praetorij	152	30
39. census sacerdotum et vitales	290	45½
Summa omnium expositorum tocius a. 1581 facit	5395	21½

9. Owies płacono przed żniwami po gr. 15, 18, 20 i 22, po żniwach po gr. 16, 17 i 18 za ćwiertnię trzechkorcową.

15. Znaczniejsze roboty przedsiębrano w kabacie, gierbhauzie, domach miejskich Szelwa, Kappa, w budowie kramów naokoło ratusza i kramu przy cmentarzu kościoła NPMaryi od strony ulicy Floryjańskiej.

21. D. 16 Maii item Krassuskiemu woznemu y Linczowskyemu z Rzepeczkym, ktorzi chodzili do bursi pauperum, kyedi Domaraczky studenth miał czinicz juramenth, yze rzeczipospolytey gwaltu zadnego nyevczinyl, ze na dom pana Erasmussa Czeczotky syekł y był, gr. 30, — item ministeriali Czwykła et Branieczky atque Stronsky nobilibus, qui aderant circa actum apud d. rectorem occasione uiolentiae per Iagielsky et Klodanitam studiosos in et super domum lapideam d. Erasmi Czeczothka illatae, gr. 12, — d. 27 Augusti pro 2 ollis vini accepti ad d. Baptista proconsulem dominis consulibus, cum rediissent ex collegio ex inquisitione in negocio d. Iakubowsky Nossek et seruitoris illius interfecti, gr. 40, — Lyathossek ministeriali et Rzepeczky atque Lynczowsky nobilibus a protestatione occasione faeni per seruitores d. palatini Siradien. ex aceruis in Grzegorzky uiolenter accepti, gr. 12,

Spectabilis vrbis huius senatus obtemperando ordinationi super pacificatione ciuitatis huius, per sacram regiam mtem dnum nostrum clementissimum de militibus stipendiariis pro custodienda pace et tranquillitate publica sancitae, suscepit eiusmodi milites seu custodes stipendiarios, quibus solutio prima incepta est a d. 21 Octobris. Było ich 30 i 2 rotmistrzów, płacono każdemu po gr. 20 tygodniowo, a rotmistrzom po gr. 40.

23. Wydatki na podróż posłów miasta na sejm warszawski i sejmik proszowski, oraz do króla jegomości na Litwę.

24. Illustri et mgfco d. Andreae comiti in Thenczin palatino Cracc. inicio adepti muneris per sacram mtem regiam suae illustri mgfcentiae collati circa gratulationem, est per dominos consules suae illustri mgficentiae donata peluis argentea deaurata una cum urceo itidem deaurato, quae quidem a Martino aurifice empta sunt. Ponderabant uero mr. 18 scot. 20 argenti, singula marca aestimata pro fl. 14½, facit mr. 170 gr. 30; — item donatus est adhuc suae mgfcentiae scyphus argenteus inauratus undique, qui ponderabat mr. 6 scot. 13 argenti, singula marca aestimata fl. 12, facit mr. 49 gr. 3.

36. Andrzej Szarota i Paweł Pyrnus notaryjuszami miasta.

1582.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Martinus Vrbankowicz et Paulus Krzywokolsky.

	mr.	gr.
1. cellarium Swidnicense	12	—
2. pontalium exactio	713	5½
3. vinorum prouentus ducillarij	240	37
4. ternarij ducillarij	104	18
5. exacta debita	13	37
6. venditio faeni ex pratis ciuitatis	—	—
7. schrotgielth	99	24
8. braxatura cereuisiae, rorgelth	300	27
9. aduocatia: (Iohannes Lang)	30	—
10. ius ciuitatis	10	16
11. pensa ciuitatis maior	53	6
12. pensa minor et saepifusorium	—	—
13. villae ciuitatis Dąmbye	—	—
14. depositorium salis	—	—
15. paenae pro excessibus	10	—
16. quartczoll a panno	149	36½
17. conflatorium argenti, brengaden	31	12
18. exactio vigiliarum nocturnarum	89	25½
19. exactio canalium, rorne	48	47½
20. venditio canalium, roborum, lapidum	16.	23
21. familiae rormagistri pro labore mercedis persolutae percepimus	4	8
22. venditio cementi	—	—
23. venditio laterum	21	12
24. venditio tegularum	1	42
25. a sectione roborum	1	42
26. mercatores Augustani	—	—
27. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—
28. pannitondia ciuitatis	68	—
29. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	28	—
30. pannicidia ciuitatis propria	29	24
31. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	3	36
32. institae opulentae ciuitatis propriae	19	24
33. domus ciuitatis propriae	135	43
34. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	26	6
35. domus et areae ex censu terragio	18	5
36. census terragius ex hortis, pascuis et pasturis	—	—
37. census ciuitatis communes ex omnibus ciuitatis institis circumquaque forum diversis locis sitis	528	5

	mr.	gr.
38. census ex smeterhaus	140	40
39. census ex suburbio et domunculis, casis, tugurijs circa et extra moenia ciuitatis sitis	9	30
40. stroza piscium	—	—
41. peccunia mutuo accepta	611	42½
42. nigra signa	4	15
Summa omnium perceptorum a. 1582 facit	3656	20½

Po obrachunku z roku zeszłego zostało mr. 552 gr. 7½, lecz tylko w zaległościach, nic w gotowiźnie.

22. Wypalono cegieł 27300, sprzedano 17000 po fl. 2, na użytek miasta powzięto resztę, mianowicie: 8100 ad extruenda moenia iuxta portam Nouam, quae conciderant, 1000 ad balneum iuxta portulam d. Annae, 1000 ad balneum Cornutorum, 200 ad portam s. Floriani, 100 ad rorhaus.

23. Sprzedano 900 dachówek z ratusza za 1 mr. 42 gr.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	41	31
2. villa Dambie	—	—
3. marstella cum operariis	155	11½
4. schrotmagistro cum familia	54	24
5. ad schrotmagistrum empta	6	13
6. rormagistri precium	38	31
7. mercenarijs diurnis rormagistri	68	—
8. ad rorhaus exposita	93	9½
9. vectoribus ciuitatis	54	33
10. carpentarii praecium	35	—
11. carpentarii familiae	80	9
12. ad carpentarium empta	71	32½
13. auena pro equis ciuilibus empta	63	40½
14. fabro pro varia opera solutum	61	43⅓
15. serrifabro	1	5
16. muratori cum familia	27	19⅓
17. ad cementariam	—	—
18. ad laterariam et pro laterario exposita	69	13½
19. ad tegulariam	—	—
20. aedificia ciuitatis communia	80	10½
21. pontalium onera	24	3
22. viarum structura	378	9½
23. funifici	4	21
24. currifici	3	½
25. antiqua debita persoluta	138	42
26. fori et platearum mundatio	—	—
27. praetorij necessaria	441	3⅚
28. prandium electionis consulare	151	32

	mr.	gr.
29. custodibus portarum	55	27
30. vigilibus nocturnis, — barwa na służebne	338	31
31. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	246	26
32. dona communia	157	17½
33. eleemosyna et pia opera	32	10½
34. vinum dono datum	81	19
35. capitaneo praetorij	21	42
36. circkelmagistro	23	18
37. tibicini turris magnae	43	36
38. tibicini turris praetorij	10	45
39. campanatori praetorij	11	32
40. lictoribus seu familiae praetorij	135	16
41. canicidae	4	—
42. census hospitalis s. Spiritus	43	36
43. officialium praetorij praemia	190	41
44. pro ciuitate empta	—	—
45. census sacerdotum et vitales	199	21½
(Summa omnium expositorum tocius a. 1582 facit	3751	57)

13. Płacono owies przed żniwami po gr. 21, 18, 16½, od żniw po gr. 13½, 12, 14, 15 za ćwiertnię trzechkorcową.

20. Za kamienie Myslimiczkie do baszty mr. 2 gr. 24.

27. Pro sexagena calculorum arithmeticorum liczman gr. 10, — pro herbis ad sedilia consularia singulis hebdomadis gr. 2, pro 22 hebdomadis gr. 44, — d. 25 Augusti ministeriali et nobilibus, qui deferebant cum dno capitaneo ad arcem instrumenta monetaria Alexandri monetarij gr. 8, — item altera uice, cum idem monetarius deducebatur in arcem noctu gr. 7, — Germano magistro tormentario expositorum ad spectacula tormentaria mr. 5 gr. 40, — pro trociscis et iunipero gr. 2, — pisarzowi od pisania rapiarza, czynienia liczby y pisania reiestru ad mundum mr. 10.

28. Floreny wojewodzińskie liczone po gr. 56; wojewodzie dano zamiast obiadu fl. 100 w złocie.

31. Przeważnie wydatki posłów na sejm warszawski.

32. Między innemi darowano podwojewodziemu 15 łokci adamaszku po gr. 56, czyni mr. 17 gr. 24, podstarościemu 17 łokci adamaszku po gr. 56, czyni mr. 19 gr. 30 i referendarzowi Tarnawskiemu konewkę srebrną za mr. 34 gr. 31½.

1583.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Martinus Vrbankowicz et Paulus Krzywokolskj.

	mr.	gr.
1. Cellarium Swidnicense	12	—
2. pontalium exactio	1083	16
3. vinorum prouentus ducillarij, — nigra signa	527	37
4. ternarij ducillarij	—	—
5. exacta debita	18	12
6. faeni venditio	7	14

	mr.	gr.
7. schrotgielth	273	41
8. braxatura cereuisiae, rorgelth	514	8
9. aduocatia: (Ioannes Lang)	22	24
10. a susceptione iuris ciuilis	—	—
11. pensa ciuitatis maior	75	—
12. pensa ciuitatis minor et saepifusorium	—	—
13. villae ciuitatis Dąmbye	—	—
14. depositorium salis	27	43
15. paenae pro excessibus exactae	1	27
16. quartczoll a panno	181	17
17. conflatorium argenti, brengaden	7	39
18. exactio vigiliarum nocturnarum	76	44
19. exactio canalium	38	3
20. venditio canalium, roborum, lapidum	35	21
21. a sectione roborum	3	25½
22. venditio tegularum	4	6
23. venditio laterum et caementi	69	25
24. a mercatoribus Augustanis	—	—
25. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	40	—
26. pannitondia ciuitatis	51	—
27. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	28	—
28. pannicidia ciuitatis propria	25	24
29. institae opulentae ciuitatis propriae	10	—
30. domus ciuitatis propriae	144	42
31. domus in vim reemptionis inscriptae et resignatae	15	30
32. domus et areae ex censu terragio	29	35
33. census terragius ex hortis, pratis, pascuis, pasturis	—	—
34. census ciuitatis communes ex institis in foro, in pannicidijs, in smeterhaus ac circumquaque ex omni parte praetorii et fori constructis, collecti	424	45½
35. census ciuitatis ex schmeterhausz	91	38
36. stroza piscium	—	—
37. pecunia mutuo accepta	187	24
38. ratio perceptarum pecuniarum per spectabilem d. Georgium Schiltera consulem Cracc.	375	31
(Summa omnium perceptorum tocius anni facit	4405	—)

22. Sprzedano 6000 gontów (s) za mr. 4 gr. 6.

23. Wypalono cegły około 50000, sprzedano 38600 po fl. 2 za tysiąc, na użytek miasta powzięto 11300, mianowicie ad restaurationem maeniorum collapsorum post Nouam portam.

38. Cum in consulatu meo crebrius decreta regia ad me adferrentur, quibus serenissima maiestas regia proconsulem cum consulibus atque adeo toto senatu pecuniarum certarum summas contractas exoluere decreuisset, interque illa decreta haeredum Stanislai Lang inventum fuisse, ubi de florenis trecentis et viginti summae capitalis praefati proconsul cum consulibus vel pronunciarentur, ordinarunt mihi ijdem senatores certas quasdam ciuitatis prouentuum summas, quibus collectis eiusmodi debita secundum decreta regia exolui tum et alia ad praetorium necessaria comparari possent.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.
1. Ad prata ciuitatis	56	43
2. ad Dambie	—	—
3. marstellae praecium	45	24
4. labores communes diurni, quos marstella conducit	170	4½
5. szrotmagistro cum familia	108	12
6. ad schrotmagistrum empta	18	37½
7. rormagistri precium	52	20
8. mercenarijs diurnis rormagistri	104	—
9. ad rormagistrum exposita	94	21½
10. vectoribus ciuitatis	20	10
11. carpentarij praecium	52	—
12. carpentarij familiae	117	42½
13. ad carpentarium empta	147	26½
14. auena pro equis ciuitatis empta	114	32
15. fabro pro vario labore solutum	75	44½
16. serrifabro pro vario labore solutum	5	27½
17. muratori cum familia	9	12
18. horreum calcis	—	—
19. horreum laterum	99	½
20. ad tegulariam	—	—
21. aedificia ciuitatis communia	83	17½
22. pontalium onera	35	36
23. viarum structura	84	45
24. funifici mr. 7 gr. 33½, — currifici mr. 3 gr. 20, — rotifici mr. 2 gr. 17½	13	23
25. antiqua debita persoluta	193	½
26. fori ac platearum mundatio	6	46
27. praetorij necessaria	519	17
28. prandium consulare	269	26
29. custodibus portarum, custodi d. proconsulis ac vigilibus nocturnis	280	40
30. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	36	4⅙
31. dona communia	11	22
32. eleemosina et pia opera	53	45
33. vinum dono datum	148	36
34. capitaneo praetorij	32	24
35. circkelmagistro	34	—
36. tibicini turris magnae	60	—
37. tibicini turris praetorianae	16	12
38. campanatori praetorij	17	16
39. familiae praetorij	200	16
40. canicidae	4	—
41. census hospitalis s. Spiritus	65	—

	mr.	gr.
42. officialium praemia	228	47
43. vestitura familiae praetorij	46	12
44. pecunia ad census novos data	—	—
45. pro ciuitate empta	—	—
46. census sacerdotum et vitales	176	38
47. expositarum pecuniarum per d. Georgium Schiltera cons. Cracc.	373	27½
(Summa omnium expositorum tocius anni 1583 facit	4288	44⅓

14. Płacono za owies przed żniwami po gr. 18, 15, 17, 16, 18 i 20, po żniwach po gr. 18, 20 i 17 za ćwiertnię trzechkorcową.

21. D. 28 Iunii za 6 kamieni smoły twardey do zalania skrzinie, ktorą rozebrano dla gonitwy, po 7 gr. czyni gr. 42, — item v tegosz chlopa co y pirwey za drugie 6 kamieni smoły dla zalania skrzinie, ktora ma być przed Barany, gr. 42, — item za woz gontow, na ktorym było kop 30 po 13 kwartnik do pobiiania odartych bogatych kramow, gdy triumph był, a grosz chlopu naddano, mr. 1 gr. 18.

27. D. 5 Februarii Bartoszowi Krampiowi resty za robotę około dział y strzelby na przyiechanie krola jego m. y dzien s. Szczepana mr. 3 gr. 30, — item v sądu duchownego pro absolutione ab excommunicatione dominorum consulum datum d. Zaykowski notario gr. 8, — d. 19 Februarii cuidam pro exhibito carmine consulibus gr. 15, — d. 23 Aprilis item Kiertnerowi garbarzowi strzelcowi za 6 łokci vterfinu, ktore wygral strzelbą mr. 8 gr. 24, — puszkarzowi Niemcowi za kunsty y posługi, ktore czynił na przyiazd krolewski, mr. 4 gr. 10, — d. 11 Iunij item mulieribus purgantibus et deplumantibus capones et pullos, qui dono sunt dati reginae, gr. 6, — pro floribus ad excipiendam sacram reginalem maiestatem acceptis gr. 16½, — złoczyncom, ktore v prągi bito y wyswiecono gr. 8, — strzelcom za 2 lokcia vterfinu, co strzelali do murzyna y za drugie dwa lokcia, co strzelali do tarczey z rusznic, mr. 3 gr. 36, — d. 17 Decembris za klenot Dreznarowi, ktory na strzelnicy wygral z hakownice, za 6 lokiet vterfinu mr. 5 gr. 30.

31. D. 8 Iunij krolowey jey m. kiedy ią witały panie, za 12 kapłunow mr. 1 gr. 44, item za 12 młodych tłustych kurcząt gr. 24, item za marcepany, cukry, 100 pomaranczy, 3 apteki mr. 9 gr. 2.

1584.

Regestrum perceptorum.

	mr.	gr.
1. cellarium Swidnicense	6	—
2. pontalium exactio	736	41
3. vinorum ducillaria	972	21
4. exacta debita	51	6
5. schrotgelth	203	12
6. nigra signa	—	45
7. braxaturae cereuisiae, rorgelth	285	25
8. aduocatia (Ioannes Lang)	30	—
9. a susceptione iuris ciuilis	114	24
10. pensa ciuitatis maior	75	—
11. pensa ciuitatis minor	50	—
12. villae ciuitatis Dąmbye	15	—

	mr.	gr.
13. conflatorium argenti	31	12
14. depositorium salis	19	34
15. quartczoll a panno	84	15
16. paenae excessuum	294	36
17. exactio vigiliae nocturnae	92	9
18. exactio canalium	52	12
19. venditio canalium et roborum	75	22
20. venditio cementi	—	15
21. venditio laterum	3	35
22. a mercatoribus Augustanis	367	40
23. peccunia mutuo accepta	—	—
24. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—
25. pannitondia ciuitatis	68	—
26. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	28	—
27. pannicidia ciuitatis	27	—
28. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	3	12
29. institae opulentae ciuitatis propriae	21	12
30. domus ciuitatis propriae	166	42
31. domus reemptionales in vim reemptionis ciuitati inscriptae et resignatae	47	24
32. domus et areae censum soluentes terragium	53	5
33. census ciuitatis communes	492	40
34. census ciuitatis ex schmeterhaus	142	22
35. census ciuitatis ex suburbio et domunculis	1	—
36. stroza piscium	—	—
(Summa omnium perceptorum totius 1584 anni	4693	33)

16. Punitus est Nicolaus Ekerth Wratislauiensis mulcta aureorum Vngaricalium 100, quod per annos plus minus 24 hic continue habitando, cum externis mercatoribus videlicet Wratislauiensibus cointelligentiam habuerit contra iura et priuilegia ciuitatis, facit mr. 116 gr. 32, — Baltasarus Pauswank mulctatus est paena 100 aureorum Hungar. quod iuxta obligationem suam nec vxorem duxerit, nec possessionem emerit, sed hic continue habitando per annos multos mercaturam exercuerit, facit mr. 116 gr. 32, — Nicolaus Ekerth punitus est mulcta fl. 30, quod cerdones Crac. turpiter tam in praetorij atrio, quam in ipsa stuba consulari verbis iniuriosis agressus fuerit, imo nec ipsi officio consulari pepercerit, mr. 18 gr. 36, — Andreas Coruus procurator occasione plenipotentiae erroneae productae mr. 1 gr. 12.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis	35	29	—
2. ad Dąmbie	—	—	—
3. schrotmagistro cum familia	49	24	—
4. ad schrotmagistrum empta	38	47	—
5. mastellae ciuitatis	28	42	—
6. labores diurni seu communes, quos mastella conducit	106	33	9
7. ad mastellam empta	4	45	—

	mr.	gr.	d.
8. rormagistro ciuitatis	36	21	—
9. mercenarijs diurnis rormagistri	93	32	—
10. ad rormagistrum empta	32	9	—
11. vectoribus ciuitatis	36	3	—
12. carpentario ciuili	133	44	6
13. auena pro equis ciuilibus empta	116	13	—
14. fabro ferrario	47	40	—
15. serrifabro	4	33	—
16. muratori ciuili cum familia	16	44	9
17. ad cementariam	15	24	—
18. ad laterificinam	46	—	—
19. ad tegulariam	—	—	—
20. aedificia ciuitatis communia	85	36	—
21. pontalium onera	23	18	—
22. viarum structura	621	8	9
23. fori et platearum mundatio	92	2	—
24. funifici	27	29	—
25. debita antiqua persoluta	202	42	—
26. praetorij necessaria	821	21	—
27. prandium consulare	—	—	—
28. prandium lonherorum	—	—	—
29. custodibus portarum	62	12	—
30. vigilibus nocturnis	56	4	—
31. dominorum itinera et ciuitatis nuntij	52	45	—
32. dona communia	97	27	—
33. eleemosina et pia opera	43	24	9
34. vinum dono datum	159	40	—
35. capitaneo praetorij	20	30	—
36. circkelmagistro	20	30	—
37. tibicini turris magnae	41	12	—
38. tibicini turris praetorianae	10	15	—
39. horologistae utriusque horologiae	18	38	—
40. campanatori	11	—	—
41. census hospitalis s. Spiritus	41	12	—
42. pistrici	20	30	—
43. custodi domini proconsulis	10	15	—
44. scopario seu hausknecht	11	—	—
45. familiae seu lictoribus praetorij	136	32	—
46. officialium praetorij praemia	216	8	—
47. vestitura officialium	35	6	—
48. census sacerdotum et vitales	329	39	—
(Summa omnium expositorum a. D. 1584 facit	4114	4	1/3

13. Płacono owies przed żniwami po gr. 24, 26, 33 i 35, po żniwach po gr. 18, 14, 14½, 15 i 18 za ćwiertnię trzechkorcową.

20. Drobne naprawy budowli miejskich.

26. Ex mandato dominorum consulum in adiumentum euectionis lutj ante mincza per manus

d. Baptistae Fontanini data est mr. 1 gr. 12, — Christophero Gruppemontano musico, qui d. consulibus mutetam octo vocum dedicauit, ex mandato d. consulum honorarij loco gr. 35, — za dwa płty szosznowe od Marczinowicza z Zarek, na ktorych bylo sczepu spul dziesziątka, mr. 12 gr. 24, — za pul izby drzewa od p. Komorowskiego, od Tobiasza Zuchowskiego, bylo na nim sczepu pul dziesziątka, dano za nie mr. 16 gr. 42, — za pleth drew, ktore pan Szpyglar zaplaczył, mr. 32 gr. 24.

31. Przeważnie wydatki posłów miasta na sejm lubelski tudzież sejmiki proszowski i korczyński.

32. D. 3 Maij dum s. reginalis mtas a nobis Warssouiam discederet, pro caponibus, salmonibus aliisque nonnullis suae mti honoris gratia donatis rebus mr. 13 gr. 15, — item pro pomis aureis a d. Baptista Fontanino emptis, itidem s. mti reginali donatis, mr. 3 gr. 6, — dano Kazimirskiemu 15 łokci czarnego adamaszku, po gr. 70 łokieć, czyni mr. 21 gr. 42.

46. Paweł Pernus i Ian Schilling notaryjuszami miasta.

1585.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Martinus Vrbankowicz et Paulus Krziwokolski.

	mr.	gr.	d.
1. Relicta in paratis ex anno 1584	522	16	—
2. cellarium Swidnicense sub praetorio	13	—	—
3. pontalium exactio	948	26	—
4. vinorum ducillaria	1564	12	—
5. exacta debita	431	18	3
6. faeni venditio ex pratis ciuitatis	4	33	—
7. schrotgeld	447	12	—
8. nigra signa	8	12	—
9. braxaturae ceruisiae, rorgeld	385	20	—
10. pensa ciuitatis maior	75	—	—
11. pensa ciuitatis minor	50	—	—
12. aduocatia: (Ioannes Lang)	30	—	—
13. a susceptione iuris ciuilis	49	18	—
14. villa Dąmbye	250	—	—
15. conflatorium argenti	31	12	—
16. depositorium salis	15	18	9
17. quartczoll a panno	109	9	—
18. paenae pro excessibus	20	35	9
19. exactio vigiliae nocturnae	95	29	—
20. exactio canalium	55	21	—
21. venditio canalium	26	47	—
22. venditio cementi et laterum	14	36	—
23. pecunia mutuo accepta	2016	20	—
24. a mercatoribus Augustanis	170	44	—
25. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—	—
26. pannitondia ciuitatis	68	—	—
27. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	38	—	—
28. pannicidia ciuitatis	23	24	—
29. pannicidia, ex quibus census soluitur terragius	3	12	—

	mr.	gr.	d.
30. institae opulentae ciuitatis propriae	21	12	—
31. domus ciuitatis propriae	295	36	—
32. domus reemptionales ciuitati resignatae	67	6	—
33. domus et areae, censum soluentes terragium	41	32	—
34. census ciuitatis communes	545	41	—
35. census ex schmeterhaus	150	2	—
36. census ex suburbio et domunculis	—	—	—
37. stroza seu custodia piscium	350	—	—
Summa totius perceptae anni 1585 facit	9020	29	3

14. Puszczone zostały wsie Dąbie i Grzegorzki w dzierżawę Mikołajowi Wolskiemu z Podhajec miecznikowi koronnemu i staroście Krzepickiemu na lat 3 za czynszem rocznym fl. 400.

15. Dzierżawi Antoni Dubois złotnik.

18. Martinus Partin punitus est paena mr. 14 propterea, quod ius ciuile non habendo, vinpropinaret alijsque libertatibus civitati concessis per aliquot annos vteretur.

23. Accepta sunt 2000 fl. per gr. 30 computatorum, ab executoribus testamenti rndi olim doca toris Petri canonici Crac. praepositi s. Floriani in Cleparsz, idque propter exemendam domum lapideam vulgo Podelwie dictam, de manibus heredum olim honorati Ioannis Czyrus, quae summa ex censu annuo fl. 100 super eadem domo lapidea Podelwie dicta in vim reemptionis est inscripta, facit mr. 1250; — oprócz tego pożyczono od Stanisława Briknera czerwonoskórnika fl. 380, czyli mr. 237 gr. 24, od Dominika de Bleus mieszczanina krak. fl. 230 czyli mr. 143 gr. 36, a nadto ex communi senatus consulto collecta est pecunia a communitate pro vrgenti reipublicae necessitate, videlicet pro expeditione ad comitia regni generalia Warszouien. quam honoratus d. Martinus Fihauser senior scabinus praesentauit, videlicet mr. 616 gr. 8, facit mr. 385 gr. 8.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis	27	31	9
2. ad Dąmbie	114	47	9
3. ad piscinas in Dąbie	85	6	—
4. schrotmagistro cum familia	97	—	—
5. ad schrotmagistrum empta	51	19	9
6. mastellae civitatis	45	24	—
7. labores communes seu diurni, quos mastella conducit	186	30	9
8. rormagistro civitatis	58	20	—
9. mercenarijs diurnis rormagistri	114	41	—
10. ad rormagistrum empta	59	23	—
11. vectoribus ciuitatis	72	44	—
12. carpentario civili	52	—	—
13. carpentarii familiae	147	26	—
14. auena empta	134	32	—
15. serrifabro	14	—	—
16. fabro ferrario	125	40	9
17. muratori cum familia	311	29	9
18. saxifrago	20	8	—
19. ad cementariam	12	28	—
20. ad laterificinam	52	46	—

	mr.	gr.	d.
21. aedificia ciuitatis communia	163	47	—
22. pontalium onera	35	36	—
23. viarum restauratio	205	4	—
24. fori et platearum mundatio	29	41	—
25. funifici	26	4	—
26. debita antiqua soluta	2260	27	9
27. praetorij necessaria	1090	18	—
28. custodibus portarum	83	39	—
29. vigiliae nocturnae	122	6	—
30. dominorum itinera, conventus, ciuitatis nuntij	714	7	3
31. dona communia	801	16	9
32. vinum dono datum	230	33	—
33. eleemosina et pia opera	66	44	9
34. capitaneo praetorij	32	24	—
35. circkelmagistro praetorij	32	24	—
36. tubicini turris magnae	65	—	—
37. horologistae vtriusque horologiae	32	24	—
38. tubicini turris praetorianae	16	12	—
39. custodi domini proconsulis	16	12	—
40. campanatori praetorij	16	32	—
41. scopario seu hausknecht praetorii	17	16	—
42. musicis civitatis	54	33	—
43. familiae seu lictoribus praetorij	206	44	—
44. ad hospitale s. Spiritus	97	24	—
45. pistrici	32	24	—
46. officialium praetorij praemia	271	8	—
47. vestitura officialium	44	45	—
48. census sacerdotum et vitales	410	18	—
Summa totius expositae anni 1585 facit	8994	7	3

14. Owies płacono przed żniwami po gr. 20 i 22, po żniwach po gr. 16 za ćwiertnię trzechkorcową.

20. Za kamien z herbem miejskim na baste przed Nową brone murarzowj i z robotą mr. 1 gr. 42, — Stanislao muratori za 6 stuk Pinczowskiego kamienia na kamzansz do kabatu, 6 talerów, czyni mr. 4 gr. 18.

26. Nicolao Scharffembergk pro constitutionibus duorum annorum gr. 20, — d. 21 Iunii Ioanni Pisczek sartori pro vexillis nouis et reparatis veteribus iuxta schaedam eiusdem tenoris talis: za 6 lokczy tafty po 28 gr. za 2¼ lokczia czarny tafty po 28 gr. za 4 lothy iedwabiu po 7 gr. za 156 lokczy czyndelinu po 3 gr. za ieden lokiecz czarny kitaikj na cherb 10 gr. za ½ lokczia modry taffty 15 gr. za 20 lokczj czerwoney kitaikj po 10 gr. za 2 groty 12 gr. od malowania cherbow mr. 2 gr. 10, od roboty nowego proporcza mr. 3, od oprawiania dwoch proporczow mr. 4, za 3 dronskj po 10 gr. suma wszitkiego wedlug schedj facit fl. 42 gr. 21, — d. 25 Iunii panom strzelczom, gdy strzylali do trzech figur: murzyna, żyda i fenricha, darowalj panowie kubek pozloczisty, ktory wzięto v Marczyiana, kostowal wszystek mr. 12 gr. 19, — 6 Septembris była strzelba z hakownicz o szescz lokczy jadamasku, ktory wygral Matysz Dyrda piekarsz, mr. 6, — d. 28 Septembris Christophoro Czyzowskj ministerialj, qui interfuit, dum captiuaretur Morawiczkj et cum rursus ex castro in praetorium deduceretur, gr. 8, — eodem die Valentino Strasz, cuius vxor a praedicto Morawiczkj ictu globj bombardici est occisa, cum in sequestrum officij ciuilis acceptus esset, dati sunt ad victum fl. 3, — item chlopczu Kaszicze, ktory szpieguie Węgrow zbuiczow, czo pobili liudzie na przytniczy, dano mr. 1 gr. 8, —

d. 26 Octobris panu Vrbankowiczowj ad rationem sterech niedziel za strawe panu Morawiczkiemu daną mr. 6, — d. 11 Decembris Ioanni Bonieczkj et Stanislao Szuster famulis praetorij ob captiuatum Morawiczkj, cum fugam dare voluit, dono dati sunt ex mandato dominorum mr. 1 gr. 12, — custodibus nocturnis N. 7, qui die nocteque apud Morawiczkj excubias agebant per 11 hebdomadas, contentationis loco data mr. 1 gr. 12, — 20 Decembris dno syndico ab inserenda protestatione contra Tossowskj et studiosos et obductione vulnerum circelmagistrj ad acta castrensia mr. 1 gr. 12, — d. 23 Decembris panu Pawlowi Sutterowi zaplaczilem, czo wydal za vrzędu swego za 1½ wolu, ktore dal do domu za s. Piotrem, w ktorym bylo zawarto ludzie zapowietrzone, za 3 niedzielie mr. 2 gr. 9.

29. Głównie wydatki posłów miasta na sejm warszawski i do króla jegomości do Niepołomic, do Sandomirza i do Grodna. D. 13 Septembris ablegatus fuerat Paulus Pernus notarius ciuitatis Sandomiriam ad sac. r. mtem occasione decretorum tam ex parte rationum, quam aliorum prouentuum ciuilium latorum, quibus correctis et a mte regia obtentis, Praemisliam ad rndum d. Albertum Baranowskj vicecancellarium regnj propter sigilla profectus est, atque exposuit ad varia itineris et victus necessaria iuxta regestrum speciale desuper factum mr. 33 gr. 38.

50. Dano podarki: kardynałowi Batoremu kubek srebrny złocisty za mr. 48 gr. 16, — Ianowi Zamojskiemu kanclerzowi podczas sejmu, vt negotia ardua reipublicae civitatis huius tum apud sac. reg. mtem, tum apud proceres regni in comitijs praesentibus promoueret fl. 500 czyli mr. 312 gr. 24, — Baranowskiemu podkanclerzemu, biskupowi przemyskiemu czarę srebrną wartości mr. 45 gr. 6, — temuż powtornie czarę srebrną wartości mr. 43 gr. 9, — Mikołajowi Firlejowi referendarzowi, kaszt. bieckiemu honorarii loco, maxime vero ex parte nonnullorum decretorum, per sac. mtem regiam ratione prouentuum ciuilium latorum, talarów 100 czyli mr. 72 gr. 24, — Zebrzydowskiemu Mikołajowi staroście krak. initio adepti muneris czarę srebrną wartości mr. 92 gr. 16½, — N. Michałowskiemu 5½ łokci panni preciosi racione quorundam officiorum in tribunali iudiciorum ciuitati praestitorum, łokieć po fl. 3, czyni mr. 10 gr. 15, — Achacemu Iordanowi podstarościemu dano 13 łokci czerwonego adamaszku za mr. 18 gr. 40.

41. Musici, qui tempore meridiano et vespertino tibias in turri praetoriana influunt.

45. Paweł Pernus i Ian Schilling notaryjuszami miasta.

1586.

Regestrum perceptorum.

D. quaestores: Martinus Vrbankowicz, Paulus Krzywokolskj.

	mr.	gr.	d.
1. Relicta in paratis pecunijs ex a. D. 1585	26	22	—
2. cellarium Swidnicense	16	24	—
3. pontalium exactio	923	43	—
4. ducillaria vinorum	1285	15	—
5. exacta debita	345	32	9
6. schrotgeldt	258	22	—
7. nigra signa	1	40	—
8. braxatura ceruisiae alias rorgeldt	336	45	—
9. poenae excessuum	43	8	—
10. aduocatia: Ioannes Lang	30	—	—
11. susceptio iuris ciuilis	97	22	—
12. pensa ciuitatis maior	75	—	—
13. pensa ciuitatis minor	50	—	—
14. villae ciuitatis Dąmbye et Grzegorzki	—	—	—
15. conflatorium argenti alias brengaden	31	12	—

	mr.	gr.	d.
16. depositorium salis	17	5	—
17. quartczoll a panno	88	34	—
18. exactio vigiliae nocturnae	73	31	9
19. exactio canalium	43	4	—
20. venditio canalium, roborum et lapidum	75	43	—
21. serra civitatis	20	13	—
22. a mercatoribus Augustanis	—	—	—
23. venditio calcis et cementi	67	12	—
24. pecunia mutuo accepta	350	—	—
25. balnea ciuitatis: Iudeorum, Cornutorum	80	—	—
26. pannitondia ciuitatis	68	—	—
27. domus pellificum, — cellarium sub domo pellificum	48	—	—
28. pannicidia ciuitatis propria	29	—	—
29. pannicidia, ex quibus ciuitati census soluitur terragius	1	36	—
30. institae opulentae	24	12	—
31. domus ciuitatis propriae	300	15	—
32. domus in vim reemptionis ciuitati resignatae	98	28	9
33. domus et areae ex censu terragio	61	46	—
34. census ciuitatis communes ex omnibus institis	557	4	—
35. census ciuitatis ex szmeterhaus	157	40	—
36. census ex suburbio, domunculis, piscinis, pascuis	—	—	—
37. stroza piscium	354	—	—
Summa omnium perceptorum huius annj 1586 facit	6452	9	—

2. Dzierżawi Stanisław Węgrzynek złotnik.

9. F. Innocentius Philippus et Gerardus Felhan aurifices ciues Crac. reposuerunt pro paena, quod contra constitutiones contubernij sui aurum vilius laborauerint, aureos Vngaricales 25 facit mr. 29 gr. 8, — Stanislaus Hippolit, quod non habens ius ciuitatis pannum in pannicidijs ciuilibus incidere praesumpserit, mr. 14.

14. Gdy Wolski zrzekł się dzierżawy, wziął Paweł Krzywokolski w dzierżawę Dąbie, Grzegorzki i cegielnię nową za mr. 250.

15. Dzierżawi Antoni du Boys złotnik.

21. Płacone są rzazy drzewa po 3 i po 4 gr.

22. Hoc anno nihil perceptum est, nihil enim cupri huc aduexerunt, ideo, quod Gedani nouum portorium seu teloneum ab ipsis exigebatur, quod ipsi soluere noluerunt, siquidem ad id non fuerunt obligatj.

23. Sprzedawano gaszone wapno skrzynię po gr. 20, niegaszone po gr. 56.

31. Domus Selua in platea s. Ioannis mr. 24, — domus tinctoris extra portam Nouam igne conflagrata, hoc anno rursus sumptibus ciuitatis reaedificata est, nemini vero adhuc locata, — domus portae Sutorum mr. 5, — domus turris penes portam Nouam gr. 30, — domus sacerdotum penes scholam b. Mariae v. sita, Turcia dicta, quam sacerdotes inhabitant et quotannis exinde soluere deberent pro festo s. Michaelis mr. 3, verum a multis annis nihil soluerunt, — domus inter muros portae Slaucouiensis penes rorhaus sita mr. 2, — domus portae s. Annae, — domus corrigiatorum vulgo gerbhaus dicta, ex qua soluuntur annue a frenificibus Crac. mr. 9, — domus portae s. Floriani vulgo mastella dicta, — domus penes mastellam ciuilem sita mr. 2 gr. 24, — domus in turri legatorum, — domus penes turrim legatorum, — braseatorium ciuitatis, — domus in platea s. Stephani, mr. 14, — stabula ciuitatis mr. 16, — dealbatorium ciuitatis vulgo blecha mr. 24, — popina ciuilis mr. 12, — macellum carnium mr. 2, — cerifusorium ciuitatis vulgo kappa dictum mr. 17, — domuncula in curia carpentarii, — intermurale portae castrensis, — domuncula portae castrensis mr. 5, — domus in porta Slaucouiensi mr. 1 gr. 27, — intermurale portae Slaucouiensis seu stabulum mr. 2 gr. 24, — domuncula prope portam s. Floriani mr. 2 gr. 24, — domus seu curia ciuitatis in platea s. Annae

penes portulam s. Annae ad muros ciuitatis consistens, — domus prope portam s. Florianj mr. 2 gr. 24, — domus ciuitatis Podelwie dicta, in platea castrensi sita mr. 100, — ex alijs domibus eidem Podelwie contiguis, vulgo quatuor institarum dictis, mr. 55 gr. 6, — duae domus praedictis adhaerentes ex censu annuo mr. 17 inscriptae sunt; verum vna admodum ruinosa, sumptibus ciuitatis restaurari cepta est, — domus lapidea sub Podelwie in platea lata sita, honorato Ioanni Gora syndico ciuitatis est inscripta, quoad officio syndicaturae fungetur, — ex turri penes portam s. Floriani sitae mr. 2.

32. Domus Martini Ziemianin in vico transuersali plateae Slaucouiensis, soluit annue mr. 8, — domus Martini Platner in platea castrensi mr. 3 gr. 6, — domus Karniowski in circulo Crac. aciaiiter iuxta plateam s. Annae sita (pod barany) mr. 11 gr. 12, — domus heredum Stanislai Aichler in platea s. Floriani mr. 15 gr. 30, — domus Alberti Raczkowski in platea Sutorum, — area seu domus Adami Suchodolski in platea s. Floriani mr. 1 gr. 42, — domus heredum Ioannis Bialy pellionis in platea hospitalensi mr. 2 gr. 24, — domus heredum Erasmi Banck mr. 46 gr. 42, — domus heredum Nicol..i Baranowski cons. Crac. in platea Fratrum sita, ciuitati pro summa fl. 2000 resignata, soluere debet annue mr. 62 gr. 24 (mieszkają w nim: Iulius Ricc.io Italus, Mathias Garwolczyk typographus, Mathias introligator, Lazarus Lipniczki iudaeus).

33. Domus mansionariorum s. Annae solvere debet annue mr. 1 gr. 24, — domus praepositi Miechouiensis in platea mensatorum sita mr. 1, — bursa iuristarum gr. 16, — bursa pauperum mr. 4, — bursa Hierusalem mr. 1 gr. 24, — balneum Salomonis in platea hospitalensi mr. 1, — domus in platea s. Nicolai ad portam sita mr. 2, — Valentinus Bertholt ex domo inter moenia portulae s. Annae mr. 2, — ex domuncula prope murum penes portam Slaucouiensem Andreas Prus gr. 12, — ex domuncula ante portam Nouam Barbara Lissowa gr. 15, — Mathias Bochenski pileator ex domuncula ante portam Nouam retro Rudawam gr. 33, — Ianowa Rodowska alias Kozieramieniowa ex domo eidem contigua mr. 1, — Mathias Bulga ex domo Hanusz Velowey in Kawiory sita mr. 1, — Petrus cieslia ex domuncula in Kawiory gr. 15, — Pawlowa Kowalowa ex medietate domus ante portam Nouam mr. 1, — Stanislaus Laski serrifex ex quarta parte eiusdem domus gr. 24, — Adamus Komonski pultarius ex domo in Krupnikj gr. 24, — Stanislaus Rozyczkj barchanista ex domo ante portam Nouam sita gr. 36, — Laurentius Popiolek chartarius ex domo intermuralj retro ecclesiam s. Stephani mr. 1, — Ioannes Zurownik ex antro retro templum s. Stephanj gr. 24, — Ioannes Kloczek ex domuncula circa portam Nouam e regione kappae gr. 24, — Hanuszowa rurmistrzowa ex domo ante portam Nouam gr. 24, — Martinus Ladzik ex domo sua gr. 24, — Ioannes Wieczorek ex domo ante portam Nouam mr. 1 gr. 12, — Laurentius Romanowskj ex domo prope tegulariam soluit gr. 36, — Gregorius Parchwicz ex domo ante portam Nouam, quae Lembachowska dicebatur, gr. 24, — Iakubowa Czabanczyna ex domo in Kawiory mr. 1, — Matis kowal ex domo ante portam Nouam, — Wilhelmus Peytichen cordubanarius ex domo in vallo ante portam Nouam, mr. 1, — Matias Kozlowskj murator ex domo in Kawiory gr. 30, — Matias Pruss ex domo in Kawiory mr. 1, — Christophorus Dobrochowskj pultarius ex domo in Kawiory gr. 24, — domus Stanislai Xięskj extra portam Nouam sita gr. 12, — Valentinus Buczkowicz ex turri retro bursam Ierusalem mr. 1, — idem ex domo in Kawiory gr. 24, — Petrus Chrosliczkj Gędziecz ex domo in Kawiory mr. 1 gr. 12, — idem ex altera domo in Kawiory gr. 38, — Bartholomaeus Krąmp ex domuncula retro templum s. Nicolaj gr. 24, — Bartholomaeus krawiecz ex domo in Krupnikj mr. 1, — Simon grzebiennik ex domo extra portam Nouam gr. 39, — Iankowicz ex domo in Kawiory gr. 24, — Ioannes Dudek ex duabus domunculis in Kawiory gr. 24, — Chruścielowa mularka ex domo et area in Kawiory mr. 2, — Stanislaus Zawaczkj ex domo et horto in Kawiory penes blonie mr. 1 gr. 24, — Valentini Lawiczkj relicta ex domo ante portam Nouam gr. 24, — Ioannes Liss pultarius ex domo in Kawiory mr. 1 gr. 12, — Baran sutor ex domo sub muro ciuitatis portae Nouae gr. 24,. — Stanislaus Topolskj ex domo retro Grodek gr. 24, — Sedniczka ex domo in platea s. Nicolaj sita mr. 2, — Paulus pellifex ex domo in Kawiory mr. 1 gr. 24, — Martinus Kania ex domo in Kawiory gr. 36 — Martinus Podlewa ex domuncula retro Grodek sita gr. 24, — Andreas Tykoczkj ex domuncula in Kawiory gr. 36, — Sebastianowa Hallembergerowa ex domo in Kawiory mr. 1 gr. 24, — Mathias Kunczyczkj sutor ex domo ante portam Nouam in vallo consistente gr. 20, — Paulus Celarj ex domo et horto in Kawiory mr. 1, — Sebastianus Zak ex domo circa maenia ciuitatis in platea Cornutorum mr. 1, — Martinus Zaczek reuenditor ex domo in muro ciuili Portae Nouae gr. 24, — Lucas Rozeslanek ex domo ante portam Nouam mr. 2, — Matisowa Karasiowa ex domo ante portam castrensem mr. 1 gr. 12, — Hieronimus Iedwat ex domo et horto in Kawiory, qui fuit olim Ioannis Szarfenberger mr. 1, — Anna Waczlawowa ladarka ex domo penes murum portae s. Floriani consisten. gr. 24, — Martinus Czech carpentarius ex domo ante portam Nouam mr. 1 gr. 24, — Ioannes

Goląmb ex domo ante portam Nouam mr. 2, — Stanislaus Grochowskj chartarius ex domo ante portam Nouam super Rudawa mr. 1 gr. 24, — Bartholomaeus Szostek ex domo in Krupnikj mr. 1, — Stanislaus Turkowicz ex domo in Kawiory gr. 24, — Ioannes Miley ex domuncula penes turrim portae s. Floriani gr. 12, — Catharina Skokowa ex domo in Kawiory gr. 36, — Lucas Graniczny ex tribus domibus in Kawiory sitis mr. 3, — domus Kowalowskj extra portam Sutorum mr. 2, — Nicolaus Franek ex domo extra portam Nouam sita mr. 1.

34. Pistores ex institis 23 soluunt per gr. 36 pro duabus ratis, facit mr. 34 gr. 24, — vitreatrices ex institis per gr. 24 pro duabus ratis, facit mr. 17, — ex tribus institis vitrearijs, quae conuersae sunt ad vendendas varias merces mr. 6, — auenatores penes institas pulmentarias (11) per gr. 15 singulis quartualibus, facit mr. 13 gr. 36, — pulmentarii per gr. 12 ad quodlibet quartuale, facit mr. 23 gr. 12, — halecistae ex institis per gr. 12 ad quodlibet quartale, facit mr. 41, — institae butyraceae seu caseatrices per gr. 9 quartuale, facit mr. 24 gr. 32, — arvinarii per gr. 9 ad quodlibet quartuale, facit mr. 8 gr. 12, — figuli soluunt per gr. 9 et specialiter ratione effodiendae argillae, quartuale, facit mr. 20, — salicidae soluunt per gr. 9 et a palatio per gr. 15 quartuale, facit mr. 26 gr. 36, — funifices per gr. 9 ad quodlibet quartuale mr. 3 gr. 24, — smigmatores per gr. 4 quartuale, — candelarij ex institis per gr. 22 quartuale, — institae ferramentariae e regione templi b. Mariae v. soluunt 13 per gr. 30, 3 per gr. 24, 2 per gr. 12, 2 per gr. 20, 1 per gr. 15, facit mr. 43 gr. 38, — cellaria ferramentaria sub brengaden N. 3 soluunt per gr. 36 ad quartuale, facit mr. 9, — institae pudlnae N. 2 per gr. 12, tercia per gr. 9, facit mr. 1 gr. 45, — institae ante praetorium in foro carbonario inaequaliter soluunt, ijs etiam sunt adiunctae, quae sunt ante pensam minorem et sub cruce, facit mr. 40 gr. 32, — institae in foro gallinario ex opposito depositorij salis mr. 14 gr. 24, — institae cuchleronum 8 soluunt per gr. 12 et 1 per gr. 15, facit mr. 9 gr. 24, — Ogurkowa penes institas cuchleronum soluit mr. 28 gr. 36, — ex institae sub domo pellificum mr. 4, — institae Lichniowskiey soluit per gr. 45, facit mr. 3 gr. 36, — institae Steniszabowey sub domo pellificum mr. 2 gr. 24, — pileatores 25 soluunt per gr. 9, facit mr. 18 gr. 36, — institae cochleariae soluunt 4 per gr. 12, vna per gr. 6, facit mr. 4 gr. 12, — institae cultellificum 9 soluunt per gr. 20 (quart.) facit mr. 11 gr. 12, — Wilkowa ex loco ante templum b. Mariae virg. in quo placentas vendit, soluit gr. 24, — salsorum piscium venditores 27 soluunt per gr. 6, facit mr. 3 gr. 18, — pectinum venditores gr. 20, — nundinarum tempore ab eo loco, quem in circulo tam hospites quam domestici occupant, perceptae sunt pro Paschae seu s. Stanislai in Mayo mr. 33 gr. 11, pro Viti mr. 2 gr. 3, pro Michaelis mr. 32 gr. 24, — vectigal ab externis figulis exigitur tempore nundinarum a quolibet curru per gr. 2, fuerunt currus pro s. Stanislai 40, facit mr. 1 gr. 32, pro s. Vitj 15, facit gr. 30, pro s. Michaelis 60, facit mr. 2 gr. 24, — od tych, ktorzy kosy tu przedawali, wybral Koronka tudnar od 8 po gr. 6, czyni mr. 1, — idem exegit od tych, ktorzy sierpy przedawalj, od 10 po 3 gr. czyni gr. 30, — ficuum, amigdalorum, passularum, prunorum et oliuae venditores tempore Quadragesimali soluunt singulae per gr. 8, fuerunt 36, facit mr. 6, — husionum venditores tempore Quadragesimali soluere solebant per gr. 12, — anserum venditrices soluunt pro festo s. Martinj per gr. 36, hoc anno fuerunt 12, soluerunt mr. 9, — vectigal, quod ab ijs, qui vinum crematum distillant, exigitur singulis anni quartualibus per gr. 12 a qualibet olla, ex eo praesentauerunt tudnarij mr. 70 gr. 7, — vectigal, quod vetulae reuenditrices hinc inde commoditate fori vtentes, pendunt ciuitati, videlicet singulis anni quartualibus per gr. 2, ex eo perceptum est per manus tudnerorum mr. 15 gr. 2.

35. Cultellifices soluunt a loco in szmetterhausz, quilibet per gr. 10 pro quartualj, facit gr. 30, — fabri ferrarij soluunt per gr. 15 quartuale, facit mr. 8 gr. 6, — telatrices et peplatrices soluunt per gr. 30 pro quolibet quartualj, facit mr. 76 gr. 42, — cingularij soluunt per gr. 12, facit mr. 15 gr. 24, — acufices soluunt per gr. 10, facit mr. 10, — albicerdones soluunt per mr. 5 (pro quartuali) facit mr. 20, — chartarij soluunt per gr. 8, facit mr. 2 gr. 24, — barchanistae soluunt per gr. 12 (pro quartuali) facit mr. 1, — tinctores soluunt per gr. 12, facit mr. 9, — bursifices soluunt per gr. 8 (pro quartuali) facit mr. 8 gr. 16, — crumenarij soluunt per gr. 18 (pro quartuali) facit mr. 5 gr. 10, — taszniczy soluunt per gr. 5 (pro quartuali) facit gr. 32.

Regestrum expositorum.

	mr.	gr.	d.
1. Ad prata ciuitatis et foeni vectoribus	62	21	—
2. ad Dąmbie	338	32	—
3. mastellae praecium	45	24	—
4. labores diurni, quos mastella conducit	149	43	9
5. schrotmagistro cum familia	97	24	—
6. ad schrotmagistrum empta	55	25	—
7. rormagistro cum familia	167	41	—
8. ad rormagistrum empta	67	14	—
9. carpentario	52	—	—
10. carpentarii familiae	198	5	—
11. ad curiam carpentarij empta	333	8	15
12. auena pro equis ciuilibus empta	96	34	9
13. vectoribus ciuitatis hebdomadatim conductis	51	29	—
14. fabro et serrifabro	109	37	9
15. saxifragis	82	29	—
16. ad cementariam et laterificinam	89	38	9
17. muratori	46	—	—
18. familiae muratoris	231	40	—
19. aedificia ciuitatis communia	61	15	12
20. viarum structura et restauratio	247	—	—
21. pontalium onera	35	36	—
22. musicis civitatis	70	—	—
23. funifici	14	3	—
24. debita civitatis soluta	501	43	—
25. praetorij necessaria	373	10	12
26. custodes nocturni	428	16	—
27. electio consularis	195	17	9
28. dominorum itinera, ciuitatis nuntij et conventus	170	28	9
29. dona communia	208	38	—
30. vinum dono datum	200	6	9
31. refectiones dominorum consulum	281	29	—
32. eleemosyna et pia opera	65	21	—
33. census hospitalis s. Spiritus	153	40	—
34. capitaneo praetorij	32	24	—
35. circkelmagistro	32	24	—
36. lictoribus seu familiae praetorij	206	16	—
37. tibicini turris magnae et turris praetorianae	81	12	—
38. campanatori praetorij	25	40	—
39. scopario seu famulo praetorii	17	6	—
40. custodi domini proconsulis	16	12	—
41. custodibus portarum	72	24	—
42. horologiorum magistro	32	24	—
43. tudneris	27	44	—

	mr.	gr.	d.
44. officialium praetorij praemia	238	44	—
45. officialium praetorij vestitura	20	—	—
46. census sacerdotum et vitales	323	44	—
Summa omnium expositorum anni huius facit	6410	39	12

12. Płacono owies przed żniwami po gr. 16, 17, 18, 19, 22, 23 i 24, po żniwach po gr. 13 i 14 za ćwiertnię trzechkorcową.

17. Wydano na naprawy: ad cerifusorium ciuitatis mr. 9 gr. 37, — ad cellarium Swidniczense mr. 17 gr. 42, — ad balneum Cornutorum mr. 6 gr. 16⅔, — ad balneum Iudaeorum seu ad portulam s. Annae situm mr. 21 gr. 12, — ad popinam civilem gr. 8, — ad institam opulentam Erasmus Cyrussowey gr. 32, — ad domum ciuitatis Selua dictam gr. 36, — ad domum corrigiatorum alias gerbhaus mr. 4 gr. 24.

23. Zegarmistrzowi za walecz stalny do naciągania zegara y za dwa serstukj stalne y za dwa czwikle stalne do zamkow y zaprawienie tychże zamków gr. 15, za pioro do powietrznika do zamkowego kola gr. 15, — za ryz ktory kupiono v Tomasza Campagnana einlegera przez woznego doswiadczaiąc, ieslj po kęsu y funcie towar swoy przedaie, gr. 29, — d. 13 Aprilis, ab extractu protestationis, quam fecit nobilis Stanislaus Morawiczkj contra dominum Iosephum Kowalewskj vicecapitaneum Crac. et dominos consules Crac. occasione decolationis fratris sui Ioannis Morawiczkj gr. 15, — pro libro Speculi Saxonum latino, opera spectabilis ac excellentissimi domini Stanislai Zawaczkj Pici, doctoris, consulis Crac. acquisito et in vsum praetorij empto mr. 5, — Bartoszowi platnerzowi dano wychędozycz 92 hakownicz ratusznych mr. 2 gr. 31, — in causa dominis consulibus ex parte ordinationis s. r. mtis de alendis 50 peditibus per mgfcum d. capitaneum Crac. instituta, expositi sunt in castro Crac. gr. 40, — d. 18 Novbris wzięto na obijanie izby radzieczkiey po smierci krola jego mosczi Stephana pierwszego trzy postawy sukna czarnego dwusiglowego od pana Ludwika Aichlera po fl. 4 gr. 15, facit mr. 8 gr. 21.

25. Floreny wojewodzińskie liczono po gr. 56, wojewodzie dano zamiast obiadu florenów 100 w złocie. — Pro honorantijs ad eandem electionem consularem praeparatis, expositum est vti sequitur: za trzy marcipany z herbamj mr. 3 gr. 6, za 3 pudelka confectow pigwowych gr. 19, za noremberskie pierniczkj gr. 15, za pulfunta imbieru w cukrze gr. 13, za pultora funta robionego czukru gr. 21, za 2 faseczkj z cytrynami y imbierem lodowatem w czukrze mr. 1 gr. 32, za pudelko wisniowego confectu y funt migdałow w czukrze gr. 25, za bialy chleb gr. 5, za pięcz garnczy muscatellae po osmi groszy, mr. 3 gr. 16; — cum gnosi dni Petrus Strzala de Sossnowicze iudex terrestris Zatoriensis castrique Crac. burgrabius, Iosephus Kowalewskj de Kowalowa, antea vicecapitateus Cracouiensis et Mathaeus Misiowskj de Przybysławicze lectistrator et burgrabius castri Cracouiensis, vti commissarij a s. r. mte ad reuidendas et concludendas rationes ciuiles Cracouienses ab anno 1574 ad annum 1585 deputati et assignatj, easdem rationes ciuiles Crac. reuiderent et concluderent, excepti sunt duabus vicibus prandio in praetorio Crac. sumptibus ciuitatis. Ad quae quidem prandia expositum est, vti sequitur: wydatek na pierwszy obiad die 21 Novbris: za 4 szczukj słone mr. 1 gr. 6, za 2 funty migdałow gr. 14, za czebule, piotruszke y powidla gr. 6, za chleb, bulky y zemly gr. 15, chlopu czo drwa rąbal y wodę do kuchniey nosił gr. 3, na sklencze, garncze y dunicze gr. 10, na sol, miod y limonie gr. 9, na warzechy gr. 2, na piwo gr. 34, Sebastianowi Naborowskiemu za korzenie, rozynki, ryż, oliwę, kasztany etc. mr. 1 gr. 13 den. 9, Lorenczowi Iurzyczowi za 6 garnczy wina po gr. 4, mr. 2, eidem za 14 garnczy wina po gr. 5, mr. 5 gr. 40, za pul garncza wina do zaprawiania gr. 8, za garniecz ocztu gr. 8; swieże ryby brano od pań stroznych na czynsz, ktory panom administratorom strozy placzicz mialy; za 4 swiecze lane dla odprowadzania panow mr. 1 gr. 22, za swiecze woskowe na stol gr. 6.

26. Koszta wysłańców do króla jegomości do Grodna trzechkrotnie, do biskupa krakowskiego po czterykroć, oraz wydatki posłów na sejmik Proszowski.

27. D. 10 Novbris rndissimo in Christo patri d. Petro Myszkowskj epo Crac. cui a s. r. mte commissum fuit, vt negocium ciuitatis ratione captiuationis violentae spectabilis dni Pauli Zutter consulis Crac. cum mgfco d. Nicolao Zebrzydowski generali Crac. Boleslauiensique capitaneo intercedens componat, dono dati et transmissi sunt aurei Vngaric. 60, eo videlicet nomine, vt sua reuerendissima dominatio huc aduenjat propter transigendum negocium praedictum, neque locum eius transactionis alibi constituat, facit mr. 70, — d. 29 Novbris generoso d. Iosepho Kowalewskj commissario s. r. mtis,

qui propter concludendas rationes ciuiles Crac. huc aduenerat et vsque ad earum conclusionem hic commoratus est, dono dati sunt aurei Vngaricales decem, facit mr. 11 gr. 32.

30. Lucae quondam musico regio, nunc ad magnam egestatem redacto ac aegroto, eleemosynae gr. 12, — duobus studiosis Germanis eleemosynae gr. 10, — septem Polonis et Ruthenis ex Turcica captiuitate elapsis mr. 1 gr. 12, — Ioanni cuidam Graeco ex Turcarum captiuitate elapso gr. 10, — Graeco cuidam et tribus Armenis ad eliberandum parentes ipsorum ex Turcica captiuitate datum gr. 20, — Cosmae Popadia e Macedonia oriundo, qui baptisari et Romam ire statuit, datum gr. 15.

41. Tudneris pro cura, quam habent in exigendis censibus ab anubus et a vino sublimato, soluuntur cuilibet ipsorum hebdomadatim gr. 10.

42. Paulo Pyrnuss notario ciuitatis mr. 25, — Ioanni Schilling notario ciuitatis mr. 25, — eidem ratione exactionis censuum et prouentuum ciuilium mr. 20, — ianitori stubae consularis mr. 11 gr. 32, — eidem ab exactione signorum mr. 2 gr. 24, — sagittarijs domini proconsulis mr. 32, — Sigismundo Lasko ab exactione censuum ex institis mr. 5, — exactoribus duobus rornego et stroznego mr. 20, — famulo obeunti negligentes in solutione mr. 4, — notario tudnerorum mr. 1 gr. 12, — Ioanni Gora syndico ciuitatis mr. 97 gr. 24.

43. D. Paulo Pernus notario ciuitatis solutum pro vestitura mr. 10, Ioanni Schilling notario ciuitatis solutum pro vestitura mr. 10.

Census reemptionales:

1. Altare Kaldherberge mr. 15 w latach 1517—1586,
2. Altare Corporis Christi seu X millium martyrum mr. 13 gr. 16 w latach 1517—1586,
3. Altare captivorum mr. 14 w l. 1517—1586,
4. Altare s. Annae mr. 15 w l. 1517—1586,
5. Altare vicarii senioris, Thurek mr. 14 w r. 1517,
6. Altare Scholwiczyn, Io. de Nissa mr. 10 w r. 1517,
7. Altare Crucis ad s. Annam mr. 11 gr. 24 w r. 1517,
8. Praedicatori Polonorum zrazu w kościele u św. Barbary, potem w kościele NPMaryi mr. 16 w l. 1517—1586,
9. Praedicatori Germanorum mr. 8 w l. 1517—1586,
10. Mane legentibus missas duobus mr. 12 gr. 24 w l. 1517—1586,
11. Mansionariis s. Mariae mr. 30 w l. 1517—1586,
12. Sacristiano templi beatae v. Mariae mr. 2 w l. 1517—1581, mr. 12 od r. 1582—1586, dodatek mr. 10 przypada mu z tytułu altarii Praesentationis b. Marire v. in sacello Fogelwedronum,
13. Vicesacristiano templi b. Mariae virginis mr. 10 w l. 1517—1586,
14. Pauperibus hospitalis s. Spiritus mr. 91 gr. 24 w l. 1517—1586,
15. Scholaribus in hospitali degentibus mr. 17 gr. 24 w l. 1517—1586,
16. Monialibus monasterii ad s. Agnetem mr. 8 w l. 1517—1586,
17. Fratribus monasterii ad s. Trinitatem ex schola b. Mariae virginis mr. 2 w l. 1517—1586,
18. Fratribus monasterii ad s. Trinitatem ex domo penes scholam s. Mariae, Turcia dicta, in qua sacerdotes habitant, mr. 3 w l. 1517—1586,
19. Medico civitatis mr. 20 w l. 1517—1586,
20. Astrologo civitatis mr. 10 w l. 1517—1586,
21. Iohanni Bonner et vxori eius mr. 31 gr. 12 w l. 1517—1586, po śmierci Bonnerów biorą połowę, to jest mr. 15 gr. 30 Firleje jako spadkobiercy Bonnera, drugą połowę Krupkowie a w końcu Rotermundowa jako spadkobiercy Bonnerowej,

22. Vicariis psalterium legentibus mr. 2 w l. 1517—1586,
23. Mansionariis ecclesiae s. Michaelis in arce mr. 5 w l. 1517—1586,
24. Fratribus heremitanis de Ilkusch mr. 21 gr. 27 w l. 1517—1586,
25. Sacerdotibus ad eccl. Omnium Sanctorum mr. 11 gr. 12 w l. 1517— 1586
26. Sacerdotibus ad eccl. Omnium Sanctorum ex mangla gr. 24 w l. 1517—1586,
27. Vitricis ecclesiae Omnium Sanctorum flor. 4 w l. 1517 i 1518,
28. Scholastico Gnesnensi gr. 12 w l. 1517—1586,
29. Praedicatori Almanorum mr. 25 w l. 1517—1533,
30. Plebano de Iasslo de domo Kletner mr. 8 w r. 1517,
31. Iohanni de Ilkusch baccalaureo mr. 8 w r. 1518,
32. Mansionario ad altare s. Mariae seu Thurzonum mr. 8 w l. 1523—1586,
33. Domino plebano templi s. Mariae mr. 3 gr. 6 (anniversarium Miechovitae) w l. 1523—1586,
34. Ad eccl. s. Mariae pro lumine ante Sacramentum mr. 1 w l. 1517—1586,
35. Cantori templi s. Mariae ad Sepulchrum Domini feria VI Parascevae psalterium decantanti, mr. 1 gr. 12 w l. 1531—1586,
36. Ad hospitale s. Valentini mr. 4 w l. 1555—1586,
37. Executoribus testamenti olim d. Benedicti de Coszmin atque praeposito, doctoribus et magistris maioris collegii artistarum Cracc. collegiatis mr. 37 gr. 24, w l. 1560—1586,
38. Ad hospitale s. Spiritus pro educatione et victu exposititiorum puerorum in eodem hospitali mr. 31 gr. 12, w l. 1560—1586,
39. Ad hospitalia s. Spiritus, scholarium, ss. Sebastiani et Rochi, s. Hedvigis, ad s. Leonardum, ad s. Valentinum census pro pane comparando venditus 1562 mr. 31 gr. 12, w l. 1562—1573,
40. Provisoribus hospitalis s. Sebastiani et Rochi od fl. 1000 z zapisu z r. 1570 mr. 37 gr. 24 w l. 1570—1586,
41. Fratribus ad s. Mariam in Arena ex strosa piscium mr. 1 gr. 16, w l. 1565—1586,
42. Heredibus Stanislai Lang mr. 17 gr. 24 d. 12 w l. 1573—1581,
43. Heredibus olim Ioannis Lantman seu Czyrus scabini Crac. od sumy fl. 2000 mr. 62 gr. 24 w l. 1563—1583,
44. Gregorio Schniczer od fl. 1200 mr. 18 gr. 36 w l. 1565 i 1566, w r. 1567 bierze mr. 31 gr. 12,
45. Capitaneo Dopczicensi mr. 15 w l. 1567—1570,
46. Ioanni Szpiglier od fl. 500 mr. 18 gr. 36 w r. 1572, w r. 1573 bierze mr. 15 gr. 30, w r. 1576 od fl. 400 mr. 12 gr. 24,
47. Monialibus s. Agnetis a summa fl. 130 aureorum, quam summam legavit mgfcus palatinus ei monasterio pro electione d. consulum, quam summam d. Martinus Vrbankowicz super domo sua reformavit, mr. 7 gr. 39, w l. 1582—1586,
48. Praeposito collegii iurisperitorum solvitur ex domo civitatis Podelwie w r. 1585 mr. 40 gr. 30, w r. 1586 mr. 62 gr. 24,
49. Altaristae Omnium Sanctorum ex eadem domo Podelwie mr. 21 gr. 42 w r. 1585.
50. Magdalenae Vąnzamowae a summa mr. 625 iuxta acta consul. Cracov. dtto feria 4 post festum Natalis Domini 1562, mr. 31 gr. 12.

Census vitales:

1. Katherina Schaczmeysteryn mr. 62 gr. 24 w latach 1517—1524,
2. Casper Grosch vicenotarius mr. 20 w l. 1517, 1518.
3. Nicolaus Mozancz de Tharnow baccalaureus mr. 31 gr. 12 od r. 1508—1555,
4. Nicolaus Iablowsky mr. 20, obiit diebus Martii 1517,
5. Sorori Trettkopp in Lublyn mr. 6 gr. 12 w l. 1517—1531,
6. Sigismundus de Dobrothwor mr. 12 gr. 24 w l. 1517—1524,
7. Nicolaus Iasker notarius civitatis mr. 10 w l. 1535—1538, census iste liberaliter Nicolao Iasker notario ciuitatis per senatum donatus est;
8. Ioannes Czerasinus Iuris supremi aduocatus mr. 31 gr. 12 w l. 1540—1560,
9. Heduigis Brendlarowa mr. 31 gr. 12 od r. 1543, † d. 7 Aprilis 1560,
10. Ioannes Czermienski mr. 12 gr. 24, ten czynsz sprzedany w r. 1561, fr. IV ante s. Iohan. Bapt. † 1586, quartali Crucis exacto.

Wykaz osób.

Aichler, patrz Eichler.
Alantsee Nicolaus consul Crac. 1573, 1575 — 300, 302, 309, 314, 379, 1102.
— — Ioannes 1586 — 379.
Albertus mensator, scabinus Casim. 1583 — 213.
Alexander monetarius 1582 — 1128.
Arciechowski v. Ardziechowski Petrus referendarius causarum Podlachiae 1562 — 242, 626.

Bal Mathias de Nowotaniec castell. Sandecen. 1505 — 46.
de Balice Sophia uxor Ioannis Firlej de Dąbrowica, palat. Lublinen. 1562 — 1056.
Balinska Dorothea abbatissa monast. Zwierzyniecen. 1512 — 912, 913.
Banck Franciscus consul Cracov. 1507, 1518 — 1, 956.
— — Erasmus consul Crac. 1543, 1562 — 120, 129, 211, 212, 225, 1008, 1012, 1016, 1017, 1028, 1032, 1037, 1043, 1046, 1050, 1053, 1139.
— — Sebastianus capitaneus praetorii Cracov. 1574, 1575 — 304, 316.
Baranowski Nicolaus consul. Cracov. 1547, 1568 — 193, 212, 1016, 1027, 1060, 1068, 1078, 1139.
— — Albertus epus Premislien. reg. Pol. vicecancell. 1585 — 362, 368, 370, 1137.
Barsc Stanislaus capit. Sniatinen. 1562 — 241.
de Bartniki Nicolaus custos. Plocen. secretarius reg. 1505 — 46, 48.
Barzi Stanislaus de Blozew capit. Lelovien. 1567, marsalcus curiae regis Pol. capit. Sniatynen. 1570, palat. et capit. gnalis Crac. 1571 — 290, 298, 1091, 1092, 1077.
Batori Andreas cardin. 1585 — 1137.
Bech Mathias notar. castri Cracov. secret. reg. 1580, 1583 — 354, 821.
Beck Hannus consul Crac. 1507 — 1.
Beer v. Beher v. Ber Caspar consul Crac. 1507, 1541 — 1, 2, 11, 24, 41, 55, 73, 79, 93, 111, 913.
— — Ioannes consul Crac. 1564 — 1064.
Bekesz Casper 1577, Bekeszowa wdowa 1580 — 1114, 1122.
Bernardus doctor 1517 — 954.
Bethman Zeffridus consul Crac. 1507, 1515 — 1, 2, 913.
Białobrzeski Martinus epus Laodicen. suffrag. Crac. abbas Mogilen. 1568, epus Camenecen. 1585 — 362, 938.
— — Bartholomaeus 1586 — 940.
Biertułtowski Paulus consul Crac. 1572, 1586 — 302, 313, 378, 1092.
Bischof Stephanus monetarius 1579 — 1119.
Blaskowicz Malchier vladarius in Podbrzezie 1559 — 606.
Błeszczynski Mathias de Błeszno procur. gnalis Cracov. 1563, 1578 — 251, 264, 643, 654, 679, 680, 685, 781, 938, 1060.
de Błogie Ioannes canon. Curzelovien. notar. publ. 1481 — 609.
Bochotnicki Ioannes de Oleśnica castell. Wislicien. 1518 — 12.
Bogacz Michael consul Crac. 1533, 1553 — 73, 79, 87, 129, 193, 212.
de Bogoria Martinus castell. Zawichosten. 1505 — 48.

Bogusz Ioannes 1505 — 48.
— — Ioannes succamer. Lublinen. 1562 — 242.
Bonar v. Boner v. Bonner Hannus v. Iohannes consul Crac. 1507, 1523 — 1, 2, 11, 24, 913, 954, 956, 958, 960, 1143.
— — Franciscus 1537, 1543 — 92, 985, 989.
— — Severinus de Balice capit. Biecen. administrator zupparum Crac. 1524, et burgrab. castri Crac. cap. in Ociec et Rabsztyn 1525, in Ogrodzieniec et Kamieniec dominus, zupparius et mag. procurator Crac. capit. Biecen. et Rabstinen. 1531, et castell. Zarnovien. 1532, et capit. Oswiencimen. et Zatorien. 1533, castell. et capit. Biecen. 1538, et capit. in Ociec 1545 — 36, 75, 80, 94, 103, 104, 133, 432, 447, 448, 494. 504, 514, 520, 921, 926.
— — Ioannes de Balice castell. Oswiecimen. 1548, castell. Chelmen. mag. procurator arcis Crac. 1552, castell. Biecen. mag. proc. Crac. cap. Scepusien. et Rabstinen. 1558, 1562 — 196, 201, 208, 232, 233, 234, 238, 239, 241, 541, 543, 575, 610, 611, 617, 618, 622, 637, 1056.
Boratyński Petrus vicecapit. Crac. 1545, 1552 — 188, 517, 1008, 1016.
Borukowski Ioannes de Bielino praepos. Lancic. secret. reg. 1571, et canon. Crac. et Warsovien. 1576, decan. Warsovien. vicecancell. reg. Pol. 1578 — 297, 321, 331, 702, 781, 786, 788, 791, 795, 808.
Borutha Leonardus 1578 — 781, 786, 788, 791, 808, 818.
Borzyszewski Andreas archiepus Gnesnen. et primas 1505, 1507 — 5, 48, 390.
Borzyszkowski Albertus notar. castr. Crac. 1554, 1563 — 221, 254.
Bosowski Ioannes servitor thesaur. 1563 — 652.
Botromowski M. 1581 — 345.
Branicki Sebastianus epus Camenecen. 1537, epus Chelmen. nominat. Posnan. 1539 — 104, 925.
— — Gregorius venator terrae Crac. capit. Niepołomicen. 1577 — 945.
Branschwig Ioannes 1578 — 806.
Brendler Antonius cons. Crac. 1507 — 1.
Brickner Stanislaus capit. praetorii Crac. 1575 — 317.
Brictius secret. cancell. reg. 1551 — 1012.
de Brudzewo Ioannes Iarandt castell. Calissien. 1505, palat. Lancic. 1518, 1519 — 12, 16, 48.
— — Nicolaus Iarund palat. Lancic. 1548, 1550 — 196, 541, 542, 556.
Brzezinski Sebastianus notar. castren. capit. Crac. 1577 — 945.
de Buczacz Ioannes subpincerna aulae reg. 1505 — 48.
— — Iacobus nominat. Camenecen. 1507, epus Camenecen. 1518, epus Chelmen. 1537 — 12, 390, 925.
Burnak Martinus consul Casim. 1509, — 392.
Buzeński Hieronymus praefectus zupparum Crac. 1566, et thesaur. reg. 1570, et capit. Brzeznicen. et Krzeczovien. 1574 — 290, 321, 329, 339, 736, 740, 938, 1091, 1098.
Bzicki Andreas castell. Chelmen. 1566 — 265, 268, 273, 673.

Cerasinus, patrz Kirstain.
Chamdziński Mathias capit. Zakroczim. 1562 — 242.
Chełmski Marcianus heres de Chełm 1533 — 923.
— — Marcianus vexillifer Crac. 1577, 1582 — 347, 945.
de Chęciny Albertus frater monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
Chlewicki Simon magister coquinae aulae reg. 1530 — 64.
de Chodecz Stanislaus marsalcus reg. Pol. 1507, et capit. Leopol. ac Lubaczov. 1510, 1525 — 5, 12, 39, 910, 915, 959, 964.
— — Otta palat. Russiae 1518, palat. Crac. 1533 — 12, 16, 52, 921.
Chodkiewicz Ioannes comes in Szkłów et Bichów, capit. gener. Samogitiae, marsal. mag. duc. Lithuaniae 1570, administrator et exercituum in Livonia praefectus, capit. Kovnen. Plotelen. et Telsovien. 1571, 1574 — 290, 296, 736, 740.
Chodorowski Wenceslaus consul Crac. 1533, 1551 — 73, 79, 84, 87, 93, 101, 116, 120, 129, 181, 185, 190, 995, 1012.

Chojeński Ioannes praepos. Posnan. archidiac. Crac. secret. reg. 1527. epus Premislien. 1531, epus Plocen. cancell. reg. Pol. 1537, epus Crac. 1538 — 52, 64, 75, 85, 92, 95, 97, 99, 447, 921, 925.
Chroberski Stanislaus pincerna curiae reg. 1510, incisor et subpincerna curiae 1512, et vexillifer 1518, 1519 — 13, 16, 910, 915.
— — Daniel consul Crac. 1570, 1586 — 300, 309, 312, 345, 378, 381, 382, 384, 567, 1088, 1095, 1103, 1107, 1111, 1114.
Christoforski v. Kristoporski Ioannes castell. Wielunen. 1566, 1576 — 265, 268, 273, 321, 673, 702.
Christophorus confessor et bursarius monast. Mogilen. 1568 — 938.
Cichon Andreas capit. praetorii Crac. 1575 — 317.
Ciepielowski Ioachimus 1583 — 869.
Cikowski Nicolaus subdapifer terrae Crac. 1547, castell. Zarnov. capit. Sanocen. 1566, — 265, 268, 270, 273, 533, 673.
— — Stanislaus de Wojsławice succamer. Crac. 1570, 1582 — 321, 347, 943, 944, 945, 1088.
Ciołek Erasmus epus Plocen. 1507, 1518 — 5, 12, 390.
Cypser v. Czypser v. Czipser v. Cipser Stenczel v. Stanislaus 1518, consul Crac. 1526, 1537 — 13, 14, 41, 55, 57, 79, 93, 979.
Cyrus v. Czirus v. Czyrus Stanislaus consul Crac. 1553, 1573 — 211, 212, 225, 300, 345, 367, 378, 379, 1032, 1042, 1047, 1048, 1053, 1057, 1061, 1065, 1069, 1073, 1074, 1077, 1081, 1095, 1097, 1099, 1122.
— — v. Lantman Ioannes scab. Crac. 1054, 1144.
— — Ioannes 1555, consul Crac. 1580 — 1028, 1122, 1135.
— —. Sebastianus granarii civilis praefectus 1579 — 1118.
Cytwar Stanislaus consul Casim. 1546 — 523.
Czarnkowski Ioannes praepos. Scarbimirien. canon. Crac. 1523 — 27.
— — Andreas scholast. Crac. canon. Gnesnen. secr. reg. 1543, et praepos. Gnesnen. 1548, et praepos. s. Floriani in Kleparz 1550, epus Posnanien. 1556 — 133, 196, 227, 547, 557.
Czarnkowski Petrus castell. Calissien. 1550, castell. Posnan. capit. Babimosten. 1556, 1574 — 209, 228, 557, 681, 740.
— — v. a Czarnków Albertus Sandivogius castell. Santocen. 1566 — 265, 268, 270, 273, 673.
— — Stanislaus Sandivogius capit. Drahimen. 1566, regni Pol. et Drahim. capit. 1569, commendor Posnanien. 1571, et capit. Plocen. ac Drahimen. referendarius curiae 1574 — 265, 268, 273, 297, 673, 702, 736, 740.
Czarnobielski, patrz Kmita.
Czarny Petrus consul Casim. 1580, 1586 — 351, 377, 822, 831, 855.
Czeczotka Tłokiński Erasmus consul Cracov. 1548, 1586 — 193, 211, 212, 298, 300, 302, 311, 367, 378, 383, 766, 767, 1020, 1021, 1036, 1044, 1046, 1074, 1076, 1104, 1106, 1108, 1112, 1119, 1121, 1124, 1125.
— — Mathias scabinus Iuris supremi Magdeb. castri Crac. 1578 — 791.
Czehendtner Antonius civis Wratis. 1584 — 360.
Czema Achacius palat. Mariemb. capit. Meven. et Stumen. 1550, palat. Pomeraniae, cap. Gnewen. 1569 — 200, 701.
— — Fabianus castell. Gedanen. 1550, palat. Mariemburg. cap. Tucholien. et Stargarden. 1569 — 562, 701.
Czerny Paulus capit. Dobczicen. 1567, — 1074, 1077, 1091, 1098, 1144.
Czerski Felix de Czerśl iudex terrae Crac. 1577 — 943.
Czerzowski Malcher viceprocurator castri Crac. 1533 — 83.
Czesar aurifex, capitaneus praetorii Crac. 1575 — 316.
Czuryło Andreas de Stojanice castell. Premislien. 1518 — 12.

Daniel aurifex, consul Casim. 1574 — 302.
— — v. Danigel, patrz Tanigel.
Decius Iostus v. Iodocus Ludovicus consul Crac. 1528, secret. regius carbarius Wielicen. 1533, olborae Ilcussien. praefectus 1565, magnus procurator castri Crac. 1570 — 56, 73, 79, 93, 101, 111, 116, 922, 923,

938, 941, 975, 976, 985, 989, 992, 1015, 1068.
Dębiński v. Dąbyensky v. Dąmbienski v. Dembienski v. Dębyensky Valentinus canon. Crac. et referendarius curiae 1548, 1549 — 196, 541, 543, 547, 1007.
— — de Piotrkowice v. de Dębiany Valentinus vicecap. Crac. 1541, castell. Biecen. 1550, castell. Sandecen. cap. Chęcinen. et Czorstinen. 1558, et reg. Pol. thesaurarius ac burgrab. Crac. 1562, reg. Pol. cancell. cap. Lubomlen. 1565, et capit. Warten. 1571, castell. Crac. 1576, 1578 — 200, 209, 241, 251, 265, 267, 268, 269, 270, 273, 275, 276, 280, 287, 288, 290, 291, 297, 303, 320, 338, 503, 557, 562, 602, 605, 626, 665, 671, 673, 677, 681, 685, 691, 692, 702, 703, 709, 711, 714, 734, 736, 740, 744, 746, 938, 943, 944, 945, 1007, 1068, 1077, 1088, 1110, 1111, 1114.
— — Stanislaus capit. Chęcinen. 1566 — 265, 268, 270, 273, 673.
— — Erasmus decan. et scholast. Sandomir. secret. reg. 1574, decanus Crac. cantor. Sandomir. 1576 — 321, 736, 740.
— — de Dębiany Iacobus subiud. terr. Crac. 1577 — 943, 944.
— — Venceslaus 1577 — 944.
Dębowski v. Dembowski Andreas palat. Belzen. cap. Hrubiesovien. 1558, 1569 — 275, 602, 605, 701.
— — Andreas castell. Siradien. cap. Lancicien. 1569, 1576 — 320, 702, 736.
— — Benedictus 1579 — 1120.
Denhoff Ioannes procancell. reg. Pol. 1578 — 793.
Derszniak Ioannes succamer. Leopol. secretar. reg. 1558 — 602.
Długosz Albertus consul. Casim. 1583 — 351.
Dobrzykowski Ioannes structor mensae reg. Pol. 1537 — 926.
Dorohostajski Nicolaus palat. Polocen. 1585 — 363.
Dowoino Stanislaus palat. Polocen. 1571 — 296.
de Dresen Ioannes, miles Germanus 1579 — 1119.
Dresznar Stanislaus capit. praetorii Crac. 1574 — 304, 1102.
Drohojowski v. Drojowski Ioannes nominatus Camenecen. 1545, epus Chelmen. 1548, epus Cuiavien. 1552, 1556 — 196, 200, 208, 227, 520, 541, 542, 556, 562.
de Drzewica Mathias epus Premisl. reg. Pol. vicecancell. 1507, reg. Pol. cancell. 1513, epus Wladisl. 1517 — 3, 5, 8, 12, 15, 52, 390, 391, 909, 910, 911, 912, 913, 915, 954, 959.
— — Adam castell. Radom. 1518, 1519 — 12, 16.
Drzewicki Ioannes scholast. Lancicien. canon. Crac. secret. reg. 1539 — 105.
— — Mathias canon. Crac. secret. reg. 1539 — 105.
— — Adam castell. Iuniwladislavien. capit. Inowloden. 1566, 1569 — 265, 268, 273, 673, 681, 702.
Dulski Ioannes capit. Bobovien. et Rogoznen. 1562, capit. Rogoznen. et Surazen. 1566, castell. Culmen. thesaurarius reg. gnalis, capit. Branscen. Rogoznen. Surazen. et Swecen. 1585 — 241, 265, 268, 273, 363, 626, 673.
Dunin Stanislaus castell. Inowloden. 1550, 1562 — 201, 241, 562.
— — patrz Wolski.
Dziaduski Ioannes epus Premislien. 1545, 1552 — 196, 200, 208, 520, 541, 542, 556, 562.
a Działyń v. Działyński Paulus castell. Slonen. 1564, castell. Dobrzinen. capit. Nieszovien. 1576 — 321, 1064.
— — Ioannes castell. Dobrzinen. capit. Nieszovien. 1569 — 702.
— — Nicolaus palat. Culmen. capit. Bratianen. 1585 — 363.
Dzierzgowski v. Dziergowski Nicolaus archiepus Gnesnen. et primas 1548, 1556 — 196, 200, 208, 227, 541, 542, 556, 561.
— — Ioannes de Pawłowo, palat. Masoviae et cap. Varsovien. 1548, palat. ac vicesgerens ducatus Masoviae, capit. Nurensis 1550, 1552 196, 200, 209, 541, 543, 557, 562.
— — Felix Auctus castell. Sochaczovien. capit. Osiecznen. 1571 — 297.

Eichler v. Aichler v. Aichlar Ioannes consul Crac. 1536, 1556 — 87, 93, 116, 120, 129, 193, 211, 212, 225, 1000, 1004, 1008, 1012, 1016, 1017, 1028.
Eichler Stanislaus doctor, notarius civit. Crac. 1541, 1546 — 988, 995, 999.
— — Erasmus consul Crac. 1556, 1575 — 300, 302, 311, 933, 935, 1030, 1042, 1052, 1084, 1088.
von Endt Mathias scab. electus Crac. 1559 — 1044.

Falencki Valentinus 1564 — 1064.
Felix pictor 1575 — 1106.
Fihauser v. Fiauser senior scabinus Crac. 1585 — 370, 1135.
Filipowski Hieronymus exactor contributionum 1566, lectistrator curiae reg. capit. Nuren. et Ostrovien. 1578 — 678, 680, 781.
Firlej v. Fierlej de Dąbrowica Nicolaus, vexillifer Crac. capit. Lublinen. 1505, palat. Sandom. 1518, 1519 — 12, 16, 48, 959.
— — Petrus palat. Russiae, capit. Radomien. et Casimirien. 1548, 1552 — 196, 209, 541, 542, 562.
— — Ioannes castell. Belzen. capit. Casimirien. 1556, palat. Lublin. 1562, et reg. Pol. marsalcus 1566, et capit. Rohatinen. 1570, palat. et capit. gener. Crac. 1571, 1574 — 228, 265, 268, 270, 272, 275, 290, 296, 672, 681, 701, 736, 739, 940, 1056, 1095, 1099, 1103.
— — Nicolaus castell. Wislicien. 1569, castell. Biecen. 1577, et referendarius curiae, capit. Casimirien. 1578 — 290, 297, 339, 370, 372, 702, 945, 1137.
— — Andreas capit. Sandomir. 1576, et castell. Lublinen. 1585 — 321, 363.
Flack Stanislaus murator civit. Crac. 1558, 1562 — 1041, 1052, 1056.
Florianus notarius castri Crac. 1553 217.
Fogelweder v. Fogelwaider v. Fogelwader Leonardus consul Crac. 1507, 1533 — 1, 11, 57, 73, 79, 972.
— — Thomas 1525 — 37, 38.
— — Andreas consul Crac. 1537, 1543 — 93, 94, 101, 116, 120, 129, 183.
— — Petrus consul Crac. 1574, 1575 — 302, 315.

Fontaninus Baptista consul Crac. 1582, 1586 — 345, 384, 1134.
Fox Stanislaus consul Casimir. 1553, 1558 — 213, 219, 234.
— — Nicolaus scabin. Casimir. 1586 — 376.
Franciscus pictor 1557, 1559 — 1035, 1045.
Franckenstayn Ioannes architector s. mtis regiae 1558 — 1041.
Fredericus dux Legnicensis 1524 — 968.
de Freistadt Bartholomaeus miles Germanus 1579 — 1119.
Fuggeri v. Fugkeri v. Fuckeri filii Iacobi: Raimundus, Antonius et Hieronymus 1527 — 915, 916, 917, 976, 979, 982, 985, 989, 992, 995.
— — Bartholomaeus 1537 — 92.

Gabriel sartor, scabin. Casim. 1553 — 213.
Gallus vladarius curiae epi Crac. praepos. Ratiborien. 1512 — 913.
de Gamratis Petrus epus Camenecen. 1533, epus Premislien. 1537, epus Crac. 1539, archiepus Gnesnen. 1543 — 75, 104, 133, 921, 925.
Gardzina Nicolaus de Lubraniec palat. Calissien. 1505 — 48.
Garnisz Stanislaus subdapifer terrae Crac. 1577 — 945.
Garwaski Paulus castell. Sierpcen. 1558 — 602, 605.
Garwolczyk Mathias typographus 1586 — 1139.
Gembicki La. 1585 — 365, 366.
Giebułtowski de Giebułtów 1527—52.
Georgius princeps de Brandeburg 1524 — 968.
Gizowski v. Cizowski Martinus consul Casimirien. 1580, 1581 — 822, 831.
Glacz Iobst v. Iodocus consul Crac. 1524, 1533 — 41, 55, 79, 956, 964, 967.
Glinski Nicolaus consul Crac. 1512, 1533 — 11, 16, 73, 913, 960.
Gnojenski Przeclaus capit. Corczinen. 1507 — 391.
— — Leonardus praefectus stipendiariorum 1523 — 964.
Gołogorski v. de Gołogory Ioannes castell. Halicien. 1548, 1569 — 209, 541, 543, 702.
Gomolinski Stanislaus castell. Ros-

perien. capit. Vielunen. 1548, castell. Spicimirien. 1558 — 196, 541, 543, 602, 605.
Gora Ioannes notar. civit. Casim. 1577, syndicus civit. Crac. 1583, 1586 — 349, 825, 943, 1139, 1142.
Gorecki Stanislaus praepos. Calissien. secret. reg. 1512, custos Plocen. Gnesnen. et Posnan. canon. Crac. 1518 — 12, 915.
— — Mathias secret. reg. 1549, et notarius campestris 1562 — 547, 626.
Goricius Simon Pilznensis 1577 — 1114.
a Gorka Lucas castell. Posnanien. et capit. Maioris Poloniae 1519 — 16.
— — Andreas comes, castell. Posnan. capit. Maioris Poloniae 1537, 1550 — 196, 541, 543, 557, 926.
— — Lucas comes palat. Posnan. capit. Buscen. 1571 — 296.
— — Andreas comes, castell. Miedzirzecen. capit. Gnesnen. 1574 — 736, 740.
— — Stanislus comes, cap. Buscen. et Colen. 1576, et palat. Posnan. 1585 — 321, 362
Gornicki Lucas secret. reg. mtis 1562 — 1056.
Gorski Albertus cancell. Posnan. secret. reg. 1505, scholast. Wladisl. 1505 — 46, 48.
— — Petrus castell. Naklen. 1505 — 48.
— — Ioannes archidiac. Posnan. secret. reg. 1519 — 16.
— — Iacobus i. utr. doctor, canon. Plocen. rector acad. Crac. 1578 — 339.
Goryński Nicolaus palat. Mazoviae 1537 — 926.
Goślicki Laurentius decan. Kielcen. canon. Crac. Wladislavien. et Sandomir. secret. reg. 1576, et cantor. Plocen. 1578 — 321, 339.
Gostkowski Anselmus castell. Wisegraden. 1562 — 241.
Gostomski Anselmus castell. Plocen. capit. Rawen. 1566, palat. Rawen. 1585 — 275, 296, 363, 702.
— — Stanislaus castell. Sochaczovien. capit. Rawen. 1585 — 363.
de Gostyń Mathias castell. Sremen. 1505 — 48.
Gostyński v. Wójt aurifex Stanislaus, advocat. Crac. 1554, 1577 — 1021, 1024, 1028, 1032, 1038, 1043, 1047, 1053, 1057, 1061, 1065, 1069, 1073, 1077, 1081, 1085, 1088, 1089, 1096, 1099, 1104, 1107, 1111.
Goworek Mathias minist. gen. 1570 — 941.
Grabia Nicolaus castell. Chelmen. reg. Pol. vicecancell. capit. Lubomlen. 1547, 1549 — 196, 533, 541, 543, 544, 547, 548.
Grob v. Groph Michael consul Casim. 1581, 1583 — 351, 831, 855.
Grodzicki Ioannes iuris legum doctor, decan. Glogov. et Holomucen. 1562 — 242.
Gromacki Ioannes teloneator Crac. 1526 — 434, 435.
Grosch Casper vicenot. civit. Crac. 1517, 1518 — 955, 958, 1145.
Grot Ioannes notar. civit. Crac. 1563, scabinus Iuris supremi Teutonici in castro Crac. 1570, consul Crac. 1574, 1575 — 302, 309, 315, 1061, 1072, 1081, 1088.
Grotowski Ioannes de Barczyn palat. Iuniwladislavien. 1574 — 736.
Gruppemontanus Christophorus musicus 1584 — 1134.
Grzymała Thomas scabin. Casim. 1586 — 376.
de Gulczewo, patrz Sierpski.
Gumowski Iacobus notar. civit. Crac. 1575, 1577 — 367, 381, 382, 383, 386, 766, 1107, 1114.
Gutteter v. Guteter Pangracz 1518, consul Crac. 1526, 1528 — 41, 57, 958.
— — Georgius consul Crac. 1556, 1562 — 225, 1042, 1047, 1054.
— — Sigismundus 1569, consul Crac. 1573, 1586 — 300, 302, 304, 313, 368, 370, 378, 1084, 1086, 1103, 1107, 1111, 1114.
— — Gaspar consul Crac. 1586 — 381.
Gutzy v. Guczi Gasparus consul Crac. 1542, 1543 — 116, 129.

Habercost Martinus consul Casim. 1566 — 683.
Habicht Bartholomaeus consul Crac. 1544, 1571 — 181, 184, 193, 211, 212, 288, 298, 996, 1005, 1009, 1012, 1013, 1018, 1022, 1084.
Halicki Stanislaus, patrz de Chodecz.

Haller Stephanus consul Crac. 1570, 1575 — 288, 300, 302, 312.
Haug v. Haugk Dawid civis Augustensis 1560, 1573 — 933, 935, 1097.
Hegel Georgius procurator Fuggerorum, mercatorum Augustanorum 1527 — 917.
Heidenstein R. 1583 — 357.
Helmus de Helmstein Vitus, miles Germanus 1552 — 1016.
Henke Bernardus capit. praetorii Crac. 1575 — 317.
Herburt v. Herbort Ioannes 1525 — 38, 39.
— — Valentinus canon. Crac. secret. reg. 1552, epus Premislien. 1560, 1566 — 209, 241, 265, 268, 270, 272, 275, 672, 680, 1050.
— — Ioannes de Fulsztyn succamer. Premislien. 1562, castell. Sanocen. 1569, et capit. Premislien. 1570, 1576 — 242, 290, 297, 321, 702, 740.
— — Stanislaus de Fulsztyn castell. Leopolien. 1566, et capit. Samborien. et Drohobyczen. 1574, ac praefectus salinarum in Russia 1576 — 275, 320, 702, 736, 740.
— — Nicolaus de Fulsztyn castell. Halicien. et capit. Leopolien. 1585 — 363.
Hermsteter Sigismundus nuntius et legatus imper. Maximiliani 1518 — 959.
Hidek v. Hydek Valentinus consul Casimir. 1580, 1581 — 822, 831.
Hieronymus Italus lapicida 1571 — 298.
Hlebowicz Ioannes castell. Minscensis, thesaurar. mag. duc. Lithwaniae 1585 — 363.
Hosius Stanislaus doctor 1541, cantor Warmien. canon. Crac. secret. reg. 1543, epus Culmen. 1550 — 133, 196, 200, 533, 541, 543, 556, 562, 988, 994.
— — v. Hoże Ioannes civis Crac. — 766.
Hunaeus Ioannes poeta 1574 — 1103.

Iacobus architectus 1553 — 1020.
— — doctor, gubernator cancellariae vicecancellarii 1518 — 959.
Iakubowski Valentinus secret. reg. 1578 — 806.
Iakubowski Raphael 1554 — 221.
Iakubusowicz Ioannes scabinus Casimir. 1563 — 652, 653, 654.
Iarocki Stanislaus marsalcus curiae reg. 1507 — 5, 391.
de Iarosław Spitco castell. Crac. 1505, 1518 — 12, 48, 911.
Iasinski Paulus 1505 — 48.
Iaskier v. Iasker v. Iaskyer Nicolaus notar. civit. Crac. 1522, 1538 — 25, 83, 84, 85, 86, 93, 968, 978, 981, 984, 1145.
Iazłowiecki Georgius de Buczacz castell. Camenecen. cap. Novograden. 1566, palat. Podoliae, capit. Czerwonogroden. et Lubaczovien. 1569, palat. Russiae, exercituum campestris praefectus, capit. Lubaczovien. Czerwonogroden. et Sniatinen. 1574 — 275, 701, 736, 740.
Iedwat Lazarus vicenotar. civit. Crac. 1537, 1538 — 93, 981, 984.
Ieleń Iosephus consul Crac. 1562, 1573 — 300, 650, 1056.
Iendrovius Stanislaus provincialis heremitar. ord. s. Augustini 1566 — 937.
Iendrzeiowicz Ioannes notar. civit. Casimir. 1585, consul Casimir. 1586 — 374, 377.
Ierowski v. Ierzowski Georgius castell. Warsavien. 1552, 1556 — 209, 228.
de Ilkusz Ioannes baccalaureus 1517, 1518 — 954, 960, 1144.
Iłowski Alexander palat. Plocen. 1556 — 228.
Inwałdski Stanislaus tribun. Oswiecimen. 1577 — 945.
Ioachimus marchio Brandeburgen. 1535 — 978.
Ioannes Maria Italus lapicida et murator 1541, 1557 — 988, 1025, 1036, 1043, 1046.
— — pictor 1552 — 1015.
— — prior monast. Mogilen. 1568 — 938.
— — consul Casimir. 1580, 1583 — 351, 821, 855.
Iokls Bernardus consul Casimir. 1509 — 393.
Iordan de Zakliczyn Ioannes castell. Biecen. 1505, et zuppar. Crac. 1507 — 3, 5, 46, 48, 391.
— — Nicolaus de Zakliczyn castell. Biecen. 1510, castell. Woinicen.

capit. Scepusien. Oswiecimen. Zatorien. mag. procurator Crac. 1518, 1519 — 12, 13, 16, 910.
Iordan Spitek Laurentius de Zakliczyn et in Melsztyn castell. Sandecen. reg. Pol. thesaurar. 1550, palat. Sandomir. capit. Premislien. et Camionacen. 1556, palat. Crac. 1564, castell. Crac. 1565, 1566 — 200, 209, 227, 265, 268, 270, 272, 275, 557, 562, 602, 604, 672, 680, 1064, 1068.
— — Achatius vicecap. Crac. 1585 — 1137.
Izdbieński Benedictus canon. Crac. secret. reg. 1537, epus Posnan. 1550 — 556, 926.
— — Martinus de Rusiec scholast. Crac. secret. reg. 1574 — 740.

de Kalisz Thomas frater monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
Kamblan Nicolaus de Skoraczów castell. Krzywinen. 1505 — 48.
de Kamieniec Nicolaus palat. Crac. 1507, 1510 — 5, 910.
— — Clemens castell. Sanocen. 1518 — 12.
— — Martinus palat. Podoliae 1518 — 12.
Kamienski Ioannes consul Casimir. 1586 — 377.
de Kamiona Nicolaus praepos. monast. de Zwierzyniec 1533 — 922.
Kanavese v. Kanavezius Hieronymus Italus 1573, 1574 — 1099, 1102.
Karl Niclos consul Crac. 1507 — 1.
Karmienski Stanislaus 1578 — 339.
Karnkowski Ioannes scholast. Sandomir. canon. Crac. secret. reg. 1510, praeposit. Scarbimir. 1519, epus Premisl. 1530, epus Vladislavien. 1531, 1537 — 16, 52, 63, 425, 447, 910, 915, 925.
— — Stanislaus canon. Gnesnen. referendarius reg. 1558, et canon. Vilnen. 1562, et secretarius maior 1566, epus Vladislavien. 1569, archiepus Gnesnen. 1585 — 242, 265, 268, 270, 273, 275, 290, 320, 362, 602, 605, 626, 673, 701, 736, 739.
Casparus pictor 1576 — 1110.
Kauffman v. Koffman v. Kaffman Paulus consul Crac. 1507, 1526 — 1, 11, 24, 41, 949, 955.
de Kazanow Stanislaus succamer. Lublinen. 1505 — 48.
de Kazimiria Iacobus praedicator monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
Keizer Thomas consul Crac. 1507 — 1.
Kennegisler Albertus consul Casimir. 1509 — 392.
Kirstain v. Cerasinus Ioannes vicenotar. civit. Crac. 1534, advocatus Crac. 1537, advocat. Iuris supremi Magdeb. in castro Crac. 1540—1560 — 83, 84, 978, 979, 982, 1145.
Kisling v. Kisslingk v. Kyslingk v. Kislinek Ioannes consul Crac. 1512, 1533 — 11, 19, 24, 41, 79, 92, 93, 913, 949, 950, 951, 955, 956.
Kiszka Nicolaus de Ciechanowice palat. Podlachiae, capit. Drohicen. 1570, et capit. Bielscen. 1571, 1576 — 290, 296, 320, 736, 740.
Kisinger Ioannes consul Crac. 1507 — 1, 2.
Kleczowski Ioannes consul Crac. 1544, 1586 — 184, 193, 211, 212, 225, 385, 1013.
Kletner Ioannes cons. Crac. 1507 — 1.
Klosek Alexander scabin. Casimir. 1553 — 213.
Kmita Stanislaus de Wisnicze palat. Russiae 1507 — 5.
— — Petrus de Wisnicze comes, marcalcus curiae, capit. Scepusien. Premislien. et Colen. 1523, castell. Woinicen. 1530, castell. Sandomir. marsalcus reg. Pol. capit. Crac. gnalis et Scepusien. Premisl. ac Colen. 1533, palat. Sandomir. 1536, palat. et capit. gnalis Crac. etc. 1537, 1552 — 27, 39, 64, 75, 80, 82, 87, 188, 196, 200, 208, 210, 503, 516, 517, 520, 540, 541, 542, 544, 556, 562, 921, 926, 1050.
— — vicecapit. Crac. 1563 — 1061.
— — Ioannes notar. terrae Crac. 1565, 1577 — 945, 1068.
— — Czarnobielski Filon palat. Smolenscen. capit. Orsen. 1585 — 363.
Koczer v. Kuczer Carolus consul Crac. 1528, 1537 — 55, 87, 93, 918, 919.
a Komorow v. Komorowski Ioannes castell. Polanecen. 1550 — 201, 562.
Komorowski Christophorus de Żywiec castell. Oswiecimen. 1577 — 945.

Konarski Ioannes epus Crac. 1505, 1523 — 5, 12, 27, 48, 390, 425, 913.
— — Adamus praepos. Posnan. secret. reg. 1558, epus Posnan. 1569, 1574 — 602, 605, 701, 736, 739.
— — Ioannes de Kobylino castell. Miedzirzecen. 1570, castell. Kalissien. 1574, 1585 — 290, 363, 740.
Konopnicki Ioannes consul Crac. 1533, 1538 — 73, 87, 93, 926, 975.
Konradt Stanislaus consul Crac. 1580, 1586 — 15, 343, 344, 1120, 1123.
Kopytowski Petrus castell. Warsavien. 1537 — 926.
de Korybutów et in Zbaraż Stephanus palat. Trocen. 1574 — 736.
de Koscielec Nicolaus palat. Bresten. 1505 — 48.
— — Nicolaus palat. Kalissien. 1527, 1533 — 52, 75.
— — Andreas capit. Bydgostien. 1507, thesaur. capit. Scepusien. Oswiecimen. Iuniwlad. et Bydgostien. zupparius et procur. gnalis Crac. 1510, 1512 — 391, 913, 915.
— — Stanislaus palat. Posnan. capit. Marienburgen. Bydgostien. et Stumen. 1527 — 52.
— — Ioannes palat. Iuniwladisl. capit. Brzesten. Dobrinen. et Kowalien. 1550, 1552 — 200, 209, 556, 562.
— — Ianussius palat. Brzesten. capit. Naklen. et Bidgostien. 1550, palat. Siradien. capit. Maioris Poloniae gnalis 1556, 1562 — 200, 209, 227, 241, 556, 562, 602, 605, 626.
— — Andreas palat. Lancicien. capit. Bidgostien. 1556, palat. Calissien. capit. Bidgostien. et Pisdren. 1558 — 227, 602, 604.
— — Ioannes castell Biechowien. capit. Bidgostien. 1576, cast. Miedzirzecen. 1585 — 321, 363.
Koscielecki Lucas epus Premislien. 1576 — 320.
Kosiński Adamus castell. Podlachiae 1571 — 296.
Kosla v. Coslia v. Coszlia Nicolaus consul Crac. 1553 — 211, 212.
Kossobucki Paulus castell. Liven. 1558 — 605.
Kossocki v. Kossobucki Nicolaus 1525 — 37, 38.
Kostka Ioannes de Stangenbergk castell. Gedanen. thesaurarius terrarum Prussiae, capit. Dersavien. et Pucen. 1562, palat. Sandomir. capit. Marienburgen. Pucen. et Dersavien. 1576 — 320, 626, 736, 740.
Kotwicz Augustinus praefectus stabuli reg. 1539, 1545 — 105, 520.
Kowalowicz Ioannes in Prokocin et in Piaski heres 1525 — 37, 38.
Kowalowski Iosephus de Kowalowa vicecapit. Crac. 1586 — 377, 386, 1142.
Kozieł Stanislaus 1578 — 806.
de Koźmin Benedictus doctor 1560 — 1050, 1144.
de Cracovia Simon frater monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
— — Stanislaus magister hospitalis et praepos. monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931, 932.
Kraina v. Craino Albertus doctor, consul Crac. 1533, 1556—73, 79, 87, 93, 101, 120, 129, 184, 193, 211, 225.
Krasinski Franciscus reg. Pol. procancell. praepos. Plocen. ac Cracov. Gnesnen. 1569, et archidiac. Warsavien. 1570, epus Crac. 1573, 1576 — 290, 297, 320, 702, 715, 716, 720, 736, 739, 1099.
— — Stanislaus scholast. Gnesnen. 1570 — 1088.
— — Ioannes cantor Crac. scholast. Kielcen. secret. reg. 1578 — 339.
Krasowski Paulus praepos. eccl. Omnium Sanctorum Crac. secret. reg. 1525, 1537 — 39, 926.
de Kretkow Nicolaus palat. Iuniwladisl. 1505 — 48.
— — Erasmus castell. Brzesten. capit. Pizdren. 1548, castell. Gnesnen. 1556 — 196, 200, 228, 541, 543, 557, 562.
— — Silvester castell. Bidgostien. 1552 — 209.
Krisker Casper advocat. Crac. 1517, 1535 — 949, 955, 961, 964, 969, 972, 975.
Kristoporski, patrz Christoforski.
Krokier v. Crocker Ioannes consul Crac. 1553, 1560 — 211, 212, 1025, 1032, 1039, 1050.
— — Valentinus consul Crac. 1570, 1575 — 288, 300, 302, 309, 312.
Kromer Bartholomaeus consul Crac. 1537, 1556 — 94, 101, 116, 120, 193, 211, 212, 225, 1012, 1028.

Kromer doctor 1558 — 1041.
de Krotoszyn Ioannes palat. Iuniwladislavien. 1571 — 296.
Krotoski Andreas castell. Iuniwladislavien. 1550, 1566 — 200, 562, 681.
— — Ioannes castell. Rogoznen. 1552 — 209.
Krugell Hieronymus consul Crac. 1536, 1556 — 87, 93, 116, 120, 225, 996, 1005.
Krumpfelt v. Crumphelt Simon consul Crac. 1553, 1571 — 211, 225, 288, 1041, 1082, 1085, 1086, 1090, 1092.
Krupek v. Cruppeck Erasmus consul Crac. 1523, 1528 — 41, 55, 57, 960, 964, 973.
— — Ioannes advoc. Crac. 1580 — 1120.
Krupski Georgius de Orchow castell. Leopolien. 1518 — 12.
Kryski Albertus succamer. Plocen. capit. Dobrinen. secret. reg. 1556 — 228.
— — Stanislaus de Drobnin castell. Raciążen. 1576, palat. Mazoviae, capit. Plocen. 1585 — 321, 763.
Krzycki (Crziczki) Andreas, praepos. s. Michaelis et Plocen. scholast. Posnan. canon. Crac. 1518, et praepos. Sreden. secret. reg. 1519, electus Premislien. 1523, epus Premislien. 1525, archiepus Gnesnen. 1527 — 13, 16, 27, 39, 52, 425, 925.
Krzywokolski Paulus consul Crac. 1582, 1586 — 345, 385, 1118, 1126, 1134, 1137, 1138.
Krzyżanowski Ioachimus consul Crac. 1565, 1582 — 288, 300, 302, 312, 345, 1068, 1072, 1085, 1088, 1092.
— — Stanislaus consul Crac. 1570 — 1088.
Kurcz Laurentius civis Augustanus 1548 — 928, 929.
— — Caspar pictor 1579 — 1118.
de Kurozwęki Stanislaus heres de Mydlniki — 923.
— — Nicolaus palat. Lublinen. 1505 — 48.
de Kutno Nicolaus castell. Gostinen. 1505 — 48.
— — Andreas palat. Raven. 1527 — 52.

Ladislaus electus Vacien. secret. curiae regis Hungariae 1510 — 10.
Lamboch Georgius capit. praetorii Crac. 1574, 1575 — 304, 316.
Lanczki, patrz Łącki.
Lanckoruński Stanislaus de Brzezie pincerna Sandom. 1505, palat. Podoliae 1533, palat. Sandomir. 1533 — 48, 75, 921.
— — Nicolaus 1518 — 959.
— — Christophorus de Brzezie, castell. Malogosten. 1576, 1578 — 321, 339.
a Łańcut Felix claviger monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931, 932.
Lang Ioannes advocatus Crac. 1581, 1586 — 1123, 1126, 1129, 1131, 1134, 1137.
Langnauer Ioannes civis Augustensis 1560, 1573 — 933, 935, 1097.
Lantman, patrz Cyrus.
de Lasko Ioannes cancellar. Gnesnen. et reg. Poloniae 1505, et praepos. Posnan. 1507, archiepus Gnesnen. legatus natus et primas 1518, 1527 — 3, 5, 12, 15, 27, 48, 49, 52, 959.
— — Iaroslaus palat. Siradien. 1518, 1519 — 12, 16.
— — Hieronymus palat. Siradien. 1527 — 52.
— — Ioannes praepos. Gnesnen. et Lancic. canon. Crac. secret. reg. 1533 — 75, 921.
— — Stanislaus palat. Siradien. capit. Lancic. 1548 — 196, 541, 542.
— — v. Łaski Nicolaus incisor mensae reg. capit. Krasnostav. 1562, et capit. Mariemburgen. 1566 — 241, 265, 268, 270, 273, 626, 673.
— — v. Łaski Albertus palat. Siradien. 1556, 1585 — 275, 290, 296, 363, 681, 736, 740.
Lasocki (Liassoczki, Lassoczki) Iacobus castell. Inowloden. 1548, castell. Lancicien. 1550, 1576 — 196, 200, 228, 320, 562, 605.
Łaszcz Alexander capit. Chelmen. 1576 — 321.
Latalski Ianussius castell. Gnesnen. 1505 — 48.
— — Ioannes de Latalice praepos. Cracovien. Gnesnen. et Lancicien. secret. reg. 1507, et praepos. Posnan. 1523, epus Crac. 1537 — 5, 12, 16, 27, 391, 425, 910, 925.
— — Georgius castell. Landen. 1548, 1550 — 196, 201, 541, 543.

Latalski Ianussius de Łabiszyn palat. Posnanien. capit. Iuniwladislavien. et Człochovien. 1548, 1556 — 196, 208, 227, 541, 542, 556.
— — Stanislaus comes in Łabiszyn capit. Iuniwladislavien. 1556, et Człochovien. 1558 — 228, 602, 605.
Latoszek Laurentius de Łuczyce minister. terrae Crac. gnalis 1586 — 382.
Ławski Stanislaus de Strzegocin castell. Wiznen. 1552, palat. Mazoviae et vicesgerens 1556, 1574 — 209, 228, 241, 262, 275, 290, 602, 605, 681, 736, 740.
— — Ioannes scholast. Posnanien. canon. Premislien. 1562 — 242.
Lazarus typographus 1559, 1574 — 1046, 1103.
Łącki Mathias canon. Crac. secret. reg. 1552 — 209.
— — Nicolaus castell. Camenecen. 1558 — 602, 605.
Lemhaus Hanus capit. praetorii Crac. 1575 — 317.
Leonbock v. Loenbock Ioannes consul Crac. 1542, 1548 — 116, 120, 129, 193.
Leopoliensis Ioannes 1563 — 251.
Leśniowolski (Liesznowolski, Lyesnyowolski) Stanislaus castell. Ciechanovien. capit. Rozanen. et Makovien. 1558 — 602, 605.
— — Martinus de Obory castell. Podlasien. 1585 — 363.
de Leszno v. Leszczyński Raphael secret. reg. 1507, confirmatus Premislien. electus Plocen. 1523 — 27, 391, 915.
— — Raphael castell. Brzesten. capit. Radzieiovien. 1548 — 196, 541, 542.
Lex Stanislaus consul Casimir. 1558 — 234.
Leżeński Ioannes castell. Małogosten. 1550 — 562.
Lierza Hanus capit. praetorii Crac. 1575 — 317.
Ligięza Stanislaus pincerna curiae 1548, pocillator reg. Pol. capit. Tiszovien. 1550 — 196, 562.
— — Sigismundus pocillator reg. Pol. capit. Leopolien. Krzepicen. et Tiszovicen. 1556 — 228.
— — Nicolaus de Bobrek castell. Zawichosten. capit. Biecen. et Żydaczovien. 1566, 1576 — 265, 268, 273, 275, 320, 324, 673, 702, 740.
von der Linde Nicolaus proconsul Thorunen. 1570, consul Gedanen. 1575 — 1086, 1105, 1106.
Linck v. Linx v. Lincx Ulricus civis Augustanus 1560 — 933, 934, 935, 936, 1052.
Lipnicki Iacobus canon. Sandomir. 1568 — 940.
Litwinek Ioannes pictor 1573, 1579 — 334, 1099, 1102, 1118.
Litwos Stanislaus de Kazanow succamer. Lublinen. subiud. Sandomir. 1505 — 46.
Łobocki Stanislaus castell. Spicimirien. 1548 — 196.
Łoszcz Cristinus castell. Vyszegraden. 1571 — 297.
Lossek Stanislaus consul Casimirien. 1554 — 219.
Lovicius Gabriel s. theol. professor, prior provincialis ord. Praedicatorum 1551 — 563.
Lubomirski Stanislaus de Lubomirz 1527 — 52.
— — Felix de Lubomirz 1527 — 52.
de Lubraniec (Ludbrancz) Gregorius praepos. Sandomir. archidiac. et canon. Crac. factor zupparum et mag. procurator Crac. 1481 — 606.
— — Ioannes epus Posnan. 1505, 1527 — 5, 15, 48, 52.
— — Nicolaus palat. Posnan. 1518, 1519 — 12, 15.
Lutomirski Ioannes thesaurarius curiae reg. et burgrab. Crac. 1548, castell. Brzezinen. 1552, castell. Rawen. et capit. Radomien. 1558, castell. Siradien. thesaurar. curiae, capit. Lancic. et Radomien. 1566 — 196, 209, 265, 268, 270, 272, 275, 547, 557, 562, 602, 605, 672, 681, 1042.
— — Nicolaus castell. Czechovien. praefectus teloneor. in Minori Polonia 1550, 1558 — 201, 228, 562, 602, 605.
— — Baltazarus capit. Siradien. 1576 — 321.
Łysakowski (Liszakowski) Nicolaus castell. Chelmen. 1576 — 321.

Maciejowski Samuel canon. Crac. secret. reg. 1533, decanus Crac. reg. Pol. vicecancell. et nominatus Chel-

men. 1539, epus Chelmen. 1540, epus Plocen. 1543, nominatus Cracov. 1545, epus Crac. reg. Polon. cancellarius 1548, 1550 — 102, 103, 104, 105, 107, 108, 133, 182, 188, 196, 198, 513, 514, 520, 521, 533, 541, 542, 547, 556, 901, 921, 926.
Maciejowski Bernardus castell. Radomien. 1548, castell. Lublinen. mag. procurator Crac. capit. Trembowlen. 1558 — 196, 200, 562.
— — Stanislaus castell. Lublinen. magister curiae reginae Pol. capit. Zawichosten. 1549, castell. Woinicen. capit Chelmen. et Zawichosten. 1550, castell. Sandomir. capit. Lublinen. et Zawichosten. marsalcus curiae regis Pol. 1562 — 200, 241, 547, 562, 626.
— — Nicolaus succamer. Sandomir. capit. Scepusien. 1576 — 321.
Makowski Ioannes consul Casimir. 1581, 1583 — 351, 831, 855.
Maleczkowski Michael mag. procurator arcis Crac. 1578, 1586 — 365, 375, 783, 814, 875.
Malinowski Marcus capit. praetorii Crac. 1575 — 315.
Maluetius Bononiensis 1558 — 1042.
Manlich Mathias civis Augustanus 1548 — 927, 928, 929, 1052.
— — Melchior civis Augustanus 1560 — 933, 935.
Marstella Andreas consul Crac. 1562, 1563 — 650, 1056.
Martinus praepositus monast. Zwierzyniecen. 1512 — 912, 913.
— — aurifex, consul Crac. 1512 — 913.
— — architectus 1552 — 1015.
Masło Stanislaus consul Casimir. 1583, 1586 — 351, 377, 855.
Maszowski Georgius consul Crac. 1580, 1585 — 343, 344, 367, 380, 1120, 1123.
Mathias pannifex, consul Casim. 1546, 1554 — 213, 219, 523.
— — pellio consul Casimir. 1546 — 523.
Matthaeus notar. civit. Crac. 1564, 1568 — 1061, 1072, 1081.
Meidel Michael consul Crac. 1526 — 41.
Melchior serrifaber, scabin. Stradom. 1586 — 376.
Mężyk Stanislaus Słabosz de Putniowice dapifer terrae Crac. capit. Sandecen. 1577 — 945.
Miączyński Ioannes doctor philosophiae et medicinae, notar. civit. Crac. 1571, consul. Crac. 1574 — 302, 309, 314, 323, 379, 1092, 1099, 1102, 1110.
— — Sebastianus capit. praetorii Crac. 1575 — 316.
Michael lanius consul Casimir. 1580 — 822.
Miechowita Mathias doctor 1517, 1518 — 954, 960.
Miedzyleski Laurentius praepos. Vilnen. secret. reg. 1512 — 915.
de Mielec v. Mielecki Stanislaus castell. Zawichosten. 1518 — 12.
— — Ioannes palat. Podoliae, capit. Chmielnicen. 1548, et capit. Grodecen. 1550, et supremus reg. Pol. marsalcus 1556, et capit. Samborien. 1558 — 196, 200, 227, 541, 542, 562, 602, 605, 1046.
— — Sebastianus castell. Wislicien. 1550, et capit. Brzesten. 1566, castell. Crac. et capit. Brzesten. 1569, 1574 — 200, 209, 228, 265, 268, 273, 275, 290, 562, 602, 605, 673, 701, 736, 739.
— — Ioannes castell. Woicicien. capit. Grodecen. 1569 — 702.
— — Nicolaus palat. Podoliae capit. Korczynen. Grodecen. et Dolinen. 1574, 1585 — 363, 736.
Mikosz doctor 1517 — 954.
Misiowski Matthaeus de Przybysławice lectistrator et burgrabius castri Crac. 1586 — 377, 386, 1142.
Missopad Nicolaus castell. Czechovien. 1507, 1518 — 12, 391.
de Młodziejowice Stanislaus castell. Radomien. 1507 — 391.
Młoszowski Stanislaus de Młoszowa subiudex et vicepalat. Crac. 1584, 1586 — 390, 901.
Mniszek Petrus minister. terrae Crac. 1533, 1554 — 188, 975, 1024.
— — Ioannes de Magna Kuńczyce succamer. Sokalien. et Zukovien. 1549 — 547.
— — Nicolaus de Magna Kuńczyce burgrabius Crac. succamer. curiae s. cubiculi praefectus, capit. Lucovien. et Sokalien. 1550 — 557, 562.
— — Georgius de Magna Kuńczyce castell. Radomien. capit. Sanocen. et Sokalien. 1585 — 363.
Modliszowski v. Modlichowski Hieronymus capit. Lomżen. et Kolnen. 1562, et castell. Malogosten. 1566, — 241, 265, 268, 273, 673.
Morawicki Ioannes 1585, 1586 — 1136, 1137, 1142.
— — Stanislaus 1586 — 1142.
Moretius Lucas doctor, consul Crac. 1573, 1586 — 300, 302, 314, 323, 384, 1110, 1118.
Morsztyn (Morstin, Mornstinn, Mornstyn, Mornstein, Mornsteyn, Mornstain) Petrus consul Crac. 1507, 1526 — 1, 24, 41, 958, 965.
— — Ioannes consul Crac. 1526, 1539 — 41, 53, 55, 57, 73, 79, 87, 93, 101, 379, 926, 962.
— — Georgius advocat. Crac. 1543, 1548 — 988, 989, 992, 995, 1000, 1004, 1010.
— — Ioannes consul Crac. 1565, 1575 — 300, 302, 312, 766, 1068, 1072.
Moscicki Perom Martinus notar. curiae reg. 1578 — 777.
Mozancz v. Mozencz Nicolaus baccalaureus 1508, 1555 — 955, 1145.
Mroczek Andreas de Skowierzyn reg. mtis et terrae Sandomir. notar. gnlis 1505 — 48.
Mrowiński Ioannes consul Casimir. 1566 — 683.
Mrzygłód Thomas — 589.
de Mstow Stanislaus capellanus 1481 — 609.
Mstowski Raphael canon. Crac. 1562 — 242, 626.
Mysłek (Mislek) Valentinus consul Casimir. 1553, 1554 — 213, 219.
— — Andreas scabin. senior Casimir. 1586 — 376.
Myszkowski Petrus de Mirów palat. Lancic. 1505 — 48.
— — Stanislaus castell. Miedzirzecen. 1537 — 926.
— — Georgius archidiac. Crac. secret. reg. 1539 — 105.
— — Nicolaus dapifer terrestr. capit. Miedzirzecen. 1547, incisor mensae reg. 1548, castell. Radomien. capit. Oswiecimen. Zatorien. et Miedzirzecen. 1550 — 196, 200, 533, 562.
— — Stanislaus tribunus Crac. reg. Pol. incisor 1550, structor mensae reg. capit. Marienburgen. secret. reg. 1556, et capit. Ratnen. 1562, casteli. Sandomir. capit. Crac. et Ratnen. 1563, palat. et capit. gnalis Crac. et Ratnen. 1565, 1570 — 228, 241, 250, 251, 262, 264, 265, 268, 270, 272, 275, 290, 562, 626, 661, 671, 672, 677, 679, 680, 685, 701, 939, 1060, 1064, 1068, 1072, 1076, 1077, 1080, 1084, 1088.
Myszkowski Petrus de Mirów scholasticus Crac. secret. reg. 1558, decanus Gnesnen. praepos. Lancicien. 1562, decanus Crac. praepos. Gnesnen. Posnanien. Plocen. Lancicien. reg. Pol. vicecancell. 1563, epus Plocen. 1570, epus Crac. 1577 — 242, 248, 254, 257, 259, 260, 261, 265, 268, 270, 273, 275, 277, 278, 279, 290, 296, 335, 338, 362, 602, 605, 651, 652, 662, 673, 681, 736, 739, 945, 1046, 1056, 1060, 1064, 1068, 1077, 1114, 1142.
— — Christophorus castell. Raven. 1566 — 265, 268, 273, 275, 673.
— — Ioannes castell. Zarnovien. 1585 — 363.

Nadarzyński Valentinus castell. Wiznen. 1556, 1562 — 228, 241, 602, 605.
Naruszowicz Nicolaus mag. duc. Lithw. thesaurar. capit. Marcovien. 1571, et capit. Miodelen. Ospolien. et Prnen. 1574 — 297, 736, 740.
Niedziela Ioannes scabin. Casim. 1586 — 376.
Niedźwiedź Stanislaus scabin. Casim. 1586 — 376.
Nieszkowita doctor 1517 — 954.
Nikell Hieronymus civis Wratislavien. 1584 — 360.
de Niszczyce Andreas palat. Plocen. 1518, 1527 — 12, 16, 52.
Noskowski Lucas doctor, consul Crac. 1526, 1551 — 41, 55, 57, 968.
— — Andreas epus Plocen. 1548, 1562 — 196, 200, 208, 227, 241, 541, 542, 562, 601, 604, 626.
de Nova civitate Petrus notar. publ. 1568 — 940.
de Nowopole Albertus frater monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931
Nożka Sebastianus capit. praetorii Crac. 1574 — 304.

de Oborniki Petrus Wedelicius consul Crac. 1526, 1543 — 41, 55, 57, 73, 87, 93, 116, 120, 183.
Ocieski Ioannes de Ocieszyno succamer. 1546, castell. Biecen. magister curiae senioris reginae Poloniae, capit. Sandecen. 1548, reg. Pol. vicecancell. succamer. et burgrab. Crac. capit. Sandecen. 1550, reg. Pol. cancellarius capit. Sandecen. et Olstinen. 1552, et capit. Crac. 1556, et capit. Oswiecimen. ac Zatorien. 1558, et capit. Samborien. 1562, 1563 — 196, 201, 207, 209, 228, 233, 235, 241, 242, 246, 541, 543, 547, 562, 575, 577, 580, 588, 589, 598, 602, 605, 610, 611, 614, 616, 618, 624, 626, 642, 649, 999, 1008, 1012, 1016, 1020, 1024, 1032, 1037, 1042, 1046, 1052, 1054, 1060.
— — Nicolaus magister agazonum curiae 1510 — 910.
Odnowski Nicolaus castell. Premislien. capit. Leopolien. 1550 — 562.
Odrowąż Stanislaus palat. Podoliae 1537 — 926.
de Odrzywoł Laurentius frater monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931, 932.
Odrzywolski Ioannes ianitor stubae consularis 1577 — 764.
Oleśnicki Stanislaus cantor Gnesnen. canon. Crac. 1523, praepos. Scarbimirien. secret. reg. 1533, decanus Crac. secret. reg. 1537 — 27, 75, 921, 926.
de Opalenica v. Opaliński v. Opalenicki Petrus castell. Landen. 1505 — 48.
— — Petrus castell. Landen. capit. Costen. ac Sigismundi Augusti curiae magister 1530, castell. Gnesnen. et Gnesnen, ac Costen. capit. 1537, et capit. Olstinen. 1539, et capit. Rezinen. 1543, 1545 — 48, 64, 104, 133, 520, 921, 926, 959, 994.
Opaliński Andreas de Bnin 1574, supremus reg. Pol. marsalcus, capit. gnalis Maioris Poloniae et Szremen. 1585 — 363, 736, 740, 1103.
Opoczno Andreas doctor, consul Crac. 1543, 1548 — 120, 129, 184, 193.
de Oporów Andreas castell. Cruszwicien. 1505, palat. Bresten. 1527, palat. Lancicien. 1537 — 48, 52, 926.
de Oporów Ioannes castell. Bresten. 1518, palat. Iuniwladisl. 1527 — 12, 52.
Organista Augustinus consul Casimirien. 1538 — 94, 95.
Orzeł Martinus notar. civit. Casimir. 1585 — 374.
Osiecki Gregorius consul Crac. 1548, 1556 — 193, 211, 212, 225.
Ossolinski Hieronymus 1552, castell. Sandecen. 1569, castell. Sandomirien. 1574 — 702, 740, 1016, 1056, 1064.
Ossowski Stanislaus 1566, referendarius curiae reg. 1569, et cantor Gnesnen. 1571, et canon. Crac. praepos. Sandomir. custos Wratislavien. et Lancicien. 1578 — 277, 278, 279, 297, 321, 339, 702, 736, 740.
de Ostrog v. Ostrosiae dux Basilius Konstantynowicz palat. Kiioviae, marsal. Woliniae, capit. Wlodimirien. 1570, 1571 — 290, 296.
— — dux Constantinus Konstantynowicz palat. Kiioviae, capit. Wlodimiriae 1574, et marsal. Woliniae 1585 — 363, 736, 740.
— — dux Ianussius palat. Woliniae, capit. Wlodimirien. 1585 — 363.
de Ostrorog Venceslaus 1505 — 48.
— — Stanislaus castell. Calissien. 1512 — 915.
Ożarowski Silvester succamerar. curiae v. praefectus cubiculi et capit. Zawichosten. 1518, et burgrab. Crac. 1523 — 13, 16, 27, 75, 425, 921.

Pac Stanislaus palat. Witebscen. 1571 — 296.
Paczoska Bartholomaeus consul Crac. 1570, 1582 — 288, 302, 311, 345, 379.
Padniewski Philippus cantor Crac. secret. reg. 1552, archidiac. Crac. secret. reg. 1558, epus Crac. reg. Polon. vicecancell. 1560, 1571 — 209, 241, 265, 268, 270, 272, 275, 290, 296, 602, 605, 626, 640, 641, 672, 680, 701, 860, 1052, 1046, 1056, 1080.
Palczowski Sigismundus vicecapit. Crac. 1563, 1579 — 251, 254, 938, 1080, 1120.

Paller Wolfgangus civis Augusten. 1570 — 943.
Pangracius Italus murator 1557 — 1035.
Paris Felix castell. Warsavien. capit. Czernen. 1571 — 297.
Patericius Daniel consul Crac. 1570 288.
Patricius Italus 1571 — 1091, 1092.
Paulus Germanus pictor 1576 — 1110.
— — braseator scabin. Casimirien. 1550, advocatus Casimir. 1553, 1554 — 198, 213, 219.
Pawlik Ioannes consul Casimir. 1553, 1558 — 213, 219, 234.
— — Augustinus advocat. Casimir. 1586 — 376.
Pawlikowicz Sebastianus capit. praetorii Crac. 1575 — 315.
Pernus v. Pyrnus Valerianus notar. civit. Crac. 1541, consul Crac. 1558, 1568 — 184, 933, 935, 988, 995, 999, 1012, 1020, 1037, 1042, 1052, 1057, 1061, 1065, 1069, 1070, 1073 ,1074, 1076, 1077, 1081.
— — Stanislaus capit. praetorii Crac. 1559 — 1046.
— — Paulus notar. civit. Crac. 1579, 1586 — 1120, 1134, 1137, 1143.
Petrus doctor, canon. Crac. praepos. ad s. Florianum in Kleparz 1585 — 1135.
— — subprior monast. Mogilen. 1568 — 938.
Pielgrzym Ioannes superintendens mendicorum 1553 — 1020.
Pieniążek Ioannes de Krużlowa gnalis exactor terrae et vicecapit. Crac. 1517, iudex Crac. 1527, et capit. Sandecen. 1531, 1533 — 50, 68, 83, 415, 954.
Pilchowski Adamus praepos. Warschavien. secret. reg. 1576 — 321.
de Pilcza Nicolaus palat. Belzen. 1518 — 12.
Pilecki Ioannes capit. Lublinen. 1519 419.
Pilsnensis Martinus sac. theol. doctor. canon. Crac. 1578 — 339.
Piotrowski Ioannes decan. Posnan. custos Sandomir. scholast. Lancic. secret. reg. 1585 — 363.
Płaczybabka Mathias consul Casimir. 1553, 1583 — 213, 219, 351, 831, 855.
Płaza Stanislaus de Mstyczów exactor ducillorum regiorum 1557, capit. Ojcov. burgrabius castri Crac. 1577, 1578 — 339, 945, 1033, 1042.
Podlodowski Georgius canon. Crac. secret. reg. 1550, praep. Sandomreferend. curiae 1552 — 209, 562.
Podowski Lucas praepos. Gnesnen. vicarius in spiritualibus, officialis gener. et canon. Crac. ac secret. reg. 1578 — 339.
Polak Petrus consul Crac. 1570 — 288.
Polanowski Ioannes consul Casim. 1566 — 683.
Ponetowski Iacobus castell. Brzesten. 1585 — 363, 370.
Poninski Albertus 1520 — 17.
Popławski Stanislaus 1568 — 940.
Poradowski Nicolaus 1585 — 372, 881.
de Posnania v. Posnanita Albertus doctor medicinae, consul Crac. 1556, 1559 — 1032, 1084.
Postekalski Thomas viceprocur. arcis. Crac. 1561 — 620.
Postrzygacz Ioannes consul Casimir. 1566 — 683.
de Potulice Stanislaus castell. Miedzirzecen. 1505 — 48.
Potulicki Petrus castell. Przementen. 1576, palat. Calissien. 1585 — 321, 362.
Prettwycz Bernhardus 1546 — 999.
Primus v. Princeps Stanislaus advocat. Stradomien. 1586 — 376.
de Proboszczowice Petrus magister 1563 — 251.
Prowana Prosper zupparius Crac. 1578 — 333.
Przecławski Andreas scholast. in spiritual. gnalis Crac. secret. reg. 1562 — 242, 626.
de Przeramb v. Przerembski Ioannes castell. Siradien. 1505, 1519 — 16, 48.
— — Wincentius epus Wladislavien. 1505 — 48.
— —. canon. Crac. secret. reg. 1545, et praepos. Crac. 1547, sede vacante administrator epatus Crac. 1550, reg. Polon. vicecancellarius 1552, et praepos. ad s. Florianum 1554, et praepos. Gnesnen. ac Wilnen. 1556, nominatus Chelmen. 1558, epus Wladislavien. reg. Polon. vicecancell. 1558 — 196, 201,

209, 210, 218, 223, 228, 230, 520, 533, 541, 543, 547, 557, 562, 573, 590, 601, 604, 1008, 1020, 1024, 1042.
de Przeramb Stanislaus castell. Siradien. 1548 — 196, 541, 543.
Przyjemski Adalbertus castell. Landen. 1569, 1571 — 297, 702.
Przyłęcki Ioannes exactor contributionum in terra Crac. 1570 — 716.
— — Martianus iudex castri Crac. 1570, et burgrab. 1578 — 339, 1086, 1088.
Pszonka Thomas canon. Poltovien. secret. reg. 1548, cancell. regiae notarius 1553, s. theol. doctor, canon. Sandomirien. Wratislavien. Poltovien. praepos. Dibowien. archipresbyter ad s. Mariam Crac. maioris cancell. regni director vel notarius primarius 1562 — 201, 242, 543, 626, 1020.
Pukal Stanislaus consul Casimir. 1580, 1583 — 351, 822, 831, 855.
— — Andreas scab. Casimir. 1586 — 376.
Pusch Bartholomaeus cons. Crac. 1564 — 1064.
Pyrnus, patrz Pernus.

Raczkowski Wenceslaus burgrab. Crac. 1570 — 941.
Radecki Stanislaus 1585 — 365.
Radziejowski Nicolaus castell. Gostinen. et capit. Leopolien. 1550, et teloneorum aquaticorum Vladislavien. praefectus 1554, 1556 — 201, 223, 228, 562.
Radziminski Stanislaus castell. Czernen. capit. Liven. et Camenecen. 1585 — 363.
Radziwiłł dux 1548 — 1008.
— — Nicolaus Christophorus dux in Ołyka et Nieśwież marsalcus curiae mag. duc. Lithw. 1570, et comes in Szydłowiec 1574, supremus mag. duc. Lithw. marsalcus 1585 — 291, 297, 363, 736, 740.
— — Nicolaus dux in Ołyka, palat. Wilnen. supremus mag. duc. Lithw. cancell. et marsalcus 1559—1047.
— — Nicolaus dux in Dubinki et Bircze palat. Wilnen. mag. duc. Lithw. cancell. capit. Liden. Mozicen. et Boryszov. 1574 — 736, 739.
— — Christophorus dux in Dubinki et Bircze palat. Vilnen. mag. duc. Lithw. vicecancell. capit. Boryszovien. et Urzendovien. 1585 — 362.
Radziwiłł Albertus dux in Ołyka et Nieśwież, marsalcus curiae mag. duc. Lithwaniae, capit. Kownen. 1585 — 363.
Rambieski Laurentius consul Crac. 1548, 1556 — 193, 211, 212, 225, 1027, 1028.
Ramolth Nicolaus consul Crac. 1507, 1512 — 1, 913.
Raphael Ioannes consul Casimir. 1509 — 392.
Ratolth Andreas 1520 — 17.
Reczyński Albertus castell. Warsovien. 1585 — 363.
Regiomontanus Matthaeus praepos. eccl. ad s. Spiritum Crac. 1577 — 943.
Reguli Ioannes doctor, consul Crac. 1507, 1515 — 1, 2.
Remer (Remar, Rimer, Romer) Hieronymus consul Crac. 1533, 1537 — 73, 79, 93.
— — Bartholomaeus consul Crac. 1543, 1553 — 120, 193, 212, 1028.
— — Leonardus tudnarius Crac. 1542 — 117.
— — Christophorus consul Crac. 1570, 1586 — 288, 300, 302, 313, 378, 381, 382, 384, 1102, 1103, 1106, 1107, 1111, 1114.
Rimer, patrz Remer.
Roisius Petrus 1563 — 1060.
Rokossowski Iacobus castell. Szremen. capit. Ostrzeszovien. 1574, thesaurar. curiae, praefectus teloneorum regni per utramque Poloniam 1576 — 325, 736.
Romer, patrz Remer.
Rosnowski Thomas canon. Crac. 1512 — 913.
Roth Franciscus consul Crac. 1526, 1537 — 41, 57, 73, 87, 93, 968, 972, 975, 976.
Rożanka Stanislaus consul Crac. 1570 — 288.
a Rozrażow Hieronymus secret. maior regni, praepos. Plocen. Wratislavien. 1578, epus Cuiavien. 1585 — 339, 362.
Rucki, patrz Ruski.
Rusiecki v. Izdbiński de Rusiec Martinus vicar. in spirit. et canon. Crac. 1563, schol. Crac. secret. reg. 1574 — 253, 740.

Rusinowski Ioannes 1577 — 944, 945.
Ruski v. Rucki Ioannes consul. Casim. 1566, 1586 — 351, 377, 683, 821, 831, 855.
Russocki Franciscus castell. Ciechanovien. 1556, castell. Wyszegraden. 1558, castell. Naklen. 1566, 1569 — 228, 265, 268, 270, 273, 602, 673, 702.
Rykała Mathias consul Casimir. 1546, 1554 — 219, 523.

Sadowski Stanislaus consul Crac. 1570, 1575 — 288, 300, 302, 314.
Salomon Petrus 1517 — 951.
— — Stanislaus consul Crac. 1533, 1545 — 73, 87, 94, 110, 116, 120, 985, 988, 991, 992.
— — Andreas 1537 — 92, 93.
Samara Italus 1541 — 988.
Samowski Ioannes castell. Gostinen. 1576 — 321.
Sanctus Italus lapicida 1557 — 1037.
de Sandecz Ioannes decimat. monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
— — Nova Felix procurator bonorum monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931, 932.
Sapieha (Sapieia) Paulus castell. Kiovien. capit. Lubiecen. 1570, palat. Novogroden. 1571 — 290, 296.
Saxo Albertus doctor, phisicus regis Pol. 1556 — 1030.
Scharffemberg Nicolaus bibliopola 1566, 1585 — 1072, 1136.
— — Bartholomaeus 1571 — 298.
— — Sigismundus 1571 — 298.
Schilling (Scheling, Schillingk) Fredericus consul Crac. 1507, 1537 — 1, 92.
— — Petrus consul Casimir. 1509 — 393.
— — Ioannes consul Crac. 1536, 1541 — 87, 93, 101, 110, 982, 985.
— — Iodocus 1537, consul Crac. 1543 — 92, 93, 120, 129.
— — Erasmus consul Crac. 1537, 1548 — 94, 116, 120, 129, 1008.
— — Georgius consul Crac. 1553, 1566 — 211, 212, 1070.
— — Ioannes notar. civit. Crac. 1584, 1586 — 1134, 1143.
Schiltera Georgius consul Crac. 1586 — 385.
Schnicer Ioannes consul Crac. 1567 — 1074.
Schnicer Gregorius consul Crac. 1571 — 1091.
Schonbeck Bartholomaeus consul Crac. 1557, 1559 — 1033, 1046.
Schonfelder Valentinus advocatus Crac. 1551, 1553 — 1010, 1012, 1017, 1018.
Sebastianus advocat. Casimir. 1550 — 198.
— — consul Casimir. 1553, 1554 — 213, 219.
— — s. theol. doctor, canon. Clepardien. rector universitatis Crac. 1563 — 251.
Sibeneicher Mathias consul Crac. 1582 — 345.
de Siekluka Iacobus castell. Woinicen. 1505, 1510 — 5, 46, 48, 391, 910.
Siemaszko Alexander castell. Braclavien. 1585 — 363.
Siemianin Stanislaus consul Crac. 1536 — 87.
de Sieniawa Nicolaus palat. Belzen. exercituum regni campestris capit. Halicien. et Kolomien. 1550, palat. terr. Russiae 1562, et reg. Pol. exercituum generalis 1566, capit. Novogroden. 1569 — 200, 241, 265, 268, 270, 272, 275, 562, 672, 681, 701.
Sienienski v. Sienicki marsalcus nuntiorum terrestrium 1567, 1571 — 1076, 1077, 1086, 1088, 1095.
— — Ioannes castell. Halicien. 1548 — 196.
— — Ioannes castell. Zarnovien. 1571, castell. Leopolien. 1585 — 297, 320, 339, 363.
de Sienno Victorinus castell. Malogosten. 1518 — 12.
Siennik Martinus 1575 — 1106.
Sierakowski Ioannes de Bogusławice referendarius curiae 1552, et castell. Landen. capit. Przedecen. 1558, palat. Lancic. 1569, 1576 — 209, 241, 265, 268, 270, 273, 275, 296, 320, 602, 605, 626, 673, 701, 736, 740.
— — Ioannes de Gołogóry castell. Halicien. 1576 — 321.
— — Stanislaus castell. Ripinen. 1569, castell. Cowalien. 1576 — 321, 702.
Sierpski v. Gulczewski Andreas de Gulczewo palat. Rawen. 1552, et

capit. Plocen. 1556, 1562 — 209, 228, 241, 602, 605, 626, 681.
Simon pictor — 334.
Skaszewski Ioannes canon. Poltovien. secret. reg. 1554 — 223.
Skawinka doctor 1517 — 954.
Skóra Albertus de Gaj succamerar. Dobrinen. 1505 — 48.
Skubisz Andreas de Kalisz 1563 — 252.
Sladkowski Raphael castell. Konarien. 1569, 1576 — 321, 702.
Sławek Thomas consul Crac. 1579, 1586 — 345, 385, 1118.
Słomowski Stanislaus epus Laodicen. suffraganeus et canon. Crac. 1563, archiepus Leopolien. 1566, 1574 — 253, 265, 268, 270, 275, 672, 739.
Słończewski Leonardus epus Camenecen. 1550, 1556 — 200, 227, 562.
Słoninka Gabriel murator civilis 1564, 1568 — 1063, 1067, 1075, 1080
Słonski Gabriel consul Crac. 1573, 1586 — 300, 315, 379, 766.
Słupecki Ioannes castell. Sandec. 1505 — 48.
— — Christophorus castell. Lublin. 1569 — 702.
Słupski Stanislaus castell. Inowloden. 1569 — 702.
de Służewo Petrus palat. Caliss. capit. Niessovien. et Dibovien. 1548 — 196, 541, 542.
— — Ioannes palat. Iuniwlad. 1558, palat. Brzesten. capit. Dibovien. 1562, et cap. Koninen. ac Miedzirzecen. 1566, 1571 — 241, 265, 268, 270, 272, 296, 626, 672, 680, 701.
Sobek Christophorus de Sulejów capit. Warsovien. Solecen. et Nuren. 1562 — 241, 626.
— — Stanislaus de Sulejów castell. Sandecen. reg. Pol. thesaurar. capit. Malogost. et Tissovicen. 1566, et castell. Sandomir. 1569 — 265, 268, 270, 273, 275, 673, 681, 702.
Sobieński marsalcus 1523 — 964.
Sobiejuski v. Starożrebski Albertus de Starożreby cantor Crac. secret. reg. 1558, archidiac. Crac. 1562, epus Chelmen. 1566, 1574 — 242, 265, 268, 270, 272, 275, 290, 320, 602, 605, 626, 672, 680, 701, 736, 739.
Sobocki Thomas reg. Polon. cancel. burgrab. Crac. capit. Raven. 1545 — 520.
de Sokołowo, patrz Szreński.
Sokołowski Nicolaus de Biesiekiery v. de Wrzącza palat. Lancic. 1566 — 265, 268, 270, 272, 275, 672, 680.
Solikowski Demetrius Ioannes scholast. Wladislavien. et Lancicien. secret. reg. 1578, archiepus Leopolien. 1585 — 339, 362.
Spiczyński Hieronymus consul Crac. 1533, 1548 — 73, 79, 84, 93, 120, 129, 184, 193, 984, 1000, 1004, 1005.
Spigler (Spiglar, Szpiglier, Szpyglar) Ioannes consul Crac. 1570, 1586 — 288, 300, 302, 313, 345, 378, 384, 1095, 1134, 1144.
Spiss Michael consul Crac. 1518 — 958.
Spławski Stanislaus castell. Krziwinen. 1563, et praefectus teloneor. reg. 1566 — 251, 265, 268, 270, 273, 673.
— — Ioannes palat. Iuniwlad. 1585 — 363.
Spoth Petrus de Krajów tribunus Radomien. 1505 — 48.
— — Petrus Dunin capit. Piotrcovien. 1576 — 321.
de Sprowa Stanislaus castell. Żarnovien. 1510, et tribunus Cracov. capit. Opocznen. 1523, palat. Russiae, capit. Opocznen. 1537 — 12, 27, 910, 926.
Spunth Martinus scab. Casimir. 1550, consul Casimir. 1566 — 198, 213, 683.
Srzeński Felix a Sokołowo palat. Plocen. capit. Mariemburgen. 1537, et capit. Plocen. Lomżen. et Wiznen. 1550 — 200, 557, 562, 926.
de Srzeńsko Stanislaus castell. Wiznen. 1505 — 48.
Stadnicki Stanislaus de Żmigród castell. Zawichosten. capit. Korczynen. 1539 — 104.
Stanislaus murator 1585 — 1136.
— — cantor monast. Mogilen. 1568 — 938.
— — factor monast. Mogilen. 1568 — 938.
Stano Nicolaus consul Crac. 1526, 1542 — 41, 55, 57, 73, 79, 93, 116, 956, 979.
— — Ioannes consul Casimirien. 1554 — 219.

Stareski Lucas de Posnania 1563 — 252.
Starożrebski, patrz Sobiejuski.
Starzechowski Albertus castell. Belzen. 1552, castell. Przemislien. 1558 — 209, 602, 605.
— — Iohannes palat. Podoliae, capit. Drohobicen. 1566 — 631.
Staszkowski Hieronymus mgr. coquinae 1539, 1543 — 105, 133.
Stempowski Paulus canon. Wladislavien. et Plocen. 1562 — 242, 626.
Sterczuwan Michael consul Casimir. 1581, 1586 — 351, 377, 831, 855.
Stradomski Nicolaus de Kawki 1527 — 52.
— — Andreas 1586 — 381, 382.
Strasz Leonardus burgrabius castri Crac. 1578 — 339.
Straus (Strausz) Stano v. Stanislaus consul Crac. 1543, 1556 — 120, 181, 184, 185, 190, 193, 211, 212, 225, 1021, 1024.
Strelin v. Strolin Carolus civis Augusten. 1548 — 928, 929.
Strup Stanislaus consul Crac. 1547 — 192.
Strzabosz Petrus 1505 — 48.
Strzała Petrus de Sosnowice iudex Oswiecimen. et Zatorien. 1566, vicepalat. Crac. 1567, exactor gnalis Crac. 1581, et burgrab. castri Crac. 1583, 1586 — 344, 352, 359, 377, 386, 938, 1076, 1124, 1142.
Strzeżecki Anselmus 1569, 1570 — — 1084, 1088.
Studzieński Adam syndicus civit. Crac. 1562 — 1056.
Sulikowski Mathias consul Casim. 1558, 1560 — 232, 233, 234, 238.
Swarc (Swarcz) Adam consul Crac. 1507, 1509 — 1, 2.
Swidwa Vincentius de Szamotuły 1505, castell. Gnesnensis 1518 — 12, 48.
— — Ioannes de Szamotuły castell. Biechovien. 1552, 1556 — 209, 228.
Swieboda Stanislaus consul Casimir. 1553, 1583 — 213, 219, 351, 831, 855.
Swirczowski v. Swirczewski Ianussius tenutar. Ropczycen. marsalcus curiae 1505 — 48.
— — Ianussius castell. Wislicen. 1527, et cap. Ropczycen. ac Trembowlen. 1523 — 52, 425.
Sworski de Bedlno Nicolaus iudex Sandomir. 1505 — 46.
Szadek doctor 1546 — 996.
Szafraniec Petrus de Pieskowa skała castell. Wislicien. 1505, 1507 — 48, 391.
— — Petrus de Pieskowa skała castell. Biecen. capit. Lelovien. 1570 — 290.
— — Stanislaus de Pieskowa skała castell. Biecen. capit. Lelovien. 1576, castell. Sandomir. 1578 — 320, 339.
— — Andreas de Pieskowa skała capit. Leloviensis burgrab. castri Crac. 1578, tribunus Crac. 1582 — 331, 347.
Szarady (Szaradi, Scharadi) Albertus consul Casimir. 1580, 1583 — 822, 831, 855.
Szarota Andreas notar. civit. Crac. 1571, 1585 — 367, 381, 386, 1092, 1099, 1107, 1114, 1120.
Szczałapski Ioannes 1583 — 349, 860, 867.
Szczawiński Paulus castell. Brzezinensis, capit. Sochaczovien. 1571, 1576 — 297, 321.
Szczęsny (Szczanszny, Szczensny) Mathias consul Crac. 1507, 1526 — 1, 41.
Szczepanowski Casper procur. capit. Crac. 1563 — 652.
Szczerbicz Paulus decretorum curiae regni notar. 1578, secret. reg. 1583, 1585 — 357, 359, 368, 793, 861, 863, 864, 868, 869.
Szczygielski Martinus 1577 — 944.
de Szlazna Andreas palat. Raven. 1518 — 12.
Szubski (Subski v. Slupski) de Szczawin castell. Inowloden. 1571, et capit. Gostinen. 1585 — 297, 321, 363.
de Szydłowiec (Schidlouiecz) Nicolaus notar. publ. 1481 — 609.
— — Iacobus thesaurar. reg. Polon. 1505, et castell. ac capit. Sandomir. 1507 — 3, 5, 48, 391.
— — Nicolaus succamerar. curiae 1507, castell. Radom. succamerar. Crac. 1510, castell. Sandomir. reg. Pol. thesaurar. 1518, et capit. Radomien. Krzepicen. ac Olstinen. 1523, et capit. Zatorien. ac Grodecen. 1530 — 12, 16, 27, 39, 52, 63, 391, 425, 910, 913.

de Szydłowiec Christophorus in Czmielów et Magna Opatow vicethesaurar. curiae 1507, thesaurar. curiae 1507, castell. Sandomir. capit. Siradien. Sochaczovien. et Gostinen. 1510, et reg. Polon. vicecancell. 1512, palat. et capit. Crac. 1517, et reg. Polon. cancell. 1518, et capit. Siradien. Sochaczovien. Gostinen. et Korczynen. 1523, 1532 — 3, 5, 12, 13, 16, 18, 27, 38, 39, 52, 63, 67, 73, 425, 448, 910, 915, 954, 959, 968.

Tanigel v. Tomgel v. Danigel v. Daniel consul Crac. 1526, 1548 — 41, 55, 57, 73, 79, 93, 116, 120, 129, 181, 184, 190, 193, 978, 982, 988, 995, 1003.
Targowicki Sigismundus decret. doctor, canon. Crac. secret. reg. 1510 — 910.
Tarło Stanislaus de Szczekarzowice archid. Lublin. canon. Crac. 1518, et secret. reg. 1530, epus Premislien. 1539, 1543 — 13, 27, 64, 104, 133, 926.
— — Ioannes de Szczekarzowice incisor reg. Polon. 1523, structor mensae reg. 1533, et capit. Pilznen. 1537, pocillator curiae 1547, 1558 — 27, 75, 520, 533, 605, 926.
— — Gabriel de Szczekarzowice dapifer mensae reg. 1550, castell. Radom. magister curiae reginalis, capit. Chelmen. 1554 — 223, 562.
— — Ioannes de Szczekarzowice castell. Radomien. capit. Pilznen. 1566, palat. Lublinen. et capit. Pilznen. 1576, 1585 — 265, 268, 273, 275, 297, 320, 339, 363, 673, 702.
Tarnawski Ioannes praepos. Wladislav. et Kruszwicien. secret. reg. 1578, et referendar. curiae regni, praepos. Lancic. 1582, 1585 — 339, 363, 807, 859, 1128.
de Tarnów Ioannes Amor palat. Crac. — 19, 31, 44, 78.
— — Felix castell. Biecen. 911.
— — Ioannes Felix palat. Sandom. 1505, palat. Crac. 1507 — 3, 48, 910.
— — Ioannes palat. Russiae 1505 — 48.
— — Ioannes filius Ioannis Felicis de Tarnow 1511 — 910, 911.
de Tarnów Ioannes cast. Biec. capit. seu tenutar. Pilznen. 1523 — 27.
— — Ioannes comes, castell. Woinicen. 1523, exercituum dux 1531, castell. Crac. capit. Sandomir. 1537, et exercituum supremus ac Sandomirien. Strien. Lubaczov. capit. 1548, 1558 — 27, 52, 196, 200, 208, 541, 542, 556, 562, 601, 604, 926, 971.
— — Spitco castellanus Zawichosten. reg. Polon. thesaurar. 1533, et castell. Radomien. capit. Krzepicen. 1537, et capit. Brzeznicen. ac Krzeszovien. castell. Radomien. 1539, castell. Woinicien. reg. Pol. thesaurar. cap. Siradien. Krzepicen. Krzeszovien. et Brzeznicen. 1545, palat. Siradien. capit. Brzeznicen. Krzepicen. Krzeszovien. et Ostrzeszovien. 1550, 1552 — 75, 104, 196, 200, 209, 520, 533, 541, 543, 547, 556, 562, 921, 926.
— — Stanislaus castell. Zawichosten. capit. Siradien. 1548, et reg. Polon. thesaurar. capit. Ostrzeszovien. 1556, et capit. Siradien. ac Krzeszovien. 1558, et palat. Sandomirien. 1566 — 196, 200, 228, 511, 543, 562, 602, 605, 681.
— — Ioannes Christophorus comes, capit. Sandomir. 1556, castell. Woinicen. cap. Sandomirien. 1558, et capit. Striensis 1566 — 228, 272, 275, 602, 605, 1042.
— — Stanislaus castell. Czechovien. 1571, castell. Sandomir. 1585 — 297, 363.
Taszycki Nicolaus de Lusławice 1518, subiud. terr. Crac. 1527 — 50, 959.
— — Stanislaus 1578 — 339.
Tchórzewski Stanislaus curiensis palat. Crac. 1571 — 1092.
de Tęczyn (Thanczin) Andreas succam. Sandomir. 1510, castell. Biecen. 1512, palat. Russiae 1517, palat. Sandomir. 1525, palat. Crac. 1531 — 12, 16, 39, 52, 66, 448, 910, 913, 915, 954, 959.
— — Ioannes comes, castell. Lublinen. 1527, palat. Sandomir. capit. Chelmen. Belzen. Ratnen. et Krasnostawen. 1537 — 52, 926.
— — Ioannes palat. Sandomir. curiae reg. marsalcus, capit. Lublinen. et Lelovien. 1545, 1552 — 196, 208, 520, 533, 541, 542, 556.

de Tęczyn Andreas comes, palat. Lublin. capit. Rohatinen. et Sniatinen. 1548, 1558 — 228, 541, 542, 562, 602, 605.
— — Stanislaus comes castellan. Leopolien. 1552, palat. Crac. capit. Lublinen. Belzen. et Urzędovien. 1556, 1559 — 209, 227, 602, 604, 1032, 1042, 1044, 1047.
— — Ioannes comes capit. Lublinen. 1566, et castell. Woinicen. 1571, et capit. Parczovien. 1574, 1577 — 265, 268, 270, 273, 296, 320, 673, 736, 740, 945.
— — Andreas comes palat. Belzen. 1574, et capit. Hrubieszovien. 1576, palat. Crac. 1581, 1583 — 320, 339, 736, 740, 869, 1125.
Tłokiński, patrz Czeczotka.
Tomicki Nicolaus capit. Costensis, mgr. stabuli curiae 1518, tribunus Lancic. ac Kosten. Konin. et Pyzdren. capit. 1523 — 13, 16, 27, 425.
— — Petrus decret. doctor, archidiac. Crac. secret. reg. 1507, epus Premislien. reg. Pol. vicecancell. 1518, epus Crac. 1524, 1533 — 5, 12, 13, 14, 15, 16, 23, 27, 28, 35, 39, 40, 44, 45, 52, 63, 64, 65, 75, 79, 80, 425, 427, 429, 432, 435, 444, 446, 447, 451, 454, 910, 915, 918, 920, 921, 924, 959.
— — de Tomice Ioannes castell. Rogoznen. 1558, castell. Gnesnen. 1566, 1574 — 265, 268, 270, 272, 275, 602, 605, 672, 681, 736, 740.
von Torge Georgius miles Germanus 1579 — 1119.
Trojan Bartholomaeus capit. praetorii Crac. 1577 — 767, 1110.
de Trzciana Prandota palat. Raven. 1505 — 48.
— — v. Trzcieński Philppus castell. Raven. 1550, 1552 — 200, 209, 562.
Trzebuchowski Nicolaus praefectus cubiculi vel succamer. reg. burgrab. Crac. capit. Brzesten. et Lelovien. secret. reg. 1556, castell. Gnesnen. et cap. Rogoznen. 1558, et cap. Belzen. Brzesten. Lelovien. Rogoznen. 1562 — 228, 241, 602, 605.
de Turba Balthasarus frater monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
Turobinus Ioannes iur. utr. doctor 1563 — 251.
Turzo v. Thurszo de Bethleemsfalva Georgius et Ioannes — 915, 958.
Tylicki Petrus 1579, secret. maior regni, praepos. Gnesnen. canon. Crac. et Posnan. 1585 — 363, 820.

Uchański Iacobus canon. Crac. referend. curiae reg. 1542, et decan. Plocen. 1548, et archidiac. Varsavien. 1549, epus Chelmen. 1552, epus Vladislavien. 1558, archiepus Gnesnen. 1566, 1574 — 118, 196, 201, 208, 227, 241, 265, 268, 270, 272, 274, 290, 520, 541, 543, 547, 562, 601, 604, 626, 672, 680, 701, 736, 739.
— — Arnolphus castell. Zakroczymen. capit. Wyszograden. 1556, castell. Raciążen. 1558, palat. Plocen. capit. Wyszograd. 1562, 1571 — 228, 241, 265, 270, 272, 275, 296, 602, 605, 626, 672, 681.
Udrycki Iacobus praepos. Malogosten. canon. Crac. Wladislavien. Sandomir. secr. reg. 1576 — 321.
Ul Ioannes 1552, consul Crac. 1556 — 225, 1016, 1028.
Unsam (Vnsam, Wunszam, Vunsam) Erasmus iur. utr. doctor, consul Crac. 1542, 1555 — 116, 120, 129, 181, 190, 193, 212, 992, 1024, 1058.
Urbankowicz Martinus consul Crac. 1573, 1586 — 300, 302, 309, 314, 345, 379, 384, 385, 1102, 1126, 1134, 1137, 1144.

Wacław (Watzlaw, Waczlaw) Stanislaus cons. Crac. 1526, 1537 — 41, 55, 57, 73, 87, 93.
Valentinus carnifex, consul Casimir. 1509 — 392.
Walker Nicolaus consul Casimir. 1553 — 213.
Wapowski Stanislaus secret. reg. 1558 — 602.
Wargawski Raphael canon. Crac. secret. reg. 1556, praepos. Crac. ac thesauri notar. 1558 — 228, 602, 605.
Warszewicki Ioannes castell. Wyszogroden. 1556, castell. Warszavien. 1562 — 228, 241.
Wasserbrot Hieronymus de Leopoli medicus civit. Crac. 1517, 1518 — 954, 960.
— — Bartholomaeus consul Leopolien. — 960.

Waxman Ioannes 1571, consul Crac. 1585, 1586 — 368, 370, 384, 1092, 1095.
Wedelicius, patrz de Oborniki.
Weigel Melchior consul Crac. 1526, 1528 — 41, 55.
Weiss Leonardus civis Augustanus — 943.
Weiselrodt Lucas epus Warmien. 1505 — 48.
Venceslaus dux Tessinen. 1570 — 1088.
Wieczwieński Ioannes castell. Plocen. capit. Bratianen. 1523, 1527 — 52, 425.
Wielogłowski Sebastianus 1564 — 1064.
Wierzchowski 1563 — 252, 253.
Wilamowski Ioannes epus Camenecen. 1539 — 104.
Wilczek Bernardinus electus Leopolien. 1505, archiepus Leopolien. 1518 — 12, 48.
— — Derslaus de Lubienie succamer. Leopolien. 1505 — 46.
Wilkanowski Albertus castell. Plocen. 1585 — 363.
— — Adam castell. Wyszogroden. 1548, castell. Plocen. capit. Ciechanovien. 1556, 1562 — 196, 209, 228, 241, 602, 605.
a Wislicia Ioannes sacrist. monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
Vitellius Erasmus epus Plocen. 1518 — 959.
de Vitovia Simon hospitalarius monast. ad s. Spiritum Crac. 1551 — 931.
Włodek Stanislaus de Hermanow castell. Camenecen. capit. Halicien. et Colomien. 1585 — 363.
Wojkowski Mathias consul Cracov. 1546 — 526.
— — Stanislaus scab. Casimir. 1586 — 376.
Wojnowski Martinus ianitor castri Crac. 1570 — 940.
Wolmiński castell. Polocen. 1585 — 363.
Wołowicz Eustachius castell. Trocen. vicecancell. mag. duc. Lithw. capit. Brzesten. et Kobrinen. 1570, castell. Wilnen. mag. duc. Lithw. cancell. etc. 1585 — 290, 296, 339, 362, 736, 740.
Wolski v. de Wola Nicolaus castell. Sochaczovien. magister curiae reginae Pol. 1530, castell. Sandomir. capit. Sanocen. Lanckorunen. Łomzen. et Wiznen. etc. 1537, 1545 — — 64, 520, 921, 926.
Wolski v. de Wola Paulus reg. Polon. vicecancell. capit. Gostinen. 1537, et burgrab. Crac. 1538, castell. Radomien. reg. Pol. cancell. burgrab. Cracov. capit. Gostinen. 1543 — 98, 101, 106, 133, 494, 926.
— — Martinus vexillifer curiae 1537, praefectus cubiculi reg. seu succamer. curiae 1543, et capit. Zakroczymen. Czernen. et Blonen. 1545 — 133, 520, 926.
— — Stanislaus custos Crac. secret. reg. 1550 — 562.
— — Nicolaus castell. Camenen. 1556 — 228.
— — Stanislaus de Podhajce castellan. Brzezinen. 1556. et capit. Krzepicen. ac Brzeznicen. 1558, castell. Sandomirien. marsalcus curiae, capit. Warsovien. et Krzepicen. 1566 — 228, 241, 265, 268, 270, 272, 275, 602, 605, 626, 672.
— — Nicolaus epus Chelmen. 1562, epus Wladislavien. 1566 — 241, 265, 268, 270, 272, 275, 626, 672, 680.
— — Franciscus mgr. capite plexus 1567 — 1076, 1080, 1086.
— — Sigismundus de Podhajce castell. Czernen. capit. Warsovien. 1571 — 296.
— — Petrus Dunin reg. Pol. vicecancell. 1574, reg. Polon. cancell. 1576, 1578 — 321, 324, 325, 326, 329, 763, 1103, 1111.
— — Nicolaus de Podhajce gladifer Crac. capit. Krzepicen. 1584, 1586 — 1135, 1138.
Woroniecki Iacobus de Zbaraż epus Kiioviensis 1585 — 362.
de Wratislavia Ioannes magister 1563 — 1060.
Wrobel Valentinus scabin. Stradom. 1586 — 376.
Wroblowski Stanislaus de Nieszkowice 1527 — 52.
Wronicki Samaritanus vicecapitan. Crac. 1532 — 448.
Wysocki Stanislaus de Budzisław castell. Biechovien. 1569 — 702.

Zabawski Mathias de Zabawa 1527 — 52.
Zabieński Stanislaus canon. Wladisl. 1505 — 46, 47, 48.
Zaborowski Ioannes praepos. Sandomir. secret. reg. 1569, 1571 — 297, 702.
Zaborski Ioannes consul. Crac. 1546 — 526.
Zagorski (Szagorski) Ioannes consul. Casimir. 1546 — 523.
Zajączkowski secret. reg. 1586 — 383.
Zaklika de Czyżów Sigismundus castell. Polanecen. 1576, castell. Belzen. 1578 — 321, 339.
Zakrzewski Andreas curiensis r. mtis 1518 — 959.
— — Albertus 1577 — 944.
Zalaszowski (Zalyassowsky) Hieronymus consul Crac. 1570, 1586 — 288, 300, 302, 303, 312, 345, 378, 1086.
Zaliński Mathias castell. Gedanen. capit. Tucholien. Iasienecen. Zismurien. 1576 — 320.
Zaliwski Derslaus magister coquinae reg. burgrab. Crac. 1523 — 27.
Zamojski (Zamosczki) Nicolaus, praepos. Tarnovien. canon. Crac. secret. reg. 1530 — 64.
— — (Zamoiszki) Stanislaus capit. Belzen. 1566, secret. reg. 1569 — 265, 268, 273, 673, 702.
— — v. de Zamoscie Ioannes reg. Polon. vicecancell. capit. Belzen. et Knyszynen. 1576, reg. Pol. cancell. et capit. Zamechen. 1578, generalis exercituum necnon Crac. Mariemburgen. Knyszynen. Miedzirzecen. et Krzeszovien. capit. 1583 — 321, 339, 340, 347, 348, 350, 359, 363, 818, 861, 863, 864, 868, 869, 1111, 1120.
Zaremba (Zaramba) Ioannes de Kalinowa capit. Maioris Poloniae gnalis 1507, palat. Calissiensis 1518, 1519 — 12, 16, 391.
— — Venceslaus de Kalinowa castell. Naklen. capit. Grabowien. 1550 — 201, 562.
— — Stanislaus castell. Naklensis 1552 — 209.
Zawacki Picus Stanislaus doctor, consul Crac. 1573, 1586 — 300, 309, 314, 316, 378, 383, 794, 1119, 1142.
Zbanski, patrz Zbąski.
de Zbaraż Ianussius palat. Braclavien. 1585 — 363.
Zbąski (Zbanski, Sbaszki) Stanislaus canon. Crac. secret. reg. 1537 — 926.
— — Ioannes praepos. Posnan. et s. Floriani in Kleparz, canon. Crac. 1539 — 105.
Zborowski a Zborów Petrus castell. Sandomir. capit. Sanocen. 1550 — 200, 562.
— — a Zborow Petrus castell. Biecen. capit. Stobnicen. 1566, palat Sandomir. capit. Stobnicen. 1569 et capit. Camionacen. 1574, palat et capit. gnalis Crac. et Camionacen. 1576, 1579 — 265, 268, 270, 273, 275, 290, 296, 320, 335, 339, 383, 384, 673, 701, 736, 739, 783, 814, 945, 1103, 1117, 1119.
— — Martinus pincerna aulae reg. 1530 — 64.
— — Martinus castell. Calissiensis, capit. Odolanovien. et Szydłovien. 1548, palat. Calissien. etc. 1550, palat. Posnan. capit. Szydłovien. Odolanovien. et Stobnicen. 1558 — 196, 200, 209, 541, 543, 556, 562, 602, 604.
— — Martinus castell. Krziwinen. 1558 — 605.
— — . Andreas marsal. curiae reg. Pol. capit. Radomien. 1576, 1578 — 321, 339.
— — Ioannes castell. Gnesn. praefectus exercitus aulici, capit. Odolanovien. 1578, et capit. Graudentinen. 1585 — 339, 363.
Zebrzydowski Andreas epus Camenecen. 1543, epus Chelmen. 1545, epus Vladislavien. 1548, epus Cracovien. 1552, 1558 — 133, 196, 200, 208, 520, 541, 542, 556, 562, 601, 604.
— — Florianus castell. Oswiecimen. 1552 — 209.
— — Florianus castell. Lublinen. burgrab. Crac. praefectus aulicorum curiae regiae, referendarius causarum mag. duc. Lithw. 1554, 1546 — 223, 228.
— — Bartholomaeus palat. Iuniwladisl. capit. Dibovien. 1556, palat. Brzesten. 1558 — 227, 602, 605.
— — Casparus de Więcborg castell. Naklen. 1558, castell. Rogo-

znen. 1566, palat. Calissien. 1574, 1576 — 275, 320, 605, 736, 739.
Zebrzydowski Sigismundus tribunus terrae Crac. 1577 — 945.
— — Ioannes 1577, 1578—339, 945.
— — Nicolaus de Zebrzydowice 1571, capit. general. Crac. et Boleslav. 1585, 1586 — 372, 373, 1095, 1137, 1142.
Zieleński Gregorius palat. Plocen. capit. Zakroczymen. 1585 — 363.
Ziemłocki N. curiensis 1518 — 959.
Zimmerman (Czimerman, Czymmerman) Ioannes consul Crac. 1526, 1539—41, 53, 57, 73, 79, 87, 93, 101.
Żółkiewski Stanislaus palat. Belzen. 1585 — 363.
Zutter Paulus granarii civilis praefectus 1579, consul Crac. 1582, 1586 — 345, 367, 380, 1118, 1137, 1142.
Żydek Alexius consul Casimir. 1560 — 238.
Żyła Stanislaus de Radom minist. iud. terr. 1505 — 47.

Wykaz przedmiotów.

Academia Pataviensis 336.
acta castrensia, terrestria et spiritualia: coram eisdem actis cives Cracovienses inscriptiones, debitorum recognitiones et bonorum obligationes facere non debent 172, — inscriptiones huiusmodi pro bonis in civitate consistentibus factae, robur non habent 179.
actio pro bonis hereditariis 164, 165, — pro dotalicio uxoris separatae 168, — de petenda hereditate iure propinquitatis 171.
acufices (iglarze) 314, 452, 566, 636, 756, 855, 901, 952, 997, 1140, 1150, 1154, — statuta magistrorum Crac. 566.
adamascus 975, 978, 991, 1007, 1041, 1076, 1077, 1084, 1128, 1134, 1136.
advocatia Cracoviensis, patrz odnośną pozycyję in regestris perceptorum, — advocatus tarde ad consilium veniens, poena afficiendus 346.
aediles, provisores eccl. ad s. Mariam 82, 111.
aerarii civilis quaestores, patrz lonheri, — claves asservandi 115.
agnomina, patrz pod contubernia: cognomina sociorum.
agri civiles, quomodo administrandi et locandi 310, 311.
ahenarii, patrz caldeatores.
albicerdones, alutarii, (białoskórnicy) 311, 448, 469, 470, 491, 516, 519, 520, 521, 537, 548, 557, 637, 662, 691, 812, 828, 952, 997, 1050, 1054, 1140, — statuta sociorum Crac. 637, 828.
allecarii, patrz halecistae.
alutarii, patrz albicerdones.
anabaptistae 671.
anni discretionis: vigesimus primus apud masculis, decem octo apud femina aut citius, ubi maritum superduxerit 164.
apellationes in Iure civili Magdeburgensi 20, 161, 162, 177, — ad commissarios Sex Civitatum 33, 105, 144, — quando permittendae 239, — a sententiis interlocutoriis et in causis accessoriis ad curiam regiam non admittendae, nisi eiusmodi appellationes in sententia diffinitiva reformari non possint 118, 119, — appellatio a sententia senatus ad regiam maiestatem 136, — ab executione sententiae diffinitivae non admittenda 137, — a sententia interlocutoria non permittitur, nisi foret talis, quae vim diffinitivae sententiae obtineret aut in ultima instantia corrigi non posset 137, — ad appellationem prosequendam ad regiam maiestatem terminus 6 aut 18 septimanarum detur 137, — appellatio a regiis commissariis 138, — a duobus conformibus sententiis non admittenda 138, — a sententia Iuris civilis ad Ius supremum 143, — a sententia Iuris supremi ad commissarios Sex Civitatum 143, — a sententia commissariorum Sex Civitatum non admittenda 144, — a sententia interlocutoria quando admitti potest 162, — a iudicio hospitum ad Ius supremum 148, — appellationes a sententiis Iuris supremi ad commissarios Sex Civitatum vel ad regiam maiestatem quomodo fa-

ciendae 227, — a sententiis iudicii assessorum regiae maiestatis, ad iudicium relationum, quantum ad accessoria attinet, denegandae 286, 287, — appellatio a sentenia consulari 174, — ad s. regiam maiestatem 174, — ad Ius supremum 175, — a sententia seniorum contuberniorum ad consules 453, 463, 674, 695, 696, 858, 889.
aqua spicanardi 1110.
aquaeductus civiles 21, — Casimirienses 43, 74, 75.
archimagister (cechmistrz) 823, 831.
architecti: statuta magistrorum Crac. 404.
arcus triumphalis 1099, 1102, 1109, 1110.
areae desertae in civitate infra anni spatium aedificiis compleantur 28, 29, — areae desertae spiritualium reficiendae 35.
arestum, arestatio in personam vel bona 141, 146, 149, 157, 158, 159, 160, 168, 175, 177, — arestum bonorum debitoris mortui 62, profugi 63, — in personam aut bona in iure bene possessionati non admittitur 158, — super hospitibus et advenis quam diu durare debet 159, — arestatio super processum iuris quando admitti potest 159, — in arestatis bonis prioritas 158.
Aristotelis festum circa promotionem magistrorum in universitate Crac. 959, 968, 1004, 1114.
arma civitatis, bombardae, tormenta bellica, hakownice etc. 6, 730, 957, 958, 962, 963, 964, 966, 967, 970, 971, 971, 974, 975, 977, 980, 983, 984, 986, 987, 991, 994, 999, 1003, 1007, 1015, 1019, 1023, 1041, 1042, 1060, 1067, 1072, 1075, 1076, 1077, 1084, 1095, 1102, 1106, 1109, 1110, 1128, 1131, 1142, — armatura contuberniorum, patrz pod contubernia.
armamentarium (zeighaus) inter portas s. Floriani et Slavcoviensem 314, 317, 1066, 1067, 1068, 1070, 1072, 1106, 1109.
armifices, fabri laminarii (rusznikarze) 458, 459, 503, 884, 885, 887, — statuta magistrorum Crac. 458.
arras, patrz harras.
arvinarii, arvinatores (sadelnicy) 315, 429, 430, 431, 743, 755, 756, 757, 763, 861, 862, 870, 876, 902, 952, 997, 1048, 1054, 1140.
astrologus civitatis 1143.
atlas rubeus carmasin. 1020, 1031.
aurifices (złotnicy) 312, 390, 391, 414, 442, 443, 444, 470, 495, 499, 512, 513, 524, 525, 644, 649, 677, 704, 705, 769, 770, 772, 773, 774, 786, 791, 792, 793, 1054, — statuta magistrorum Casimiriensium et Stradomiensium 644.
aurum coronarium 1110, — ab auro coronario cives Crac. liberi declarantur 322, 323.
avenae pretium, patrz notkę do pozycyi expositorum: avena pro equis, — venditio 712.
avenatores, patrz institores.

balneatores (łaziebniki) 313, 1054.
balnea civitatis: Iudaeorum vel portae s. Annae et Cornutorum 957, 1015, 1019, 1039, 1074, 1095, 1100, 1119, 1127, 1142, patrz także odnośną pozycyję w regestrum perceptorum, — balneum Wislae 951, — balneum desertum in platea s. Stephani 953, 954, 967, — balneum Salomonis in platea hospitalensi 1139, — balneum ad fluvium Wisła civitati Casimirien. adscribitur 271, — balneum contuberniale, patrz pod contubernia.
balwierze, patrz barbitonsores.
banniti a civitate homicidae post annum et sex septimanas ad faciendam compositionem cum consanguineis occisi redire ad civitatem habeant facultatem 23.
barbitonsores (balwierze) 313, 398, 430, 512, — eorum filii ad quaevis opificia habiles 398.
barchanistae (barchannicy) 315, 492, 533, 878, 952, 997, 1050, 1054, 1139, 1140, — statuta magistrorum Crac. 533, — magistrorum Crac. Casimir. et Clepardien. 492.
Bawoł vicus 275, 276.
bednarze, patrz doleatores.
beneficia civilia et ecclesiastica quomodo conferenda 71, 116, 117.
białoskórnicy, patrz albicerdones.
Biskupie vicus 465, 532, 640, 641, 666, 774, 781, 782, 815, 903, 931.
blasphemator ex officio consulis amoveatur 232, 233, 234, — blasphematores 237, 238.

blecha civitatis, patrz dealbatorium.
błonie, patrz pascua civitatis.
bombardarii, tormentarii 115, 116, 998, 1007, 1015, 1019, 1023, 1052, 1064, 1128.
bona mobilia, immobilia, hereditates: bona terrestria emendi et possidendi cives Cracovienses facultatem habent 19, 128, 991, 992, — bona immobilia et hereditates testamentis in lecto aegritudinis confectis, etiam occlusis et obsignatis, a propinquis alienari non possunt 62, — bonorum immobilium venditiones et resignationes in iudicio Magno fieri non debent 148, — bonorum arestatorum adiudicatio, venditio, traditio in possessionem 160, — hereditatum inscriptio, resignatio, venditio 163, 164, 165, 166, 177, 178, — nonnisi in propria iurisdictione faciendae 163, 164, — bonorum exemptio 179, — iure propinquitatis 171, — hereditatum et domorum inscriptiones et resignationes nonnisi in summa realiter accepta fieri possunt 163, 166, — bona civilia a iurisdictione spirituali libera esse debent 168, — bona puerorum matri in sinum admortua 173, 178, — bona civilia quomodo alienari aut locari debent 368, 369, 371, 372, — bona nonnisi deserta lonheri locandi facultatem habent 371, — bonorum civilium immobilium advitalis inscriptio nonnisi cum consensu regiae mtis fieri potest 372, — bonorum civilium Casimirien. ablatorum revindicatio 282, — estimatio bonorum civilium Cracov. 1060.
bona civitatis: Dąbie et Grzegorzki 212, 367, 378, 380, 384, 926, 939, 940, 941, 942, patrz także odnośną pozycyję w regestra perceptorum.
Bonarka rivulus sub monte civitatis Casim. 943, 944.
bractearii (goltszlagierzy) 470, 717, 718.
brasea Casimiriensia 653, — octo metretas solummodo habere debent 68, — braseorum confectio et venditio 449, 450, 451, 657, 658, — cuilibet civium libera esse debet 441.
braseatores et braxatores (słodownicy i piwowarowie) 129, 216, 313, 343, 344, 377, 441, 449, 450, 510, 521, 597, 622, 623, 624, 635, 650, 652, 653, 656, 662, 663, 664, 685, 695, 697, 700, 726, 731, 749, 793, 794, 795, 803, 804, 805, 807, 819, 855, 980, — statuta magistrorum Cracov. 656, — statuta magistr. Clepardien. 795, — magistr. Casimir. 749, 855.
braseatorium civile 1039, 1058, 1138.
braxaturae cerevisiae rorgelth, patrz odnośną pozycyję w regestra perceptorum.
brengaden, patrz conflatorium argenti.
Brog, patrz ecclesia reformata.
bursae: pauperum 996, 1125, 1139, — iuristarum 1139, — Hierusalem 1139.
bursifices (tasznicy) 313, 446, 487, 583, 591, 627, 628, 629, 630, 649, 747, 748, 761, 952, 1140, — statuta magistrorum Crac. 591.

calcarii, calcarifices (ostrożnicy) 458, 500, 502, 603, — statuta magistr. Crac. 458.
caldarii, caldeatores (kotlarze) 311, 458, 502, 655, 692, 759, 841, 842, 884, — statuta magistr. Crac. 458, 759, 884.
camerae pannorum civitatis propriae et ex censu terragio, zobacz odnośne pozycyje w regestra perceptorum.
campana magna regia in eccl. cathedrali Crac. 432, 433.
canalium venditio de rorhaus, patrz odnośną pozycyję w regestra perceptorum.
candelarii, luminatores (świeczniki) 952, 997, 1048, 1140.
canicida civilis, zobacz odnośną pozycyję w regestra expositorum.
canticum »Te Deum laudamus« 1060.
cantrifusores, stannifusores (konwisarze) 313, 407, 424, 452, 453, 454, 545, 546, 547, 603, 604, 615, 712, 713, 816, 1054, — statuta magistr. Crac. 407.
capitaneus praetorii, zobacz odnośne pozycyje w regestra expositorum, — capitanei quartalium civitatis, obacz quartalienses.
carceres civiles sub praetorio v.

sub stuba consulari 20, 31, 581, 1007, 1020, 1084, 1110, 1114, — kabat 31, 581, 1046, 1125, — dłużnica 1110.
carmina in cyphis regi datis insculpta 991, 1008, — carmina consulibus Crac. dedicata 1088, 1131, — carmina a Patricio Italo senatui Crac. dedicata 1091, 1092.
carnifices, patrz lanii.
carpentarii (cieśle) 314, 403, 404, 405, 432, 433, 478, 533, 584, 585, 586, 587, 588, 841, 848, 864, 981, 1139, — statuta magistr. Crac. 404, 584, 848.
carpentarius civilis, zobacz odnośną pozycyję w regestra expositorum.
Cartusianus ritus graeci 1107.
caseatrices, patrz institores.
catalogus mortuorum sub peste grassante 183, 1027, — civium, qui ius civile susceperunt 381, — privilegiorum civitatis Crac. 988, — patrz zresztą pod libri.
catenae in plateis 1080.
cauponarum in Cerdonia numerus 618.
causae criminales 179.
cautio fideiussoria 155, — de indemnitate ab arestatore fieri debet 158.
cellarium Swidnicense sub praetorio 328, patrz nadto odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — cellarium sub domo pellificum, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — cellaria ferramentaria, patrz institae.
celstadt (strzelnica) 1042, 1058, 1063, 1076.
cementum: vendicio cementi seu calcis, patrz odnośne pozycyje w regestrach perceptorum, — cementarius, cementaria, wapienica, horreum cementi, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum, — officina cementaria nova in montis saxeis post Casimiriam 1063, 1066, — wapienica druga ante portam Novam 1098.
census civitatis communes, census terragii, etc. patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — census sacerdotum, reemptionales et vitales, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum, a nadto 1143, 1144, 1145, — census ex tonstrina et institis civitati Casimirien. confirmantur 272, — census terragii et reemptionales a commissariis regiis in suo robore conservati sunt 371.
centuriones 304, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317.
Cerdonia suburbium 68, 69, 247, 285, 618, 691.
cerdones (garbarze) 427, 435, 436, 448, 458, 583, 584, 625, 627, 628, 629, 630, 643, 673, 681, 682, 865, 879, — patrz nadto albicerdones, ruficerdones, cordibanarii.
cerevisia Swidnicensis, patrz cellarium Swidnicense w regestra perceptorum, — cerevisiae confectio et braxatio 360, 434, 581, 597, 658, 663, 665, 700, 726, 777, 797, 798, 799, 825, 902, — pretium 360, 479, 799, 901, — cerevisiae extraneae seu advectitiae propinatio interdicta 328, 434, 658, 700, 800, 801, — cerevisiae ad instar extraneae braxatio 800, — cerevisiae braxatio ex hordeo interdicta 1013, — cerevisia Cracoviensis Casimiriam et trans Vistulam non debet evehi 264, — coctoribus cerevisiae contubernium denegatum 22.
cerifusorium civile, patrz kapa.
chartarii, cartarii, 314, 452, 770, 1050, 1139, 1140, — magistrorum Crac. statuta 770.
Chełm villa 914, 922, 923.
chirurgi 377, 833, 834.
cieśle, patrz carpentarii.
circkelmagister, patrz odnośną pozycyję w regestra expositorum, oraz officiales civiles.
cimmerhoff, patrz domus carpentarii civilis.
cingulatores, cingularii (paśnicy) 314, 411, 414, 415, 435, 437, 448, 480, 492, 583, 627, 628, 629, 630, 649, 871, 952, 997, 1050, 1140, — statuta magistrorum Crac. 415, 437, — statuta sociorum Crac. 411.
circulus caninus in Casimiria 352.
cista ad privilegia civitatis servanda 978, — cisticula, qua munimenta ad Ius supremum per appellationem mittuntur 1015, — cista contubernialis, patrz pod contubernia.
citationes 148, 149, 150, 175, — vivae vocis oraculo aut per scedulam sigillo advocati signatam 148, 149, — prohibitae 150, — citatio per ministerialem terrestrem 138, — ad Ius civile per praeconem apud advocatum obtentum 140, — citationis expiratio 150.
cives et civitas Cracoviensis: civitas Cracoviensis militiae terrestri terrae Crac. unita 8, 12, — cives Crac. nonnisi coram regia maiestate in arce Crac. respondere debent 15, — civibus Crac. plures in civitate domos habere licet 21, — civium Crac. libertas a teloneis et pontalibus solvendis confirmatur 22, — cives Crac. a contributionibus et exactionibus liberi declarantur 199, 200, — cives Crac. qui a regia maiestate literas immunitatis consecuti sunt, in extraneorum numero mercatorum referendi sunt 223, 224, — civibus Crac. mercatura in civitate Leopolien. et aliis retro Leopolim locis confirmatur 230, 231, — cives Crac. iurisdictioni civili subiecti, ad contributionem adstricti sunt 250, — proconsul, consules, advocatus, scabini et cives Crac. nonnisi maiestatis regiae iurisdictioni sunt subiecti 258, 259, — civibus Crac. exigendi contributionem »schos« nuncupatam, civitatis muniendae gratia facultas tribuitur 278, 279, — cives Crac. a vecturis sunt liberi 280, 281, 322, 323, — cives Crac. a teloneis seu vectigalibus insolitis liberi declarantur 322, — cives Crac. ab auro coronario liberi sunt 322, 323.
cives Casimirienses: civibus Casim. bona ablata redimendi facultas tribuitur 260, 261, — iisdem venditio salis bancati conceditur 273, 274, 289, 295, 296, — iisdem redimendi domos piscatorum aliorumque villae Bawoł incolarum facultas datur 275, 276, — cives Casimir. a vectigale pontatico liberi declarantur 330, — civibus Casimir. vectigal aquaticum exigendi facultas tribuitur 361, 362, — civitas Casimirien. armis instruenda 210.
cives Clepardienses: iisdem propinatio potus alibi confecti interdicitur 349, 350.
claustrarii, patrz serrifices.
cloacae in Cerdonia super fluviolo Rudawa exstructae, demoliendae 68, 69.
coemeteria: ecclesiae ad s. Mariam 997, 1007, 1016, 1048, 1052, 1112, 1125, — eccl. ad s. Andream 1041, — eccl. ad s. Gertrudim 991, — Iudaeorum 214, 950, 951, 952, 965.
cognomina, agnomina, przemianki, patrz pod contubernia: cognomina sociorum.
collegia: iuristarum v. iurisperitorum 954, 1144, — artistarum 1050, 1144, — collegiati univers. Crac. 1088.
columbalis pecuniae tres marcae a consulibus residentibus Casimirien. consulibus antiquis quotannis dari solitae 29, — columbarii 117.
comoedia, comoediae repraesen- 1027, 1084.
comitia generalia et particularia, obacz notki do pozycyj: dominorum itinera et nuncii w regestra expositorum.
commissarii: regii ad actiones personales scabinorum Iuris supremi Teutonici Crac. deputantur 96, 97, — ab appelante et appellando ad dirimendam appellationem nominandi 137, — commissariis aequali numero disparibus, utraque pars sententiam suam scribere et regiae maiestati transmittere debet 138, — commissarii regii cives Crac. extra civitatem vocare non debent 139, — sententias suas in librum sententiarum inscribere debent 139.
commissarii Sex Civitatum 105, 106, 112, 143, 144, 145, 227, 239, 286, 988, 999, 1011, 1031, 1114, — sigilla eorum in praetorio civitatis Crac. in communi scriniolo asservanda 106, — ter in anno pro decidendis causis Cracoviam venire debent: pro festo s. Stanislai in Maio, pro festo s. Michaelis archangeli, pro festo Purificationis b. Mariae virg. 144, — appellatio a sententia Iuris supremi ad commissarios Sex Civitatum 143.
commissiones contra cives Crac. nonnisi ex evidenti causa dari possunt 22, 33, — commissiones ad iudicium commissariorum solummodo in personas iuratas et in officio constitutas dari debent 355, 356.
communitas 18, 19, 20, 21, 22, 23, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 72, 82, 192, 194, 197, 198, 231, 235, 291, 292, 293, 965, 1003, 1007, 1016, 1023, 1028 1076, — communitati facultas eli-

gendi consules non admittitur 21, — communitatis convocatio ad praetorium ad consulendum et tractandum de negotiis publicis 22, 1003, 1016, 1023, 1076, — ad electionem nuntiorum ad conventus particulares seu generales mittendorum 72, — ad constituendum ordinem in civitate post mortem regiam 1007, — ex communitate delecti ad rationes audiendas 82, — communitatis rebellio erga senatum 965, — communitatis Casimir. postulata 291, 292, 293.

compotationes nocturnae interdictae 833.

conciones Germanicae ex ecclesia ad s. Mariam in ecclesiam ad s. Barbaram translatae 924, 925, — concionatores, patrz praedicatores.

confecta, patrz notki do pozycyj prandium dominorum consulum, prandium lonherorum i dona communia w regestra expositorum.

confiscatio 103.

conflatorium argenti, crematorium, brenngadem 184, 185, 500, 952, 997, 1027, 1119, patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum.

constitutiones 1136, — de muratoribus et carpentariis 1024, — de moneta 999.

consiliorum secretorum revelatio interdicta 9, 55, 93, 182, 183.

consules solummodo ex collegio scabinorum eligendi 2, — actus suos disponere debent in consulatu cum reverentia et honestate 9, — secreta consilii non debent revelare 9, 55, 93, 182, 183, — qui aliquod officium reipublicae subeundum recusaverint, poena afficiendi 9, — consules Crac. etiam regia maiestate ab arce Crac. absente, coram commissariis regiis respondere debent 15, — consules et scabini Crac. iudicandi nobiles terrigenas regni facultatem habent 15, — consules humaniter et aequanimiter gerere se debent in omnibus adversus unumquemque civem 20, — ad consulatum et alios magistratus non eligantur simul duo vel plures fratres germani 20, — consules omnes tam praesidentes quam antiqui debent curam habere de privilegiis et thesauro civitatis et statuere quotannis lonheros 20, — consulum citatio 21, — consulibus cura murorum, fossarum, turrium, vallorum civilium et viarum publicarum commissa 22, 31, — consules in administranda iustitia prompti et diligentes esse debent 22, — consulum ad praetorium per scutellas convocatio 28, — consules sero ad senatum venientes poena afficiendi 28, 204, 346, — violentias in civitate perpetratas cum consilio et auxilio officii castrensis punire debent 30, — beneficia ecclesiastica pro arbitrio suo conferre possunt 32, — habeant curam thesauri eccl. ad s. Mariam et hospitalium 34, — minutas seu copias actorum et inscriptionum ex actis eorum unicuique petenti dare debent 34, — locandi et vendendi areas, piscinas, agros, prata et hortos civitatis habent potestatem 34, — consulibus tam praesidentibus quam antiquis sal coctus quotannis assignatur, 36, — consules ad consilia in praetorium quomodo et quando convocandi 41, 42, — consulibus praesidentibus primus locus in praetorio, a dextro latere proconsulis iuxta senium, prout quisque in sedem consularem est electus, assignatur, curaque omnium et administratio civitatis committitur 65, 66, 67, 69, 70, — consulibus antiquis locus a sinistro latere proconsulis, iuxta senium, prout quisque illorum prius in consulatum est electus, in praetorio assignatur 67, 70, — consules antiqui in causis gravioribus per scedulas ad praetorium consilii causa convocandi 70, — consules antiqui arduis negotiis id exposcentibus, a consulibus praesidentibus ad praetorium vocati, venire consiliaque sua consulibus praesidentibus praestare debent 67, — consulibus Crac. facultas compescendi violatores pacis publicae, etiam si militaris sint ordinis, tribuitur 76, 77, — inter consules praesidentes et antiquos necnon inter consulatum et plebem discordiae amoveantur 78, 79, 81, — consulum etiam plurium absentia non obstante, proconsul cum caeteris consulibus negotia discutere et diffinire potest 81, — consulum praesidentium et antiquorum ordo in consessu 87, — consularis dignitas nemini competit, nisi antea munere scabinali perfunctus fuit 94, 95, — consulibus duo currus foeni quotannis assignantur 108, — consules ad senatum per sagittarios proconsulares convocandi 111, — accidentia consulibus pro labore eorum provenientia, inter consules praesidentes et antiquos aequaliter partienda 114, 204, 205, — causae ad cognitionem senatus pertinentes 134, 135, — modus procedendi apud senatum 135, 136, 137, — senatus ad regiam maiestatem evocatio 140, — consulum citationis forma 148, 149, — consulibus, qui peste grassante sese in civitate continebant, praemium assignatur 183, 184, — consulibus singula officia civilia demandantur 212, — consulum, qui muneribus civitatis nomine distribuendis adesse debent, numerus qualis esse debet 218, — consulum praesidentium numerus ex consulibus antiquis suppleatur 239, — consules Crac. ab officio consulari non submoveantur, donec vel morte fuerint praeventi vel sponte officium resignaverint 262, — consulum Crac. numerus viginti quatuor esse debet 262, — consules Crac. sint advitales, et nonnisi in locum demortuorum deligendi 262, — consules Casim. deligendi advocatum, scabinos et notarium tam Casimirien. quam Stradomien. facultatem habent 267, 268, — consules Crac. etiam de his civibus Crac. qui a maiestate regia litteras exemptionis consecuti sunt, iudicium exercere possunt 276, 277, — consulibus Cracov. iniquos provocatores poenis coercendi facultas tribuitur 277, 278, — consulum, advocatorum vel scabinorum Casim. munera neque Iudaei conversi neque homines haeresi infecti aut de haeresi suspecti obire possunt 279, 280, — consules alios consules contumelia insectantes, poena afficiendi 282, 283, — consulum Crac. iusiurandum regi datum 302, 303, — viri ex consulatu, qui de mercatoribus extraneis curam adhibeant et debita civilia exequantur, deligendi 309, — consules Crac. constitutionem de ordine publico servando transgredientes, qua poena afficiendi 337, 338, — consulum unus iuramento obstringendus, qui de bonis iure caduco ad fiscum regium devolutis, curam habeat 356, — consules pro excessu in officio consulari commisso, nonnisi coram regia maiestate aut commissariis regiis in arce Crac. respondere tenentur 356, — consulibus Crac. in exigendo portorio opera a magno procuratore Crac. praebeatur 365, — consules Crac. rationem accepti et expensi civilis coram commissariis regiis reddere debent 366, — consulum Crac. plenus numerus, id est ad minimum tredecim, 372.

contributiones, patrz exactiones.

contubernia, eorum iura, officia et consuetudines: promotio ad magisterium et susceptio fraternitatis 393, 395, 401, 404, 409, 416, 438, 454, 455, 460, 464, 472, 476, 483, 526, 529, 534, 554, 563, 564, 567, 572, 586, 590, 592, 599, 614, 627, 632, 645, 656, 667, 670, 674, 676, 680, 695, 705, 706, 710, 717, 731, 754, 759, 760, 770, 771, 772, 778, 779, 792, 822, 832, 849, 857, 865, 880, 885, 886, 894, — literae legitimae procreationis, bonae conservationis et eruditionis, listy od urodzenia, świadeczne, wywodne, geburthsbriefe, lehrbriefe, kundschaften, 393, 395, 399, 404, 416, 438, 454, 455, 460, 472, 474, 483, 526, 530, 534, 536, 554, 586, 592, 599, 600, 601, 607, 615, 632, 645, 656, 660, 674, 677, 689, 690, 695, 706, 710, 731, 742, 763, 797, 801, 809, 810, 811, 822, 824, 829, 832, 836, 845, 849, 857, 885, 886, 887, — specimina artis, sztuki, artificii demonstratio: acuficum, 567, — architectorum 404, — armificum 887, — aurificum 645, — bursificum 592, — calcariorum 461, — cantrifusorum 407, 409, 452, — carpentariorum 404, 586, — cingulatorum 416, 437, 438, — cordibanariorum 851, — corrigiatorum 483, — crumenariorum 592, — cultrariorum 599, 601, — cuprifusorum 407, 409, — currificum 396, 397, 632, — doleatorum 455, — ephippiariorum 710, — ferrifabrorum 460, 885, 886, — figulorum 393, — frenificum 706, — funificum 742, 743, — gladiatorum 511, — horologistarum 887, — lagoenariorum 455, — lapicidarum

401, — mensatorum 420, 529, 530, 704, — muratorum 401, — pangraceronum 461, — pectinistarum 563, 564, — pellificum 822, — pileatorum 526, — rotificum 396, 397, 586, 632, — sartorum 464, 614, — serrifabrorum 460, 886, — tinctorum 593, — ius civile ab unoquoque magistro contubernii suscipi debet 395, 401, 404, 416, 438, 454, 460, 526, 530, 539, 554, 563, 572, 592, 599, 645, 656, 695, 707, 710, 731, 743, 771, 797, 822, 832, 848, 849, 880, 885, 886, — seniores contuberniorum, eorum electio, iura, iurisdictio et officia 34, 35, 190, 376, 377, 396, 400, 404, 408, 411, 415, 416, 435, 438, 439, 451, 453, 454, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 463, 466, 467, 471, 477, 478, 480, 488, 489, 496, 497, 498, 501, 503, 504, 519, 522, 523, 526, 534, 539, 540, 544, 545, 549, 553, 554, 555, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 577, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 587, 589, 593, 594, 595, 599, 601, 606, 607, 608, 614, 615, 616, 623, 631, 638, 646, 647, 650, 655, 656, 657, 659, 665, 667, 670, 673, 674, 677, 688, 689, 690, 695, 699, 700, 701, 720, 722, 724, 725, 727, 729, 732, 734, 741, 742, 746, 747, 752, 754, 761, 762, 770, 771, 778, 779, 791, 796, 797, 801, 802, 804, 809, 810, 811, 817, 823, 824, 832, 833, 837, 848, 850, 854, 856, 857, 858, 859, 861, 885, 888, 889, 891, 896, — magistri iuniores, eorum susceptio, iura et officia 409, 419, 451, 455, 458, 461, 463, 467, 472, 512, 527, 530, 554, 564, 585, 594, 615, 657, 661, 673, 674, 675, 690, 697, 698, 727, 730, 732, 733, 741, 754, 770, 771, 778, 779, 796, 798, 800, 802, 822, 824, 829, 832, 838, 850, 854, 859, 889, 890, 891, — filii magistrorum 438, 440, 461, 472, 483, 500, 527, 536, 566, 567, 570, 615, 636, 640, 646, 675, 689, 707, 742, 760, 775, 799, 829, 832, 837, 853, 865, 888, — viduae relictae magistrorum 394, 408, 438, 535, 565, 567, 660, 689, 697, 732, 742, 752, 760, 764, 767, 768, 769, 799, 802, 810, 837, 853, 858, 887, — conventiones contubernii, contubernia bannita, congregationes magistrorum, schadzki 396, 416, 418, 437, 455, 459, 463, 470, 471, 483, 484, 501, 503, 526, 530, 535, 553, 565, 566, 567, 568, 572, 585, 586, 594, 600, 608, 614, 615, 629, 635, 657, 659, 673, 674, 687, 688, 695, 696, 707, 733, 741, 752, 754, 796, 797, 798, 799, 801, 823, 843, 847, 848, 850, 858, 885, 890, 904, — signum contuberniale (cecha) 553, 585, 741, — rationes contuberniales quomodo et quando a senioribus reddi debent, 466, 477, 478, 489, 490, 495, 502, 523, 582, 646, 697, 725, 729, 752, 802, 854, 856, — cista contubernialis, cistula, arcula fraternitatis, skrzynka bracka 397, 413, 416, 466, 496, 503, 504, 510, 514, 523, 526, 529, 567, 571, 572, 573, 582, 584, 587, 608, 614, 615, 616, 628, 634, 639, 645, 646, 647, 648, 649, 655, 656, 658, 662, 664, 668, 676, 689, 690, 707, 725, 729, 731, 752, 765, 771, 779, 796, 699, 800, 832, 850, 857, 885, 892, 894, — armatura contubernialis 394, 396, 454, 466, 504, 529, 534, 536, 540, 564, 569, 582, 587, 594, 595, 600, 614, 623, 628, 636, 655, 656, 668, 674, 687, 695, 707, 711, 718, 730, 743, 754, 832, 842, 848, — funera magistrorum demortuorum, sociorum, discipulorum, puerorum et uxorum, missae funebres seu exequiae quatuortemporales, załomsze, suchednie 393, 397, 418, 419, 439, 455, 462, 472, 508, 528, 530, 536, 554, 564, 568, 571, 585, 595, 600, 608, 631, 661, 664, 675, 687, 698, 707, 733, 741, 754, 800, 803, 805, 823, 824, 859, 892, 895, — convivia contubernalia, cerevisia contubernalis, compotationes, commessationes, collationes, gospoda, hospicium, schenke, burkaty, przeszynki towarzyskie, przepicie, juzyny, piwo mistrzowskie i towarzyskie etc. 400, 408, 410, 411, 412, 467, 475, 483, 496, 506, 507, 535, 538, 551, 556, 558, 572, 581, 582, 586, 597, 601, 615, 621, 629, 631, 632, 633, 639, 648, 662, 667, 668, 670, 674, 689, 707, 708, 723, 730, 750, 760, 797, 806, 812, 823, 827, 829, 833, 838, 843, 844, 891, 892, — socii, discipuli, familia, towarzysze, robieńce, ucznie, czeladź 394, 396, 399, 400, 402, 403, 405, 406, 408, 409, 410, 411, 412, 414, 417, 438, 439, 440, 441, 450, 451, 453, 454, 455, 457, 461, 463, 464, 465, 474, 475, 478, 479, 483, 484, 485, 487, 489, 490, 492, 495, 496, 497, 498, 500, 502, 503, 504, 506, 508, 510, 511, 518, 519, 526, 527, 530, 531, 534, 536, 537, 538, 539, 544, 549, 550, 551, 555, 556, 557, 558, 559, 564, 565,

566, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 577, 578, 580, 581, 582, 585, 586, 587, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 600, 607, 609, 615, 616, 622, 631, 632, 633, 634, 635, 637, 638, 639, 640, 647, 648, 650, 658, 659, 660, 662, 670, 675, 676, 688, 689, 690, 694, 696, 697, 700, 704, 708, 709, 710, 718, 722, 723, 724, 725, 728, 729, 732, 733, 741, 748, 749, 750, 751, 760, 763, 765, 769, 770, 771, 779, 801, 802, 803, 804, 805, 808, 809, 810, 811, 812, 819, 823, 824, 827, 829, 836, 837, 838, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 857, 858, 872, 873, 890, 891, 892, 893, 894, 899, 900, 904, — cognomina sociorum et discipulorum, przemianki, przezwiska 441, 498, 506, 586, 632, 670, — salarium septimanale, wochenlon, wochlon 402, 409, 414, 437, 463, 506, 507, 510, 528, 531, 532, 534, 538, 566, 571, 582, 585, 586, 587, 594, 632, 660, 662, 675, 694, 696, 708, 709, 750, 751, 760, 771, 803, 805, 806, 811, 829, 844, 845, 849, — fołdrunek 724, 748, 765, 829, — trunkały towarzyskie, trankgelty, oprawki 549, 558, 708, 709, 760, 872, 873, — balneum contuberniale 403, 406, 465, 501, 506, 508, — trybowanie 708, — contuberniorum privilegia confirmantur 542, — contuberniorum ordo inter solemnem sacrorum pompam servandus 391, — viginti viri ex senioribus contuberniorum deligendi 18, 19, — contubernia Casimiriensia 443, 444, — contuberniis Casimir. usurpatio insignis civit. Casimir. interdicta 266, — contuberniorum Casimirien. et Clepardien. magistri magistris contuberniorum Crac. subiecti non sunt 426, 427, — patrz jeszcze extranei opifices.

contubernia, patrz także: acufices, — albicerdones, — architecti, — armifices, — arvinarii, — aurifices, — balneatores, — barbitonsores, — barchanistae, — bractearii, — braseatores et braxatores, — bursifices, — calcarifices, — caldeatores, — candelarii, — cantrifusores, — carpentarii, — cerdones, — chartarii, —chirurgi, — cingularii, — cordibanarii, — corrigiatores, — crematores vini sublimati, — crumenarii, — cuchlerones, — cultellifabri, — cuprifusores, — currifices, — doleatores, — ferrifabri, — figuli, — frenifices, — funifices, — gladifices, — globularii, — grifnicones, — halecistae, — holipones, — horologistae, — institores et institrices, — introligatores, — lagenarii, — lanii, — lapicidae, — marsupiarii, — mensatores, — mercatores, — muratores, — naglarones, — pangracerones, — pannicidae, — papyrifices, — pectinistae, — pellifices, — peplatrices, — peratores, — pictores, — pileatores, — piscatores, — pistores, — pixidarii, — pultarii, — revenditores, - rotifices, — ruficerdones, — sagittarii, — salicidae, — saponarii, - sartores, - saxifragi, — sculptores, — sellatores, — sepifusores, — serrifabri, — smigmatores, — stannifusores, — sutores, — tabernatores, — telatrices, — tendlarii, — textores, — tinctores, — tornatores, — vitreatores.

contumatio 142, 144, 146, 147, 149, 154, 156, 165, 171, 174.

convivia, conventiones, compotationes, comessationes contuberniales, patrz pod contubernia.

cordibanarii (kurdybanicy) 835, 836, 842, 849, 872, 873, 878, 879, 881, 882, 883, 1139, — statuta magistrorum Crac. 835, 849, — statuta sociorum Crac. 842.

corrigiatores, corrigiarii, lorifices (rymarze) 314, 482, 521, 577, 655, 818, 952, 973, 997, 1050, — statuta magistrorum Crac. 482.

corruptores, sturarze, patrz extranei opifices.

creditores 170, 171, 172.

crematores v. coctores vini sublimati 658, 1049.

crematorium argenti, patrz conflatorium argenti.

crumenarii (kaletnicy) 446, 516, 521, 591, 627, 628, 629, 630, 747, 748, 761, 997, 1050, 1140, — statuta magistrorum Cracovien. 591.

cuchlerones, cuchler, kichlari, pistores mellitarum placentarum (kichlarowie) 702, 703, 715, 719, 720, 818, 952, 997, 1049, 1140.

cultellifabri, cultellifices, cultrarii, (nożowniki) 313, 452, 476, 477, 478, 479, 480, 596, 597, 599, 624, 640, 667, 686, 694, 842, 952, 997, 1049, 1050,

1054, 1140, — statuta magistrorum Crac. 599.
cultelli exotici s. extranei: Stirienses, Hungarici, Wathovienses, Swidnicenses, Silesitici, Bohemici, Opavienses, Nissenses, Wratislavienses 686, — eorum venditio 624.
cuprifusores (rotgisarze), statuta magistrorum Crac. 407.
cuprum Bistricense ex Hungaria 916, 927, 933.
currifices (stelmachy) 314, 395, 398, 430, 506, 630, 747, 840, 865, 866, — statuta magistrorum Crac. 395, — statuta magistrorum Casimir. 630, — statuta sociorum Crac. 506.
currus potabilium, schrottwagen, zobacz odnośne pozycyje w regestra perceptorum.
custodes, patrz officiales et famuli praetorii.
custodia piscium, patrz stroża.
cutes Lithuanicae 1110, — cutium elaboratio et venditio (lesch, zamisch, stabrini) 448, 449, 469, 470, 485, 486, 491, 516, 517, 520, 681, 682, 853, 854, 878, 879, 881, 882, 883, 884, — cutium ex regno evectio 625, — prohibita 486.
Czarna wieś, Czarna ulica, Nigra villa 913, 914, 941.
czerwoni garbarze, czerwonoskórnicy, patrz ruficerdones.
czindel, czyndelin, czindalinum 991, 1015, 1136.
czopowe, patrz exactiones.
Czyżowa fluvius sub monte Lassotino 937.
Czyrzyny villa 938, 939, 942.

dealbatorium civile (blecha) 951, 962, 996, 997, 1058, 1138.
debita manifesta et liquida etiam heredibus debitoris minorennibus exsequi possunt 62, — debita civitatis nomine non contrahantur, nec pecunia civilis mutuo detur 225, — debita quomodo civitatis nomine contrahenda 367.
decessio ab intestato 166.
decuriones 304, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317.
defensio civitatis Crac. 311—317.
Dembniki villa 941.
depositorium, patrz emporium.
dilationes 136, 141—145, 165, 171, — in iudicio Magno reo non dantur 147, — in iudicio hospitum de tertio in tertium diem dari debent 148.
discipuli, ucznie, patrz pod contubernia.
documenta, munimenta 142, 147, 171, 174, — documenta omnia et singula unica tantum sententia a iudicio confirmari debent 142.
doleatores (bednarze) 313, 454, 457, 498, 503, 504, 523, 552, 685, 731, 747, 818, 899, — statuta magistrorum Crac. 454.
domus civitatis propriae, horti et piscinae et domus ex censu terragio, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — domus pod Barany, sub agnis, in circulo civitatis 317, 1114, 1122, 1131, 1139, — bombardaria 984, — curia carpentarii civilis, cimmerhoff 949, 951, 952, 971, 996, 1138, — domus Christophori in circulo 318, — corrigiatorum alias gerbhaus super Rudawa 436, 484, 962, 996, 1058, 1125, 1138, 1142, — domus pani Krakowskiej in circulo 317, — fabri civilis in platea s. Floriani 1058, — Fogelwedronum in platea Sutorum 979, — fullonis 1084, — domus Gawron 952, — domus Globet sey Got 952, — domus Glinska 979, 982, 985, — lapidea grisea 986, — domus Ielenie in circulo 317, — Kletner 954, 1144, — lupanar, domus meretricum 1080, 1098, 1099, 1114, — domus mastella in porta s. Floriani 1138, — domus monasterii ad s. Catharinam: słodownia, nadstawki, pode dzwony, organiścińska, apteka 202, — domus monast. Corporis Christi, acialis ciemna gwiazda 202, 828, — domus monast. ad s. Hedvigim: infernus, monachorum paradisus, magnus paradisus 204, — domus parrochialis eccl. ad s. Mariam 1007, — domus pellificum Crac. 693, 997, 1140, patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — domus Podelwie 1054, 1056, 1058, 1063, 1070, 1072, 1074, 1088, 1099, 1100, 1104, 1105, 1118, 1135, 1139, 1144, — praepositi Miechoviensis in platea mensatorum 1139, — Szelwa in platea s. Iohannis 954, 996, 1058, 1088, 1119, 1125, 1138, 1142, — tinctoris extra portam Novam 962, 1015,

1058, 1138, — Turcia penes scholam s. Mariae 1138, 1143, — domus civitatis ruinosae restaurandae sunt aut vendendae 114, — domunculae et gazae muris civitatis admotae, demoliendae sunt 115, — dominium domorum intra annos 31 possessorum, quomodo probandum 189, 190, — domorum invasio aut oppugnatio interdicta 335.
dona, donationes: donatio rerum mobilium inter maritos facta, firma esse debet 61, — bonorum etiam immobilium a coniugibus prole carentibus mutuo facta, inviolabilis manere debet 61, — bonorum immobilium admissa 163, — donationes a viris coniugibus factae 168, 179, — donationes civitatis nomine faciendae, interdicuntur 225, — dona quomodo civitatis nomine danda 288, 367, — dona regiae maiestati et proceribus regni a civitate data, zobacz w regestra expositorum notki do pozycyj dona communia i vinum dono datum.
dos, dotalicium 167, 168, 178, 179, dotalicium summam mille florenorum excedere non debet 167, 168.
ducillaria exactio, patrz exactio.
duellum, patrz hastiludia.
duplica 142, 169.

ecclesiae: ad s. Annam 954, — ad s. Barbaram 71, 99, 924, 925, 1143, — cathedralis Crac. 432, 433, — ad s. Crucem extra Kleparz 931, — ad s. Florianum in Kleparz 936, 962, 997, 1135, — ad s. Laurentium 352, — ad s. Mariam in circulo Crac. 33, 37, 71, 72, 82, 99, 111, 129, 419, 789, 924, 925, 951, 954, 960, 978, 997, 1008, 1016, 1020, 1052, 1064, 1080, 1110, 1122, 1140, 1143, 1144, — ad s. Mariam in Arena 691, — ad s. Martinum 1110, — ad s. Michaelem in arce Crac. 954, 960, 1144, — ad s. Nicolaum 951, 1139, — Omnium Sanctorum 334, 954, 960, 1144, — ad ss. Philippum et Iacobum in Kleparz 951, 997, — ad s. Petrum 1137, — ad s. Stephanum 1139, — ad s. Trinitatem 334, — ad s. Valentinum extra Kleparz 931, — ecclesia reformata, Zbór vel Bróg dicta, 1082, 1102, 1103, 1106, 1111, 1112.
edictum pacis publicae et de non eiaculatione ex sclopetis seu bombardis 1103, — edictorum de Zbór proclamatio 1103.
eleemosyna et pia opera, zobacz odnośne pozycyje w regestra expositorum.
emenda 136, 139, 140, 143,144, 174.
emporium et depositorium generale Crac. 19, 31, 90, 91, 92, 324, 345, 758, 915, 916, 917, 918, 927, 928, 929, 930, 933, 934, 935, 936, 994, 1086, 1091, 1097, 1100, 1105, — depositorium salis Crac. 246, 434, 435, 784, 997, 1049, 1140, patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — depositorium salis ante portam Novam transfertur 246, — emporium salis, cupri vel plumbi in civit. Casimir. 273, 274, — emporium Leopoliense 90, 91, 92.
ephippiarii, patrz sellatores.
exactiones, contributiones, telonea, portoria, vectigalia: liberatio civium Cracovien. qui incendio damna passi sunt, ab exactionibus ad certum tempus 56, — exactionum civilium residua exigenda 58, — scabini Iuris supremi Teutonici Crac. ab exactionibus civilibus et regni sunt immunes 97, — contributio quomodo et quando a civibus Crac. solvi debet 199, 200, — ab exactionibus et contributionibus cives Crac. liberi declarantur 199, 200, — contributio a civibus Crac. sponte oblata, immunitatibus civium eorundem praeiudicare non debet 248, 249, 250, 293, 294, 332, 333, — ad contributionem nuper sancitam, cives Crac. sunt adstricti 250, — liberatio civium Casimirien. et Stradomien. a contributionibus ad decem annos 226, — exactiones ad magnam procurationem Crac. solvendae 268, — contributio laudata in usum dissolvendi militi mercenario stipendii retenti 1072, — telonea et pontalia 5, 22, 212, 560, 579, 598, 916, 928, 924, — teloneum aggerale, gatne 579, brzezne 598, — pontale, brukowe 330, 916, 928, 934, — tricesima Cassoviensis, Budensis, Posoniensis seu Trinchinensis 5, — pontale a curribus, wagenczol, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — teloneorum solutio a mer-

catoribus Crac. 5, — suspensio liberationis civium Crac. a teloneis solvendis 35, — cives Crac. a pontali »kopieckie« dicto in Ropczyce absolvuntur 38, 39, — suspensio liberationis a teloneis ad cives Crac. non debet referri 40, — portoria graviora a Iudaeis, quam ab aliis incolis regni exigi non debent 54, — vectigal pontaticum exigendi civibus Casimir. potestas confirmatur 240, 241, — portoria iniusta a civibus Crac. exigi non debent 321, 322, 325, 326, — vectigal a scaphis et naviculis in ripa fluminis Wisła instituitur 348, — vectigal aquaticum exigendi civibus Casimir. facultas tribuitur 361, 362, — a vectigale aquatico lapides platearum sternendarum gratia flumine Wisła Cracoviam advehendi, sunt liberi 364, 365, 375, — vectores salicidarum Crac. a portorio liberi declarantur 434, 435, — solutio a bubus 734, — boves ex Russia Cracoviam pellendi, mactatui destinati, a teloneis sunt liberi 559, 560, 613, 745, 746, 780, 781, 787, 788, 863, 864, — exactio civilis schoss v. geschoss dicta 31, 57, 58, 81, 199, 201, 279, 352, 383, 949, 1110, — liberatio civium Crac. ab exactione civili schoss dicta ad decem annos 57, — exactio schoss pro moeniorum et pontium Casimirien. restauratione inter sex annos converti debet 85, — contributio quarti grossi 359, — exactio ducillaris a vino et coctura cerevisiae, ternarii et quaternarii, weyngelth, czoppengelth, czopowe 56, 99, 233, 328, 329, 344, 372, 381, 678, 679, 680, 716, 794, 820, 950, 996, 1001, 1009, 1010, 1013, 1020, 1022, 1033, 1042, 1074, 1112, 1124, — exactio ducillaris per duos grossos ab unaquaque metreta solvi debet 68, — contributio ducillaris quomodo solvenda a civibus Clepardien. 328, 329, — a tabernatoribus, braseatoribus et braxatoribus Casim. 342, 343, 344, — quaternarii czoppengelth, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — vinorum proventus ducillarii, weyngelth, patrz również odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — contributio ternariorum vel vectigal a vino cremato 225, 271, 344, 1049, 1140, — exactio quartczoll a pannis hospitum, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — exactio strugielt a pannis externorum mercatorum percipienda, in usus pixidum et armorum pro defensione civitatis Casim. convertenda 270, — vectigal novum a revenditoribus percipiendum, institutum 1049, — vectigal a hospitibus merces nundinarum tempore in szmatrus vendentibus percipiendum 1049, — exactio vigiliae nocturnae 73.

exceptio ad Ius civile 136, — ad frequentem senatum 136, — exceptiones 176, peremptoriae, dilatoriae, fori declinatoriae, indifferentes 151, 152.

excommunicatio consulum Crac. 1131.

executio sententiae 139, 141, 145, 146, 163, 177.

executores testamenti 166, 167.

expectativae amplius non concedendae 300, 301.

extranei homines, mercatores, opifices, extraneum opus: extranei homines domos in civitate intra spacium unius anni vendere debent 21, — extranei homines Cracoviam venientes consignandi sunt 337, — mercatores extranei 224, 421, 461, 462, 523, 524, 545, 549, 564, 569, 574, 575, 625, 651, 652, 684, 737, 758, 771, 835, 936, 994, 995, 1049, 1132, — mercatura libera Silesiorum in Polonia enucleatur 187, 188, — mercatores extranei Cracoviae mercaturam extra nundinas facere non debent 197, 198, 360, — mercatoribus ex Silesia et Moravia venditio pannorum ad ulnam interdicta 261, — mercatoribus extraneis inhibitur, ne merces suas viis obliquis ducant et extra emporium Crac. deponant et vendant 324, — mercatoribus Wratislaviensibus mercatura in civitate Crac. permissa 357, mercatoribus Scotis mercatura Cracoviae permittitur 364, — opifices extranei, opus extraneum 389, 390, 402, 403, 405, 487, 549, 574, 575, 587, 588, 600, 604, 625, 636, 642, 666, 676, 689, 691, 692, 711, 718, 723, 734, 735, 738, 743, 762, 772, 773, 776, 778, 779, 806, 815, 817, 824, 825, 851, 853, 865, 866, 867, 868, 877, 878, 888, 889, 902, 903, 1049, 1140, — cantrifusoribus Wratislaviensibus venditio operum suorum in nundinis Crac. nonnisi sub pondere centenarii vel lapidis concessa 424, — sturarze, partacze, zaszkodniki, corruptores, praepeditores, magistri extranei, magistri, qui cum contuberniis Crac. societatem non habent, nec ius civitatis, niewyćwiczeni mistrze, sturarstwo 444, 445, 456, 465, 532, 536, 539, 564, 572, 576, 595, 600, 615, 627, 656, 666, 670, 710, 714, 717, 718, 769, 776, 791, 792, 793, 824, 836, 839, 840, 854, 893.

faber civilis, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum.

fabri ferrarii, ferrifabri (kowale) 311, 377, 451, 458, 496, 502, 504, 514, 529, 630, 747, 841, 842, 884, 952, 997, 1050, 1140, — statuta magistrorum Cracovien. 458, 884, — statuta magistrorum Casimirien. 630, — fabri mensarii, patrz mensatores, — fabri claustrarii, patrz serrifices, — fabri laminarii, patrz armifices.

familia praetorii, patrz officiales praetorii, — familia contubernii, patrz pod contubernia.

familiae denegatio, podnieść czeladź 700, 797.

famuli civiles quatuor instituuntur, qui gladiis armati proconsulem consequi debent 55, — famuli praetorii duodecem constituuntur 112, — famulorum et lictorum civilium filii ad quaevis opificia habiles declarantur 392.

Faulrade, rzeka Rudawa 691.

fenatores, patrz institores.

fenestrae membranaceae 991.

fenestrices, okienniczki, patrz institores.

ferale, patrz Zwierzyniec 978.

feriae in iudiciis observandae 161, 177, — feriae solennes, rusticae, repentinae 161, — feriae Cracovienses: tempore Adventus, Septuagesimae, Rogationum 161.

ferrum Polonicum, Vngaricum, Moravicum 462, 516, 889, — Austriacum, Racussiense 516, — ferramentorum venditio 511.

ficcarii, patrz institores.

figuli (garncarze) 313, 392, 394, 458, 505, 548, 549, 574, 590, 815, 952, 997, 1048, 1140, — statuta magistrorum Crac. 392.

filii emancipati et filiae 60.

filii magistrorum, patrz pod contubernia.

fines, gades, granicies: gades aedificii novi construendi a consulibus conspiciantur et dimetiantur 402, 404, — finium constitutio inter possessiones civitatis Crac. et bona monasterii de Zwierzyniec 912, 913, 914, — inter villas Wola duchacka, Łagiewniki et Ianowa wola 943, — granicierum lustratio 1015.

floreni hungaricales, ich wartość coroczna w monecie obiegowej podana w notkach do pozycyj prandium dominorum consulum lub prandium electionis consularis w regestra expositorum.

fołdrunek, patrz pod contubernia.

forum competens 134, 173, — forum spirituale 21, 31.

forum carbonarium et gallorum seu gallinarium in circulo Crac. 952, 997, 1027, 1049, 1058, 1140, — forum seu depositorium salis, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — forum antiquarium seu scrutarium, vendeta, tendeta 462, 497, 540, 652, 654, 693, 743, 789, 790, 830.

fora annualia et septimanalia: nundinae Crac. pro festis s. Stanislai, s. Viti et s. Michaelis 384, 952, 1140, — forum septimanale singulis feriis secundis celebrandum, civibus Casimir. conceditur 229, 230, — fora annualia: pro festis divi Ioannis Baptistae, s. Bartholomaei et Omnium Sanctorum celebranda, civibus Casimirien. confirmantur 230, — forum annuale pro festo s. Martini octo diebus celebrandum, civibus Casimir. confirmatur 263, — forum alterum annuale pro dominica Misericordiae octo diebus celebrandum, civibus Casimir. conceditur 264, — forum septimanale equorum et pecorum civibus Casimir. confirmatur 263, — forum septimanale equorum et pecorum aliarumque rerum Casimiriae celebrandum, ad feriam secundam transfertur 264, — forum carnium liberum (wolnica) in Casimiria 561, 817, — fora septimanalia et annualia Casimir. 867.

frenifices (uździarze) 377, 448, 706, 1054, 1138, — statuta magistrorum Cracovien. 706.
funambuli 999.
funifices (powroźniki) 314, 377, 429, 430, 431, 552, 741, 747, 755, 756, 757, 763, 828, 861, 862, 870, 876, 902, 997, 1048, 1130, — statuta magistrorum Crac. 741.
fures lignorum ex horreo civili qua poena afficiendi 307.

gallus sagittariorum, patrz sagittarii.
gerbhaus, patrz domus corrigiatorum.
gewette 7.
gladifices, gladiatores (mieczownicy) 314, 377, 448, 469, 476, 477, 478, 479, 480, 486, 496, 504, 511, 514, 549, 655, 692, 693, 871, — statuta sociorum Crac. 549.
globularii (paciornicy) 997, 1049.
granarium civile instituitur 21, 22, — in praetorio super szmeterhaus 115, — 304, 316, 380, 1050, 1054, 1056, 1060, 1118, — granarii civilis praefecti 1118.
grifnicones, patrz sepifusores.
Grodek vicus 910, 911, 950, 956, 969, 972, 976, 1139.
grunda vicus 950, 956.

haeresi infecti vel de haeresi suspecti munus consulum, advocati vel scabinorum obire non possunt 279, 280.
halecistae, allecarii (śledziownicy) 419, 421, 545, 578, 644, 722, 757, 952, 997, 1048, 1054, 1140, — ordinatio halecistarum Crac. 757, — halecum emptio et venditio 478, 578.
hamer cerdonum in błonie 974, 987, 997.
harras 991, 1052.
hastiludia: duellum in equis coram regia maiestate 959, — hastiludium ante praetorium 978, — certamen equorum cum bove 994, 999, 1041, — cursus et certamen equestre 988, — cursus equorum cum porcello 1041, — gonitwa 1131.
holipones, patrz institores.
homagium obedientiae novo regi praestitum 1, 1103, 1110.
horologia 967, 1041, 1088, — horologium magnum turris magnae eccl. ad s. Mariam 971, 978, 991, 1011, 1015, 1024, 1063, 1095, 1103, 1114, — horologium novum turris magnae 1033, 1070, 1071, — horologium minus eccl. ad s. Mariam 1106, — horologium, quod in mensa stubae consularis consistit, horologium medium, manuale, pułzegarze 999, 1003, 1015, 1067, 1068, 1114.
horreum tegularum, laterum, cementi, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum i expositorum.
horti civitatis, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — horti intramurales et pomoeria consulibus conferenda 113, — horti civiles Casimir. recuperandi 331.
hospites: hospes pro rebus immobilibus et successionibus litigans, iure et processu communi utatur 148, — hospites et advenae ad iudicium Magnum citari non possunt 147, 148, — hospitum iudicium 148, — patrz także extranei.
hospitia aulicis cives Crac. praebere debent 130, 131, 132.
hospitalia civilia 32, — hospitale s. Hedvigis 204, 1144, — s. Leonardi circa Casimiriam 203, 521, 522, 1144, — ss. Sebastiani et Rochi 1088, 1107, 1144, — s. Spiritus 212, 954, 960, 1050, 1098, 1114, 1143, 1144, — patrz także odnośne pozycyje w regestra expositorum, — infirmorum scholarium 212, 951, 954, 960, 1143, 1144, — s. Valentini 1058, 1144, — novum 212.
husionum pretium 498.

Ianowa wola villa 943, 944.
ignes festi, ignes triumphales 1033, 1037, 1110.
imago Salvatoris noviter in stuba constituta 1012, — imago b. Mariae virginis aerea in eccl. ad s. Mariam 1110, — imagines ad arcum triumphalem 1110, — effigies regis Poloniae Sigismundi Augusti in aere sculpta 1052.
impedimentum legale 140, 146, 156, 162, 171, 174, 177.
incendia quomodo restinguenda 222, — incendia in civitate Crac. 56, 57, 58, 539, 973, 1027, — incendium templi s. Mariae 1052, — in platea scropharum 1052, — in platea Slavcoviensi 680, — in Casimiria 999.
incolis ad fluvium Wisła habitantibus, interdictum, ne bona sua immobilia personis iurisdictioni civili non subiectis, vendant 256.
inscriptiones in libros actorum consularium quomodo faciendae 120.
insigne, patrz stemma.
insinuatio benevola seu in bona voluntate 141, 146, 147, 153, 159 — in iudicio Magno fieri non debet 147.
institae 32, 33, 72, 766, 767, 951, 952, 997, — institae civitatis propriae, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — institae, quae sunt prope coemeterium eccl. ad s. Mariam, amovendae 37, — institae in circulo civitatis frenificibus et smigmatoribus muro ex fundamentis construendae sunt 114, — institae ligneae in circulo Crac. construi non debent 693, — institae arvinariorum in foro Crac. 743, — institae avenariae 522, — butyraceae 785, 841, 1036, 1140, — mensae cerdonum pro cutibus vendendis 625, 737, 738, — institae cochleariae 1140, — cultellificum 1140, — cellaria ferramentaria sub crematorio argenti 997, 1048, 1049, 1140, — institae ferramentariae e regione eccl. ad s. Mariam 1140, — figulinae seu ollificae 549, 590, — frenificum 114, 708, — funificum 828, — halecariae seu halecistarum 545, 637, 644, 841, — kuchleronum 997, 1049, 1140, — pectinistarum 789, — camerae pistoriae seu panariae 494, 500, 501, 505, 589, 610, 611, 860, 997, 1049, — pudlnae 997, 1049, 1140, — pultariorum seu pulmentariae 583, 588, 589, 1140, — salicidarum 289, 290, 397, 398, 467, 468, 683, 726, 727, 751, 753, — saponariorum 688, 689, 690, — smigmatorum 1140, — sutorinae 447, 642, 813, — vitreariae 1140, — opulentae 663, 664, 693, 815, 816, 1131, zobacz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum, — institae ante praetorium in foro carbonario 1049, 1140, — in foro gallinario ex opposito depositorii salis 1049, 1140, — penes tabernas pistorias 1049, — penes pensam minorem 1049, 1140, — penes brengaden 1049, — in porta Slavcoviensi 1049, — sub Cruce 431, 816, 952, 1140, — sub domo pellificum 1049, 1140, — institа nova in acie penes pensam minorem 1049, — nova altera penes pensam minorem 1049, — tertia nova ibidem 1049, — nova in acie penes ostium cellarii sub domo pellificum iacentis 1049.
institores, institrices, venditores, revenditores 315, — institores institarum opulentarum 663, 664, — in szmatrus et sub Cruce 663, — pannicidarum 720, — szmatruzianki 511, — institores avenarii 619, 643, 704, 712, 764, 952, 997, 1048, 1140, — venditores et venditrices anserum 997, 1049, 1140, — caseatrices 952, 997, 1048, 1140, — fenatores et venditores feni 952, 997, 1049, — fenestrices (okienniczki) 415, 657, 659, 688, 841, — venditores et venditrices ferinarum 997, — ferramentorum (szmedlerze) 515, 624, 640, 686, 1140, — eorum statuta 515, — ficcarii, venditores et venditrices ficuum et amigdalorum 952, 997, 1049, 1140, — holipones 952, 997, — venditores husionum 952, 997, 1049, 1140, — lanae 523, 524, — olivae 1140, — panum fructuumque 698, — passularum 1140, — pectinum 1140, — picis (maźniki) 272, 619, 643, 704, 897, 898, — placentarum 1140, — piscium siccorum et salsorum 420, 421, 422, 952, 997, 1049, 1140, — prunorum 1140, — telae in szmatrus 654, 655, 669, — poculorum vitreorum et vitreatrices 620, 1048, 1140.
introligatores 314.
intromissio realis per catenae apprehensionem 164.
inventarium bonorum hereditariorum 166, 167, 178.
itinera dominorum consulum, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum.
Iudaei Casimirienses 9, 242, 283, 1054, 1056, — eorum mercatura et negotiationes 19, 31, 43, 44, 78, 132, 133, 215, 216, 217, 442, 559, 651, 652, 739, 743, 871, — vicus Iudaeorum in civitate Casimirien. propagatur 213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 242, 350, 351, 353, 354, 355, — Iudaeis Casimirien. interdicitur, ne extra vicum suum habitandi locos sibi quaerant 104, — habitationes et testudi-

nes in civitate Crac. Iudaeis locari non debent 186, — Iudaeis Casimir. ultra areas eis ad exemendum antiquitus concessas et emensuratas acquisitio novarum arearum interdicta 269, — eisdem fornices et cameras Cracoviae conducendi mercesque suas in foro civitatis venum dandi, facultas tribuitur 326, 327, — eisdem braxatio et propinatio Christianis cerevisiae, muscatellae, malmasiae, vinorum, cerevisiae Crac. et cerevisiarum extranearum in vico illorum interdicitur 269, — Iudaei Casimir. nullas praerogativas aut officia obtinere possunt 269, — Iudaei conversi munus consulum, advocatorum vel scabinorum Casim. obtinere non possunt 279, 280, — a Iudaeis graviora quam ab aliis regni incolis portoria exigi non debent 54.

iudices et officiales ecclesiastici iurisdictionem Iuris civilis ne impediant 21, — eisdem interdicitur, ne limites suae iurisdictionis excedant 31, 32, — iudicium civile et eius ordo 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 174, — iudicia exposita 164, 165, — iudicia exposita tria: primum incipit feria sexta post Epiphaniarum proxima, secundum post Conductum Paschae, tertium in crastino Corporis Christi 161, — continuantur de quindena in quindenam 161, — iudicium hospitum 148, — iudicium Magnum seu legale, ter Cracoviae banniri solet, videlicet die s. Agathae, die ss. Ioannis et Pauli mart. et in octava s. Martini 147, 175, — iudicium tertium creditori quando dari debet 62, 63, — in iudiciis Casimir. processus iuris Crac. observandus est 191, — Ius supremum 96, 107, 108, 143, 144, 227, 1015, — scabini Iuris supremi in causis realibus coram consulibus Crac. aut in iudicio civili respondere debent, in causis autem personalibus nonnisi coram regia maiestate aut eius commissariis 96, — Iuris supremi advocatus et iurati 107, 108, — a sententia Iusis supremi appellatio ad commissarios Sex Civitatum 143, — iudicium commissariorum regiorum, iudicium commissariorum Sex civitatum, patrz pod commissarii, — iudicia assessorum regiae maiestatis et iudicia relationum eiusdèm regiae maiestatis 287.

iuramentum de praestanda obedientia consulibus praesidentibus a consulibus antiquis fieri non debet 67, 70, — iuramenta 147, 149, 155, 156, 157, 163, 165, 171, 177.

iurisdictio civilis: abrogantur literae, quibus cives nonnulli a iurisdictione civili exemti erant 297, 298, — iurisdictio magni procuratoris Cracov. 338, — iurisdictio officii capit. castri Crac. 338.

iuris civilis susceptio 381, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum, patrz także pod contubernia, — iuris civilis non susceptionis poena 1010, 1018, 1022, 1025, 1033, 1038, 1100, 1135, 1138, — ius civile nemini extraneo amplius concedatur, nisi prius ex ea civitate, ubi sit oriundus, literas sufficientes suae procreationis ac honestae conservationis attulisset 110.

Ius Culmense 1102, — ius Saxonicum 169, — ius Saxonicum et municipale Magdeburgense a Nicolao Iasker ex Germanico in Latinum translatum, legis vim habere debet 85, 86, — ius municipale seu plebiscitum, vilkor 64, — ius propinquitatis 171.

kabat, patrz carceres civiles.
kaletnicy, patrz crumenarii.
kamieniarze, patrz lapicidae.
kapa (kappa, kapya) cerifusorium civile circa portam Novam 477, 896, 996, 1058, 1119, 1125, 1138, 1139, 1142.
kapelusznicy, patrz pileatores.
kapiczka, horreum circa Dąbie 952, 957.
karczmarze, patrz tabernatores.
kartownicy, patrz chartarii.
Kawiory villa 913, 914, 1139, 1140.
kichlarze, patrz cuchlerones.
kitajka, dupelkitajka 1103, 1136.
kołodzieje, patrz currifices.
konwisarze, patrz cantrifusores.
kordyban 878, 879.
kotlarze, patrz caldeatores.
kowale, patrz fabri ferrarii.
krawcy, patrz sartores.
Krowodrza villa 774, 783, 932.
krupnicy, patrz pultarii.

kurdybannicy, patrz cordibanarii.
kuśnierze, patrz pellifices.
kutłow, sepifusorium, smalczus 477, 554, 689.

Łagewniki villa 943, 944, 945.
lagoenarii (leglarze) 454, 899, — statuta magistrorum Crac. 454.
lanae coemptio et venditio 523, 524.
lanei civitatis proprii 19, 34.
lanii, lanifices, carnifices, rzeźniki 129, 216, 291, 312, 319, 391, 399, 401, 435, 436, 471, 521, 552, 559, 572, 578, 579, 591, 598, 613, 731, 734, 735, 745, 746, 762, 780, 787, 788, 808, 816, 817, 863, 864, 866, 866, 867, 868, 1054, — statuta magistrorum Crac. 471, 552, — statuta magistrorum Casim. 731, statuta sociorum Crac. Clepardien. et Casimirien. 808, — lanii Iudaeorum 216, — laniorum Crac. pecora extra civitatem nutrienda 401.
lapicidae (sztamece) 401, 725, 728, 729, 778, 779, 874, 891, — statuta magistrorum Crac. 401, — statuta sociorum Crac. 891, — lapidum mensura 224, 243.
Lassotinus mons 937.
lateres, patrz venditio laterum w regestra perceptorum, oraz horreum laterum w regestra expositorum wraz z notkami, — lateres kamżamsowe 1033, 1034, 1036, 1039, 1044, 1048, 1062, 1066, 1074, 1086, — lateres kossonowe 1048, — laterificina civilis in Dąbie et in błonie 505, 997, 1098.
łaziebniki, patrz balneatores.
leglarze, patrz lagoenarii.
libellorum famosorum scriptores poena capitis plectendi 87, 88.
libri: Biblia magna 1027, — Compendium privilegiorum civit. Crac. methodico ordine instructum 1042, — Herodoti opera 1076, — Index iuris utriusque Bertachini 1024, — Processus iuris Germanicus 991, 1003, — Speculum Saxonum 1142, — Statuti Polonici methodus nuper editus 1007, — Statutorum index 1007, — Statutorum regni liber 1037, — Statutum Herborti latinum 1103, — liber processuum et sententiarum iudicii commissariorum regiorum 139.
libri et acta consularia: de inscriptionibus in eisdem faciendis 185, 186, — copiae seu minutae ex eisdem cuicunque petenti dari debent 34, — libri actorum consularium absque consensu proconsulis et consulum non legendae 37, — acticatio testamentorum 62, — acta dotaliciorum 168, — libri scabinales 171, — actorum civitatis Casimirien. index: acta consularia, regestra proventuum, acta scabinalia, acta testamentorum, acta inventariorum, acta advocatialia, acta damnatorum 373, 374, 375, — rapiarz 1128, — libri et acta contubernalia, regestra contubernalia, catalogus sociorum, catalogus discipulorum 553, 593, 646, 697, 725, 729, 754, 763, 800, 857, — catalogus mortuorum sub peste grassante 183, 1046.
lignum: lignorum mensura 580, drzewo cyprysowe i cyndelinowe 599.
limitatio generalis causarum civium Crac. ad proximum regiae maiestatis Cracoviam adventum 206, 207, 244, 245, 246, 339, 340, 358, 785, — limitatio generalis causarum Clepardien. et Casimirien. 217, 218.
lingua Polonica: banniendi contubernia lingua Polonica nonnullis contuberniis facultas datur 446, 488.
literae ferreae, patrz salvus conductus.
literae legitimae procreationis, genealogiae, legitmi ortus, literae eruditionis seu tirocinii, patrz pod contubernia.
litis contestatio 136, 151, 173, — litis expensae 139, 145.
Łobzów villa 913, 914.
łojarze, patrz sepifusores.
lonheri, quaestores aerarii civilis 11, 20, 72, 197, 212, 522, 950, — quaestores duo aerarii civilis ex sex viris eligendi 11, — lonheri singulis annis eligantur et rationem faciant 34, — lonheri rationes quotannis post Novum Annum reddere debent 108, — lonherorum electio 110, — lonheri annuatim eligendi, singulis annis rationem reddere debent 367, — lonheri nonnisi bona deserta locandi facultatem habent 371, — lonherorum rationes quotannis ante dominicam Iudica fieri debent 189, — lonheri rationes mense Ianuario reddere debent 194, — prandium dominorum lonherorum, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum.

lucra in iudiciis terrestribus obtenta, in bonis civilibus exsequi non possunt 37.
lumina festa: civitas Crac. sub ingressu maiestatis regiae festis luminibus collustranda 302.
luminatores, patrz candelarii.

magister iustitiae 1110.
magistri seniores et iuniores, patrz pod contubernia, — magistri extranei, patrz pod extranei.
malarze, patrz pictores.
mandata nulla ex cancellaria regia extradantur, quibus legitimus iuris et instantiarum ordo in causis ad civitatis iurisdictionem pertinentibus, suspendatur vel impediatur 355.
mangel barchanistarum 962, 996, 1058.
mansionarii: ecclesiae ad s. Annam 1139, — eccl. ad s. Mariam 954, 960, 1143, — ad s. Michaelem 1144.
marca: grzywna srebra ma w sobie trzymać 15 łutów albo 24 szkojce (s) podług brantu krakowskiego 646.
marstella v. mastella civilis 958, 1019, 1100, patrz także officiales civitatis oraz odnośne pozycyje w regestra expositorum.
marsupiarii (miechownicy) 377, 583, 649, 879, 1054.
mascarae ad pannicidia 1036, 1037.
maźniki, patrz institores.
medicus civitatis 954, 960, 1143.
melioratio sententiae, patrz sententia.
mendici 1011, — mendicorum signa 964, 1015, — mendicorum nomina apud magistratum inscribenda 337, — eorum superintendens 1020.
mensatores (stolarze) 314, 420, 523, 537, 543, 552, 627, 666, 667, 668, 692, 698, 699, 703, 704, 747, 748, 749, 775, 818, 904, 1054, — statuta magistrorum Crac. 529.
mensurae: achtele, beczki, bembny, faski, kadzie, ćwiertnie, korce i t. d. 308, 456, 731, 1119, — mensurae signandae sunt 309, — mensurarum mensuratio, fizerowanie 1119, — mensurae falsae, adulterinae 980, 996, 1005, 1054, 1100.
mercatores 815, 816, 834, 835, 839, 840, 868, 869, 877, 1112, — mercatores et mercatrices opulentiores 815, 816, — mercatores extranei, patrz extranei, — mercatoribus interdicitur, ne merces suas viis insolitis evehant 345, — mercatura aeraria et plumbaria mercatorum Augustanorum 915, 927, 932, 933, 943.
metretae molariae, metretae tabernatorum 650, 651, 677, 678, 831, 1117.
miechownicy, patrz marsupiarii.
mieczownicy, patrz gladiatores.
milites gregarii, stipendiarii 1076, 1125, 1142, — stipendiarii 40 suscepti 1007.
ministerialium terrestrium protestationes 175.
minorennes successores 166, 167.
modellum civitatis: confectum a Iohanne Maria Italo 988, — confectum a Samaria Italo ex cera 988, — ab Andrea mensatore de Stradomia 988, — modellum ad gradus pannicidii 1041, — modellum ad formandos centenarios in pensa maiori 1052, — modellum molendini equini ad duas rotas 1052.
modius Casimirien. 651, 671, 672, 678, 750.
molae, molendina: molendinum Kutłowski penes valvam s. Nicolai super fluvium Rudawa 920, 930, 974, 976, 1098, — mola lapidea in Cerdonia 691, — molendinum cultrificum, toczny młyn, 999, — mola acuaria ante portam s. Annae 962, 974, 975, 996, — mola acuaria in porta Vislensi 996, — mola fulonica 638, — molendini equini modellum 1052.
monasteria, monachi, moniales: monasterium ad s. Agnetem 385, 954, 960, 1143, 1144, — ad Corpus Christi in Casimiria 202, 203, 291, 828, — ad s. Franciscum 312, 316, 1112, — Heremitarum de Ilkusz 954, 960, 1144, — ad s. Catharinam in Casimiria 202, 937, — ad s. Mariam in Arena 1144, — fratrum Minorum de observantia (Bernardyni) 1105, — Novum 951, 997, — fratrum Praedicatorum ad s. Trinitatem 563, 951, 954, 955, 960, 1143, — ad s. Spiritum 931, 943, 944, 1064, — de Zwierzyniec 912, 913, 914, 922, 923, 924, — Cisterciensium de Mogiła 310, 938.
moneta adulterina 1024, 1036, 1119, — de moneta constitutio 999, — moneta Lithuanica ab omnibus capi debet 1102, — monetarius 202, 283, 1128, — monetaria 1128, 1133.
monstrosa porcella 1007.
mulieres per se negotiantes citra maritorum praesentiam debitis se onerare et obligare possunt 172, — mulieres, quarum mariti sunt profugi 173, 179.
mundatio fori et platearum, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum.
munitiones, patrz muri.
murarze, patrz muratores.
murator civilis, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum.
muratores (murarze) 312, 401, 402, 495, 570, 580, 581, 582, 714, 724, 727, 728, 729, 761, 765, 771, 777, 778, 779, 806, 874, 891, 981, — statuta magistrorum Crac. 401, 570, — statuta sociorum Crac. 891.
muri et fossae civitatis, munitiones, 21, 205, 206, 920, — muri finientis constructio 124, 125, 126, 127, 128, — muri pretium 207.
muteta octo vocum a Christophoro Gruppemontano musico consulibus Crac. dedicata 1134.
mydlarze, patrz smigmatores.
Mydlniki villa 922, 923.

naglarii, naglarones (gwoździarze) 311, 458, 884, 952, 997, 1049, — statuta magistrorum Crac. 458, 884.
navigatio fluvio Vistula omnibus concessa 21, — navigatio libera fluvio Vistula civibus Cracoviensibus et incolis regni Poloniae adiudicatur 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52.
nepotes et neptes ex filio vel filia progeniti, succedere debent loco parentum suorum mortuorum in percipiendis bonis omnibus mobilibus et immobilibus avi vel aviae 60, 64, 65, — nepotes ab emancipatis filiis vel filiabus procedentes, in bonis avi vel aviae succedere minime possunt 60.
Nieciecza fluvius (Rudawa) 914, 951, 970, 973, 977, 997, 1015.
nobiles terrigenae regni a proconsule consulibus, advocato et scabinis Crac. iudicandi 15.
notarii civiles 120, — notarii civiles duo constituuntur, eorumque salarium 24, 25, — notariis civilibus sal minutus quotannis dandus 36, — notarii et vicenotarii civilis officium, eorumque salarium 53, — notarii civitatis duo linguae Polonicae et Germanicae debent esse periti 72, — notarii et vicenotarii civilis salaria augenda 83, — patrz także officiales civiles, — notarii suburbii Cerdonum electio 285, — notarii contuberniales 522.
nożownicy, patrz cultellifices.
nullitatis exceptio potest contra executionem opponi 163.
nundinae, patrz fora annualia et septimanalia.
nundinarii, patrz w regestra perceptorum pozycyje census civitatis ex szmeterhaus i notki do takowych.
nuntii civitatis Crac. assidendi comitiis regni facultatem habent 11, 12, 17, 97, 98, — iisdem locus in comitiis regni tam generalibus quam particularibus denuo assignatur 101, 102, — nuntiorum ad comitia regni electio 73, — nuntii civitatis Crac. a comitiis regni romoveri non debent 89, 100, — nuntiorum civit. Crac. a comitiis regni absentia, iuribus civitatis eiusdem praeiudicare non debet 17, 101, 102.
nuptiae et collationes 9.

obductio vulnerum 1137.
obstaculum in fluvio Vistula a consulibus Crac. constructum, disiiciendum 299.
officina ferraria 515, — serraria pro findendis serra roboribus et asseribus faciendis, in Dąbie 921, 926, 927, — vitrearia, huta 620.
officiales civitatis et famuli civiles seu praetorii: advocatus, viceadvocatus et undecim scabini, — notarius et vicenotarius civitatis seu notarii civiles duo, — aediles ecclesiae ad s. Mariam, — lonheri seu quaestores aerarii civilis, — praefecti: hospitalis ad s Spiritum, — hospitalis Novi, — hospitalis scholarium, — bonorum Dąbie et Grzegorzki, — praefecti contributionum seu quaestores exactionum regalium sive civilium ac ducillorum, — praefecti exactionum pontalium ac aedificationis viarum seu stratarum publicarum, item laterificinarum ac calcis et molendini, — praefecti strosae seu cus-

todiae piscium, — procurator spiritualis, — procurator terrestris, — syndicus civitatis, — columbarii, — tudneri, — notarius tudnerorum, — capitaneus praetorii, — circkelmagister, — rormagister, — schrottmagister, — marstella seu praefectus stabuli civilis, — horologistae: turris eccl. ad s. Mariam et praetorii, — exactores rornego, strożnego et quartczoll, — exactor censuum, — ministri ponderum et probatoriae, — bombardarius (buxenmeister), — portulanus praetorii seu ianitor stubae consularis, — senior familiae praetorii, — famuli praetorii, — campanator, — custos captivorum, — custos captivorum, — custos litoris Vistulae, — sagittarii domini proconsulis, — magister carpentariorum, — mgr. muratorum seu murator civilis, — crematores calcis, laterum, tegularum, — lapicidae, — auriga schrottmagistri, — campanator, — tibicinae 82, 111, 115, 116, 117, 146, 193, 212, 308, 908, 954, 958, 968, 971, 999, 1000, 1007, 1015, 1019, 1023, 1052, 1064, 1072, 1100, 1128, 1143, zobacz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum et expositorum i notkach do nich, — officiales civitatis, qui litteras observant et thesaurum civitatis custodiunt, habent facultatem eligendi insimul, quos magis idoneos noverint inter se ad officia illis committenda 67, — officiales civiles quotannis eligendi 82, — officialium civilium Casimirien. electio 376, 377, — obacz jeszcze osobno: aediles, consules, lonheri, magister iustitiae, medicus civitatis, notarii civiles, polinctores, proconsules, quartalienses, scabini, syndicus civilis, tudnari.

officium castri Crac. 30.

olsternicy, patrz peratores.

Olszanica villa 922, 923.

onera civilia: quivis homines bona iurisdictioni civili subiecta habentes aut alio modo victum Cracoviae quaerentes, ad quaevis onera civilia adstricti esse debent 222, 223, — opifices, quorum opera regia maiestas ad arcem Crac. vel ad machinas bellicas utitur, vel qui aulam regiam continue sequuntur, ad onera civilia adstricti esse non debent 223.

opifices extranei, patrz extranei.

ordo publicus in civitate Crac. conservandus 301, 334, 335, 336, 337, 338.

ortographia a Simone Goricio Pilsnensi senatui Crac. dedicata 1114.

ostrożnicy, patrz calcarii, calcarifices.

paciornicy, patrz globularii.

panes quomodo coqui debent 436, 437, — panum pinsatio et venditio 860, 861, 878, — panum alborum pinsatio et venditio incolis suburbanis interdicta 640, 641, 642, 774, 783.

pangracerones (wędzidlarze) 458, 500, 603, — statuta magistrorum Crac. 458

pannicidae, pannifices (sukiennicy) 442, 481, 482, 512, 521, 524, 525, 529, 617, 618, 651, 652, 720, 721, 789, 790, 830, 831, 834, 835, 839, 840, 868, 869, 877, 956, 1020, — statuta magistrorum Casimirien. 525.

pannicidia 304, 316, 975, 1027, 1049, — eorum combustio 1027, 1035, — eorum structura nova 1027, 1029, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1045, 1046, 1049, — mascarae ad pannicidia 1036, 1037, — zobacz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum.

pannitondia, schergaden, patrz odnośne pocycyje w regestra perceptorum.

pannus: Vterfinus 1072, 1076, 1080, 1094, 1106, 1117, 1131, — Wratislaviensis, Breslesch 960, 1000, — Lundensis, Londinensis 954, 960, 1000, 1042, 1076, 1080, 1082, 1094, — Lemburgensis, Lembersch 954, — Italicus 869, 1003, 1028, — simplex Bunczlaviensis 1082, — simplex Colocensis 1094, — rubeus kir Colocensis 1092, — purpureus 1000, 1042, — rubeus 1028, viridus 988, — diversi coloris, strefowane 527, — dwusiglowe 1124, — pannorum confectio, staminum longitudo et latitudo 527, — pannorum venditio 839, 868, 869, — pannorum tinctorum ad ulnam venditio nonnisi pannicidis Crac. concessa 442.

papyrifices (papiernicy) 595, 596, 827.

parapherna seu gerada, suppellectilisque tota uxore mortua ad maritum et pueros ipsius pertinere debet, si vero uxor prolem non relinquerit, sorori mortuae aut propinquiori in linea cognatae extradatur, 60, — de parapherna lectum, strata lecti, etiam res uxori a viro propter nuptias donatae, marito extradantur 61, — parapherna marito prius quam uxore mortuo, apud viduam relictam remanere debet 61.

partacze, patrz extranei opifices.

pascua civitatis (błonie) 310, 505, 931, 938, 939, 942, 997, 1024, 1122, 1139, patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum.

paśnicy, patrz cingulatores.

pectinistae, pectinarii (grzebieniarze) 314, 563, 789, 1054, 1139, — magistrorum Crac. statuta 563.

Pędzichów vicus suburbanus 640, 641, 774, 783, 903, 931.

pellifices, pelliones (futernicy, kuśnierze) 312, 377, 480, 539, 821, 826, 880, 1054, 1112, — statuta magistrorum Casimirien. et Stradomien. 821.

pensae civitatis: pensa maior et pensa minor seu statera sepacea, 693, 997, 1049, 1052, — patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum.

peplatrices 952, 997, 1050, 1140.

perarii, peratores, perifactores (olsternicy) 313, 377, 446, 448, 711, 712, 761.

pestis Cracoviae grassans 129, 130, 183, 192, 193, 236, 237, 989, 991, 1003, 1025, 1027, 1044, 1046, 1047, 1064, 1092, 1095, 1137, — peste anno 1543 grassante duodecim millia hominum Cracoviae, Casimiriae et Clepardiae interierunt 183, 420, —praecepta sub peste grassante observanda 129, 130, 192, 193, 236, 237.

picis venditio 763, 818, patrz także picis venditores pod institores.

pictores (malarze) 314, 395, 511, 532, 717, 718, 826, 840, 866.

piekarze, patrz pistores.

piernikarze, patrz cuchlerones i placentarum mellitarum venditio.

pileatores (kapelusznicy) 315, 440, 487, 518, 524, 669, 748, 819, 841, 952, 986, 997, 1049, 1139, 1140, — statuta magistrorum Crac. 669, — statuta magistrorum Casimir. 525.

piscatores (rybitwy) 377, 606, 621, 684, 745, 813, 814, — statuta magistrorum Crac. 606.

piscium venditio 420, 421, 422, 758, 813, 814, patrz także piscium venditores pod institores.

pistores (piekarze) 312, 376, 415, 436, 437, 497, 514, 521, 538, 574, 589, 610, 635, 640, 641, 650, 715, 719, 729, 730, 774, 777, 781, 782, 783, 818, 860, 877, 878, 902, 903, 951, 980, 997, 1033, 1048, 1054, 1140.

piwowarowie, patrz braxatores.

pixidarii (rusznikarze, buchsenschisser) 880, 883, 884.

placentarum mellitarum coctura et venditio 635, 702, 703, 715, 719, 720.

plateae in civitate Cracoviensi: platea s. Annae 1077, 1138, 1139, — castrensis 951, 1003, 1031, 1041, 1054, 1058, 1110, 1139, — Cornutorum 1139, — figulorum 1007, — s. Floriani 951, 962, 996, 1003, 1058, 1139, — fratrum 317, 1049, 1139, — hospitalis seu hospitalensis 538, 1084, 1139, — s. Iohannis 317, 996, 1003, 1058, 1084, 1138, — Iudaeorum 314, — lata 334, 1139, — longa 1007, — mensatorum 93, 1139, — s. Nicolai 1011, 1139, — scropharum 1052, — Slavcoviensis 317, 680, 962, 1003, 1139, — s. Stephani 967, 1058, 1138, — sutorum 625, 951, 979, 1139, — plateae in civitate Casimiriensi: Vieliciensis 201, — krowia 201, — s. Iacobi 202, — pistorum 202, — s. Stanislai 202, — Cracoviensis 202, — Iudaeorum 202, — inter maźniki 203, — inter sutores 203, — circulus 201, 202, 203, — circulus caninus 203, — platea pistoracea 342, — via publica, quae tendit per Casimiriam, 14, 16, 17, 82, — platearum straturae 93, 342, 364.

plenipotentiae, patrz procurationes.

Podbrzezie suburbium Casimirien. 214, 606, 621, 682.

Podgrodzie 445.

podwody, patrz vecturae.

poena in campo muro exstructa 1091.

poenae, mulctae, busse 7, 20, 41, 42, 101, 226, 235, — poena nulla summam centum florenorum exce-

dere debet 20, — poena in consules tarde venientes irroganda 41, 42, — mulctae a vulnerantibus solvendae 101, — mulctae in duodecem viros tarde venientes irrogandae 235, — poenae pro excessibus, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum i notki do takowych.
pondera nova ad conflatorium argenti conficienda 184, 185.
ponderator res ponderatas deportare non debet 248.
polinctores tempore pestis 183, 1003, 1027, 1046.
Półwieś vicus 941.
pons magnus, most na Wiśle przedzielający Stradom od Kazimirza 271, 953, 987, 1011, 1019, 1023, 1027, 1031, 1077, 1080, 1091, 1106, 1110, — pons post cementariam 1080, — pons in ferali (Zwierzyniec) 978, — pons lapideus versus Cyrzyny, most kamienny 938, 1036.
Pons regalis, przedmieście Stradom.
pontalia, patrz exactiones.
popina civilis 114, 522, 996, 1058, 1138, 1142, — popina civilis in circulo Crac. demolienda alioque transferenda 114, — noviter ad scholam templi s. Mariae constructa 996.
portae seu valvae civitatis Cracoviensis: portula s. Annae 313, 316, 974, 975, 996, 1015, 1058, 1091, — porta castrensis 312, 315, 317, 951, 996, 997, 1041, 1058, — s. Floriani seu Tworzyjańska 312, 313, 315, 316, 317, 996, 1038, 1039, 1041, 1058, 1060, 1122, — retro monasterium s. Francisci 312, — Iudaeorum 951, — s. Nicolai 312, 314, 315, 316, 317, 920, 930, 997, 1025, 1044, 1046, 1060, 1104, — Nova 246, 312, 315, 316, 317, 588, 996, 1052, 1058, 1098, 1127, 1129, — Slavcoviensis 205, 312, 313, 314, 316, 317, 987, 996, 1046, 1058, 1114, — Sutorum 311, 313, 314, 316, 318, 951, 954, 962, 996, 997, 1003, 1058, — Wislensis s. Wistulana 311, 312, 316, 918, 920, 996, 997, 1046, 1058, 1104, 1105, portae civitatis Casimiriensis: Skawińska 74, 347, — Wielicensis 74, — portae aliquae urbis peste grassante occludantur 130, 193, — portae et portulae sub peste grassante exceptis tribus diu noctuque occludi debent 236, — portae civitatis ne recludantur 341, — portae civitatis statim post pulsum campanae occludantur, nec cuiquam ante ortum solis aperiantur, exceptis personis insignioribus et in senatoria dignitate constitutis 356, — portarum civitatis custodes 72, — quinquaginta instituuntur 337, — patrz także odnośne pozycyje w regestra expositorum.
portoria, patrz exactiones.
possessio in hereditatem quomodo danda 165.
powroźnicy, patrz funifices.
praeco 147, 148, 149.
praedicator Polonorum, praedicator Germanorum seu Alemanorum 71, 925, 951, 954, 960, 969, 976, 999, 1143, 1144.
praescriptio 164.
praetorium, patrz officiales et famuli civitatis seu praetorii.
prasolowie, patrz salicidae.
prata: pratum Raczka civitati Casimirien. confertur 272, — prata civitatis Crac. patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum i expositorum.
prelum pannicidarum 529.
pretium rerum, patrz taxa.
privilegia: privilegiorum civitatis Crac. confirmatio 4, 8, 194, 195, 299, 318, 319, 320, — privilegia sua civitas Crac. nonnisi in arce Crac. coram regia maiestate exhibere debet 98, 1117, — exhibitio privilegiorum a nuntiis civitatis Crac. in comitiis regni generalibus facta, iuribus civitatis eiusdem praeiudicare non debet 209, 210, 256, 257, — privilegia, libertates et plebiscita civitatis Crac. coram consulibus, scabinis, XII viris ex mercatoribus et XX viris ex magistris artificiorum legi debent 18, — communitati ad legendum sunt exhibenda 32, — confirmatio privilegiorum civitatis Casimirien. 229, 232, 242, 263, 266, 267, 361, — confirmatio privilegiorum civitatis Clepardien. 212, 235, — confirmatio privilegiorum vici Stradomiensis 25, 26, 207, 208, 328.
probationes 153, 154.
Processus iuris Cracoviensis 134, — processus iuris reformandus 101, 187, 190, — processus iuris Cracoviensis in iudiciis Casimiriensibus observari debet 191, — modus procedendi apud senatum 135, 173, — processus in iudicio civili 140, 174, — in iudicio Magno seu legali 147, 175, — in iudicio hospitum 148, — processus ex aresto inchoatus 146.
proclamatio de evectione argenti 1007.
proconsules: proconsulis munus per sex septimanas durare debet 22, — proconsul in praetorio in capite mensae et digniori loco consedere debet 69, — proconsulem quatuor sagittarii gladiis armati consequi debent 79, — proconsulis officium quomodo suscipiatur et deponatur 318, — proconsuli salarium constituitur 345, 346, — proconsuli mulctas domi recipere non licet 226.
procurationes, procuratoria, plenipotentiae, mandata, literae potestatis commissae, earum registratio, revocatio, expiratio 103, 151, 176.
procuratores, plenipotentes, ferendarii 33, 135, 141, 143, 146, 151, 169, 170, 179, 191, 356, 357, — eorum fideiussores 151, — iuramentum 169, 170, 191, — salarium 169, — procuratoris officium unicuique civium absque nota inhonestatis suscipere licet 33, — procuratoris nomen in sententia exprimi debet 143, — a procuratoribus, qui in iudicio civili causas agunt, quolibet anno iuramentum exigatur 356, 357, — procurator terrestris, procurator spiritualis, patrz officiales civitatis.
promotio doctorum et magistrorum 1028, patrz nadto Aristotelis festum.
propinatores, patrz braseatores.
propositiones in iudicio 141, 147, 153, 154, 156, 157, 169, — propositio capitalis 141, 154, 157, 169, — prositiones tres solummodo faciendae 155, 156, 157, — propositionis seu quaerellae melioratio 155.
propinqui et consanguinei 164, 165.
proscriptio, proscripti, banniti 23, 179, 180.
provocatio ad totum consulatum vel plures consules admissa 70.
przeszkodniki, patrz extranei opifices.
psalteristae 954, 960, 980, 981, 1144.
pultarii, pulmentarii, pultifices (krupniki) 315, 583, 588, 589, 997, 1048, 1054, 1139, 1140.
pulvis quercinus quomodo emendus 548.

quadruplica 169.
quaerella 147, 154, patrz także propositiones.
quaestores aerarii civilis, patrz lonheri.
quartalia civitatis Cracoviensis: laniorum, castrense, figulorum, Slavcoviense 222, 304, 315, 316, — quartalienses seu capitanei quartalium 121, 122, 123, 124, 173, 189, 304, — eorum ordinatio et officia 121, 122, 123, 124, — salarium 189.
quaternarii vinorum et cerevisiae, patrz exactiones.

Rakowice villa 942.
rationes civiles Crac. 949—1143, — rationes civiles quotannis coram toto consulatu reddendae 19, — eaedem a consulibus coram scabinis, duodecem viris ex mercatoribus et viginti viris ex senioribus contuberniorum delectis, faciendae sunt 30, — rationes ab officialibus civilibus post electionem consulum praesidentium faciendae 72, — coram consulatu et delectis ex communitate 82, — rationes a dominis lonheris quotannis post Novum annum reddantur 108, 194, — rationes lonherorum quotannis ante dominicam Iudica fieri debent 189, — rationibus a lonheris reddendis duodecem viri adesse debent 197, — rationes a consulibus reposcendae 228, 229, — rationes a consulibus redditae, rectificantur 367, 368, — rationes civiles circa finem anni cuiusvis coram communitate reddi debent 369, — rationum civilium revisio fiat singulis anni semestribus ultima die Iunii coram dominis consulibus 369, — rationes consulum Crac. a commissariis regiis examinantur 377—386, — debita annorum praeteritorum non debent amplius rationibus dominorum lonherorum inseri, verum dumtaxat pecunia parata ex ratione proxime praecedentis anni relicta 1033, — rationes Casimirien. 236, — rationes senio-

rum contuberniorum, patrz pod contubernia.
recuperatores debitorum civilium constituuntur salariumque eis assignatur 368.
reemptio bonorum obligatorum 171, — pecunia in bonis immobilibus in vim reemptionis inscripta, pro bonis immobilibus computari debet 172.
reformationes iuridicae tres 141, 152, 153, 176.
reformata religio 896.
replica 142, 169.
res iudicata 139.
responsio rei 141, 156, 169, 177.
restitutio in integrum 140, 174.
revenditores et revenditrices 34, 84, 581, 654, 655, 698, 1049, 1140, — revenditorum ordinatio 304, 305, 306.
revisores ad consignanda bona mensae regiae delecti 1064.
ripa fluminis Vistulae 329, 333, 347, 348.
rorhaus: rorhaus novus, rorhaus in Nieciecza, rorhaus penes portam Slavcoviensem 949, 962, 970, 973, 977, 1058, 1127, 1138, — patrz także odnośne pozycyje w regestra expositorum.
rormagister, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum.
rotgiserzy, patrz cuprifusores.
rotifices (kołodzieje) 314, 395, 398, 430, 506, 584, 585, 586, 587, 588, 630, — statuta magistrorum Crac. 395, 584, — statuta magistrorum Casimirien. 630, — statuta sociorum Crac. 506.
rotuli causae 144, — rotuli a iudicio civili ad Ius supremum transmittendi, nonnisi in praesentia partium aut earum procuratorum occludi debent 356.
Rudawa fluvius 69, 247, 284, 914, 918, 919, 920 921, 922, 923, 924, 930, 1139, 1140, — eius mundatio 999, 1011, 1027, 1041, 1114, — inhibitur, ne sordes in fluvium Rudawa deducantur 284, — Rudawka, Faulrade fluviolus 247, 561, 691.
ruficerdones (czerwoni garbarze) 313, 377, 485, 521, 548, 737, 738, 739, 881, 882, 980, 1054, 1135.
rusznikarze, patrz armifices i pixidarii.
rybitwy, patrz piscatores.
rymarze, patrz corrigiatores.
rzeźnicy, patrz lanii.

sacculus petitoris in eccl. ad s. Mariam et s. Barbaram aboletur 99.
sacristianus et vicesacristianus eccl. ad s. Mariam 71, 954, 960, 1143.
sadelnicy, patrz arvinarii.
sagittarii (strzelcy): sagittaria s. sagittatorium civile 501, 1084, — gallus seu avis sagittariorum, eius clenodia 501, 636, 637, 1064, 1131, 1136, — regulus sagittariorum, iura et immunitates eius 501, 827, — iaculatio 1031, 1080, 1084, 1092, 1094, 1102, — ad gallum, do ptaka o królestwo 620, 621, 636, 637, 765, 766, 767, 1041, 1042, 1106, 1119, — ad scutum vel ad clipeum 620, 621, 636, 637, 765, 766, 767, 991, 1011, 1041, 1042, 1076, 1106, — ad scopum 1015, 1072, — ad virum silvestrem 991, 999, 1007, 1041, — ad Aethiopem, do murzyna, ex maioribus bombardis, z hakownic 1076, 1102, 1117, 1131, 1136, — do żyda i fenrycha 1136.
sal: sal coctus seu minutus 22, 36, 430, — sal frustatus, cembrówka 295, 296, 821, — salis venditio 430, 753, 821, — sal minutus civibus Crac. ad eorum domesticam duntaxat necessitatem vendatur 22, — sal coctus seu minutus consulibus et notariis assignatur 36, — salis Bochnensis et Wielicensis vectura viis insolitis interdicta 287, 288.
salicidae, salinatores (prasolowie) 312, 430, 434, 435, 476, 477, 522, 683, 726, 727, 751, 784, 785, 821, 952, 996, 997, 1048, 1054, 1140, — salicidarum Cracovien. statuta 751.
salvus conductus, literae securitatis seu ferreae 34, 170, 171.
saponarii, patrz smigmatores.
saponis confectio et venditio 688, 776.
sartores (krawcy) 312, 377, 444, 445, 464, 481, 482, 497, 538, 576, 577, 614, 720, 721, 789, 790, 826, 831, 839, 898, 899, 1054, — statuta magistrorum Crac. 464, — statuta magistrorum Casimir. 614.
satisdatio, patrz varenda.
satisfactio pro iniusto aresto 158.
saxifragi (rumniki) 243, 281, 282, 499.

scabini per solos consules eligantur ex Polonis et Alemannis 21, — rationibus civilibus reddendis adesse debent 30, — scabinorum prandium 92, 93. — scabini suburbii Cerdonum in seniores contuberniorum eligi non possunt 190, — scabinorum electio 193, — scabini noviter electi per octo florenos fisco civili deponere debent 211, — scabinorum noviter electorum convivia abrogantur 211, — scabini tarde ad consilium venientes poena afficiendi 346, — solidus scabinalis, scheppenschilling, 7.
schmetterhaus, patrz szmatruz.
schola Cracoviensis (universitas) 336, — schola templi s. Mariae in circulo et scholares 71, 237, 951, 963, 996, 1047, 1058, 1080, 1084, 1112, 1119, 1138, 1143, — scholarium tumultus, violentiae 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 1015, 1020, 1076, 1125, — scholares mendicantes conscribi debent 336, 337, — studiosorum ad scholam Crac. venientium nomina et cognomina atque notae et signa corporis in metriculam inscribi debent 336, — studiosorum bombardas cives Crac. in domibus suis asservantes vel easdem studiosis accomodantes, poena afficiendi 336, — scholares sive studiosi pro criminali excessu a regia maiestate iudicandi 336, — cuilibet studioso datur libera facultas veniendi ad lectiones, nulla conditionis, professionis aut etiam religionis ratione habita 337.
schrottmagister civilis, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum, zobacz także officiales civitatis.
sculptores (snycerze) 532, 826.
sebum quomodo coquendum 469, 470.
securitas publica 303, 304.
sedicio sociorum corriariorum 973.
sellatores, ephippiarii (siodlarze) 315, 448, 496, 558, 590, 692, 693, 710, 722, 723, 881, 1054, — statuta magistrorum Crac. 710.
senatus, patrz consules.
seniores contuberniorum, patrz pod contubernia.
sententia: sententiae prolatio 142, 143, — sententia senatus in scriptis pronuncianda, si appellationis coniectura habetur 136, — sententiae melioratio 143, 169, — satisfactio sententiae 147, — sententia super reformationibus confirmandis 153, — sententia super varendae praestatione 155, — sententiarum duplex genus: interlocutoriae 161, 174, — diffinitivae 142, 155, 161, — sententiae in scriptis proferri debent 162, — sententiae nullitas 163.
sepifusores, griffnicones 469, 688, 689.
sepifusorium civitatis, patrz kutłów, patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum.
serra civilis 1058, — serrator civilis, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum.
serrifabri, serrifices, serratores (ślusarze) 311, 377, 440, 441, 451, 458, 496, 500, 502, 504, 514, 529, 603, 655, 841, 842, 884, 895, 1054, 1109, — statuta magistrorum Crac. 458, 884.
siekiernicy 849.
sigillum civitatis 988.
siodlarze, patrz sellatores.
śledziarze, patrz halecistae.
ślusarze, patrz serrifabri.
słodownicy, patrz braseatores.
smigmatores, saponarii (mydlarze) 314, 453, 469, 504, 687, 775, 776, 875, 876, 898, 952, 997, 1048, 1054, 1140, — statuta magistrorum Crac. 687.
societates occultae civium et mercatorum Crac. cum externis hominibus in fraudem teloneorum regiorum et emporii Crac. interdictae 19, 56, — societas cocturae salis 329, 330.
socii contuberniorum, towarzysze, patrz pod contubernia.
specimina artis, specimina magisterii comprobandi, sztuki, patrz pod contubernia.
stabulum civitatis 962, 996, 1058, 1074, 1119, 1138.
stametum, iaxamit 991, 1007, 1042, 1086, 1088, — ad similitudinem florum alias wzorzysty 1086, 1088.
stannifusores, patrz cantrifusores.
stannum purlauther 604, 612, — stanneorum vasorum confectio, venditio, experimentum 424, 425, 545, 546, 547, 604, 612, 713.
statutum conventus Thorunensis de puniendis violatoribus 18, 19, 335, — statutum de nobili a plebeo oc-

ciso vel vulnerato suspenditur 77, — idem statutum ad comitia generalia regni proxima differtur 107.
stelmachy, patrz currifices.
stemma civitatis Crac. 1136, — insigne civitatis Casimir. 266.
stipendiarii, patrz milites.
stolarze, patrz mensatores.
Stradom, Pons regalis.
stratae, stratura, patrz viarum structura.
stróża seu custodia piscium 212, 367, 384, 684, 931, 958, 997, 1144, — patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum.
strzelcy, patrz sagittarii.
sturarze, patrz extranei opifices.
suburbium ante portam s. Nicolai et Novam 317.
successores ascendentes, descendentes et collaterales 166.
sukiennicy, patrz pannifices, pannicidae.
sutores (szewcy) 314, 377, 391, 427, 428, 435, 436, 446, 447, 448, 478, 485, 488, 489, 511, 516, 518, 521, 642, 643, 764, 767, 768, 769, 813, 896, 897, 899, 1054, 1139, — sutrices viduae 764, 767, 768, 769.
świecarze, patrz candelarii.
syndicus civilis eiusque salarium 186, 1137, — etiam ex ordine consulari deligi potest 211, — patrz także pod officiales civitatis.
szewcy, patrz sutores.
szklarze, patrz vitrarii.
Szlak vicus 952.
szmatrus, schmetterhaus 72, 115, 438, 439, 452, 462, 484, 536, 537, 569, 600, 654, 655, 663, 669, 737, 748, 815, 816, 950, 952, 1049, 1056, 1102, 1112, 1140, — patrz także odnośne pozycyje w regestra perceptorum.
sztamece, patrz lapicidae.

taberna lapidea, kamienna 310, 938, 939, 1098, 1114.
tabernatores (karczmarze) 313, 343, 376, 456, 652, 653, 662, 663, 664, 665, 678, 679, 680, 694, 699, 700, 716, 793, 794, 795, 825, 831, 855, 902, 905, 996, 1005, 1033, 1044, 1054, 1062, 1090, 1112, — statuta magistrorum Crac. 694, — statuta magistrorum Clepard. 795, — statuta magistrorum Casimir. 831, 855.
tafta 1136.
taleri proclamati 1116.
tapetia pro ornandis parietibus praetorii 1000.
Tartarorum incursus 963, 968, 1106, 1107.
tasznicy, patrz bursifices.
taxa domorum Casimir. exactionis civilis constituendae gratia facta 201, 202, 203, 204, — taxa domorum Stradomiensium temperatur 205, — taxae rerum constitutio ad palatinum pertinet 449, — taxa vasorum a doleatoribus et lagenariis conficiendorum 456, — promulgatio taxae victualium et rerum mechanicarum 188, — taxa panis 308, — taxa cerevisiae 308, 360, 436, — taxa vini 423, — taxa husionum 498.
tecta cellariorum amovenda 87, — tecta novorum aedificiorum quomodo construenda 183.
tegulae latae, rotundae, quadrangulares, uncatae seu anseres, dachówka posadzana, i t. d. patrz notki do pozycyj perceptorum: venditio tegularum.
telatrices 952, 997, 1050, 1140, — telae venditio 654, 655, 737.
telonea, patrz exactiones.
tendeta, patrz forum antiquarium.
tendlarii seu rerum antiquarum venditores 692, 693, 952, 997, 1048.
terminus peremptorius 138, 140, — terminus prosequendae appellationis coram senatu 137, patrz zresztą processus Iuris Cracoviensis 134—181.
ternarii a vino et cerevisia, patrz exactiones.
testamenta et ultimae voluntates non infringantur sed habeant robur et executionem secundum ius Magdeburgense 21, — sive sint manifesta et in publico coram officio consulari seu iudicio facta, sive etiam occlusa et obsignata, robur et firmitatem habere debent 61, — testamenta tempore pestis coram duobus vel tribus senioribus condita, obtinere debent robur, acsi coram officio consulari aut iudicio facta fuissent 62, — testamenta quomodo condenda 165, 166, 167, 178, — testamenta tempore suspecto pestilentiae quomodo condi possunt 166, 237, — testamenta coram publico notario et testibus facta,

sunt invalida 166, — testamenti impeditio 167.
testes, eorum citatio et examinatio, depositiones sub iuramento 142, 153, 154, 157.
textores (tkacze) 458, 668, 876.
tinctores, intinctores (falbierze) 446, 448, 469, 470, 491, 521, 591, 761, 952, 997, 1050, 1140, — statuta magistrorum Crac. 591.
tkacze, patrz textores.
tokarze, patrz tornatores.
topornicy 849.
tornatores (tokarze) 668, 818.
tributum a scabinis noviter electis pendendum 211.
tricesima, tricesimatores, patrz pod exactiones.
Trideitae 671.
triumphus 1131, — post partam de Walachis victoriam 971, — post cladem Moschorum 1064, — de electione novi regis 1099, — post obtentam sub Wielkołuki victoriam 1122.
trunkały, oprawki, patrz pod contubernia.
trybowanie, patrz pod contubernia.
tudnari duo, qui de foro curam adhibeant 72, 84, 117, 185, 306, 309, 966, 1049, 1140, 1143.
tumultus in civitate exorti, quomodo compescendi 338, — tumultuum excitatio in civitate interdicta 835, — scholarium tumultus 250, 551, 252, 253, 254, 256, 1015, 1020, 1076, 1125, — tumultus popularis apud ecclesiam reformatam Zbór dictam 1102, 1103.
turres: turris praetorii 988, 1031, — turris magna eccl. ad s. Mariam seu turris horologii 971, 1007, 1015, 1023, 1051, 1063, 1084, 1106, — turris portae Vistulanae 311, — prima a porta Vistulana 312, — secunda a porta Vistulana 312, — tertia a porta Vistulana 313, — turris prima a portula s. Annae 313, — turris portae Sutorum 311, 1003, — prima a porta Sutorum versus plateam Iudaeorum 313, — secunda a porta Sutorum 313, — tertia a porta Sutorum 314, — quarta a porta Sutorum versus portam Slavcoviensem 314, — quinta a porta Sutorum 313, — nona a porta Sutorum 313, — turris portae Slavcoviensis 312, — prima a porta Slavcoviensi versus portam Tworzianską 314, — secunda a porta Slavcoviensi 314, — tertia a porta Slavcoviensi 314, — turris portae Tworzianska 312, — prima a porta Tworzianska versus portam s. Nicolai 314, — secunda a porta Tworzianska versus portam s. Nicolai 314, — turris retro hospitale ad s. Spiritum, wieża prochowa 1098, 1100, 1114, — quarta a porta Tworzianska 313, — quinta a porta Tworzianska 314, — sexta a porta Tworzianska 314, 315, — septima a porta Tworzianska 315, — octava a porta Tworzianska versus portam s. Nicolai 315, — turris Swidnicensis 315, — turris portae s. Nicolai 312, — turris valvae Novae 312, 996, 1058, 1136, — secunda a porta Nova versus portam castrensem 315, — turris portae castrensis 312, — turris retro coenobium s. Francisci, ubi balneum 312, 1112, — turris legati 996, 1058, 1138, — turris retro bursam Hierusalem 1139.
tutores 173, 186, 187.
tympanatores 1007, 1020.

vagi homines coerceantur 348.
varenda seu satisdatio 136, 142, 147, 153, 154, 155, 156, 157, 176.
vectigal, patrz exactiones.
vecturae, podwody 259, 260, 280, 281, 322, 323, 1068, 1077, 1110, — a vecturis cives Crac. liberi declarantur 280, 281, 322, 323, — quaestio de vecturis a civibus Crac. suppeditandis, ad proxima regni comitia remittitur 259, 260.
vendeta seu tendeta, patrz forum antiquarium.
vestes lugubres 1007, — vestium novarum et antiquarum venditio 789, 790, 830, 831.
viae et stratae: viarum et pontium reformatio, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum, — stratae reparandae 173, — stratura plateārum 331, — viarum aedificatio 212, — viarum in partes Germaniae occlusio 968.
viceadvocatus 146.
vicesacristanus eccl. ad s. Mariam 71, 954, 960, 1143.
vicus Iudaeorum in Casimiria, patrz pod Iudaei.

vidua 167, — viduae magistrorum, patrz pod contubernia.
widerkaufy 930, 931.
vigiles nocturni, vigiliae nocturnae 193, 337, — vigiles nocturni viginti numero esse debent 112, — vigiliae nocturnae, patrz odnośne pozycyje w regestra expositorum, — vigiliae nocturnae exactio, patrz odnośne pozycyje w regestra perceptorum.
Wilga fluvius 944, 945.
vinum: Seremiense 959, 968, — malmasia seu malmaticum 216, 968, 1008, 1102, 1103, 1111, 1117, — muscatella seu muscatellinum 216, 958, 968, 971, 999, 1012, 1031, 1064, 1076, 1114, 1142, — muscatella Veneciana 1003, 1016, — rivula 1003, 1012, 1047, 1111, — piniol 1047, — Hungaricum 109, 1047, — Moravicum 109, — rubeum 109, — vinum sublimatum, eius confectio et venditio 344, 819, 820, 1120, — vectigal a vino cremato 225, — vinorum venditio et pretium 109, — vinorum vitiatio nocivis medicaminibus interdicta 109, — vinum nuptiale quomodo inter consules, scabinos et cives distribuendum 189.
violentiae in civitate perpetratae a consulibus cum consilio et auxilio officii castrensis puniendae 30, — violatores pacis publicae quomodo puniendi 335, 336, — edictum contra violatores pacis publicae 373, — violatores pacis publicae nobiles a consulibus Crac. cum capitaneo vel vicecapitaneo Crac. iudicandi et puniendi 77.
vir silvester, patrz pod sagittarii.
viri: sex viri ex consulatu Crac. ad res civiles administrandas eligendi 1, 11, — sex viri abolentur 20, 24, — quatuor viri ex consulatu ad custodiam et curam privilegiorum et thesauri civilis deligendi 20, 23, 24, 71, — duodecim viri ex mercatoribus ad audienda privilegia civitatis et qui rationibus civilibus reddendis adesse debent, deligendi 18, 30, — viginti viri ex magistris artificiorum senioribus et in civitate possessionatis ad audienda privilegia civitatis et qui rationibus civilibus reddendis adesse debent, deligendi 18, 30, — quadraginta viri ex communitate delecti 194, 367, — decemviri ad incendii provisionem delecti 1044, — viri septem ex communitate Casimiriensi ad rationes civiles a consulibus reddendas delecti 198, — viri duodecim ex communitate Casim. ad negotia civilia administranda deligendi 192, 231, 235, 346, 376, — tarde ad consilium venientes poena afficiendi 346, — duodecim viri ad rationes civiles Casim. audiendas deligendi nempe: advocatus Casimirien. et advocatus Stradomien. duo ex scabinis, quatuor e duodecim viris et quatuor ex contuberniis 197, 236, 376, — triginta quatuor viri a tota republica Casim. pro attentandis causis et commodis reipublicae delecti 377, — octo viri ex contubernio laniorum Crac. ad conspicienda pecora et carnes deligendi 554, 555.
vitrarii, vitreatores (szklarze) 532, 826, 951, — vitreatrices, patrz pod institores.
vitri Veneciani 987, 994, 999, 1084.
wochenlon, wochlon, patrz pod contubernia.
Wola Chełmska villa 914, 922, 923.

Zabikruk extra valvam Wislae, vicus 918, 919.
Zakazimirka fluviolus 74.
zaszkodniki, patrz extranei opifices.
Zbor, patrz ecclesia reformata.
Zwierzyniec (ferale) 920, 978.

Słowniczek

wyrazów technicznych, obcych lub wyszłych z używania.

almaryja z szufladami, z gatrami i przyskrzynki 420, 530, 704.
ankliki 707.
arkabuzy, pixides 984, 994, 999, 1025, 1041.
arkierz 987.
aussieder, famulus art. pistoriae 437.

baba, aries 1106.
balasy ad arcum triumphalem 1099.
bałwan, bancus salis 477.
banki, globi 1045.
barchaniki, barchanistae.
bednarze, doleatores.
beschlag, 470, 471.
beutel, altfränkischer krokischer beutel, 592.
beutler, crumenarii.
bębny szwajcarskie, tympana Helvetica 1102.
białoskórnicy, albicerdones.
bicze piątne i krótsze 743
blecharz, fullo 1084.
Boga rodzica canticum 304.
bokladry 963.
borówka, herba quaedam 853.
brandmaury 1056.
brukarze, structores viarum 1041.
bruki, licostrata 93, 342.
brukowe, pontale 916, 928, 934.
brzeżne, teloneum aggerale 598.
bugsele 743.
burkaty, symposia seu convivia 558.
büchsenschisser, pixidarii 880, 883.
byki, naviculae 349, 362.

cajghaus, armamentarium 314, 317, 1106, 1109.
cebry, vasa 1052.
cebrówka, cembrówka, sal frustatus 295, 296, 726.
cecha, signum contuberniale, societas contubernialis 389, 553.
cechmistrz, archimagister 823.
celsztad, 1042.
cewy, pixides ad canalia 974, 1015.
chomąty 967.
cieśle, carpentarii.
cios sosnowy 963.
cornua auxiliaria ad induendum calceos 564, — cornea lamina ad laternas 564.
cukier lodowaty 1103.
ćwieczki, claviculi 1102, 1110.
cyndelin 1136.
cyndruty 1110.
czątki 439.
czeladź wzruszać, socios loco movere 749.
czopowe, czoppengeld, contributio ducillaris 99, 328, 820.

dachownik 966, 967.
dalmutium 822.
dłużnica, carcer civilis 1084.
dorn granowity 461, 886.
drajdorn 886.
dróbb, pisces minuti 813.
droby, partes intestinorum et farciminum: grzbiety, głowizna, nogi, schaby 817.
dubasy, naviculae 349.
dylina, asseres 1106.
dzbele 978.
dzwona 1106.

einleger 1142.

falkennet, bombardae 7.
fartuch, praecinctorium 510.
färber, tinctores.
fleterle, laminulae aeneae 569.
fole 460.
fołdrunek 724, 748, 765, 829.
frautaschner, bursifices.
furtiegerstwo, *furlegierstwo*, *fuklegierstwo*, provisio laborantium in plumbifodinis 917, 929, 934.

gaić gromadę, bannire conventionem 526.
galki ad turres 978.
ganki 527.
garbary, *garbarze*, cerdones.
gatne, teloneum aggerale 579.
gerada, parapherna 60, 61.
geschneide, *geschneid schrotowany* 437, 439.
geschoss, exactio civilis.
gewichte 410.
głowica, capitellum gladii 511.
głowy śledziowe 460.
gnyfy 975.
godzina śniadanna 402, 405.
goltschlaer, *golszlogierzy*, bractearii 470, 471, 717, 718.
gorłczele 963.
gortspank schneidany 437.
gorzałka, vinum sublimatum 225.
gruntarz 1068.
gryfnicy, sepifusores.
grzebień ad rotam 974.
grzebło, pecten ferreum 1106.
gwarowny, idoneus 440.

hakownice, bombardae 730, 1037, 1042, 1084, 1102, 1106, 1110, 1142.
hackbuxen, pixides 967.
haldregel 460, 886.
hamrowe, ferramenta 511.
hicza, transfusio testarum 499.
hingrychty, *ingrychty*, 460, 461, 886.
hockenpuse, pixides 984.
huta, officina vitrearia 620.

iabłeczko 886.
iaxamit wzorzysty 1086, 1088.
ias 977.
iastuch 393.
ielca, crux gladii alias manuum propugnaculum 511.
igrzyska 886.

kabat, carcer civilis 31, 581.
kaganiec 967.
kannegisser, cantrifusores.
kaptury 1084.
karasie 1052.
karczmarze, tabernatores.
kartaunen, bombardae 6.
kary, currus 1027.
kasztowanie u Rudawy 1099.
kichlarze, pistores mellitarum placentarum 702, 703, 818.
kijacy, *kijaki*, lanii extranei, 734, 735, 817, 866, 867, 868.
kir, pannus rubeus Colocensis 1092.
kirchow, coemeterium Iudaeorum 214.
klinki 599.
klomer, famulus artis pistoriae 437.
kłopki 439.
kłodka zalczmesth 461.
kłodna, carcer civilis 1088.
kłokowce 601.
kłonica 1106.
knoten, fomites ad bombardas 994.
kołaczki 1067.
kołodzieje, rotifices.
komiegi, naviculae 349, 362, 975.
kopiec, scopulus 913.
korczówki 967.
kordywanicy, cordibanarii 836.
koryto, alveus magnus 1052.
korzeczniki 958.
koski, pelles regulinae 822.
kotczy, currus 1092.
kotlarze, caldeatores.
kotlina, fornax braxatoriae 1088.
kramy bogate, institae opulentae 419, 815.
krawcy, sartores.
kredence 601, 1056, 1103.
kroczki, carpones ad crescendum in piscinas imponi soliti 684.
królestwo, regimen et praerogativae reguli sagittariorum 827.
krośćza 1095.
kuźnica, officina ferraria 515.

labarki, *lamberki*, 460, 886.
ladry, *pokladry*, *ladrowanie*, 967, 1106.
ladyszary 529, 530.
lajłuch 461.
lamki 707.
landschaffel 1110.
ławiczniki 694.
lece 743, 963.

leglarze, lagoenarii.
lemiesze, vomeres 515.
lenger, famuli artis pistoriae 437.
leśna, securis 460, 886.
lesz, cutes 491, 517.
lichtany, naviculae 349.
liczman, calculus arithmeticus 1128.
lina poboczna 742.
litron ad redimendum ex captivitate 1111.
łosie, cutes cervinae 639.
luhfähle, pelles 853.
łyczaki, restes vimineae, 430, 431, 933, 963, 971, 1036, 1056.

maciejki 886.
malarze, pictores.
małdrzyki, casei 511.
marlice, animalia suapte mortua 824.
marzec, cerevisia 658, 700.
maskara 1056.
masłek 506.
maź czyniona, pix cum pinguedine mixta 755, 757.
maźniki 897, 898.
meszyn, pelles 853.
miechownicy, marsupiarii.
mieczniki, gladiatores.
mincza 1133.
miski pro leva manu, pro sinistra manu 975.
młyn toczny, molendinum cultrificum 909.
mniszki, tegulae rotundae 1100.
moszczyny, quercus ad restaurationem pontis 1019.
możdzierze, tormenta bellica 1072.
mustyk z puklmi, *munsztuk* 461, 886.
mydlarze, saponarii.

nabiodrki 967.
nagel: schindnegel, *lattennegel*, *halbretnegel*, *bretnagel* 953.
naglar, gwoździarz 997.
nalewka 989.
nastołka, phalera equorum 614.
naszyjnik, collarium 1106.
neterliki, *podneterliki* 601.
niecki, alveus parvus 1052.
niegwarowny, *niewarowny*, ineptus 438, 527.
nothschlangen, bombardae 6.
noże: kraieckie, kuchenne, rzeźnicze, podpajskie i hufne 599, 601.
nożny 599.
nożownicy, cultrarii.

obręczy 963.
obyczaj towarzyski, statuta sociorum contuberniorum.
obzacy, muri abscessiones 125.
odrzwi 1052.
odwabiać, alienare 439.
ojciec: pan ojciec, pani matka 633, 634.
okna krzyżowe futrowane 1084.
okienniczki 657, 659.
oniteisa 437.
oprawki, trunkuły towarzyskie.
organki 1110.
orcle, lapides magni 971, 975, 978, 1007, 1040, 1060.
osęki 971.
ostrogi: zafasowana z napięciem, gładka polerowana z napięciem, kapłanska z kapiczką wywiedziona nad bojcem z napięciem 461, 886.
oszczepy, lanceae 430.

paciornik, globularius 997, 1049.
palce 974.
panicze 1091.
parkan, maceria 214, 353.
pasy: 706, 707, *pas ryński z schrotowanym geschneidem* 437.
paśnicy, cingulatores.
pectina: magna, rara, equaria, ad barbitonsorum usum 563, 564.
piaseczny, lapis 963.
piątniki, carpiones parvi unius palmae 684, 1011.
pieczęć z hełmem i szczytem 645.
piekarze, pistores.
pilśnianki, tibialia 526.
piwniczniki 953, 958.
piwowarowie, braxatores.
płatnerze, armifices 459.
płatwy ad bombardas 1023.
plety, *płty*, *płczyki*, *płoty*, strues lignorum, plet sosnowy, plet jodłowy, plet olszowy, plet kłodny, plet małowislinek 963, 967, 971, 994, 1023, 1098, 1119, 1134.
pobracarstwo 888.
podgardłek 707.
podkomorzy 999.
podkowy 886.
podmistrze, socii 694.
podnieść czeladź, denegare familiam 700.

podpiersienie 483, 706.
podpławy 963, 1117.
podwody, vecturae, contributio, 259, 260 etc.
poięcie dembiny, czyli dembów pietnaście 1114.
pokrzywka, cacabus ollae 225.
półdrelinki, vasa lignea 1102.
półdziesiątek drzewa 1134.
półizbie drzewa 1098, 1134.
półkańcze, mitra de lana ovina 526.
półkomięgi, naviculae 362.
półkufek 1068.
półstosek, struis lapidum, acervus lapidum 224, 243, 499, 953, 963, 971.
półsztuki, medium specimen artis 775.
poprąg, cingulum ad ephippium 1106.
porącze, manubria 1040.
posacka, lateres quadrangulares 1041, 1100.
postaw, stamen 493.
postronki drotowane, dyszlowe 742, 963.
postrzygalnia, tonstrina 272.
powietrzniki, vertebra, ventilabri 1031, 1142.
powroźniki, funifices.
prasa, prelum pannicidarum 529.
prasole, salicidae.
pręga 307, 1131.
pręt argillae 963.
przeczna, platea transversalis 214.
przęczki 437, 439, 706, 707.
przemianki, agnomina, cognomina 441, 670.
przeszynk, propinatio pro recipiendis sociis 518, 670.
przyłbice 963.
przystań 1072.
przytnica 1136.
pukawice, pękawice 963, 967.
pukle, pukliki 461, 483, 706, 707, 886.
pulverflassen 994.
purlauther stannum 604, 612.
puzany 1084.

quartczoll, exactio a panno.

rademacher, rotifices 395.
rausch, herba quaedam borowka dicta 853.
razy pecorum 474, 555, 975.
rąkomiecz, manubrium gladii 511.
refy 460, 461, 886.
regel 460, 886.
reichkromen, institae opulentae.
rękawy zawiesiste, manicae appensae 822.
ringort 967.
rinstok, canalis 215.
robieniec discipulus, socius putativus 550, 551, 558, 559, 709.
rorgelt exactio 372.
rottgisser, cuprifusores 407.
rumnicy 1007.
rustowanie 999.
rusznica z rurą gwintowaną, zamek z krzosem i hubką 887.
rybitwy, piscatores.
rydliszki 1046.
rydwan, rynnwagen, wóz kupiecki 396, 586, 632.
rymarze, corrigiatores.
rzampia, puteus 1084.
rzane, panes siliginacei 878.
rzędy 416.
rzezaki trzysztuczne 601.
rzeźniki, lanii.

sadelnicy, arvinarii.
sadzawice, naviculae, reservacula piscium 685, 1091.
samborza, altana 1102.
sanie, vehiculum 1007.
schainpuchsen, bombardae 7.
scharffvolden, acus pellionum 567.
schergaden, pannitondia.
schlangen, schlengle, bombardae 7.
schleiffweder, 460.
schmack, herba sumachia 853.
schneidervolden, acus sartorum 567.
schrot 437, 538.
schrotgelt, exactio.
schrottwagen, currus potabilium.
schüber, qui circinellos in fornacem imponit 437.
siecie 743.
siekiery: leśna, topor 460, 886.
siodła: heskie, bojowe, poduszkowe, woźnicze 710.
siodlarze, ephippiarii, sellatores.
skrypturat 601.
skrzynia z dwiema dnoma 530.
slaquader 886.
słodowniki, braseatores.
smolanki, vascula pice infecta 1102.
spica 1106.
spoliry, parietes 1028.
stabryny 491, 743.

stalmachy, currifices.
stamece, lapicidae.
stawarze 975.
stemmevolden, acus sutorum 567.
stół pisarski z ladyszary 530.
stopienie, gradus 1040.
stopniki, carpiones maiores 1011.
strefowany, pannus diversi coloris 527.
stróża, custodia piscium.
strożne, exactio 372.
strożnice, custodiae pontis 1106.
strugielt, exactio a pannis externis 270.
strucle 981, 999, 1072 etc.
strychulec, regula mensurae 1054.
stryczki 963.
strzamiona staroświeckie, ryte, polerowane 461.
strzelcy, sagittarii.
strzemieniska 967.
strzyszki, pelles 826.
szaby 974.
szadry 958.
szafliki, venae 1003, 1020, 1068.
szczep drzewa 1098, 1119.
szeps, cerevisia sic dicta 1095.
szkuty, naviculae 349, 362.
szlak, szlaki in porta castrensi, Nova et s. Nicolai 1088, 1099.
szle 431, 743, 963.
szlosy, pavimentum 1052, 1100.
szmalcus, sepifusorium.
szmedlerze, ferramentorum venditores 686.
szmelcować, sepum frixare 473, 554.
szpik, pinguedo ad lampadem 1041.
szrodek przyjąć, societatem contubernii inire 778, 779.
sztuki, specimina artis contubernialis.
szustrychy, zostrychy 460, 461, 886.
szwedować, radere 639.
szyby 971.
szyszki ad pannitondia 1036.

tafta 1136.
tagwerk, pensum operis diurni 596.
taki, vehicula 963, 967, 971, 1052.
tama, agger 1084, 1088, 1091.
taras in Nieciecza 1015.
tarcice 963.
taschen: rauche tasche mit bärengesicht, thurcka, schwartzer gericht, lithaunische tasche 592.
taschner, tasznicy, bursifices.
tesak 601.
topor, securis magna rotificum et currificum 460, 886.
trafty, naviculae 46, 362.
trociczki 1003, 1007, 1114.
trynkszery, kubki jeden w drugi 645.
trzaski, ligna vaginarum 486.
trzegarze, baiuli 538.

ungryfy 460.
upusta 914.
uzdy iezdzieckie 483, 706, 963.

wagen: furmannswagen, rynnwagen 396, 586, 632.
wagener, currifices.
wagenschmer, pix 988.
wapiennica, fornax caementi 1098.
warowny, idoneus 448.
warstat 577.
wasąg z krzyżami i kratami 586, 632.
weingelt, vinorum proventus 949.
wędzidło włoskie na uzdę, smyczyste, retinaculum 461, 886.
widełki 601.
widerkauf 930, 931.
wiertele, wiertelniki, quartalia, quartalienses, 121, 122, 123, 124, 222.
wierzchowisko, superficies 914.
wilki, ferramenta, quibus ligna in fornacem imponuntur 1027, 1088.
windlicht 963.
wirzkerze, qui circinellos faciunt 437.
wiszery, fustes ad tormenta bellica 1095.
wodze 706, 967.
woiszczyna, cera 477.
wolnica, forum liberum 817.
worcle 437.
wozy: rydwan kupiecki, wóz wielki furmanski 586, 632.
wrota, porta 214, 1088.
wrzeciądze 1092.
wstęgi, ligacula 1102.
wzorzysty iaxamit, ad similitudinem florum 1086, 1088.

zakówki, obferramenta 440, 480.
zalczmesth 461.
zamek zwierzchni 460.
zamerliki 601.
zamesch, zamisch, cutes modo Prutenico elaboratae 469, 470, 491, 511, 516, 517.

zamesznictwo 888.
zarękawie staroświeckie, manicae more antiquo 614.
zawiasy 975.
zambrza 1106.
zegar na cztery granie z excytarzem 887.
zegermistrz, horologista 1041.
zinckel schneydani 437.
żoraw, crates ferrata portae 1046, 1052, 1088.
zostrychy, szustrychy, 460, 461, 886.
zwekryny, zwenkryny 706.
zyndry, cegły 996 etc.

Uniwersytet Warszawski
BIBLIOTEKA
Wydz. Hum.
Filia w Białymstoku
195815